

PRO IAZ

8-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. εις

7488769

Εξ αγοράς

Εμ. Ζάχου

G-P. 62-00531

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εργ. Χαλκινίδου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

*Εργ. Χαλκινίδου
φ. 15 1/2 —*

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

φ. (154)

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΚΑΤ' ΕΓΚΡΙΣΙΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΥΠΟ

Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τελειοφύκτου του Πανεπιστημίου και νυν σχολάρχου Θεσσ.ον.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

Βεβελτιωμένη καὶ ἐπυζητημένη.

Εργ. Χαλκινίδου



ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Θ. ΠΑΠΠΑΔΕΣΑΝΔΡΗ

(*Οπισθεν τῶν ἀγ. Θεοδώρων, ἀριθ. 6).

1879

Αρ. 60.7488

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βεροῦ

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]



ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΚΑΤ' ΕΓΚΡΙΣΙΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ

Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τελειοφοίτου του Πανεπιστημίου και νυν σχολάρχου Θηδών.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

Βεβελτιωμένη και ἐπθυξημένη.



ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Θ. ΠΑΠΙΔΕΞΑΝΔΡΗ

(Ὅπισθεν τῶν ἀγ. Θεοδώρων, ἀριθ. 6).

1879

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ

1911

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗΣ

**Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγρα-
φέως θεωρεῖται κλοπιμαῖον.**

Εἰς τὴν ἀγοράν τοῦ βιβλίου

ΠΡΟΣΟΧΗ

Τῶν ἀγοραστῶν

Εἰς τὴν ἀγοράν

Τῶν ἀγοραστῶν

Τῶν ἀγοραστῶν

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τοῖς Κυρίοις Καθηγηταῖς.

Ἐξαντληθείσης ἤδη καὶ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως, ἐκδίδωμι τὸ τρίτον τὸ ταπεινόν μου τοῦτο πόνημα μετὰ πολλῶν βελτιώσεων καὶ προσθηκῶν κινῶν. Πέπεισμαι δέ, ὅτι οἱ κύριοι Καθηγηταί, πρὸς οὓς μυρίας χάριτας ὀφείλω, θέλουσι δεχθῇ καὶ τὴν τρίτην ταύτην ἐκδοσιν μετὰ τῆς αὐτῆς εὐμενείας, μεθ' ἧς καὶ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν, ἅτε δὴ βεβελτιωμένην καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω ἐπηυξημένην.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν ἀπόστασιν τοῦ τόπου, ἐν ᾧ τὸ παρὸν πόνημα ἐτυποῦτο, καὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐγὼ διατελῶ διδάσκων, ἐγίγνοντο δύο διορθώσεις ἀντὶ τριῶν, μὴ ἐπιτρέποντος τοῦ τυπογράφου διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ χρόνου τὴν τρίτην, παρεισέφρησαν τυπικά τινα παροράματα, ἅπερ παρακαλῶ τοὺς κυρίους Καθηγητάς νά μοι συγχωρήσωσιν.

"Εγγραφορ ἐν Θήβαις τῇ 4 Ἰανουαρίου 1879.

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ὅρισμοί.	Σελ.	1
Ἀπλῇ πρότασις.	»	2
Περὶ ὑποκειμένου.	»	5
Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.	»	6
Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.	»	7
Σύνθετος πρότασις.	»	8
Περὶ ἀντικειμένου.	»	11
Περὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως.	»	11
Σύνταξις τῶν ὁμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν.	»	13
Ἐπεξήγησις καὶ παράθεσις.	»	16
Σύνταξις τῶν ἑτεροπτῶτων προσδιορισμῶν.	»	17
Ὄνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.	»	18
Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.	»	19
Σύνταξις τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν.	»	21
Ὄνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.	»	25
Ὄνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.	»	26
Σύνταξις τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.	»	27
Σύνταξις τῶν πατρωνυμικῶν ὀνομάτων.	»	27
Σύνταξις τῶν ῥημάτων.	»	28
Σύνταξις τοῦ εἰρή.	»	28
Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων.	»	30
Σύνταξις τῶν ἐνεργ. ῥημάτων.	»	30
Σύνταξις τῶν ἐνεργ. μεταβατικῶν ῥημάτων.	»	30
Ῥήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.	»	31
Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.	»	34
Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.	»	36
Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων,	»	38
Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.	»	38
Ῥήματα μετ' αἰτ. καὶ δοτ. συντασσόμενα.	»	41
Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα.	»	42
Ῥήματα μετὰ δοτ. καὶ γεν. συντασσόμενα.	»	44
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἐνεργ. ῥημάτων.	»	45
Σύνταξις τῶν ἐνεργ. ἀμεταβάτων ῥημάτων.	»	46
Σύνταξις τῶν οὐδετέρων ῥημάτων.	»	47
Σύνταξις τῶν παθ. ῥημάτων.	»	48
Σύνταξις τῶν μέσων ῥημάτων.	»	51
Μέσα αὐτοπαθῆ ῥήματα.	»	52
Μέσα διάμεσα ῥήματα.	»	54
Μέσα ἀλληλοπαθῆ ῥήματα.	»	54
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν μέσων ῥημάτων.	»	55

Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων.	Σελ. 56
Σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων.	» 57
Σύνταξις τῶν εἰς τεορ ῥηματικῶν.	» 59
Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.	» 61
Ὀνομαστικὴ σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.	» 61
Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον.	» 62
Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον.	» 62
Ῥηματικὴ σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.	» 67
Ἀπόλυτος χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου.	» 69
Σύνταξις τῆς μετοχῆς.	» 70
Ῥηματικὴ σύνταξις τῆς μετοχῆς.	» 71
Ἐπιθετικὴ σύνταξις τῆς μετοχῆς.	» 71
Χρῆσις τῆς μετοχῆς.	» 72
Ἐπιθετικὴ καὶ παρενθετικὴ μετοχή.	» 72
Κατηγορηματικὴ μετοχή.	» 76
Περὶ ἀπολύτου μετοχῆς.	» 79
Γενικὴ ἀπόλυτος.	» 80
Αἰτιατικὴ ἀπόλυτος.	» 81
Ὀνομαστικὴ καὶ γενικὴ ἀπόλυτος.	» 82
Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς.	» 83
Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν.	» 85
Τὸ ποῦ ἢ ὁ τόπος.	» 85
Τὸ πότε ἢ ὁ χρόνος.	» 87
Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἶτιον.	» 88
Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος.	» 90
Τὸ πόσον ἢ τὸ ποσόν.	» 92
Τὸ κατὰ τι.	» 92
Περὶ πτώσεων.	» 93
Περὶ ἐγκλίσεων.	» 95
Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.	» 95
Προστακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.	» 97
Ὑποτακτικὴ ἐπὶ ἀνεξαρτήτων προτάσεων.	» 97
Εὐκτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.	» 99
Χρῆσις τῶν ἐγκλίσ. ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων.	» 101
Εἰδικαὶ προτάσεις.	» 101
Περὶ πλαγίου λόγου.	» 105
Ἀναφορικαὶ προτάσεις.	» 106
Χρονικαὶ προτάσεις.	» 108
Ὑποθετικαὶ προτάσεις.	» 110
Τελικαὶ προτάσεις.	» 116
Ἐρωτηματικαὶ προτάσεις.	» 120

Περὶ ἀποκρίσεως.	» 122
Διαπορητικαὶ προτάσεις.	» 123
Διστακτικαὶ προτάσεις.	» 124
Περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος.	» 125
Ἐνεστώς καὶ παρατατικός.	» 126
Ἄοριστος.	» 127
Παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελικός.	» 128
Μέλλων καὶ περιφραστικός μέλλων.	» 129
Μετ' ὀλίγον μέλλων.	» 130
Χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων.	» 130
Χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφατοῦ.	» 131
Χρόνοι τῆς μετοχῆς.	» 132
Περὶ ἄρθρου.	» 132
Ἄρθρον ὀριστικόν.	» 133
Ἄρθρον εἰδοποιόν.	» 134
Οὐσιαστικοποιὸς δύνამις τοῦ ἄρθρου.	» 134
Ἐπιθετοποιὸς δύνამις τοῦ ἄρθρου.	» 135
Τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἐπιθέτου σὺν οὐσιαστικῷ.	» 135
Θέσις τοῦ ἄρθρου.	» 136
Παράλειψις τοῦ οὐσιαστικοῦ τοῦ ἄρθρου.	» 137
Ἀχρηστία τοῦ ἄρθρου.	» 138
Ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου.	» 139
Μερὶ ἀντωνυμιῶν.	» 142
Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 142
Ἡ ὀριστικὴ ἀντωνυμία αὐτός.	» 143
Ἀντωνυμία αὐτοπαθής.	» 144
Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 146
Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.	» 147
Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 140
Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 150
Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 153
Ἡ ἄοριστος ἀντωνυμία τίς.	» 155
Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 156
Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.	» 158
Περὶ προθέσεων.	» 159
Ἀντὶ καὶ ἀπό.	» 160
Ἐκ.	» 161
Πρὸ καὶ ἐν.	» 162
Σύν καὶ ἔν, εἰς καὶ ἐς.	» 163
Ἀνά.	» 164

Διά.	» 165
Κατά	» 166
Μετά.	» 167
Ὑπέρ καὶ παρά.	» 168
Πρός.	» 170
Ἐπί.	» 171
Περὶ καὶ ἀμφί.	» 173
Ὑπό.	» 174
Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προθέσεων.	» 176
Περὶ ἀποφατικῶν μορίων.	» 179
Περὶ τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτ. προτάσεων.	» 179
Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.	» 180
Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου.	» 181
Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ μετοχῆς.	» 182
Περὶ τοῦ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ.	» 187
Περὶ ἐπιρρημάτων.	» 186
Τοπικὰ ἐπιρρήματα.	» 187
Χρονικὰ καὶ τροπικὰ ἐπιρρήματα.	» 188
Ἐπιρρήματα ποσότητος.	» 189
Ἐπιρρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.	» 189
Ἐπιρρήματα μετὰ ὁτ. συντασσόμενα.	» 190
Ἐπιρρήματα μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα.	» 190
Περὶ ἐπιφωνημάτων.	» 191
Περὶ συνδέσεως λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν.	» 192
Συμπλεκτικαὶ προτάσεις.	» 193
Διαζευκτικαὶ προτάσεις.	» 196
Ἀντιθετικαὶ προτάσεις.	» 197
Συμπερασματικαὶ προτάσεις.	» 199
Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.	» 200
Περὶ συντακτικῶν σχημάτων.	» 200
Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.	» 201
Σχῆμα Ἀττικόν.	» 202
Σχῆμα Βοιωτικόν.	» 202
Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος.	» 203
Σχῆμα ἐφέλξεως.	» 203
Σχῆμα πλεονασμοῦ.	» 208
Σχῆμα ἐλείψεως.	» 209
Σχῆμα ἀνακόλουθον.	» 211
Σχῆματά τινα τῆς ῥητορικῆς.	» 213
Κατάλογος τῶν μορίων.	» 217
Περὶ φράσεων	» 259



ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ὅρισμοί.

§ 1. Συντακτικὸν λέγεται τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, ὅπερ διδάσκει τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ σύνταξις· σύνταξις δὲ ἡ κατὰ κανόνας ὀρθὴ ἐπιπλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς ἀπαρτισμὸν τελείου λόγου· λόγος δὲ ἡ πρὸς ἄλλους ἔκφρασις τῶν ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλημάτων ἢ αἰσθημάτων.

§ 2. Ὁ λόγος δυνατόν νά εἶνε μέγας ἢ μικρός· ὁ μικρότατος δὲ πάντων καλεῖται πρότασις· πρότασις δὲ λέγεται ἡ ἔκφρασις μιᾶς μόνης κρίσεως τοῦ νοῦ ἡμῶν καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς (διὰ τοῦ οὐ)· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος, ὁ θεὸς οὐκ ἐστὶ θνητός. Τῶν προτάσεων τούτων ἡ μὲν πρώτη καλεῖται καταφατικὴ, ἡ δὲ δευτέρα ἀποφατικὴ.

Σημ. α'. Κρίσις λέγεται ἡ ἐνδιάθετος ἀπόφανσις τοῦ νοῦ ἡμῶν· ὅθεν ὁ λόγος εἶνε δύο εἰδῶν, ἐνδιάθετος καὶ προφορικός· καὶ ἐνδιάθετος μὲν λέγονται αἱ ἐν τῷ νῷ ἡμῶν κρίσεις καὶ διανοήματα, προφορικός δὲ ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις αὐτῶν.¹

Σημ. β'. Ὁ λόγος διαιρεῖται εἰς παραγράφους, ἡ δὲ παράγραφος εἰς περιόδους, ἡ δὲ περίοδος εἰς κῶλα, τὰ δὲ κῶλα εἰς κόμματα, τὰ δὲ κόμματα εἰς προτάσεις· δυνατόν δὲ ὁ λόγος νά ἔχῃ μίαν μόνον παράγραφον ἢ μίαν περίοδον ἢ ἐν κῶλον ἢ ἐν κόμμα ἢ μίαν πρότασιν. Πάντα δὲ ταῦτα συνδέονται μετ' ἀλλήλων διὰ τῶν συνδέσμων ἢ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων (§ 414).

§ 3. Αἱ προτάσεις εἶνε δύο εἰδῶν, ἀπλᾶς καὶ σύνθετοι.

¹ Ὅταν ὁ λόγος γράφηται λέγεται γραπτός· ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλο εἶδος λόγου τοῦ σχηματικοῦ καλουμένου, ὅστις γίνεται διὰ τῶν μελῶν τοῦ σώματος, κεφαλῆς, χειρῶν, κλπ., καὶ τὸν ὅποιον μεταχειρίζονται οἱ κωφάλαοι· ὅθεν ὁ λόγος εἶνε τεσσάρων εἰδῶν, προφορικός, ἐνδιάθετος, γραπτὸς καὶ σχηματικός· τὸ δὲ συντακτικὸν μόνον περὶ τοῦ προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου πραγματεύεται.

Α'. Ἀπλῇ πρότασις.

§ 4. Ἀπλῇ πρότασις λέγεται ἐκείνη, ἥτις ἐκφράζει ἀπλῶς ἓν μόνον διανόημα ἢ βούλημα ἢ αἴσθημα· τὰ ἀπαραίτητα δὲ συστατικὰ μέρη τῆς ἀπλῆς προτάσεως εἶνε τρία, ὑποκείμενον, κατηγορούμενον καὶ συνδετικόν. Καὶ ὑποκείμενον μὲν λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ὑπόκειται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ νοῦ ἡμῶν· κατηγορούμενον δὲ ἡ ιδιότης ἢ ἡ ποιότης, ἥτις κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ὑποκειμένου· συνδετικόν δὲ τὸ ῥῆμα εἰμί, ὅπερ συνδέει τὸ ὑποκείμενον μετὰ τοῦ κατηγορουμένου· οἷον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος.

§ 5. Τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδετικὸν συνηθέστατα συγχωνεύονται εἰς ἓν ῥῆμα, ὅπερ διὰ τοῦτο ὀνομάζεται κατηγορηματικόν· οἷον, τὸ ῥόδον ἐστὶν εὐώδες = εὐ ῥόδον εὐωδιάζει, ὁ θεὸς οὐκ ἐστὶ θνητός = ὁ θεὸς οὐ θνήσκει. Ὅθεν πᾶν σχεδὸν κατηγορηματικὸν ῥῆμα δύναται νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὸ συνδετικὸν καὶ εἰς τὸ σύστοιχον αὐτοῦ ἐπίθετον ἢ μετοχὴν· οἷον, τὸ δένδρον θάλλει = τὸ δένδρον ἐστὶ θάλλον ἢ θαλερόν. Οὕτω καί, ἐστὶ θεός = ὁ θεός ἐστὶν ὢν. Καὶ ὅσαι μὲν προτάσεις ἔχουσι τὸ κατηγορούμενον χωριστὸν τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται ἀνεπτυγμέναι, ὅσαι δὲ ἔχουσιν αὐτὸ συγκεχωνευμένον μετὰ τοῦ συνδετικοῦ καλοῦνται συνεπτυγμέναι.

Σημ. α'. Ἡ ἀνεπτυγμένη πρότασις δὲν εἶνε πάντοτε ἀκριβῶς ἰσοδύναμος τῇ συνεπτυγμένῃ· πολλαὶ δὲ μάλιστα δὲν ἐπιδέχονται σύμπτυξιν, ἡγουν τό, ἐγὼ εἰμι πατήρ, δὲν γίνεται, ἐγὼ πατρώζω· καὶ τοὐναντίον πολλαὶ συνεπτυγμέναι δὲν ἐπιδέχονται ἀνάλυσιν.

Σημ. β'. Ἐὰν τὸ κατηγορούμενον ἔχῃ ἐπιθετικὸν προσδιορισμόν, τρέπεται οὗτος εἰς ἐπίρρημα· οἷον, Κόττις ὁ Θρακῶν βασιλεὺς ἦν πικρὸς κολαστής = ἐκόλαζε πικρῶς. Ἐὰν δὲ τὸ κατηγορούμενον εἶνε παραθετικόν, συγχωνεύεται μόνον τὸ θετικόν, ὁ δὲ βαθμὸς τῆς παραθέσεως ἐκφέρεται διὰ τινος παραθετικοῦ ἢ ἐπιτατικοῦ ἐπιρρήματος (μᾶλλον, μάλιστα, κτλ.)· οἷον, Σωκράτης ἦν σωφρονέστερος Ἀλκιβιάδου = ἐσωφρόνει μᾶλλον Ἀλκιβιάδου, Σωκράτης ἦν σωφρονέστατος πάντων = Σωκράτης μάλιστα πάντων ἐσωφρόνει, κτλ. Ἐὰν δὲ τὸ κατηγορούμενον εἶνε ῥηματι-

κόν, συντεταγμένον μετὰ γενικῆς, ἡ γενικὴ αὐτοῦ μεταβάλλεται εἰς αἰτιατικὴν· οἷον, κοπεὺς ξύλων εἰμί=κόπτω ξύλα, ἐργάτης τῆς ἀρετῆς εἰμί=ἐργάζομαι τὴν ἀρετὴν. Τοῦναντίον δὲ συμβαίνει, ὅταν τὴν συνεπτυγμένην πρότασιν μεταβάλλωμεν εἰς ἀνεπτυγμένην· οἷον, Ἀριστείδης ἐδίκασε δικαίως=Ἀριστείδης ἦν δίκαιος δικαστής, κόπτω ξύλα=κοπεὺς ξύλων εἰμί, Σωκράτης ἐσωφρονεῖ μᾶλλον Ἀλκιβιάδου=Σωκράτης ἦν σωφρονέστερος Ἀλκιβιάδου, κλπ.

§ 6. Πολλάκις ἐλλείπει ἐν τῶν συστατικῶν μερῶν τῆς προτάσεως.

α. Τὸ ὑποκείμενον.

1) Ὅταν τὸ ῥῆμα εἴνε α΄. ἢ β΄, προσώπου καὶ δὲν ἀπαιτῆται ἔμφασις ἢ ἀντιδιαστολή· διότι τότε ἐννοοῦνται ἐκ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι (ἐγώ, σύ, ἡμεῖς, ὑμεῖς) οἷον, λέγω, λέγεις, λέγομεν, λέγετε. (§ 295).

2) Ὅταν λαμβάνηται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω οἷον, ἐστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα· ἠρίστευσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς).

3) Ὅταν τὸ ῥῆμα σημαίνῃ ἴδιον ἔργον (ἐπιτήδευμα) ἢ φυσικὴν ιδιότητα (ἐνέργειαν) τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, σαλπίζει, σημαίνει (ὁ σαλπικτής), κηρύσσει (ὁ κήρυξ), ἱερουργεῖ (ὁ ἱερεὺς), φασί, λέγουσιν (οἱ ἄνθρωποι), ὕει, βρέχει, γίφει, βροντᾷ, ἀστράπτει (ὁ θεός).

4) Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἴνε γενικόν καὶ ἀόριστον καὶ ἐννοῇται ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις· οἷον, ἡδὺ τὸ οἶεσθαι τεύξεσθαι ὧν ἐφλεται (τίς).

β'. Τὸ ῥῆμα.

1) Ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω παλινδρομικῶς· οἷον, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι, ἐγὼ μὲν μελετῶ, σὺ δὲ οὐ, μέτρον δ' αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν.

2) Ὅταν εὐκόλως ἐξωθεν ἐννοῇται· οἷον, Ἑλλήν· ἐγὼ (εἰμί), σὺ ὁ αἷτιος (εἶ), τὸ μέλλον ἀσαφές (ἐστί), πόθεν, ὦ Μενέξενε; (ἦκεις).

Σημ. α'. Τὸ μὲν συνδυτικὸν ῥῆμα τίθεται μόνον ἐπὶ ἐμφάσεως, ἄλλως παραλείπεται ἐννοούμενον ἔξωθεν καὶ μάλιστα 1) ἐπὶ τῶν γυναικῶν καὶ παροιμιῶν οἶον, σοφὸν τὸ σαφές, κοῦφή ἡ γῆ. 2) Ὅταν κατηγορούμενον εἴνε τὰ οὐσιαστικά, θέμις, ἀνάγκη, χρεών, σχολή, καιρός, κίνδυνος, κλπ., ἢ τὰ ἐπίθετα, προὔδος, ἄξιος, δυνατός, αἴτιος, ἑτοιμος, ῥάδιον, χαλεπὸν, δεινόν, ἀγαθόν, αἰσχρόν, κλπ. 3) Ἐπὶ τῶν εἰς τὸς καὶ τὸς ῥηματικῶν (§ 429). Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ συνδυτικὸν παραλείπεται συνήθως ἐπὶ τοῦ γ', προσώπου καὶ σπανίως ἐπὶ τοῦ α' καὶ β', ὃ δὲ παρατατικὸς ἦν παραλείπεται μόνον ἐν ἀκολουθίᾳ λόγου, οὐδέποτε δὲ ἐν ἀρχῇ λόγου.

Σημ. β'. Τὸ δὲ κατηγορηματικὸν δὲν παραλείπεται ἐννοούμενον ἔξωθεν, εἰμὶ μόνον ἐν διαλόγοις ἐπὶ δευτέρου μάλιστα προσώπου καὶ ἐπὶ ὀλίγων ἄλλων ὁρατέων περιστάσεων· τοιαῦτα δὲ εἰσὶ τὰ ἐξῆς, ἔρχεσθαι, πορεύεσθαι, παρίεναι, δρᾶν, ποιεῖν, πράττειν, φάναι, φοβεῖσθαι, δεδοικέναι, ὅρα, εὐχεσθαι, λέγειν, καὶ τινα ἄλλα· οἶον, ὦ φίλε Φαίδρε, ποῖ δὴ καὶ πόθεν; (=πορεύει καὶ πόθεν ἔρχει;), Δευρο Δημόσθενες (ἐλθέ), μηδὲν ἄγαν (πράττε), οὐδὲν ἄλλο οὗτοι ἡ ἐπεδούλευσαν (=οὐδὲν ἄλλο ἐποίησαν ἢ ἐπεδούλευσαν)· μή με νοήσῃ (δέδοικα), Ἀριστομένης τῇ Ἀθηνᾷ ἐκ τῶν λαφύρων τῶν Δακεδαimoniῶν (ἀνατίθῃμι ἢ ἀφιεῖν), ἐς κόρακας (ἔρρε, ἄπαγε), Φίλιππος τοῖς συνέδροις χαίρειν (λέγει ἢ εὐχεται), γλαυκὰς εἰς Ἀθήνας (πέμπει), ἐξ ὀνύχων τὸν λέοντα (διαγιγνώσκωμεν), ταῦτα μὲν δὴ οὕτως (ἐχέτω), κλπ.

γ'. Τὸ κατηγορούμενον.

Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον, ὅταν περιλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἶον, ἐγὼ μὲν ἑτοιμός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἑτοιμος).

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον δὲν δύναται νὰ ἐννοηθῇ ἔξωθεν διότι τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν δυνατόν νὰ ἔχῃ πολλὰς καὶ διαφόρους ιδιότητας καὶ ποιότητας καὶ ἐπομένως εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον δύνανται νὰ ἐννοηθῶσι μυρία κατηγορούμενα· ἡγουν εἰς τὸ, ὃ θεός ἐστι, δυνατόν νὰ ἐννοηθῶσιν αἰώνιος, ἀθάνατος, ἀσώματος, δίκαιος, πάνσοφος, πανάγαθος, παντοδύναμος, κλπ.

§ 7. Καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συνδυτικὸν δύνανται ὁμοῦ νὰ ἐλλείπωσιν, ὅταν παραλαμβάνωνται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἶον, ἔστι δίκαιος ὁ θεός;

ἔστι (δίκαιος ὁ θεός). Ἐπὶ δὲ εὐχῶν, κατὰρῶν, ἀπαγορεύσεων καὶ τῶν τοιούτων δυνατόν νὰ ἐλλείπῃ καὶ ὁλόκληρος πρότασις· οἷον, ὃ πρὸς θεῶν [ἐγὼ ἰκετεύω], εἰς κόρακα (σὺ ἄπιθι), μὴ δράσης (σὺ δρά).

Περὶ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου.

§ 8. Ὑποκείμενον μὲν γίνονται τὰ οὐσιαστικὰ ἢ αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι, κατηγορούμενον δὲ τὰ ἐπίθετα· οἷον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ἐγὼ εἰμι θνητός, σὺ εἰ ἀκαχός.

§ 9. Καὶ ἐπίθετον καὶ μετοχὴ καὶ ἐπιθετικὴ ἀντωνυμία καὶ πᾶν μέρος λόγου δύναται νὰ γείνῃ ὑποκείμενον, ὅταν διὰ τοῦ ἄρθρου λάβῃ οὐσιαστικοῦ σημασίαν (§ 281), καὶ τούναντίον κατηγορούμενον δύναται νὰ γείνῃ καὶ οὐσιαστικόν καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου, ὅταν λάβῃ ἐπιθέτου σημασίαν· οἷον, ὁ δειλός ἐστι προδότης τῆς πατρίδος, σοφὸν ἐστι τὸ σαφές, οὐδαμοῦ τὰ μὴ ὄντα ὄντα ἐστίν, τοῦτό ἐστιν ἐκεῖνο, ἡ περὶ ἐστι δισύλλαβος, τὸ χθὲς οὐκ ἐστι σήμερον, κλπ.

Σημ. Ἐκ δύο οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων τὸ ἔναρθρον εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, θεός ἦν ὁ Ἔρως, σοφὸν τὸ σαφές. Ὅταν ὅμως ὑπάρχῃ δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ ἔναρθρον οὐσιαστικόν ἢ ἐπίθετον, ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, οὗτός ἐστιν ὁ πατήρ, οὗτός ἐστιν ὁ σοφός.

§ 10. Ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὁλόκληρος πρότασις δύναται νὰ γείνῃ ὑποκείμενον ἢ κατηγορούμενον· οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστίν, τὸ γινῶθαι σαυτὸν ἐστίν, ἀνὰ τὰ πράγματα ἰδὲς τὰς αὐτοῦ.

Σημ. Εἰς τὸπον ὑποκειμένου ἢ κατηγορουμένου δύναται νὰ τεθῇ καὶ ἐμπρόθετον· οἷον, ξυνεθεοῖ ἦσαν εἰς εἴκοσιν ἱππέας, ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα τοῦ ξύλου, ὁ δὲ Κλέαρχος ἔτι ἐν τῇ ὁδῷ ἦν (=ἐνόδιος), κρήνη ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν (=παρόδιος), κλπ.

§ 11. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πτώσιν· οἷον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ἐγὼ γράφω.¹

¹ Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικὴν (§ 430).

Σημ. Ὅταν δὲ εἶνε ἀνάγκη νά ἐκφρασθῇ τὸ ὡς ἔγγιστα ἢ τὸ περίπου ἢ διανομή, τὸ ὑποκείμενον τίθεται κατ' αἰτιατικὴν ἐμπρόθετον (εἰς, περί, ἀμφί, κατὰ)· οἷον, *ξυνεβόηθησαν ἐς εἴκοσιν ἱππέας, παρετάχθησαν περί ἢ ἀμφί τοὺς ἑκατὸν στρατιώτας*, κτλ. Ἡ ἐμπρόθετος αὕτη αἰτιατικὴ λαμβάνεται οὐ μόνον ὡς ὑποκείμενον, ἀλλὰ καὶ ὡς κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πᾶς ἄλλος προσδιορισμός· οἷον, *περιτυγχάνουσι τοῖς λελυμένοις ὡς περί ἑκατὸν οὖσι, διέφθειρον ἐς ὀκτακοσίους, κατὰ τε ἔθνη καὶ ξύμπασι παρεκελεύετο, ξυνειλεγμένων ὡς περί ἑπτακοσίους*.

Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 12. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν μὲν εἶνε ἐπίθετον, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ τρία, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν· οἷον, *ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ἡ πόλις ἐστὶ μικρά, τὸ ρόδον ἐστὶν εὐώδες*.

Σημ. Τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον, ὅταν σημαίνῃ γενικὸν τι καὶ ἀόριστον, δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν, ἀλλὰ τίθεται πάντοτε κατ' οὐδέτερον ἐνικὸν γένος, οἰουδήποτε γένους καὶ ἀριθμοῦ καὶ ἂν εἶνε τὸ ὑποκείμενον· οἷον, *πονηρὸν (χρῆμα) ὁ συκοφάντης, δεινὸν ἢ ἄγνοια, οἱ παῖδες ἀνιάρων, αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν*.

§ 13. Ὅταν δὲ εἶνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ ἀναγκαίως μὲν μόνον κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν· οἷον, *ὁ καρπός ἐστι σῦκα, τὰ πρόβατά ἐστι πλοῦτος, ὁ Παρρασός ἐστὶν ὄρος, ἡ Κέρκυρά ἐστι νῆσος*.

Σημ. Τὸ κατηγορούμενον ἐπὶ διαιρέσεως, κτήσεως, καταγωγῆς, ιδιότητος καὶ τῶν τοιούτων τίθεται κατὰ γενικὴν (ἐλλειπτικὴν)· οἷον, *ὁ θάνατός ἐστι τῶν μεγίστων κακῶν* (ἐν), *οἱ Κυθήριοι ἦσαν τῶν περιαικῶν* (τινές), *ἡ πόλις οὐκ ἔστιν ἐνὸς ἀνδρός* (κτῆμα), *Ἀἴσωπος Ἰάδμονος ἐγένετο* (δοῦλος), *Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός)*, *Νιόβη ἦν Τάνταλου (θυγάτηρ)*, *δὲς ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ* (ἴδιον), *ἄφροσύνης ἐστὶ τὸ πράττειν πρὸ τοῦ κρῖναι* (ἔργον), *Μιλτιάδης οἰκίας μεγάλης ἦν*, *Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν* (πολῖτης), *τῶν μεγάλων δῆμων ἐστὶ* (δημόται), κλπ.

Συμφωνία τοῦ ῥήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 14. Τὸ ῥήμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ δύο, κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμόν· οἷον, ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ ἡσυχάζεις, ὁ δὲ διδάσκαλος διδάσκει· ἡμεῖς μὲν λέγομεν, ὑμεῖς δὲ γράφετε, οὗτοι δὲ ἀκούουσιν. Ἐξαιρέσεις κατ' ἀριθμόν·

1) Τὰ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα ἄττικῶς συντάσσονται συνήθως μετὰ ἐνικῷ ῥήματος (Ἀττικὴ σύνταξις)· οἷον, τὰ ἱῶα τρέχει, τὰ παιδιὰ παίζει, τὰ πράγματα ἐστὶ καλὰ.

2) Τὰ ἐνικὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα συντάσσονται πολλάκις μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος (Σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον)· οἷον, ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο, ἔφασαν ἡ πληθὺς, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, αὐτοὺς ἡ πόλις δημοσίᾳ ἔβαψαν.¹

Σημ. Ἐξαιρέσεις ὑπάρχει καὶ κατὰ πρόσωπον, καθότι ἐπὶ ἀορίστων καὶ γενικῶν ὑποκειμένων (τίς, πᾶς, πᾶς τις) δευτεροπρόσωπον ῥήμα προστακτικῆς ἐγκλίσεως συντάσσεται ἐνίοτε μετὰ τριτοπροσώπου ὑποκειμένου· οἷον, πέλας τις ἔθι, ἔσχε πᾶς δόρυ, χῶρει δεῦρο πᾶς ὑπηρέτης.

§ 15. Ἐν τῷ κατηγορούμενον εἶνε οὐσιαστικὸν καὶ κατ' ἀριθμὸν διάφορον τοῦ ὑποκειμένου, τὸ ῥήμα συμφωνεῖ πρὸς αὐτὸ καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὅταν εἶνε τὸ πλησιέστερον ἢ τὸ ἐπικρατέστερον· οἷον, οὗτοι (οἱ σοφισταί) φανερά ἐστι λῶδη καὶ διαφθορά τῶν συγγιγνομένων (Πλτ.), οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βασκανία κατεφαίνετο.

Σημ. α. Ὅταν ἀντὶ δύο ὑποκειμένων τίθεται ἓν, τὸ δὲ ἕτερον ἐκφέρηται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς μετᾶ, τὸ ῥήμα, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, φέρεται καὶ πληθυντικῶς· οἷον, Ἀλκιβιάδης μετὰ Μαντιθέου ἀπέδρασαν εἰς Κλαζομενάς (Ξεν.). Ἐνταῦθα ἡ μετὰ ἰσοδυναμεῖ τῷ καί = Ἀλκιβιάδης καὶ Μαντίθεος. Ὡσαύτως καί, ὅταν τὸ δεύτερον ὑποκείμενον εἶνε ἀντικείμενον μετοχῆς ἀποδιδομένης εἰς τὸ ὑποκείμενον· οἷον, ἐκείνη ἡ (Ῥέα) παραλαβοῦσα τοὺς Κορύθαντας τὴν "Ι-

¹ Περιληπτικὰ μὲν ὀνόματα λέγονται ὅσα ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνουσι πολλὰ· οἷον, λαός, δῆμος, στρατός, πλῆθος, ὄχλος· περιεκτικὰ δὲ ὅσα σημαίνουσι τόπον περιέχοντα πολλὰ πρόσωπα· οἷον, πόλις, θέατρον, στρατόπεδον, ἐκκλησία, κλπ.

δὴν περιπολοῦσι (Λουκ.). ἐνταῦθα ἡ μετοχὴ ἀναπληροῖ τὸν κα (= ἐκείνη (ἡ Ρέα) καὶ οἱ Κορύθαντες.

Σημ. β'. Οἱ Ἀττικοὶ ἐπὶ α' καὶ β' προσώπου μεταχειρίζονται πολλάκις τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ οἷον, ἡμεῖς λέγομεν, ἀντὶ ἐγὼ λέγω, ὑμεῖς λέγετε, ἀντὶ σὺ λέγεις, κλπ. Οὕτω συντάσσουσιν ἐνίοτε τὰ δεύτερα πληθ. προσ. τῆς προστ. μεθ' ἐνικοῦ ὑποκειμένου οἷον, χωρεῖτε, ὦ Διόνυσε, ἔσω=ὅμως, ὦ Διόνυσε (§ 183), προσέλθετε, ὦ παῖ, πατρί, χαίρετε, Λυγαῆος γυνή.¹

Σημ. γ'. Ἐπὶ γνωμικῶν λαμβάνεται ἐνίοτε δεύτερον πρόσωπον ἀντὶ τρίτου μετὰ τοῦ ἀορίστου τίς οἷον, οὐκ αἰῶν' ἐκμάθοις βροτῶν (Σφκλ.). = ἐκμάθοι τις· κἂν μὴ νοσῇς· ἀλλὰ δόξης νοσεῖν, κάματος βροτοῖσιν ἀπορία τε γίγνεται (Εὐρπ.) = κἂν μὴ νοσῇ τις.

Β'. Σύνθετος πρότασις.

§ 16. Σύνθετος καλεῖται ἡ πρότασις, ὅταν ἔχῃ δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἢ κατηγορούμενα, ἢ καὶ ἀμφοτέρω οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, Σωκράτης ἦν σοφός καὶ ἠθικός, Σωκράτης καὶ Πλάτων ἦσαν σοφοὶ καὶ ἠθικοί. Ἔτι δὲ σύνθετος εἶνε ἡ πρότασις καὶ ὅταν ἔχῃ πλείονα ἀντικείμενα ἢ ῥήματα οἷον, ἀγαπῶ Σωκράτην καὶ Πλάτωνα, διαλέγομαι καὶ περιπατῶ. Λέγονται δὲ αἱ προτάσεις αὗται σύνθετοι, διότι ἐκφράζουσι συνεκφυγμένως πλείονα διανοήματα ἢ βουλευόμενα ἢ αἰσθήματα.

§ 17. Ἐπὶ τῆς συνθέτου προτάσεως παρκατηρῶνται τὰ ἑξῆς.

Α'. Ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου.

§ 18. Ὅταν μὲν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἑμφυχα, τότε, ἐάν μὲν εἶνε ὁμοιογενῆ, τὸ ἐπιθετικὸν κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ γένος αὐτῶν πληθυντικῶς οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοί, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ καὶ ἡ ἀδελφὴ

¹ Ἡ χρῆσις αὕτη ἐγένετο κατ' ἀρχάς, ὅταν ὁ λέγων ἤθελε νὰ συμπεριλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ μετὰ ταῦτα ὁμοῦς ἐγένετο χάριν μεγαλοπρεπείας καὶ τιμῆς.

ἦσαν ἀγαθαί. Ἐάν δὲ ἑτερογενῇ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἄρσενικόν, τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· οἶον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή καὶ τὸ τέκνον ἀγαθοί εἰσιν, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον ἀγαθαί εἰσιν.

§ 19. Ὅταν δὲ τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἄψυχα, τότε, εἴτε ὁμοιογενῇ εἶνε εἴτε ἑτερογενῇ, τὸ κοινὸν κατηγορούμενον τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς· οἶον, φθόρος καὶ ἔρως ἐναντία ἐστίν, ταραχαὶ καὶ στάσεις ὀλέθρια, λίθοι καὶ πλήρη καὶ ξύλα καὶ κέρατοι ἀτάκτως ἐρριμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν. Ἀλλὰ καὶ αἱ καλλίστη πολιτεία καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπά».

Σημ. Ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον τῶν ὁμοιογενῶν ἀψύχων ὑποκειμένων τίθεται καὶ κατὰ τὸ γένος αὐτῶν· οἶον, φθόροι καὶ ἔρωτες δεινοί. Ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἶον, νόμος καὶ φόβος ἱκανὸς ἔρωτα κωλύειν.

B. Ἐπὶ τοῦ ῥήματος.

§ 20. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς ἐνικὸν μὲν ἀριθμόν, ὅταν προτάσσηται ἢ ἐπιτάσσηται ἐνὶ μόνον τῶν ὑποκειμένων· οἶον, ἐστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστεὺς καὶ Καλλιμάχης καὶ Τιμάνωρ (Θουκ.), Λᾶσος ἀντιέδιδασκε καὶ Σιμωνίδης· ἀλλὰ καὶ «Πυριφλεγέθων τε ῥέουσι Κωκυτός τε» (Ὅμηρ.). Εἰς πληθυντικὸν δὲ, ὅταν ἐπιτάσσηται· οἶον, Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης φέρονται.

Σημ. Πολλάκις ὁμοίως καὶ προτάσσεται πληθυντικῶς καὶ ἐπιτάσσεται (σπανιώτρ.) ἐνικῶς· οἶον, ἔρχονται Ἀραβὸς τε καὶ Ναυάτης καὶ Ἀντισθένης, Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφέστηκε (Ἰσοκρ.)

§ 21. Τὸ ῥῆμα τίθεται καὶ κατὰ τὸ προσεχέστερον ἢ ἐπικρατέστερον· οἶον, οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει (Ξεν.), ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὰ στρατόπεδον (Ξεν.).

Σημ. Ἐάν μεταξὺ πληθυντικῶν ὑποκειμένων κατὰ φωνὴν μὲν ἄρσενικῶν ἢ θηλυκῶν, κατὰ σημασίαν δὲ οὐδετέρων, ὑπάρχῃ καὶ ἐν οὐδέτερον πληθυντικόν, τὸ ῥῆμα τίθεται δυνάμει τοῦ ἀττικοῦ σχήματος (§ 43β) εἰς ἐνικὸν ἀριθμόν· οἶον, ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀν-

θρώπων ἄθλοι καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίνεται (Πλάτ.),
σάρκες καὶ νεῦρα ἐξ αἵματος γίνεται (Πλάτ.).

Γ.' Ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ῥήματος.

§ 22. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε διαφόρων προσώπων, τὸ ῥῆμα τίθεται·

1) κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον πληθυντικῶς· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν πρῶτον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου· οἷον, ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφομεν, σὺ καὶ ὁ Σωκράτης γράφετε.

2) κατὰ τὸ προσεχέστερον· οἷον, οἶδα σαφῶς καὶ ἐγὼ καὶ σὺ, σὺτε Ἑλλήνι εἰ καὶ ἡμεῖς. Ἀλλὰ καὶ «ἡμεῖς καὶ Στράτιος καὶ Στρατοκλῆς παρεσκευάζοντο ἅπαντες» (Ἰσαῖος).

§ 23. Ὅταν τὰ ὑποκείμενα εἶνε δυϊκοῦ ἀριθμοῦ ἢ δύο ἐνικοῦ, τότε καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ῥῆμα τίθενται εἰς δυϊκὸν μὲν ἀριθμόν, ἐὰν ἐκάτερον τῶν ὑποκειμένων ἐνεργῇ ἰδιαίτε-
ρως, εἰς πληθυντικὸν δέ, ἐὰν ἀμφοτέρω συνάμα ἐνεργῶσιν· οἷον, ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία ἀξίω λόγου ἐστὸν, τῷ ἄνδρι ἐγενέ-
σθην ἀκολάστῳ, τῷ ἀδελφῷ ἀπαιδε ἐτελευτησάτην, Ἀγάθων καὶ Σωκράτης λοιποὶ, Ῥοιά καὶ μηλέα περὶ κάλλους ἥριζον, ἀδελφῶ δύο ἦσαν καλοί.

Σημ. 1. Μετὰ ῥῆμα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, περὶ δύο ὁμοῦ λεγόμενον, δυνατόν νὰ ἐπενεχθῶσιν ἐπίθετα καὶ μάλιστα μετοχαὶ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ, καὶ τάνάπαλιν δυνατόν μετὰ ῥῆμα δυϊκοῦ ἀριθμοῦ νὰ ἐπιφέρηται ἐπίθετον ἢ μετοχὴ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ· οἷον, πάρεσμεν ὡς ἐπιδείξοντες καὶ διδάξοντες (Πλάτ.), ἐγελασάτην ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλῳ (Πλάτ.).

Σημ. 2. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς εἶνε συνήθως ἐν χρήσει εἰς τὰ φύσει συνδε-
δεμένα· οἷον, χεῖρε, πόδε, ὦτε, ἢ εἰς τὰ ἔχοντα στενὴν καὶ ἀμοιβαίαν πρὸς
ἄλληλα σχέσιν· ἀδελφῶ, φίλῳ, θείῳ, κλπ. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ δυϊκὸς ἀριθ-
μὸς εἶνε ἄχρηστος ἐν τῇ καθωρυλημένῃ ὡς καὶ ἐν τῇ Αἰολικῇ καὶ Δα-
τινικῇ.

Περὶ ἀντικειμένου τῆς προτάσεως.

§ 24. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· ὅθεν τίθεται μόνον εἰς τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα (§ 74) κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων· οἷον, σκάπτω τὴν γῆν, διακονῶ τῷ θεῷ, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων.

Σημ. Τὸ ἀντικείμενον εἶναι ὁ τρίτος ὅρος τῆς συνεπτυγμένης προτάσεως.

§ 25. Ἀντικείμενον γίνονται κυρίως τὰ οὐσιαστικά, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου δύναται νὰ γείνη ἀντικείμενον, ἔτι δὲ καὶ ἀπαρέμφατον καὶ ὁλόκληρος πρότασις· οἷον, διδάσκω σε καὶ αὐτόν, ἀγαπῶ τὸ φιλοσοφεῖν, οἶδ' ὅτι καλῶς λέγεις.

Σημ. α'. Τὸ ἀντικείμενον ἐλλείπει· 1) ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἷον, λυσιτελεῖ δικαιοσύνη τῷ ἔχοντι (αὐτήν). 2) Ὅταν εὐκόλως ἐξωθεν ἔννοηται· οἷον, ἄραντες (τὴν ἄγκυραν ἢ τὴν ναῦν) ἔπλεον, ὁ ποταμὸς ἐκβάλλει (τὸ ἑαυτοῦ ὕδωρ) εἰς τὴν θάλασσαν. 3) Ὅταν δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ὀρισθῇ εἰς τί μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, ἀκούω, λέγω, λαλῶ, διδάσκω, ἐσθίω, πίνω, κλπ.

Σημ. β'. Τὸ ἀντικείμενον πολλάκις ἐμπεριέχεται εἰς τὸ ῥῆμα ἕνεκα συνθέσεως· οἷον, οἰκοδομῶ, ναυπηγῶ, λογοποιῶ, κλπ. Ἀλλὰ πολλὰ τῶν τοιούτων ῥημάτων, ἀποβαλόντα τὴν ἔννοιαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ δέχονται καὶ ἕτερον ἀντικείμενον· οἷον, οἰκοδομῶ ναόν, οἰκίαν· ναυπηγῶ τριήρη· τοὺς ἄνδρας δημαγωγεῖ, σικοφαντεῖ. Οὕτω καὶ βουθυτεῖν τράγον· ἱππους, ζῖγας βουκαλεῖν. Οὕτω λέγεται καὶ ἐπ' ὀνομάτων· οἷον, ἐκατόμβη κριῶν, ἀρνῶν, αἰγῶν· οἱ δὲ κωμικοὶ ἔλεγον καὶ ὧν ἐκατόμβη.

Περὶ προσδιορισμῶν τῆς προτάσεως.

§ 26. Προσδιορισμὸς λέγεται πᾶσα λέξις τιθεμένη εἰς τινα τῶν ὄρων τῆς προτάσεως, ἵνα ἐκφράσῃ ιδιότητα ἢ ποιότητα, ἢ σχέσιν ἢ περιστάσιν τινα αὐτοῦ.¹

¹ Διὰ τῶν προσδιορισμῶν ἡ πρότασις γίνεται πλατυτέρα μὲν κατ' εἶδος (λέξεις), ἀκριβεστέρα δὲ καθ' ὕλην (ἐννοιαν).

§ 27. Οἱ προσδιορισμοὶ γίνονται ἢ διὰ πτωτικοῦ τινος ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου, ἢ δι' ἐπιρρήματος. Ὅθεν οἱ προσδιορισμοὶ λέγονται ὀνομαστικοὶ μὲν, ὅσοι γίνονται δι' ὀνόματος ἢ δι' ἄλλης λέξεως ὀνομαστικῶς ἐκλαμβανομένης (§ 281)· οἷον, Ἀλέξανδρος ἦν υἱὸς Φιλίππου, ὁ υἱὸς ἐστὶν ὁμοῖος τῷ πατρί, Δημοσθένης ἦν δεινὸς τὴν ῥητορικὴν, ὁ ἐπιμελὴς μαθητὴς προκόπτει, ἡ ἐπιμελουμένη μαθήτρια εὐδοκίμει, Περικλῆς ὁ πάνν, κλπ. Ἐπιρρηματικοὶ δὲ, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος ἢ διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου καὶ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἐχούσης· οἷον, καλῶς λέγεις, σήμερον ἀφίκετο, χθὲς εἶπε, ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ (=σήμερον) ἀφίκετο τὸ πλοῖον, μένει ἐν Ἀθήναις (=Ἀθήνησιν).

§ 28. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδιακροῦνται εἰς ὀνομαστικούς καὶ ὡς ὀνομαστικούς. Καὶ ὀνομαστικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ὀνομάτων οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων, ὡς ὀνομαστικοὶ δὲ, ὅσοι γίνονται δι' ἄρθρου, μετοχῆς, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας καὶ πάσης ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβανομένης (§ 283) ("Ἴδε παρὰδειγ. § 27).

Σημ. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς διαφέρει τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν προσδιορισμὸς ἐκφράζει ἰδιότητα προεγνωσμένην καὶ θεωρουμένην ὡς προσὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ· τὸ δὲ κατηγορούμενον ἐκφράζει ἰδιότητα μὴ προεγνωσμένην, ἀλλὰ πρῶτον ἤδη ἀποδιδομένην εἰς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 29. Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ ὑποδιακροῦνται εἰς ἐπιρρηματικούς καὶ ὡς ἐπιρρηματικούς· καὶ ἐπιρρηματικοὶ μὲν λέγονται, ὅσοι γίνονται δι' ἐπιρρήματος, ὡς ἐπιρρηματικοὶ δὲ, ὅσοι γίνονται διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου· οἷον, ὀρθῶς λέγεις, ζῶ ἐν ἡσυχίᾳ=ἡσυχῶς, κλπ.

Σημ. Πολλοὶ τῶν διδασκάλων καλοῦσιν ἕκαστον προσδιορισμὸν διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὀνόματος, ἡγοῦν ἐπιθετικόν, μετοχικόν, ἐμπρόθετον, διὰ πλαγίας πτώσεως, ἐπιρρηματικόν, ἐὰν ὁ προσδιορισμὸς εἴνε ἐπίθετον, μετοχή, ἐμπρόθετον, πλαγία πῶσις, ἐπιρρημα.

§ 30. Οἱ μὲν ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσιαστικά, εἴτε ὑποκείμενα εἴνε ταῦτα, εἴτε κα-

τηγορούμενα, εἴτε ἀντικείμενα· οἶον, ὁ νέος μαθητὴς ἀναγινώσκει τὸν θεῖον Πλάτωνα, οὗτός ἐστι Θουκυδίδης ὁ Ἀθηναῖος ὁ συγγράψας τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἦσαν ἀγροῖκοι, κτλ. Οἱ δὲ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ τίθενται εἰς τὰ ῥήματα καὶ εἰς τὰ ἐπίθετα· οἶον, ὀρθῶς λέγεις, γράφει περὶ ἀρετῆς, ἅπαν ἐπιμελής, κλπ.

Σημ. Πολλάκις τίθεται προσδιορισμὸς προσδιορισμοῦ καὶ τούτου πάλιν ἄλλος, ὥστε γίνεται σειρά προσδιορισμῶν· οἶον, Ἄλξις ἄνθρωπος ἦν υἱὸς Φιλίππου, υἱοῦ Ἀμύντου βασιλέως τῶν Μακεδόνων.

§ 31. Οἱ ὀνομαστικοὶ καὶ ὡς ὀνομαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας ὁμοιοπτῶτως τῷ προσδιοριζομένῳ, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας ἑτεροπτῶτως κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων· καὶ ὁμοιοπτῶτως μὲν τίθενται τὰ ἐπίθετα, αἱ μετοχαί, τὰ ἄρθρα καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι· οἶον, ὁ σοφὸς Σωκράτης, ὁ ἀναγινώσκων μαθητὴς, ὁ ἐμὸς πατήρ, κλπ. Ἐτεροπτῶτως δὲ τὰ οὐσιαστικά, αἱ προσωπικαί, αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς ἀντωνυμίαι· οἶον, οἰκία Περικλέους, ὁ υἱὸς ἐμοῦ πατρὶ, Αὐτοῦ τὸ γένος, ἡ βίβλος μου, ὁ σαυτοῦ πατήρ, ἡ ἀλλήλων βοήθεια.

Σημ. Ἡ μὲν ὁμοιοπτῶτος σύνταξις καλεῖται ὀρθή σύνταξις τῶν πτωτικῶν, ἡ δὲ ἑτεροπτῶτος, πλαγία. Ταῦτοπροσωπία μὲν ἐνταῦθα καλεῖται, ὅταν τὸ προσδιορίζον καὶ τὸ προσδιοριζόμενον ἔχωσι τὸ αὐτὸ πρόσωπον· οἶον, χρηστὸς ἀνὴρ· χρηστὸν ἄνδρα οὐ μισεῖ. Ἐτεροπροσωπία δὲ, ὅταν ἔχωσι διάφορον· οἶον, οἰκία Περικλέους, λευκὸς τὰς τρίχας, κλπ.

Α'. Σύνταξις τῶν ὁμοιοπτῶτων προσδιορισμῶν.

§ 32. Τὸ ἐπίθετον, ἡ μετοχή, τὸ ἄρθρον καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι τιθέμενα μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ταῦτοπροσωπῶς συμφωνοῦσι πρὸς αὐτά, ὡς τὸ κατηγορούμενον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, οἶον, ὁ σοφὸς Σωκράτης, ἡ σοφὴ Ἀσπασία, τὸ σοφὸν μενέαιον· ὁ γράφων μαθητὴς, ἡ γράφουσα μαθήτρια, τὸ γράφον μενέαιον· ὁ ἐμὸς πατήρ, ἡ ἐμὴ μήτηρ, τὸ ἐμὸν τέκνον.

Σημ. Τὸ πλέων, ἐλάττων καὶ μείων τίθενται ἐνίοτε κατ' οὐδέτερον γένος ἐγκῶς, ἀντὶ τὰ τεθῶσιν ὁμοιογενῶς καὶ ὁμοιαριθμῶς τῷ οὐσιαστικῷ ὄντι, ἔππους μὲν ἄξει οὐ πλείον δις μυρίων, ἀντὶ πλείους κατέλιπε φρουροὺς οὐκ ἔλαττον τετρακισχιλίων.

§ 33. Καὶ ἐνταῦθα, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἢ ἐπιθετικόν τι ἀποδίδωται εἰς πολλὰ οὐσιαστικά, συμβαίνουσιν αὐταὶ ἐκεῖναι αἱ ποικιλίαι, ὥς παρετηρήσαμεν καὶ ἐν τῇ συμφωνίᾳ τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον τῆς συνθέτου προτάσεως· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων καὶ Κρίτων καθήμενοι διαλέγονται, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐστῶσαι διαλέγονται, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή καὶ τὸ τέκνον ἐστηκότες διαλέγονται, αἰετὸς καὶ ἀλώπηξ φιλιωθέντες, ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον καθήμεναι διαλέγονται (§ 18). ἄλλὰ καὶ «τέκνα καὶ γυναῖκας φρουρούμενα» (Ξενφ.), σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη ἀγαθὰ ὄντα διωκτέον, τοὺς καὶ αἰσθησις ἀπ' ἀλλήλων διακρθέντα, λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ κέραμοι καὶ ξύλα ἀτάκτως ἐρριμμένα οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν (§ 19), Κῦρος καὶ ἡ περσικὴ βασιλεία Κροῖσον καθελοῦσα ἐπιστράτευσεν (Θουκ.), ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον (Ξενφ.), πυθόμενος Στρομβιχλίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπελθόντα (Θουκ.) (§ 19 Σημ.).

§ 34. Τὰ ἐπίθετα, αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ μάλιστα αἱ μετοχαί, ὅταν ἀποδίδωνται εἰς περιληπτικά ἢ περιεκτικά ὀνόματα, ἐπιφέρονται οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐννοουμένου ὄντος, ἐξεπλάγη πᾶς ὁ δῆμος ἀκούσαντες, τὸ πλῆθος συγελθόντες, ὁ ὄχλος ἀκούσαντες, ἡ βουλὴ ἡσυχίαν εἶχεν οὐκ ἀγροοῦντες, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπλεον ἐν ταραχῇ ὄντας.

Σημ. Τὸ πόλις, ποταμός, λίμνη ἀποδιδόμενα ἐπιθετικῶς [εἰς κύρια ὀνόματα συμφωνοῦσι· πρὸς αὐτὰ ἀναγκαιῶς μὲν μόνον κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν] οἷον, ἡ πόλις οἱ Ταρσοί, τὸ ὄρος Ὁλύμπας, ἡ πόλις Ἀλεξάνδρεια, παρὰ τὸν Φάσιν ποταμόν, ἡ Ἀχερουσία λίμνη, κλπ. Ἐνίοτε δὲ τὸ κύριον ὄνομα τίθεται καὶ κατὰ γενικήν· οἷον, ὁ τῆς Δήτης ποταμός. Τὸ δὲ πόλις λέγεται καὶ μετὰ γενικῆς τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος· οἷον, ἡ πόλις τὰ Μέγαρα καὶ, ἡ πόλις τῶν Μεγαρέων, Ἀλλ' ἐπὶ τῶν Ἀθηναίων ἐλέγετο πάντοτε, ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις, ἢ ἡ πόλις Ἀθηναίων, καὶ οὐδέποτε, ἡ πόλις Ἀθῆναι, ἢ πόλις Ἀθηνῶν.

§ 35. Τὸ ἀρσενικὸν ἄρθρον τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ μάλιστα ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ πτώσει τίθεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, τῷ ἡμέρα, τῷ τέχνα, κλπ. ἀντὶ τὰ ἡμέρα, τὰ τέχνα, κλπ.

Σημ. Οὕτω τίθενται καὶ τὰ ἐξῆς, τούτω, αὐτῷ, τῷδε, ὦ οἷον, τούτω τῷ τέχνα, κλπ. Σπανιώτατα δὲ τίθεται οὕτως ἄλλο ἐπίθετον ἢ μετοχή. Γίνεται δὲ τοῦτο. διότι τὰ εἰς ὅς ἐπίθετα τὸ πάλαι ἦσαν κοινοῦ γένους (ζῆται καὶ § 64 σημ.).

§ 36. Ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν εἶνε πληθ. ἀριθμοῦ καὶ ἡ ἰδιότης ἢ ἡ ποιότης τοῦ ἐπιθέτου δὲν ἀποδίδωται εἰς πάντα τὰ οὐσιαστικά, εἰς ἃ τὸ ἐπίθετον ἀποδίδεται, ἀλλ' εἰς τινα μόνον, τότε τὸ μὲν ἐπίθετον τίθεται καθ' ἣν πτώσιν ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν τρέπεται εἰς γενικὴν πληθυντικὴν ἑναρθρον, διαίρετικὴν καλουμένην· οἷον, οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ἐπιμελεῖς τῶν μαθητῶν, τὰ ἄλογα τῶν ζώων· καλεῖται δὲ τοῦτο διαίρεσις· διαίρεσις δὲ λέγεται, ὅταν ἐξ ὅλου τινὸς λαμβάνωμεν μέρος τι

Σημ. Ὅθεν, ὅταν ἡ ἰδιότης ἢ ἡ ποιότης εἶνε γενικὴ, δὲν δύναται νὰ γείνη διαίρεσις· διὸ δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν· οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων· διότι πάντες οἱ ἀνθρωποὶ εἰσι θνητοί. Ἐπὶ δὲ ὅταν τὸ ἐπίθετον εἶνε τὸ πᾶς· οἷον, πάντες οἱ ἀνθρωποι καὶ οὐχὶ πάντες τῶν ἀνθρώπων.

§ 37. Οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὸ μὲν ἐνικὸν ἐπίθετον ἔτρεπον εἰς οὐδέτερον γένος κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην παρὰ τῆς συντάξεως τοῦ λόγου πτώσιν, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν μετέβαλλον εἰς γενικὴν ἐνικὴν ἑναρθρον· οἷον, τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ, τὸ ἰωνικὸν τῆς στολῆς, τὸ πιστὸν τῆς πολιτείας, κλπ., ἀντὶ ὃ πολὺς στρατός, ἡ ἰωνικὴ στολή, ἡ πιστὴ πολιτεία. Οὕτω καὶ εἰς τοῦτο (τοσοῦτο) κακίας, ἀναιδείας, ἀσθείας ἢ ἄλλης. Ἐνίοτε δὲ ἐφύλαττον καὶ τὸ γένος τοῦ ἐπιθέτου ἀμετάβλητον· οἷον, ὁ ἥμις τοῦ στρατοῦ, τὸν πλεῖστον τοῦ βίου, τῆς γῆς ἢ ἀρίστη.

Σημ. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς συντάξεως καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν σχῆμα μεταλήψεως. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως ἐννοοῦσιν τινες τὴν λέξιν μέρος· οἷον, τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ = τὸ πολὺ μέρος τοῦ στρατοῦ.

§ 38. Ὅταν πολλὰ ἐπίθετα ἀποδίδωνται εἰς ἓν οὐσιαστικόν,

φέρονται συνδεδεμένα διὰ τοῦ συνδέσμου καί· οἷον, πολλὰ καὶ καλὰ διεπράξατο (=πολλὰς καὶ καλὰς πράξεις) (§ 80 Σημ.), πολλὰ καὶ δεινὰ ἔπαθε (=πολλὰ καὶ δεινὰ παθήματα). Ἄλλ' ὅταν τὸ ἐν τῶν δύο ἐπιθέτων λαμβάνηται ἀντι οὐσιαστικοῦ, φέρονται ἀσυνδέτως· οἷον, πολλὰ καλὰ ἔπραξε, πολλὰ δεινὰ ἔπαθε.

§ 39. Τὸ οὐσιαστικόν, ὅταν εὐκόλως ἔξωθεν ἐννοῇται, παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον τὸ ἐπίθετον· οἷον, οἱ ἀγαθοὶ (ἄνθρωποι) οὐ μακροῦ βίου, ἀλλὰ λαμπροῦ θέονται (§ 286), ἐξ ὀλίγου (χρόνου), διὰ βραχέων (ρήμάτων) εἶπεν, κλπ.

Σημ. Πολλὰ τῶν ἐπιθέτων διὰ τὴν συγνήν παράλειψιν τῶν οὐσιαστικῶν ἔλαβον σημασίαν οὐσιαστικοῦ· οἷον, κερᾶ μ. οὖν, (ἀγγεῖον), σκευοφόρα (ζῶα), τέθριππον (ἄρμα), βορέη, παρδαλλέα, λεοντή, ἀ-ανθ. λωπεκῆ, κλπ. (δορά), χερσαῖα, ἀμφίβια (ζῶα), ἱερεῖα (ζῶα πρὸς θυσίαν), ἱλαστήριον (θύμα), (τρυγᾶν ἐρήμου) (ἀμπέλου), κλπ. Καὶ τοῦναντίον πολλὰ τῶν οὐσιαστικῶν προσηγορικῶν καὶ μάλιστα τῶν ῥηματικῶν τῶν σημαινόντων τὸν ἐνεργοῦντα ἢ τὸν ἐπιτηδεύοντα τίθενται εἰς τόπον ἐπίθετου· οἷον, ἀνὴρ ποιμὴν (τύραννος ἱατρός, παιητής, σωτήρ, ῥήτωρ, κλπ.)· Ἐλλὰς φωνή, ἀντί ἑλληνικῆ φωνῆ, κλπ.

§ 40. Πολλὰ ἐπίθετα ἔλαβον σημασίαν ἐπιρρήματος, ὅταν μάλιστα τίθωνται μετὰ τῶν οὐδετέρων καὶ ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων εἰς τόπον κατηγορουμένου (§ 94)· οἷον, ἔω εὐδαιμών=εὐδαιμόνως, εὐδω ἡσυχας=ἡσυχῶς, χθιὺς ἔβη=χθές, ἔρχεται ταχύς=ταχέως, τεταρταῖος ἀφίκετο=μετὰ τέσσαρας ἡμέρας, σκοταῖος ἦλθεν=ἐν σκότει, ἐθελοτῆς στρατεύεται, αὐτεπάγγελτος βοηθεῖ, παρνούχιος, παρήμεριος εὐδει, οὐράχιος ἦλθε, ὄρκιός σοι λέγω, κλπ.

Ἐπεξήγησις καὶ παράθεσις.

§ 41. α. Ἐπεξήγησις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικόν τι προστίθεται ἀσυνδέτως εἰς ἕτερον οὐσιαστικόν ἢ οὐδέτερον ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμίαν (συνήθως δεικτικὴν) ἢ καὶ ἀριθμητικόν, ἵνα διασαφῇ αὐτό· οἷον, τοῦτο ψεῦδος καλεῖται, ἡ ἄγνοια· δύο θεοὺς κομίζων, Παῦθ καὶ Βιάτ (Πλητρχ.)

§ 42. Ἐπεξήγησις γίνεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου οἶον, τοῦτο αὐτὸ χρήζω. πάντας Ἀργείους μαθεῖν· ἐκεῖνο κάλλιον, ἰσότητα τιμῶν. Ἐτι δὲ καὶ δι' ὀλοκλήρου λόγου ἀσυνδέτως ἢ συνδεδεμένως διὰ τοῦ ὅτι, ὡς, γάρ, ὅταν μάλιστα προηγήται τὸ τοῦτο, αὐτὸ τοῦτο, τεκμήριον, σημεῖον, κεφάλαιον, τὸ μέγιστον, τὸ ἐλάχιστον, κλπ.· οἶον, αὐτὸ τοῦτο, τοῖς φίλοις ἐν τοῖς καιροῖς χρῆσθαι· μαθεῖν· τεκμήριον δέ, χρήματα γὰρ πλείστα ὑπὲρ φιλοτιμίας οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἀνῆλθωσαν· καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι καὶ τοῖς πονηροτάτοις μέτεστι—καὶ τὸ μέγιστόν ἐστι τοῦτο, ὅτι...

Σημ. Μετὰ τὴν ἐπεξήγησιν τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ ῥῆμα λέγω· οἶον, ἕτερον ἀπεκτείνετε, Κτησικλέα λέγω.

§ 43. β'. Παράθεσις λέγεται, ὅταν οὐσιαστικόν τι (μετὰ ἢ ἄνευ ἐπιθέτου) ἢ οὐδέτερον ἐπιθετον ἢ ἀντωνυμία παρατίθεται ἀσυνδέτως εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα προσδιορίσῃ αὐτὴν ἀναφορικῶς ἢ τελικῶς ἢ καὶ τροπικῶς· οἶον, ἡ ἡμέτερᾳ πόλις, κοινὴ καταγωγὴ τῶν Ἑλλήνων (=ἥτις ἐστὶ κοινὴ καταγωγὴ), οὐκέτι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀγωνίζεται· Ἑλένην κτάνωμεν, Μενελάω λύπην πικράν· ἤλασεν εἰς Ταρσοῦς, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα· οἱ πρόγονοι ἡμῶν, τὸ μέγιστον, ἔσωσαν ἀπὸ βαρβάρων τοὺς Ἕλληνας· γεφύρας ζευγνύων, διάβασιν τῷ στρατῷ· τὸ λεγόμενον, κατόπιν ἐορτῆς ἤχομεν (=κατὰ τὴν παροιμίαν).

Σημ. Καὶ ἡ ἐπεξήγησις καὶ ἡ παράθεσις συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἐπεξηγουμένον ἀναγκαίως μὲν κατὰ πτώσιν, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν· ἀλλὰ πολλάκις ἡ μὲν παράθεσις καὶ μάλιστα, ὅταν αὕτη γίνηται διὰ τῶν λέξεων, τὸ μέγιστον, τὸ ἐλάχιστον, τὸ γ' ἔσχατον, τὸ λεγόμενον, τὸ ἐναντίον, τὸ σὺμπαν, τοῦτο, κλπ., τίθεται κατ' αἰτιατικὴν ἀνεξάρτητον· ἡ δὲ ἐπεξήγησις ὀρικῶς λαμβανομένη τίθεται καὶ κατ' ὀνομαστικὴν· οἶον, Ἀριστοίδης προσέλαβε τὴν προσηγορίαν, ὁ δίκαιος, ἀντὶ τὸν δίκαιον.¹—Ἡ καθωμιλημένη τὴν μὲν ἐπεξήγησιν μεταφράζει διὰ τοῦ δῆλα δῆ, τοῦτέστι, κλπ., τὴν δὲ παράθεσιν δι' ἀναφορικῆς συνήθως προτάσεως.

Β'. Σύνταξις τῶν ἑτεροπτῶτων προσδιορισμῶν.

§ 44. Οἱ ἑτερόπτωτοι προσδιορισμοὶ τίθενται εἰς τὰ οὐσια-

¹ Οὕτω καὶ νῦν πολλοὶ γράφουσι· «πρὸς τὴν ἐφημερίδα, ὁ ἐθνοφύλαξ, ἡ ὥρα,» ἀντὶ τὸν ἐθνοφύλακα, τὴν ὥραν.

στικὰ ἢ ἐπίθετα ὀνόματα κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων συμφώνως πρὸς τὴν σημασίαν αὐτῶν· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ὀνόματα, ἑτεροπροσώπως λεγόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Α'. Ὀνόματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 45. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα.

α.) Ὀνόματα οὐσιαστικὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 46. Μετὰ γενικῆς συντάσσεται πᾶν οὐσιαστικόν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι ἕτερόν τι ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτό· αἱ δὲ σχέσεις, καθ' ἃς τὸ οὐσιαστικόν συντάσσεται μετὰ γενικῆς, εἰσὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι· αἱ δὲ κυριώτεραί εἰσιν αἱ ἑξῆς·

1) Ἡ τῆς κτήσεως· οἶον, ἀγρὸς Περικλέους (γεν. κτητορολογική), κτήτωρ ἀγροῦ (γενικὴ κτηματολογική).

2) Ἡ τοῦ ἄρχοντος καὶ ἀρχομένου· οἶον, βασιλεὺς Ἑλλήνων, δεσπότης πόλεως, ποιμὴν προβάτων, ὑπηρέτης βασιλέως, οἰκέτης δεσπότης, κλπ..

3) Ἡ τῆς καταγωγῆς (γενεαλογίας)· οἶον, πατὴρ τέκνων, τέκνα πατρός.

4) Ἡ τῆς ὕλης· οἶον, ἀνδριάς χαλκοῦ, στέφανος χρυσοῦ.

Σημ. Ἡ τῆς ὕλης γενικὴ δύναται νὰ μετατραπῇ εἰς μετουσιαστικὸν ἐπίθετον· οἶον, στέφανος χρυσοῦ = χρυσοῦς στέφανος.

5) Ἡ τῆς ἀξίας καὶ τιμῆματος· οἶον, βιβλίον πέντε δραχμῶν, ἵππος τάλαντου.

6) Ἡ τοῦ μέτρου· οἶον, ὕδὸς πεντεκαίδεκα σταδίων, ποταμὸς πλήθρου.

7) Ἡ τῆς διαίρέσεως· οἶον, ἀνὴρ τοῦ δήμου, τεμάχιον γῆς.

8) Ἡ τῆς αἰτίας· οἶον, γραφὴ κλοπῆς, τρόπαιον νίκης.

9) Ἡ τοῦ περιέχοντος καὶ περιεχομένου· οἶον, λιμὴν πλοίων, πλοῖα λιμένος.

10) Ἡ τῆς ιδιότητος καὶ πάθους· οἶον, λευκότης χιόνος, χλωρότης Ἀγρισιλάου.

11) Ἡ τῆς διαθέσεως (ῥηματική)· οἶον, φόβος τῶν πολεμίων.

Σημ. α'. Ἡ γενική τῆς διαθέσεως δυνατόν νά σημαίνη ἐνέργειαν ἢ πάθος, ἤγουν, ἀγάπη τοῦ πατρὸς, δυνατόν νά σημαίνη ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ πατήρ πρὸς τὰ τέκνα, ἢ ἀγάπην, ἣν τὰ τέκνα ἔχουσι πρὸς τὸν πατέρα= ὁ πατήρ ἀγαπᾷ τὰ τέκνα, ἢ ὁ πατήρ ἀγαπᾶται ὑπὸ τῶν τέκνων· διὸ οἱ μὲν παλαιοὶ γραμματικοὶ ἐκάλουν τὴν μὲν σημαίνουσαν ἐνέργειαν, ἐνεργητικήν, τὴν δὲ πάθος, παθητικήν· οἱ δὲ νέοι τὴν μὲν ἐνεργητικήν καλοῦσιν ἐξ ὑποκειμένου ἢ υποκειμενικήν, τὴν δὲ παθητικήν ἐξ ἀντικειμένου ἢ ἀντικειμενικήν· διότι, τρεπομένου τοῦ ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ εἰς ῥῆμα ἐνεργητικόν, ἡ μὲν ἐνεργητικὴ γενική γίνεται ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἡ δὲ παθητικὴ ἀντικείμενον· οἶον, νίκη τῶν Ἑλλήνων=ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἕλληνες τροπὴν τῶν πολεμίων ἐποίησαν=οἱ Ἕλληνες ἔτρεψαν τοὺς πολεμίους. Ἐνίοτε δὲ τίθενται ὁμοῦ εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικόν ἀμφοτέραι αὗται αἱ γενικαί· οἶον, ἡ Πέλοπος Πελοποννήσου κατὰ ληψις=ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον.

Σημ. β'. γεν. Ἀπάσας τὰς ἀνωτέρω γενικάς οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἐκάλουν κτητικάς ἢ ὡς κτητικάς.

β'. Ἐπίθετα μετὰ γενικῆς σκντασσόμενα]

§ 47. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπίθετα εἶνε ἐξαιρέτως τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ οἰκειότητος καὶ ἀλλοτριότητος· οἶον, ἴδιος, οἰκεῖος Σωκράτους, ἀλλότριος, ξένος τοῦ πράγματος.

2) Τὰ ἀρχικά καὶ ὑπαρχικά· οἶον, κύριος τῶν Ἑλλήνων, δοῦλος δεσπότου.

3) Τὰ μεθέξσεως, κατοχῆς καὶ κράτους σημαντικά καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, μέτοχος σοφίας, κάτοχος παιδείας, ἐγκρατῆς ἡδονῶν, ἀμέτοχος ἀδικίας, ἀκρατῆς ἡδονῶν, κτλ..

4) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως· οἶον, φιάλη πλήρης ὕδατος, ταμεῖον κενὸν χρημάτων.

Σημ. Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δοτικῆς ὀργανικῆς· οἶον, μιγάσιν Ἑλλήσι πλήρεσι πόλεις.

5) Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας· οἶον, ὀρφανὸς γονέων, ἔρημος συμμάχων, ἀπαις ἀρρένων, κεφαλὴ ψιλὴ τριχῶν.

6) Τὰ φειδούς καὶ ἀφειδίας· οἶον, φειδωλὸς χρημάτων, ἀφειδῆς ἑαυτοῦ.

7) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἶον, ἐπιτυχὴς τῶν καλῶν, ἀτυχὴς τῶν κακῶν.

8) Τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας· οἶον, ἐμπειρος ἢ ἀπειρος διδασκαλίας.

9) Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας καὶ ὀλιγωρίας· οἶον, ἐπιμελὴς ἢ ἀμελὴς τῶν μαθημάτων, ὀλίγωρος φίλων.

10) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἶον, μνήμων φόρτου, ἐπιλήσμων εὐεργεσιῶν.

11) Τὰ τιμῆς καὶ ἀξίας· οἶον, αἵματός ἐστιν ὠνία ἢ ἀρετή, ἀξίος πολλοῦ.

12) Τὰ διαιρέσεως (χωρισμοῦ) καὶ ἐκλογῆς· οἶον, πολλοὶ τῶν διδασκάλων, μόνοι τῶν πολιτῶν, εἰς τῶν πολλῶν, τίς τῶν μαθητῶν, φυγὰς πόλεως.

Σημ. Τὴν γενικὴν διαιρετικὴν ἀπαιτοῦσιν ἰδίως τὰ μεριστικά, ποσοτικά καὶ τὰ παραθετικά· ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον, ὅταν ἐξ ὅλου τινὸς λαμβάνηται μέρος (§ 36)· οἶον, οἱ σοφοὶ τῶν ἀνθρώπων.

13) Τὰ εἰς ἱκος κτητικά· οἶον, νοῦς μὲν ἀρχικὸς τοῦ λόγου, λόγος δὲ ὑπηρετικὸς τοῦ νοῦ.

Σημ. Τὰ κτητικά ἐπίθετα δύνανται νὰ ἀναλυθῶσιν εἰς τὰ σύστοιχα πρωτότυπα· οἶον, βασιλικὸς ἢ βασιλεῖος κῆπος=κῆπος βασιλείας.

14) Τὰ ὑπεροχικά· οἶον, ὑπέροχος, ἔξοχος τῶν ἄλλων, κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων.

Σημ. Ὑπεροχικά λέγονται ὅσα ἐπίθετα θετικά ὄντα ἔχουσιν ἔννοιαν παραθετικοῦ.

15) Τὰ τακτικά καὶ ἀναλογικά ἀριθμητικά· οἶον, πρῶτος, δεύτερος, τρίτος τῶν μαθητῶν· ὁ ἀριθμὸς δέκα ἐστὶ διπλάσιος τοῦ πέντε.

16) Τὰ διαφορικά· οἶον, ἕτερον τὸ ὕδωρ τῆς γῆς, οὗτος ὁ λόγος ἄλλος, ἢ διάφορος τοῦ προειρημένου.

Σημ. Τὰ διαφορικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτῶτως, μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ· οἶον, ἄλλος οὗτος ὁ λόγος ἢ ὁ πρότερον εἰρημένος. Ἐστὶ δὲ καὶ μετὰ αἰτιατικῆς σὺν τῇ παρὰ· οἶον, ἕτερον τὸ ὕδωρ παρὰ τὴν γῆν.

Σύνταξις τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν.

§ 48. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ συντάσσονται μετὰ γενικῆς· ἀλλὰ τὰ μὲν συγκριτικὰ καὶ μετὰ ἐνικῆς καὶ πληθυντικῆς γενικῆς, τὰ δὲ ὑπερθετικὰ μετὰ πληθυντικῆς μόνον· οἷον, ὁ πατήρ ἐστι μείζων τοῦ υἱοῦ, Θεμιστοκλῆς συνετώτερος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀνδρῶν δ' ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης.

Σημ. Τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἐκτὸς τῆς γενικῆς τῆς παραθέσεως δέχονται καὶ ἄλλην, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ φύσις τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου· οἷον, ἐμπειρότερος εἰ ἐμοῦ τῶν Ὀμήρου (Πλ.)=ἐμπειρος τῶν Ὀμήρου μᾶλλον ἐμοῦ, Σωκράτης ἀφροδισίων καὶ γαστρός πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος (Ξνφ.)=ἐγκρατὴς ἀφροδισίων καὶ γαστρός μάλιστα πάντων ἀνθρώπων.

§ 49. Τὰ μὲν συγκριτικὰ συντάσσονται μετὰ γενικῆς καὶ ὁμοειδοῦς (ὁμοφύλου, ὁμοεθνοῦς, ὁμοτέχνου) καὶ ἑτεροειδοῦς (ἑτεροφύλου, ἑτεροεθνοῦς, ἑτεροτέχνου), τὰ δὲ ὑπερθετικὰ μετὰ ὁμοειδοῦς μόνον· οἷον, Ἀχιλλεὺς ἀνδρειότερος Ἀγαμέμνονος καὶ, ἀνδρειότερος Ἑκτορος, Μίλων ἀνδριάντος στερρότερος, ἄρτος λευκότερος χιόνος, Ἀχιλλεὺς ἀνδρειότατος πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος Σωκράτης· δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπώμεν καὶ, Μίλων ἀνδριάντων στερρότατος, καὶ Ἀχιλλεὺς ἀνδρειότατος πάντων τῶν Τρώων, διότι ὁ Μίλων δὲν ἦτο ἀνδρίας οὔτε ὁ Ἀχιλλεὺς Τρώς.

§ 50. Τὰ συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτῶτως τῷ συγκρινομένῳ, μεσολαβοῦντος τοῦ ἧ' οἷον, Σωκράτης σοφώτερος ἢ Πλάτων, ὠμίλησα ἀνδράσι κρείττοσιν ἢ ὑμῖν, σὺ μέλλεις ἐπ' ἀνδρας στρατεῦσθαι πολὺ ἀμείνονας ἢ Σκύθας, ἤκουσα ῥήτορος δεινοτέρου ἢ Λυσίου.

Σημ. α'. Τοῦτο γίνεται, ὅταν ἀμφότεροι οἱ ὅροι τῆς συγκρίσεως φέρωνται εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα· ὅταν ὅμως μετὰ τὸν ἢ ἐπιφέρηται ἕτερον ῥῆμα, ἐλλείπει συνήθως ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως· οἷον, πλεῖω κακὰ ποιεῖ ἢ πασχει.

Σημ. β'. Ἐνίοτε καὶ μάλιστα, ὅταν τὰ συγκριτικὰ γίνωνται ἐξ ἐπιθέτων, ἅτινα δέχονται ἀπαρέμφατον (δυνατός, ἱκανός, ἄξιος, δεινός, κλπ.), ἀντὶ τῆς ὁμοιοπτῶτου πλαγίας ἐπιφέρεται ὀνομαστική· οἷον, ἤκουσα ἀν-

ὁρὸς πολὺ δυνατοτέρου ἢ ἐγώ = ἢ ἐγὼ εἰμι δυνατός, ἡμῶν δὲ ἀμεινον ἢ ἐκείνοι τὸ μέλλον προρωμένων (Δημ.) = ἢ ἐκείνοι προορῶνται, κλπ.

§ 51. Μετὰ τὸν ἢ ἐπιφέρεται ἐνίοτε αἰτιατικὴ μετὰ τῆς κατὰ, πρὸ τῆς ὑποίας τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ ὥς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἀναλογία ἢ τὸ παρὰ τὴν φύσιν ἢ τὴν δύναμιν· οἶον, ὅπλα πλείω ἢ κατὰ νεκροὺς ἐλήφθη (Θουκ.) = πλείω ἀναλόγως τῶν νεκρῶν, εἶδον νεκρὸν μεῖζω ἢ (ὥς) κατ' ἀνθρώπον = παρ' ὅσον δύναται νὰ εἴνε νεκρὸς ἀνθρώπου.

§ 52. Ἔτι δὲ μετὰ τὸν ἢ ἐπιφέρεται ἀπαρέμφατον ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ὥστε (ὥς), ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ παρ' ὅσον δύναται (τὸ ὑπὲρ δύναμιν) ἢ τὸ παρ' ὅσον ἀπαιτεῖται· οἶον, τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν· νεώτεροί εἰσιν, ἢ ὥστε εἰδέναι οἶων πατέρων ἐστέρηνται (Λυσ.)· ἀμαθέστεροι γὰρ εἰσιν ἢ ὥς ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπαταῖσθαι (Πλ.).

§ 53. Τὰ συγκριτικὰ συντάσσονται καὶ μετὰ αἰτιατικῆς μετὰ τῆς παρὰ (ἢ πρὸς), ἀλλὰ πολὺ σπανίως· οἶον, ἡλίου ἐκλείψει πικνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα (Θουκ.), τὰλλα πάντα ὕστερα πρὸς τὰς νκῦς ξυμπαρακομίσαι (Θουκ.).

Σημ. Ἡ γενικὴ τῶν συγκριτικῶν προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἀντί· οἶον, αἰρετώτερος ὁ καλὸς θάνατος ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου.

§ 54. Τὰ ὑπερθετικὰ οὐδεμίαν τῶν ἀνωτέρων συντάξεων τῶν συγκριτικῶν δέχονται, εἰμὴ τὴν τῆς γενικῆς, ἥτις ἐνίοτε προσλαμβάνει καὶ τὴν ἐκ· οἶον, ἐγὼ ἐξ ἀπασῶν ἔδοξα ἢ καλλίστη.

§ 55. Σύγκρισις καὶ παρὰθεσις γίνεται καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικόν, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι ἰδιότης τις εὐρίσκειται εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικόν ἔν τινι περιστάσει εἰς μεῖζονα βαθμὸν ἢ ἄλλοτε· ὁ δὲ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως ἐνταῦθα ἕνεκα τῆς ταυτοπροσωπίας φέρεται διὰ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας κατὰ γενικὴν ἐνικὴν ἢ πληθυντικὴν· οἶον, δυνατώτεροι αὐτοὶ ἐαυτῶν ἐγίγνοντο (Θουκ.), δεινότατος σαυτοῦ ἦσθα (Ξεφ.), κλπ..

§ 56. Ὅταν συγκρίνονται δύο ἰδιότητες τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, ὧν ἡ πρώτη εἴνε πλειότερά τῆς δευτέρας, τότε ἀμφότερα τὰ ἐπίθετα ἢ τὰ ἐπιρρήματα φέρονται εἰς συγκριτικὸν βαθμὸν

ὁμοιοπτώτως, μεσολαβούντος τοῦ ἦ· οἶον, οἱ ὀξεῖς καὶ ἀγχίνοι·
μανικώτεροι ἢ ἀνδρειότεροι φύονται (Πλτ.), ἐποίησα ταχύτερα ἢ
σοφώτερα (Ἡρδ.).

§ 57. Ὅροι τῆς παραθέσεως εἶνε δύο, πρῶτος καὶ δεύτερος·
καὶ πρῶτος μὲν λέγεται τὸ συγκρινόμενον οὐσιαστικόν, πρὸς ὃ
τὸ παραθετικὸν ἐπίθετον ἀποδίδεται ὁμοιογενῶς, ὁμοιαιθίμως
καὶ ὁμοιοπτώτως, δεύτερος δὲ τὸ οὐσιαστικόν, πρὸς ὃ συγκρίνε-
ται τὸ συγκρινόμενον καὶ ὅπερ τίθεται συνήθως κατὰ γενικὴν (§
48)· οἶον, Εὐριπίδης σοφώτερος Σοφοκλέους, Σωκράτης σοφώτα-
τος ἀνδρῶν ἀπάντων. Ἐπὶ ταύτων δὲ παρακτρῶνται τὰ ἑξῆς.

α'. Ὁ δεύτερος ὅρος τῆς συγκρίσεως τῶν συγκριτικῶν δύναται
καὶ νὰ παραλειφθῇ· 1) ὅταν ἐκ τῆς συνεχείας τοῦ λόγου εὐκόλως
ἐννοηταί· οἱ νέοι ἀμελέστεροι τῶν θεῶν=ἀμελέστεροι ἢ οἱ γέ-
ροντες. 2) ὅταν ἐξυπακούηται τό, δέον, ἀρμόζον, δίκαιον, δυ-
νατόν, κλπ.· οἶον, πολλοὶ διὰ τὴν ἰσχὺν μεΐζουσιν ἔργοις ἐπιχει-
ροῦσιν=μεΐζοσι τοῦ δέοντος. 3) ὅταν ὁ δεύτερος ὅρος εἶνε ὁμῶ-
νυμος τῷ πρώτῳ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς
λέξεως· οἶον, Ἀριστείδης ἔργα λαμπρότερα ἐπεδείξατο Ἀλκι-
βιάδου=τῶν ἔργων τοῦ Ἀλκιβιάδου, χώρην ἔχετε οὐδὲν ἥττον
ἡμῶν ἐντιμον=τῆς χώρας ἡμῶν.

Σημ. Τὰ συγκριτικὰ ἀνευ τοῦ δευτέρου ὅρου λεγόμενα λαμβάνονται
ἐνίοτε ἀπλῶς ἀντὶ τῶν θετικῶν· οἶον, ἀλλ' ἦτι μὴ μ' ἐρέθιζε, σάωτερος ὥς
κε νῆσαι (Ὅμρ.)=σῶος· ἐνίοτε δὲ σημαίνουσι καὶ ἥττον τοῦ θετικοῦ·
οἶον, ἐγὼ δ' ἀκομψος εἰς ὄχλον δοῦναι λόγον, εἰς ἡλικας δὲ κωλίγους σο-
φώτερος (Εὐρπ.)=ὀλίγον σοφός· εὖ γε· ἀνθρωπινώτερον γὰρ ἀναπέφνης
(Λουκ.)=τώρα φαίνεσαι ὀλίγον ἀνθρώπος, οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ τρυφερώτε-
ρον μετέστησαν (Θουκ.), κλπ.. Οὕτω λέγει καὶ ἡ καθωμιλημένη· ὁ ἀσθε-
νὴς εἶνε καλλίτερα=ὀλίγον καλὰ. Σημείωσαι δ' ὅτι ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ
δὲν εἶχεν ἰδιαιτέραν κατάληξιν παραθετικῶν κατὰ τὸ ἥττον, ἀλλὰ μετε-
χειρίζετο τὴν αὐτὴν, ὅμως πολὺ σπανίως, καὶ μάλιστα ἀμφισβητεῖται ὑπὸ
τῶν νεωτέρων γραμματικῶν ἡ χρῆσις αὕτη· μετεχειρίζετο δὲ ἐπὶ ταύτης
τῆς περιστάσεως τὰ θετικὰ μετὰ τῶν παραθετικῶν ἐπιρρημάτων· οἶον,
ἥττον σοφός, ἥκιστα σοφός, κλπ..

β'. Τὰ ὑπερθετικὰ, τιθέμενα εἰς τόπον κατηγορουμένου, με-
ταβάλλουσι ἐνίοτε τὴν γενικὴν εἰς πτώσιν ὁμοιόπτωτον τῇ

ὑποκειμένῳ, καὶ οὕτω λέγονται ἄνευ δευτέρου ὅρου· οἷον, ὁ Ἑσπερός ἐστι κάλλιστος ἀστήρ, ἀντὶ κάλλιστος τῶν ἀστέρων. Ἐπὶ δὲ διαιρέσεως ἡ ὀνομαστικὴ μεταβάλλεται εἰς γενικὴν πλῆθ. (§ 12, σημ.). οἷον, Σωκράτης ἦν τῶν μεγίστων. Ἐπὶ δὲ ἐννοίας τοῦ μεταξὺ μεταβάλλεται εἰς δοτικὴν μετὰ τῆς ἐν· οἷον, ὁ Σωκράτης ἦν ἐν τοῖς μεγίστοις. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τὰ ὑπερθετικὰ καλοῦνται ἀπόλυτα.

§ 58. Τὰ μὲν συγκριτικὰ ἐπιτείνονται διὰ τοῦ *μᾶλλον*, *πολύ* ἢ *πολλῶ*, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τοῖς ὑπερθετικοῖς· οἷον, *μᾶλλον* εὐτυχέστερος (Πλτ.), *πολύ* πλείους (Δημ.), *πολλῶ* ἀμείνων, *πολλῶ* *μᾶλλον*. Τὰ δὲ ὑπερθετικὰ ἐπιτείνονται διὰ τοῦ ὅτι, ὡς, *ἦ*, *πολύ*, *πολλῶ*, *μάλιστα*, καὶ τῶν ποιητικῶν ὅχα, ἔξοχα, μέγα· οἷον, ὅτι πλείστον χρόνον (Ξνφ.), ὡς τάχιστα, *ἦ* ἄριστον, *πολύ* κάλλιστος (Ξνφ.), *πολλῶ* ἀσθενέστατον (Ἡρδ.) *πολλῶ* *μάλιστα*, *ἔχθιστος* *μάλιστα*, ὅχ' ἄριστος, ἔξοχ' ἄριστος (Ὅμρ.), μέγα φέρτατε.

Σημ. α'. Τὰ ὑπερθετικὰ ἐπιτείνονται καὶ διὰ τοῦ ὅσον, ὡς δύναμαι, ὡς δυνατόν, ὡς ἐνι, οἷον (τέ)· οἷον, ὅσον τάχιστα (Σφκλ.), ἤτοι ἔχων ἱππέας ὡς ἂν δύνῃται πλείστους (Ξνφ.), ἐπιμελοῦνται, ὅπως οἱ παῖδες αὐτοῖς γένωνται ὡς δυνατόν βέλτεστοι (Ξνφ.), χωρίον οἷον χαλεπώτατον (Ξνφ.), ὡς οἷον τε *μάλιστα* (Ξνφ.), ὡς ἐνι ἀνομοιοτάτη.

Σημ. β'. Θέλοντες οἱ παλαιοὶ νὰ ἐκφράσωσι μέγιστον βαθμὸν ὑπερθέσεως μετεχειρίζοντο ὡς δεῦτερον ὅρον τὸ θετικὸν τοῦ ἰδίου ὑπερθετικοῦ· οἷον, μακάρων μακάρτατος, ὦ μωρῶν μωρότατε.

Σημ. γ'. Καὶ τὰ θετικὰ ἐπίθετα ἐπιτείνονται διὰ τῶν ἐπιτατικῶν μορίων καὶ ἰσοδυναμοῦσι τοῖς συστοίχοις αὐτῶν συγκριτικοῖς καὶ ὑπερθετικοῖς· οἷον, *μᾶλλον* σοφός=σοφώτερος, *ἄγαν* νέος=νεώτατος. Ὡσαύτως καὶ τὰ τροπικὰ ἐπιρρήματα· οἷον, *λίαν* καλῶς, *πάνυ* δεινῶς, κλπ. Ὅθεν τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ δύνανται νὰ ἀναλύωνται εἰς τὰ συστοίχα ἐπίθετα αὐτῶν καὶ τὰ ἀνάλογα ἐπιτατικὰ ἐπιρρήματα· οἷον, σοφώτερος=*μᾶλλον* σοφός, σοφώτατος=*μάλιστα* (λίαν, ἄγαν, πάνυ) σοφός.

§ 59. Τὴν σύνταξιν τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν δέχονται καὶ τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ ἐπιρρήματα· οἷον, *μᾶλλον* τῶν ἄλλων καί, *μᾶλλον* ἢ οἱ ἄλλοι, *μάλιστα* πάντων, *παραινῶ* τοῖς νεωτέροις καὶ *μᾶλλον* ἀκμαΐζουσιν ἢ ἐγώ (§ 407, 8).

Σημ. Τὸ πᾶν ἢ τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τῆς συγκρίσεως φέρεται πάντοτε σχεδὸν κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον οἶον, Περσέως Ἡρακλῆς ἦν τέσσαραι γενεαὶς νεώτερος, κλπ. (§ 178).

Β'. Ὀνόματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 60. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ὀνόματα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπίθετα· τὰ κυριώτερα δὲ τούτων εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ (τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινα διάθεσιν). οἶον, φίλος, εὖνους, εὐμενής, ὠφέλιμος, γείτων τινί· πολέμιος, ἐχθρός, δυσμενής, χαλεπός, βλαβερός, κακόνους, ἐπίβουλος, ἐναντίος, πολέμιός τινι, κλπ.

Σημ. Τὸ ἐναντίος καὶ τινα ἄλλα ἀντιπεριποιητικὰ συντάσσονται καὶ μετ' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς πρὸς· οἶον, ἐναντίος πρὸς τὸν ἐχθρόν.

2) Τὰ ἰσότητος, ταυτότητος, ὁμοιότητος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, ἴσος ἢ ἄνιστος τῷ ἀδελφῷ, ὅμοιος ἢ ἀνόμοιος τῷ πατρί, τὰ ἔργα οὐ ταῦτά τοις λόγοις ἐπεδείξατο.

Σημ. α'. Τὸ ὅμοιος, ἴσος, (ἀδελφός) καὶ ἀδελφὰ ἐπὶ μὲν καθ' ολικὴς ὁμοιότητος ἢ ἰσότητος δοτικῇ συντάσσονται, ἐπὶ δὲ μερικῆς γενικῇ· οἶον, ἔστ δὲ καὶ ταῦτα ὅμοια τοῦ Ἡραίου (Ἡρδ.), ἀδελφὰ τῶν εἰρημένων, κλπ.

Σημ. β'. Ὅταν τὸ ὁμοιούμενον καὶ τὸ πρὸς ὃ ὁμοιοῦται φέρωνται διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως, παραλείπεται τὸ ὁμοιούμενον χάριν βραχυλογίας καὶ ἀντ' αὐτοῦ τίθεται ὁ ἐν γενικῇ προσδιορισμὸς τούτου μεταβάλλων τὴν γενικὴν πᾶσι εἰς δοτικὴν· οἶον, ὁμοίαν ταῖς δούλαις εἶχον τὴν ἐσθῆτα = εἶχον τὴν ἐσθῆτα ὁμοίαν τῇ ἐσθῇ τῶν δούλων, ταῦτά τοις παλεμίοις τόξα εἶχον = ταῦτά τόξα τοῖς τόξοις τῶν πολεμίων.

3) Τὰ ἀρμόζοντος ἢ τοῦ πρέποντος καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἶον, ἀρμόδιος ἢ ἀναρμόδιος τῷ θεῷ, ἡ σιγὴ πρεπωδესτάτη γυναιξί, μέθη φύλαξιν ἀπρεπεστάτη ἐστίν.

4) Τὰ προσεγγίσεως ἢ μίξεως καὶ ἀμειξίας· οἶον, πλησία τῷ νυμφίῳ, ἀμικτος φίλοις.

5) Τὰ ὑποταγῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἶον, ὑπήκοος τῷ πατρί, εὐπειθής ἢ ἀπειθής τῷ πατρί.

6) Τὰ εἰς τοὺς ῥηματικὰς οἶον, γνωστά μοι ποιεῖς, μισητός τοις Ἑλλήσι Φίλιππος, ῥητά μοι ταῦτα.

Σημ. Ἡ δοτικὴ τούτων σημαίνει τὸ ποιητικὸν αἶτιον· διότι εἰς τὰ εἰς τοὺς ῥηματικά τὸ αἶτιον τοῦ πάθους φέρεται κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον.

7) Τινὰ τῶν παραγομένων ἀπὸ ῥημάτων μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων· οἷον, ἡ τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσις, ὁ τοῖς νόμοις βοηθός, δοτὴρ, ἀκόλουθός τινι.

8) Τὰ σύνθετα ἀπὸ τῆς σύν, ὁμοῦ, ἴσος, ὁμοιος καὶ τῶν τοιούτων· οἷον, σύμφωνοι οἱ λόγοι τοῖς ἔργοις, ὁμόφωνος, ἰσοδύναμος, ὁμοιοσχήμεν τινί.

Σημ. Πολλὰ ὀνόματα μεταβάλλοντα σημασίαν, μεταβάλλουσι καὶ σύνταξιν· διότι ἡ σύνταξις βαίνει κατὰ τὴν σημασίαν τῶν συντασσόμενων· οἷον, φίλος μοι (περιποιητικῶς), καὶ φίλος μου (κτητικῶς), ἐναντίος, πολέμιός τινι καὶ τινος.

Γ. Ὀνόματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 61. Μετ' αἰτιατικῆς συντάσσονται τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ἐπιθετικά οὐσιαστικά, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ κατὰ τι, ἢτοι ὁσάκις ἡ ιδιότης ἡ ἡ ποιότης αὐτῶν δέν ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλὰ εἰς τι μέρος αὐτοῦ· οἷον, ταχύς τοὺς πόδας, λευκός τὰς τρίχας, Λυδός τὸ γένος, Σῦρος τὴν πατρίδα, Σωκράτης τὸ ὄνομα. Καὶ μετὰ τῆς κατὰ (πρός, εἰς, περί)· οἷον, ξανθός κατὰ τὴν κόμην, σοφός πρὸς τὰ θεῖα, ἔνδοξος εἰς τὰ πολεμικά, περὶ τοῦτο δεινός εἰ (Λυσ.).

Σημ. Ἡ αἰτιατικὴ αὕτη καλεῖται ὑπὸ μὲν τῶν νέων γραμματικῶν αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι, ὑπὸ δὲ τῶν παλαιῶν αἰτιατικὴ συνεκδοχική. Κατ' αἰτιατικὴν δὲ τίθενται συνήθως τό, εὖρος, ὕψος, μέγεθος, βάθος, μήκος, πλῆθος, ἀριθμός, γένος, μέρος, ὄνομα.

§ 62. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ διὰ δοτικῆς, ὅταν μάλιστα ἡ ποιότης ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅλον· οἷον, ἄμχαοι πλήθει καὶ πλούτῳ, οὔτε ποσὶ ταχύς, οὔτε χερσὶν ἰσχυρός, Θάψακος ὀνόματι. Καὶ μετὰ τῆς ἐν· οἷον, κἂν λόγοις δεινός Δημοσθένης.

Σημ. Ἡ μὲν αἰτιατικὴ ἐκφράζει κυρίως τὸ κατὰ τι, ἡ δὲ δοτικὴ καὶ τὸ δυναμικὸν μέσον. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ κατὰ τι, ὅταν μὲν φέρεται δι' ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ, τίθεται πάντοτε σχεδὸν κατὰ δοτικὴν· οἷον, μέγας τῇ βουλῇ, τῇ συνέσει, κλπ., ὅταν δὲ τὸ πρὸς ὃ ἀποδίδεται ἐπίθετον σημαίνει

πάθος, τίθεται πάντοτε κατ' αἰτιατικὴν (§ 101), οἷον. ἀσθενὴς τὸ ἥπαρ, τοὺς ὀφθαλμούς, κλπ.

§ 63. Τὸ κατὰ τι φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου· οἷον, δεινὸς λέγειν, ἐπιτηδεύεις πράττειν.

Σύνταξις τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων.

§ 64. Τὰ ἀριθμητικὰ ὀνόματα ὑπάγονται εἰς τὴν γενικὴν σύνταξιν τῶν ἄλλων ὀνομάτων· ἰδιαιτέρως δὲ παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

α'. Ὅταν ἀπ' ἀριθμοῦ τελείων δεκάδων ἐλλείπη μία μονάς ἢ δύο, τότε λέγεται ὁλόκληρος ὁ ἀριθμὸς τῶν δεκάδων, αἱ δὲ ἐλλείπουσαι μονάδες φέρονται διὰ γενικῆς, ἀντικείμενον οὗσης τῆς μετοχῆς τοῦ ῥήματος δέω (ἐλλείπω)· οἷον, ἦσαν νῆες μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα (Θουκ.)=ἐννέα καὶ τριάκοντα. Καὶ ἀπολύτως· οἷον, δυοῖν δεάνται, εἴκοσι τάλαντα.

β'. Τὸ δύο συντάσσεται καὶ μετὰ δυϊκοῦ καὶ πληθυντικοῦ καὶ οὐσιαστικοῦ καὶ ῥήματος (§ 23).

Σημ. Λέγουσιν, ὅτι ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς δὲν ἦτο γνωστὸς ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ὕστερον εὐρέθη· διὸ ἄλλοτε μὲν ἀπαντᾷ ἐν τοῖς τοιούτοις ὁ πληθυντικός, ἄλλοτε δὲ ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς· ἀπόδειξιν δὲ τούτου φέρουσι τὴν αἰολικὴν διάλεκτον, ἥτις ἀρχαιοτάτη οὖσα στερεῖται τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ «τοῖς δυϊκοῖς ἀριθμοῖς οὐ κέχρηται οἱ Αἰολεῖς» (Γργρ. ὁ Κορίνθ.). Τὸ αὐτὸ δὲ ἀποδείκνυται καὶ ἐκ τῆς Λατινικῆς, ἥτις ἀρχαιοτάτη καὶ αὐτὴ οὖσα δὲν ἔχει τὸν δυϊκὸν ἀριθμόν.

Σύνταξις τῶν πατρωνυμικῶν ὀνομάτων.

§ 65. Τὰ πατρωνυμικὰ ὀνόματα συντάσσονται μετὰ τῶν ἐπιθέτων ὡς τὰ κύρια· οἷον, ὁ γενναῖος Πηλεΐδης. Σημειώσεως δὲ ἄξιον εἶνε ὅτι, ὅταν μὲν ὁ υἱὸς ἢ ὁ ἀπογόνος εἶνε εἷς, τίθεται ἄνευ τοῦ κυρίου ὀνόματος τοῦ υἱοῦ ἢ ἀπογόνου· οἷον, Πηλεΐδης (=Ἀχιλλεύς)· ὅταν δὲ οἱ υἱοὶ οἱ ἀπογόνοι εἶνε πολλοὶ ἀδελφοί, τίθεται καὶ τὸ κύριον ὄνομα τοῦ υἱοῦ ἢ ἀπογόνου πρὸς διακρίσιν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν· οἷον, Ἀτρεΐδης ὁ Μενέλαος (πρὸς δια-

στολήν ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀγαμέμνωνος), Πριαμίδης Ἑκτωρ, κλπ.

Σύνταξις τῶν ῥημάτων.

§ 66. Τὰ ῥήματα διαιροῦνται ὡς πρὸς τὸ κατηγορούμενον μὲν εἰς συνδεδετικά καὶ κατηγορηματικά (§ 5)· ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον δὲ εἰς προσωπικά καὶ ἀπρόσωπα.

α'. Συνδεδετικὸν μὲν εἶνε τὸ εἰμί (§ 4), κατηγορηματικά δὲ πάντα τὰ λοιπὰ.

β'. Προσωπικά μὲν λέγονται ὅσα δέχονται ὑποκείμενον πρόσωπον καὶ σχηματίζονται καὶ κατὰ τὰ τρία πρόσωπα· οἶον, γράφω, γράφεις, γράφει. Ἀπρόσωπα δέ, ὅσα δὲν δέχονται προσωπικὸν ὑποκείμενον καὶ σχηματίζονται μόνον κατὰ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον, δεῖ, γρή, προσήκει, κλπ.

Α'. Σύνταξις τοῦ εἰμί.

§ 67. Τὸ εἰμί εἶνε ἢ συνδεδετικὸν ἢ ὑπαρκτικόν· καὶ τὸ μὲν συνδεδετικὸν σημαίνει τὴν σύνδεσιν τοῦ ὑποκειμένου μετὰ τοῦ κατηγορουμένου (§ 3)· διὸ ἀπαιτεῖ καὶ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον· οἶον, ὁ θεὸς ἐστὶ δίκαιος. Τὸ δὲ ὑπαρκτικὸν σημαίνει ἀπλῶς τὴν ὑπαρξιν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ἀπαιτεῖ μόνον ὑποκείμενον καὶ ἀποτελεῖ συνεπτυγμένην πρότασιν· οἶον, ἐστὶ θεός = ὁ θεός ἐστίν ὢν (§ 4), ἐστὶ θεός δίκαιος.¹

Σημ. Τὸ εἰμί, ὅταν μὲν εἶνε συνδεδετικόν, καὶ παραλείπεται καὶ ἐγκλίνεται, ὅταν δὲ εἶνε ὑπαρκτικόν, οὔτε παραλείπεται οὔτε ἐγκλίνεται καὶ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς παροξύνεται ἀντὶ τῆς ὀξύνηται. Τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα σπανιώτατα παραλείπεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν καὶ μάλιστα ἐν τῇ φράσει «οὐδεὶς ὅστις οὐ»· πάντας δὲ βωμούς, οἳ κατ' Ἀδμήτου δόμους (εἰσὶ), πρόσελθε· οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἐρεῖ.

§ 68. Τὸ συνδεδετικὸν πολλάκις περιφράζεται διὰ τοῦ τυγχάνειν (κυρεῖν) καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς (ὢν), ἥτις ἐνίοτε δυ-

¹ Τὸ δίκαιος ἐνταῦθα εἶνε ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου καὶ οὐχὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ.

νατὸν καὶ νὰ ἐλλείπῃ· οἶον, ὁ θάνατος τυγχάνει ὦν διάλυσις, ὁ θεατῆς τυγχάνει εὐνους.

§ 69. Τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ὑπάρχει τὸ ὑποκείμενον, τίθεται κατὰ δοτικὴν ἄνευ ἢ μετὰ τινος προσδιορισμοῦ· οἶον, ἔστι μοι βιβλία, ὕπνος ἐστὶ τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος, ἔστι μοι πλέοντι τρίτη ἡμέρα· οὕτω καί, ἔστι μοι βουλομένῳ, ἡδομένῳ τῷ Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἢ· τὰ περὶ Ἑγεσταιῶν, οὐκ ἂν ἔμοι γε ἐλπομένῳ ταῦτα γένοιτο, κλπ.

Σημ. Πολλάκις ἡ δοτικὴ τοῦ προσώπου παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς· οἶον, Ἐπίδαμνος ἐστὶ πόλις ἐν δεξιᾷ (τινι) εἰσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον (Θουκ.)=ὅταν τις εἰσπλήῃ, ἢ ὡς πρὸς τὸν εἰσπλέοντα. Οὕτω καί, (ὡς) συνελόντι εἰπεῖν=ἔστι μοι συνελόντι εἰπεῖν, κλπ. (§ 135).

§ 70. Τὸ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος τῆς ὀριστικῆς (ἔστι) τίθεται ἐπιρρηματικῶς μετὰ πάσης πληθυντικῆς πτώσεως τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ὅς, καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως τῆς ὅστις, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀορίστῳ ἀντωνυμίᾳ· οἶον, ἔστιν οἷ, ἔστιν ὦν, ἔστιν οἷς, ἔστιν οὗς, ἔστιν οὕστινας ἀνθρώπων τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ; (Ξενφ.), ἀντὶ τινές, τινῶν, τισί, τινάς. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τῶν τροπικῶν, τοπικῶν καὶ χρονικῶν ἐπιρρημάτων, ἔστιν ὅπως (=πῶς=κἄπως), ἔστιν ὅπου (=πού=κἄπου), ἔστιν ὅτε (=ποτέ=ἐνίποτε).

§ 71. Κατηγορούμενον δέχονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα· τοιαῦτα δὲ εἰσι μάλιστα τὰ ἐξῆς· γίνεσθαι, ὑπάρχειν, πέλειν, κυρεῖν, τυγχάνειν, πεφυκεναι, καθίστασθαι, φαίνεσθαι, ἀκούειν (=ὀνομάζεσθαι) καὶ τὰ παθητικὰ κλητικὰ, (προχειριστικά) δοξαστικά, λεκτικά, μεταποιητικά, ὁράσεως σημαντικά, καὶ τινὰ τῶν οὐδετέρων καὶ τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων· οἶον, οἱ γέροντες παλίμπαδες γίνονται, ὁ ἄνθρωπος φύσει ἀγαθὸς ὑπάρχει, ἀθλία πέφυκα, ἐγὼ καλοῦμαι ἢ ὀνομάζομαι Σωκράτης, Μιλτιάδης ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός (§ 98), οἱ ἄνθρωποι κόλακες καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθροὶ ἀκούουσι (Δημ.), ὁρᾶται σύννους, ζῶ ἥσυχος, ὁ ποταμὸς ρεῖ μέγας, ἔρχομαι ταχύς, κλπ. (§ 94).

B. Σύνταξις τῶν κατηγορηματικῶν ῥημάτων.

§ 72. Τὰ κατηγορηματικὰ ῥήματα, οἷα σδήποτε φωνῆς καὶ ἂν εἶνε, διαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς τέσσαρας τάξεις, εἰς ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα καὶ μέσα· εἰς δὲ τὰ μέσα ὑπάγονται καὶ τὰ ἀποθετικά.

α'. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.

§ 73. Ἐνεργητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκειμενον ἐνεργεῖ· εἶνε δὲ δύο εἰδῶν, μεταβατικὰ καὶ ἀμετάβατα· καὶ μεταβατικὰ μὲν λέγονται, ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, ἐξερχομένη ἐξ αὐτοῦ, μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ὅπερ λέγεται ἀντικείμενον (§ 24)· οἷον, τύπτω τὸν παῖδα, ἐργάζομαι τὴν γῆν, ὑπηρετῶ τῷ θεῷ, μάχομαι τοῖς πολεμίοις, θίγω ἢ ἀπτομαι τοῦ ἄρτου. Ἀμετάβατα δέ, ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δὲν μεταβαίνει εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀλλὰ μένει ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ, οἷον, βαδίζω, τρέχω, ἔρχομαι, βαίνω, κλπ.

1. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων.

§ 74. Τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα, ἐπειδὴ σημαίνουσιν ἐνέργειαν μεταβαίνουσαν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, εἶνε τὰ κυρίως δεχόμενα ἀντικείμενον· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὸ κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων (§ 24)· διὸ λέγεται, ὅτι τὰ ῥήματα ἐτεροπροσώπως λεγόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, δοτικῆς, αἰτιατικῆς.

Σημ. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς γενικὴ μὲν συντάσσονται τὰ κατ' εἰσπομπὴν ἐνεργοῦντα, ἥτοι τὰ ἔξωθεν λαμβάνοντα τὴν αἰτίαν τῆς ἑαυτῶν ἐνεργείας· οἷον, ἀκούω τοῦ κώδωνος. Δοτικὴ δὲ τὰ κατὰ περιποίησιν· οἷον, διακονῶ τῷ θεῷ. Αἰτιατικὴ δὲ τὰ κατ' ἐκπομπὴν ἐνεργοῦντα, ἥτοι τὰ οἰκοθεν (ἔσωθεν) λαμβάνοντα τὴν αἰτίαν τῆς ἐνεργείας· οἷον, διδάσκω σε. — Ἡ καθομιλημένη πάντα σχεδὸν τὰ ῥήματα συντάσσει μετ' αἰτιατικῆς.

ῤήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 75. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ῤήματα εἶνε τὰ ἐξῆς·

1) Τὰ αἰσθητικά (ἀκουστικά, ὁσφραντικά, γευστικά, ἅπτικα), πλὴν τῶν ὁράσεως σημαντικῶν·¹ οἷον, αἰσθάνομαι, ἀκούω, ἀκροῶμαι,² ὁσφραίνομαι, ὄζω, πνέω, ἅπτομαι, ψάύω, θίγω τι-
νός, γεύομαι πόδων.³

2) Τὰ ἐφετικά καὶ ὀρεκτικά· οἷον, ἐπιθυμῶ, ἐρῶ, ἀφίεμαι, ὀρέγομαι παιδείας, πεινῶ, διψῶ ἐλευθερίας.⁴

3) Τὰ φροντιδός, ἐπιμελείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (ἀμε-
λείας, ὀλιγωρίας)· οἷον, φροντίζω, κηδομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἀμελῶ
τῶν μαθημάτων, ὀλιγοῦ τῶν φίλων.⁵

¹ Τὰ ὁράσεως σημαντικά συντάσσονται αἰτιατικῇ, διότι σημαίνοντα κυρίως σωματικὴν ἐνέργειαν ἐνεργοῦσι κατ' ἐκπομπὴν καὶ οὐχὶ κατ' εἰσ-
πομπὴν ὡς τὰ ἄλλα αἰσθητικά.

² Τὸ ἀκούω, ἀκροῶμαι καὶ αἰσθάνομαι συντάσσονται γενικῇ μὲν (μάλ-
ιστα προσώπου) ἐπὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως· ἀκούω Σωκράτους διαλεγόμε-
νου, ἀκροῶμαί σου, αἰσθάνομαι ψύχους. Αἰτιατικῇ δὲ (μάλιστα πράγμα-
τος) ἐπὶ ἐμμέσου ἀντιλήψεως (ὅταν δηλ. εἶνε γνωστικά)· ἀκούω τοὺς λό-
γους=ἐννοῶ, Ἰσχυόμενον ἤκουον καλὸν καγαθὸν ὀνομαζόμενον (Ξενφ.), εἴ-
τινος αἰσθοίτο δέμενον τὸν πάππον (Ξενφ.). Ἀλλὰ καὶ, ἀκούσας ταῦτα ὁ
Φαλῖνος ἐγέλασεν (Ξενφ.)· Λακεδαιμόνιοι, ὡς ἥσθοντο τειχιζόντων (τῶν
Ἀργείων) (Θουκ.).

³ Τὸ ἐσθίω καὶ πίνω συντάσσονται γενικῇ μὲν, ὅταν σημαίνεται μέρος
τοῦ ὅλου· ἐσθίω κρεῶν, πίνω ὕδατος. Αἰτιατικῇ δέ, ὅταν σημαίνεται τὸ
ὅλον ἢ τὸ συνήθως γινόμενον· οἷον, πίνω οἶνον (§ 742 σημ.).

⁴ Τὸ ἀγαπῶ, φιλῶ, ποθῶ καὶ θέλω αἰτιατικῇ συντάσσονται ὡς προαί-
ρεσιν σημαίνοντα (§ 79, 5)· ἡ δὲ προαίρεσις εἶνε ἐνέργεια ἢ αἴσθημα ψυ-
χῆς, καὶ οὐχὶ ἔφεσις καὶ ὄρεξις. Ἔτι δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα διαφορᾷ ἐννοίας
συντάσσονται καὶ αἰτιατικῇ· σίτον ὄρεξαι (Εὐρ.)=φάγε ἢ ἔπαρε, μεγάλην
καὶ καλὴν δόξαν ἐφίεμενος (Πλ.).

⁵ Ἡ γενικὴ τούτων προσλαμβάνει καὶ τὴν περὶ ἢ ὑπὲρ· φροντίζω περὶ
ὁμῶν, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν φροντίζειν (Δημ.). Τὸ δὲ φροντίζω ἀντὶ
τοῦ κατανοῶ συντάσσεται καὶ αἰτιατικῇ πράγματος· τοῦτο πάνω φροντί-
ζετε (Ἀριστ.). Τὸ δὲ καταφρονῶ συνήθως μὲν γενικῇ, ἐνίοτε δὲ καὶ αἰτια-
τικῇ· καταφρονεῖ τοὺς ἐπιόντας (Θουκ.). Τὸ πειρῶ καὶ μέσον πειρῶμαι
ἀντὶ μὲν τοῦ πείραν λαμβάνω γενικῇ συντάσσεται· τοῦ χωρίου πειράσον-

4) Τὰ μνήμης καὶ λήθης· οἶον, μέμνημαι, μνημονεύω, ἐπιλανθάνομαι τοῦ φίλου.¹

5) Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· οἶον, τυγχάνω, στοχάζομαι, ἀποτυγχάνω, ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ.²

6) Τὰ στερήσεως καὶ ἐνδείας καὶ τὰ τούτοις ἐναντία (πλησμονῆς)· οἶον, στεροῦμαι, δέομαι, πένομαι, εὐπορῶ, χρήζω ἐλευθερίας, γέμω ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων.

7) Τὰ χωρισμοῦ, ἀποχῆς καὶ ἀπομακρύνσεως· οἶον, ἡ γῆσος διέχει τῆς Ἡπείρου, ὁ λόγος ἀπέχει τοῦ πράγματος.

8) Τὰ ἀπολαύσεως καὶ μεθέξεως· οἶον, ἀπολαύω, μετέχω, κληρονομῶ τῆς πατρικῆς οὐσίας.³

9) Τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας· οἶον, φείδομαι ἢ ἀφειδῶ ἐμαυτοῦ.

10) Τὰ ἀρχικὰ καὶ κράτους σημαντικὰ· οἶον, ἀρχω, βασιλεύω, ἡγεμονεύω, στρατηγῶ, ναυαρχῶ, κρατῶ τινος.⁴

τες, πειρῶ τῶν φίλων (Ἰσκρ.). Ἀντὶ δὲ τοῦ δοκιμάζω ἀπλῶς ἢ τὸ πειράζω (μάλιστα ἐρωτικῶς), αἰτιατικῇ, πολλῶν πειρασάντων αὐτήν, ὀλίγοις χαρίσασθαι (Ἀριστφ.). Ἀντὶ δὲ τοῦ προσπαθῶ ἢ τοῦ ἐπιχειρῶ ἀπαρεμφάτω· πειρᾶ εἰς Μηδικὴν ἐμβάλεῖν.

¹ Τὸ ἀναμνησκω συνήθως συντάσσεται αἰτιατικῇ· ὡσαύτως αἰτιατικῇ συντάσσονται πολλάκις καὶ τὰ μέμνημαι, μνησκω, ἐπιλανθάνομαι καὶ ἐνθυμοῦμαι.

² Τὸ τυγχάνω συνθετόμενον μετὰ τῶν προθέσεων, ἐν, σύν, περὶ καὶ μάλιστα τῆς ἐπί, δοτικῇ συντάσσεται· τὸ δὲ ἀμαρτάνω ἀντὶ μὲν τοῦ ἀποτυγχάνω ἢ στεροῦμαι γενικῇ συντάσσεται· ἀμαρτάνω τοῦ σκοποῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ πταίω ἢ πλημμελῶ, σφάλλω, δοτικῇ ἢ αἰτιατικῇ μετὰ τῆς εἰς· ἀμαρτάνω τῷ θεῷ ἢ εἰς τὸν θεόν. Τὸ δὲ λαγχάνω καὶ κυρῶ συντάσσονται πολλάκις καὶ αἰτιατικῇ· ἔλαχον κλήρον ἢ κλήρου, κυρῶ βίον ἢ βίου.

³ Ταῦτα, ὅταν μὲν σημαίνονται μέρος τοῦ ὅλου, γενικῇ συντάσσονται, ὅταν δὲ τὸ ὅλον τοῦ ἀντικειμένου αἰτιατικῇ.

⁴ Τὰ ἀρχικὰ παρὰ ποιηταῖς συντάσσονται καὶ δοτικῇ (ἐλλειπτικῇ τῆς ἐν)· Μυρμηδόνεσιν ἄνασσε (Ἵμρ.), Τρωσὶ μὲν ἡγεμόνευε μέγας Ἔκτωρ (Ἵμρ.), οὐκ ἄρξει (Ζεὺς) θεοῖς (Αἰσχλ.). Τὸ δὲ ἀρχω παρὰ τοῖς πεζοῖς ἀντὶ μὲν τοῦ ἐξουσιάζω αἰεὶ γενικῇ συντάσσεται· ἀρχω γαστρός· ἀντὶ δὲ τοῦ ποιῶ ἀρχὴν οὐ μόνον γενικῇ, ἀλλὰ καὶ αἰτιατικῇ· ἀρχω μάχης καί, ἀρχω ὕμνον. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀρχόντων τῶν Ἀθηναίων δοτικῇ· ἀρχει Ἀθηναίους· ἔτι δὲ καὶ μετοχῇ· ἀρχω πονῶν. Τὸ δὲ κρατῶ ἀντὶ μὲν τοῦ διὰ

11) Τὰ διαφορικά· οἷον, ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός.

12) Τὰ ἐνάρξεως λήξεως καὶ παύσεως· οἷον, ἄρχομαι, λήγω τῶν πόνων, παύω τοῦ λόγου.¹

12) Τὰ ὑπεροχικά καὶ τὰ παραγόμενα ἀπὸ τῶν παρθετικῶν· οἷον, ὑπερέχω, ἐξέχω, πλεονεκτῶ, μειονεκτῶ, ἐλαττοῦμαι, ἡττώμαι, πρωτεύω πάντων, περιγίγνομαι (= νικῶ) τινος.

Σημ. Γενικῇ διαιρετικῇ συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥήμα, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος τοῦ ὅλου ἀντικειμένου· οἷον, ἀφίησι τῶν αἰχμαλώτων (τινάς), τῆς γῆς ἔτεμνον, λαβὼν τῶν κρεῶν.²

§ 76. Μετὰ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἀπὸ προθέσεων (ἐκ, ἀπὸ, πρὸ, κατὰ, ὑπὲρ) δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προσεχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἷον, ἐκβαίνει τῆς ιδέας, ἡ γλῶττα προτρέχει τῆς διανοίας, μὴ μου κατείπης, ἀφιστάνκει φρενῶν, καταφρονοῦσι τῶν ἐπιόντων, ὑπερορᾷ τῶν καθεστώτων νόμων.³

βίας ἐξουσιάζω γενικῇ συντάσσεται· κρατῶ τῶν Ἑλλήνων, θηρίων, γαστρός, θυμοῦ, κλπ.· ἀντὶ δὲ τοῦ νικῶ ἢ βαστάζω αἰτιατικῇ· κρατῶ τοὺς πολεμίους, τόξα χερσὶ κρατεῖ. Τὸ δὲ κρατύνω ἀντὶ μὲν τοῦ ἰσχυροποιῶ αἰτιατικῇ· κρατύνει τὴν πόλιν· ἀντὶ δὲ τοῦ ἐξουσιάζω γενικῇ· κρατύνει τῆς χώρας. Τὸ δὲ ἡγοῦμαι· ἀντὶ μὲν τοῦ ὁδηγῶ προπορευόμενος δοτικῇ ἢ δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ ἢ δοτικῇ καὶ γενικῇ· τοῖς φίλοις ἡγοῦμεθα, ἡγοῦμαι τινι τὴν ὁδὸν ἢ τῆς ὁδοῦ· ἀντὶ δὲ τοῦ ἡγεμονεύω, γενικῇ· ἡγοῦμαι τοῦ στρατεύματος· ἀντὶ δὲ τοῦ νομίζω αἰτιατικῇ ἢ ἀπαρεμφάτω· ἡγοῦμαι ταῦτα ἡγοῦμαι σὲ ἀγαθὸν εἶναι· καὶ διπλῇ αἰτιατικῇ ἐλλείψει τοῦ εἶναι· ἡγοῦμαι σὲ ἀγαθόν.

¹ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετοχῇ ἢ ἀπαρεμφάτω· ἄρχομαι πονεῖν ἢ πονῶν, τὸ δὲ λήγω καὶ αἰτιατικῇ οὐ λήγει μένος (Ὅμηρ.). Τὸ δὲ ἄρχομαι καὶ γενικῇ μετὰ τῆς ἀπὸ· ἀπὸ τῆς γενέσεως ἄρξομαι· τὸ δὲ κατάρχομαι καὶ αἰτιατικῇ· οἷον, κατάρχομαι στεναγμόν.

² Αὕτη ἡ γενικῇ διαιρετικῇ φέρεται ἀνάρθρως μὲν, ὅταν τὸ ὅλον εἶνε ἀόριστον καὶ γενικόν· ἐνάρθρως δέ, ὅταν εἶνε ὀρισμένον καὶ γνωστόν· δός μοι ὕδατος (μέρος ὕδατος τινος), δός μοι τοῦ ὕδατος (μέρος τοῦ γνωστοῦ ὕδατος).

³ Τὸ ὑπερορᾶν, ὑπεριδεῖν, ὑπερφρονεῖν καὶ ὑπερέχειν ἀπτικῶς συντάσσονται ἐνλοτε καὶ αἰτιατικῇ· τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖν οὐ γρή, ὑπερέχειν ἐκείνους τῇ βώμῃ. Τὸ δὲ κατατρέχω ἐπὶ μὲν ἐμφύχου γενικῇ συντάσσεται,

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 77. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ περιποιητικὰ καὶ ἀντιπεριποιητικὰ ἦτοι τὰ σημαίνοντα φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν πρὸς τινα διάθεσιν· οἶον, βοηθῶ, ἀλέξω, ἐπικουρῶ, ὑπουργῶ, ὑπηρετῶ, διακονῶ, δουλεύω, χαρίζομαι, ἀκολουθῶ, ἐπομαι, πολεμῶ, διαφωνῶ, μάχομαι, παλαίω·¹ σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸ χρῶμαι· οἶον, χρῶ τοῖς βέλτεστοις, Πλάτων Σωκράτει διδασκάλῳ ἐχρήσατο.²

ἐπὶ δὲ ἀφύχου ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον αἰτιατικῇ· τὸ δὲ ἀνέχομαι ἀντὶ τοῦ ὑπομένω αἰτιατικῇ συντάσσεται· ἀνέχεσθαι ψύχῃ καὶ θάλλῃ· ἔτι δὲ καὶ ἀπαρεμφάτῳ ἢ μετοχῇ· ἀνέχομαι ὑβρίζεσθαι ἢ ὑβριζόμενος. Τὸ δὲ καταγιγνώσκω ἀντὶ μὲν τοῦ κατηγορῶ γενικῇ, ἀντὶ δὲ τοῦ κατανοῶ αἰτιατικῇ, ἀντὶ δὲ τοῦ καταδικάζω γενικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ ποινη· κατέγνωσαν τοῦ προδότης θάνατον.

¹ Τὸ τιμωρῶ καὶ ἀμύνω ἀντὶ μὲν τοῦ βοηθῶ (ὑπερασπίζομαι) δοτικῇ συντάσσονται· ἀντὶ δὲ τοῦ κολάζω ἢ τοῦ ἐκδικοῦμαι αἰτιατικῇ· τὸ δὲ μέσον τιμωροῦμαι καὶ ἀμύνομαι πάντοτε σχεδὸν αἰτιατικῇ· ἔτι δὲ καὶ προθετοπῶτως· ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωροῦμην, εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. Τὸ λοιδορῶ αἰτιατικῇ· τὸ δὲ μέσον λοιδοροῦμαι δοτικῇ. Τὸ δὲ μέφομαι ἀντὶ μὲν τοῦ ψέγω αἰτιατικῇ· ἀντὶ δὲ τοῦ ἐπιπλήττω δοτικῇ. Δοτικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ πράγματος συντάσσεται καὶ τὸ ὀνειδίζω· μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσας. Τὸ δὲ μισῶ αἰτιατικῇ. Τὸ δὲ δυσχεραίνω ἀντὶ μὲν τοῦ ὀργίζομαι ἢ τοῦ δυσαρεστοῦμαι δοτικῇ μετὰ ἢ ἄνευ τῆς ἐπὶ δυσχεραίνω (ἐπὶ) τοῖς λόγοις· ἀντὶ δὲ τοῦ μισῶ αἰτιατικῇ· δυσχεραίνουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν ἕνα μόναρχον. Τὸ ἐνοχλῶ ἀντὶ μὲν τοῦ παραβαρύνω δοτικῇ· ἀντὶ δὲ τοῦ πειράζω αἰτιατικῇ. Τὸ βασκαίνω ἀντὶ μὲν τοῦ φθονῶ δοτικῇ· βασκαίνω σοι· ἀντὶ δὲ τοῦ διαβάλλω ἢ αἰτιῶμαι αἰτιατικῇ· βασκαίνω σε. Τὸ δὲ πολεμῶ, παλαίω, μάχομαι, ἐρίζω, ἀμφισβητῶ, χαλεπαίνω, ἐπομαι καὶ ἀκολουθῶ συντάσσονται καὶ προθετικῶς· ἀμφισβητῶ περὶ τίνος· χαλεπαίνω πρὸς τὰ παρόντα ἢ ἐπὶ τοῖς παρούσιν, ἐπομαι, ἀκολουθῶ μετὰ σοῦ ἢ σὺν σοί· τὸ δ' εὐχομαι συνήθως δοτικῇ καὶ ἀπαρεμφάτῳ, ἢ ἀπαρεμφάτῳ καὶ αἰτιατικῇ μετὰ ἢ ἄνευ τῆς πρὸς· εὐχομαι τῷ θεῷ (πρὸς τὸν θεόν) διδόναι ὑμῖν πάντα τ' ἀγαθά, εὐχομαί σε ἀγαθὸν γενέσθαι· ἔτι δὲ δοτικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ πράγματος· εὐχομαί σοι πολλὰ ἀγαθά.

² Εἰς τὸ χρῶμαι προστίθεται καὶ αἰτιατικῇ, σημαίνουσα τὸ εἰς τι· καὶ

2) Τὰ ἐπιμιξίας καὶ πλησιάσεως σημεντικά· οἶον, ὀμιλῶ, πλησιάζω, πελάζω, τινί.¹

3) Τὰ ἐπαρκείας, καὶ ἀρεσκείας· οἶον, τὰ παρόντα ἀρκεῖ μοι· ταῦτ' ἀρέσκει μοι.

4) Τὰ πίστεως, καὶ ἀπιστίας· πιστεύω τοῖς ἀγαθοῖς, ἀπιστῶ, δυσπιστῶ τοῖς πονηροῖς.²

5) Τὰ ὑπακοῆς, εὐπειθείας καὶ ἀπειθείας· οἶον, πείθομαι, πειθαρχῶ, ὑπακούω, ἀπειθῶ τοῖς ἄρχουσιν.³

6) Τὰ ἀρμόζοντος ὁμοιώσεως καὶ πρέποντος· οἶον, ἡ διοίκησις ἀρμόττει ἀμφοτέροις, θνητὰ θνητοῖς πρέπει, ἡ ψυχὴ ἔοικε τῷ θεῷ.⁴

§ 78. Μετὰ δοτικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἀπὸ τῶν προθέσεων σύν, ἐν, ἐπὶ (περί, παρὰ, ἀντί, πρὸς) δυνάμει ἢ τῶν προθέσεων ἢ τῆς ἐννοίας τῆς προερχομένης ἐκ τῆς συνθέσεως· οἶον, οἱ λόγοι οὐ συμφωνοῦσι τοῖς πράγμασιν, ἐμμένειν τοῖς ὅρκοις, ἐπιτιμᾶν, παρίστασθαι, ἀντέχειν, προσκόπτειν τινί.⁵

τῇ κρήνῃ ἐγγὺς οὖσα τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο (Θουκ.). Τί αὐτῷ χρῆι (Ξενφ.)· οὐκ ἔχω ὅ,τι χρῆσθαι τούτῳ. Τὸ δὲ καταχρῶμαι δοτικῇ, ἐνίοτε δὲ καὶ αἰτιατικῇ, οὐδέποτε ὅμως γενικῇ.

¹ Τὸ πλησιάζω συντάσσεται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῇ· ἔτι δὲ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ· πλησιάζω σοι τὴν δᾶδα.

² Ταῦτα συντάσσονται ἐνίοτε καὶ αἰτιατικῇ μετὰ ἢ ἄνευ τῆς εἰς· πιστεύω ταῦτα καί, πιστεύω εἰς ἕνα θεόν (=δέχομαι δογματικῶς καὶ ὁμολογῶ).

³ Τὸ πείθω συντάσσεται καὶ αἰτιατικῇ ἢ μόνῃ ἢ μετ' ἀπαρεμφάτου· οὐ με πείσεις, πείθω σε ἀπελθεῖν. Τὸ δὲ μέσον πείθομαι δοτικῇ, ἢ δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ (Ἐλλπ.)· ταῦτ' ἐγώ σοι οὐ πείθομαι· τὸ δὲ ὑπακούω καὶ αἰτιατικῇ, ἀλλὰ μόνον μετὰ τῶν οὐδετέρων (οὐδέν, τοῦτο, τί)· οὐδέν τούτων ὑπήκουσαν (Θουκ.)· ἐπὶ δὲ ὑποταγῆς γενικῇ· Δαρεῖου τοῦ βασιλέως οὐδαμοῦ ὑπήκουσαν.

⁴ Τὸ ἔοικα ἀντί μὲν τοῦ ὁμοίος εἰμι δοτικῇ συντάσσεται, ἀντί δὲ τοῦ δοκῶ (φαίνομαι) ἀπαρεμφάτῳ θέλγειν μ' ἔοικας (Αἰσχ.), δοκῶ καλῶς λέγειν.

⁵ Τὸ προσοικῶ ἐπὶ μὲν ἐμφύχου δοτικῇ συντάσσεται· προσοικῶμεν

Σημ. Μετὰ δοτικῆς συντάσσεται καὶ πᾶν ῥῆμα, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὄργανον ἢ τὸ ἠθικὸν αἷτιον (§ 173, δ'. 174, β').

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα.

§ 79. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε τὰ κυρίως μεταβατικὰ, ἧτοι τὰ σημαίνοντα, ὅτι τοῦ ὑποκειμένου ἢ ἐνέργειας μεταβαίνουσα εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοίωσιν τινα σωματικὴν ἢ ἠθικὴν.¹ τὰ τοιαῦτα δὲ εἶνε πολυειδῆ, τὰ δὲ κυριώτερα αὐτῶν εἰσι τὰ ἑξῆς.

1) Τὰ σωματικῆς ἐνέργειας· οἷον, σκάπτω, θερίζω, τύπτω, γράφω, ῥάπτω, διώκω, θηρῶ, νικῶ, φεύγω, θύω, σφάζω, κόπτω, κλπ.

2) Τὰ νοερᾶς ἐνέργειας (γνωστικά)· νοῶ, κρῖνω, γιγνώσκω, ἐπίσταμαι, οἶδα, συνίημι τι, κλπ.²

3) Τὰ ἠθικᾶς ἐνέργειας (ὠφελείας ἢ βλάβης)· οἷον τιμῶ, ἐπαινῶ, ἐγκωμιάζω, μεγαλύνω, ὠφελῶ, εἰεργετῶ, ἀδικῶ, βλάπτω, ὑβρίζω, τιρά, κλπ.³

βαρβάρους· ἐπὶ δὲ ἀψύχων αἰτιατικῇ· προσοικοῦμεν τὴν θάλασσαν· τὸ δὲ ἐπιχειρῶ δοτικῇ ἢ ἀπαρεμφάτῃ· ἐπιχειρῶ λόγῳ ἢ λέγειν.

¹ Ἡ αἰτιατικὴ σημαίνει ἐνίοτε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινομένης πράξεως· ἢ ἀναρχία τροπὰς καταρρήγνυσι (=καταρρηγνύσα τὰς τάξεις τροπὰς ποιεῖ).

² Τὸ συνίημι ἀντὶ μὲν τοῦ ἐννοῶ (ὡς γνωστικόν) αἰτιατικῇ συντάσσεται, ἀντὶ δὲ τοῦ συναισθάνομαι ἢ συνεννοοῦμαι (ὡς αἰσθητικόν) γενικῇ· ὡσαύτως καὶ τὸ γιγνώσκω, ἀλλὰ μόνον, ὅταν τὸ ἀντικείμενον συνοδεύηται μετὰ μετοχῆς· γινώσκεται Σωκράτης ὁ σοφὸς ἐμοῦ χαριεντιζομένου; (Πλτ.). Τὸ πυνθάνομαι ἀντὶ μὲν τοῦ ἐρωτῶ γενικῇ συντάσσεται, ἀντὶ δὲ τοῦ μανθάνω αἰτιατικῇ· πυνθάνομαί σου, πυνθάνομαι παῦτα. Ἔτι δὲ καὶ αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ· ἀνευ ἢ μετὰ τῆς παρά· πυνθάνομαί σου ἢ παρὰ σοῦ ταῦτα.

³ Τὸ ὠφελῶ παρὰ ποιηταῖς καὶ μεταγενεστέροις συντάσσεται καὶ δοτικῇ. Τὸ δὲ λυμάνομαι ἀντὶ μὲν τοῦ φθείρω ἢ βλάπτω αἰτιατικῇ, ἀντὶ δὲ τοῦ ὀνειδίζω ἢ ὑβρίζω δοτικῇ. Τὸ δὲ πρесеύω ἀντὶ μὲν τοῦ κρατῶ γενικῇ, ἀντὶ δὲ τοῦ τιμῶ ἢ δοξάζω αἰτιατικῇ· πρесеύει τῶν πόλεων, πρε-

4) Τὰ ψυχικοῦ παθήματος· οἶον, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, θαρρῶ, φοβοῦμαι, ὀλοφύρομαι, οἰκτεῖρω, θρηνῶ, ἐλεῶ, κλπ.¹

5) Τὰ προαιρετικά· οἶον, ἐθέλω, φιλῶ, ἀγαπῶ, ποθῶ, κλπ.²

6) Τὰ ἰκετευτικά, προκλητικά (ἐρεθιστικά) καὶ προτρεπτικά, οἶον, παρακαλῶ, ἰκετεύω, ἐρεθίζω, παροργίζω, προτρέπω, παρορμῶ, παροξύνω, κλπ.³

7) Τὰ σημερινόντα οἰκνδήποτε προσπύθειν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς τι· οἶον, ἀναγκάζω, πείθω, ἐξετάζω, ἐρευνῶ, καρτερῶ, φθάνω, λανθάνω, κτῶμαι, κλπ.⁴

σθεύει τὴν τέχνην. Τὸ δὲ γλευάζω, αἰτιατικῇ, ἐνίοτε δὲ καὶ δοτικῇ· τὸ δὲ λατρεύω ἀντὶ μὲν τοῦ πειθαρχῶ δοτικῇ· λατρεύω τοῖς νόμοις· ἀντὶ δὲ τοῦ θεραπεύω αἰτιατικῇ· λατρεύω τὸν θεόν. Τὸ δὲ κατατρέχω ἐπὶ μὲν ἐμψύχου γενικῇ συντάσσεται, ἐπὶ δὲ ἀψύχου αἰτιατικῇ· κατατρέχει Ἀλκιβιάδου, κατατρέχει τὰ χωρία.

¹ Τὸ θαρρῶ ἀντὶ μὲν τοῦ ἐλπίζω, δοτικῇ συντάσσεται, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐμπιστεύομαι (τολμῶ) αἰτιατικῇ· θαρρῶ σοι καί, θαρρῶ σε· τὸ δὲ θαυμάζω ἐνίοτε καὶ τὸ ἀγαμαι ἀντὶ μὲν τοῦ ἐπαινῶ αἰτιατικῇ, ἀντὶ δὲ τοῦ μέφομαι· γενικῇ· θαυμάζω σε καὶ θαυμάζω σου· πολλάκις ὅμως καὶ ἐπὶ καλοῦ συντάσσονται μετὰ γενικῆς· καὶ σοῦ πάλα· θαυμάζω (Πлт.), τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς; (Ἰσκρ.).

² Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου· τὸ δὲ ἀγαπῶ συντάσσεται καὶ δοτικῇ, ὅταν κῆται ἀντὶ τοῦ ἀρκεῖσθαι· ἀγαπᾷ τοὺς εἰρημένους. Τὸ δὲ φιλῶ, συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου, ὅταν κῆται ἀντὶ τοῦ εἰωθέναι· τὸ δὲ ποθῶ καὶ δοτικῇ, καὶ σημαίνει πλέον τι τοῦ φιλεῖν· καὶ τὸ μὲν φιλεῖν λέγεται ἐπὶ παρόντων, τὸ δὲ ποθεῖν ἐπὶ ἀπόντων.

³ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετὰ αἰτιατικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου, ἔτι δὲ καὶ προθετοπτώτως.

⁴ Τὸ λανθάνω αἰτιατικῇ, τὸ δὲ μέσον λανθάνομαι γενικῇ· τὸ δὲ κρύπτω καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν· κρύπτω σε τὴν ἐμὴν βουλήν. Τὸ ἔχω ἀντὶ μὲν τοῦ κέκτημαι αἰτιατικῇ· ἔχω βιβλία· ἀντὶ δὲ τοῦ διακείμαι ἐπιρρήματι μετὰ ἢ ἄνευ γενικῆς ὀνόματος· ἄδυνάτως ἔχω, καὶ καλῶς τοῦ σώματος ἔχω· ἀλλὰ καὶ καλῶς ἔχω τὸ σῶμα· ἀντὶ δὲ τοῦ δύναμαι ἀπαρεμφάτω· ἔχω εἰπεῖν. Τὸ μέσον ἔχομαι ἀντὶ τοῦ ἄπτομαι γενικῇ· ἔχομαι τοῦ δένδρου· ὡσαύτως μετ' ἐπιρρήματος ἄνευ ἢ μετὰ γενικῆς οὐσιαστικοῦ συντάσσονται καὶ τὰ ἦκω καὶ κείμαι· εὖ ἦκω φρενῶν, Κέρκυρα καλῶς παράπλου κείται. Τὸ δ' ἀναγκάζω λέγεται ἐπὶ ἐμψύχων· τὸ δὲ βιάζομαι συνή-

§ 80. Πᾶν σχεδὸν ῥῆμα συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς συστοίχου ἢ συνωνύμου ὀνόματος συνήθως μετὰ προσδιορισμοῦ τινος, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἰδικευθῇ ἡ γενικὴ ἔννοια τοῦ ῥήματος· οἷον, ἡ πόλις κοινὸν πόλεμον πολεμεῖ, θύω θύματα νικητήρια, φυλάττω φυλακάς, ἄρχω ἀρχάς, μάχομαι μάχην, ἐπιμελοῦνται πᾶσαν ἐπιμέλειαν, ζῶ βίον ἡδιστον, τὰς πύστες ἐρωτᾷ, πᾶσας νόσους κάμνει. Ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται κατὰ σύστοιχον ἢ κατὰ τὸ συνώνυμον, εἰς ἣν ἀνάγονται καὶ τό, νικᾷν Ὀλύμπια, γάμους ἐστιᾷν, Ἡράκλεια θύειν, πρεσβεύειν εἰρήνην, κλπ.

Σημ. Τὸ σύστοιχον οὐσιαστικὸν πολλάκις παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον ὁ ἐπιθετικὸς αὐτοῦ προσδιορισμός, ὅστις τότε μεταβάλλεται εἰς οὐδέτερον γένος συνήθως πληθυντικόν· οἷον, δέομαί σου τὰ δίκαια = δικάας δεήσεις· ταῦτά λυποῦμαι καὶ ταῦτά χαίρω = τὰς αὐτὰς λύπας λυποῦμαι καὶ τὰς αὐτὰς χαρὰς χαίρω· ταῦτ' ἐλοιδορούμεθα (= ταῦτα τὰ λοιδορήματα), κλπ.

§ 81. Πολλὰ ῥηματικὰ παράγωγα ὀνόματα ἐφύλαξαν τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ῥηματικὴν φύσιν καὶ ἐπομένως δέχονται ἐνίοτε καὶ τὴν σύνταξιν τῶν ῥημάτων· οἷον, ἡ τῶν χωρίων ἀλλήλοισι οὐκ ἀπόδοσις, πολλὰ καλὰ συνίστωρ, τὰ μετέωρα φροντιστής, ἀπόστασις Λεσβίων ἀπ' Ἀθηναίων, ἡ εἰς τὴν πόλιν ἔλευσις, ἡ Πλαταιῶν ἄλωσις ὑπ' Ἀθηναίων, κλπ.

Ῥήματα συντασσόμενα μετὰ δύο πτώσεων.

§ 82. Πολλὰ τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων ἀπαιτοῦσι καὶ δεύτερον ἀντικείμενον, καὶ ἐπομένως συντάσσονται μετὰ δύο πλάγιων πτώσεων, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς, ἢ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς, ἢ μετὰ δύο αἰτιατικῶν, ἢ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 83. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἰσι τὰ ἑξῆς·

ὅως ἐπὶ ἀψύχων ἢ βίας γυναικός· τὸ ῥεῦμα ἐδιέσκατο τὴν ναῦν, τὴν γυναῖκα βιάζεται.

1) Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά· οἶον, πληρῶ τήν, φιάλην ὕδατος, κενῶ τὸ ταμεῖον χρημάτων.¹ Εἰς ταῦτα δὲ ὑπάρχονται καὶ τὰ γενεστικά· γεύω, ἐστιῶ, μεθύω, κλπ. οἶον, δούλους ἔγευσε τιμῆς, ἐλευθερίας· τῶν λόγων ὑμᾶς Λυσίας εἰστία.

2) Τὰ λύσεως καὶ ἀπαλλαγῆς· οἶον, λύω τὸν ἵππον τῶν δεσμῶν, ἀπαλλάττω σε τοῦ πόνου, ἐλευθερῶ σε τοῦ δεινοῦ.²

3) Τὰ πύσεως, κωλύσεως, ἀποδιώξεως καὶ ἀποχωρισμοῦ· οἶον, πύω σε τῆς ὑπηρεσίας, κωλύω σε τοῦ ἔργου· ἀποδιώκω, ἀπείργω, ἀποκλείω σε τῆς πόλεως· ἀφορίζω τὰ πρόβατα τῶν ἐριφίων, χωρίζω σίτον κριθῆς.³

4) Τὰ ἀφαιρέσεως, ἀποστερήσεως καὶ ἀλλοτριώσεως· οἶον, ἀφαιρῶ σου τὴν βίβλον, ἀλλοτριῶ τὴν πόλιν σωμάτων, ἐστέρησαν αὐτὸν τῆς πατρίδος, ὁ πόλεμος ἀνδρῶν τὰς πόλεις ἐρημοῖ.⁴

5) Τὰ σημερινά· τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦμεν ἢ ἀφινόμεντι·

¹ Ἡ μὲν αἰτιατικὴ σημαίνει τὸ πληρούμενον πρᾶγμα ἢ πρόσωπον, ἡ δὲ γενικὴ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς πληροῦται τὸ πρᾶγμα ἢ τὸ πρόσωπον. Σημείωσαι δέ, ὅτι ἡ γενικὴ τῆς ὕλης μεταβάλλεται ἐνίοτε εἰς δοτικὴν ὀργανικὴν· πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος ἢ ὕδατι.

² Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε τὴν ἐκ ἢ ἀπό· λύω τὸν ἵππον ἐκ τῶν δεσμῶν, Πausanias ἠλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων.

³ Καὶ τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει τὴν ἐκ ἢ ἀπό· πατήρ υἱὸν ἐξ οἰκίας ἐξελαύνει, ἀφορίζω τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων· τὸ δὲ κωλύω καὶ εἶργω παρὰ τοῖς σκηνοκοῖς συντάσσονται καὶ διπλῇ αἰτιατικῇ. "Ἐστιν ὅς σε κωλύσει τὸ δρᾶν; (Σφκλ), τίς γὰρ ἔσθ' ὁ ταῦτά σ' εἶργων; (Ἀριστ.). Τὰ δὲ πύσεως καὶ μετὰ μετοχῆς καὶ σπανίως μετ' ἀπαρεμφάτου.

⁴ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν· οἶον, ὑμᾶς ἀποστερεῖ τὸν μισθόν (Ξενφ), τὴν θεὰν τοὺς στεφάνους στυλῆχασιν. Τὸ δ' ἀφαιρῶ τετραχῶς συντάσσεται· ἀφαιρῶ σου τὰ χρήματα, ἀφαιρῶ σε τῶν χρημάτων, ἀφαιρῶ σοι τὰ χρήματα καὶ ἀφαιρῶ σε τὰ χρήματα. Σημείωσαι δ' ὅτι τὰ κωλύσεως καὶ ἀλλοτριώσεως συντάσσονται αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ, ὅταν ἡ αἰτιατικὴ δηλοῖ τὸ πρόσωπον· κωλύω σε τῆς ὁδοῦ· ὅταν ὅμως ἡ αἰτιατικὴ σημαίνῃ τὸ πρᾶγμα, τὸ πρόσωπον ἀντὶ γενικῆς τίθεται κατὰ δοτικὴν περιποιητικὴν ἢ ἀντιπεριποιητικὴν· κωλύω σοι τὴν ὁδόν, ἀλλοτριῶ σοι τὴν χώραν.

οἶον, τὸν ἵππον τῶν ὤτων κρατῶ, κρεμάννυμι τινα τοῦ ποδός, ἄγω τινα τῆς χειρός, ἄφες τὴν παιδα τῆς χειρός.¹

6) Τὰ ἀντακλήγματος, τιμῆματος, πωλήσεως ἀγορᾶς καὶ μισθοῦ οἶον, μηδενὸς ἀντάλλατε τὴν φιλοτιμίαν, πωλῶ ἢ τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς, ἀγοράζω ἢ ὠνοῦμαι ἵππον πέντε μνῶν, οἱ τύραννοι μισθοῦ φύλακας ἔχουσι, πόσου διδάσκεις; πέντε μνῶν.²

7) Τὰ μνημονευτικά· οἶον, ἀναμνηστικῶς σε τῶν λόγων.³

8) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μνηθάνειν ἢ ἀκούειν τι παρὰ τινος· οἶον, μάθε μου καὶ τάδε, βραχέα σου πυνθάνομαι, ταῦτα Κελευσοῦς ἤκουσα.⁴

Σημ. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται καὶ τὰ ψυχικοῦ παθήματος καὶ τὰ δικαστικά, ἀλλ' ἡ γενικὴ τούτων, αἰτίαν τοῦ ψυχικοῦ παθήματος ἢ τὸ ἐγκλήμα σημαίνουσα, ἀνάγεται εἰς τοὺς κοινούς προσδιορισμοὺς (473 β').· οἶον, οἰκτεῖραι τὸν φίλον τοῦ πάθους, ζηλῶ τινα τῆς παιδείας, ἐπαινῶ σε τῆς προθυμίας, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς, μισῶ τινα τῆς φιλαργυρίας, τιμωρῶ τινα φόνου, δίδωμι τινα τραύματος. Τὰ δὲ δικαστικά καὶ μετὰ μόνης γενικῆς ἢ δοτικῆς (σπανίως)· οἱ Πέρσαι δικάζουσι καὶ ἐγκλήματος (Ξεν.) = καὶ περὶ ἐγκλήματος, δίδωμι μὲν κατηγορίας, φεύγω δὲ φόνου (δίκη), καὶ ἄλλοις δικάζειν (Ξεν.).⁵

¹ Τούτων ἡ γενικὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε τὴν ἐκ ἢ ἀπό· κρεμάννυμι τινα ἐκ τοῦ ποδός, ἐκρέμασαν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐλπίδων (Δίσχ.).

² Ἡ γενικὴ τούτων προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὴν ἀντί· ἀντὶ ἀρετῆς ἀξίῳ τιμᾶσθαι, πωλῶ τὴν βίβλον ἀντὶ δραχμῆς. Σημειῶσαι δ' ὅτι ἀντὶ τῆς γενικῆς τίθεται ἡ δοτικὴ ὀργανικῶς θανάτῳ ζωὴν ὠνησάμεθα. Τὸ δὲ ἀξίῳ ἀντὶ μὲν τοῦ κρίνω ἀξίον αἰτιατικῇ καὶ γενικῇ συντάσσεται, ἀντὶ δὲ τοῦ παρακαλῶ ἀπαρεμφάτῳ· ἀξίῳ σε ἀκοῦσαί μου.

³ Ταῦτα συντάσσονται καὶ μετὰ δύο αἰτιατικῶν οἶον, ἐὰν τὰ τοιαῦτα τοὺς τότε κριτὰς ἀναμνηστικῶς (Πλτ.).

⁴ Τούτων ἡ μὲν γενικὴ σημαίνει πρόσωπον, καὶ πολλάκις προσλαμβάνει καὶ τὴν παρὰ ἢ ἀπό· ἢ δὲ αἰτιατικῇ τὸ πρᾶγμα· παρ' ἡμῶν ταῦτα μάθανε· ταῦτα πυνθάνονται παρὰ Περσῶν· ἀφ' ἀπάντων ἤκουσαν γνώμην.

⁵ Τὰ δικαστικά ῥήματα συντάσσονται αἰτιατικῇ προσώπου καὶ γενικῇ πράγματος (ἐγκλήματος, αἰτίας)· δίδωμι τινα τραύματος γράφομαι τινα κλοπῆς· ἀλλὰ τὰ σύνθετα ἀπὸ τῆς κατὰ συντάσσονται γενικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ πράγματος· κατέγνωσαν τοῦ προδύτου θάνατον, κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο (§ 473 β'). Τὸ μὲν ὀφείλω λέγεται ἐπὶ χρέους· τὸ δὲ

§ 84. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται καὶ πολλὰ ἄλλα ῥήματα σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων (πρό, κατά, ἐκ, ἀπό) δυνάμει τῶν προθέσεων· οἷον, προβάλλω τῶν ὁδόντων τὴν γλῶσσαν, ταῦτα κατεῖπέ μου, ἐκβάλλω σε τῆς ἀπάτης, ἀποκλίνω σε τῆς ὁδοῦ.

Ῥήματα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 85. Τὰ μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ δόσσεω, προσφορᾷς καὶ ὀφείλῃς σημαντικὰ· οἷον, δίδωμι, δωροῦμαι, (προσ)φέρω, ἄγω, κομίζω, ἐπιτρέπω, καταλείπω, παρέχω, ὀφείλω σοι ταῦτα.¹

2) Τὰ προσεγγίσεως καὶ παραθέσεως ἢ παραβολῆς· οἷον, πλησιάζω, πελάζω, προσεγγίζω, συνάπτω, παρατίθημι, παραβάλλω τινί τι.²

ὀφλισκάνω τίθεται συνήθως ἐπὶ ἀτιμίας καὶ καταδίκης· καὶ τὸ μὲν ὀφείλω συντάσσεται αἰτιατικῇ ἢ ἀπαρεμφάτῳ καὶ δοτικῇ· ὀφείλω σοι πενήτηντα δραχμάς, ἐγὼ δ' ὀφείλω λέγειν τάληθῃ (=εἶνε χρέος μου). Τὸ δ' ὀφλισκάνω ἢ μόνῃ αἰτιατικῇ, ἢ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ· ὥφλε τὴν δίκην ἐρήμην (κατεδικάσθη ἐρήμην), γέλωτα ἢ παράνοιαν ὀφλισκάνει, μωρῷ μωρίαν ὀφλισκάνω· τὸ δὲ ζημιῷ διπλῇ αἰτιατικῇ· ἐνότε δὲ καὶ αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ ὀργανικῶς· ζημιῷ τινα ἀργύριον ἢ ἀργυρίῳ.

¹ Ἡ μὲν αἰτιατικὴ τούτων σημαίνει συνήθως τὸ διδόμενον πρᾶγμα, ἢ δὲ δοτικὴ τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ δίδεται τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ἐνότε ταῦτα συντάσσονται καὶ αἰτιατικῇ προσώπου καὶ δοτικῇ πράγματος ὀργανικῶς· δωρεῖσθαι δύο στατήρσιν ἕκαστον (Ἡρδ). Τὸ δὲ συγχωρῶ συντάσσεται δοτικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ ἢ γενικῇ (διαιρετικῶς) πράγματος· συγχωρῶ σοι τὴν ἁμαρτίαν ἢ τῆς ἁμαρτίας. Τὸ μὲν ἄγω λέγεται ἐπὶ ἐμψύχων, τὸ δὲ φέρω ἐπὶ ἀψύχων· ἦγον μὲν μῆλα (πρόβατα), φέρον δὲ εὐήνορα οἶνον (Ὅμρ.). Ὅθεν λέγονται ὁμοῦ ἄγω καὶ φέρω ἀντὶ τοῦ λεηλατῶ· διότι οἱ λεηλατοῦντες ἀρπάζουσι πάντα ἐμψυχὰ τε καὶ ἀψυχα. Πολλὰ δὲ τούτων συντάσσονται καὶ ἀπαρεμφάτῳ ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς. Τούτων ὁ ἐμὸς πατήρ ἔδωκεν ὑπήκοον εἶναι, ἐπιτρέπω σοι ποιεῖν ταῦτα.

² Ταῦτα συντάσσονται καὶ αἰτιατικῇ μετὰ τῆς εἰς ἢ πρὸς ἀντὶ τῆς δοτικῆς· πλησιάζω εἰς τὴν νῆσον, ἐγγίζω πρὸς τὸ τέρας.

3) Τὰ ὁμοιώσεως, ἐξισώσεως καὶ προσαρμόσεως· οἶον, ὁμοιῶ, εἰκάζω, ἐξισῶ, ἀρμολύω τινί τι.

4) Τὰ μίξεως· οἶον, μίγνυμι, κεράννυμι οἶνον ὕδατι.

5) Τὰ πέμψεως· οἶον, πέμπω, ἐπιστέλλω τινί τι.¹

6) Τὰ ἀφηγηματικά, δηλωτικά, ἀγγελτικά, παραινετικά καὶ ἐπιτακτικά· οἶον, λέγω, φράζω, δηλῶ, φρίνω, δείκνυμι, (παρ)ᾶγγέλλω, κοινοποιῶ, παραινῶ, συμβουλεύω, ἐπιτάττω σοι ταῦτα.²

7) Τὰ σημαίνοντα τὸ ποιεῖν ἢ πράττειν τι εἰς τινά· οἶον, ποιῶ, ἐργάζομαι, κατασκευάζω, πράττω σοι ταῦτα.

Ῥήματα μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα.

§ 86. Τὰ μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντασσόμενα ῥήματά εἰσι τὰ ἐξῆς.

1) Τὰ παιδεύειν καὶ διδασκαλίας σημαντικά· οἶον, σύ με ταῦτα ἐπαίδευες, διδάσκω σε τὴν γραμματικὴν.³

¹ Ἡ δοτικὴ τούτων μεταβάλλεται πολλάκις εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρὸς· πέμπω σοι ταῦτα, καὶ πέμπω πρὸς σε ταῦτα.

² Ταῦτα συντάσσονται δοτικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ πράγματος· ἀλλὰ πολλὰ τούτων καὶ μάλιστα τὰ ἀφηγηματικά μεταβάλλουσι τὴν δοτικὴν τοῦ προσώπου εἰς αἰτιατικὴν μετὰ τῆς πρὸς (ἢ εἰς)· λέγω σοι ταῦτα, καὶ λέγω πρὸς σε ταῦτα. Τὰ ἀφηγηματικά συντάσσονται καὶ αἰτιατικῇ προσώπου ἀντὶ προθετοπώτου τινός· ἀλλὰ νῦν λέγω τὸν Λακεδαιμόνα αὐτόν, ἀντὶ περὶ τοῦ Λακεδαιμόνος. Τὰ ἀφηγηματικά, ἀγγελτικά, παραινετικά καὶ ἐπιτακτικά συντάσσονται καὶ δοτικῇ προσώπου καὶ ἀπαρεμφάτω ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς· λέγω ἢ παραινῶ σοι σιωπᾶν· ἔτι δὲ καὶ μετ' εἰδικοῦ λόγου· λέγω, ὅτι. Τὸ κελεύω ὅμως ἀττικῶς συντάσσεται αἰτιατικῇ καὶ ἀπαρεμφάτῳ· ὡσαύτως καὶ τὸ παραγγέλλειν, προστάττειν, διακελεύεσθαι κλπ., ὅταν δὲν διατάττεται τὸ ἀντικείμενον νὰ πράξη τι, ἀλλ' ἀπλῶς αὐτὴ ἡ πράξις· Κύρος ἀπήγγειλεν ἐκ τῆς τάξεως μηδὲνα κινεῖσθαι, κλπ. Τὸ δ' ἀναγγέλλω λέγεται ἀπὸ κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον· ἀνήγγελλον οἱ ὑπηρέται τῷ βασιλεῖ.

³ Τοιαῦτα καὶ τὰ παρ' ἡμῖν· ἐπαίδευσα τὸν υἱόν μου ἱατρόν, νομικόν, κλπ. Ἀλλὰ ταῦτα ἔχουσι συνεπτυγμένην ἔννοιαν, ὡς τὰ ἀρχαῖα τρέφειν, αὐξάνειν τινά μέγαν = τρέφειν, αὐξάνειν τινά, ὥστε ποιεῖν αὐτὸν μέγαν. Σημειωτέον δ' ὅτι, ἡ αἰτιατικὴ τοῦ πράγματος προσλαμβάνει καὶ τὰς προθέσεις, εἰς καὶ πρὸς· παιδεύω τινά εἰς ἢ πρὸς ἀρετὴν.

2) Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως· οἶον, ἐνδύω ἢ ἐκδύω σε χιτῶνα.¹

3) Τὰ αἰτήτικα· οἶον, αἰτῶ σε χρήματα.²

4) Τὰ μεταποιητικά, ἥτοι τὰ σημαίνοντα ἀλλαγὴν καταστάσεως· οἶον, ὁ θεὸς τοὺς μικροὺς μεγάλους ποιεῖ, τοὺς δὲ μεγάλους μικροὺς, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα ;³

5) Τὰ προχειριστικά (ἀνυχορευτικά) καὶ ἐλεγκτικά· οἶον, προχειρίζω, ἐκλέγω, αἰρούμαι, ἀποφκίνω, ἀποδείκνυμι Θεμιστοκλέα στρατηγόν, ἐλέγχω τινὰ ψεύστην.

6) Τὰ κλητικά· οἶον, καλῶ, ὀνομάζω, προσαγορεύω, λέγω σε ἀγαθόν.

7) Τὰ δοξαστικά· οἶον, ἡγοῦμαι, οἶμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω σε ἀγαθόν.⁴

8) Τὰ δικαιοδικά· οἶον, τὰς ἀρχὰς δέκα μέρη διείλετο.⁵

¹ Τὸ περιβάλλω τριχῶς συντάσσεται· περιβάλλω σε ἱμάτι, περιβάλλω σοι ἱμάτια, περιβάλλω σε ἱματίοις (ὀργανικῶς).

² Τούτων ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου μεταβάλλεται πολλάκις εἰς γενικήν μετὰ τῆς παρά· αἰτῶ παρὰ σοῦ χρήματα. Σημειῶσαι δ' ὅτι τὸ μὲν αἰτῶ καὶ αἰτοῦμαι λέγονται ἐπὶ ἀπλῆς αἰτήσεως ἢ ἐπὶ παρακλήσεως, τὸ δ' ἀπαιτῶ καὶ ἀπαιτοῦμαι ἐπὶ χάριτος ὀφειλομένης ἢ δανείου ἢ μισθοῦ.

³ Τὸ ποιῶ τριχῶς συντάσσεται, αἰτιατικῇ καὶ δοτικῇ, ὅταν σημαίνῃ τὸ ποιῶ τι εἰς τινα, διπλῇ αἰτιατικῇ, ὅταν σημαίνῃ ἀλλαγὴν καταστάσεως, ἀπαρεμφάτω, ὅταν σημαίνῃ τὸ φέρω τινα εἰς θέσιν (κατάστασιν) ἢ ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ ἢ νὰ πάθῃ τι· οἶον, ποιῶ σοι ταῦτα, ποιῶ σε σοφόν, ποιῶ σε λέγειν, αἰσχύνεσθαι ἡμᾶς ἐποίησατε (Ξενοφ.), καὶ μετὰ τοῦ ὥστε· οἶον, καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα, ὥστε δοῦναι αὐτῷ τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι (Ξενοφ.).

⁴ Εἰς τὰ δοξαστικά καὶ λεκτικά ῥήματα προστίθεται καὶ τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι καὶ τότε ἡ μὲν μία αἰτιατικὴ εἶναι ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἡ δὲ ἄλλη κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, ἡγοῦμαι, νομίζω, ὑπολαμβάνω, λέγω σε ἀγαθόν εἶναι, σοφιστὴν ὀνομάζουσιν εἶναι τὸν ἄνδρα (Πλάτ.). "Ὅθεν οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ τὰς μετὰ δύο αἰτιατικῶν συντάξεις τῶν τοιούτων ῥημάτων ἐκάλουν ἐλλειπτικὰς τοῦ εἶναι (§ 400 σημ.).

⁵ Εἰς τὴν αἰτιατικὴν τούτων τὴν σημαίνουσαν τὰ διαιρούμενα μέρη προστίθεται πολλάκις καὶ ἡ εἰς· εἰς ὁκτώ μέρη διελὼν τὸ πᾶν πλῆθος (Πλάτ.).

9) Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν τι κατὰ ἢ περὶ τινος οἶον, πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φύλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει, αὐτὴν οὔτε εἶπον, οὔτε ἐποίησα οὐδέν, εἰ χρὴ δεσπότης εἶπεν τόδε (Εὐρ.).¹

Ῥήματα μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 87. Τὰ μετὰ δοτικῆς καὶ γενικῆς συντασσόμενα ῥήματα εἶνε ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων· διότι ταῦτα ἐπὶ διαιρέσεως καὶ ἐπὶ τινων ἄλλων ἐλλειπτικῶν φράσεων μεταβάλλουσι τὴν αἰτιατικὴν εἰς γενικὴν (§ 75 σημ.). εἰσὶ δὲ τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ μεταδοτικὰ· οἶον, μεταδίδωμί σοι τοῦ ἔμυτοῦ πλούτου, (μέρος, ἢ τί).²

2) Τὰ παραχωρητικὰ καὶ ὑποχωρητικὰ· οἶον, παραχωρῶ σοι τῆς πολιτείας, ὑπέικω σοι τῆς ὁδοῦ, ὑποχωρῶ σοι τῆς ἀρχῆς.³

3) Τὰ κοινωνικὰ· οἶον, κοινωνῶ σοι τῆς δόξης.⁴

§ 88. Ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων τὸ μὲν λέγεται ἄμεσον ἢ προσεχές, τὸ δὲ ἔμμεσον ἢ πόρρω. Καὶ τὸ μὲν ἄμεσον ἐκφράζει ἡ αἰτιατικὴ, τὸ δὲ ἔμμεσον ἡ γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ· οἶον, λύω τὸν ἵππον (ἄμσ.) τῶν δεσμῶν (ἔμμσ.), δίδωμί σοι (ἔμμσ.) χρήματα (ἄμσ.). Ἐκ τῶν δύο δὲ αἰτιατικῶν τὸ μὲν ἄμεσον ἐκφράζει ἡ σημαίνουσα τὴν κυριωτέραν ιδέαν, ἥτις συνήθως εἶνε ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου, τὸ δὲ ἔμμεσον ἡ σημαίνουσα τὴν δευτερεύουσαν

¹ Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ προσώπου ἐνταῦθα καίται ἀντὶ προθετοπώτου· διότι τὰ λεκτικὰ συντάσσονται κυρίως δοτικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ πράγματος (§ 85,6.).

² Ἡ γενικὴ τούτων εἶνε διαιρετικὴ, σημαίνουσα τὸ ὅλον, ἐξ οὗ μέρος δίδεται, ἡ δὲ δοτικὴ σημαίνει τὸ πρόσωπον πρὸς ὃ δίδεται τὸ μέρος. Ὅθεν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὅλον τοῦ ἀντικειμένου, τὰ τοιαῦτα ῥήματα συντάσσονται δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ ἀντὶ γενικῆς.

³ Τούτων ἡ μὲν δοτ. σημαίνει τὸ πρόσωπον, ἡ δὲ γεν. τὸ πρᾶγμα.

⁴ Τὸ κοινωνῶ ἀντὶ τῆς γενικῆς λαμβάνει ἐνίοτε αἰτιατικὴν μετὰ τῆς εἰς· κοινωνεῖ εἰς ἅπαντα τὰ ἔργα (Πλτ.).

καὶ πορρωτέρην, ἥτις εἶνε συνήθως ἢ σημαίνουσα τὸ πρᾶγμα οἶον, διδάσκω σε (ἄμσ.) τὰ γραμματικά (ἔμμσ.), ἐνδύω σε (ἄμσ. χιτῶνα (ἔμμσ.), ποιῶ σε (ἄμσ.) σοφὸν (ἔμμσ.). Ἐκ δὲ τῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς τὸ μὲν ἄμμεσον ἐκφράζει ἢ γενική, τὸ δὲ ἔμμεσον ἢ δοτικὴ οἶον, μεταδίδωμί σοι (ἔμμσ.) τοῦ ἔμμεσου πλούτου (ἄμσ.).¹

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων.

§ 89. Ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων παρατηροῦνται τὰ ἐξῆς·
α'. Πολλάκις προστίθεται εἰς τὸ ῥῆμα ἀσυνδέτως δευτέρα αἰτιατική ἢ δοτικὴ ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην· οἶον, ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον=ὡς δῶρον, οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Θεμιστοκλεῖ σοφίας ἀριστεῖον ἔδωσαν θαλλοῦ στέφανον, ὅποτέρᾳ τῷ σίτῳ ὄψῳ ἢ τῷ ὄψῳ σίτῳ χρῆσεται=ὡς ὄψῳ. Ἢ δευτέρᾳ αἰτιατικῇ συνηθέστερον σημαίνει τὴν ἀλλαγὴν τῆς καταστάσεως τοῦ ἀντικειμένου (§ 86, 4)· οἶον, πᾶσιν ἀνθρώποις φανερὰν τὴν ἐαυτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο, παρέχω ἔμμεσόν τιν' ἄνδρα ἀγαθὸν τῇ πατρίδι.

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω φαίνεται, ὅτι πολλὰ τῶν ῥημάτων συντάσσονται οὐ μόνον μετὰ δύο πτώσεων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τριῶν. Ἐνίοτε τίθενται ὁμοῦ καὶ αἱ τρεῖς πλάγιαι πτώσεις· οἶον, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τάγαθ' οἱ θεοί.

β'. Τὸ αὐτὸ ῥῆμα, μεταβάλλον σημασίαν, μεταβάλλει καὶ σύνταξιν, ἐπειδὴ ἢ σύνταξις βαίνει κατὰ σημασίαν τῶν συντασσομένων· οἶον, ἁμαρτάνω τοῦ σκοποῦ=ἀποτυγχάνω, ἁμαρτάνω

¹ Εἰς διάκρισιν τοῦ ἁμέσου ἀντικειμένου ἀπὸ τοῦ ἔμμεσου μεγάλως ὀδηγεῖ ἡμᾶς ἡ καθωμλημένη ἐκφράζουσα τὸ μὲν ἄμμεσον πάντοτε κατ' αἰτιατικήν, τὸ δὲ ἔμμεσον συνήθως προθετοπτῶτως· πείθω σε ταῦτα=πειθω σε εἰς ταῦτα, οὐκ ἀποκρύψω σε τὰς ἐμὰς δυσπραγίας=δὲν θὰ ἀποκρύψω ἀπὸ σέ τὰς δυστυχίας μου, ἤτησαν Θεβαίους χρήματα=ἔζητησαν ἀπὸ τοὺς Θεβαίους χρήματα, πολλὰ κάγαθα ἐποίησαν τὴν πόλιν=πολλὰ καὶ καλὰ ἔκαμαν εἰς τὴν πόλιν, εἰ γρὴ δεσπότης εἶπεν τόδε=ἐὰν πρέπη νῦν εἰπώμεν περὶ τῶν δεσποτῶν τοῦτο, κλπ.

τῷ θεῷ=σφάλλω ἢ πλημμελῶ πρὸς τὸν θεόν, τιμωρῶ σε=κολάζω σε, τιμωρῶ σοι=βοηθῶ σοι, ποιῶ σε σοφόν, καὶ ποιῶ σοι τόδε. Τὴν διαφορὰν ὅμως τῆς ἐννοίας καὶ τὴν ἐκ ταύτης ποικιλίαν τῆς συντάξεως διδάσκουσι τὰ πλήρη λεξικά καὶ ἡ προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τῶν δοκίμων συγγραφέων (ἴδε καὶ τὰς ὑποσημειώσεις).

γ'. Πολλὰ μονόπτωτα γίνονται δίπτωτα, καὶ τούναντίον πολλὰ δίπτωτα γίνονται μονόπτωτα κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· οἷον, προσπελάζω τινι καί, προσπελάζω τινί τι, διδάσκω σε καί, διδάσκω σε τὰ γραμματικά, ἄγω τὸν κριὸν καί, ἄγω τὸν κριὸν τῶν κεράτων, δέομαί σου καί, δέομαί σου τὰ δίκαια, κλπ.

δ'. Πᾶν μεταβατικὸν ῥῆμα δύναται νὰ τεθῇ καὶ ἄνευ ἀντικειμένου (§ 25 σημ. α.)· οἷον, διδάσκω, θύω, ἐσθίω, πίνω, σκάπτω, κλπ.

ε'. Πολλάκις τὸ ἀντικείμενον μεταβάλλεται εἰς ἐμπρόθετον προσδιορισμὸν ἄνευ ἢ μετὰ τινος διαφορᾶς· οἷον, ἀκολουθῶ σοι, καὶ ἀκολουθῶ μετὰ σοῦ ἢ σὺν σοί, μέλει μοί τινος καί, μέλει μοι περὶ τινος, μάχομαί τινι καί, μάχομαι πρὸς τινά, λέγω σοι ταῦτα καί, λέγω πρὸς σὲ ταῦτα καί, λέγω σοι περὶ τούτων.

ς'. Πάντα τὰ εἰς ω ἢ μι ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ῥήματα σχηματίζονται καὶ εἰς μαι παθητικῶς (§ 98), οἷον, τύπτω καί, τύπτομαι, γράφω καί, γράφομαι, δίδωμι καί, δίδομαι, κλπ.

2. Σύνταξις τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων.

§ 90. Τὰ ἐνεργητικὰ ἀμετάβατα ῥήματα, λήγουσιν εἰς ω ἢ εἰς μαι. Ἐπειδὴ δὲ σημαίνουσιν ἐνέργειαν μὴ μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλο πρόσωπον ἢ πρᾶγμα (§ 73), δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἶνε ἀνάγκη τοιούτων· οἷον, ἄδω, κιθαρίζω καί, ἄδω, κιθαρίζω καλῶς ἐν χοροῖς, βαίνω καί, βαίνω ἐπὶ τὸν ἵππον, βαίνω ταχέως, πορεύομαι εἰς τὴν πόλιν, τρέχω ἐπὶ τὴν ἀγοράν.

§ 91. Ἀλλὰ τὰ κινήσεως σημαντικὰ καὶ μάλιστα ἐν συν-

θέσει δέχονται ἐνίοτε καὶ ἀντικείμενον κατ' αἰτιατικὴν πτώσιν· οἶον, πορεύομαι μακρὰν ὁδόν, τειχέων ἐντὸς οὐ βρίνω πόδα (Εὐριπ.) ἐλαύνω τὸν ἵππον, τρέχω τὸ στάδιον, διέβησαν τὸν ποταμόν, παραβαίνειν τοὺς νόμους, διήλθον ἢ περιήλθον τὴν πόλιν.

Σημ. 4. Τὰ ἀμετάβατα ῥήματα διαιροῦσίν τινες εἰς ἑξ τάξεις· 1) εἰς τὰ φυσικῆς ἐνεργείας· οἶον, γελῶ, θρηνῶ, βοῶ, ᾄδω ἀλλελάζω, κλπ. 2) Εἰς τὰ τεχνικῆς ἐνεργείας· οἶον, σαλπίζω, κιθαρίζω, κυμβαλίζω, κλπ. 3) Εἰς τὰ μιμητικά· οἶον, ἀττικίζω, δωρίζω, μηδίζω, κλπ. 4) Εἰς τὰ ἐφαπτικά· οἶον, γελασείω, πολεμῶ, μαθητιῶ, κλπ. 5) Εἰς τὰ ὄρας καὶ χρόνου σημαντικά· οἶον, χειμάζω, ἐαρίζω, κλπ. 6) Εἰς τὰ κινήσεως σημαντικά· οἶον, βαίνω, βαδίζω, περιπατῶ, ἔρχομαι, κλπ.

Σημ. 6'. Τὰ εἰς ω ἐνεργητικά ἀμετάβατα ῥήματα δὲν σχηματίζονται καὶ εἰς μαι παθητικῶς, πλὴν τῶν κινήσεως σημαντικῶν, ἅτινα σχηματίζουν τὰ τρίτα πρόσωπα καὶ παθητικῶς· οἶον, ἀναβαίνω τὸ ὄρος καὶ, ἀναβαίνεται τὸ ὄρος, πλεῖται ἡ θάλασσα, βαδίζεται ἡ ὁδός, κλπ.

β'. Σύνταξις τῶν οὐδετέρων ῥημάτων.

§ 92. Οὐδέτερα ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσι εἰς ω ἢ μαι, καὶ οὔτε ἐνέργειαν οὔτε πάθος σημερινουσιν, ἀλλ' ἀπλῶς κατὰστασιν τοῦ ὑποκειμένου· διὸ ταῦτα δὲν δέχονται ἀντικείμενον, ἀλλὰ μόνον τοὺς ἐπιρρηματικούς ἢ ὡς ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἐὰν εἴνε ἀνάγκη τούτων· οἶον, ζῶ, καὶ ζῶ κοσμίως, ζῶμεν ἐν ταῖς πόλεσιν, κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσυχῶς.¹

§ 93. Πολλὰ ὅμως τούτων μεταβατικῶς ἐκλαμβάνομενα, δέχονται καὶ ἀντικείμενον κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν· οἶον, γέμομεν ἐλπίδων, πλουτῶ χρημάτων (§ 75, 6), ἡ ψυχὴ τῷ θεῷ ἔοικεν (§ 85, 3), Ἡὼ δῖαν μέμονα = περιέμεινα (§ 79, 7).

§ 94. Πολλὰ τῶν οὐδετέρων καὶ τῶν ἐνεργητικῶν ἀμεταβάτων ῥημάτων τῶν σημανόντων ἀπλῶς κατὰστασιν τοῦ ὑπο-

¹ Τὸ χαιρέτω λαμβάνεται χάριν εὐφημισμού ἀντὶ τοῦ ἑρρέτω (= ἄς ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀνάθεμα), ἀλλὰ τὸ μὲν ἑρρέτω λέγεται ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένως κακῶν· ἑρρέτω ὁ φθόνος· τὸ δὲ χαιρέτω ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένως μὲν καλῶν, γεννημένων ὅμως εἰς ἡμᾶς βλαπτικῶν ἢ ἀηδῶν· χαιρέτω ἡ φίλια τάνδρὸς τούτου.

κειμένου δέχονται καὶ κατηγορούμενον (§ 71): οἶον, ζῶ ἡσυχας, ἔρχομαι ταχύς, χθιζὸς ἔβη, ὁ ποταμὸς ῥεῖ μέγας.

Σημ. Τὰ εἰς ω οὐδέτερα δὲν σχηματίζονται εἰς μαι παθητικῶς διὸ τό, ζῶ, ὑγιαίνω, χαίρω, δὲν λέγονται καί, ζῶμαι, ὑγιαίνομαι, χαίρομαι.

γ'. Σύνταξις τῶν παθητικῶν ῥημάτων.

§ 95. Παθητικὰ ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι ἢ εἰς ω καὶ σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει σωματικῶς ἢ ἠθικῶς ὑφ' ἑτέρου προσώπου ἢ πράγματος· διὸ ἐκτός τοῦ ὑποκειμένου, ὅπερ εἶνε κοινόν εἰς πάντα τὰ ῥήματα, ἀπαιτοῦσι καὶ τὸ ποιητικόν αἷτιον, ἥτοι τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ φέρει τὸ πάθος (§ 173, α.)· οἶον, ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, θνήσκει ὑπὸ γυναικός, ταῦτα εἰρηταί μοι.

§ 96. Τὸ ποιητικόν αἷτιον φέρεται 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῶν προθέσεων ὑπό, (πρὸς, παρὰ, ἐκ καὶ ἀπὸ)· οἶον, Φαῖδρος διδάσκεται ὑπὸ Σωκράτους, πρὸς ἀνδρὸς ἢ γυνὴ ἀδικεῖται, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ἐκ θεοῦ δέδοται ταῦτα, ἐπράχθη ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον. 2) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄλλων περιστάσεων, μάλιστα δέ, ὅταν τὸ μὲν ὑποκείμενον εἶνε ἀψυχον, τὸ δὲ ῥῆμα χρόνου παρκακείμενου· οἶον, ταῦτα εἰρηταί μοι, πεποιήταί μοι ἡ γέφυρα.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν προθέσεων τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου συνηθεστάτη εἶνε ἡ ὑπὸ λεγομένη καὶ ἐπὶ προσώπου καὶ ἐπὶ πραγμάτων, μετ' αὐτὴν δὲ ἔρχεται ἡ πρὸς λεγομένη ἐπὶ προσώπων, μετὰ δὲ τὴν πρὸς ἢ παρὰ λεγομένη ἐπὶ προσώπων συνηθως μετὰ τῶν ῥημάτων ὁμολογεῖσθαι, λέγεσθαι, πέμπεσθαι, σημαίνεσθαι, κλπ., μετὰ δὲ τὴν παρὰ ἢ ἐκ λεγομένη καὶ αὕτη ἐπὶ προσώπων συνηθως μετὰ τῶν δόσεως σημαντικῶν ῥημάτων, μετὰ δὲ τὴν ἐκ ἢ ἀπὸ σημαίνουσα τὸ πορρωτέρω αἷτιον.

Σημ. β'. Σημειωτέον, ὅτι ἡ μὲν γενικὴ εὐρεται καὶ ἄνευ τῆς ὑπὸ μάλιστα ἐπὶ σφοδροῦ ἠθικοῦ πάθους (ἔρωτος, κλπ.)· οἶον, τῆς δὲ παιδείας ἀλούς (Λουκ.)· ἡ δὲ δοτικὴ προσλαμβάνει καὶ τὴν ὑπό, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ προστάξιν τινὸς γινόμενον· οἶον, ὁ δὲ Σωκράτης καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῇ Ἑρμογλυφικῇ τραφεῖς (Λουκ.)· ἡ τὴν παρὰ σημαίνουσαν κρίσιν· οἶον, παρὰ τοῖς ἀνδράσι νενομίσμεθα εἶναι πανούργιοι (Ἀριστ.).

§ 97. Τὰ εἰς ὦ παθητικὰ ῥήματα πολλάκις σημαίνουσι πάθος ἂν ἐκ αὐτοῦ προσερχόμενον καὶ οὐχὶ ὑφ' ἐτέρου, διὸ καὶ αὐτοπαθη λέγονται τὰ τοιαῦτα ῥήματα καὶ φέρονται ἄνευ ποιητικοῦ αἰτίου· οἶον, πᾶσχω, νοσῶ, ἀλγῶ, θβίνω, φρίττω, κλπ. Πολλὰ δὲ τούτων ἐκφέρουσι τὸ ποιητικὸν αἷτιον δι' αἰτιατικῆς εἰς τόπον ἀντικειμένου ὑπὸ τὸ εἶδος τῶν μεταβατικῶν· οἶον, δέδοικα τὸν νόμον (Πλπ.), τὸ σὸν φρίσσω στόμα (Σφκλ.).¹

§ 98. Τὰ εἰς μαι παθητικὰ ῥήματα γίνονται ἐκ τῶν εἰς ὦ ἢ μι ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν τῶν ἐχόντων ἀντικείμενον· διὸ συντάσσονται ὡς αὐτὰ μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ὑποκείμενον ἔχουσι τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐνεργητικῶν, καὶ ποιητικὸν αἷτιον τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν. Ὅθεν ἡ ἐνεργητικὴ σύνταξις τρέπεται εἰς παθητικὴν, ἐὰν τρέψωμεν τὸ μὲν ἐνεργητικὸν ῥῆμα εἰς παθητικόν, τὸ δὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰς ὀνομαστικὴν, τὸ δὲ ὑποκείμενον εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ δοτικὴν ἀπρόθετον (§ 96), τὰ δὲ λοιπὰ ἀφήσωμεν, ὅπως ἔχουσιν· οἶον, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς τὸν Ἑκτορα βέλει=ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ἐν Τροίᾳ ἀπηνῶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως βέλει, ἐγὼ πεποίηκα τὴν γέφυραν ἐκ τῶν ἰδίων=ἡ γέφυρα πεποιήται μοι ἐκ τῶν ἰδίων, κλπ.

§ 99. Ἐὰν δὲ τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα ἔχῃ δύο ἀντικείμενα, τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν τὸ ἄμεσον, τὸ δὲ ἔμμεσον μένει ἄμετάβλητον· οἶον, ἐγὼ πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος=ἡ φιάλη πληροῦται ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος, ὁ δῆμος δίδωσι τῷ Σωκράτει χρήματα=χρήματα δίδονται τῷ Σωκράτει ὑπὸ τοῦ δήμου, Σωκράτης ἐδίδαξε Φαῖδρον τὴν φιλοσοφίαν=Φαῖδρος ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Σωκράτους τὴν φιλοσοφίαν.²

Σημ. Οἱ Ἀττικοὶ προτιμῶντες τὸ προσωπικὸν ὑποκείμενον τρέπουσιν ἐνίοτε εἰς ὀνομαστικὴν τὸ ἔμμεσον, ὅταν εἴνε πρόσωπον, ἀντὶ τοῦ ἄμεσου·

¹ Ἐνταῦθα αἱ αἰτιατικαί, νόμον καὶ στόμα, σημαίνουσι τὸ ποιοῦν τὸ πάθος καὶ οὐχὶ τὸ πᾶσχον· τοιαῦτα δὲ ῥήματα εἶνε τὰ φόβου, θρήνου, πένθους καὶ φυγῆς σημαντικά.

² Ἐκ τούτου διακρίνεται ἀσφαλῆστατα τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον ἐκ τοῦ ἔμμεσου τῶν ἐνεργ. μεταβατικῶν ῥημάτων.

οἷον, ἐπιτρέπουσι τῷ Σωκράτει τὴν διαίταν=ὁ Σωκράτης ἐπιτρέπεται τὴν διαίταν, οὗτος ἐνεχυράζει μου τὰ χρήματα=ἐγὼ ἐνεχυράζομαι τὰ χρήματα ὑπὸ τούτου.

§ 100. Τὰ κλητικά, προχειριστικά, δοξαστικά, λεκτικά, γνωστικά, δηλωτικά, μεταποιητικὰ καὶ ὀράσεως σημαντικὰ τρέπουσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς εἰς ὀνομαστικὰς, ὧν ἡ μὲν τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου γίνεται ὑποκείμενον, ἡ δὲ τοῦ ἐμμέσου κατηγορούμενον· οἷον, ἐγὼ καλῶ ἢ ὀνομάζω τὸν Θεμιστοκλέα σωτήρα=ὁ Θεμιστοκλῆς καλεῖται ὑπὲρ ἐμοῦ σωτήρ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνηγόρευσαν τὸν Θεμιστοκλέα στρατηγόν=ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνηγορεύθη στρατηγὸς ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων.¹

Σημ. α'. Εἰς τὰ δοξαστικά, ἀφηγηματικά, κλητικά, καὶ τὰ μεταποιητικὰ προστίθεται πολλάκις καὶ τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι· οἷον, νομίζεται ἀγαθὸς εἶναι, ὁμολογεῖται παρὰ πάντων θεὸς εἶναι. Εἰς δὲ τὰ γνωστικά, δηλωτικά καὶ ὀράσεως σημαντικὰ τίθεται ἡ μετοχὴ ὧν, ἣτις πολλάκις καὶ ἑλλείπει· οἷον, γινώσκομαι (ὧν) ἐπισικῆς, ἀποδείκνυμαι ἀληθῆς, ὀρῶμαι κυθρωπός, κλπ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ὦ παθητικά δὲν σχηματίζονται καὶ εἰς μαι· διὸ τὸ πάσχω, νοσῶ, κλπ. δὲν λέγονται καὶ πάσχομαι, νοσοῦμαι, κλπ.

§ 101. Πολλάκις, ἀντὶ τῆς τεθῆ ὑποκείμενον τὸ πάσχον μέρος μετὰ γενικῆς τοῦ ὅλου, τίθεται ἄττικῶς τὸ ὅλον, τὸ δὲ μέρος φέρεται κατ' αἰτιατικὴν σημαίνουσιν τὸ κατὰ τι (§ 177)· οἷον, πλήττομαι τὸν πόδα, τύπτομαι τὴν χεῖρα, ἀλγῶ τὴν κεφαλὴν, πάσχω τοὺς πόδας, κατέκαγα τὸ κρανίον (ἢ τοῦ κρανίου διαίρετικῶς), σπῆκασι τοὺς δακτύλους, ἀντὶ πλήττεται ὁ πούς μου, τύπτεται ἡ χεὶρ μου, ἀλγεῖ ἡ κεφαλὴ μου. Σημειωτέον δ' ὅτι, ὅταν τὸ πάσχον μέρος συνοδεύηται μετὰ δεικτικῆς ἀντωνυμίας, φέρεται διὰ δοτικῆς ἀντὶ αἰτιατικῆς· οἷον, ταύτῃ τῇ χειρὶ τέμνεται (§ 178).

Σημ. Ἡ σύνταξις αὕτη γίνεται καὶ εἰς τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα· οἷον, πλήττω τὸν παῖδα τὴν χεῖρα, ἀντὶ πλήττω τὴν χεῖρα τοῦ παιδός. Καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν συνεκδοχικὴ (§ 464 ις').

¹ Διὰ τοῦτο τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον τῶν τοιούτων μεταβατικῶν ῥημάτων καλοῦσιν· οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ κατηγοροῦμενον τοῦ ἀντικειμένου.

§ 102. Καὶ τὰ παθητικὰ ῥήματα δέχονται τὴν κατὰ σύστοιχον ἢ κατὰ τὸ συνώνυμον σύνταξιν (§ 80)· οἷον, πλήττομαι ἢ τύπτομαι πολλὰς πληγὰς, ἡπατήθην δεινὴν ἀπάτην, πάσχω πάθος ἀνίατον, κλπ. Ἔτι δὲ δέχονται καὶ τὴν δοτικὴν ὀργανικὴν καὶ τὴν περιποιητικὴν ἢ ἀντιπεριποιητικὴν καὶ τὴν γενικὴν τῆς αἰτίας· οἷον, βάλλομαι λίθοις, διδάσκεται σοὶ ὁ υἱὸς τὴν ῥητορικὴν ὑπὸ Ἰσοκράτους, φιλεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὁ Σωκράτης τῆς ἀρετῆς, μισεῖται ὁ φκύλος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῆς κακίας, κλπ.

δ'. Σύνταξις τῶν μέσων ῥημάτων.

§ 103. Μέσα ῥήματα λέγονται ὅσα λήγουσιν εἰς μαι καὶ σῆμαίνουσιν, ὅτι αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ πάσχει ἀμέσως ἢ ἐμμέσως· διὸ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ ῥήματι καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἢ ἀλλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ· οἷον, λούομαι, λούει, λούεται, λουόμεθα=λούω ἑμαυτόν, λούεις σαυτόν, λούει ἑαυτόν, λούομεν ἡμᾶς αὐτούς, τυπτόμεθα=τύπτομεν ἀλλήλους.

§ 104. Γίνονται δὲ ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μονοπτῶτων ἢ διπτῶτων· διὸ συντάσσονται ὡς αὐτὰ μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς συγκεχωνευμένον τὸ ἄμεσον συνήθως ἀντικείμενον. Ὅθεν τρέπεται ἡ ἐνεργητικὴ σύνταξις εἰς μέσην, ἐὰν τὴν μὲν ἐνεργητικὴν φωνὴν τρέψωμεν εἰς μέσην (μαι), τὸ δ' ἄμεσον ἀντικείμενον παραλείψωμεν, τὰ δὲ λοιπὰ ἀφήσωμεν, ὅπως ἔχουσιν· οἷον, λούω ἑμαυτόν ἐν τῷ λουτῇρι=λούομαι ἐν τῷ λουτῇρι, Ἀρταπάτης ἀπέσφαζεν ἑαυτόν ἐπὶ Κύρῳ ἀκινάχῃ=Ἀρταπάτης ἀπεσφάζετο ἐπὶ Κύρῳ ἀκινάχῃ, ἀπαλλάττω ἑμαυτόν τῶν δεινῶν=ἀπαλλάττομαι τῶν δεινῶν, ἀντιτάττω ἑμαυτόν τοῖς πολέμοις=ἀντιτάττομαι τοῖς πολέμοις, ἐνδύω ἑμαυτόν χιτῶνα=ἐνδύομαι χιτῶνα, κλπ.

Σημ. Τοιαῦτα εἶνε καὶ τὰ, φοβοῦμαι τὸν θεόν (ἐκ τοῦ φοβῶ τινά τι), περαιοῦμαι τὸν Τίγριδα=περαιῶ ἑμαυτόν τὸν Τίγριδα (ἐκ τοῦ περαιῶ τινα τὸν Τίγριδα), ὡσαύτως καὶ τὰ συνεπτυγμένην ἔννοian ἔχοντα· τίλλομαι τὸν νεκρὸν=τίλλων τὰς τρίχας τῆς ἑμαυτοῦ κεφαλῆς θρηνῶ τὸν νεκρὸν,

ἐκοψάμην τὸν νεκρὸν=κόπτων ἑμαυτὸν ἐθρήνησα τὸν νεκρὸν, ἀμύνομαι τοὺς πολεμίους=ἀμύνων ἑμαυτῷ ἀποκρούω τοὺς πολεμίους, τιμωροῦμαι τὸν ἀδικούντά με=τιμωρῶν ἑμαυτῷ κολάζω τὸν ἀδικούντά με, φυλάττωμαι τοὺς ἀπειλοῦντάς μοι=φυλάττων ἑμαυτὸν ἀποφεύγω τοὺς ἀπειλοῦντάς μοι, κλπ..

§ 105. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου δύναται νὰ ἐπιστραφῇ εἰς αὐτὸ κατὰ τρεῖς τρόπους, ἀμέσως, ἐμμέσως καὶ ἀλληλοπαθῶς, διὰ τοῦτο τὰ μέσα ῥήματα διαίρουνται καθ' ὅςδε εἰς τρία εἶδη, αὐτοπαθῆ, διάμεσζ καὶ ἀλληλοπαθῆ.

α. Μέσα αὐτοπαθῆ ῥήματα

§ 106. Μέσα αὐτοπαθῆ ῥήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἀμέσως εἰς ἑαυτό, ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ καὶ ἔαν μὲν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνει εἰς τὸ ὅλον τοῦ ὑποκειμένου, τὰ μέσα τὰ γινόμενα ἐκ μονοπτώτων ἐνεργητικῶν τίθενται ἄνευ ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτώσιν συνήθως αἰτιατικὴν οἷον, λούομαι=λούω ἑμαυτόν, ἐνδύομαι=ἐνδύω ἑμαυτόν, κλπ.. Ἐάν δὲ ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνει εἰς τι μέρος ἢ πρᾶγμα αὐτοῦ, τὰ μέσα ῥήματα ἔχουσιν ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον τὸ μέρος ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτώσιν γενικὴν κτητικὴν διὸ καὶ μέσα κτητικὰ καλοῦνται ὑπὸ τινων τὰ τοιαῦτα μέσα οἷον, λούομαι τὴν κεφαλὴν=λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, νίζομαι (νίπτομαι) τὰς χεῖρας=νίζω τὰς ἑμαυτοῦ χεῖρας, ἐσωσάμην τὸν υἱόν=ἔσωσα τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν οὕτω καί, ἀποφάνομαι, ἀποδείκνυμαι γνώμην=ἀποφαίνω, ἀποδείκνυμι τὴν ἑμαυτοῦ γνώμην, ἐκλάουσιν τὰ πάθη=ἐκλαουσιν τὰ ἑαυτῶν πάθη, κλπ..

Σημ. Τὰ τοιαῦτα μέσα ῥήματα γίνονται συνήθως ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν τῶν σημαίνοντων σωματικὴν ἐνέργειαν.

§ 107. Ἐάν δὲ τὰ μέσα γίνωνται ἐκ διπτῶτων, ἔχουσιν ἐξω-

τερικὸν ἀντικείμενον τὸ ἔμμεσον τῶν ἐνεργητικῶν (§ 104)· οἷον, πληροῦμαι σοφίας=πληρῶ ἑμαυτὸν σοφίας, ἀντιτάττομαι τοῖς πολεμίοις=ἀντιτάττω ἑμαυτὸν τοῖς πολεμίοις, ἐνδύομαι χιτῶνα=ἐνδύω ἑμαυτὸν χιτῶνα· ἀλλὰ τὰ αἰτιατικὰ καὶ ἀφαιρετικὰ τηροῦσι καὶ τὰς δύο αἰτιατικὰς· οἷον, Ἀρίστιππος αἰτεῖται Κύρον ξένους καὶ μισθόν, τὴν σὴν ἀρχὴν ἀφαιρούμεθά σε.

§ 108. Πολλὰ τῶν τοιούτων μέσων ῥημάτων σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ πρὸς ἰδίαν ἑαυτοῦ ὠφέλειαν· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ῥήματα λέγονται μέσα περιποιητικὰ, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συσταίῳ ἐνεργητικῷ καὶ τῇ αὐτοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ κατὰ πτωσιν δοτικὴν περιποιητικὴν· οἷον, πορίζομαι χρήματα=πορίζω ἑμαυτῷ χρήματα, ἄγομαι γυναῖκα=ἄγω ἑμαυτῷ γυναῖκα, παρέχομαι μάρτυρας=παρέχω ἑμαυτῷ μάρτυρας (πρὸς ὑπεράσπισίν μου), αἰτοῦμαί σε χρήματα=αἰτῶ σε ἑμαυτῷ χρήματα.¹

Σημ. Τὰ περιποιητικὰ μέσα γίνονται κυρίως ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντασσομένων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων· ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς ἄλλου, ὅταν εἴναι ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὠφέλεια ἢ ἐν γένει σύμπραξις τοῦ ὑποκειμένου. Συγχωνεύεται δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον (ἢ δοτικὴ), μένει δὲ τὸ ἔμμεσον (ἢ αἰτιατικὴ).

§ 109. Τινὰ τῶν τοιούτων μέσων ῥημάτων σημαίνουν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον αἶρει ἐπ' αὐτῷ ἢ ἔλκει πρὸς ἑαυτὸ ἢ φέρει τι μεθ' ἑαυτοῦ· οἷον, αἶρομαι τὰ στρώματα (=αἶρω τὰ στρώματα ἐπ' ἐμοῦ), οἱ παῖδες φέρονται οἰκοθεν σῖτον μὲν, ἄρτον ὄψον δέ, κάρδαμον (=φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν).

§ 110. Πολλὰ μέσα ῥήματα σημαίνουν τὴν ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀντικειμένου· τὰ τοιαῦτα μέσα ῥήματα γίνονται ἐκ τῶν μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς μετὰ τῆς ἀπὸ συντασσομένων ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν (§ 84)· οἷον, ἀπεώσαμθα τοὺς Κορινθίους=ἀπεώσαμεν τοὺς Κορινθίους ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν, ἀπεκρούσαντο τοὺς Ἀργεῖους, ἀπαπέμψομαι τινα, κτλ.

¹ Αἰτῶ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ἀπροσδιορίστως δι' ἑμαυτὸν ἢ δι' ἄλλον· αἰτοῦμαι δὲ σε χρήματα σημαίνει ζητῶ παρὰ σοῦ χρήματα ὠρισμένως δι' ἑμαυτὸν καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον.

β'. Μέσα διάμεσα ρήματα.

§ 111. Μέσα διάμεσα ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸ ἢ εἰς τι τῶν αὐτοῦ διὰ μέσου ἄλλου μισθουμένου ἢ διατασσομένου παρ' αὐτοῦ· οἷον, ὁ πατήρ διδάσκει τὸν υἱόν=ὁ πατήρ διδάσκει τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν διὰ μισθωτοῦ διδασκάλου, οἰκοδομοῦμαι οἰκίαν=οἰκοδομῶ ἑμαυτῷ οἰκίαν διὰ μισθωτοῦ οἰκοδόμου, ναυπηγοῦμαι ναῦν=ναυπηγῶ ἑμαυτῷ ναῦν διὰ μισθωτοῦ ναυπηγοῦ, παρατίθεμαι δεῖπνον=παρατίθημι ἑμαυτῷ δεῖπνον διὰ τοῦ οἰκέτου, ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας=ἀπογράφειν τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα διὰ τοῦ γραμματέως, κλπ.

Σημ. Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ ἡ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς διαφορὰ τοῦ, τιθέναι νόμους, καί, τίθεσθαι νόμους, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον λέγεται ἐπὶ νομοθέτου (βασιλέως, θεοῦ), τὸ δὲ δεύτερον ἐπὶ δήμου ἢ πολιτῶν· οἷον, τοὺς νόμους, οὓς Σόλων ἔθηκεν· τοὺς ἀγράφους νόμους οὐχ οἱ ἄνθρωποι ἔθεντο, ἀλλ' οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἔθεσαν. Ὡσαύτως καὶ τὰ τιθέναι ὑποθήκην, ἐνέχυρον καί, τίθεσθαι ὑποθήκην, ἐνέχυρον· ἐγγυᾶν καὶ ἐγγυᾶσθαι, μισθοῦν καὶ μισθοῦσθαι, τῶν ὁποίων τὰ μὲν ἐνεργητικὰ λέγονται ἐπὶ τοῦ διδόντος, τὰ δὲ μέσα ἐπὶ τοῦ λαμβάνοντος ὑποθήκην ἐνέχυρον, μισθόν.

§ 112. Τινὰ τούτων σημαίνουσιν, ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἀνέχεται τὴν ὑφ' ἑτέρου εἰς αὐτὸ γινομένην πρᾶξιν· οἷον, κείρεσθαι, ἀδικεῖσθαι, ὑβρίζεσθαι, κτλ..

Σημ. Μεσότης διάμεσος ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ διὰ τῶν εἰς ὧ ἐνεργητικῶν οἷον, ἐναυπηγεῖ· Ἀγησίλαος, Κῦρος δ' αὐτὸν (τὸν παράδεισον) ἐξέκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσε (Ξενφ.)¹

γ'. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ρήματα.

§ 113. Μέσα ἀλληλοπαθῆ ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν, ὅτι δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἀμοιβαίως ἐπ' ἄλληλα· διὸ τὰ τοιαῦτα μέσα ρήματα τίθενται εἰς πληθυντικὸν (ἢ δυϊκὸν) ἀριθμὸν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ συστοίχῳ ἐνεργητικῷ

¹ Τοιαῦτα καὶ τὰ τῆς καθωμιλημένης, ἔκοψα φορέματα, ἐνδύματα, κάμνω ὑποδήματα, κτίζω οἰκίαν, κτλ..

καὶ τῇ ἀλληλοπαθεῖ ἀντωνυμίᾳ· οἶον, τυπτόμεθα=τύπτομεν ἀλλήλους, φιλούμεθα=φιλοῦμεν ἀλλήλους, κλπ.

Σημ. Γίνονται δὲ συνηθέστερον ἐκ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν τῶν σημαίνοντων. 1) ἀμοιβαίαν μίξιν ἢ συμπλοκὴν· οἶον, ἐπेमίγνυντο. 2) ἔριν· οἶον, διαφέρεσθαι, λοιδορεῖσθαι. 3) συμβιβασμόν· οἶον, ξυνέβησαν ἐπὶ τοῦτοις. 4) διανομήν· οἶον, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια μου, διενείμαντο τὴν ἀρχήν.

§ 114. Τὰ διάμεσα καὶ τὰ ἀλληλοπαθῆ μέσα ῥήματα εἶνε ὀλιγάριθμα, διότι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν συνήθως ἀνακλεισμένως· οἶον, ἀδικοῦσιν ἀλλήλους, ἀμελοῦσιν ἀλλήλων, πολεμοῦσιν ἀλλήλους.

Σημ. Ἀλληλοπάθεια ἐκφέρεται ἐνίοτε καὶ διὰ τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων τῶν ἐχόντων φύσει τὴν ἀλληλοπάθειαν· τοιαῦτα δὲ εἰσι· τό, πολεμῶ, ἐρῶ, παλαίω, κλπ.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν μέσων ῥημάτων.

§ 115. Ἐπὶ τῶν μέσων ῥημάτων παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

α. Πᾶν ἐνεργητικὸν μεταβατικὸν ῥῆμα δὲν σχηματίζει καὶ μέσον εὐχρηστον· ὅθεν ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ εἰς τὴν ὀρθὴν χρῆσιν τῶν μέσων ῥημάτων· τούτην δὲ διδάσκουσι τὰ πλήρη λεξικά καὶ ἡ προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τῶν δοκίμων συγγραφέων.

β'. Πολλὰ μεταβατικά, καίπερ ἔχοντα ἐν χρήσει τὸν μέσον τύπον, εὐρίσκονται πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας καὶ ἀνακλεισμένᾳ· οἶον, φιλοῦνται καὶ φιλοῦσιν ἀλλήλους, φιλεῖ ἑαυτόν, κλπ..

γ'. Ἐνίοτε ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας χάριν προστίθεται εἰς τὸ μέσον ῥῆμα καὶ ἡ αὐτοπαθὴς ἢ ἀλληλοπαθὴς ἀντωνυμία· οἶον, Ἀρταπάτης ἑαυτόν ἀπεσφάζατο (Ξηφ.), περιπλέκονται ἀλλήλοις οἱ ὄφεις (Ἀρστλ.).

δ'. Πολλῶν ῥημάτων ὁ μέσος τύπος μετέπεσεν εἰς ἄλλην σημασίαν ἢ τὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ· οἶον, αἱρῶ=πιάνω, κυριεύω, αἱροῦμαι=ἐκλέγω, πολιτεύω=εἰμί πολίτης, πολιτεύομαι=διαχειρίζομαι τὰ πολιτικά, διαλέγω=καθαρίζω, διαλέγομαι=συνο-

μιλῶ, λανθάνω=ποιῶ τι λεληθότως, λανθάνομαι=λησμονῶ, πρεσβεύω=εἰμὶ ἢ πέμπομαι πρεσβευτής, πρεσβεύομαι=πέμπω πρέσβεις ἢ ἐνεργῶ διὰ πρέσβων, γράφω πόλεμον=εἰσάγω ψήφισμα περὶ πολέμου, γράφομαι τινι κλοπῆς=ἐγκλωῶ τινι ἐγγράφως εἰς τὸ δικαστήριον διὰ κλοπὴν, κτλ..

ε. Ὁ μὲν ἐνεστώς, παρατατικός, παρκεείμενος καὶ ὑπερσυντελικὸς εἶνε κοινοὶ χρόνοι τῆς τε παθητικῆς καὶ μέσης διαθέσεως, οἱ δὲ μέλλοντες καὶ ἀόριστοι εἶνε ἴδιοι, ὁ μὲν παθητικὸς μέλλων καὶ ἀόριστος τῆς παθητικῆς διαθέσεως, ὁ δὲ μέσος μέλλων καὶ ἀόριστος τῆς μέσης· ἀλλὰ πολλάκις ὁ μὲν παθητικὸς ἀόριστος λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ μέσου· οἷον, κατεκλίθη, ἀπηλλάχην, ἐστράφη, ἠγέρθη, ἀντὶ κατεκλινάμην, ἀπηλλάξάμην, κλπ.. Ὁ δὲ μέσος μέλλων (συνήθως μὲν τῶν καθαρολήκτων, σπανίως δὲ τῶν ἀφωολήκτων καὶ οὐδέποτε τῶν ὑγρολήκτων) λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ· οἷον, τιμήσομαι, ἀδικήσομαι, κλπ., ἀντὶ τιμηθήσομαι, ἀδικηθήσομαι, κλπ. Ὅθεν ἐν τοῖς κοινοῖς χρόνοις τὸ αὐτὸ ῥῆμα δυνατὸν νὰ εἶνε παθητικὸν ἢ μέσον· οἷον, λούεται τὸ νήπιον ὑπὸ τῆς μητρός, λούεται ἡ μήτηρ)=λούει ἑαυτήν).

Σημ. Σπανιώτατα τίθεται ἀντιστρόφως ὁ παθητικὸς μέλλων ἀντὶ τοῦ μέσου, καὶ ὁ μέσος ἀόριστος ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ. Περί πάντων δὲ τούτων ἴδε Γραμ. Α. Χριστ. (§ 440—447).

ε. Σύνταξις τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων.

§ 116. Ἀποθετικὰ ῥήματα λέγονται, ὅσα ἀποθέμενα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, λήγουσι πάντοτε εἰς μαι· εἶνε δὲ τὰ πλεῖστα μέσης διαθέσεως, τινὰ δὲ ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς καὶ ὀλίγα οὐδετέρας· διὸ ταῦτα συντάσσονται ὡς τὰ ἐνεργητικά, παθητικά, οὐδέτερα καὶ μέσα ῥήματα· οἷον, ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων (§ 75,3), μάχομαι τοῖς πολεμίοις (§ 77,1), ἐργάζομαι τὴν γῆν (§ 79,1), βιάζομαι ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀπεχθάνεται τοῖς ἀνθρώποις (§ 96,2=μισεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων,

κεῖται ἐπὶ τῆς κλίνης, κάθηται ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσύχως (§ 92), κλπ.¹

Σημ. Πάντα σχεδὸν τὰ ἀποθετικά ῥήματα ἔχουσιν εὐχρηστον τὸν μέσον μέλλοντα, τὰ πλείστα δὲ καὶ τὸν μέσον ἀόριστον (ἴδε Γραμ. Δ. Χριστ. § 445).

Γ'. Σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων.

§ 117. Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα εἶνε ἐνεργητικῆς ἢ παθητικῆς φωνῆς· οἶον, *χρή*, δεῖ, προσήκει, ἔξεστι, μέτεστι, λέγεται, ἄδεται, ἐνδέχεται, κλπ.. Συντάσσονται δὲ τριχῶς.

α'. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ αἰτιατικῆς, ἥτις εἶνε ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, *δεῖ με φάναι, χρή με γνῶναι*.

β'. Μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ δοτικῆς,² ἥτις εἶνε συντακτικὴ τοῦ ἀπροσώπου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, *ἔδοξε τῇ βουλῇ πέμψαι πρέσβεις, ἔξεστί μοι ἀποδημεῖν, προσήκει ὑμῖν ἀγαθοῖς εἶναι*.

Σημ. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων πολ-
λάκις δὲν λέγεται, ἀλλ' ἐννοεῖται· ἐξωθεν· καὶ ἐπὶ μὲν προτροπῆς καὶ ἐπι-
τιμῆσεως ἐννοεῖται ἡ δευτεροπρόσωπος προσωπικὴ ἀντωνυμία, ἐπὶ δὲ γε-
νικῶν παραγγελμάτων ἐννοεῖται ἡ πρωτοπρόσωπος· οἶον, *δεῖ ἀποστομα-
τίζειν τὸ μάθημα*=δεῖ σε ἀποστοματίζειν τὸ μάθημα, προσκυνεῖν δεῖ τὸν
θεόν=δεῖ ἡμᾶς προσκυνεῖν τὸν θεόν, κλπ..

γ'. Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς (σπανίως καὶ ἀτ-

¹ Τὰ ἀποθετικά εἶχον τὸ πάλαι ἐν χρήσει καὶ τὸν ἐνεργητικὸν τύπον, ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τῶν ποιητῶν, παρ' οἷς πολλῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων σώζεται καὶ ὁ ἐνεργητικὸς τύπος· οἶον, *οἶω τοῦ οἶμαι, βιάζω τοῦ βιάσ-
μαι*, κλπ. "Οθεν τὰ ἀποθετικά ἦσαν κατ' ἀρχὰς μέσα ἢ παθητικά· μετὰ
ταῦτα ὁμως ἀποβαλόντα τὸν ἐνεργητικὸν τύπον ἐλαμβάνοντο καὶ ἐπὶ τῶν
τεσσάρων διαθέσεων.

² Τὸ *χρή* (παρὰ ποιηταῖς) καὶ *δεῖ* συντάσσονται ἐνίοτε καὶ δοτικῇ καὶ
ἀπαρεμφάτῳ, ὅταν ἡ χρεῖα ἀναφέρηται· εἰς τὸ πρόσωπον καὶ οὐχὶ εἰς τὴν
πρᾶξιν· ὅταν ὁμως ἡ χρεῖα ἀναφέρηται εἰς τὴν πρᾶξιν συντάσσονται πάν-
τοτε αἰτιατικῇ καὶ ἀπαρεμφάτῳ· οἶον, *χρή μοι λέγειν*=εἶνε χρεῖα εἰς
ἐμὲ νὰ λέγω, *χρή με λέγειν*=εἶνε χρεῖα νὰ λέγω ἐγώ, *δεῖ μοι λέγειν*=
εἶνε ἀνάγκη εἰς ἐμὲ νὰ λέγω, *δεῖ με λέγειν*=εἶνε ἀνάγκη νὰ λέγω ἐγώ.

τικῶς)· οἷον, δεῖ μοι χρημάτων, προσήκει οὐδενὶ ἀρχῆς, μέτεστί μοι πλούτου, μέλει ἡμῶν τῷ θεῷ, οὐ πολλοῦ πόνου με δεῖ. Καὶ μετὰ μόνης γενικῆς· οἷον, δεῖ χρημάτων.

§ 118. Ἐπὶ μὲν τῆς α'. καὶ β'. περιστάσεως ὑποκείμενον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων εἶνε τὸ ἀπαρέμφατον¹· οἷον, χρὴ σιγᾶν, προσήκει σοι ἀκούειν· ἐπὶ δὲ τῆς γ'. εἶνε τὸ σύστοιχον αὐτῶν οὐσιαστικὸν ἀφηρημένον ὄνομα· οἷον, πολλῶν ἐνδεῖ μοι=ἔστι μοι πολλῶν ἐνδεια, μέτεστί μοι πλούτου=ἔστι μοι μετουσία πλούτου, μέλει ἡμῶν τῷ θεῷ=ἔστι μοι μέλησις ἡμῶν τῷ θεῷ, κλπ.²

§ 119. Πάντα σχεδὸν τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς· οἷον, δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν (Ξνφ.), οὗτος τοσούτου δεῖ τῶν Ἑλλήνων ἀρχεῖν (Ἰσκρ.), ἀνθρώποις μέλω ("Ομρ.), ἔορται πᾶσι μέλουσι (Πлт.), πολλοῦ δέω, μετῆν μοι τούτου τοῦ ἀγαθοῦ οὐκ ἐλάχιστον μέρος (Λυσ.), ὁ ποταμὸς οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατιᾷ (Ἡρόδ.), Κῦρος λέγεται, ᾄδεται, ὁμολογεῖται.³

Σημ. Τὸ δοκεῖ εἶνε ἀπρόσωπον μὲν, ὅταν τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐξεκρῶμενον ἀπαρέμφατον εἶνε τελικόν· οἷον, ἔδοξε τῇ βουλῇ στεφανῶσαι τὸν ἄνδρα· προσωπικὸν δέ, ὅταν εἶνε εἰδικόν· οἷον, ἔδοξεν ὁ Κῦρος λέγειν τι τῷ Ἀστυάγει, ἡ πόλις μοι δοκεῖ τὴν πρόσταξιν ποιεῖσθαι (Λυσ.). Σημειωτέον δ' ὅτι

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων τῆς μὲν ἐνεργητικῆς φωνῆς εἶνε τελικόν χρόνου ἐνεστώτος ἢ ἀορίστου ἢ παρακειμένου, οὐδέποτε δὲ μέλλοντος· τῆς δὲ παθητικῆς εἰδικόν παντός χρόνου.

² Ἡ ἀνάλυσις τοῦ γ'. εἶδους τῆς συντάξεως τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων δὲν μοι φαίνεται ὀρθή· διότι δὲν εἶνε αὕτη ἡ σύνταξις τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων, ἀλλὰ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, ἣν βεβαίως δὲν συνεχῶς ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἡ χρῆσις τῆς γλώσσης· διὸ ὀρθότερον, μοι φαίνεται, εἶνε νὰ λαμβάνηται ἐν τούτοις ὑποκείμενον τῶν μὲν ἄλλων ἢ γενικῇ, τοῦ δὲ δεῖ ἢ δοτικῇ, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν συντάξεως (§ 119), ἐν ᾗ μεταβάλλεται ἡ γενικὴ ἢ ἡ δοτικὴ εἰς ὀνομαστικὴν· οἷον πολλοῦ δέω ἐγώ=πολλοῦ δεῖ μοι, ἀνθρώποις μέλω ("Ομρ.)=ἀνθρώποις μέλει μου, ἔορται πᾶσι μέλουσι (Πлт.)=ἐορτῶν πᾶσι μέλει, ἀρετῆς οὐδὲν μέρος μέτεσσι τοῖς πονηροῖς (Ἰσκρ.).

³ Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λαμβάνονται προσωπικῶς μὲν, ὅταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ ἐξάρῃ τὸ πρόσωπον, ἀπροσώπως δέ, ὅταν θέλῃ νὰ ἐξάρῃ τὴν πρᾶξιν (τὸ πάθος, τὴν κατάστασιν) αὐτοῦ.

τὸ δοκεῖ καὶ προσωπικῶς λαμβανόμενον φυλάττει ἀττικῶς καὶ τὴν δοτικὴν προσωπικὴν (μοι, ἐμοί)· οἶον, δοκῶ μοι, δοκοῦμεν ἔμοιγε.

§ 120. Προσωπικῶς λαμβάνονται ἀττικῶς ἐνίοτε καὶ τὰ ἐπίθετα δίκαιος, ἄξιος, δῆλος, φανερός, χαλεπός, ἀναγκαστός, καὶ τινὰ ἄλλα, τιθέμενα μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος· οἶον, δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι (Πлт.), ἀντὶ δίκαιόν ἐστιν ἐμὲ ἀπολογήσασθαι, ἄξιός εἰμι λέγειν ἀντί, ἄξιόν ἐστιν ἐμὲ λέγειν, κλπ.

Σύνταξις τῶν εἰς τέος ῥηματικῶν ἐπιθέτων.

§ 121. Τὰ εἰς τέος ῥηματικὰ ἐπίθετα λαμβάνονται καὶ προσωπικῶς καὶ ἀπροσώπως· καὶ προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα τίθενται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν ὁμοιοπτῶτως, ὁμοιοκρίθμως καὶ ὁμοιογενῶς, ὡς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον· οἶον, βοηθητέος ὁ φίλος, ὠφελιτέα ἡ πατρίς, ἀκουστέον τὸ ῥήμα. Ἀπροσώπως δὲ λαμβανόμενα, τίθενται πάντοτε κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς μετὰ τοῦ ἐστὶ λεγομένου ἢ ἐννοουμένου (§ 6, β'. σημ. α'). κατὰ τὴν προσήκουσαν ἔγγλιν, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῇ οὐδετέρᾳ μετοχῇ τοῦ ἀπροσώπου δεῖ ἢ προσήκει καὶ τῷ συστοίχῳ αὐτῶν ἀπαρεμφάτῳ· οἶον, φατέον ἐστὶ=δέον ἐστὶ φάναι, ὠφελιτέον ἡμῖν τὴν πατρίδα=προσῆκον ἡμῖν ἐστὶν ὠφελεῖν τὴν πατρίδα,¹ τί ἂν αὐτῷ ποιητέον εἴη; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ εὐκτέον εἶναι.

Σημ. Ἡ ἀνάλυσις τῶν εἰς τέον ῥηματικῶν ἐπιθέτων εἰς τὴν μετοχὴν τοῦ ἀπροσώπου δεῖ ἢ προσήκει καὶ τοῦ συστοίχου αὐτῶν ἀπαρεμφάτου

¹ Ἄλλ' ἡ ἀνάλυσις αὕτη, ὡς καὶ ἡ συνήθης διὰ τοῦ ἀπροσώπου δεῖ ἢ προσήκει καὶ τοῦ συστοίχου αὐτῶν ἀπαρεμφάτου, δὲν εἶνε ἡ ἀληθὴς σύνταξις τῶν εἰς τέον ἐπιθέτων, ἀλλὰ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, ἣν βεβαίως δὲν συνεχῶρις ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει ἢ χρῆσις τῆς γλώσσης· ὅθεν ὀρθότερον καὶ ἀναλογώτερον εἶνε νὰ λαμβάνηται σύναμα αὐτὸ τὸ εἰς τέον καὶ ὡς ὑποκείμενον τοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου ἐστὶ καὶ ὡς κατηγορούμενον, διότι ἀμφότερα ταῦτα εἶνε συγκεχωνευμένα ἐν τῷ εἰς τέον, τὸ μὲν ὑποκείμενον (τὸ ἀπαρέμφατον) ἐν τῇ ῥίζῃ, τὸ δὲ κατηγορούμενον (ἡ μετοχὴ) ἐν τῇ καταλήξει αὐτοῦ (ον). Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὑποκειμένου ἀλλάσσει καὶ τὴν ἔννοιαν· οἶον, μέλει ἡμῶν τῷ θεῷ=ὁ θεὸς φροντίζει περὶ ἡμῶν, μέλει ἡμῖν τοῦ θεοῦ=ἡμεῖς φροντίζομεν περὶ τοῦ θεοῦ.

φαίνεται μοι ὁρθότερα τῆς συνήθους ἀναλύσεως εἰς τὸ ἀπρόσωπον δαΐ ἢ προσήκει καὶ τοῦ συστοίχου αὐτῶν ἀπαρεμφάτου· διότι δι' αὐτῆς δικαιο-
λογεῖται καὶ ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἐστί, ὅπερ πολλάκις εὗρίσκεται ἐγκείμενον, ἐν
ὧ κατὰ τὴν ἄλλην φαίνεται πλεονάζον· ὡς πλεονάζον δὲ τὸ ἐστὶν ἐθεώ-
ρουν (οὐκ ὁρθῶς) καὶ οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ λέγοντες «τὸ ἐστὶν ἐν τοῖς
θετικοῖς ἐπιρρήμασι παραπληροῖ ἢ παρέλκει» (Ματθαῖος)· οὐδέποτε βε-
βαίως οἱ τόσον εἰς τὰς λέξεις φειδωλοὶ ἀρχαῖοι ἤθελον προσθεῖσαι λέξιν
περιττήν.

§ 122. Τὰ ἀπροσώπως λαμβανόμενα εἰς τέον δυνάμει τῆς
ῥηματικῆς αὐτῶν φύσεως δέχονται καὶ ὑποκείμενον καὶ ἀντικεί-
μενον καὶ πάντα ἄλλον προσδιορισμὸν κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λό-
γου. Καὶ τὸ μὲν ὑποκείμενον αὐτῶν τίθεται συνήθως μὲν κατὰ
δοτικὴν δυνάμει τοῦ συνδεδεικτοῦ ἐστί· σπανιώτερον δὲ καὶ κατ'
αἰτιατικὴν δυνάμει τοῦ ἐμπεριεχομένου ἀπαρεμφάτου ἢ πρὸς
ἀποφυγὴν δύο δοτικῶν· οἷον, ὠφελητέον ἡμῖν τὴν πεκτρίδα, οὐ-
δενὶ τρόπῳ ἐκόντας ἡμᾶς ἀδικητέον, οὐ δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔ-
χοντας τοῖς κακῶς φρονούσι. Τὸ δὲ ἀντικείμενον τίθεται κατὰ
τὴν φύσιν τοῦ ἔξ οὗ παράγονται ῥήματος· οἷον, ἐπιμελητέον ἡμῖν
τῶν μαθημάτων, βοηθητέον τοῖς φίλοις, ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν,
κλπ.. Ἐτι δὲ δέχονται καὶ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν· οἷον, πει-
ρατέον τὰ κοινὰ πράττειν, ὀρατέον τὸν ἄνδρα ἐρχόμενον. Καὶ
ἀπολύτως· οἷον, πολλῶν ἔτι μοι λεκτέον ὄντων, ἀνάγνωθι τὰ
περὶ τῆς ἡγεμονίας (Ἰσχυρ.).

§ 123. Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς τεος ῥηματικῶν ἐπιθέτων, ὡς
καὶ παντὸς ἄλλου ἐπιθέτου, τίθενται ἄττικῶς ἐνίοτε χάριν ἐμ-
φάσεως ἢ μεγαλοπρεπείας καὶ πληθυντικῶς· οἷον, συνεκποτέα
σοι καὶ τὴν τρύγα (Ἀρστω), ἀντὶ συνεκποτέον, Σμέρδιος ἀκου-
στέα (Ἡρόδ.), ἀντὶ ἀκουστέον, δῆλ' ἐστίν, ἀντὶ δῆλόν ἐστι, δεινὰ
λέγειν, ἀντὶ δεινὸν λέγειν, ἀδύνατα πολεμεῖν (Θουκ.), κλπ..

Σημ. Οὕτω καὶ τὰ ἐπίθετα, πρῶτος, πᾶς, φίλτατος καὶ ἄλλα τινὰ
ὑπεροχὴν σημαίνοντα, τιθέμενα εἰς τόπον κατηγοροαμένου συνδεδεικῆς προ-
τάσεως, φέρονται ἐνίοτε κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς, καίπερ ἀπο-
διδόμενα εἰς ἐνικὸν ὑποκείμενον ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν· οἷον, Αἰσχίνης ἐὼν
τῶν Ἑρετριέων τὰ πρῶτα (Ἡρόδ.), ἀντὶ ὁ πρῶτος, πάντα ἦν αὐτοῖς ὁ Ζώ-
πυρος (Ἡρόδ.), Πάτροκλος, ὅς σου πατὴρ ἦν τὰ φίλτατα (Ὅμηρ.).

§ 124. Τὰ εἰς τέως, προσωπικῶς μὲν λαμβανόμενα, σημαίνουσι πάθος, ἀπροσώπως δὲ ἐνέργειαν· οἷον, πλευστέα ἡ θάλασσα=δέον ἐστὶ πλευσθῆναι τὴν θάλασσαν, πλευστέον ἡμῖν τὴν θάλασσαν=δέον ἐστὶν ἡμῖν πλεῦσαι τὴν θάλασσαν.

Σημ. Τὴν ἀπρόσωπον σύνταξιν τῶν εἰς τεον ῥηματικῶν δέχονται καὶ ἄλλα ἐπίθετα καὶ μάλιστα τὰ εἰς τοὺς ῥηματικά· οἷον, πανταχοῦ προσβατὸν θανάτῳ ἐστὶν=ἔστι δυνατόν προσθῆναι, οὐ βιωτὸν Σπαρτιάτῃ ἤττηθέντι=οὐκ ἔστι δυνατόν βιῶναι, ἄβατα ἦν—ἀδύνατον ἦν βῆναι, πλωτῶν τετρα ἐγένετο=ῥῆον πλεῖν ἐγένετο, ἀπορα ἐγένετο, κλπ.

Σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 125. Ἡ πρώτη καὶ ἀρχικὴ χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἦτο ῥηματικὴ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς σωζομένης ἀπολύτου χρήσεως αὐτοῦ (§ 144)· μετὰ ταῦτα ὅμως μετέπεσεν εἰς ὀνοματικὴν.¹

§ 126. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὀνοματικῆς χρήσεως διέσωσε καὶ τὴν ῥηματικὴν αὐτοῦ φύσιν, διὰ τοῦτο συντάσσεται καὶ ὡς ὄνομα καὶ ὡς ῥῆμα.

Α'. Ὀνοματικὴ σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 127. Τὸ ἀπαρέμφατον, ὡς ὄνομα λαμβανόμενον, ἰσοδυναμεῖ ῥηματικῶ οὐσιαστικῶ ἀφηρημένῳ ὀνόματι.² διὸ συντάσσεται ὡς αὐτό, ἤγουν γίνεταί ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον, καὶ πᾶς ἄλλος ἀπρόθετος ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμός, καὶ δέχεται τὸ οὐδέτερον ἄρθρον ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ὅς καὶ τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα, οἷον, τὸ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαί ἐστιν, φόβος τοῦ στρατεύεσθαι, ἀγαπᾶν τὸ φιλοσοφεῖν,

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον ὄνομά ἐστι ῥήματος· αὐτοῦ δὲ οὐκ ἔστι κυρίως ἔγκλισις· βουλήματος γὰρ οὐδένος ἐστὶ σημαντικόν· ἀντὶ ὀνόματος οὖν ἡ χρῆσις (Γαζης)· ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων καλεῖται οὐσιαστικὸν ῥηματικόν, ἢ πτωτικὸν ῥηματικόν.

² Τὸ ἀπαρέμφατον διαφέρει τοῦ ἀφηρημένου ῥηματικοῦ οὐσιαστικοῦ κατὰ τοῦτο, ὅτι ἔχει διάθεσιν καὶ χρόνον καὶ στερεῖται πτωτικῶν καταλήξεων.

δεινὸς λέγειν, πάντα δὲ πόνον ὑπέμεινε τοῦ ἐπαινεῖσθαι ἔνεκα, κλπ..

§ 128. Τὸ ἑνάρθρον ἀπαρέμφατον ὀνομάζουσιν ἰδίως ὀνομαστικόν, περὶ οὗ σημειωτέον, ὅτι τὸ ἄρθρον δυνατὸν καὶ νὰ παραλειφθῇ, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ὀνομαστικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σπανιώτατα ἐπὶ γενικῆς καὶ οὐδέποτε ἐπὶ δοτικῆς καὶ ἐμπροθέτου πлагίως.

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον μετ' ἄρθρου γενικῆς πτώσεως ἐπὶ ὁλοκλήρων φράσεων ἐκφράζει σκοπὸν ἢ τέλος· οἷον, οὐκ ἀπῆλθε τοῦ μὴ δοκεῖν ἀμελεῖν=ἔνεκα τοῦ μὴ δοκεῖν (§ 173. γ').

α. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον.

§ 129. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον τίθεται ἑνάρθρως μὲν μετὰ παντὸς ῥήματος· οἷον, χαλεπὸν τὸ πρᾶττειν (ἐστί), τὸ δὲ κελεύειν ῥᾶδιον, τὸ ἐσθίειν πολλὰ τοὺς λογισμοὺς ἀφαίρει, κλπ. Ἀνάρθρως δέ, 1) μετὰ τῶν ἀπροσώπων· οἷον, δεῖ λέγειν, χρὴ ἀκούειν· 2) μετὰ τοῦ ἐστί, λεγομένου ἢ νοουμένου καὶ ἔχοντος κατηγορούμενον ἢ οὐδέτερον ἐπίθετον (χαλεπὸν, δεινόν, καλόν, ἀγαθόν, κακόν, δίκαιον, ἀναγκαῖον, εἰκός, κλπ.), ἢ ἄναρθρον οὐσιαστικόν (ᾠρα, καιρός, σχολή, ἀκμή, ἀνάγκη, ἐλπίς, κίνδυνος, θέμις, κλπ.)· οἷον, χαλεπὸν ἐστὶ λέγειν πρὸς γαστέρα ᾧτα οὐκ ἔχουσιν, δεινὸν πρὸς κέντρα λακτίζειν, δίκαιον ἀπολογήσασθαι, ᾠρα λέγειν, καιρὸς ἀπιέναι, κλπ.¹

β'. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον.

§ 130. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ἀντικείμενον τίθεται ἑνάρθρως μὲν μετὰ πάσης κλάσεως ῥήματος· αἷον, ἀγαπᾷ τὸ φιλοσοφεῖν, χρῶμαι τῷ σωφρόνως ζῆν, ἐφίσταμαι τοῦ καλῶς λέγειν, κλπ. Ἀνάρθρως δὲ μετὰ ἰδιαιτέρας τινὸς κλάσεως ῥημάτων, ἅτινα, ἄτελῇ ἔννοιαν ἔχοντα, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον πρὸς συμπλήρωσιν

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν οὐσιαστικῶν ᾠρα, καιρός, κλπ. ὑπολαμβάνουσι τινες ὡς γενικὴν κτητικὴν αὐτῶν καὶ οὐχὶ ὡς ὑποκείμενον.

αὐτῆς. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἀπαρέμφατον καλεῖται κοινῶς εἰδικόν μὲν, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ὅτι (ὡς) εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν ἔγκλισιν (§ 194)· οἷον, λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι=λέγουσιν, ὅτι ἡ γῆ ἐστὶ σφαῖρα· τελικόν δέ, ὅταν ἀναλύηται διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 219)· οἷον, δίδωμί σοι πέντε δραχμὰς πρίσθαι βιβλία=ἵνα πρίῃ, κλπ.¹

Σημ. Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ἀπροσώπων, τοῦ ὥστε, τοῦ ῥήματος μέλλω καὶ πολλῶν ἐφetiκῶν καὶ τινων δοξαστικῶν ῥημάτων δὲν εὐρίσκεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλῶσσῃ ἀναλελυμένον.

§ 131. Μετὰ εἰδικοῦ μὲν ἀπαρεμφάτου συντάσσονται τὰ δοξατικά, ἀφηγηματικά, ἐπαγγελτικά, ὁμοτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ γνωστικά (ἐπὶ ἑτεροπροσωπίαις)· καὶ τὰ μὲν δοξαστικά, ἀφηγηματικά, γνωστικά καὶ ὁμοτικά δέχονται τὸ ἀπαρέμφατον κατὰ πάντα χρόνον, τὰ δὲ ἐπαγγελτικά, ἐλπιστικά, ἀπειλητικά καὶ τὸ ῥῆμα μέλλω, ἐπειδὴ φύσει ἔχουσι μέλλοντος σημασίαν, ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μὲν κατὰ μέλλοντα χρόνον, σπανιώτερον δὲ κατὰ ἐνεστώτα ἢ παρακείμενον καὶ σπανιώτατα κατ' ἀόριστον.² οἷον, οἶμαι, ἡγούμαι, δοκῶ, λέγω, φημί ταῦτα εἶναι ἀγαθὰ, ὑπισχνούμαι σοι ἤξειν,

¹ Ὡνομάσθη τὸ ἀπαρέμφατον εἰδικόν μὲν, διότι εἰδικεύει τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος· τελικόν δέ, διότι σημαίνει τέλος (σκοπόν). Σημειώσαι δέ, ὅτι τὸ ὀνομαστικὸν ἀπαρέμφατον δύναται νὰ ἀναλυθῇ οὐ μόνον εἰδικῶς καὶ τελικῶς, ἀλλὰ καὶ ὑποθετικῶς καὶ χρονικῶς, ἔτι δὲ καὶ ἀναφορικῶς, ὅταν μάλιστα ἐννοῇται ἡ λέξις ἴδιον ἢ ἔργον· τὸ γινῶθι σαυτὸν ἐστίν, ἂν τὰ πράγματα ἴδῃς τὰ σαυτοῦ=τὸ ἰδεῖν καλόν, εἴ τις κοσμίως ζῇ· δουλοὶ ἄνδρα, ὅταν συνειδῇ πατὴρ ἢ μητὴρ κακὰ σφωρόνων δ' ἀνδρῶν, οἵτινες τὰγαθὰ εἰς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο (Θουκ.)=τὸ θέσθαι τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχῃσι τελευτῆς (Θουκ.)=τὸ λαχεῖν. Σημειώσαι δ' ὅτι ἡ καθωμιλημένη τὸ μὲν εἰδικόν ἀναλθεῖ καὶ αὐτὴ διὰ τοῦ ὅτι τὸ δὲ τελικόν διὰ τοῦ συγκεκομμένου νὰ (ἵνα). Ἀλλὰ τὸ ὀνομαστικὸν ἀπαρέμφατον ἤρξατο νὰ εἰσάγηται καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἀναλυτον· οἷον, τὸ λέγειν, τὸ γράφειν, τὸ λέγεσθαι, τὸ γράφεσθαι εἶνε καλόν.

² Τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ τοιούτου ἀόριστου φέρεται συνήθως μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν.

ἐλπίζω ὄψεσθαι, μέλλω ἐρεῖν, μέλλω λέγειν, μέλλω τεθνάναι (Πλτ.), ὑπέσχετο βουλευσάσθαι (Ξνφ.), Γύλιππος ἤλπιζεν ἔργον ἄξιον κατεργάσασθαι (Θουκ.), τοῦθ' ὅπερ μέλλω παθεῖν.¹

§ 132. Μετὰ τελικοῦ δέ.

1) Τὰ προαιρετικά καὶ ἐφετικά (βουλευτικά, ὀρεκτικά)· οἷον, προαιρούμαι, ἐθέλω, βούλομαι, ἐπιθυμῶ, ἐφίεμαι, ὀρέγομαι, σπεύδω, τολμῶ, κλπ.

2) Τὰ προτρεπτικά, ἀναγκαστικά καὶ ἐπιτακτικά· οἷον, προτρέπω, παραινῶ, ἀναγκάζω, κελεύω, ἐπιτάττω σοι ποιεῖν ταῦτα.

3) Τὰ εὐχετικά καὶ ἱκετευτικά· οἷον, εὐχομαι ταῦτα γενέσθαι, δέομαί σου ποιεῖν τὰ δίκαια.

4) Τὰ κωλυτικά καὶ ἀπαγορευτικά· οἷον, κωλύω, εἴργω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω σε ποιεῖν ταῦτα.

5) Τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ἱκανότητα, ἀνοχήν, φύσιν, ἔθος, καὶ τὰ τούτοις ἐναντία· οἷον, δύναμαι, ἐθίζω, εἴωθα, φιλῶ (=συνειθίζω), ἀνέχομαι τὸ ἶσον ἔχειν· ἔτι δὲ καὶ τὰ ἰσοδύναμα αὐτῶν ἐπίθετα· οἷον, δυνατός, ἱκανός, δεινός λέγειν, ἄξιος τιμᾶσθαι. Ἀλλὰ τὸ ἀπαρέμφατον τῶν τοιούτων ἐπιθέτων σημαίνει κυρίως τὸ κατὰ τι (§ 63).

6) Τὰ σημαίνοντα φόβον, αἰδῶ καὶ αἰσχύνην· οἷον, φοβοῦμαι, αἰδοῦμαι, αἰσχύνομαι ποιεῖν ταῦτα.

7) Τὰ γνωστικά (ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας)· οἷον, οἶδα γράφειν, ἐπίσταμαι λέγειν.

8) Τὰ πειστικά καὶ τὰ σημαίνοντα φροντίδα, ἀγῶνα καὶ ἐγένει πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς τινὰ πράξιν· οἷον, πείθω, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι, ἀγωνίζομαι ποιεῖν τι ἀγαθόν· ζητῶ εὐρεῖν τι.

§ 133. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ πᾶν σχεδὸν ῥῆμα, καὶ μάλιστα τὰ δόσεως καὶ προσφοράς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ τέλος (ὁ σκοπός) πράξεώς τινος· οἷον,

¹ Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ἐπαγγελτικῶν καὶ ἐλπιστικῶν ἢ καθωμιλημένη ἀναλύει καὶ τελικῶς διὰ τοῦ νὰ· τὸ δὲ ἀπαρέμφατον τοῦ ῥήματος μέλλω πάντοτε διὰ τοῦ νὰ ἀναλύει.

Ξενοφῶν τὸ ἡμῖσι τοῦ στρατοῦ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατό-
πεδον, παρέχω ἑμαυτὸν τέμνειν καὶ καίειν, διδωμί σοι πέντε
δραχμὰς πρίασθαι βιβλία.¹

§ 134. Μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου συντάσσονται καὶ τὰ
ἐξῆς μόρια.

α. ὥστε, ὅταν μάλιστα προηγῇται τὸ οὕτως, τοσοῦτος, τη-
λικούτος, ἢ ἄλλη τις ἐπιτατικὴ λέξις καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θεω-
ρῆται ἐκτελέσιμον· οἷον, ἦν πεπαιδευμένος οὕτως, ὥστε πᾶν μι-
κρὰ κεκτημένος ῥαδίως ἔχειν ἀρκοῦντα (Ξεφ.), τοσοῦτοι ἦσαν,
ὥστε τοὺς ἡμαρτηκότας ἀφίεναι (Λυσ.), οὐ δέομαι τούτων οὐδε-
νός, ὥστε κινδυνεύειν (Ξεφ.).²

Σημ. Τὰ μὲν δεικτικά, οὕτως, τοιοῦτος, κλπ. σημαίνουν τὴν ἐπίτα-
σιν, τὸ δὲ ὥστε τὸν ὅρον (τὸ τέμα) τῆς ἐπιτάσεως· διὸ τὸ τοιοῦτον ὥστε
ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἀποστατικόν.

β. ὡς· οἷον, φέρονται οἴκοθεν κώωνα, ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
ἀρύσασθαι (Ξεφ.).

γ. πρὶν, ἐν καταφατικαῖς προτάσεσιν· οἷον, πρὶν τοὺς ἰχθῦς
εἰσεῖν τὴν ἄλμην κυκᾶς.

δ. Τὸ ἐφ' ᾧ ἢ ἐφ' ᾧτε, ἐπὶ συμφωνίας καὶ συνθήκης· οἷον,
ἐποιοῦν εἰρήνην, ἐφ' ᾧ ἐπεσθαι κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν (Ξεφ.)·
ἡρέθησαν, ἐφ' ᾧτε συγγράψαι νόμους (Ξεφ.). Τὰ δέ, ὅσον ἀπο-
ζῆν, ὅσον (γε) εἰδέναι, κλπ. εἶνε ἐλλειπτικά τοῦ ἐστίν· οἷον,
ὅσον ἐστὶν εἰδέναι, κλπ.

Σημ. Τὸ ἐφ' ᾧ καὶ ἐφ' ᾧτε ἐπὶ συμφωνίας καὶ συνθήκης συντάσσον-
ται καὶ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς ἢ ἀορίστου εὐκτικῆς μετὰ τοῦ ἂν·
οἷον, σπονδὰς ποιησάμενοι, ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται· συνέβησαν πρὸς
τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐφ' ᾧτε ἐξίασιν ἐκ τῆς Πελοποννήσου ὑπόσπονδοι.³

¹ Εἰς τοῦτο μόνον τὸ ἀπαρέμφατον ἀρμόζει ἡ προσηγορία τελικόν,
πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἰδικὰ τε καὶ τελικὰ εἶνε, ὡς εἵπομεν, ἀντικείμενον τῶν
ρήμάτων.

² Τὸ ὥστε δύναται ἐνίοτε καὶ νὰ ἐλλείπῃ· ἐπαιδεύθην καὶ αὐτὸς οὕ-
τως... τοῖς πρεσβυτέροις οὐ μόνον ἀδελφοῖς, ἀλλὰ καὶ πολίταις καὶ ὁδῶν
καὶ θάκων καὶ λόγων ὑπέκειν (Ξεφ.). (Ἴδε ὥστε ἐν τῷ περὶ μορίων).

³ Ὁ ἐνεστώς ἐξίασιν ἔχει μέλλοντος σημασίαν (Ἴδε Γραμ. Α. Χριστ.
§ 391, σημ.).

§ 135. Τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ ἢ ἀνευ τοῦ ὡς ἀποτελεῖ φράσεις τινὰς ἀπολότους· οἷον, ὡς (ἔπος) εἶπεῖν, (ὡς) συνελόντι (συντόμως, ἀπλῶς, διὰ βραχέων, ἐν κεφαλαίῳ) εἶπεῖν, ὡς γέ μοι δοκεῖν, ὡς γ' ἐμοὶ χρῆσθαι, ὡς γ' ἐπικαλεῖται ἐμέ, σὺν θεῷ εἶπεῖν, ἐμοὶ δοκεῖν, μικροῦ, ὀλίγου (οὐδέποτε πολλῶ) δεῖν. Καὶ ἐλλείψει τοῦ δεῖν· οἷον, μικροῦ ἀπέθανε (= ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀποθάνῃ), κλπ. Ἄλλ' αἰ τοιαῦται φράσεις εἶνε ἐλλειπτικάι τοῦ ἔστί· οἷον, ὡς ἔστιν εἶπεῖν, ὡς γ' ἔστιν ἐμοὶ δοκεῖν, ὡς συνελόντι ἐμοὶ ἔστιν εἶπεῖν, κλπ.¹ (§ 69 σημ.).

Σημ. Τὸ δέ, τὸ (γέ) νῦν εἶναι (= διὰ τῶρα), κατὰ τοῦτο εἶναι (ὅσον διὰ τοῦτο), ἐκὼν εἶναι (ἐκουσίως), τὸ σύμπαν εἶναι (= γενικῶς), τὸ σήμερον εἶναι (= ὅσον διὰ σήμερον), τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι (= ὅσον ἀποβλέπει τοῦτον), κλπ. τίθενται ἐπιρρηματικῶς ὡς αἰτιατικά ἀπόλυτοι (ἴδε φράσεις, εἶναι).

§ 136. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον τίθεται κατὰ χρόνον ἐνεστώτα, παρκαείμενον καὶ ἀόριστον καὶ σπανιώτατα κατὰ μέλλοντα·² οἷον, βούλομαι λέγειν, βούλομαι εἶπεῖν, βούλομαι νῦν ὀρίσθαι περὶ τοῦ ὀσίου καὶ ἀνοσίου (Πλτ.), τοιαῦτα ἔρεῖν ἔφη Δημοσθένους, ὥστε ἀπορράψειν τὸ στόμα Φιλίππου.³ Τὸ ἀπαρέμφατον τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων οὐδέποτε τίθεται κατὰ μέλλοντα· τὸ δὲ ἀπαρέμφατον τοῦ ῥήματος μέλλω τίθεται συνηθέστατα κατὰ μέλλοντα (§ 131).

Σημ. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων καὶ μάλιστα τὰ ἀφηγηματικά καὶ γνωστικά μεταβάλλοντα σημασίαν μεταβάλλουσι καὶ εἶδος ἀπαρεμφά-

¹ Τινὲς ὑπολαμβάνουσι τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ὡς αἰτιατικὴν ἀπόλυτον. Σημειωτέον δ', ὅτι ἡ μετοχὴ συνελόντι τίθεται κατὰ δοτικὴν, διότι ἡ σύνταξις εἶνε ἀπρόσωπος· ἐπὶ δὲ προσωπικῆς τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν. Συνελὼν λέγω (Θουκ.).

² Κατ' ἐνεστώτα μὲν, ὅταν σημαίνηται τὸ διαρκὲς καὶ πολλάκις γινόμενον, κατ' ἀόριστον δέ, ὅταν σημαίνηται τὸ στιγμιαῖον καὶ ἅπαξ γινόμενον, κατὰ παρακείμενον δέ, ὅταν σημαίνηται τὸ τετελεσμένον· ὁ δὲ μέλλων εἶνε σπανιώτατος· διότι σημαίνει τὸ ἐνδεχόμενον, ἢ δὲ προαίρεσις καὶ ἔφρασις ἀναγκαίαν τὴν ἐκδοσιν ζητοῦσιν.

³ Τὸ ὥστε συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου μέλλοντος χρόνου μόνον, ὅταν προηγῇται ἀφηγηματικὸν ἢ δοξαστικὸν ῥῆμα.

του, ἔγουν ἀπὸ εἰδικοῦ εἰς τελικὸν καὶ τὸ ἐναντιόν· οἶον, λέγεις θέσποιαν εἶναι τήνδε=ὅτι ἐστὶ· προλέγομεν ὑμῖν ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας=κελεύομεν ἀπιέναι· ἄνθρωπος ὃν γίνωσκε τῆς ὀργῆς κρατεῖν (Μεν.)=ἵνα κρατῆς.

Β'. Ῥηματικὴ σύνταξις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 137. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ῥῆμα ἀπαιτεῖ ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πάντα ἄλλον ἐπιρρηματικὸν ἢ ὡς ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμὸν κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ μετέπεσε, καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου.

α. Ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου,
καὶ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ
τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ.

§ 138. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, καθ' ἣν πτώσιν εὐρίσκεται (συνήθ. ὄνομ.). διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτώσιν τούτου· οἶον, Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς υἱός, ἐβούλετο αὐτὸς μόνος λέγειν, ἐψηφίσαντο ἐξελεῖν βοηθήσοντες. Ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τίθεται κατ' αἰτιατικήν,¹ πρὸς ἣν συμφωνεῖ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἐπιθετικὸς ἢ μετοχικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς· οἶον, οἱ ἄνθρωποι φασι τὴν γῆν σφαῖραν εἶναι, οὐ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ὑπερφρονεῖν θνητὸν ὄντα.—Ταῦτοπροσωπία μὲν λέγεται, ὅταν τὸ ῥῆμα καὶ τὸ ἀπαρέμφατον αὐτοῦ ἔχωσι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, ἑτεροπροσωπία δέ, ὅταν ἔχωσι διάφορον.

Σημ. Καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου χάριν ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς τίθεται ἐνίοτε ἐπαναληπτικῶς διὰ τῆς προσωπικῆς ἢ ἐπαναληπτικῆς ἀντωνυμίας κατὰ πτώσιν συνήθως μὲν ὀνομαστι-

¹ Ἡ αἰτιατικὴ αὕτη εἶνε κυρίως ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται κατὰ σχῆμα προλήψεως (ὅρα πρόληψιν)· οἶον, ἡγ-
γειλαν τὸν Κῦρον νικήσας—ἡγγειλαν τὸν Κῦρον, ὅτι ἐνίκησεν—ἡγγειλαν,
ὅτι ὁ Κῦρος ἐνίκησεν.

κῆν, σπανίως ~~ἐ~~ αἰτιατικὴν¹ οἷον, νομίζεις ἡμᾶς μὲν ἀπεψηφισθαι, σὺ δὲ οὐδὲ παύσεσθαι; (Λημ.) Σωκράτης ἔφη τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους ζῆν, ἵνα ἐσθλοῖεν· αὐτὸς δὲ ἐσθλεῖν, ἵνα ζῇ² οἶμαι μὲν ληρεῖν με (Πлт.). οἶμα ἐμὲ παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθῆσθαι (Πлт.). Σημειωτέον δ', ὅτι ἡ μὲν ὀνομαστικὴ τίθεται, ὅταν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ἐξαρτῶνται δύο ἀπαρέμφατα, τὸ μὲν ταῦτοπροσωποῦν, τὸ δὲ ἑτεροπροσωποῦν· ἡ δὲ αἰτιατικὴ συνήθως ἐπὶ ἀντιθέσεων.

§ 139. Πολλάκις ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ ἐξαρτᾶται, ἢ ἄλλος τις προσδιορισμὸς αὐτοῦ· καὶ ἐνταῦθα τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν τίθεται, ἀλλ' ἐννοεῖται αὐτὸ τὸ ἀντικείμενον ἢ ὁ προσδιορισμὸς, καθ' ἣν πτῶσιν εὐρίσκεται· διὸ καὶ τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς ἢ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς αὐτοῦ τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν τούτου· οἷον, ἐδέοντο Κύρου προθυμοτάτου γενέσθαι (Ξνφ), ἀπεῖπεν αὐτοῖς ναύταις εἶναι, ἔξεστιν ὑμῖν εὐδαίμοσι γίγνεσθαι (Εὐρπ), ἤλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι (Πлт), παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι τὸ στράτευμα ἔκκειν (Ξνφ.), μὴ ἀναγκάσης ἐμὲ κακὴν γενέσθαι.

§ 140. Ἐπὶ ταύτης ὁμως τῆς περιστάσεως πολλάκις τὸ κατηγορούμενον καὶ ὁ ἐπιθετικὸς καὶ μάλιστα ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν ἀντὶ γενικῆς ἢ δοτικῆς¹ οἷον, ἐδέοντό μου προστάτην γίγνεσθαι (Ξνφ), συμφέρει αὐτοῖς φίλους μάλλον ἢ πολεμίους εἶναι (Ξνφ), κακούργου μὲν ἐστὶ κριθέντα ἀποθανεῖν (Λημ.)² δέομαι ὑμῶν καταψηφίσασθαι Θεομνήστου ἐνθυμουμένους· καὶ Ξενία τῷ Ἀρχαδί ἤκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας (Ξνφ.)³.

¹ Πολλοὶ λέγουσιν, ὅτι ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐννοεῖται ἡ προσωπικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία κατὰ πτῶσιν αἰτιατικὴν (ἐμέ, σέ, αὐτόν), καὶ ἐπομένως τὸ κατηγορούμενον καὶ οἱ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ αὐτοῦ προσδιορισμοὶ τίθενται κατ' αἰτιατικὴν.

² Ἡ μετοχὴ τίθεται πάντοτε κατ' αἰτιατικὴν, ὅταν προηγῇται τὸ κατηγορούμενον μετὰ ἢ ἀνευ τοῦ ἐστὶ κατὰ γενικὴν ἢ ἐλλειπτικὴν τῆς λέξεως ἔργον ἢ ἴδιον.

³ Ἡ μετοχὴ φέρεται κατ' αἰτιατικὴν ἀντὶ γενικῆς ἢ δοτικῆς συνήθως, ὅταν τίθεται μετὰ τὸ ἀπαρέμφατον.

§ 141. Πάντα τὰ περὶ ταῦτοπροσωπίας καὶ ἑτεροπροσωπίας εἰρημένα ἰσχύουσι καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε, ἢ ἀπὸ ἄλλου ἀπαρεμφάτου (δεῖν, χρῆναι, κλπ)· οἶον, τῇ δὲ φιλοτιμίᾳ πάντας ὑπερέβαλεν (ὁ Θεμιστοκλῆς), ὥστε ἔτι νέος ὢν καὶ ἀφανής· Ἐπικλέα κηταριστὴν ἐκλιπαρῆσαι (Πλτρ)· φημί δεῖν αὐτὸς στεφανοῦσθαι (Ἔνφ)· δύναμιν τινὰ φημι προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς (Δημ)· φημί δεῖν ἐκείνους μὲν ἀπολέσθαι, ὅτι ἡσέβησαν, ἐμὲ δὲ σώζεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἡμάρτηκα (Ἄνδ). Ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον εἶνε ὀνομαστικόν· οἶον, διὰ τὸ φιλομαθὲς εἶναι (ὁ Κύρος) πολλὰ μὲν ἀνθρώπα (Ἔνφ)· Δημοσθένης σεμνύνεται τῷ γραφεῖς ἀποφυγεῖν· τὸ ἀμαρτάνειν (αὐτοὺς) ἀνθρώπους ὄντας οὐδὲν θαυμαστόν· οὐδὲν ἐπράχθη διὰ τὸ ἐκείνων μὴ παρεῖναι, κλπ..

β'. Ἀντικείμενον καὶ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 142. Τὸ ἀντικείμενον καὶ οἱ ἐπιρρηματικοὶ καὶ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ αὐτὸ μετέπεσε, καὶ τὴν χρείαν τοῦ λόγου· οἶον, ἐπιθυμεῖν τῆς ἀρετῆς, βοηθεῖν τοῖς φίλοις, σκάπτειν τὴν γῆν, παύειν τινὰ τῆς ὑπηρεσίας, διδόναι τινὶ χρήματα, ἐνδύειν τινὰ χιτῶνα, φοιτᾶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ζῆν ἡσυχῶς, κλπ..

§ 143. Τὸ ἀπαρέμφατον συντάσσεται καὶ μεθ' ἑτέρου ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς, ἐὰν τὸ ἐξ οὗ μετέπεσε ῥῆμα συντάσσῃται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς· οἶον, νομίζεις δύνασθαι ποιῆσαι Ἀθηναίους πάντας πείθεσθαί σοι ; (Ἔνφ)· ἔφασκεν ἰδεῖν σε ἐρχόμενον, κλπ.

· Ἀπόλυτος χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 144. Τὸ ἀπαρέμφατον διέσωσε καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ ῥηματικὴν χρῆσιν, ἥτοι τίθεται καὶ ἀπολύτως ἀντὶ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως συνήθως παρὰ ποιηταῖς καὶ μάλιστα παρ' Ὀμήρῳ·

Σημ. Ἡ ἑναρβρος μετοχὴ δέχεται καὶ τὴν γενικὴν δικαιρετικὴν (§ 36). οἷον, οἱ μανθάνοντες τῶν ἀνθρώπων. Ὅταν δὲ τὸ οὐσιαστικὸν τῆς μετοχῆς εἶνε κλητικῆς πτώσεως, τότε αὕτη τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν ἑνάρβως (§ 183)· οἷον, θεός, ὁ τὸν κόσμον δημιουργήσας.

§ 149. Λαμβάνουσα δὲ ἡ μετοχή τὸ ἄρθρον μεταβάλλεται εἰς οὐσιαστικόν, ὥς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον, ὅταν λέγῃται ἄνευ οὐσιαστικοῦ (§ 281), καὶ ἐπομένως δέχεται καὶ τὴν σύνταξιν τῶν οὐσιαστικῶν, ἥτοι γίνεται ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ πᾶς ἄλλος ἀπρόθετος ἢ ἐμπρόθετος προσδιορισμός· οἷον, οἱ ἐστεφνωμένοι οἱ σεπασμένοι εἰσὶν εἰς τὴν παιδείαν (§ 9), ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφούντας ἐπανορθῶ, πρὸς τοὺς φιλοσοφούντας λέγω, κλπ.

Σημ. Ἡ οὐσιαστική μετοχή, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, δέχεται καὶ τὴν μετὰ γενικῆς σύνταξιν τῶν οὐσιαστικῶν (§ 46): υἱόν, οἱ προσήκοντες αὐτοῦ = οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, οἱ τεκόντες αὐτοῦ = οἱ γονεῖς αὐτοῦ, τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, τὸ ἀποβῆν (τῆς συμφορᾶς) ὁ ἄρχων τῆς πόλεως, κλπ.

Χρησις τῆς μετοχῆς.

§ 150. Ἡ χρῆσις τῆς μετοχῆς εἶνε τρίτῃ, ἐπιθετικῇ, παρενθετικῇ καὶ κατηγορηματικῇ. *

Α'. Ἐπιθετικὴ μετοχή.

§ 151. Ἐπιθετική λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τίθεται μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν εἰς τόπον ἐπιθέτου· οἷον. ὁ ἐπιμελούμενος μαθητής=ὁ ἐπιμελής μαθητής, ἡ φθονοῦσα γυνή=ἡ φθονερά, τὸ θάλλον δένδρον=τὸ θαλερόν.

Β'. Παρενθετική μετοχή.

§ 152. Παρενθετική λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν παρεντίθεται εἰς τὴν πρότασιν, ἵνα ἐκφράσῃ ἐν παρόδῳ δευτερεύουσάν τινα περιστασιν αὐτῆς ἀντὶ τοῦ συστοίχου ῥήματος καὶ τοῦ προσήκοντος συνδέσμου ἢ τῆς ἀνταφορικῆς ἀντωνυμίας· αἱ περιστάσεις δέ, αἱ δύνανται νὰ ἐκφράσῃ ἡ παρενθετικὴ μετοχή, εἰσὶ κυρίως ἑξ'· διὸ καὶ αὕτη εἶνε ἑξ' εἰδῶν.

[illegible]

α') Ἀναφορικὴ, ὅταν ἐκφράζῃ ἀναφορὰν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ὅστις, κλπ.) εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 202, 203) οἷον, Γναθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον=ὅς ὥρεξεν, ὁ ἐπιμείνας νηὶ χειμαζομένῃ δεσπότῃ αὐτῆς ἔστω=ὅς ἂν ὑπομείνῃ ἐν νηὶ αὐτοῦ ἐν ταύτῃ.

Σημ. α'. Ἡ ἀναφορικὴ μετοχὴ φέρεται συνήθως μὲν ἐνάρθρως, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀνάρθρως· οἷον, γυνὴ τις χήρα ὄρνιν εἶχεν ᾧδον τίκτουςαν=ἡ ἔτικτεν. Ὑποδιαίρεται δὲ εἰς οὐσιαστικὴν, κυρίως ἀναφορικὴν καὶ ἀοριστολογικὴν. Καὶ οὐσιαστικὴ μὲν λέγεται, ὅταν τίθεται ἄνευ οὐσιαστικοῦ καὶ λαμβάνηται ἀντὶ οὐσιαστικοῦ (§ 449)· οἷον, οἱ προσήκοντες αὐτοῦ· τὸ συμφέρον τῆς πόλεως, κλπ.· κυρίως δὲ ἀναφορικὴ, ὅταν τίθεται μετ' οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου, οἷον, Γναθωνίδης ὁ ὀρέξας τὸν βρόχον· ἀοριστολογικὴ δέ, ὅταν τίθεται ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγομένου ἢ νοουμένου· οἷον, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται=ὅς ἂν ὑπομείνῃ.

Σημ. β'. Ἡ κυρίως ἀναφορικὴ διαφέρει τῆς ἀοριστολογικῆς 1) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ λέγεται ἐνίοτε καὶ ἀνάρθρως, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ πάντοτε ἐνάρθρως· 2) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναφέρεται εἰς γνωστὰ καὶ ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ εἰς ἀόριστα καὶ γενικά· 3) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ τίθεται εἰς πάντα χρόνον, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ κατ' ἀόριστον ἢ μέλλοντα· 4) ὅτι ἡ μὲν κυρίως ἀναφορικὴ ἀναλύεται εἰς ὀριστικὴν, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν, ἢ εἰς εὐκτικὴν ἄνευ αὐτοῦ (203).

β'. Αἰτιολογικὴ, ὅταν σημεινῇ αἰτίαν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων, ἐπειδὴ, γάρ, ὅτι, κλπ. εἰς ὀριστικὴν ἔγκλισιν· οἷον, ἡ δὲ ὄρνις πιμελῆς γενομένη οὐδ' ἄπαξ τῆς ἡμέρας τεκεῖν ἠδύνατο=ἐπειδὴ ἐγένετο.

Σημ. Ἡ αἰτιολογικὴ μετοχὴ πρὸς ἐπίτασιν τῆς αἰτίας προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τὰ μόρια 1) ἅτε (δὴ) καὶ σπανιώτερον οἷα (δὴ), ὅταν ἡ αἰτία εἴη ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι πραγματικῇ· οἷον, ἅτε παῖς ὢν (ὁ Κύρος) φιλόκαλος καὶ φιλότιμος ἤθετο τῇ στολῇ (Ξεν.), οἷα δὲ παῖς φιλόστοργος ὢν (ὁ Κύρος) ἡσπάζετο αὐτὸν (τὸν πάππον). 2) Τὸ ὥς, ὅταν ἡ αἰτία εἴη ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι γνώμη, δοξασία τοῦ ὑποκειμένου· οἷον, οἱ ἄνθρωποι δεδίασι τὸν θάνατον, ὥς εὖ εἰδότες, ὅτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν ἐστὶ (Πлт.).¹

¹ Ἡ μετὰ τοῦ ὥς μετοχὴ δύναται νὰ ἀναλυθῇ καὶ διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ῥήματος, οἶμαι, ἡγοῦμαι, νομίζω, κλπ. καὶ τοῦ συστοίχου αὐτῆς ἀπαρεμφάτου· οἷον, δεδίασι τὸν θάνατον, ὥς εὖ εἰδότες=οἰόμενοι· εὖ εἰδέναι.

γ.) Χρονική, όταν σημαίνει χρόνον καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ἐπεὶ, ὅτε, ἐπὶ, ἐπειδὴν, ὅταν, κλπ. εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 205—207)· οἷον, παρκαταξάμενοι ἐμάχοντο=ἐπεὶ παρκατάξαντο, ἐλθόντες παρῶσαν τὴν ἀποικίαν=ὅτε ἦλθον, Κανδαύλην ἀποκτείνας ἐμὲ καὶ τὴν βασιλείαν ἔχε=ἐπειδὴν ἀποκτείνης.¹

Σημ. Ἡ χρονικὴ μετοχὴ πρὸς μείζονα σαφηνεῖται προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τὰ χρονικὰ μόρια 1) ἅμα ἢ μεταξύ, ἅπερ ἐκφράζουσι τὸ σύγχρονον δύο πράξεων· οἷον, ἅμα ταῦτα εἰπὼν ἀνέστη, μεταξύ πίνων ἐφονεύθη. 2) Τὸ εὐθὺς ἢ τὸ αὐτίκα,² ἅπερ ἐκφράζουσι τὴν ἀμέσως συνέπειαν τῆς πράξεως· οἷον, τοῖς καλοῖς, εὐθὺς ἰδόντες εὐνοὶ γιγνόμεθα, Διούσιον λέγουσιν οἱ Ἕλληνες, ὡς αὐτίκα γενόμενον εἰς τὸν μηρὸν ἐνεργήσαστο Ζεὺς. Εἰς δὲ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως προτάσσονται πολλάκις τὰ μόρια, τότε, εἴτα, ἔπειτα, οὕτως.

δ.) Ὑποθετικὴ, ὅταν σημαίνει ὑπόθεσιν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων, εἰ, ἐάν, ἂν καὶ ἦν εἰς ὀριστικὴν ἢ ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 212)· οἷον, ταῦτα ἔχων ἅπαντα ἔχω=εἰ ταῦτα ἔχω, ἅπαντα ἔχω· ὁμιλητικὸς ἔσει μὴ δύσερις ὦν=ἐάν μὴ δύσερις ᾖς· οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν εὐδαίμονεϊν=εἰ μὴ κάμοις, κλπ.

ε.) Ἐναντιωματικὴ, ὅταν σημαίνει ἐναντίωσιν καὶ δύνηται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τῶν ἐναντιωματικῶν συνδέσμων καὶ εἰς ὀριστικὴν· οἷον, Κύρος ὑφ' ὑμῶν λαιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ=καίτοι ἢ εἰ καὶ ἐλοιδορεῖτο.

Σημ. Ἡ ἐναντιωματικὴ μετοχὴ χάριν ἐπιτάσεως ἢ σαφηνείας τῆς ἐναντιότητος προσλαμβάνει πολλάκις καὶ τοὺς ἐναντιωματικοὺς συνδέσμους, καί, καὶ περ (πὲρ ποιητ.), καὶ τοι, περὶ ὧν σημειωτέον, ὅτι ὁ μὲν καί, καὶ καὶ περ συντάσσονται πάντοτε σχεδὸν μετὰ μετοχῆς, ὁ δὲ καὶ τοι παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις συντάσσεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μετὰ μετοχῆς· οἷον, συμφοραὶ καὶ βραχὺν ὄντα τὸν βίον, μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιῶσιν· συμβου-

¹ Τὴν κατ' ἐνεστῶτα χρονικὴν μετοχὴν ἀναλύει ἡ καθωμιλημένη διὰ τῶν μορίων, ἐν ᾧ, ὅτε, ὅταν τὴν δὲ κατ' ἀόριστον διὰ τοῦ ἀφ' οὗ.

² Τὸ μὲν ἅμα καὶ προτάσσεται τῆς μετοχῆς καὶ ἐπιτάσσεται, τὸ δὲ εὐθὺς καὶ μεταξύ πάντοτε προτάσσονται.

λεύσῃ σοι καὶ περ νεώτερος ὢν· καὶ τοι δέδοικα πολλά. Εἰς δὲ τὴν κυρίαν πρότασιν προστίθεται ἐνίοτε τὸ ὅμως πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐναντιότητος.

ς'.) Τροπικὴ (ὀργανικὴ), ὅταν ἐκφράζῃ τρόπον ἢ μέσον (ὀργανον) καὶ δύνηται νὰ παραφράζῃται διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος ἢ διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου ἢ διὰ γενικῆς ἐμπροθέτου ὀνόματος ἢ ἀπαρεμφάτου· οἶον, θαρρῶν ἔλεγε=μετὰ θάρρους ἢ θαρραλέως ἔλεγε, χαίρων ψάλλω=μετὰ χαρῆς, καὶ ὁ Κυζιάρης τελευτῶν εἶπεν=τελευταῖον, ληζόμενοι ζῶσιν=τῷ λησιμῷ ἢ τῷ ληΐζεσθαι ἢ διὰ τοῦ λησιμοῦ ἢ διὰ τοῦ ληΐζεσθαι. Οἱ Πέρσαι θηρῶντες ἐμάνθανον τὸ πολεμεῖν=τῇ θήρᾳ ἢ τῷ θηρᾷ.¹

Σημ. Ἡ μετοχή, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, τίθεται καὶ ἀπολύτως ἀντὶ ῥήματος παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως· οἶον, εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προϋτίθετο, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχῶν ἂν (Δημ.)=ἐπέσχον ἂν. Καί, ἵνα μὲν ἡδέως φάγης, ὀψοποιούς μηχανωμένη (ἀντὶ μηχανᾶ), ἵνα δὲ ἡδέως πίνης, οἶνους πολυτελεῖς παρασκευάζῃ (Ξυφ.).

§ 153. Πολλάκις αἱ περιστάσεις τῆς μετοχῆς ταυτίζονται τόσον, ὥστε ἡ αὐτὴ μετοχὴ δύναται νὰ ἀναλυθῇ πολυτρόπως· οἶον, οὐκ αἰσχροὶ ἀγνοοῦντα μαθάνειν=ὅστις, ἐάν τις, ὅταν τις ἀγνοῇ. Πολλάκι δὲ καὶ μάλιστα αἱ τροπικαὶ δὲν ἐπιδέχονται καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἀνάλυσιν· οἶον, καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον τῶν Μουσῶν ἐμυθολόγησαν εἶναι τὴν Μνημοσύνην αἰνιττόμενοι καὶ παραδηλοῦντες, ὅτι. Ἄλλας δὲ πάλιν μετοχὰς παραφράζει ἡ καθωμιλημένη διὰ ῥήματος παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως μετὰ τοῦ καί· οἶον, καλῶς (ὀρθῶς) ποιήσας ἔλεξάς μοι ταῦτα=καλὰ ἔκαμες καὶ μοι εἶπες ταῦτα, τί ἔχων διατρίβεις;=τί ἔχεις καὶ διατρίβεις; τί βουλήθεις πάρε;=τί ἤθελες καὶ ἤλθες; τί ἔχων κλαίεις; κλπ.² Τὰς δὲ, τί μαθὼν, τί παθὼν ζῆτει ἐν τῷ περὶ φράσεων.

¹ Τινὰς τῶν μετὰ τοῦ μὴ ἢ οὐ μετοχῶν παραφράζει ἡ καθωμιλημένη διὰ τοῦ χωρὶς νὰ διὸ καὶ ἐξαιρετικὰς καλοῦσι τινες τὰς τοιαύτας μετοχὰς· οἶον, οὐκ ἔστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθόν, ἐδίωκε (τὴν ἑλαφον) οὐδὲν ἄλλο ὄρων ἢ ὅπου ἔφευγεν.

² Τὴν ἀπολύτως τιθεμένην μετοχὴν καὶ τὰς μὴ δυναμένας νὰ ἀναλυθῶσιν ἐν τῇ καθωμιλημένῃ οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἐκάλουν ῥηματικὰς με-

Γ'. Κατηγορηματική μετοχή.

§ 154. Κατηγορηματική λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τίθεται εἰς τόπον κατηγορουμένου, ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας τοῦ ὑποκειμένου κατὰ πτώσιν ὀνομαστικήν· ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας τοῦ ἀντικειμένου κατὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ· οἷον, μέμνησο ἄνθρωπος ὢν, ὁρῶ σε ἐρχόμενον.

Σημ. Ὅταν ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος εἴνε ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία, ἡ μετοχή συμφωνεῖ ἀδιαφόρως ἢ πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἢ πρὸς τὸ ἀντικείμενον· οἷον, σύνοιδα ἑμαυτῷ ἁμαρτάνων ἢ ἁμαρτάνοντι, σύνοιδα ἑμαυτῷ ἀγαθὸς ὢν ἢ ἀγαθὸν ὄντι, ἤδριν ἑαυτὸν ἤττονα ὄντα ἢ ἤττων ὢν, οὐδεὶς ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἀδικοῦντα ἢ ἀδικῶν, συγγιγνώσκω ἑμαυτῷ οὐ παιήσας ὀρθῶς ἢ οὐ ποιήσαντι ὀρθῶς.

§ 155. Ἡ μὲν ἐπιθετικὴ καὶ παρενθετικὴ μετοχή τίθεται μετὰ πάσης κλάσεως ῥημάτων, ἡ δὲ κατηγορηματικὴ τίθεται μετὰ ἰδιαίτερας καὶ ὠρισμένης τάξεως ῥημάτων· τοιαῦτα δὲ εἰσι τὰ ἐξῆς·

1) Τὸ συνδετικὸν καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ· οἷον, οἱ Πλαταιεῖς συμμαχοῦντες τοῖς Ἀθηναίοις ἦσαν, τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχον ἔχοντα. Ἡ τοιαύτῃ μετοχῇ τίθεται συνήθως κατ' ἐνεστώτα ἢ παρκεείμενον.

Σημ. Καὶ αἱ μετοχαὶ τῶν συνδετικῶν ῥημάτων δέχονται· ἐνίοτε κατηγορηματικὴν μετοχήν· οἷον, Κριτάβολός γε μὴν καὶ ἐρώμενος ὢν ἤδη ἄλλων ἐπιθυμεῖ (Ξενφ.), οὗτός ποτε ὁ νεανίσκος ἐτέρων τὴν ὄψιν διαφέρων γενόμενος ἤκησε πολὺν χρόνον ἐν τῇ Δημοσθένους οἰκίᾳ (Αἰσχιν.). Καὶ ἀπολύτως· οἷον, πεπερασμένου ὄντος τοῦ παντός (Ἀριστλ.), πεπερασμένων γὰρ τῶν πρώτων κινήσεων ἰούσων (Ἀριστλ.), οὐκ εἰωθὸς ὃν (Εὐριπ.), κλπ.

2) Τὰ διαρκεῖς σημαντικά· οἷον, διάγω, διαγίνομαι μελετῶν· δικτελῶ ἐργαζόμενος.

τοχὰς λέγοντες, ὅτι ἡ μετοχή τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ ὀρθοῦ ῥήματος πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ συνδέσμου καὶ τὰς δὲ μεταφραζόμενας διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ῥήματος θέλω καὶ τοῦ συστοίχου ἀπαρεμφάτου ἐκάλουν βουλευτικές· οἷον, μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Θεμιστοκλῆς ἀποπειρώμενος τοῦ Ἀριστείδου... ἔλεγε (Πλ-ρχ.)=Θέλων νὰ δοκιμάσῃ=βουλόμενος ἀποπειρᾶσθαι.

3) Τὸ τυγχάνω, λανθάνω, φθάνω καὶ οἶχομαι· οἷον, ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες (=ἔτυχε νὰ περιπατῶμεν), ἔλαθεν ἀπῶν (=ἀνεχώρησε λεληθότως=χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ τις), ἔλαθε πεσών (=ἔπεσε χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ), ἔφθην εἰπών (=εἶπον πρὶν, ἢ πρότερον), ὤχετο ἀπῶν.¹

Σημ. Τὰ ῥήματα, εἰμὶ, ὑπάρχω, γίνομαι, τυγχάνω καὶ κυρῶ (ποιητ.) ἀπαιτοῦσι πολλάκις τὴν μετοχὴν πρὸς περίφρασιν (ἀνάλυσιν) τοῦ τωστούχου τῆς μετοχῆς κατηγορηματικοῦ ῥήματος, μετὰ τίνος ὅμως λεπτῆς διαφορᾶς οἷον, οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν ἀπιστοῦντες, ἀντὶ ἡπίστουν· τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα=εἶχον· τυγχάνομεν ἔχοντες=ἔχομεν· μὴ κατακλιθεῖς κυρῇ=μὴ κατακλιθῇ· τυγχάνεις ἀγαθός ὦν=ἀγαθός εἶ. Καὶ ἐλλείψει τῆς μετοχῆς ὦν (σπανίως)· ὁ ἀκροατὴς τυγχάνει εἶνους· εὐρηται δὲ ἐνίοτε καὶ, ἔστιν ὦν, ἔστι γιγνόμενος, ἔστιν ὑπάρχων.

§ 156. Εἰς τὴν κατηγορηματικὴν μετοχὴν ὑπάρχει καὶ ἡ συγγενὴς τοῦ ἀπαρεμφάτου² εἰδικὴ καὶ τελικὴ μετοχή· καὶ εἰδικὴ μὲν λέγεται ἐκεῖνη ἡ μετοχή, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς εἰς ὀριστικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 194), τελικὴ δὲ ἐκεῖνη, ἥτις δύναται νὰ ἀναλυθῇ διὰ τοῦ ἵνα εἰς ὑποτακτικὴν ἢ εὐκτικὴν (§ 219)· οἷον, ὁρῶμεν τοὺς σῶφρονες οὐδὲν ἀνίσιον ποιοῦντας=ὁρῶμεν, ὅτι οἱ σῶφρονες οὐδὲν ἀνόσιον ποιοῦσι, πέμπω τινὰ ἀγγελοῦντα=ἵν' ἀναγγείλῃ, κλπ.

§ 157. Μετὰ εἰδικῆς μὲν μετοχῆς συντάσσονται,

1) Τὰ αἰσθητικὰ· οἷον, ὁρῶ, βλέπω σε ἐρχόμενον, αἰσθάνομαι, ἀκούω σου διαλεγομένου.

2) Τὰ γνωστικὰ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας·³ οἷον, οἶδκ, γινώσκω σε ἐπιστάμενον τὴν ἐπιστήμην.

3) Τὰ δηλωτικὰ, δεικτικὰ καὶ εὐρετικὰ· οἷον, φαίνεται ψευ-

¹ Τὸ λανθάνω καὶ φθάνω συντάσσονται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἀλλὰ πολὺ σπανίως.

² Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς πρωτόγονος ἑγκλισις ῥήματος εἶνε ἀ· ἀντιρρήτως συγγενὲς τῆς ἀπὸ τοῦ ῥήματος μετασχηματισθείσης μετοχῆς.

³ Τὰ γνωστικὰ ῥήματα ἐπὶ μὲν ταῦτοπροσωπίας συντάσσονται συνήθως μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας μετ' εἰδικῆς μετοχῆς ἢ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ καὶ εἰδικοῦ λόγου.

δόμενος, ἡγγέλθη πολιορκῶν, πυνθάνομαι οὐ πολλοὺς ὑμᾶς ὄντας, εὐρίσκω ὑμᾶς ἐργαζομένους.¹

4) Τὰ ἀγγελτικά, λεκτικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά· οἶον, ἀγγέλλω, φημί, λέγω, ὁμολογῶ ταῦτα οὕτως ἔχοντα.

5) Τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά· οἶον, μέμνησο ἄνθρωπος ὢν.

6) Τὰ ἠθικοῦ παθήματος (χαρᾶς, λύπης, αἰσχύνης, μεταμελείας, κλπ.)· οἶον, χαίρω ὄρων τὸ φῶς, οὐκ ἂν ἀχθοίμην μανθάνων, οὐκ αἰσχύνομαι ταῦτα λέγων· ἡδομαι, τέρπομαι, ἀγαπῶ (=εὐχαριστοῦμαι) τιμώμενος, λυποῦμαι, ἀνιδῶμαι, ὀργίζομαι, χαλεπῶς φέρω ὑβριζόμενος. Ἄλλ' αὕτη ἡ μετοχή σημαίνει κυρίως τὴν αἰτίαν τοῦ ἠθικοῦ παθήματος.

Σημ. α'. Ἡ εἰδικὴ μετοχὴ προσλαμβάνει ἐνίοτε τὸ ὡς καὶ κεῖται ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς· οἶον, καὶ σαυτόν, ὡς ἄνθρωπος ὢν, ἀναμνηστικῆς ('Ἰσχυρ') Λεωκράτης ἀναδοῇσεται αὐτίκα, ὡς ιδιώτης ὢν καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ῥήτορος καὶ συκοφάντου δαιμόνητος ἀναρπαζόμενος· ὡς στρατηγήσοντα ἐμὲ μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω (Ξενφ). Ὡσαύτως καὶ ἀπολύτως· οἶον, ὡς ὑπαρχούσης αὐτῇ συγγνώμης, ἔστω (Πלט). Καὶ μετὰ τοῦ οὕτως ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἶον, ὡς τοίνυν ἐμοῦ ἰόντος, ὅπου καὶ ὑμεῖς, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε (Ξενφ). Τὴν τοιαύτην μετοχὴν ἀπαιτοῦσι συνήθως τὰ γνωστικά, λεκτικά καὶ τὰ μνήμης σημαντικά ῥήματα.

Σημ. β'. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων συντάσσονται καὶ μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ εἰδικοῦ λόγου (§ 499).

§ 158. Μετὰ τελικῆς δὲ συντάσσονται,

1) τὰ κινήσεως σημαντικά καὶ τινα ἄλλα· φέρεται δὲ αὕτη συνηθέστατα κατὰ μέλλοντα χρόνον καὶ σπανίως ἐνεστώτα· οἶον, ἤκω ἐρῶν, πέμπω σε ἀγγελοῦντα, τρέφω σε μαχοῦμενον, ἀλλ' οὐ λοιδοροῦμενον.

Σημ. α'. Τὰ κινήσεως σημαντικά ῥήματα τὸν σκοπὸν τῆς κινήσεως ἐκφέρουσι διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου ἄνευ μὲν τοῦ ὡς, ὅταν ὁ σκοπὸς εἴναι ἐξ ἀντικειμένου, ἤτοι βέβαιος καὶ πάντη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ λέγοντος· οἶον, Μέλῃτος ἔρχεται κατηγορήσων (Πלט)· οἱ Κορίν-

¹ Ἐπὶ τῶν ῥημάτων τούτων ἡ μετοχὴ ὢν ἐνίοτε παραλείπεται· μὴ εὐρεθῆς ἄνους καὶ γέρων ἕμα, ὁ πίθηκος ἀνθρώπων σοφώτατος φαίνεται (Ἰων), κλπ.

οἱ προπέμψαντες κήρυκα πόλεμον προεϋντα Κερκυραίοις* ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμον Κερκυραίοις πολεμήσαντες (Θουκ.). Μετὰ δὲ τοῦ ὧς, ὅταν ὁ σκοπὸς θεωρῇται ἐξ ὑποκειμένου, ἢ τοι γνώμη, κρίσις, πρόφασις τοῦ ὑποκειμένου αὐτῆς* οἶον, ὡς διαβαλὼν ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον (Πλτ.)· εἰς Βυζάντιον δὲ τριήρεις ἐξέπεμπον, ὡς καὶ γῆς καὶ θαλάσσης ἄρξαντες· Σοφαίνετον τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιοὺν ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἔλθειν ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει (Ξενφ.)¹

Σημ. 6'. Καὶ ἄλλα πολλὰ ῥήματα ἐκφέρουσι τὸν σκοπὸν τῆς πράξεως διὰ μετοχῆς μέλλοντος χρόνου μετὰ τοῦ ὧς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ὁ σκοπὸς ἐξ ὑποκειμένου (§ 167, α.)· οἶον, Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν (Ξενφ.)· δηλοῖς ὡς τι σημανῶν (Σφλ.)· φροντίζεθ' ὡς μαχούμενοι· οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσαντες (Θουκ.)²

2) Τὰ καρτερίαις καὶ ἀνοχῆς καὶ παραβλέψεως σημαντικά· οἶον, καρτερῶ, ὑπομένω, ἀνέχομαι ὑβριζόμενος· μὴ παρίδης τὴν σαυτοῦ φύσιν πᾶσαν διαλυθεῖσαν· περιορῶ ἐμυτὸν ὑβριζόμενον.

3) Τὰ ἐνάρξεως, λήξεως καὶ παύσεως· οἶον, ἄρχομαι, λήγω, παύομαι πονῶν.³

Περὶ ἀπολύτου μετοχῆς.

§ 159. Ἡ μετοχή τίθεται ἐν τῷ λόγῳ τριχῶς, ἢ ταῦτοπροσωπικῶς πρὸς τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως, ἀποδιδομένη εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος ἢ εἰς τὸ κατηγορούμενον· οἶον, Σωκράτης περιπατῶν διελέγετο· ἢ ἑτεροπροσωπικῶς, ἀποδιδομένη εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος ἢ εἰς ἄλλον τινὰ προσδιορισμὸν τῆς προτάσεως (§ 154)· οἶον, ὁρῶ τὸν ἄνδρα ἐρχόμενον· εἰς τὸ ζυγ-

¹ Τὰ κινήσεως σημαντικά ῥήματα συντάσσονται καὶ μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, ἀλλὰ πολὺ σπανίως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.

² Τὸ ὧς ἐνταῦθα εἶνε κυρίως ὁμοιωματικόν· οἶον, ὡς διαβαλὼν ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον=ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον οὕτως, ὡς ἔρχονται οἱ μέλλοντες διαβαλεῖν· οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσαντες=παρεσκευάζοντο οὕτως, ὡς παρεσκευάζονται οἱ μέλλοντες πολεμήσειν. Κατὰ δὲ Ἀσώπιον αἱ μετοχαὶ αὗται ἄνευ μὲν τοῦ ὧς σημαίνουσιν ἀπλῶς τὸν σκοπὸν, μετὰ δὲ τοῦ ὧς καὶ τὴν φροντίδα καὶ πρόνοιαν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ.

³ Αὕτη ἡ μετοχή ἐπέχει τόπον γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἢ ἀπαρεμφάτου, ὅπερ ἐνίοτε καὶ εὐρίσκεται, ἀλλὰ μετὰ τινος διαφορᾶς.

κείμενον χωρίον ἤλθον· ἢ πάλιν ἑτεροπροσωπικῶς, ἀλλ' εἰς οὐδένα ὄρον τῆς προτάσεως ἀποδιδόμενη, ἀλλ' ἔχουσα ἴδιον οὐσιαστικόν ἑτεροπροσωποῦν πρὸς πάντα ὄρον αὐτῆς· οἷον, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοῖχος ἔπεσε· τὸ σρόφιον λυθέν, τὰ κάρυα μουξέπιπτεν. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης περιστάσεως ἡ σύνταξις τῆς μετοχῆς καλεῖται ταῦτοπροσωπικὴ ὀρθή, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἑτεροπροσωπικὴ πλαγία, ἐπὶ δὲ τῆς τρίτης ἑτεροπροσωπικὴ ἀπόλυτος. Ἀπόλυτος λοιπὸν λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν τὸ οὐσιαστικόν ᾗτοι τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς εἶνε διάφορον παντὸς ὅρου τῆς προτάσεως, ἣν αὕτη προσδιορίζει· τίθεται δὲ αὕτη καὶ τὸ οὐσιαστικόν ᾗτοι τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς συνήθως μὲν κατὰ γενικὴν ἢ αἰτιατικὴν, σπανίως δὲ καὶ κατ' ὀνομαστικὴν ἢ δοτικὴν. Ἡ ἀπόλυτος μετοχή εἶνε παρενθετική.¹

Α'. Γενικὴ ἀπόλυτος.

§ 160. Ἡ γενικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἶνε προσωπικόν· οἷον, θεοῦ θέλοντος, οὐδὲν ἰσχύει φθόνος, ἐμοῦ περιπατοῦντος, ὁ τοῖχος ἔπεσε. Καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ χρόνου ὀριζομένου δι' ἱστορικοῦ προσώπου· οἷον, ἐπὶ Κύρου βασιλεύοντος, ἐπὶ ἄρχοντος Πυθοδώρου, κλπ.

§ 161. Εὐρίσκεται ἐνίοτε γενικὴ ἀπόλυτος καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας· οἷον, ὑμῶν βοηθησάντων προθύμως, πόλιν προσλήψετε (Θουκ.), ἀποχωρησάντων τῶν Λακεδαιμονίων, ἐπηκολούθησαν αὐτοῖς οἱ Λοκροὶ (Θουκ.). Εἰς Πεισίδας βουλόμενος (ὁ Κῦρος) στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων Πεισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρα (Ξενφ.).

¹ Καταχρηστικῶς ὀνομάζεται ἡ μετοχή αὕτη ἀπόλυτος, διότι κατ' ἐννοίαν (ἑσωτερικῶς) δὲν εἶνε ἀπόλυτος, καθότι προσδιορίζει τὸ ὅλον τῆς προτάσεως καθ' ὅς τρόπους καὶ ἡ παρενθετικὴ μετοχή, εἰς ἣν ἀνάγεται· ὠνομάσθη δὲ οὕτω μόνον διότι κατὰ λέξιν (ἐξωτερικῶς) εἶνε ἀσύνδετος καὶ ἄσχετος πρὸς τὰ ἄλλα μέρη τῆς προτάσεως. Ἄλλοι δὲ ὀνομάζουσιν αὐτὴν ἑτερόσχετον.

Σημ. Τὸ ὑποκείμενον τῆς ἀπόλυτου μετοχῆς ἐλλείπει ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, ἐν αἷς καὶ ἐπὶ τοῦ ὁρθοῦ λόγου· οἷον, παρόντα τὸν ἡγεμόνα ἡδοῦντο, ἀπόντος δὲ (αὐτοῦ), ἡσέλγαινον· σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος (ἐμοῦ) ὅπ' ἀπειρίας, κατεάγη μὲν ἡ πλάξ· σημανθέντων δὲ τῷ Ἀστυάγει, ὅτι πολέμιοι εἰσιν ἐν τῇ χώρᾳ=σημανθέντων τῶνδε.¹ Καὶ τοῦναντίον ἐνίοτα ἐλλείπει ἡ μετοχή καὶ τίθεται μόνον τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς· οἷον, ἐδοήθουν, ἡμέρας ἤδη (οὔσης)· ἄκοντος ἐμοῦ (ἔντος), κλπ.

§ 162. Ἡ πρώτη καὶ ἀρχικὴ σημασία τῆς ἀπόλυτου γενικῆς ἦτο ἡ χρονικὴ, μετὰ ταῦτα ὅμως ἐξετάθη καὶ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς λοιπὰς· οἷον, μὴ γὰρ σωθέντων ἐκείνων τότε, οὐδ' ἂν ὑμεῖς ὑπῆρχετε νῦν=εἰ μὴ ἐσώθησαν· ταῦτα γέγονε, Ἀλκιβιάδου συμπράκτοντος=τῇ συμπράξει· οὐδὲν δὲ τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, καθὼς ἔχει τὰ πράγματα=ἐπειδὴ οὐδὲν τῶν δεόντων ὑμεῖς ποιεῖτε, κλπ.

Σημ. Ἡ ἀπόλυτος γενικὴ δέχεται πάντα τὰ μῦρια, ἅπερ καὶ ἡ μὴ ἀπόλυτος (ὥς, ὥσπερ, ἄτε, οἷα, ἅμα, εὐθύς, μεταξύ, καὶ περ)· οἷον, καὶ εἰς Ἰωνίαν ὕστερον, ὥς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς Ἀττικῆς, ἀποικίας ἐξέπεμψαν (Θουκ)· οὐ κραυγὴ τις ἀκούεται, ὥσπερ τινῶν ἀπὸ γῆς βοώντων; (Λουκ)· κατέδαρθε πᾶν πολὺ, ἅτε μακρῶν τῶν νυκτῶν οὐσῶν· οἷά τε ἐγγεγονότος πολλοῦ (Ἡρδ.)· τῆς ἀγγελίας ἅμα δοθείσης, προσεδόθηον (Θουκ.)· εὐθύς καθισταμένου τοῦ πολέμου (Θουκ)· μεταξύ λέγοντος (ἐμοῦ), Ἡράκλειε, εἶπέ τις (Λουκ)· οὐ προσήμουνον οἱ Ἕλληνες, καὶ περ τῶν Ἀθηναίων δεομένων (Πלט.).

Β'. Αἰτιατικὴ ἀπόλυτος.²

§ 163. Ἡ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἴνε ἀπρόσωπον· τίθεται δὲ κατ' οὐδέτερον γένος ἐνικῶς καὶ ἔχει ὑποκείμενον ἀπαρέμφατον ἢ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· οἷον, ταῦτα ἔπραττον, δεόν ἕτερα (πράττειν)· ἄδηλον

¹ Ἡ γενικὴ ἀπόλυτος τοῦ τελευταίου παραδείγματος γίγνεται ἐπὶ τῶν ῥημάτων ἀγγέλλεσθαι, σημαίνεσθαι, λέγεσθαι, δηλοῦσθαι, παρίστασθαι, ὅταν ἔχωσιν ὑποκείμενον ὁλόκληρον πρότασιν συνδεδεμένην διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὥς, ἥτις κυρίως εἶνε τὸ ὑποκείμενον.

² Οἱ ἀρχαῖοι Γραμματικοὶ τὴν αἰτιατικὴν ἀπόλυτον ὑπελάμβανον ὡς ὀνομαστικὴν ἀπόλυτον.

ὄν, ὁπότε τις ἐπελθὼν, ἄλλος ἀφαιρήσεται (Θουκ)· διὰ τί μένεις, ἐξὸν ἀπιέναι; τοὺς σκώπτειν δυναμένους εὐφυνεῖς καλοῦσι, προσήκον τῆς προσηγορίας ταύτης τυγχάνειν τοὺς ἄριστα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας (Ἰσκρ)· εἰρημένον αὐτοῖς παρεῖναι, οὐχ ἤκουσιν.

Σημ. Ὅταν τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα εἴνε παθητικῆς φωνῆς, ἡ αἰτιατική ἀπόλυτος τίθεται συνήθως μὲν κατὰ χρόνον παρακείμενον, σπανιώτερον δὲ κατ' ἀόριστον· οἷον, εἰρημένον, διατεταγμένον, διαταχθέν, διαγγελλθέν, κλπ.

§ 164. Καὶ ἐπὶ προσωπικῶν ῥημάτων γίνεται αἰτιατικὴ ἀπόλυτος, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τοῦ ὡς σημαίνοντος τὸ ἐξ ὑποκειμένου (γνώμην, δοξασίαν, εἰκασίαν, κλπ. τοῦ ὑποκειμένου), ἢ τοῦ ὥσπερ σημαίνοντος καὶ τινα εἰρωνεύειν τοῦ λέγοντος· οἷον, ἐσιώπα, ὡς πάντας εἰδότες (Ξενφ.)· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.)=ὥσανεῖ=ὥσάν νά.

Σημ. Ὅταν ὅμως τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα λαμβάνωνται προσωπικῶς (§ 149), τότε σχηματίζεται γενικὴ ἀπόλυτος καὶ οὐχὶ αἰτιατικὴ· ὁ δὲ (Κλέαρχος) ἐχάλεπαινε, ὅτι, αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι, πράως λέγει (ὁ Πράξενος) τὸ αὐτοῦ πάθος (Ξενφ.)· ἀδήλου ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ· τούτου δόξαντος, ἦρχετο, κλπ.

Γ'. Ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος.

§ 165. Ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας, (συνήθως μετὰ παρένθεσιν τινα) χάριν συντομίας καὶ ἐμφάσεως καὶ ἀνάγεται εἰς τὸ ἀνακλόουθον σχῆμα (§ 462)· οἷον, ἐκεῖνοι (οἱ ἔνδεκα) εἰσελθόντες εἶπεν ὁ Κριτίας (Ξενφ.)· ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον, ἔδοξε μοι πάγκαλος εἶναι (Πлт.).

Δ'. Δοτικὴ ἀπόλυτος.

§ 166. Ἡ δοτικὴ ἀπόλυτος γίνεται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας καὶ ὅταν τὸ ῥῆμα εἴνε κινήσεως σημαντικόν· σημαίνει δὲ συνήθως χρόνον· οἷον, προϊόν τι τῷ Κυρίῳ, ὁ πατήρ ἤρχετο λόγου τοιοῦδε (Ξενφ.)· περιμόντι τῷ ἐνιαυτῷ, φαίνουσι πάλιν οἱ ἔφοροι φρουρὰν

ἐπὶ τὴν Ἥλιν. Καὶ μετὰ τῆς ἐν ἡ τῆς ἐπὶ ἐν ὑπαρκτικῇ μετοχῇ¹ οἶον, ἐν Πέρσαις διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι καὶ τρέφειν ἵππους καὶ ἱππεύειν ἐν ὀρεινῇ οὔσῃ τῇ χώρᾳ καὶ ἰδεῖν ἵππους πάνυ σπάνιον ἦν, ἀντὶ ὀρεινῆς οὔσης τῆς χώρας (Ξενφ.)· νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις οὔσι τοῖς ὑπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις λέγειν αἰροῦμαι (Δημ.) = ἀδήλων ὄντων.

Σημ. Πολλοὶ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν δὲν δέχονται τὴν ἀπόλυτον δοτικὴν καὶ ὀνομαστικὴν ὡς ἀπολύτους· διότι τὴν μὲν δοτικὴν θεωροῦσι παρενθετικὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἐν δοτικῇ οὐσιαστικοῦ, ὅπερ ὑπολαμβάνουσι πλάγιον προσδιορισμὸν τῆς κυρίας προτάσεως, τὴν δὲ ὀνομαστικὴν ἀνάγουσιν εἰς τὸ ἀνακλόουθον σχῆμα. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ γενικὴ ἀπόλυτος εἶνε ἡ συνηθεστάτη, μετ' αὐτὴν δὲ ἔρχεται ἡ αἰτιατικὴ, μετὰ δὲ ταύτην ἡ ὀνομαστικὴ, ἡ δὲ δοτικὴ εἶνε σπανιωτάτη.

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μετοχῆς.

1 § 167. Ἐπὶ τῆς μετοχῆς παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

α) Μόνον αἱ αἰτιολογικαί, εἰδικαὶ καὶ τελικαὶ μετοχαὶ ἐπιδέχονται τὸ ὥς, αἵτινες ἄνευ μὲν τοῦ ὥς σημαίνουσι τὸ ἐξ ἀντικειμένου ἦτοι τὸ πραγματικὸν καὶ ἀληθές, μετὰ δὲ τοῦ ὥς τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἦτοι γνώμην, κρίσιν, ἰδέαν, πεποίθησιν τοῦ ὑποκειμένου, ἢ καὶ τὸ ὅλως ψευδές καὶ μόνον φαινόμενον (§ 152 β' σημ., 157, 6 σημ., 158, 1 σημ.). Τὸ δὲ ὥσπερ μετὰ μετοχῆς σημαίνει γνώμην ἢ κρίσιν ψευδῇ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος μετὰ τινος εἰρωνείας (§ 164)· οἶον, ὥσπερ πολέμου ὄντος, αἰεὶ ἀναγκάζονται (οἱ τύραννοι) στράτευμα τρέφειν (Ξενφ.)· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους (Ξενφ.).

¹ Ἐτι ἡ τῶν ὑπαρκτικῶν γενικὴ ἀπόλυτος εἰς δοτικὴν μετὰ τῆς ἐν ἡ ἐπὶ μεταβάλλει (Δανλ, Πάτρμ.) Ἄλλ' ἡ μετοχὴ αὕτη κυρίως δὲν εἶνε ἀπόλυτος, ἀλλὰ μετοχικὸς προσδιορισμὸς τοῦ οὐσιαστικοῦ κατηγορηματικός, καὶ εὐρίσκεται καὶ μετὰ τῶν δοξαστικῶν ῥημάτων, ἀλλὰ μόνον ἐν δοτικῇ μετὰ τῆς ἐν ἡ οἶον, ἐν εἰδόσι μὲν ὑμῖν περιττὸν ἡγοῦμαι μακρηγορεῖν, ἀντὶ εἰδότην ὑμῶν.

Σημ. Τὸ ὥσπερ, καθὼς καὶ τὸ ὥς, εἶνε ἐνταῦθα κυρίως τροπικόν.

β'. Οὐδεμία μετοχὴ δέχεται ἄρθρον πλὴν τῆς ἀναφορικῆς, περὶ ἧς σημειωτέον, ὅτι ἡ μὲν ἀοριστολογικὴ φέρεται πάντοτε ἐνάρθρως, ἡ δὲ κυρίως ἀναφορικὴ καὶ οὐσιαστικὴ φέρονται ἐνίοτε καὶ ἀνάρθρως (§ 152 α, σημ. β').

γ'. Ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ῥημάτων τρέπεται εἰς μετοχὴν τὸ τῆς προτέρως μὲν ἐνεργείας, δευτερευούσης δὲ ἐννοίας· οἷον, ἀναστὰς ἔλεξεν. Ἄλλ' αἱ ἐξαρτῶμεναι ἀπὸ τῶν ῥημάτων τυγχάνω, λαυθάνω, φθάνω καὶ διατελῶ σημαίνουσι τὴν πρωτεύουσαν ἐννοίαν, αὐτὰ δὲ τὰ ῥήματα ἔχουσιν ἐπιρρηματικὴν ἐννοίαν (§ 155, 3)· ἡ δὲ τελικὴ καὶ ἀναφορικὴ ἐν μέλλοντι χρόνῳ σημαίνουσι τὴν ὑστερωτέραν τῆς τοῦ ῥήματος πρᾶξιν· οἷον, ἤκω ἔρῳ, ὁ ἀριστεύσων εἰς διδασχάλου ἔτω.

δ'. Πολλάκις μία μετοχὴ προσδιορίζει τὴν ἄλλην· οἷον, ἤλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾷκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἅπασων δὲ ἅμα κρατήσειν=ἐπειδὴ ἐνόμιζον (Ἰσκρ.)· καὶ ῥαδίως (φαίνονται) ἔκαστοι τὴν ἐαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπὸ τινων αἰεὶ πλείονων (Θουκ.)=φαίνονται, ὅτι ἀπέλειπον, ἐπειδὴ ἐβιάζοντο.

ε'. Ὅταν εἰς τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἀποδίδωνται δύο ἢ πλείονες μετοχαί, ἐὰν μὲν εἶνε ὁμοειδεῖς, φέρονται συνδεδεμέναι διὰ συνδέσμων (συμπλεκτικῶν ἢ διαζευκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν)· ἐὰν δὲ εἶνε ἑτεροειδεῖς, φέρονται ἀσυνδέτως· οἷον, κυμαίνουσιν οὖν ἔχων τὴν ψυχὴν, συγκαλέσας τοὺς φίλους καὶ τὸν παῖδα παραστησάμενος, τοιούτων λόγων ἤρξατο (Ἡρόδ.).

Σημ. Καὶ ἀπόλυτος μετοχὴ δυνατόν νά συνδεθῇ μετὰ μὴ ἀπολύτου, ὅταν εἶνε ὁμοειδεῖς· οἷον, οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν σφίσιν ἐνόνητων καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες (Θουκ.).

§ 168. Ὅμοειδεῖς μετοχαί φέρονται ἀσυνδέτως 1) ἐπὶ ἀσυνδέτου σχήματος (460, 6'. 4)· οἷον, ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, ὅμως προαγορεύομεν (Πλτ). 2) Ὅταν μεταξὺ τῶν μετοχῶν παρεμπέσῃ τὸ ῥῆμα αὐτῶν· οἷον, μείναν

τες τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τῇ ἄλλῃ ἐπορεύοντο, πρωϊότεροι ἀναστάντες· 3) Ὅταν ἡ μία προσδιορίζῃ τὴν ἄλλην· οἶον, ἤλθον εἰς τὴν χώραν ἡμῶν Θρᾶκες καὶ Σκύθαι, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι, νομίζοντες πρὸς μίαν μὲν πόλιν κινδυνεύσειν, ἀπασθῶν δὲ ἅμα κρατήσιν.¹

§ 169. Λέγουσι δέ, ὅτι καὶ ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω περιστάσεων εὐρίσκονται ὁμοειδεῖς μετοχαὶ ἀσύνδετοι· οἶον, ὁ δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον (Ξνφ.). Καὶ τούναντίον ἑτεροειδεῖς μετοχαὶ εὐρίσκονται συνδεδεμέναι· οἶον, Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος (χρον.) εὐθὺς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας (αἰτιολ.) (Θουκ.).

Σημ. Ὁ πρὸ τῆς μετοχῆς εὐρισκόμενος καὶ πολλάκις δὲν εἶνε συμπλεκτικός, ἀλλὰ προσθετικός ἢ ἐπιδοτικός, ἢ ἐμφαντικός· οἶον, καὶ ὁ Κυαξάρης ἐφείπετο ἴσως καὶ αἰσχυρόμενος τὸν πατέρα (Ξνφ.). (Ἰδε τὸν καὶ ἐν τῷ περὶ μορίων).

Περὶ τῶν κοινῶν προσδιορισμῶν τοῦ ῥήματος.

§ 170. Αἱ ἐξ περιστάσεις, τὸ παῦ (ὁ τόπος), τὸ πότε (ὁ χρόνος), τὸ διὰ τί (ἡ αἰτία), τὸ πῶς (ὁ τρόπος), τὸ πόσον (τὸ ποσόν) καὶ τὸ κατὰ τι λέγονται κοινοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ ῥήματος· διότι πᾶν ῥῆμα δέχεται αὐτούς· γίνονται δὲ ἢ δι' ἐπιρρημάτων ἢ διὰ πλάγιας τινὸς πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου.

Α'. Τὸ ποῦ ἢ ὁ τόπος.

§ 171. Ὁ τόπος παρίσταται κυρίως τετραχῶς· α.) τόπος, ἐν ᾧ ἵσταται τι, β.) τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται νὰ κινηταί τι, γ.) τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, δ.) τόπος, δι' οὗ περᾷ τι.

¹ Καὶ τρεῖς αὗται αἱ μετοχαὶ εἶνε αἰτιολογικαί, ἀλλ' ἡ πρώτη μόνον καὶ ἡ δευτέρα συνδέονται, ἡ δὲ τρίτη φέρεται ἀσυνδέτως, διότι αὕτη αἰτιολογεῖ τὴν δευτέραν.

α.) Ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἵσταται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἐν τόπῳ στάσιν σημαίνοντος· οἶον, Ἀθήνησιν, αὐτόθι, οἴκοι, αὐτοῦ, ἐκεῖ, ἔνδον μένει, 2) διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν· οἶον, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Ἀθήναις μένει. Καὶ ἄνευ τῆς ἐν ἐπὶ τῶν δῆμων συνήθως τῆς Ἀττικῆς· οἶον, Μαραθῶνι, Σαλαμῖνι, Πλαταιαῖς· ἀλλὰ καὶ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Πλαταιαῖς καὶ αἰέποτε ἐν Ἀθήναις.¹ 3) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἶον, κατ' οἶκον μένει.

β.) Ὁ τόπος, ἐξ οὗ ἄρχεται τι νὰ κινῆται, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἴκοθεν, οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν ἔρχεται, 2) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ, ἀπὸ, παρὰ· οἶον, ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου ἔρχομαι, πρέσβεις παρὰ βασιλέως ἔρχονται.²

γ.) Ὁ τόπος, πρὸς ὃν κινεῖται τι, φέρεται 1) διὰ τοπικοῦ ἐπιρρήματος τὴν εἰς τόπον κίνησιν σημαίνοντος· οἶον, οἴκαδε, Μέγαράδε, Ἀθήναζε· πορεύεται· 2) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῶν προθέσεων εἰς, πρὸς, ἐπὶ, (παρὰ) καὶ ὡς· οἶον, διέβησαν εἰς Σικελίαν, ἔφυγον πρὸς τὴν γῆν, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν, ἔρχεται παρὰ τὸν Πρωταγόραν (πρὸς), ἐπορεύετο ὡς τὸν βασιλέα.³

δ.) Ὁ τόπος, δι' οὗ περᾶ τι, φέρεται διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἶον, ἐξελαύνει διὰ τῆς Φρυγίας, ὁ ποταμὸς ρεῖ διὰ τῆς πόλεως.

Σημ. α. Ὁ τόπος ποιητικῶς φέρεται καὶ δι' ἀπροθέτου πλαγίας πτώ-

¹ Ὁ Κίβητος (Λογ. Ἑρμ. ὑπὸ Κόντου) θεωρεῖ τὸ Μαραθῶνι, Ἀλιμοῦντι, Ἀγνοῦντι καὶ τὰ τοιαῦτα τοπικὰ ἐπιρρήματα ὅμοια τῷ Ἀθήνησι, Ἀλωπεκῆσι, Ὀλυμπίαισι, Θήβησι, κλπ., καὶ διὰ τοῦτο, λέγει, δὲν δέχονται τὰ τοιαῦτα πρόθεσιν· τὸ δὲ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Ἀλιμοῦντι, κλπ. θεωρεῖ ἀμαρτήματα τῶν ἀντιγραφῶν καὶ τῶν μεταγενεστέρων.

² Ἡ μὲν ἐκ σημαίνει τὴν ἐκ τινος περιφέρειαν ἢ περιοχῆς κίνησιν, ἡ δὲ ἀπὸ τὴν ἀπὸ τινος σημείου ἢ μέρους τῆς ὅλης περιφέρειας, ἡ δὲ παρὰ λέγεται μόνον ἐπὶ προσώπου.

³ Ἡ μὲν εἰς λέγεται συνήθως ἐπὶ τόπου καὶ σημαίνει τὸ τέρμα τῆς κινήσεως, ἡ δὲ πρὸς συνήθως ἐπὶ προσώπου, καὶ σημαίνει ἀπλῶς διεύθυνσιν, ἡ δὲ ἐπὶ καὶ ἑθροικὴν κίνησιν καὶ σκοπόν, ἡ δὲ παρὰ καὶ ὡς λέγονται μόνον ἐπὶ προσώπου.

σεως· καὶ διὰ μὲν τῆς γενικῆς ἐκφράζεται ἡ ἐν τόπῳ στάσις, ἡ ἀπὸ τόπου κίνησις καὶ ἡ διὰ μέσου διάβασις· οἷον, οὐκ ἦν Ἄργεος=ἐν Ἄργει, τόνδε ἄγοντο νήσου τῆςδε=ἐκ τῆς νήσου τῆςδε, ἔρχονται πεδίοιο=διὰ τοῦ πεδίου· διὰ δὲ τῆς δοτικῆς ἡ ἐν τόπῳ στάσις· οἷον, Δωδῶνι=ἐν Δωδῶνι, διὰ δὲ τῆς αἰτιατικῆς ἡ εἰς τόπον κίνησις· οἷον, πῶς ἦλθες Ἄργος;=εἰς Ἄργος.

(Σημ. 6'. Ἡ σχέσις τοῦ τόπου δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ πρὸς τὰ ἐπάνω, ὑποκάτω, ἔμπροσθεν, ὀπίσθεν, δεξιὰ, ἀριστερά, περί, πλησίον, μακράν· φέρεται δὲ καὶ ἡ τοιαύτη σχέσις διὰ ἐπιρρήματος ἢ διὰ ἐμπροθέτου πληγίας πτώσεως· οἷον, ἄνω τῆς πόλεως, ὑπὲρ τῆς πόλεως, γήλοφος ἦν, ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὑποκάτω τῆς γῆς, ὑπὸ γῆς, ἔμπροσθεν τῆς πόλεως, πρὸ τῆς πόλεως, περί τῆς πόλεως, περὶ τὴν πόλιν, κτλ.)

Β'. Τὸ πότε ἢ ὁ χρόνος.

§ 172. Ὁ χρόνος διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν δύο ἐρωτήματα, τὸ πόσον καὶ πότε· καὶ τὸ μὲν πόσον φέρεται πάντοτε δι' αἰτιατικῆς ἀπροθέτου· οἷον, ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κύρος εἴκοσιν ἡμέρας. Τὸ δὲ πότε φέρεται 1) διὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος· οἷον, χθὲς κατέβησαν εἰς τὸν Πειραιᾶ, νῦν γράφω, αὔριον γράψω, νύκτωρ ἀπῆλθε· 2) διὰ γενικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἶνε ἀόριστος καὶ μόνον φυσικῶς διηρημένος· οἷον, αἱ λαγῶ τῆς νυκτὸς νέμονται, οἰκία χειμῶνος μὲν εὐήλιος, τοῦ δὲ θέρους εὐσκιος· καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπὶ ἐποχῆς· ἐπὶ Θησεύς. 3) διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, ὅταν ὁ χρόνος εἶνε ὀρισμένος· οἷον, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ταῦτ' ἐγένετο· ὠσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀττικῶν ἑορτῶν· οἷον, Παναθηναίαις, Διονυσίοις. Καὶ μετὰ τῆς ἐν, ὅταν σημαίνεται τὸ ὅλον χρονικόν διάστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου γίνεται τι· οἷον, ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσι ταῦτ' ἐγένετο. 4) δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἷον, κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ πόλις ἡμῶν ἡγεμονικῶς εἶχε. Καὶ ἄνευ τῆς κατὰ ἐπὶ ἐπιρρηματικῆς ἐννοίας ἢ ἐμπροθέτου τινός· ἀλλ' ἡ αἰτιατικὴ αὕτη τίθεται πάντοτε μετὰ τινος τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ καὶ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας οὗτος ἢ τοῦ ἡδῆ· οἷον, Πρωταγόρας τρίτην ἡδῆ ἡμέραν ἀποδεδήμεκεν=πρὸ δύο ἡμερῶν, ἐξήλθμεν ἔτος τουτί τρίτον εἰς Πάνακτον. Καὶ μετὰ τῆς περί, ὅταν

εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ὡς ἔγγιστα ἢ τὸ περίπου· οἶον, περὶ δαίλην, περὶ λύχων ἀφὰς ἀφίκετο.

Σημ. α'. Ὁ χρόνος φέρεται καὶ διὰ τῶν χρονικῶν λόγων, χρονικῶν μετοχῶν καὶ χρονικῶν ἐπιθέτων· οἶον, τριταῖος, χθιζός, χθесαινός, πρῶτος ἀπῆλθε, κτλ.

Σημ. β'. Ὁ χρόνος δύναται νὰ παρασταθῇ ἐξαχῶς 1) χρόνος, ἐν ᾧ γίνεταί τι· οἶον, νυκτὸς ἢ ἐν νυκτὶ ἦλθε. 2) Χρόνος, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐγένετο τι· οἶον, πρότερον, πρὸ τῶν ἄλλων ἦλθε. 3) Χρόνος, μετὰ τὸν ὁποῖον γίνεταί τι· οἶον, ὕστερον τούτων ἢ μετὰ ταῦτα ἦλθε. 4) Χρόνος, ἐξ οὗ ἀρχεται νὰ γίνηται τι· οἶον, ἔωθεν ἐργάζεται, ἀπὸ πρῶας γράφει, ἐκ νεότητος πάσχει. 5) Χρόνος, εἰς ὃν λήγει τι· οἶον, ἕως ἑσπέρας ἐμάχοντο, μέχρι δαίλης γράφει. 6) Χρόνος, περὶ ὃν γίνεταί τι (περίπου, ὡς ἔγγιστα)· οἶον, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη ἐτελεύτα (Κλέαρχος), περὶ λύχων ἀφὰς ἀφίκετο.

Γ'. Τὸ διὰ τί ἢ τὸ αἷτιον.

§ 173. Τὸ αἷτιον εἶνε πέντε εἰδῶν α.) ποιητικόν, β.) προτρεπτικόν, γ.) τελικόν, δ.) ἠθικόν, ε.) ὀργανικόν· ἀλλὰ τὸ τελευταῖον ὑπάγεται κυρίως εἰς τὸ πῶς, καὶ ἐκεῖ θὰ γείνη ἡ διδασκαλία αὐτοῦ.

α. Ποιητικόν αἷτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ μεταβαίνουσα εἰς ἄλλα πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ἐπιφέρει εἰς αὐτὸ ἀλλοίωσίν τινα, ἣτις καλεῖται πάθος· εἶνε δὲ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἡ ἐμπρόθετος γενική ἢ ἡ ἀπρόθετος δοτική (§ 96)· οἶον, Ἀχιλλεὺς ἀποκτείνει τὸν Ἑκτορα, ὁ Ἑκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ Ἀχιλλέως, ἐγὼ εἶρηκα ταῦτα, ταῦτα εἰρηταίμην.

β. Προτρεπτικόν αἷτιον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ κινεῖ τὸ ποιητικόν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπὸ οἶον, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει. Καὶ ἄνευ τῆς ὑπὸ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ψυχικὸν πάθος (θαυμασμόν, ἐπαινον, φθόνον, οἶκτον, κλπ.) οἶον, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς, ἐπαινῶ σε τῆς προθυμίας, φθονεῖ μοι τῶν ἀγαθῶν, ἐλεῶ τὸν ἄνδρα τῆς πενίης, ζηλῶ σε τοῦ πλούτου. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ

τῶν δικαστικῶν (κατηγορίας, αἰτιάσεως καὶ τιμωρίας σημαντικῶν) ῥημάτων οἷον, διώκω μὲν κατηγορίας, φεύγω δὲ φόνου, γράφομαι τινα κλοπῆς, σφοδρίζω ὑπῆγον θανάτου, Φίλιππος αἰτιάζεται με πολέμου, τιμωρῶ τινα ἐξαπάτης, κλπ. 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπὶ οἷον, ἀγροικίᾳ ταῦτα πράττει, φθόνῳ οὐκ ἐπκινεῖ τὰ καλὰ, ἐπὶ τούτῳ Κίμων ἐθανάτωσεν Ἐπικράτην. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν σημαίνοντων ἠθικὸν πάθος (χαράν, λύπην, ἡδονήν, κλπ.) οἷον, χαίρω τῇ σῇ ἐπιδόσει καὶ ἐπὶ τῇ σῇ ἐπιδόσει, ἦδετο τῇ στολῇ· ἐχαλέπαινον τοῖς εἰρημένοισι, ἐλυποῦντο τοῖς πεπραγμένοις, κλπ. 4) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διὰ οἷον, διὰ τοῦτο ταῦτα πράττει, δι' ἡμᾶς ζῶσιν.

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται δῆλον, ὅτι τὰ μὲν ψυχικοῦ παθήματος ῥήματα ἀπαιτοῦσι τὸ προτρεπτικὸν αἷτιον κατὰ γενικὴν ἀπρόθετον οἷον, θαυμάζω σε τῆς ἀρετῆς· τὰ δὲ ἠθικοῦ, κατὰ δοτικὴν ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπὶ οἷον, χαίρω τῇ σῇ ἢ ἐπὶ τῇ σῇ ἐπιμελείᾳ. Σημειωτέον δ' ὅτι εἰς τὰ δικαστικὰ ῥήματα τὸ μὲν πρόσωπον τίθεται κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν (συνήθως κατ' αἰτιατικὴν), τὸ δὲ ἔγκλημα κατὰ γενικὴν οἷον, διώκω τινα φόνου, γράφομαι τινα κλοπῆς (προδοσίας), προσκαλοῦμαι τινα τραύματος, τιμῶμαι τινα θανάτου, ἐνεκάλει αὐτοῖς ὀλιγορίας. Ἀλλὰ καὶ Αἰσχίνης Κτησιφῶντα γραφὴν παρανόμων ἐδίωκεν. Εἰς δὲ τὰ σύνθετα μετὰ τῆς κατὰ (καταγιγνώσκω, κατηγορῶ, καταψηφίζομαι, κλπ.) τὸ μὲν πρόσωπον τίθεται πάντοτε κατὰ γενικὴν, τὸ δὲ ἔγκλημα ἢ ἡ ποινὴ κατ' αἰτιατικὴν οἷον, κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο (Πλτ), κατέγνωσαν τοῦ προδότου θάνατον. Ὅταν δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῶσι καὶ τὰ τρία ὁμοῦ, πρόσωπον, ἔγκλημα καὶ ποινὴ, τὸ μὲν πρόσωπον καὶ τὸ ἔγκλημα τίθενται κατὰ γενικὴν, ἡ δὲ ποινὴ κατ' αἰτιατικὴν οἷον, πολλῶν οἱ πατέρες ἡμῶν μηδισμοῦ θάνατον κατέγνωσαν (Ίσχυρ.)¹

Σημ. β'. Τὸ προτρεπτικὸν αἷτιον φέρεται καὶ διὰ αἰτιολογικῆς μετοχῆς καὶ αἰτιολογικοῦ λόγου (§ 152, β', 435).

γ'.) Τελικὸν αἷτιον λέγεται ὁ σκοπός, οὗ ἕνεκα ὁρμᾶται τὸ ποιητικὸν αἷτιον εἰς ἐνέργειαν· φέρεται δὲ 1) διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἕνεκα ἢ χάριν οἷον, δένδρα θεραπεύουσι καρποῦ ἕνεκα, κοινῶνίας χάριν. Καὶ μετὰ μόνης γενικῆς ἐνάρθρου ἀπαρεμφάτου

¹ Ἡ ποινὴ φέρεται ἐνίοτε καὶ διὰ δοτικῆς ὀργανικῶς Ἀθηναῖοι Σωκράτην θανάτῳ ἐξημίωσαν.

(§ 128, σημ.) οἶον, τοῦ μὴ διαφυγεῖν τὸν λαγῶν ἐκ τῶν δικτύων σκοποὺς καθίσταμεν. 2) Διὰ δοτικῆς ἄνευ ἢ μετὰ τῆς ἐπὶ οἶον, πλεῖστα ἐπιτήδεια ἐλάμβανε τῇ στρατιᾷ, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρίδος ἐπράττετο ταῦτα, συλλαμβάνει τινὰ ἐπὶ θανάτῳ· 3) Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς εἰς, πρὸς, ἐπὶ (μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων)· οἶον, εἰς ἀγαθὸν ἔγραψα ταῦτα, πρὸς δόξαν λέγει ταῦτα, πορεύομαι ἐφ' ὕδωρ, κλπ.

Σημ. Τὸ τελικὸν αἷτιον φέρεται καὶ διὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, τελικῆς μετοχῆς καὶ τελικῶν λόγων.

δ'. Τὸ ἠθικὸν αἷτιον φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου καὶ σημαίνει 1) ὅτι γίνεται τι πρὸς χάριν ἢ ὠφέλειαν, ἢ τοῦναντίον πρὸς λύπην ἢ βλάβην προσώπου τινός· οἶον, πᾶς ἀνὴρ ἑαυτῷ πονεῖ, διδάσκω σοι τὸν υἱόν, τέθνηκεν ἡμῖν ὁ εὐεργέτης (=πρὸς λύπην ἢ βλάβην ἡμῶν), Ἀθηναίων ἕκαστος ἡγήτο οὐχὶ τῷ πατρὶ γεγεννησθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. 2) Εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον αἶσθημα προσώπου τινός· οἶον, ἡ μήτηρ οὐκ ἐξ σε ποιεῖν, ὅτι ἂν βούλῃ, ἴν' αὐτῇ μακάριος ᾖς (=διὰ τὴν τῆς γείνης μακάριος), ἡ γυνὴ ἄχθεται, ὅτι οὐ τῶν ἀρχόντων αὐτῇ ὁ ἀνὴρ ἐστίν, πῶς ἡμῖν ἔχεις; =τί μᾶς κἀμνεῖς; 3) Κρίσιν τινός· οἶον, ὁ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἐμοὶ γ' ἀνὴρ=κατὰ τὴν γνώμην μου τοῦλάχιστον.

Σημ. α'. Ἡ ἠθικὴ σχέσις πολλάκις λεπτύνεται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε φαίνεται, ὅτι ἡ δοτικὴ κεῖται ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς· οἶον, οἱ ἄνθρωποι ἐν τῶν κτισμάτων τοῖς θεοῖς εἰσιν, χάριν γὰρ ἔφη, εἰ ἔνεκα κρεαδῶν τῇ θυγατρὶ τὸν παῖδα ἀποδοιολήσαιμι, κλπ. Ἡ δοτικὴ αὕτη τίθεται ἐνίοτε πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συμπτώσεως δύο γενικῶν· οἶον, ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τῶν ὁδῶν ἐτύγγανε τεθνηκώς, κλπ.

Σημ. β'. Ἡ δοτικὴ τοῦ ἠθικοῦ αἵτιου ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν καλεῖται περιποιητικὴ μὲν, ὅταν σημαίνῃ τὸ πρόσωπον, πρὸς χάριν τοῦ ὁποῦο ἢ ὠφέλειαν γίνεται τι, ἀντιπεριποιητικὴ δέ, ὅταν σημαίνῃ τὸ πρόσωπον, πρὸς λύπην τοῦ ὁποῦο ἢ βλάβην γίνεται τι· ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων λέγεται ἠθικὴ.

Δ'. Τὸ πῶς ἢ ὁ τρόπος.

§ 174. Τὸ πῶς σημαίνει α., τὸν τρόπον, β., τὸ ὄργανον.

α.) Ὁ τρόπος σημαίνει τὸ πῶς γίνεται τι καὶ φέρεται 1) διὰ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων, καλῶς, κακῶς, κυνηδόν, ἑλληνιστί, πεζῇ, κλπ. 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ, μετὰ, ἐκ, οἶον, διὰ πένθους τὸ γῆρας ἄγει, μετὰ χαρῆς λέγει, ἐκ περισσοῦ πράττει ταῦτα. 3) Διὰ δοτικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν ἢ σύν, οἶον, τούτῳ τῷ τρόπῳ, τίνι τρόπῳ, βίᾳ, σπουδῇ, προσφάσει, λόγῳ, ὀνόματι, γνώμῃ, τύχῃ, ἐπιμελείᾳ, ἐν σιγῇ ταῦτ' ἐγένετο, σύν χαρᾷ λέγει ταῦτα. 4) Δι' αἰτιατικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ, εἰς, ἀνά, οἶον, τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησε ταῦτα, Ἀθηναῖοι πολλῇ στρατιᾷ ὥρμηοντο πρόφασιν μὲν Ἐγεσταίων ξυμμάχια, τὸ δ' ἄληθές Σικελίας ἐπιθυμία, εἰς τάχος ταῦτα ἐγένετο, ἀνὰ δέκα εἰσῆλσαν εἰς τὴν πόλιν.

β.) Τὸ ὄργανον ἦτοι τὸ ὑλικόν ἢ ἠθικόν μέσον, δι' οὗ γίνεται τι, φέρεται 1) διὰ δοτικῆς (ὀργανικῆς) συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν ἢ (σύν), οἶον, πατάσσει ῥάβδῳ, βάλλει τινὰ λίθοις, οὐδείς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτῆσατο, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μάχονται, τὸν νεκρὸν ξύν τῇδε κουφίῃς χειρὶ. 2) Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ (ἀπό, μετὰ, ἐκ), οἶον, διὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἢ μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων μάχονται, ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίνειν.

§ 175. α. Εἰς τὸ πῶς ἀνάγουσι καὶ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς γίνεται τι, φέρεται δέ 1) δι' ὀνόματος μετουσιαστικοῦ χρυσοῦς, χαλκοῦς, ἀργυροῦς, ξύλινος, πήλινος, ὀστράκινος, κλπ. 2) Διὰ γενικῆς συνήθως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐκ ἢ ἀπὸ, οἶον, ἐστρωμένη ἐστίν ἡ ὁδὸς λίθου, τὰ δὲ πλοῖα ἐκ τῆς ἀκάνθης ποιούμενα (Ἡρδ.), εἴματα ἀπὸ ξύλων πεποιημένα. 3) Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, οἶον, ἡ ἀγορὰ καὶ τὸ πρυτανεῖον παρὶψ λίθῳ ἡσκημένα.

§ 175. β. Ἡ δοτικὴ (ἀπρόθετος) πολλάκις σημαίνει τὸ ὁμοῦ διὸ ὑπὸ μὲν τῶν παλαιῶν γραμματικῶν καλεῖται δοτικὴ ἑλλειπτικὴ τῆς σύν, ὑπὸ δὲ τῶν νεωτέρων δοτικὴ συνοδευτικὴ τίθεται δὲ ἢ μόνῃ (ἐπὶ περιληπτικῶν ὀνομάτων καὶ κινήσεως

σημαντικῶν ῥημάτων), ἢ συνηθέστερον μετὰ τῆς αὐτός· οἶον, Ἄ-
θηναῖοι ἤλθον πλήθει οὐκ ὀλίγῳ, οἱ Ἄθηναῖοι πολλῇ στρατιᾷ
(πολλαῖς ναυσί, πολλοῖς στρατιώταις, στρατῷ, κλπ.) ὤρμηντο,
οἱ πολέμιοι ἐνέπρησαν τὴν πόλιν αὐτοῖς ἱεροῖς, πέντε καὶ εἴκοσι
νῆες ἀπώλοντο αὐτοῖς ἀνδράσι, κλπ.

Ε'. Τὸ πόσον ἢ τὸ ποσόν.

§ 176. Εἰς τὸ ποσὸν ἀνάγονται α.) τὸ τοπικὸν ἢ χρονικὸν διά-
στημα, β.) τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς, γ.) τὸ τίμημα, δ.) τὸ πο-
σάκις, ε.) πᾶσα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπίτασις.

α.) Τὸ τοπικὸν ἢ χρονικὸν διάστημα φέρεται δι' αἰτιατικῆς
ἀπροθέτου· οἶον, ἀπέχει ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἐβδο-
μήκοντα, ἐξῆσεν ἔτη ὀγδοήκοντα.

Σημ. Δι' αἰτιατικῆς φέρεται καὶ ἡ διάρκεια τοῦ χρόνου (§ 172)· οἶον,
τὴν νύκτα πῦρ ἀναδοῦσα πολὺ καὶ τὴν ἡμέραν καπνόν· οἱ Θρᾷκες τὸν ἄλ-
λον χρόνον ὅμοροι προσώκουν ἡμῖν. Καὶ μετὰ τῆς παρὰ· οἶον, παρὰ
πάντα τὸν πόλεμον· ἔτι δὲ καὶ διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διὰ· οἶον, δι' ἡμε-
ρῶν τεσσαράκοντα.

β.) Τὸ μέτρον τῆς ὑπεροχῆς τίθεται εἰς τὰ συγκριτικὰ καὶ
ὑπερθετικὰ καὶ φέρεται πάντοτε διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου (§ 59,
σημ.)· οἶον, ἐνικαυτῷ πρεσβύτερος.

γ.) Τὸ τίμημα φέρεται πάντοτε διὰ γενικῆς ἄνευ ἢ μετὰ
τῆς ἀντι (§ 83, β)· οἶον, τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τάχαθ'
οἱ θεοί, τιμῶ τὴν βίβλον δραχμῆς ἢ ἀντι δραχμῆς.

δ.) Τὸ ποσάκις φέρεται διὰ τῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων,
ἅπαξ, δῖς, τρίς, πολλάκις, κλπ.· οἶον, ἅπαξ ἤλθε, δῖς εἶπον, κλπ.

ε.) Ἡ ἐπίτασις γίνεται διὰ τῶν ἐπιτατικῶν ἐπιρρημάτων·
οἶον, λίαν, ἄγαν πονεῖ, κόπτει τὴν θύραν σφόδρα, πάνυ καλῶς,
ἥττον, ἥκιστα σοφός, κλπ.

ΣΤ'. Τὸ κατὰ τι.

§ 177. Κατὰ τι λέγεται τὸ μέρος, καθ' ὃ πάσχει τὸ ὑποκείμενον ἢ ὑπερέχει ἢ διαφέρει· φέρεται δέ, 1) δι' αἰτιατικῆς συνή-

θως μὲν μόνης, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς κατὰ (εἰς, πρὸς) οἶον, κάμνει τοὺς ὀφθαλμούς, βροτῶν πάντων ὑπερέσχεν ὄλβον, διαφέρει γυνὴ ἀνδρὸς τὴν φύσιν, πολὺ πλεῖστον ἐκείνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν (Λυσ.), ἀνδρα πρὸς δικαιοσύνην διαφέροντα (Αἰσχ.), καὶ πάντων τῶν ἡλικίων διαφέρων ἐφαίνετο (ὁ Κύρος) καὶ εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν, ἃ δέοι, καὶ εἰς τὸ καλῶς καὶ ἀνδρείως ἕκαστα ποιεῖν. 2) Διὰ δοτικῆς ἀπρόθετου· οἶον, Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὡμότητι καὶ συκοφαντίᾳ, παντὶ ὑπερέχει.¹

§ 178. Τὸ κατὰ τι εἰς τὰ συγκριτικὰ, ὑπεροχικὰ καὶ διαφορικὰ ῥήματα, φέρεται συνήθως κατὰ δοτικὴν ἀπρόθετον· οἶον, οἱ κράτιστοι καὶ τιμαῖς καὶ δώροις πλεονεκτοῦσιν· ὁ σπουδαῖος διαφέρει τοῦ φαύλου τῇ δόξῃ. Αἰσχίνης ὑπερβέβληκε πάντας ἀνθρώπους ὡμότητι καὶ συκοφαντίᾳ. Ὡσαύτως διὰ δοτικῆς φέρεται τὸ κατὰ τι καὶ ὅταν ἐν τοῖς παθητικοῖς ῥήμασι τὸ πάσχον μέρος συνοδεύηται μετὰ δεικτικῆς ἀντωνυμίας (§ 101)· οἶον, ταύτῃ τῇ χειρὶ τέμνεται.

§ 179. Ὅταν δὲ ἐκφέρηται ὁμοῦ τὸ ποσὸν καὶ τὸ κατὰ τι, τότε τὸ μὲν ποσὸν φέρεται δι' αἰτιατικῆς, τὸ δὲ κατὰ τι διὰ δοτικῆς συνήθως ἄνευ τῆς ἐν, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς ἐν· οἶον, ἐμπειρίᾳ πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερέχετε· καὶ τῷ γένει καὶ τῷ κάλλει πολὺ διήνεγκεν. Ἀλλὰ καὶ πολὺ τὴν φύσιν διήνεγκεν.

Σημ. γεν. Οἱ κοινοὶ προσδιορισμοί, οἵτινες συγκείμενα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν καλοῦνται, τίθενται κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου ὅτε μὲν περισσότεροι, ὅτε δὲ ὀλιγότεροι· οἶον, Σωκράτης ἐδίδασκεν Ἀθήνησιν ὥρα δεκάτῃ μισθοῦ ἑνeca τῇ γλώττῃ καὶ ὅλη ψυχῇ τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς τὴν φιλοσοφίαν.

Περὶ πτώσεων.

§ 180. Πτώσις λέγεται ἡ ἐν τῇ κλίσει μεταβολὴ τῆς καταλήξεως τῶν πτωτικῶν πρὸς ἑκφρασιν σχέσεώς τινος. (Ὁρα Γραμ. Α. Χριστ. § 124 σημ.)

¹ Ὅταν τὸ κατὰ τι φέρηται διὰ τοῦ οὐδὲν, μὴ δὲν, τί, τίθεται πάντοτε σχεδὸν κατ' αἰτιατικὴν.

§ 181. Ἡ ὀνομαστική χρησιμεύει, ὡς εἶδομεν (§ 11), εἰς παράστασιν τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου· οἷον, ὁ θεός ἐστὶ δίκαιος.

§ 182. Ἡ κλητική χρησιμεύει εἰς τὰς προσκλήσεις καὶ προσφωνήσεις τῶν δευτέρων προσώπων, ἵνα κάμῃ αὐτὰ ὁ προσφωνῶν προσεκτικὰ εἰς τὸν λόγον· διό, ἐν ᾧ πᾶσαι αἱ ἄλλαι πτώσεις εἶνε τρίτου προσώπου, αὕτη μόνη εἶνε δευτέρου· οἷον, Σώκρατες, ἀκούεις, Αἰσχίνη; Προστιθεμένου δὲ τοῦ ὧ, ἡ προσφωνήσις γίνεται ἀναφωνήσις· οἷον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες δικασταί.

Σημ. Ἡ προσφωνητικὴ καὶ ἀναφωνητικὴ κλητικὴ κεῖται ἐκτὸς πάσης προτάσεως· διὸ χωρίζεται ἀμφοτέρωθεν διὰ κομμάτων. Ἀντὶ δὲ τῆς κλητικῆς τίθεται ἐνίοτε ἀπτικῶς ἡ ὀνομαστικὴ· οἷον, ὁ παῖς ἀκολουθεῖ μοι. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐννοεῖται ἡ ἀντωνυμία σύ, ἥτις πολλάκις καὶ λέγεται (§ 296 σημ.)· οἷον, ἴθι σὺ ὁ πρεσβύτατος.

§ 183. Λέγεται κοινῶς, ὅτι ἡ κλητικὴ γίνεται ὑποκείμενον ῥήματος β'. προσώπου προστακτικῆς· οἷον, παῖ ἄπτε λύχον. Ἀλλ' ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως ὑποκείμενον εἶνε ἡ ἐλλείπουσα προσωπικὴ ἀντωνυμία σύ=σὺ παῖ ἄπτε λύχον· ἐντεῦθεν καὶ τὸ κατηγορούμενον, οἱ μετοχικοὶ καὶ οἱ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τῆς κλητικῆς τίθενται κατ' ὀνομαστικὴν· οἷον, Φίλιππε, ἀνθρώπος εἶ=σὺ Φίλιππε, ἀνθρώπος εἶ, ὦ γυναῖκες αἱ καθήμεναι, ὦ ἄνδρες οἱ παρόντες. Ὡσαύτως καὶ ὅταν μετὰ τὴν κλητικὴν ἐπιφέρηται ἕτερον οὐσιαστικὸν συνδεδεμένον διὰ τοῦ καί· οἷον, ὦ Κύρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι.

§ 184. Αἱ ἄλλαι τρεῖς πτώσεις χρησιμεύουσιν, ὡς εἶδομεν, εἰς παράστασιν τοῦ ἀντικειμένου καὶ παντὸς ἄλλου ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ τῆς προτάσεως· διὸ καὶ πλάγια καλοῦνται, διότι δὲν ἀποτελοῦσιν ὀρθὴν (τελείαν) πρότασιν, ἀλλὰ πλάγιως μόνον προσδιορίζουσι τὴν διὰ τῆς ὀνομαστικῆς ἀπηρτισμένην ἤδη πρότασιν· ἡ δὲ ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ καλοῦνται ὀρθαὶ καὶ εὐθεῖαι, διότι ἀποδίδονται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ῥῆμα, καὶ ἀποτελοῦσι μετ' αὐτοῦ τέλειον λόγον, ὅστις καλεῖται ὀρθός.¹

¹ Ἡ ὀνομαστικὴ κυρίως δὲν εἶνε πτώσις, διότι αὕτη δὲν πίπτει, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς ἀρχονται τὰ πτωτικά γὰ πίπτωσιν, ὡς τὸ οὐδέτερον γένος δὲν εἶνε γένος καὶ καταχρηστικῶς καλεῖται γένος.

Σημ. Ἡ δοτικὴ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ εἶνε σχεδὸν ἄχρηστος, ἀντ' αὐτῆς δὲ μεταχειρίζεται τὴν γενικὴν ἢ τὴν αἰτιατικὴν μετὰ τῶν προθέσεων μέ (=ματά), εἰς, πρὸς· οἶον, ὁμοῖος τῷ πατρὶ=ὁμοῖος τοῦ πατρὸς ἢ μέ τὸν πατέρα, ἀρμόδιος γυναιξὶ=ἀρμόδιος εἰς τὰς γυναῖκας, εἶπεν αὐτῷ=εἶπεν εἰς αὐτόν ἢ πρὸς αὐτόν, κλπ.

Περὶ ἐγκλίσεων.

§ 185. Ἐγκλισις λέγεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται ἡ διάθεσις τοῦ ὑποκειμένου· εἶνε δὲ αἱ ἐγκλίσεις τέσσαρες, ὀριστική, ὑποτακτική, εὐκτική καὶ προστακτική· (ἴδε Γραμ. Α. Χριστ. § 259, 4 σημ. γ'.)

Σημ. Ἡ διάθεσις τοῦ ῥήματος ἀναλογεῖ πρὸς τὸ γένος τοῦ ὀνόματος, αἱ δὲ ἐγκλίσεις πρὸς τὰς πτώσεις· καὶ ἡ μὲν ὀριστική, πρὸς τὴν ὀνομαστικὴν, ἡ δὲ προστακτικὴ πρὸς τὴν κλητικὴν, ἡ δὲ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ πρὸς τὰς πλαγίας· διὸ ἡ μὲν ὀριστικὴ καὶ προστακτικὴ δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ὀρθαὶ ἐγκλίσεις, ἡ δὲ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ πλαγαίαι.

§ 186. Ἐπειδὴ αἱ κρίσεις καὶ τὰ βουλήματα ἡμῶν δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσιν ἀνεξαρτήτως ἢ ἐξηρητημένως ἀπ' ἄλλων, λεγομένων ἢ ἐννοουμένων, καὶ ἐπομένων αἱ προτάσεις δυνατόν νὰ εἶνε ἀνεξάρτητοι (ἀπόλυτοι) ἢ ἐξηρητημένοι ἀφ' ἑτέρων, διὰ τοῦτο καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων εἶνε διττή, ἀνεξάρτητος καὶ ἐξηρητημένη.

Σημ. Αἱ μὲν ἀνεξάρτητοι προτάσεις, ἐπειδὴ σημαίνουσι τὰς κυρίας ἐννοίας ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἄλλων, λέγονται κύριαι, αἱ δὲ ἐξαρτώμεναι, ἐπειδὴ σημαίνουσι τὰς ὑποδεστέρας ἐννοίας καὶ ὑποτασσομένας εἰς τὰς κυρίας, καθ' ὅς ῥυθμίζουσι καὶ τὰς ἐγκλίσεις αὐτῶν, λέγονται ὑποταγεῖς (§ 411—412).

Α'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

α. Ὀριστικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 187. Ἡ ὀριστικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι τὸ ὠρισμένον καὶ ὄντως ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον, καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ ὠρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων· οἶον, τὸ πῦρ καίει,

ἔστι θεός, ὁ θεός ἐστὶ δίκαιος, ὁ Φίλιππος οὐκ ἔστι δίκαιος.

Σημ. Ἡ ὀριστικὴ μετὰ τοῦ καὶ δὴ (καί) τίθεται ἐμφαντικῶς καὶ ἐπὶ ὑποθετικῆς ἐννοίας, ὡς θετικῆς ὅμως θεωρουμένης· οἷον, καὶ δὴ ἀποβαίνομεν=ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι ἀποβαίνομεν.

2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀνεξαρτήτων (ἀπολύτων) καὶ ἀνενδοιαστων· οἷον, τίς κόπτει τὴν θύραν; πῶς ἔχεις; πότε ἦλθες; Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἷον, τί ἂν ἐγένετο;

Σημ. Ἐπὶ ψυχικοῦ παθήματος (ὀργῆς, ἀγανακτήσεως, κτλ.) ἀποφατικὴ ἐννοια πολλάκις ἐκφράζεται διὰ καταφατικῆς ἐρωτήσεως, καὶ τοῦναντίον· οἷον, πῶς οἶδα, =οὐκ οἶδα, πῶς οὐκ οἶδα;=οἶδα.

3) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν καθ' ἱστορικὸν χρόνον, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων (§ 215)· οἷον, ἔλεγον ἂν, εἶπον, ἂν, εἰρήκειν ἂν.

4) Ἐπὶ εὐχῆς παρελθόντων πραγμάτων μετὰ τοῦ εἴθε καθ' ἱστορικὸν χρόνον (§ 190, 1, σημ.), εἴθε σοὶ συνεγενόμην. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἷον, εἴθε μὴ ἐγένετο.

β'. Προστακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 188. Ἡ προστακτικὴ ἐκφράζει ἔφεςιν τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν βουλευμάτων αὐτοῦ, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ προσταγῆς· οἷον, παῖ, ἄπτε, λύχνον. Καὶ μετὰ τῶν μορίων ἴθι, ἄγε, δεῦτε, δεῦρο, φέρε ἐν β'. προσώπῳ πρὸς ἐπίτασιν τῆς προσταγῆς· οἷον, ἴθι καταβόησον, ἄγε κάλεσον, δεῦτε ἄγετε, δεῦρο εἰπέ, φέρε δὴ σκέψασθε.¹

Σημ. Ἡ αὐστηρὰ καὶ ἀνυπόμονος προσταγὴ ἢ προτροπὴ φέρεται ἐρωτηματικῶς διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς β'. προσώπου μετὰ τοῦ οὐ· οἷον, οὐκ ἀποκτενεῖτε τὸν αὐτόχειρα;=ἀποκτείνετε· παῖδες οὐ σκέψασθε;=σκέψασθε· οὐκ εὐφημήσεις;=εὐφήμει.

¹ Ἡ προσταγὴ γίνεται ἐπὶ παρόντων προσώπων, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐπὶ ἀπόντων, πάντοτε ὅμως διὰ μέσου τοῦ παρόντος· διὸ ἡ προσταγὴ εἶνε διττὴ ἄμεσος καὶ ἔμμεσος καὶ ἡ μὲν ἄμεσος φέρεται κατὰ β'. πρόσωπον, ἡ δὲ ἔμμεσος κατὰ γ'. παῖ, ἄπτε λύχνον, ὁ παῖς ἀπτέτω λύχνον.

2) Ἐπὶ παραινέσεως καὶ προτροπῆς· οἶον, τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ γονεῖς τίμα, θάρρει, ἔλπιζε.

3) Ἐπὶ δεήσεως, εὐχῆς ἢ κατάρας περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἶον, μῆνιν ἄειδε θεά, κλυθί μευ ἀργυρότοξε, ἔρρωσο, εὐτύχει, ἔρρ' ἐς κόρακας.

4) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἐνεστώτα (ἢ παρακείμενον), οἶον, μὴ λέγε, μὴ δέδιθι, μὴ κεκωλύσθω, μὴ κεκράγετε.¹

γ'. Ὑποτακτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 189. Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει τὸ ἐξ ὑποκειμένου, καὶ ἐπομένως τὸ προσδοκώμενον, καὶ τίθεται

1) Ἐπὶ τῶν αὐθυποτάκτων, ἥτοι ὅταν τὸ ὑποκείμενον προτρέπη ἑαυτὸ καὶ ἄλλους εἰς τὸ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ πρακτέον ἢ μὴ πρακτέον· οἶον, ἄγωμεν, ἴωμεν, μὴ φοβώμεθα. Καὶ μετὰ τῶν παρακλευσματικῶν μορίων, ἴθι, ἄγε, φέρε, δεῦτε· οἶον, ἴθι, ἀνακαλέσωμεν, ἄγε σκοπώμεν, φέρε σκεψώμεθα, δεῦτε προσκυνήσωμεν.²

Σημ. Τὰ αὐθυπότακτα φέρονται κατὰ α'. πληθυντικὸν πρόσωπον, ἐνίοτε δὲ καὶ καθ' ἐνικὸν συνήθως μετὰ τοῦ φέρε· οἶον, ἄγωμεν, φέρε εἴπω. Ἄλλα καὶ ἐπὶ β'. προσώπου· οἶον, φέρ', ὦ τέκνον, νῦν καὶ τὸ τῆς νήσου μάθης.

2) Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἀόριστον συνήθως δευτέρου προσώπου· οἶον, μὴ εἴπης, μὴ εἴπητε, μὴ τις ὑπολάβῃ. Καὶ πρωθυστερώς· οἶον, ὑπολάβῃ δὲ μνηδεῖς.

Σημ. α'. Ἡ αὐστηρὰ καὶ ἔντονος ἀπαγόρευσις φέρεται διὰ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς β'. προσώπου ἐρωτηματικῶς μετὰ τοῦ οὐ μὴ· οἶον, οὐ μὴ λαλήσεις; = μὴ λαλήσης.

Σημ. β'. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις

¹ Ἡ μὲν προσταγὴ γίνεται ἀπὸ ἀνωτέρου πρὸς κατώτερον, ἡ δὲ δέησις, ἀπὸ κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον, ἡ δὲ προτροπὴ καὶ παραινέσις ἐπὶ ἰσοδύναμον ἢ καὶ ἀδιαφόρων.

² Εἰς τὴν ὑποτακτικὴν τῶν αὐθυποτάκτων ἡ καθωμικλημένη προσθέτει καὶ τὸ μόριον ἄς· οἶον, ἄς ὑπάγωμεν, ἄς μὴ φοβώμεθα. Ἀντὶ δὲ τῶν παρακλευσματικῶν λαμβάνει τὸ ἐλάτε· οἶον, ἐλάτε νὰ προσκυνήσωμεν, κλπ.

γίνεται διὰ τοῦ μὴ ἐπὶ β'. ἢ γ'. προσώπου, καὶ φέρεται ἐπὶ μὲν ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου εἰς προστακτικὴν οἶον, μὴ λέγε, μὴ λέγετε, μὴ λεγέτω, μὴ λεγέτωσαν, μὴ ἑσταθι, μὴ κακωλύσθω· ἐπὶ δὲ ἀορίστου εἰς ὑποτακτικὴν, ἀλλὰ ἐπὶ μὲν β'. προσώπου πάντοτε εἰς ὑποτακτικὴν, ἐπὶ δὲ γ'. καὶ εἰς προστακτικὴν οἶον, μὴ εἴπης, μὴ εἴπωμεν, μὴ τις εἴπῃ καὶ, μὴ τις εἰπάτω· τὸ δὲ μὴ ψεύσον, ὦ Ζεῦ, μὴ πῖθι, μὴ ἔνθεο, μὴ πῶ καταδύσσο, εἶνε μοναδικὰ καὶ καινοπρεπῇ.¹ Ἀπαγόρευσις γίνεται καὶ ἐπὶ πρώτου πληθυντικοῦ προσώπου τῆς ὑποτακτικῆς οἶον, μὴ φοβώμεθα, μὴ διώκωμεν, μὴ εἴπωμεν· ἀλλὰ ταῦτα ὑπάγονται μᾶλλον εἰς τὰ αὐθυπότακτα.²

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεων α.) ἀπορηματικῶν, ὅταν δῶλα δὴ ἐν ἀμνηχανίᾳ εὐρισκόμενός τις, ἐρωτᾷ αὐτὸς ἑαυτὸν περὶ τοῦ πρακτέου ἢ μὴ πρακτέου οἶον, τί δρῶ; τί φῶ; ποῦ στῶ; ποῖ φύγω; β.) Διστακτικῶν, ὅταν δηλαδὴ ἀμφιβάλλων τις περὶ τοῦ πρακτέου, ἢ μὴ πρακτέου ἐρωτᾷ ἄλλον, ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἀδειαν ἢ γνώμην νὰ πράξῃ ἢ νὰ μὴ πράξῃ αὐτό· οἶον, εἴπω τι τῶν εἰωθότων, ὦ δέσποτα; δέξεσθε ἡμᾶς ἢ ἀπίωμεν; Καὶ προτασσομένου πολλάκις τοῦ ῥήματος βούλει, βούλεσθε, θέλεις, θέλετε (ποιητ.) οἶον, βούλει πρίωμαί σε; βούλεσθε φῶμεν;³ γ.) Ἀγανακτητικῶν, ὅταν δηλ. μετ' ἀγανακτήσεως ἀποκρίνηται τις ἐρωτηματικῶς ἐπαναλαμβάνων τὰς αὐτὰς λέξεις τοῦ προλαλήσαντος πρὸς αὐτόν, ἀπορρίπτων τὴν αἵτησιν αὐτοῦ· οἶον, λύσόν με Ζεῦ· λύσω σε φῆς; Αἰσχύλε, παραινῶ σοι σιωπᾶν· σοὶ γ' ἐγὼ σιωπῶ;⁴

¹ Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ ἀπαγορευτικὸν μὴ συντάσσεται παντὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ τῆς προστακτικῆς, πλην τῶν δευτέρων προσώπων τοῦ ἀορίστου, ἅπερ αἰεὶ ὑποτακτικῇ συντάσσεται.

² Τὰ δὲ ταῦτοπροσωποῦντα οὐ προστακτικά, ἀλλ' αὐθυπότακτα οἱ πλεῖστοι καλοῦσιν (Γαζῆς).

³ Σημειῶσαι, ὅτι τὸ βούλει (θέλεις) ἐπὶ διστακτικῆς ἐρωτήσεως συντάσσεται μετὰ ῥήματος ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως μόνον ἐπὶ α. προσώπου· οἶον, βούλει πρίωμαί σε; Ἐπὶ δὲ β'. καὶ γ'. συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου· οἶον, βούλει ὑγιᾶς γενέσθαι; βούλει προσελθεῖν τὸν ἄνδρα;

⁴ Ἡ καθωμλημένη καὶ τὰ τρία εἶδη τῶν ἐρωτήσεων τούτων μεταφράζει δι' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ νά· νά εἴπω τι ἀπὸ τὰ συνειθισμένα; τί νά κάμω; νά σὲ λύσω λέγεις;



Σημ. α. Ἡ διστακτικὴ ἐρωτήσις φέρεται καὶ διὰ μέλλοντος ὀριστικῆς οἶον, τί ποιήσομεν. Ἀλλ' ἡ μὲν ὑποτακτικὴ ὑποβάλλει τὸ πρᾶγμα εἰς ζήτην ἀποφάσειν, ὁ δὲ μέλλων τῆς ὀριστικῆς εἰς ἀμοιβαίαν σκέψιν.

Σημ. β. Καὶ ταῖς ἐρωτήσεσι φέρονται κατὰ α. πρόσωπον ἐνικὸν ἢ πληθυντικόν· ἀλλ' ἡ διαπορηματικὴ φέρεται καὶ κατὰ γ'. ἐνικὸν πρόσωπον μετὰ τοῦ τίς, ὅταν ὁ διαπορῶν θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς τρίτον πρόσωπον· οἶον, εἰ εἶπῃ τις; τί ποιήσῃ τις; ποῖ τις φύγῃ; = τί νὰ εἶπῃ τις; τί νὰ κάμῃ τις; κλπ.

4) Ἐπὶ δισταγμοῦ μετὰ τοῦ μή οἶον, μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές εἰπεῖν (§ 252).¹

δ'. Εὐκτικὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 190. Ἡ εὐκτικὴ ἐκφράζει ἐπιθυμίαν ἢ ἀρέσκειαν τοῦ ὑποκειμένου, καὶ τίθεται.

1) Ἐπὶ εὐχῆς μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων· οἶον, τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα· γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλεός σου. Καὶ μετὰ τοῦ μὴ ἐπὶ ἀπευχῆς· οἶον, μὴ ζῶν μετ' ἀμουσίας. Καὶ μετὰ τῶν μορίων εἴθε, εἰ (γὰρ) πρὸς ἐπίτασιν τῆς εὐχῆς· οἶον, εἴθε γένοιτο ἀγαθὸς ὁ ἐμὸς παῖς· εἰ γὰρ γενοίμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ νεκρός· εἴ μοι γένοιτο φθόγγος ἐν βραχίوشي καὶ χερσίν. Ἐπὶ δὲ καὶ μετὰ τοῦ οὕτως (ἢ ὥς) ἐπὶ ὅρκου· οἶον, οὕτως ἀναίμην τῶν τέκνων, μισῶ τὸν ἄνδρα = ἔτσι νὰ χαρῶ τὰ τέκνα μου, μισῶ τὸν ἄνδρα.

Σημ. Ἡ εὐχὴ ἐπὶ μὲν μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων φέρεται εἰς προστακτικὴν ἢ συνηθέστερον εἰς εὐκτικὴν παντὸς χρόνου, πλην μέλλοντος·² οἶον, μὴ ζῶν μετ' ἀμουσίας, μὴ γένοιτο, εὐτύχει. Ἐπὶ δὲ παρελθόντων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὸν χρόνον μετὰ τοῦ εἴθε· οἶον, εἴθε σοὶ συνεγενόμην. Καὶ μετὰ τοῦ ὠφελον³ σὺν ἀπαρεμφάτῳ ἀνευ ἢ μετὰ τοῦ

¹ Τὰς διστακτικὰς προτάσεις ἡ καθωμιλημένη μεταφράζει διὰ τοῦ μήπως· οἶον, μήπως εἶνε ὀλίγον χωριάτικον τὸ νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν.

² Ἡ εὐχὴ οὐδέποτε φέρεται δι' εὐκτικῶν μέλλοντος· διότι ἡ εὐχὴ ἀπαιτεῖ θετικὴν ἐκπλήρωσιν, ὁ δὲ μέλλων ἄγνωστον καὶ ἀμφίβολόν τι σημαίνει· ἄρα ἀχρηστος ἐν ταῖς εὐχαῖς.

³ Οἱ μεταγενέστεροι συντάσσουσι τὸ ὠφελον (ὄφελον) καὶ μετὰ ῥήματος ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως θεωροῦντες αὐτὸ ὡς εὐχετικὸν ἐπίρ-

εἴθε ἢ εἰ γάρ· οἶον, ὥφελον ἐκλιπεῖν βίον, εἴθ' ὥφελ' ἢ προμνήστρι' ἀπο-
λέσθαι κακῶς (Ἀροστρ.), εἰ γὰρ ὥφελον οἶοι τ' εἶναι οἱ πολλοί.¹

2) Ἐπὶ τῶν δυνητικῶν λόγων μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ
ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων κατ' ἐνεστώτα ἢ ἀόριστον
ἢ ὑπερσυντελικὸν χρόνον (§ 215)· οἶον, εἴποιμι ἂν, λέγοις ἂν,
εἰρήκει ἂν.

3) Ἐπὶ ἐρωτήσεως τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι μετὰ τοῦ δυνητικοῦ
ἂν ἐπὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἶον, τί τις ἂν εἴποι·

Σημ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπεται ὅτι ὁ δυνητικὸς λόγος φέρεται διὰ τοῦ
δυνητικοῦ ἂν ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων εἰς ὀριστικὴν ἱστορικὸν χρό-
νου (πατατατικοῦ, ὑπερσυντελικῶ, ἀόριστου)· οἶον, ἔγραφον ἂν, ἔγεγρά-
φειν ἂν, ἔγραψα ἂν. Ἐπὶ δὲ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων εἰς εὐκτικὴν παντὸς
χρόνου πλὴν μέλλοντος· οἶον, γράφοιμι ἂν, γεγράφοιμι ἂν, γράψοιμι ἂν
(§ 215 καὶ 246).

§ 191. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ δυνητικοῦ ἂν τίθεται προσέτι 1) ἀντὶ
προστακτικῆς πρὸς εὐγενῆ ἔκφρασιν καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἀποτόμου
τῆς προστακτικῆς· οἶον, λέγοις ἂν ὡς τάχιστα=λέγε, χωροῖς
ἂν=χώρει. 2) Ἀντὶ ὀριστικῆς ἐπὶ συμπερασματικῶν καὶ γνωμι-
κῶν ἀναντιρρήτων πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φορτικοῦ καὶ αὐθεντικοῦ
τῆς ὀριστικῆς· οἶον, οὐκοῦν ἢ ῥητορικὴ δημηγορία ἂν εἴη, ἀντὶ
ἐστίν· ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἂν εἴη δυσμενής, ἀντὶ οὐκ ἔστιν.²

Σημ. α. γεν. Ἄπασαι αἱ ἐγκλίσεις δέχονται τὸν δυνητικὸν ἂν πλὴν τῆς
προστακτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς· ὁ δὲ μεθ' ὑποτακτικῆς συντασσόμενος ἂν
εἶνε ἀοριστολογικὸς ἢ ὑποθετικὸς (ζήτει ἂν ἐν τῷ περὶ μορίων).

ρημα· ὥφελον μετὰ ταύτης ἐκοιμήθη, ὥφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοὶ μου
(Δαβὶδ).

¹ Ἡ καθωμιλημένη τὴν εὐχὴν, τὴν μὲν ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων
ἐκφράζει διὰ τοῦ εἴθε νά, (ἄμποτε νά, μακάρι νά) καὶ ἱστορικὸν χρόνον
ὀριστικῆς· οἶον, εἴθε νά ἔγραφον, νά ἔγραψα, νά εἶχα γραμμένον· τὴν δὲ
ἐπὶ μελλόντων διὰ τῶν αὐτῶν μορίων καὶ τῆς ὑποτακτικῆς· οἶον, εἴθε νά
γράφω, νά γράψω, νά ἔχω γραμμένον.

² Ἐνταῦθα ἀνάγεται καὶ ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν λεγομένη ἀ-
νάλυσις τοῦ ὀριστικοῦ μέλλοντος, καθ' ἣν τίθεται κατ' αὐτοὺς ὁ ἀόριστος
τῆς εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἀντὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς·
οἶον, ἐφομαί τε καὶ οὐκ ἂν λειφθείην, ἀγτί καὶ οὐ λειφθήσομαι.

Σημ. β'. γεν. Ἡ μὲν ὀριστικὴ σημαίνει τὰ παθήματα τῶν γνωστικῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς ἡμῶν, αἱ δὲ ἄλλαι τὰ παθήματα τῶν ὀρεκτικῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. Σημειωτέον, δ' ὅτι ἀπᾶσας τὰς ἐγκλίσεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης ἔχει καὶ ἡ καθωμικλημένη πλήν τῆς εὐκτικῆς, ἥτις ἐλλείπει· νῦν ὁμως ἤρξατο καὶ αὕτη νὰ εἰσάγῃται, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ εὐχῆς· οἷον, ὑγιαίνετε, γαῖαν ἔχοι ἐλαφράν, γένοιτο.

Β'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

§ 192. Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων μόνον αἱ εἰδικαί, ἀναφορικαί, χρονικαί, ὑποθετικαί, τελικαί, ἐρωτηματικαί, διαπορητικαὶ καὶ διστακτικαὶ ἔχουσιν ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς πιθανότητος καὶ τοῦ ὀρισμένου ἢ ἀορίστου τῶν ἐννοιῶν καὶ τῆς σχέσεως τοῦ χρόνου, καθ' ὃν γίνονται αἱ πράξεις, μεγάλην ἐπήρειαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων, διὰ τοῦτο ἐνταῦθα, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων, περὶ αὐτῶν μόνον θέλομεν πραγματευθῆ, τὰς δὲ λοιπὰς, ὡς οὐδεμίαν ἐπήρειαν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐγκλίσεων ἔχουσας, θέλομεν ἐξετάσει ἐν τῇ περὶ συνδέσεως τῶν προτάσεων (§ 410).

Α'. Χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν εἰδικῶν προτάσεων.

§ 193. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων ὅτι ἢ ὡς· ἀπαιτοῦσι δὲ αὐτὰς τὰ γνωστικά, δηλωτικά, δεικτικά, ἀγγελτικά, ἀφηγηματικά, αἰσθητικά καὶ σπανίως τὰ δοξαστικά ῥήματα· καλοῦνται δὲ οὕτω, διότι εἰδικεύουσι τὴν γενικὴν ἔννοιαν τοῦ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥήματος. Ἡ δὲ φυσικὴ τάξις εἶναι νὰ προηγῇται ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ εἰδική· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγέται ἡ εἰδικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία· οἷον, οἶδ' ὅτι ἀληθὴ λέγεις καὶ, ὅτι ἀληθὴ λέγεις οἶδα.

Σημ. Ἡ εἰδικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνουσας τὴν γενικὴν ἔννοιαν καὶ τῆς σημαίνουσας τὴν μερικὴν· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὴν γενικὴν ἔννοιαν εἶναι ἡ κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὴν μερικὴν

καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς εἰδικούς συνδέσμους εἶνε ἡ ἐξηρτημένη καὶ ἡ ὑποταγῆς.

§ 194. Φέρονται δὲ εἰς ὀριστικὴν μέν, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἀρχικοῦ χρόνου, ἥτοι ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον, οἶδ' αὖ, ὅτι ταῦτα ἀληθῆ ἐστίν, νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡφίστος χαλκεύει. Εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν τὸ ἐξ οὗ ἐξαρτῶνται ῥῆμα εἶνε ἱστορικοῦ χρόνου, ἥτοι, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἷον, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται, ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη· Κύρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυλῶνα.

Σημ. Ἀρχικοὶ χρόνοι θεωροῦνται ἐνταῦθα ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων, ὁ παρεκείμενος τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ προστακτικῆς, ἱστορικοὶ δὲ ὁ παρατατικός, ὁ ἀόριστος, ὁ ὑπερσυντελικὸς τῆς ὀριστικῆς καὶ πάντες οἱ ἐν πλαγίῳ λόγῳ τῆς εὐκτικῆς (§ 200). ἔτι δὲ ὡς ἀρχικὸς μὲν θεωρεῖται καὶ ὁ ἀντὶ ἐνεστώτος λαμβανόμενος ἀόριστος (§ 264), ὡς ἱστορικὸς δέ, καὶ ὁ ἱστορικὸς καλούμενος ἐνεστώς (261).

§ 195. Ἀλλὰ καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κύριᾳ προτάσει, φέρονται εἰς ὀριστικὴν, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἶνε πραγματικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ αὐτὸς ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων καὶ παραδέχεται αὐτό· οἷον, καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες, ὅτι ἐγγὺς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς· ἤπιστάμεθα, ὅτι ἤξει πλοῖα· οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι ἄρκτοι πολλοὺς ἤδη πλησιάσαντας διέφθειραν· ἠγγέλθη Περικλεῖ, ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε.

§ 196. Πολλάκις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὀριστικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὀριστικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι τὸ θετικὸν καὶ βέβαιον, ὅπερ πιστεύει καὶ δέχεται καὶ ὁ γράφων ἢ ὁ λέγων· διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ἐκφράζεται τὸ ἐξ ὑποκειμένου ἥτοι ἀπλῶς τὸ παριστάμενον ὡς γνώμη ἢ κρίσις τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται· οἷον, ἔλεγον, ὅτι Κύρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη.

Σημ. Ἐνίσταται μετὰ τὸ ὅτι ἡ ὡς ἐπιφέρεται εἰδικὸν ἀπαρέμφaton ἡ εἰδικὴ μετοχὴ ἀντὶ ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς· οἷον, νομίζω, ὅτι, ὅστις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς τὸν ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν (Ξενοφ.). Γινούσθε δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης, ὅτι, εἰ καὶ ὅποσοι

νοῦν μᾶλλον ἐνδῶσουσιν, διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην. Ὅθεν ἐνίοτε τίθενται ὁμοῦ ὀριστικὴ ἢ εὐκτικὴ καὶ ἀπαρέμφατον¹ οἶον, οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶπον, ὅτι σφίσιν μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας συμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἔπαγαγεῖν.

§ 197. Ἐπὶ δυνητικῆς ἐννοίας τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, οἰοῦντοτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, ὅταν ὁ λόγος εἴνε περὶ μελλόντων ἢ ἐνεσῶτων πραγμάτων¹ οἶον, λέγει γὰρ Σιμωνίδης, ὅτι θεὸς ἂν μόνος ἔχῃ τοῦτο γέρας· ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ ὁ Ἀρκάς, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὕπλα παραδοῖεν.¹ Ἐπὶ δὲ προσταγῆς τίθεται προστακτικὴ¹ οἶον, καὶ δεῖξαι (χρή), ὅτι κτάσθωσαν· ἀλλ' αὕτη ἡ χρῆσις εἴνε σπανιώτατη.

§ 198. Τὸ μὲν ὅτι δηλοῖ τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἦτοι τὸ πραγματικὸν καὶ βέβαιον¹ οἶον, ἀγγέλλουσιν, ὅτι ἡ πόλις πολιορκεῖται. Τὸ δὲ ὡς τὸ ἐξ ὑποκειμένου, ἦτοι γνώμην, κρίσιν, δοξασίαν, πρόφασιν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐξαρτᾶται, ἔτι δὲ τὸ φαινόμενον καὶ ψευδές¹ οἶον, ἔλεγον τινες τῶν ῥητόρων, ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρή τοῖς ἐνδεακ παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι· νομίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὡς Ἡφαιστος χαλκεύει· Θεογνίς καὶ Πείσων ἔλεγον, ὡς εἶεν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη πολλάκις καταντᾷ τόσον λεπτῇ, ὥστε ἐν πολλοῖς δυσκόλως διακρίνεται.

Σημ. α. Τὸ ὅτι καὶ ὡς μετὰ παρέμπτωσιν ἄλλης προτάσεως ἐπανάλαμβάνονται ἐνίοτε εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἢ ταῦτά, ἢ μετὰ τὸ ἐν ἐπιφέρειται τὸ ἕτερον¹ οἶον, ἔλεγεν, ὅτι, εἰ μὴ καταβήσονται καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσει καὶ τούτων τὰς κόμης καὶ τὸν σῖτον (Ξεν.), ἔγνωσαν οἱ Μαντινῆς, ὡς, εἰ μὴ ἀποκρούσονται αὐτοὺς (τοὺς μισθοφόρους), ὅτι πολλοὶ σφῶν καταποντισθήσονται (Ξεν.).

Σημ. β. Τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται ἡ εἰδικὴ πρότασις ἐνίοτε παραλείπεται¹ οἶον, ὅτι ἀληθὴ λέγω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ὑμῖν ἀναγνώσεται=ἔνα

¹ Ἐν τοῖς τοιούτοις ὁ δυνητικὸς ἄν, εἰ καὶ σπανιώτατα, παραλείπεται καὶ τότε φαίνεται, ὅτι τίθεται εὐκτικὴ καὶ περ ἀρχικοῦ χρόνου ἡγουμένου.

εἰδῆτε· ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας=ἵνα εἰδῆτε, ὡς... Καὶ τὸ ἐναντίον παραλείπεται ἐνίοτε τὸ ῥῆμα τῆς εἰδικῆς προτάσεως καὶ οὕτω προκύπτουσιν αἱ παρενθετικάι προτάσεις· εὐ οἶδ' ὅτι, εὐ ἴσθι ὅτι, οὐκ οἶδ' ὅτι, δῆλον ὅτι· οἶον, πάντων, εὐ οἶδ' ὅτι, φησάντων, Ἐνίοτε παραλείπεται καὶ τὸ ὅτι ἢ ὡς, μάλιστα ἐν τῷ εὐ οἶδα, εὐ ἴσθι.

Σημ. γ'. Τὰ δοξαστικά (καὶ γνωστικά) ῥήματα, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι τὸ περὶ οὗ λόγος εἶνε γνώμη ἢ κρίσις τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος, τίθεται εἰς τὴν πρότασιν ἀπολύτως καὶ ἀσχετῶς πρὸς αὐτὴν ἢ ἐν τῇ ἀρχῇ ἢ ἐν τῷ τέλει ἢ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς· οἶον, οἶμαι, οὐδ' ἄλλως ἀτιμάσει· ταύτην πίνειν ἠνάγκασαν οὗτοι, μοὶ δοκεῖ (Δημ.)· ταῦτα, οἶμαι, οὐκ ὀρθῶς ποιεῖς.

Σημ. δ'. Μετὰ τῶν ῥημάτων θαυμάζω, ἀγαπῶ, ἄχθομαι, αἰσχύνομαι καὶ τῶν τοιούτων εὐαισθησίας σημαντικῶν τίθεται ἀττικῶς ὁ εἰ ἀντὶ τοῦ ὅτι, σημαίνων κυρίως εἰκασίαν ἥτοι τὸ ἀβέβαιον καὶ ἐνδεχόμενον, πολλάκις ὁμως καὶ τὸ βέβαιον χάριν μετριοφροσύνης καὶ ἀποφυγῆς τοῦ τραχέος τῆς ἀποφαντικῆς βεβαιότητος· οἶον, Σωκράτης ἐθαύμαζεν, εἰ μὴ φανερόν αὐτοῖς ἐστίν· Δημοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ, εἰ μὴ δικὴν δίδωκεν. Μετὰ δὲ τὸ μέμνησο, οἶδα, ἀκούω καὶ τῶν ὁμοίων τίθεται ἐνίοτε τὸ ὅτε· οἶον, μέμνησο, ὅς' ἐγὼ σοὶ ἄρτι ἀπεκρινάμην, κλπ. ¹

§ 199. Πολλὰ τῶν μετ' εἰδικῆς προτάσεως συντασσόμενων ῥημάτων συντάσσονται καὶ μετ' εἰδικῆς μετοχῆς καὶ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου. Καὶ διὰ μὲν τῆς εἰδικῆς προτάσεως δηλοῦται τὸ ἐξ ἀντικειμένου, ἥτοι κοινὴ καὶ γνωστὴ τοῖς πᾶσιν ἔννοια καὶ ὅλως ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς γνώμης ἢ κρίσεως τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως· οἶον, οἶδ' ὅτι νοσεῖτε πάντες· διὰ δὲ τῆς μετοχῆς ἐκφράζεται τὸ πραγματικὸν ἐνεργόν καὶ ἐνυπάρχον ὡς κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου· οἶον, οἶδα ἐμαυτὸν ἤττανα ὄντα· διὰ δὲ τοῦ ἀπαρεμφάτου τὸ ἐξ ὑποκειμένου, ἥτοι ἰδίᾳ ἔννοια καὶ ὅλως ἐξηρητημένη ἐκ τῆς γνώμης καὶ κρίσεως τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως· οἶον, οἶδα μαρτυρήσεσθαι μοι=οἶδα ὅτι μαρτυρήσεται μοι (131.157,2).

Σημ. Τὰ μὲν γνωστικά, δηλωτικά, δεικτικά, ἀγγελτικά καὶ αἰσθητικά ῥήματα συντάσσονται συνήθως μετ' εἰδικῆς προτάσεως ἢ εἰδικῆς μετοχῆς

¹ Ἐνταῦθα ἐλλείπει κυρίως ἡ λέξις χρόνος=μέμνησο τοῦ χρόνου, ὅτε. Σημειωτέον δὲ, ὅτι τὸ μὲν ὅτε πάσχει ἐκθλίβειν, τὸ δὲ ὅτι οὐδέποτε ἐκθλίβεται.

καὶ σπανίως μετ' ἀπαρεμφάτου.¹ Τὰ δὲ ἀφηγηματικά μετ' εἰδικῆς προτάσεως ἢ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ σπανίως μετ' εἰδικῆς μετοχῆς. Τὰ δὲ δοξαστικά συνηθέστατα μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ σπανίως μετ' εἰδικῆς μετοχῆς καὶ σπανιώτατα μετ' εἰδικῆς προτάσεως.²

Περὶ πλαγίου λόγου.

§ 200. Πλάγιος ἢ διηγηματικὸς λόγος λέγεται, ὅταν ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων ἀναφέρῃ διηγηματικῶς λόγον (γνώμην, κρίσιν, ἐρώτησιν, κτλ.) ἄλλου οὐχὶ αὐτολεξεῖ, ἀλλὰ κατ' ἔννοιαν φέρεται δὲ διὰ τοῦ ὅτι ἢ ὡς, εἰ, ὅστις, κτλ. εἰς ὀριστικὴν ἢ συνηθέστερον εὐκτικὴν κατὰ τὰ εἰρημένα (§ 194, 197, 238, 240), καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ἀφηγηματικῶν, ἀγγελτικῶν, θηλωτικῶν, ἐρωτηματικῶν καὶ τῶν τοιούτων ῥημάτων ἱστορικοῦ συνήθως χρόνου· οἷον, λέγουσιν, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται (Ξηφ.).³ Περικλῆς προηγόρευεν, ὡς Ἀρχίδαμος μὲν οἱ ξένος εἶη, ὁ δὲ Κύρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυλῶνα.³ ὁ Κύρος ἐπυνθάνετο ὑποίοις θηρίοις χρὴ πελάζειν· ἤρετο ὅ,τι εἶη τὸ σύνθημα· ἡρώτα, εἰ φίλος εἶη, κτλ.

Σημ. Πολλάκις ὁ πλαγίος λόγος φέρεται αὐτολεξεῖ καὶ ἐπομένως κατὰ τὴν αὐτὴν ἔγκλισιν, καθ' ἣν ἐξέφρασεν αὐτὸν τὸ ἱστοροῦμενον πρόσωπον· οἷον, εἶπεν ὁ ὅτι εἰς καιρὸν ἦκει· πρόξενος εἶπεν, ὅτι αὐτὸς εἰμι, ὃν ζητεῖς· ἐδήλου ἡ γραφή, ὅτι Θεμιστοκλῆς ἦκω· ἡρώτα τί οὖν κάθησαι αὐτόθι καὶ οὐ καταβαίνεις; (§ 238, 2).

¹ Τὰ γνωστικά συντάσσονται μετ' εἰδικῆς μὲν προτάσεως ἢ εἰδικῆς μετοχῆς ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας μόνον καί, ὅταν σημαίνωσιν ἀπλῶς γνώμην ἢ κρίσιν τοῦ ὑποκειμένου· μετὰ τελικοῦ δὲ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ ταυτοπροσωπίας καί, ὅταν σημαίνωσι δύναμιν ἢ ἰκανότητα.

² Τὸ μὲν λέγω συντάσσεται συνηθέστατα μετ' εἰδικῆς προτάσεως, τὸ δὲ φημί συνηθέστατα μετὰ εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου. Τὰ ἡγοῦμαι, οἶμαι, δοκῶ συντάσσονται συνηθέστατα μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ οὐδέποτε σχεδὸν μετὰ εἰδικῆς προτάσεως.

³ Ὁ μέλλων τῆς εὐκτικῆς τίθεται, ὅταν ἡ πράξις ἀναφέρηται οὐχὶ ὡς τετελεσμένη, ἀλλ' ὡς μέλλουσα νὰ ἐκτελεσθῇ ἐν τῷ παρελθόντι.

β'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν
προτάσεων.

§ 201. Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ συνδέονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις αὐτῶν εἶνε νὰ προηγηῇ τὸ ἀναφερόμενον καὶ νὰ ἐπιφέρηται τὸ ἀναφορικόν· οἷον, ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρᾳ· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνεύσεως προηγεῖται τὸ ἀναφορικόν καὶ ἐπιφέρεται τὸ ἀναφερόμενον· οἷον, ὃ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἴεται.

Σημ. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ τὰ ἀναφορικὰ μόρια ἀναφέρονται εἰς ὀνόματα ἢ δεικτικὰς ἀντωνυμίας καὶ δεικτικὰ μόρια· διὸ ἡ ἀναφορικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ ὄνομα ἢ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν ἢ τὸ δεικτικόν μόριον λέγεται ἀναφερομένη, καὶ εἶνε ἡ κυρία, ἡ δὲ ἔχουσα τὰ ἀναφορικὰ λέγεται ἀναφορικὴ καὶ εἶνε ὑπαταγῆς τῆς ἀναφερομένης (§ 322).

§ 202. Τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρονται ἢ εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα, ἢ εἰς ὁρίσματα καὶ ὑποθετικά. Καὶ ὅταν μὲν ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ θετικὰς πράξεις, τίθενται αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων, οἷον διήποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει 1) εἰς ὀριστικὴν· οἷον, ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὃς τὰ πάνθ' ὄρᾳ (§ 187,1)· ἡξίου τὴν αὐτὴν Πασίῳνι γενέσθαι ζημίαν, ἥσπερ ἂν αὐτὸς ἐτύγχανεν (§ 187,3)· ταῦτα γέγονεν, ἃ εἴθε μὴ ἐγένετο (§ 187,4). 2). Εἰς εὐκτικὴν· οἷον, ὁρῶ σε διώκοντα, ὧν μὴ τύχοις (§ 190,1)· οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἂν τις αἰτίαν ἔχοι (§ 190,2). 3) Εἰς ὑποτακτικὴν· οἷον, εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὧδε παρεκαθέζετο, ᾧ μεταδῶμεν τῆς σκέψεως (Πλτ.) (§ 189,1)· 4) Εἰς προστακτικὴν· οἷον, κρατῆρές εἰσιν, ὧν κρατ' ἔρεψον (Σρολ.)· αὕτη ἐστὶν ἡ βίβλος, ἣν λαβέ (§ 188,1).¹

¹ Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ τῶν δραματικῶν φράσεις· οἷον, οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶς· = ἡξεύρεις τί πρέπει νὰ κάμῃς· οἶσθ' ὡς ποίησον· = ἡξεύρεις πῶς πρέπει νὰ κάμῃς· (ἴδε οἶσθα ἐν τῷ περὶ φράσεων).

§ 203. Όταν δὲ τὰ ἀναφορικὰ ἀναφέρωνται εἰς ἀόριστα πρόσωπα ἢ πράγματα καὶ ὑποθετικὰς πράξεις, τότε, ἔαν μὲν ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρκτικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν' οἶον, οὓς ἂν βούλῃ ποιήσασθαι φίλους, ἀγαθόν τι λέγε περὶ αὐτῶν· πᾶν ὅ, τι ἂν μέλλῃς ἐρεῖν, πρότερον ἐπισκόπει τῇ γνώμῃ· ὅπου ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἀναφερομένῃ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἄν' οἶον, ὃν ἔλοιεν τῶν ταύρων ἐσφαττον· τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευσαν, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν· ἐκέλευσαν αὐτοῖς ἔπεσθαι, ὅποι τις ἤγοιτο.¹

× Σημ. α'. Ὁ ἀοριστολογικὸς ἂν παρὰ ποιηταῖς καὶ σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς παραλείπεται· οἶον, ἔχειν, ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσι (Ἰσοκρ.) ἀντὶ ἐφ' οἷς ἂν φιλοτιμηθῶσι.

× Σημ. β'. γεν. Οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ διακρίνουσι τρία εἶδη ἀναφορᾶς, προσθετικῆς, προσδιοριστικῆς (ἐπεξηγηματικῆς) καὶ ἀοριστολογικῆς· καὶ προσθετικὴ μὲν ἀναφορὰ λέγεται ἐκείνη, ἣτις προσθέτει τι νέον εἰς τὴν ἀναφερομένην πρότασιν· οἶον, Μηδοσάδης, ὅς περ ἐπρέσβευεν = καὶ οὗτος. Προσδιοριστικὴ δὲ ἐκείνη, ἣτις μόνον προσδιορίζει (ἐπεξηγεῖ) τὸ ἀναφερόμενον· οἶον, ἃ μὴ προσήκει μητ' ἄκουε μηδ' ὅρα = τὰ μὴ προσήκοντα. Ἀοριστολογικὴ δὲ ἐκείνη, ἣτις ἀναφέρεται εἰς ἀόριστα καὶ ὑποθετικά· οἶον, οὓς ἂν βούλῃ ποιήσασθαι φίλους ἀγαθόν τι λέγε περὶ αὐτῶν. Καὶ ἡ μὲν προσθετικὴ καὶ προσδιοριστικὴ μετοχὴ φέρονται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, ἐφ' ὧν καὶ αἱ ἀπόλυται προτάσεις, ἡ δὲ ἀοριστολογικὴ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν, ὅταν τῆς ἀναφερομένης προτάσεως τὸ ῥῆμα εἴη ἀρχικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἄν, ὅταν τὸ ῥῆμα εἴη ἱστορικοῦ χρόνου. Παρασημειοῦσι δὲ οὗτοι ὅτι ἡ προσδιοριστικὴ ἀναφορὰ οὐδέποτε φέρεται εἰς προστακτικὴν. Οἱ δὲ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἔλεγον ὅτι αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται πολλάκις καὶ ἀντὶ τῶν

¹ Ἡ μὲν καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν ἀναφορικὴ πρότασις ἰσοδυναμεῖ τῇ καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἔαν ἢ ἄν ὑποθετικῇ, ἡ δὲ καθ' εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ ἄν τῇ καθ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ εἰ ὑποθετικῇ· οἶον, ὅς ἂν ποιήσῃ = ἔάν τις ποιήσῃ, οὓς μὴ μόνον νικῶεν = εἰ μὴ μόνον νικῶεν. Τὰ αὐτὰ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν χρονικῶν προτάσεων· οἶον, ὅταν ἀκούσητε = ἔαν ἀκούσητε, ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιτο = εἴ ποτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιτο.

δεικτικῶν μετὰ αἰτιολογικοῦ ἢ συμπερασματικοῦ ἢ μεταβατικοῦ συνδέσμου (§ 327). X

γ'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν χρονικῶν προτάσεων.

§ 204. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις δηλοῦσιν ἀναφορὰν (σχέσιν) χρόνου καὶ συνδέονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων, ὅτε, ὁπότε, ἡνίκα, ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὡς, ἕως, πρὶν, ἕστε, ἀφ' οὗ, ἐξ οὗ, μέχρι(ς) οὗ, ἄχρι(ς) οὗ. Ἡ φυσικὴ δὲ τάξις εἶναι νὰ προηγηθῇ ἡ κυρία πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ χρονικὴ· ἀλλὰ πολλάκις χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας προηγεῖται χρονικὴ καὶ ἐπιφέρεται ἡ κυρία· οἷον· τότε ἀπέθανεν ὁ ἵππος, ὅτε ἔμαθε μὴ τρώγειν· καί, ὅτε ἔμαθεν ὁ ἵππος μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν.

Σημ. Ἐπειδὴ αἱ χρονικαὶ προτάσεις σημαίνουσιν ἀναφορὰν χρόνου, συγγενεῖουσιν πρὸς τὰς ἀναφορικὰς καὶ ἐπομένως ἡ χρονικὴ σχέσις παρίσταται διὰ δύο προτάσεων, ὧν ἡ μὲν ἔχουσα τὸν χρόνον, πρὸς ὃν τὰ χρονικὰ μῦθια ἀναφέρονται, λέγεται ἀναφερομένη χρονικὴ καὶ εἶνε ἡ κυρία πρότασις, ἡ δὲ ἔχουσα τὰ χρονικὰ μῦθια λέγεται χρονικὴ ἀναφορικὴ καὶ εἶνε ὑποταγῆς.

§ 205. Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐπὶ μὲν ὠρισμένου σημείου χρόνου καὶ θετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὀριστικὴν, οἰοῦντοτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, ὅτ' εὐτυχεῖς, μὴ μέγα πρὸνει· ὀλίγον πρόσθεν, ὅτε ἐγὼ ἔφην πλουτεῖν, ἐγέλασας, ἤρκει τῇ πόλει· τὰ τεῖχη διασώζειν, ὁπότε οἱ Λακεδαιμόνιοι εἰσέβαλον· οὔτε τότε ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἢ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισεν.

§ 206. Ἐπὶ δὲ ἀορίστου σημείου χρόνου καὶ ὑποθετικῶν πράξεων τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τῶν αὐτῶν χρονικῶν συνδέσμων καὶ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν (=ὅταν, ἐπὰν, ἐπειδάν, κλπ.), εἰάν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἀρχικοῦ χρόνου· οἷον, ὅταν ὁ νοῦς ὑπὸ τοῦ οἴνου διαφθαρῇ, ταῦτά πάσχει τοῖς ἔρμασι τοῖς τοῦς ἡνιόχους ἀποβαλοῦσι· μαινόμεθα πάντες, ὅπταν ὀργιζώμεθα· ἐπειδάν ἀκούσῃτε, κρίνατε· οὐκ ἀκούει, πρὶν ἂν αὐτός ἀποφαίνῃ, κλπ. Εἰς εὐκτικὴν δὲ ἄνευ τοῦ ἂν, εἰάν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ὑπάρχῃ ῥῆμα ἱστορικοῦ χρόνου καὶ συνήθως ὅταν ἡ πράξις ἐπανελαμβάνετο ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῇ καθωμι-

λημένη μεταφράζεται συνήθως διὰ τοῦ ὑσάκις· οἷον, ὅτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιτο, πολλοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον· ὁπότε εὖ πράττοισι, ἔχαιρεν· ἀπηγόρευε μηδὲν βλαβεῖν, πρὶν Κύρος ἐμπλησθεῖν βάλλων.

§ 207. Πολλάκις καὶ ἱστορικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν· οἷον, ἦν δ' ἡ γνώμη, ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι χωρῶσιν ἐπὶ σφᾶς, ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καὶ τούναντίον τίθενται ἐνίοτε εἰς εὐκτικὴν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, καὶ ἀρκτικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, ἐπεὶ τις ἐσθίειν τὰ ἰκανὰ ἔχει, ἐκπονοῦντι ὁρῶς μᾶλλον δοκεῖ μοι ἡ ὑγίεια παρκαμένει (Ξενφ.).

§ 208. Ἐπὶ δυνητικῆς δὲ ἐννοίας τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, οἰοῦντο ποτε χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει· οἷον, Φίλιππος φυλάξας τοὺς ἐτησίους ἐπιχειρεῖ, ἥνικ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι· πρὶν ἂν θάνοι.

Σημ. Σπανιώτατα εὐρίσκεται παρ' Ἀττικοῖς ὑποτακτικὴ ἄνευ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν, καὶ τούναντίον εὐκτικὴ μετ' αὐτοῦ· οἷον, ἐπεὶ δ' ἀμάρτη (Σφκλ.)· πρὶν βιθαιωσώμεθα· μέχρι οὗ ἐπανεέλθωσιν οἱ πρέσβεις (Θουκ.)· ἐστ' ἐγὼ μόλῳ· ὁπότεν ἦκοι· συνέβαινε τῇ πόλει ἡμῶν, ὁπότεν μάχη γένοιτο, δυστυχεῖν· ἐπειδὴν δὲ σπουδάξοι· ἐπειδὴν οἴκοι εἶης.

§ 209. Τὰ ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ καὶ μάλιστα τὰ ἐπειδὴ καὶ ὥς, λαμβάνονται πολλάκις καὶ αἰτιολογικῶς, καὶ συντάσσονται μεθ' ὀριστικῆς· οἷον, ὅτε ποίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀντὶ ἐπειδὴ· ἐπεὶ ἡσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώπτει τελευτηνὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο οἱ τῷ παῖδι ἀμφοτέρῳ παρεῖναι. Ἀλλὰ πολλάκις ὁ χρόνος καὶ ἡ αἰτία συμπέπτουσι τόσον, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται (ἴδε καὶ μόρια).

Σημ. α'. Ὡς ἐν τῇ ἀναφορικῇ λόγῳ ἑλλείπει πολλάκις τὸ δεικτικὸν (οὗτος ἐκεῖνος), οὕτω καὶ ἐν τῇ χρονικῇ λόγῳ ἑλλείπει τὸ ἀνταποδοτικὸν (τότε, κλπ.).

Σημ. β'. Καὶ τὰς χρονικὰς προτάσεις οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ διακρίνουσιν εἰς προσθετικάς, προσδιοριστικάς καὶ ἀοριστολογικάς καὶ παρατηροῦσι ταῦτά, ἅπερ καὶ ἐν ταῖς ἀναφορικαῖς προτάσεσιν.

δ'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν
προτάσεων.

§ 210. Αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἰ, ἐάν, ἂν, ἥν, καὶ δηλοῦσιν ὑπόθεσιν συνεπειᾶς τινός· διὸ οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι συνίστανται ἐκ δύο προτάσεων, τῶν ὁποίων ἡ μὲν δηλοῦσα τὴν ὑπόθεσιν καλεῖται ἰδίως πρότασις, ἡ δὲ δηλοῦσα τὴν συνέπειαν, ἀπόδοσις· οἷον, ἐάν ᾖς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοὶ κακὰ, κλπ.

Σημ. α'. Δυνατὸν μίαν ὑπόθεσιν νὰ ἔχῃ δύο συνεπείας, καὶ τοῦναντίον μία συνέπεια νὰ ἔχῃ δύο ὑποθέσεις· οἷον, εἰ μὲν ἔθανες πρὸ πόλεως, μακάριος ᾖς· ἂν, εἴ τι τῶνδε μακάριον.

Σημ. β'. Ἡ ἀπόδοσις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν συνέπειαν εἶνε ἡ κυρία πρότασις, ἡ δὲ πρότασις ἦτοι ἡ σημαίνουσα τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς ὑποθετικοὺς συνδέσμους εἶνε ἡ ὑποταγής.

§ 211. Ἡ φυσικὴ τάξις αὐτῶν εἶνε νὰ προηγῇται ἡ πρότασις καὶ νὰ ἐπιφέρηται ἡ ἀπόδοσις· οἷον, ἐάν ᾖς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοὶ κακὰ. Ἀλλὰ πολλάκις χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως προτάσσεται ἡ ἀπόδοσις καὶ ἐπιφέρεται ἢ παρεντίθεται ἡ πρότασις· οἷον, ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησαίμεθα· εὐλαβοῦ τὰς διαβολάς, καὶ ψευδεῖς ὧσιν ἅπας ὁ λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.

Σημ. Οἱ ὑποθετικοὶ σύνδεσμοι τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως· οἷον, εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοὶ κακὰ· ἐάν ᾖς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· ἂν βούληθε, χαιροτονήσατε. Ἀλλ' ἐνίοτε χάριν ἐμφάσεως ἢ σαφηνείας τίθενται καὶ μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις· οἷον, ταύτας εἰ παρὰ τῶν βαρβάρων ποιήσασθαι βουλευθεῖεν· διὰ τοῦ Κρισαίου κόλπου εἰ βούλονται περαιουῖσθαι ταῦτ' ἂν γένηται (Δημ.)· καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεινός ἐλπίδας ἂν ἀποστείλῃτε.

§ 212. Τύποι τῶν ὑποθετικῶν λόγων εἰσὶ τέσσαρες.

α'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων ἢ καὶ παρελθόντων πραγμάτων, καὶ ἡ ὑπόθεσις εἶνε ὁμολογουμένη.

νως ἀληθής, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶνε ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἷον. εἰ εἰσι βωμοί, εἰσι καὶ θεοί· εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ· εἰ Φίλιππος τέθνηκε, καὶ αὖριον ἔσται τεθνηκώς· εἰ ἐθρόντησε, καὶ ἡστραψεν. Εἰς εὐκτικὴν δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν, ὅταν εἶνε ἐνδοιαστὴ περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε εὐχὴ ἢ κατάρ· οἷον, εἴ ἐστι θεῖόν τι ὁ ἔρως, οὐδὲν κακὸν ἄν εἴη· ὀλοίμην, εἰ φρόνησιν τάνδε ἔχω. Εἰς προστακτικὴν δέ, ὅταν εἶνε προσταγὴ ἢ παραινεσις· οἷον, εἰ ἔχεις, δός· εἰ ἐθέλεις, δίδαζον. Εἰς ὑποτακτικὴν δὲ ἐπὶ αὐθυποτάκτων· οἷον, εἰ δοκεῖ, στείχωμεν.¹

β'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου (παρ.τ. ὑπερσ. ἀορ.), ὅταν ὁ λόγος εἶνε περὶ παρελθόντων πραγμάτων καὶ ἡ ὑπόθεσις γίνηται ἐναντία τῆς ἀληθοῦς συμβάσεως αὐτῶν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν, ὅταν ἡ συνέπεια εἶνε ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ παρελθόντι, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἶνε ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, εἰ κλυστῆρσιν ἐγρήτα, ὁ ἀσθενὴς οὐκ ἄν ἀπέθνησκεν· εἰ εἶχαν, ἐδίδουν· ἄν εἰ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς ἐγίγνωσκε, πολέμιος ἦν.² Εἰς εὐκτικὴν δὲ (σπανιώτερον) μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅταν θεωρῇται ἐνδοιαστὴ ἐν τῷ ἐνεστώτι ἢ μέλλοντι· οἷον, εἴ μοι πολεμεῖν ἐπέσθητε, οὐκ ἄν εἰκότως νῦν γε τοῦ ἀδικεῖν αἰτίαν φερόιμην.³

Σημ. Ὁ τύπος οὗτος εἶνε ἐν χρήσει, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελ-

¹ Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ ἀπόδοσις τοῦ τύπου τούτου τίθεται εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ἃς ἤθελε τεθῇ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

² Παραλείπεται ὁ δυνητικὸς ἄν συνήθως εἰς τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα, ἔδει, ἐγρήν, προσῆκν. Σημειῶσαι δέ, ὅτι, ὅταν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις τοῦ τύπου τούτου φέρωνται ἐν παρατατικῷ χρόνῳ, ἡ ὑπόθεσις δύναται νὰ παραταθῇ καὶ μέχρι τοῦ ἐνεστώτος· εἰ τὸν Φίλιππον τὰ δίκαια πράττοντα ἐώρων, σφόδρα ἂν ἀγαθὸν ἡγοῦμην (=ἀλλὰ νῦν οὐχ ὁρῶ, ἀρα οὐχ ἡγοῦμαι).

³ Πολλοὶ τῶν νεωτέρων δὲν δέχονται τὴν εὐκτικὴν τοῦ τύπου τούτου.

θόντων πραγμάτων καὶ ὑπόθεσις δὲν ἐκπληροῦται, ἥτοι ἡ πρᾶξις τῆς ὑποθέσεως δὲν ἐγένετο ὥπως ὑποτίθεται, ἀλλὰ τοῦναντιον συνέβη· ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται συνηθέστατα μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ὅστις σημαίνει, ὅτι ἡ δύνατο νὰ συμβῇ ἡ πρᾶξις τῆς ἀποδόσεως, ἀλλὰ δὲν συνέβη, διότι δὲν ἐξεπληρώθη ἡ ὑπόθεσις.

γ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ εἰ εἰς εὐκτικήν παντὸς χρόνου,¹ ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἴνε δυνατὴ προβληματώδης ιδέα τοῦ ὑποκειμένου περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς εὐκτικήν μὲν μετὰ τοῦ δυνητικοῦ μὲν ἄν κατ' ἐνεστώτα ἢ ἄριστον ἢ παρακείμενον (ὁσάκις ἔχει ὑπερσυντελικὸν σημασίαν) χρόνον καὶ οὐδέποτε κατὰ μέλλοντα,² ὅταν ἡ συνέπεια εἴνε ἐνδοιαστή, ἄνευ δὲ τοῦ ἄν, ὅταν εἴνε εὐχὴ ἢ κατάρρα (διότι ἡ εὐχὴ καὶ ἡ κατάρρα δὲν ἐπιδέχονται τὸν ἄν). οἶον, ἐπιλίποι δ' ἄν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησάμεθα· εἰ ταῦτα λέγοις, ἀμαρτάνοις ἄν· εἰ μὲν συμβουλεύοιμι, & βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι καγαθὰ γένοιτο=εἴθε γένοιτο. Εἰς ὀριστικήν δὲ μέλλοντος συνήθως χρόνου, ὅταν εἴνε ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος· οἶον, τὸ λέγειν εὖ δεῖνόν ἐστιν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην· εἰ ζητοίης, εὐρήσεις.

Σημ. Εἰς τὴν πρότασιν τοῦ τύπου τούτου προστίθεται ἐνίοτε καὶ ὀδυνητικὸς ἄν οἶον, τοὺς ἀπαιδεύτους παντάπασιν ἀρετῆς θαυμάζοιμι· ἄν, εἴ τι πλέον ἄν ὠφελήσει λόγος καλῶς ρηθείς εἰς ἀνδραγαθίαν.

δ'. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται διὰ τοῦ ἔάν, ἄν καὶ ἦν εἰς ὑποτακτικήν³ παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων καὶ ἡ ἐπαλήθευσις αὐτῆς προσδοκᾶται, ἐπαφιεμένη εἰς τὰς περιστάσεις καὶ τὸν χρόνον, ἢ ἀποδείξωσιν αὐτήν, ἡ δὲ ἀπόδοσις φέρεται εἰς ὀριστικήν μὲν μέλλοντος συνήθως χρόνου ἢ ἐνεστώτος ἢ καὶ παρακειμένου, ὅταν

¹ Ὁ εἰ σπανιώτατα καὶ μόνον παρὰ τοῖς Ἀττικαῖς καὶ Ἀττικισταῖς συντάσσεται μετὰ μέλλοντος εὐκτικῆς.

² Ὁ δυνητικὸς ἄν οὐδέποτε σχεδὸν συντάσσεται μετὰ μέλλοντος εὐκτικῆς.

³ Ὁ ἦν συντάσσεται καὶ μετ' εὐκτικῆς μόνον ἐν τῷ τοῦ Λουκιανοῦ ἡνίκου καὶ ἐν ὁδῷ βαδίζων ἐντύχοιμι καὶ ἐν τισιν τῶν ἐπιγραμμάτων.

ἡ συνέπεια θεωρῆται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος· οἷον, ἐὰν ᾗς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής· ἐὰν ἀληθεύσης, ὑπισχνουμαί σοι δέκα τάλαντα· κἄν τοῦτο νικήσωμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποίηται. Εἰς προστακτικὴν δέ, ὅταν εἴνε προσταγὴ ἢ παραίνεσις· οἷον, ἂν βούλησθε, χειροτονήσατε. Εἰς εὐκτικὴν δέ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν εἴνε ἐνδοιαστή· οἷον, ἐὰν ἐβελήσχητε πρῶττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, ἴσως ἂν μέγα τι κτήσασθε ἀγαθόν.

Σημ. α'. Ἡ πρότασις τοῦ τύπου τούτου φέρεται καὶ διὰ τοῦ εἰ μεθ' ὑποτακτικῆς ἀορίστου συνήθως χρόνου, ἀλλὰ πολὺ σπανίως καὶ ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μεγαλειότερος βαθμὸς πιθανότητος τῆς ἐπαληθεύσεως τῆς ὑποθέσεως¹· οἷον, εἰ δ' αὖ συνέλθῃς ἐκ τύχης, πειρῶ σιωπᾶν (Δίσχυν.)· οὐ μεθυσθήσῃ, εἰ τοὺς μεθύοντας ἴδῃς οἷα ποιοῦσιν.

Σημ. β'. Ἡ ἀπόδοσις καὶ τῶν τεσσάρων τύπων φέρεται εἰς ὀριστικὴν μὲν ἄνευ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν ἡ συνέπεια θεωρῆται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος, εἰς εὐκτικὴν δέ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν θεωρῆται ἐνδοιαστή ἐν τῷ μέλλοντι· ἢ ἐνεστώτι.

§ 213. Ἡ μὲν πρότασις φέρεται καὶ δι' ὑποθετικῆς μετοχῆς (§ 152, δ'). οἷον, ταῦτ' ἔχων ἅπαντα ἔχω=εἰ ταῦτ' ἔχω· ὁμιλητικὸς ἔσει, μὴ δύσερις ὦν=ἐὰν μὴ δύσερις ᾗς· οὐκ ἂν δύναιο, μὴ καμῶν, εὐδαίμονεῖν=εἰ μὴ κάμοις. Ἡ δὲ ἀπόδοσις καὶ δι' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ ὑποθετικὸς λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῇ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν· οἷον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσιν ἀξία θανάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἦττον ἡμῶν γινώσcesθαι τὰ δίκαια=ὅτι ὑμεῖς γινώσcesθε· ἐπαγγελλόμεθα Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείον αὐτὸν καθιεῖν=ὅτι αὐτὸν καθιοῦμεν· Κύρος, εἰ ἐδίωσεν, ἄριστος ἂν δοκεῖ ἄρχων γενέσθαι=ὅτι ἄριστος ἂν ἄρχων ἐγένετο· νομίζοντες, εἰ ταύτην πρῶτην λάβοιεν, ῥαδίως ἂν σφίσιν τᾶλλα προχωρήσειν=ὅτι ῥαδίως ἂν τᾶλλα προχωρήσειεν· ὁρῶν (ὁ Δημοσθένης) τὸ παρατεῖχισμα τῶν Συρακουσίων..., ἀπλοῦν τε ὃν καὶ εἰ ἐπικρατήσεί

¹ Ὁ εἰ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς παρὰ τοῖς Ἰωσι καὶ Δωριεῦσι καὶ σπανίως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. Οἱ ἄρχαιοι γραμματικοὶ παρασημειοῦσιν, ὅτι ὁ εἰ δὲν συντάσσεται ὑποτακτικῶς ἐνεστώτι οὐδὲ παρακειμένῳ.

τις τῶν τοῦ Ἐπιπολλῶν τῆς ἀναδόσεως καὶ αὐθις τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου ῥαδίως ἂν αὐτὸ ληφθέν, ἠπείγετο ἐπιθέσθαι τῇ πεύρᾳ—ὄρων, ὅτι, εἰ ἐπιπρατήσείς τις, ῥαδίως ἂν αὐτὸ ληφθείη. Ὡσαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ἡ ἀπόδοσις καὶ ὅταν ἐξαρθῇ ἀπὸ τοῦ ὥστε· οἶον, ὥστε, εἴ τι ἐν τῷ πλησιάζειν ἀλλήλους ἀγαθὸν ἔστι, καὶ τοῦτο ὑπ' αὐτῆς περιελήφθαι· ὥστε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾶ κεχρῆσθαι συμφορᾷ.

Σημ. Ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου ὁδηγεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ὀρθὴν ἀνάλυσιν τῶν τοιούτων ἐξηρημένων ὑποθετικῶν προτάσεων.

§ 214. Ὁ δυνητικός ἂν δυνατὸν νὰ τεθῇ καὶ δις ἐν τῇ αὐτῇ ἀποδόσει· οἶον, ἐγὼ δέ, εἰ ἐπιχειρήσκειμι ἐν τῷ σῆ οἴκῳ μαυθάνειν οἰκονομεῖν, ἴσως ἂν καταλυμηναίμην ἂν σου τὸν οἶκον. Καὶ τοῦναντίον δύναται ὁ ἂν καὶ ὅλως νὰ παραλειφθῇ καὶ μάλιστα παρὰ ποιηταῖς, παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς παραλείπεται συνήθως ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων, ἔχρη, ἔδει, προσῆκε, κλπ.

§ 215. Πολλάκις ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου παραλείπεται καὶ τίθεται μόνον ἡ ἀπόδοσις μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, καὶ οὕτως ἀποτελεῖται ὁ δυνητικός καλούμενος λόγος· ὁ δυνητικός λοιπὸν λόγος εἶνε ἀπόδοσις παραλειφθείσης προτάσεως· φέρεται δὲ διὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν εἰς ὀριστικὴν μὲν ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· εἰς εὐκτικὴν δὲ παντὸς χρόνου πλὴν μέλλοντος,¹ ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ δυνατὸν γενέσθαι (ἐνδοιαστόν)· οἶον, ἔλεγον ἂν, εἴπον ἂν, εἰρήκειν ἂν (εἰ ἐβουλόμην, εἰ ἐξήν μοι), λέγοιμι ἂν, εἴπομι ἂν, εἰρήκοιμι ἂν (εἰ βουλοίμην, εἰ ἐξείη μοι).

Σημ. Καὶ ἐπὶ τοῦ δυνητικοῦ λόγου ἐλλείπει ἐνίοτε ὁ δυνητικός ἂν καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ῥημάτων εἴπομι, ἴδοιμι (§ 214)· οἶον, ταῦτα διατεινόμενος εἴπομι—εἴπομι ἂν (Πλτρχ.).

§ 216. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόδοσις τίθεται καὶ εἰς ἀπαρέμφατον

¹ Ὁ δυνητικός ἂν συντάσσεται μετ' εὐκτικοῦ παρακαμένου, ἀλλὰ μόνον ὅταν ἔχῃ σημασίαν ὑπερσυντελικῆν· οὐδὲ ποτε δὲ σχεδὸν μετὰ μέλλοντος.

καὶ μετοχὴν (§ 213), διὰ τοῦτο καὶ ὁ δυνητικὸς λόγος φέρεται καὶ δι' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς μετὰ τοῦ ἂν κατὰ πάντα χρόνον, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ὁ δυνητικὸς λόγος ἐξαρτᾶται, ἀπαιτῇ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ δυνατὸν γενέσθαι ἐν τῷ παρελθόντι ἢ μέλλοντι ἢ καὶ ἐνεστώτι· οἶον, οἶονται οἱ Πέρσαι τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοῦς ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν = ὅτι ἀμελῶς ἂν ἔχοιεν· εὐρίσκω ταύτην ἂν μόνην γενομένην τῶν μελλόντων κινδύνων ἀποτροπὴν = ὅτι αὕτη μόνη γένοιτο ἂν ἀποτροπὴ. Ὡσαύτως δι' ἀπαρεμφάτου φέρεται ὁ δυνητικὸς λόγος καὶ ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε· οἶον, ὥστε μήτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι.¹

Σημ. Πολλὰκις ἐλλεῖπει τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως ἢ μόνον ἢ μετὰ τῶν προσδιορισμῶν αὐτοῦ ὡς εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου, ἐπὶ τῶν ἐξῆς μάλιστα περιστάσεων· 1) ἐπὶ τοῦ ἐναντιωματικοῦ εἰ δὲ μή, προηγουμένου τοῦ εἰ μὲν ἢ τοῦ ἐάν μὲν· οἶον, εἰ μὲν οὕτως ἔχει ταῦτα, ὡς ἐγὼ οἶομαι, ποιεῖτε, ἃ ἐγὼ θέομαι· εἰ δὲ μὴ οὕτως (ἔχει), θεοὺς γε φοβούμεναι...· ἐάν μὲν τι ὑμῖν δοκῶ λέγειν ἀληθές, ξυνομολογήσατε· εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε. 2) Ἐπὶ τοῦ ἐξαιρετικοῦ εἰ μὴ (= πλὴν), ἡγουμένης ἀρνήσεως· οἶον, ἡμῖν οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἀγαθόν, εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετὴ (ἦσαν). 3) Ἐπὶ τοῦ εἴπερ (ποτέ), εἰ πέρ τις ἄλλος· οἶον, φημί δεῖν ἐβελῆσαι, εἴ πέρ ποτε, καὶ νῦν = εἴ πέρ ποτε ἔθε λήσατε, οἶσθα γε εἴ πέρ τις ἄλλος ἀνθρώπων (οἶδεν) = ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ εἴ τις καὶ ἄλλος· οἶον, ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος. ("Ἴδε καὶ φράσεις).

§ 217. Καὶ ἡ ἀπόδοσις παραλείπεται ἐνίοτε, προηγουμένου τοῦ εἰ μὲν καὶ ἐπιφερομένου τοῦ εἰ δὲ μὴ ἢ τοῦ ἀλλὰ· οἶον, εἰ μὲν ἐγὼ ὑμᾶς ἱκανῶς διδάσκω οἷους χρὴ πρὸς ἀλλήλους εἶναι (εὖ ἔχει), εἰ δὲ μὴ (ἱκανῶς διδάσκω), καὶ παρὰ τῶν προγεγενημένων μαθηάνετε. Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ (εὖ ἔχει ἢ παύσομαι), εἰ δὲ κε μὴ δώσωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὖ-

¹ Σημειοῦσιν οἱ παλαιοὶ γραμματικοί, ὅτι μόνον τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον ἐπιδέχεται τὸν δυνητικὸν ἂν, ἐκ δὲ τῶν τελικῶν μόνον τὸ ἀπὸ τοῦ ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ δύναμαι ἐξαρτώμενον.

τὸς ἔλαιμαι. Καὶ μὴν ἂν σε λάβω ποτὲ (τιμωρήσομαι)· εἰ τοίνυν οὕτω γιγνώσκεις, ὦ παῖ (γίγνωσκε), ἀλλὰ κρέα γε εὐωχοῦ. Τί ἂν (ἐποιεῖτε), εἰ καὶ ἀδελφοὶ ὄντες ἐτύχετε αὐτοῦ; ¹

Σημ. Τὰς ἄλλας σημασίας τοῦ εἰ, τοῦ εἰ δὲ μή, εἰ μή, ζήτει ἐν τῷ περὶ μορίων καὶ φράσεων.

ε. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν τελικῶν προτάσεων.

§ 218. Αἱ τελικαὶ προτάσεις δηλοῦσι τὸ τέλος (τὸν σκοπὸν) πράξεώς τινος, καὶ συνδέονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἵνα, ὅπως, ὥς (ὅφρα ποιητ.), καὶ ἀποφατικῶς, ἵνα μή, ὅπως μή, ὥς μή, καὶ ἔπονται ἢ προηγούνται τῆς κυρίας προτάσεως· οἷον, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν· ὅπως ἀσφαλῶς θηρήνῃ, ἱππέας προσέλαβεν. *ἡ μὲν πρᾶξις*

Σημ. Ἐπειδὴ αἱ τελικαὶ προτάσεις σημαίνουναι τέλος πράξεώς τινος, ἡ τελικὴ σχέσις φέρεται διὰ δύο προτάσεων, τῆς σημαίνουσας τὴν πρᾶξιν καὶ τῆς σημαίνουσας τὸ τέλος· καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὴν πρᾶξιν λέγεται κυρία, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ τέλος καὶ ἔχουσα πρὸ αὐτῆς τοὺς τελικοὺς συνδέσμους καλεῖται τελική.

§ 219. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μὲν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, δύο ὧτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγωμεν· πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον, ὅπως ἀκούων πολλὰ μὴδὲ ἓν μάθω· διηγησόμεθα, ὥς μᾶλλον δῆλον γένηται· Μένων ἐπεθύμει μὲν ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπεθύμει δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· ἐνταῦθα κατέμεινεν, ὥς μὴ βοηθοῖεν οἱ φρουροὶ τῶν Μήδων.

§ 220. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, 1) ὅταν ὁ σκοπὸς παρατείνηται μέχρι τοῦ ἐνεστώτος ἢ καὶ περαιτέρω· οἷον, παρήλθομεν, ὅπως μὴ ῥαδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων χεῖρον

¹ Τὸ εἶδος τῆς συντάξεως ταύτης καλεῖται ἀνανταπόδοτον σχῆμα (§ 460, 1).

βουλεύσῃσθε· ὁ θεὸς ἐποίησε τὸν ἥλιον, ἵνα τὴν γῆν φωτίξῃ.
2) Ὅταν ὁ λαλῶν ἢ ὁ γράφων μεταφερόμενος διὰ τῆς ζωηρᾶς φαντασίας του ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστὼς διηγῇται τὰ παρελθόντα ὡς παρόντα· οἷον, Ἀβροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ.

Σημ. Σπανιώτατα τίθενται εἰς εὐκτικήν, ἀρκτικοῦ χρόνου ὑπάρχοντος ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, ὅταν ὁ σκοπὸς θεωρῇται ὡς πιθανὴ ἢ δυνατὴ ἰδέα τοῦ λέγοντος· οἷον, ἴσως δῆπου ἡ ἀποσκάπτει· ἡ ἀποτειγίξει, ὡς ἄπορος εἴη ἡ δόξ· τοῦτον ὀχῶ, ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο.¹

§ 221. Ἐνίστε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶνται ὁμοῦ ὑποτακτικὴ καὶ εὐκτικὴ· καὶ διὰ μὲν τῆς ὑποτακτικῆς ὁ σκοπὸς ἐκφράζεται ὡς κοινὴ γνώμη, διὰ δὲ τῆς εὐκτικῆς ὡς ἰδίᾳ γνώμη τοῦ λέγοντος· οἷον, ναῦς οἱ Κορίνθιοι ἐπλήρουν, ὅπως ναυμαχίας τε ἀποπειράσῃσι καὶ τὰς ὀλκάδας αὐτῶν ἤσπον οἱ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν.

§ 222. Αἱ τελικαὶ προτάσεις, καὶ μάλιστα αἱ διὰ τοῦ ἵνα ἐκφερόμεναι τίθενται καὶ εἰς ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου, μάλιστα παρτακτικοῦ, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων, ἅτινα ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ δὲν ἐξετελέσθησαν, ἢ τοῦναντίον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ ἐξετελέσθησαν, καὶ ἐπομένως ὁ σκοπὸς ἀπέτυχεν· οἷον, ἔχρῃν αὐτὸν λαβεῖν γραφὴν, ἵν' εἶχεν ἀπαιτεῖν κατὰ νόμους· οὐ γὰρ ἔχρῃν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν ἄρχοντας οἰκειοὺς εἶναι, ἵν' ᾖν τῆς πόλεως ἡ δύναμις· οὐκοῦν ἔχρῃν σε Πηγάσου ζευξαί πτερόν, ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

§ 223. Διὰ τὴν συγγένειαν τῆς ὑποτακτικῆς πρὸς τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς² φέρεται ἐνίστε τὸ τελικὸν ὅπως (καὶ ὡς) καὶ εἰς μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς ἀντὶ τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτα-

¹ Ἡ σύνταξις αὕτη ἴσως ἐγένετο κατ' ἑλλειψιν τοῦ δυνητικοῦ ἢ ν=ὡς ἂν ἄπορος εἴη (§ 214).

² Ἡ συγγένεια τοῦ ὀριστικοῦ μέλλοντος πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν ἐμφαίνεται παρ' Ὀμήρῳ, ὅστις ἀδιαφόρως μεταχειρίζεται τὸν μέλλοντα τῆς ὀριστικῆς καὶ τὸν ἀόριστον τῆς ὑποτακτικῆς.

κτικῆς· οἷον, οἱ σύμμαχοι δι' οὐδὲν ἄλλα τρέφονται ἢ ὅπως μαχονται ὑπὲρ τῶν τρεφόντων.

§ 224. Τὸ ὡς καὶ μάλιστα τὸ ὅπως (ὡς ἀναφορικῶς) προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε καὶ τὸν ἀριστολογικὸν ἂν καὶ συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσονται μετ' εὐκτικῆς (§ 202, 203)· οἷον, τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν, ὅπως ἂν μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διάγωμεν· ὡς δ' ἂν μὴδὲ ἄνεμοι βλάπτωσιν, ἡθμὸν βλεφαρίδας ἐμφῦσαι· γύμναζε σαυτὸν πόνοις ἐκουσίοις, ὅπως ἂν δύναιο καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν· καὶ προσφέρουσιν, ὡς ἂν ἐνδοῖεν τὸ ἔκπωμα εὐληπτότατον τῷ μέλλοντι πίνειν.

Σημ. Ὁ ἵνα δὲν ἐπιδέχεται τὸν ἀριστολογικὸν ἂν, ὅπου δὲ εὐρίσκεται μετ' αὐτοῦ εἶνε τοπικός· δέχεται ὅμως, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, τὸν δυνητικὸν ἂν καὶ συντάσσεται ἢ μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἢ μετ' εὐκτικῆς· οἷον, τὸ τελευταῖον εἰδέναι ἐχρῆν πότε καὶ τεληήσεται τῶν γερόντων ἕκαστος, ἵνα μὴ μάτην ἂν ἐνίοις ἐθεράπευον· θυμὸν γένοιτο πληρῶσαι ποτε, ἵν' ἂν Μυκῆναι γνοίεν· ἵνα κε φύγοιμεν.

§ 225. Τὸ ὅπως εἶνε καὶ τροπικὸν (= πῶς, τίνι τρόπῳ) καὶ συντάσσεται μετὰ παντὸς χρόνου τῆς ὀριστικῆς· οἷον, ὅταν οὖν ἐθέλῃς γινώσκειν, ὅπως σοι χρήσεται φίλῳ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, γινώσκειν πρῶτον χρή, ὅπως ἐχρήσατο τῷ πατρὶ ἢ ὅπως τῇ μητρὶ, ἢ ὅπως τῷ ἀδελφῷ χρήται, ἢ ὅπως ἔχει πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἀλλ' ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος σκέψεως, φροντίδος, ἐπιμελείας, παρασκευῆς, ὑποψίας καὶ τῶν τοιούτων σημαντικοῦ προστακτικῆς μάλιστα ἐγκλίσεως, συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς¹ οἷον, σκόπει, ὅπως τὰ παρόντα σωθήσεται· φρόντιζε, ὅπως μὴδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις· δεῖ τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ὡς βέλτισται ἔσονται τῶν πολιτῶν αἱ ψυχαί, κλπ.

Σημ. Τὰ φόβου σημαντικὰ ῥήματα συντάσσονται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς καὶ τοῦ ὅπως μὴ· οἷον, δέδοιχ' ὅπως μὴ τεύξομαι τοῦ κακοδαίμο-

¹ Τὸ ὅπως ἀντὶ τοῦ πῶς παραγγελματικῶς μὲν πρὸς ὀριστικὸν μέλλοντα, ἄλλως παντὶ ἐφαρμόττει χρόνῳ (Γαζής).

νες. Ἀλλὰ ταῦτα συνηθέστερα, ἀρκτικοῦ χρόνου ἡγουμένου, συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 253).

§ 226. Διὰ τὴν συγγένειαν τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐνεστώτος, ἢ συνηθέστερον β'. ἀορίστου καὶ σπανίως α., ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου· οἷον, σκεπτέον δοκεῖ εἶναι, ὅπως ἀσφαλέστατα μένωμεν· τοῦτο μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι, ὅπως ὡς ἐλάχιστα τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλλωμεν.¹

§ 227. Ἐνίοτε ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει τίθενται ὁμοῦ ἡ ὀριστικὴ τοῦ μέλλοντος καὶ ἡ ὑποτακτικὴ· οἷον, μηχανῶσθαι, ὅπως οἱ κακοὶ χωρὶς οἷτε ἀγαθοὶ ταῖς ὁμοίαις ἐκάτεροι ξυλλήξονται καὶ μή τις ἔχθρα αὐτοῖς διὰ ταῦτα γίγνηται.

Σημ. Σημειωτέον, ὅτι, καὶ σκεπτικοῦ ῥήματος ἡγουμένου, τὸ ὅπως πολλάκις εἶνε τελικὸν καὶ οὐχὶ τροπικόν· διὸ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ εὐκτικῆς κατὰ τὰ εἰρημένα· οἷον, βουλευόμεαι, ὅπως σε ἀποδρῶ· ἐπεμελείτο (ὁ Κύρος), ὅπως μὴ ποτε ἄσται μητ' ἀποταῖ ἔσονται (οἱ Ἕλληνες)· ἵκανός ἦν φροντίζειν, ὅπως ἔχοι ἡ στρατιὰ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια.²

§ 228. Ἐπὶ προτροπῆς καὶ παραινέσεως τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ τροπικὸν ὅπως ἐξαρτᾶται, πολλάκις παραλείπεται· οἷον, ὅπως σώσεις με (=σκόπει)· ὅπως μὴ ἀπολεῖ μαστιγούμενος (=ῥα). Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· διότι ἐννοεῖται ῥῆμα σκεπτικὸν προστακτικῆς ἐγκλίσεως, καὶ, ὅταν προηγῇται σκεπτικὸν ῥῆμα προστακτικῆς ἐγκλίσεως, τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· ὅπου δὲ εὐρίσκεται μεθ' ὁ-

¹ Σημειωτέον, ὅτι, ἡγουμένου μὲν σκεπτικοῦ ῥήματος προστακτικῆς ἐγκλίσεως, τὸ τροπικὸν ὅπως συντάσσεται πάντοτε μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, ἐπὶ ἄλλης δὲ ἐγκλίσεως καὶ ἄλλων ῥημάτων συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς· οἱ δὲ παλαιοὶ γραμματικοὶ παρασημειοῦσιν, ὅτι τὸ ὅπως συντάσσεται β'. ἀορίστου ὑποτακτικῆς καὶ ἐλλείψει αὐτοῦ μέλλοντι ὀριστικῆς (§ 399, σημ. β').

² Ὁ σκοπὸς καὶ ἡ τρέπῃς πολλάκις συμπίπτουσι τοσοῦτον, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται.

ποτακτικῆς, εἶνε τελικόν· οἶον, ὅρα, ὅπως μὴ λάβῃ σε τὸ λεγόμενον=ἴνα.

§ 229. Καὶ τὸ τροπικὸν ὅπως προσλαμβάνει τὸν ἀοριστολογικὸν ἂν καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, ἢ τὸν δυνητικὸν καὶ συντάσσεται μετ' εὐκτικῆς· οἶον, οἱ καθαρισταὶ σωφροσύνης τε ἐπιμελοῦνται καὶ ὅπως ἂν οἱ νέοι μηδὲν κακουργῶσιν· οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις σαφέστερον ἐπιδειξάι· δυνηθείη· νῦν σκοπῶ, ὅπως ἂν μάλιστα εὐφραيناίμεθα.

ς'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπ' ἐρωτήσεως.

§ 230. Ἡ ἐρώτησις γίνεται ἐπὶ ἀγνώστων καὶ διαπορουμένων προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ εἶνε εὐθεῖα ἢ πλαγία, καὶ ἀπλῆ ἢ σύνθετος.

§ 231. Καὶ εὐθεῖα μὲν λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνηται ἀμέσως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐρωτῶντος προσώπου· οἶον, τίς εἶ καὶ πόθεν πάρει; Πλαγία δέ, ὅταν φέρεται παρ' ἄλλου προσώπου διηγηματικῶς· οἶον, ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἶη καὶ πόθεν πλέοι. Καὶ ἀπλῆ μὲν λέγεται, ὅταν γίνηται περὶ ἐνὸς μόνοι ἐρωτήματος· οἶον, τίς εἶ; τί βούλει; Σύνθετος δέ, ὅταν γίνηται περὶ δύο ἢ πλείονων· οἶον, τίς εἶ καὶ πόθεν πάρει; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 232. Ἡ μὲν εὐθεῖα ἐρώτησις φέρεται διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (τίς, ποῖος, πότερος, πόσος, πηλίκος, πότε, ποῦ, πῶς, κλπ.), ἡ δὲ πλαγία, συνήθως μὲν διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων (ὅστις, ὁποῖος, ὅσος, ὁπότερος, ὁπότε, ὅπου, ὅπως, κλπ.), σπανιώτερον δὲ καὶ διὰ τῶν ἐρωτηματικῶν, καὶ ἐξαρθᾶται ἀπὸ τῶν ῥημάτων ἐρωτᾶν, ἐρεῖσθαι, πυθάνεσθαι καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ δὲ σύνθετος φέρεται παρὰ μὲν τῷ Ὁμήρῳ διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἢ=ἢέ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς συνηθέστερον διὰ τοῦ πότερον—ἢ, πότερα—ἢ, καὶ σπανίως διὰ τῶν διαζευκτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ (ἴδε τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα).

§ 233. Διὰ τῆς ὅστις φέρεται ἡ ἐρώτησις, καὶ ὅταν ὁ ἐρω-

τώμενος, πρὶν ἢ δώσῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόκρισιν, ἐπαναλαμβάνει μετ' ἀγανακτήσεως ἢ θαυμασμοῦ τὴν ἐρώτησιν τοῦ προερωτήσαντος αὐτόν· οἷον, σὺ δ' εἰ τίς ἀνδρῶν; ὅστις εἴμ' ἐγώ; Μέτων· τίς γὰρ εἰ; ὅστις; πολίτης χρηστός. Ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶνε πλαγία, διότι ἐννοεῖται τὸ ῥῆμα ἐρωτᾷς=ἐρωτᾷς ὅστις εἴμ' ἐγώ; Μέτων (εἰμί).

§ 234. Ἡ πλαγία ἐρώτησις ἐπὶ διαπορήσεως καὶ δισταγμοῦ φέρεται διὰ τοῦ εἰ· οἷον, ἐρωτᾷ (ἐρήσεται), εἰ φίλος ἐστίν (ἦν, ἔσται)· ἥρώτα, εἰ φίλος εἴη.

§ 235. Ἐπὶ δὲ ἀγανακτήσεως ἢ θαυμασμοῦ ἢ εἰρωνείας ἡ ἐρώτησις φέρεται διὰ τοῦ εἴτα, ἔπειτα· οἷον, εἴτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με; ἔπειτα οὐκ οἷε φροντίζειν (τοὺς θεοὺς) τῶν ἀνθρώπων;

§ 236. Ἡ μὲν εὐθεῖα ἐρώτησις, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικήν, ὑποτακτικήν καὶ εὐκτικήν κατὰ τὰ εἰρημμένα ἐν τῷ περὶ χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· οἷον, τίς εἰ; πῶς ἔχεις; πότερον ἔξῃ ἀρχεῖν ἢ ἄλλων καθίστης ἀντ' αὐτοῦ; (§ 187, 2)· τί εἶπω; πῇ στῶ; εἶπωτι τῶν εἰωθότων, ὧ δέσποτα; λύσω σε φῆς; πότερα φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν; (§ 189, 3)· τί ἂν εἴποιμι; (§ 190, 3).

§ 237. Ἡ δὲ πλαγία, ἀπλῆ ἢ σύνθετος οὖσα, φέρεται εἰς ὀριστικήν μὲν, ὅταν ἐξαρτᾷται ἀπὸ ῥήματος ἀρктиκοῦ χρόνου, εἰς εὐκτικήν δὲ ὅταν ἐξαρτᾷται ἀπὸ ἱστορικοῦ· οἷον, ἐρωτᾷ, τίς ἐστί καὶ πόθεν πλεῖ· ἤρετο τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεύς τίς εἴη καὶ πόθεν πλέοι· καὶ ἤρετο ὅ,τι καὶ εἴη τὸ σύνθημα· ἡ μήτηρ διηρώτα τὸν Κύρον πότερον βούλοιο μένειν ἢ ἀπιέναι· ἐρωτᾷ, εἰ φίλος ἐστί· ἥρώτα εἰ φίλος εἴη.

Σημ. Ὅταν τις ἐρωτᾷ, ἐὰν πρέπη νὰ πραχθῇ τι, τίθεται ὑποτακτικῇ μετὰ τοῦ εἰ· οἷον, καὶ νῦν ὑμέας (ὁ Κροῖσος) ἐρωτᾷ, εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας=ἐὰν πρέπη νὰ στρατεύηται.

§ 238. Ἀλλὰ, καὶ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἡγουμένου, τίθεται ὀριστικῇ ἀντὶ εὐκτικῆς, 1) ὅταν ἡ ἐρώτησις μεταφέρηται ζωηρῶς ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ ἐνεστώτος καὶ μάλιστα μετὰ

τῶν ῥημάτων χρήση, δεῖ καὶ τῶν τοιούτων· οἷον, κἀνήρετ' ἐν τῇ πράγματι κυρεῖ ποτε· ὁ Κύρος ἐπυνθάνετο, ὁποίοις οὐ χρήθη-
ρίοις πελάζειν· ἡρώτων τί χρή ποιεῖν· 2) ὅταν ἡ πλῆγία ἐρώτη-
σις φέρεται ὑπὸ τοῦ λαλοῦντος ἢ γράφοντος οὐχὶ κατ' ἐννοίαν,
ἀλλ' αὐτολεξεῖ καὶ ἀνέπχρος ὡς ἐξέφρασεν αὐτὴν τὸ ἐρωτήσαν
ἱστοροῦμενον πρόσωπον· οἷον, ἡρώτα, τί οὖν κἀθήσασαι αὐτόθι καὶ
οὐ κατὰβάνεις;

§ 239. Ὅθεν πολλάκις ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ χρόνου ἐξα-
τῶνται ὁμοῦ ὀριστικὴ καὶ εὐκτικὴ· οἷον, καὶ τις αὐτὸν ἤρετο, ὅ,τι
θαυμάζοι καὶ ὅποσοι αὐτῶν τεθνάσι.

Σημ. Καὶ ἡ πλῆγία ἐρώτησις δέχεται τὸν δυνητικὸν ἂν καὶ φέρεται εἰς
εὐκτικὴν ἢ ὀριστικὴν ἱστορικοῦ χρόνου (§ 245)· οἷον, ἐρωτᾷ, εἴ που ἂν
ἀπὸ σοῦ πόρος προσγέναιτο.

§ 240. Τὸ δεῦτερον ἐρώτημα τῆς συνθέτου ἐρωτήσεως πολ-
λάκις παραλείπεται ὡς εὐκόλως ἔξωθεν ἐννοούμενον· οἷον, πό-
τερον οὖν καὶ αὐτὸν τὸν ἄνδρα γινώσκεις ἑωρακώς (ἢ ἀκηκώς);

§ 241. Ἡ πλῆγία ἐρώτησις, ἐπειδὴ εἶνε κυρίως ἀντικείμε-
νον τοῦ ἐξ οὗ ἐξαχρεᾶται ῥήματος, φέρεται ἄνευ ἐρωτηματικοῦ
σημείου.

§ 242. Ἡ ἀπόλυτος ἐρώτησις, ὅταν ἀναφέρηται οὐχὶ εἰς μο-
νήρη λέξιν, ἀλλὰ εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, ἐξαγγέλλεται 1) διὰ
τοῦ τόνου τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ σημείου (;)· οἷον,
Ἑλληνες ὄντες, βαρβάρους δουλεύσομεν; 2) διὰ τῶν ἐρωτημα-
τικῶν μορίων, ἄρα, ἦ, οὖν, οὐκοῦν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἄρα καὶ
μὴν τίθενται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἀποκρίσεως, τὸ δὲ οὐκοῦν ἐπὶ κα-
ταφατικῆς, τὸ δὲ ἦ καὶ οὖν, ἐπὶ ἀναποφασίστου· καὶ τὸ μὲν ἄρα
λέγεται ἐπὶ ἀμφιβόλων πραγμάτων, τὸ δὲ ἦ ἐπὶ βεβαίων.

Περὶ ἀποκρίσεως.

§ 243. Ἡ ἀπόκρισις γίνεται ὁμοιοπῶτως καὶ καταλλήλως
πρὸς τὴν ἐρώτησιν· οἷον, τίς κόπτει τὴν θύραν; ἔγω γε (οὗτος,
ἐκεῖνος, ὁ Σωκράτης)· πότερος; ἕτερος (οὐδέτερος κλπ.)· ποῖος;
οἷος (ὁποῖος, ἀγαθός, φαῦλος, κλπ.)· πῶσος; ὅσος (ὁπόσος, πολὺς,

ὀλίγος, κλπ.)· πόστος; πρῶτος (τρίτος, κλπ.)· ποστᾶτος; δευτε-
ραῖος (τριταῖος, κλπ.)· πηλίκος; ἡλίκος (ὀπηλίκος, διέτης, τριέ-
της, κλπ.)· ποδαπός; Ἀθηναῖος· πῆ; ποῦ; ὅπη, ὅπου (Ἀθήνη-
σιν, ἐν Ἀθήναις, αὐτόθι, κλπ.), ποῖ; ὅποι (Ἀθήναζε, εἰς Ἀθή-
νας, κλπ.)· πόθεν; (οὐρανόθεν, Ἀθήνηθεν, κλπ.)· πότε; ὅποτε
(σήμερον, αὔριον, χθές, κλπ.)· πῶς; ὅπως (καλῶς, κακῶς, κλπ.)·
πηνίκα; ἡνίκα (ὀπηνίκα, ὀρθρος βαθύς, κλπ.).

§ 244. Ὅταν εἶνε πολλαὶ ἐρωτήσεις, αἱ ἀποκρίσεις φέρονται
κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἐρωτήσεων· οἷον, τίς εἰ καὶ πόθεν πάρει;
Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου Ἀθήνηθεν.

§ 245. Ἡ ἀπόκρισις γίνεται καὶ 1) διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως,
δι' ἧς γίνεται καὶ ἡ ἐρώτησις· οἷον, ὅρῃς με, δέσποινα ὡς ἔχω,
τὸν ἄθλιον; ὅρῳ· ἄρα καὶ ἀρετὴ ὀφθαλμοῦ ἐστί; καὶ ἀρετὴ.
2) Διὰ τοῦ ῥήματος φημί, φήμ'· ἔγω γε, καὶ ἀποφατικῶς, οὐ
φημί. 3) Διὰ τοῦ ἔγω γε, ναί, μάλιστα, μάλιστα γε, πάνυ γε,
πάνυ μὲν οὖν, παντάπασιν μὲν οὖν, κομιδῇ μὲν οὖν, πάντως (που),
πάντως δὴ (που), σφόδρα γε. Καὶ ἀποφατικῶς, οὐκ ἔγω γε, οὐ-
δαμῶς, οὐ δῆτα, οὐκ ἔστιν, κλπ.

Σημ. Ἡ ἀπόκρισις γίνεται καὶ διὰ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς) κατ'
ἔλλειψιν τῆς δεκτικῆς· οἷον, τίς ἐποίησε τὴν Ὀδύσειαν; ὅς καὶ τὴν Ἰ-
λιάδα=ἐκεῖνος, ὅς· τίνα λέγεις; ἃ ἤκουσα. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τῆς ἐνάνθρω-
που μετοχῆς τοῦ ῥήματος τῆς ἐρωτήσεως· οἷον, τίς ἐποίησε τὴν Ὀδύσειαν;
ὁ καὶ τὴν Ἰλιάδα ποιήσας=ἐκεῖνος, ὅς ἐποίησε καὶ τὴν Ἰλιάδα.

ζ'. Χρήσις τῶν ἐγκλίσεων ἐπὶ τῶν διαπορητικῶν καὶ διστακτικῶν προτάσεων.

§ 246. Εἰς τὴν πλαγίαν ἐρώτησιν ὑπάγονται καὶ αἱ διαπο-
ρητικαὶ καὶ διστακτικαὶ προτάσεις· δέχονται ὅμως τὴν σύντα-
ξιν τῶν τελικῶν προτάσεων.

Α'. Διαπορητικαὶ προτάσεις.

§ 247. Αἱ διαπορητικαὶ προτάσεις σημαίνουσιν ἀπορίαν τοῦ
λέγοντος ἢ γράφοντος· ὅθεν γίνονται ἐπὶ ἀμφιβαλλομένων καὶ
διαπορουμένων πραγμάτων, καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος σημαί-

νοντος ἀπορίαν, ἀμφιβολίαν, ἄγνοιαν, θαυμασμόν καὶ τὰ τοιαῦτα (ἀπορῶ, οὐκ οἶδα, ἄγνοῶ, οὐ γινώσκω, οὐκ ἔχω, θαυμάζω, βουλεύομαι, σκέπτομαι, κλπ.).

§ 248. Φέρονται δὲ διὰ τῶν αὐτῶν λέξεων, δι' ὧν καὶ ἡ πλᾶγία ἐρώτησις (ὅς, ὅστις, τίς, κλπ.), καὶ τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν μέν, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἀρκτικοῦ χρόνου· οἷον, ἀπορῶ ὅποι τράπωμαι· οὐκ οἶδα ὅ,τι φῶ· οὐκ ἔχω ὅ,τι εἶπω· βουλεύεται, ποῖ τράπηται. Εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρτῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, ἡπόρει ποῖαν ὁδὸν τράποιτο· ἡπόρει εἰ ταῦτα οὕτως ἔχοι· οὐκ εἶχον ὅ,τι εἶποιμι, κλπ.

§ 249. Πολλάκις ὅμως καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρτῶμεναι φέρονται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ἡ διαπόρησις θεωρῆται πιθανωτέρα· οἷον, Πρόδικος ἡπόρει ὅποτε-ραν τράπηται, ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσι τοὺς ἄνδρας, εἴτε ἄλλο τι χρήσωνται.

§ 250. Ἀντὶ δὲ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται ἐνίοτε ὁ συγγενὴς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, οὐκ ἔχω ὅ,τι χρήσομαι σαυτῷ (Πλτ.)· ἀπορῶ ποῖαν ὁδὸν τρέφομαι. Ὅθεν πολλάκις εὐρίσκονται ἐξαρτῶμεναι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ῥήματος ὁμοῦ ὑποτακτικὴ καὶ ὀριστικὴ μέλλοντος χρόνου ἀντι᾽ ὀρίστου ὑποτακτικῆς· οἷον, ἀπορῶ, ὅ,τι χρήσομαι τοῖς ὑπολοίποις καὶ τίνος πρῶτον μνησθῶ.

§ 251. Ἐπὶ δὲ ἐνεστώτων καὶ θετικῶν πραγμάτων τίθεται καὶ ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς καὶ μάλιστα ὁ τοῦ χρή· οἷον, οὐκ ἔχω ὅ,τι χρή λέγειν· σάφ' οὐκ οἶδα, εἰ θεός ἐστιν.

Β'. Διστακτικαὶ προτάσεις.

§ 252. Αἱ διστακτικαὶ προτάσεις σημαίνουσι δισταγμὸν τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος καὶ φέρονται διὰ τοῦ διστακτικοῦ μὴ, ὅταν προηγήται ῥῆμα σημαῖνον φόβον, ὑποψίαν, ζήτησιν, φροντίδα, σκέψιν, αἰδῶ, αἰσχύνην καὶ τὰ τοιαῦτα, ἡγουν φοβοῦμαι, δέδοικα, ὀρρωδῶ, ὀκνῶ, σκοπῶ, φροντίζω, ὀρῶ, φυλάττομαι, αἰσχύνομαι, αἰδοῦμαι, κτλ.

§ 253. Φέρονται δὲ εἰς ὑποτακτικὴν μέν, ὅταν ἐξαρτῶνται

ἀπὸ ῥήματος ἀρχτικοῦ χρόνου καὶ ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ μελλόντων πραγμάτων, εἰς εὐκτικὴν δέ, ὅταν ἐξαρθῶνται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ καὶ ὁ δισταγμὸς εἶνε περὶ πραγμάτων, ἅπερ ἐμέλλον νὰ γείνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ παρελθόντος· οἷον, φοβοῦμαι, δέδοικα, μὴ τι κακὸν πάθω· ὅρα, μὴ τι κακὸν πάθῃς· φρόντιζε, μὴ ἀπρακτος ἀπέλθῃς· ἐφοβούμην μὴ αὐτόν με λίθον τῇ ἀφωνίᾳ ποιήσειεν· ἔδδισαν οἱ Ἕλληνες, μὴ προσαγάγοιεν τὸ στράτευμα πρὸς τὸ κέρας· ὑπώπτευε, μὴ ἀπάτης ἕνεκα λέγοιτο.

§ 254. Καὶ ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου ἐξαρθώμενα τίθενται εἰς ὑποτακτικὴν ἀντὶ εὐκτικῆς, ὅταν ὁ φόβος θεωρῆται θετικώτερος καὶ πιθανώτερος· οἷον, οἱ θεώμενοι ἐφοβοῦντο, μὴ τι πάθῃ· οἱ Κερκυραῖοι ἐφοβήθησαν, μὴ (αἱ νῆες) πολέμοιο ᾤσιν.

§ 255. Ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς τίθεται πολλάκις ὁ συγγενὴς αὐτῆς μέλλων τῆς ὀριστικῆς· οἷον, φοβοῦμαι, μὴ κείσομαι.

§ 256. Ὅταν δὲ ὁ δισταγμὸς παρίσταται ὡς θετικὸς ἐν τῷ παρόντι ἢ παρελθόντι, τίθεται ὁ ἐνεστώς ἢ οἱ παρωχημένοι χρόνοι τῆς ὀριστικῆς καὶ μάλιστα ὁ παρακείμενος· οἷον, φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίω· ὅρα, μὴ τὸ ἐναντίον ἐστί· νῦν δὲ φοβούμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν· ὅρα, μὴ παίζων ἔλεγεν· δεῖδω, μὴ δὴ πάντα ἡ θεὰ νημερτέα εἶπεν.

§ 257. Ἐπὶ δυνητικῆς δὲ ἐννοίας τίθεται εὐκτικὴ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἔν, οἰουδήποτε χρόνου ἡγουμένου· οἷον, δέδοικα ἐγώ, μὴ πρὶν λέγοις ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἑμοῦ.

Σημ. γεν. Ἀπαντα σχεδὸν τὰ εἶδη τοῦ λόγου μεταφέρει ὁ δυνητικὸς ἂν εἰς εὐκτικὴν, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τὸ δυνατόν γενέσθαι (ἐνδοκστόν).

§ 258. Πολλάκις τὸ ἐξ οὗ ἐξαρθᾶται ἡ διστακτικὴ πρότασις ῥήμα (δέδοικα, φοβοῦμαι, ὅρα κλπ.) ἐλλείπει· οἷον, μὴ ἀληθές ἢ μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθές εἶπεν· μὴ με νυῆσσι, κλπ.

Περὶ χρόνων τοῦ ῥήματος.

§ 259. Χρόνος λέγεται ὁ καιρὸς, καθ' ὃν γίνεται ἡ ὑπάρχει τι.

Α'. Χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως.

Ἑνεστῶς.

§ 260. Ὁ ἐνεστῶς σημαίνει τὸ παρὸν διαρκές· ἡ δὲ διάρ-
κεια δύναται νὰ εἶνε ἢ βραχεῖα (στιγμιαία) ἢ μακρὰ ἢ καὶ αἰω-
νία· οἷον, Ἀχιλλεὺς κτείνει τὸν Ἑκτορα, γράφει, ζῇ, ἔστι θεός.
Ἔτι δὲ ὁ ἐνεστῶς σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἔθος ἢ συνήθως γινό-
μενον καὶ ἐπαναλαμβανόμενον· οἷον, πλοῖον εἰς Δῆλον οἱ Ἀθη-
ναῖοι πέμπουσιν· οἱ γονεῖς φιλοῦσι τὰ τέκνα.

§ 261. Ὁ ἐνεστῶς τίθεται καὶ ἐπὶ διηγήσεως παρελθόντων
πραγμάτων ἀντὶ τοῦ ἀορίστου, ὅταν ὁ διηγούμενος θέλῃ νὰ πα-
ραστήσῃ τὰ παρελθόντα ζωηρῶς καὶ οἰονεῖ παρόντα· οἷον, Τισ-
σαφέρνης διαβιάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· ὁ δὲ πείθεται τε
καὶ συλλαμβάνει τὸν Κύρον, ἀντὶ διέβαλε, ἐπείσθη, συνέλαβεν.
Ὁ τοιοῦτος ἐνεστῶς καλεῖται *ιστορικός*.¹

Σημ. α'. Ὁ ἐνεστῶς τίθεται καὶ ἀντὶ μέλλοντος, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ
ἐκφρασθῇ μετὰ βεβαιώσεως τὸ οὐ πολὺ ἀπέχον τοῦ ἐνεστῶτος· οἷον, ἔρ-
χομαι, πορεύομαι, καταβαίνω, ἀντὶ (ἐλεύσομαι), πορεύσομαι, καταδήσο-
μαι. Ἔτι δὲ ἀντὶ μέλλοντος λαμβάνεται ὁ ἐνεστῶς ἐπὶ ζωηρᾶς ἐρωτή-
σεως· οἷον, βουλούμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι Διωρῆς ἐσμεν, ἢ
μένομεν ἕως ἂν ἕκαστος κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, ἀντὶ μενοῦμεν; Μέλ-
λοντος σημασίαν ἔχει πάντοτε σχεδὸν ὁ ἐνεστῶς τοῦ εἶμι (Γραμ. Δ. Χρ.
§ 394, σημ.).

Σημ. β'. Πολλοὶ ἐνεστῶτες ἔχουσι σημασίαν παρακειμένου· ἄλλ' ἄλλοι
ἐξ αὐτῶν πάντοτε παρακειμένου· οἷον, ἤκω, οἴχομαι, ἔρρω· ἄλλοι δὲ ἄλ-
λοτε μὲν ἐνεστῶτος, ἄλλοτε δὲ παρακειμένου· οἷον, φεύγω=φεύγω καὶ
πέφευγα (εἰμὶ φυγὰς), ἀκούω=ἀκούω καὶ ἀκήκοα, κλπ. Οἱ δὲ παρατατι-
κὸς τῶν τοιούτων ἐνεστῶτων ἔχουσι σημασίαν ὑπερσυντελικῆς ἢ ἀορίστου.

Παρατατικός.

§ 262. Ὁ παρατατικός σημαίνει τὸ παρελθὸν διαρκές σχετι-
κῶς πρὸς ἄλλο σύγχρονον παρελθόν· οἷον, ἔγραφον (ὅτε ἦλθες)·
ἐνίοτε δὲ σημαίνει καὶ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἢ συνήθως γινόμε-

¹ Ὁ ἱστορικός ἐνεστῶς ἐν τῇ Ἰλιάδι τοῦ Ὁμήρου δὲν ὠρίσκειται.

νον· οἶον, Σωκράτης, ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγεν. Καί μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἶον, ἀνλαμβάνων τὰ ποιήματα, ἀνθρώπων ἄν τί λέγοιεν.

Σημ. Ὁ παρατατικός τίθεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἐνεστώτος ἢ ὑπερ-
συντελικοῦ (§ 268, σημ.)· οἶον, οἱ Ἀθηναῖοι ἐπλευσαν εἰς Αἶγός ποταμούς,
διείχε δὲ ὁ Ἑλλήσποντος εἰς σταδίους πεντεκαίδεκα, ἀντὶ διέχει. Οἱ δὲ
παρατατικοὶ τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων τῶν σημαίνοντων τὸ πρέπον ἢ τὸ
δυνατὸν (ἔδει, ἐγρῆν, προσῆκε, ἔξην, ἦν εἰκός, δίκαιον κλπ.) μετ' ἀπαρεμ-
φάτου σημαίνουναι, ὅτι ἡ πράξις δὲν ἐγένετο· οἶον, ἔδει λέγειν (=οὐκ ἔ-
λεγε), ἐγρῆν εἰπεῖν (=οὐκ εἶπεν), εἰκός ἦν εἰπεῖν, κλπ.

Ἄδριτος.

§ 263. Ὁ ἄδριτος σημαίνει τὸ παρελθὸν ἀσχέτως καὶ ἀπαξ
γενόμενον· οἶον, ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον. Ὅθεν ἐν ταῖς διηγή-
σεσι παρελθόντων πραγμάτων ὁ μὲν παρατατικός σημαίνει τὸ
διαρκές ἢ πολλάκις γενόμενον, ὁ δὲ ἄδριτος τὸ στιγμιαίον ἢ τὸ
ἅπαξ· οἶον, τοὺς μὲν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμά-
χοντο. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη λεπτύνεται πολλάκις ἐπὶ τοσοῦ-
τον, ὥστε φαίνεται, ὅτι τίθενται ἀδιαφόρως ὁ παρατατικός καὶ
ὁ ἄδριτος· οἶον, παρελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιάδε· παρελ-
θόντες οἱ Κορίνθιοι, εἶπον τοιάδε. Ἀλλὰ ὁ μὲν παρατατικός ἐκ-
φράζει κυρίως ἀρχὴν καὶ ἐξακολουθήσιν τῆς πράξεως ἢ χρονο-
τριβήν· ὁ δὲ ἄδριτος συντέλειαν, λήξιν ἢ συντομίαν.

§ 264. Ὁ ἄδριτος ἐπὶ τῶν ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένων ἢ κατ'
ἔθος γινομένων τίθεται ἀντὶ τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, κάλλος ἢ χρά-
νος ἀνάλωσεν ἢ νόσος ἐμάρανεν, ἀντὶ ἀναλίσκει, μαραίνει· αἱ
πανηγύρεις, διὰ πολλοῦ χρόνου συλλεγεῖσθαι, ταχέως διελύθησαν
(Ἰσχυρ.). Ἐπὶ δὲ τοῦ συνήθως γινομένου προσλαμβάνει πολλάκις
τὸν δυνητικὸν ἄν· οἶον, ἔλεξα ἄν (=εἰώθειν λέγειν).

Σημ. α'. Ἐνίοτε τίθεται ὁ ἄδριτος καὶ ἀντὶ τοῦ παρακειμένου ἢ ὑπερ-
συντελικοῦ· οἶον, τοὺς θησαυροὺς τῶν παλαιῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν
βίβλοισι, ἀνελίστων κοινῇ σὺν τοῖς φίλοις διέρχουμαι, ἀντὶ καταλελοίπασιν·
Κύρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἥς αὐτὸν σατράπην ἐποίησεν,
ἀντὶ ἐπεποιήκει.

Σημ. β'. Ὁ ἄδριτος τιθέμενος μετὰ τοῦ τί οὐ ἐρωτηματικῶς σημαί-

ναι θαυμασμόν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ διὰ τί ἡ πρᾶξις δὲν ἐγένετο εἰσέτι καὶ σύνεμα προτροπὴν αὐτοῦ πρὸς ταχεῖαν ἐκτέλεσιν αὐτῆς· οἷον, τί οὐ καὶ τὴν δύναμιν ἔλεξας μοι;

Παρακείμενος.

§ 265. Ὁ παρακείμενος σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι καὶ σωζόμενον συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα· οἷον, τέθηκεν ὁ ἀνὴρ, πεποιήται, ἡ γέφυρα. Ἐπὶ δὲ ζωηρᾶς ἐκφοράσεως σημαίνει καὶ τὸ ἐν τῷ μέλλοντι τετελεσμένον· οἷον, ἐάν πως τῇδε φίλτροις ὑπερβάλωμεθα, μεμάχεται τὸ ἔργον, ἀντὶ ἔσται μεμαχήμενα.

§ 266. Πολλοὶ παρακείμενοι ἔλαβον σημασίαν ἐνεστώτος, οἱ δὲ ὑπερσυντελικοὶ αὐτῶν παρτατατικοῦ· εἰσὶ δὲ οἱ ἐξῆς, οἶδα, εἶρηκα, δέδοικα, δέδικα, εἶοικα, εἶωθα, μέμνημαι, πέποιθα, κάθημαι, κέκτημαι, κέκλημαι, ἔστηκα, γέγηθα καὶ ἄλλοι· τούτων δὲ οἱ ἐνεστώτες ἢ ὅλως ἐξέλιπον ἢ σώζονται μὲν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλης σημασίας.

Σημ... Ἐπὶ ἐπιστολογραφίας ὁ παρακείμενος καὶ ἀόριστος λαμβάνονται καὶ ἀντὶ ἐνεστώτος· οἷον, ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον· πρᾶσσε μετ' Ἀρταβάζου, ὃν σοι ἔπεμψα, ἀντὶ ἀποστέλλω, πέμπω. Τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν ὁ γράφων διὰ τῆς ζωηρᾶς αὐτοῦ φαντασίας μετὰ γῆται εἰς τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἀναγιγνώσκεται ἡ ἐπιστολὴ ὑπὸ τοῦ μέλλοντος νὰ λάβῃ αὐτήν.

§ 267. Ὁ παρακείμενος μάλιστα ἐπὶ τῶν συνήθως ἢ κατ' ἠθικὴν ἀνάγκην συμβαινόντων τίθεται καὶ ἀντὶ ἀορίστου· οἷον, αὕτη (ἡ ψυχὴ) εὐθὺς διαπεφύσεται καὶ ἀπόλωλεν. Ὅθεν ἐπὶ διηγήσεως εὐρίσκεται ἐνίοτε μετ' ἀορίστων· οἷον, ὁ πόλεμος πενεστέρους πεποιήκε καὶ πολλοὺς κινδύνους ὑπομένειν ἠνάγκασεν.

Σημ... Ὁ παρακείμενος ἐπὶ διαρκείας περιφράζεται πολλάκις διὰ τῆς συστοίχου μετοχῆς καὶ τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος· οἷον, ὁ οὐρανὸς γεγωνῶς ἐστί, κλπ.

Ἵπερσυντελικός.

§ 268. Ὁ ὑπερσυντελικὸς σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλου παρελθόντος καὶ τὸ ἀποτέλεσμα σωζόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· οἷον, ἐγεγράφειν τὴν ἐπιστολὴν

(εἶχα γράψει, ἢ εἶχα γεγραμμένην τὴν ἐπιστολήν, ὅτε ἦλθες).

Σημ. α. Ἡ χρῆσις τοῦ ὑπερσυντελικοῦ εἶνε πολλὰ περιωρισμένη, διότι ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ παρατατικός.

Σημ. β'. Ὁ ὑπερσυντελικὸς ἐνίοτε περιφράζεται διὰ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος καὶ τῆς συστοίχου μετοχῆς τοῦ παρακειμένου· οἷον, οὐδὲ ἑωρακῶς ἦν τὸν ἀνθρώπον πώποτε, πλὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί.

Μέλλων.

§ 269. Ὁ μέλλων σημαίνει τὸ μέλλον νὰ γείνη ἢ πολλάκις (κατὰ παράτασιν) ἢ ἅπαξ (κατὰ συντέλειαν), καὶ τίθεται·

1) Ἐπὶ προσδοκωμένων πραγμάτων· οἷον, γράψω (=θὰ γράφω ἢ θὰ γράψω).

2) Ἐπὶ διστακτικῆς ἐρωτήσεως ἐν α. πληθ. προσώπῳ ἀντὶ τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς· οἷον, τί ποιήσομεν; (§ 189,3 σημ. α.).

3) Ἐπὶ αὐστηρᾶς καὶ ἀνυπομόνου προσταγῆς ἢ προτροπῆς ἐν β'. προσ. μετὰ τοῦ οὐ ἐρωτηματικῶς (§ 188,1 σημ.)· οἷον, οὐκ ἀποκτενεῖτε τὸν αὐτόχειρον; = ἀποκτείνετε.

4) Ἐπὶ αὐστηρᾶς καὶ ἐντόνου ἀπαγορεύσεως ἐν β'. προσώπῳ μετὰ τοῦ οὐ μὴ ἐρωτηματικῶς ἀντὶ ἀορίστου ὑποτακτικῆς· οἷον, οὐ μὴ λαλήσεις; = μὴ λαλήσης (§ 189,2 σημ. α.).

5) Πρὸς ἐκφρασιν τέλους (σκοποῦ) ἐν ἀναφορικῇ προτάσει (§ 325)· οἷον, δεδόχθαι τῇ βουλῇ πέμπειν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ διαλέξονται.

6) Ἐπὶ δυνητικῆς ἐννοίας, ἔσης τῷ τῆς καθωμιλημένης δύνασαι ῥά, δύναται ῥά, ἐν β'. καὶ γ'. προσ.· οἷον, πρὸς ταῦτα πράξεις οἷον ἂν θέλῃς. (Ἐπὶ τοιαύτης δὲ ἐννοίας προσλαμβάνει ἐνίοτε καὶ τὸν δυνητικὸν ἄν· οἷον, ἄσμενος ἂν διαλλαγήσεται.)

Σημ. Πάντες οἱ χρόνοι τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεως δέχονται τὸν δυνητικὸν ἂν πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου, οἵτινες οὐδέποτε δέχονται αὐτόν.

Περιφραστικὸς μέλλων.

§ 270. Ὁ μέλλων, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ τι ὡς σκεπτόμενον ἢ μελετώμενον, περιφράζεται διὰ τοῦ ῥήματος μέλλω

καὶ τοῦ συστοίχου ἀπαρεμφάτου συνήθως μέλλοντος ἢ ἐνεστώ-
τος καὶ σπανίως ἀόριστου χρόνου· οἷον, μέλλω ἀγαθὸν τι πρά-
ξαι· μέλλω τι πράττειν· εἰ μέλλει κακὸς γενέσθαι, δεῖ αὐτὸν πρό-
τερον ἀγαθὸν γενέσθαι. Ὁ τριωῦτος μέλλων καλεῖται περιφραστι-
κὸς μέλλων.

Μετ' ὀλίγον ἢ μέλλον.

§ 271. Ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων σημαίνει τὸ τετελεσμένον ἐν
τῷ μέλλοντι καὶ διακείμενον τὸ ἀποτέλεσμα· οἷον, ἡ πολιτεία τε-
λέως κεκοσμήσεται. Ἐνίοτε δὲ ἐκφράζει καὶ τὸ ὅσον οὕτω ἥτοι
τὸ μετ' ὀλίγον γεννησόμενον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβεν· οἷον,
φράζε καὶ πεπράζεται.

Σημ. α. Ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων ἀπαντᾷ μόνον ἐν ταῖς ἀνεξαρτήτοις
προτάσεσιν· ὁ δὲ τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων καὶ τῶν εἰς μιὰ πλὴν τοῦ με-
μίσταμαι καὶ ἐστήξω (καὶ μεταγενεστέρως ἐστήξομαι) εἶνε ἄχρηστος.

Σημ. β. Ὁ μονολεκτικῶς ἐσχηματισμένος μετ' ὀλίγον μέλλων ἔχει συ-
νήθως παθητικὴν σημασίαν καὶ σπανίως μέσην, ὁ δὲ μετ' ὀλίγον μέλλων
τῶν ῥημάτων ἐκείνων, ὧν οἱ παρακείμενοι λαμβάνονται ἀντὶ ἐνεστώτων,
ἔχει σημασίαν ἀπλῶς μέσου μέλλοντος· οἷον, μεμνήσομαι, κεκτήσομαι,
εἰρήσομαι, κλπ. Ἐπὶ δὲ ἐνεργητικῆς σημασίας περιφράζεται διὰ τῆς με-
τοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ συνθετικοῦ
ῥήματος ἔσομαι· οἷον, μάτην ἔσει πεπλευκῶς τοσοῦτον πλοῦν· τὰ μέλ-
λοντ' ἐσόμεθα ἐγνωκότες, κλπ.

Σημ. γ. γενική. Ὁ χρόνος, ὡς ἀπέραντος γραμμῇ, θεωρούμενος, διαι-
ρεῖται εἰς τρεῖς τμήματα, παρὸν, μέλλον καὶ παρελθόν· καὶ τὸ μὲν παρὸν
ἐκφράζει ὁ ἐνεστώς, τὸ δὲ μέλλον ὁ μέλλων, τὸ δὲ παρελθὸν οἱ λοιποὶ τέσ-
σαρες· διὸ καὶ παρωχημένοι λέγονται· τὸ δὲ παρελθὸν εἶνα ἢ ἄσχετον ἢ
σχετικὸν πρὸς ἄλλο· καὶ τὸ μὲν ἄσχετον ἐκφράζει ὁ ἀόριστος, τὸ δὲ σχε-
τικὸν οἱ τρεῖς ἄλλοι οὕτως· ὁ μὲν παρατατικός τὸ σύγχρονον πρὸς ἄλλο·
ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς καὶ παρακείμενος τὸ προγεγεννημένον, ὁ μὲν ὡς πρὸς
τὸ παρελθόν, ὁ δὲ ὡς πρὸς τὸ παρὸν.

Β'. Χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων.

§ 272. Πάντες οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων ἔχουσι μέλ-
λοντος σημασίαν· ἄλλ' ὁ μὲν ἐνεστώς σημαίνει τὸ διαρκές ἢ τὸ
πολλάκις γεννησόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρές ἢ τὸ ἅπαξ, ὁ

δὲ παρκαίμενος τὸ τετελεσμένον καὶ διακείμενον· ἀλλ' οἱ χρόνοι τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων (§ 186) ἔχουσι καὶ παρωχημένου χρόνου σημασίαν· οἷον, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἶη (=ἦν), Ἀρμένιος ἔλεγεν, ἃ ἐκεῖ ἴδοι (=εἶδεν), ὁ Κύρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν (ἔμελλεν ἔσσεσθαι), ἦκεν ἄγγελος, λέγων, ὅτι λοιπῶς εἶη Σύνενσεις τὰ ἄκρα (=ἐλελοίπει).

§ 273. Συνήθεις χρόνοι τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων εἶνε ὁ ἑνεσῶς καὶ ὁ ἀόριστος· διότι ὁ μὲν παρτακτικός ταυτίζεται μετὰ τοῦ ἑνεστῶτος, ὁ δὲ ὑπερσυντελικὸς μετὰ τοῦ παρκαίμενου, ὁ δὲ μέλλων ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ προστακτικῇ δὲν ὑπάρχει, ἐν δὲ τῇ εὐκτικῇ ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἐξηρημένων προτάσεων, καὶ συνήθως ἐπὶ τῶν εἰδικῶν, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ πραγμάτων, ἅτινα ἔμελλον νὰ γείνωσι ἐν τῷ παρελθόντι, ὁ δὲ παρκαίμενος εἶνε σπάνιος· διότι ἐν μὲν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ εὐκτικῇ σχηματίζεται συνηθέστερον περιφραστικῶς διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μετοχῆς καὶ τοῦ συνδετικοῦ ῥήματος· οἷον, γεγραφῶς ὦ, ἦς, ἦ, γεγραφῶς εἶην, εἶης, εἶη, κλπ. ἐν δὲ τῇ προστακτικῇ ὁ ἑνεργητικὸς εἶνε ἄχρηστος, πλὴν τῶν ἐχόντων τὴν θι κατὰλῃξιν καὶ ὀλίγων ἄλλων τινῶν· οἷον, ἴσθι, δέδιθι, ἔσταθι, τέθναθι, κέκραχθι, τέτλαθι, ἄνωγε, γέγωνε, κεχῆνετε, πεποίθετε,¹ βεβηκέτω, τεθηπέτω, ἐπανατεταλκέτω, ἐοικέτω, δεδορέκτω.

Γ'. Χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 274. Ἄπαντες οἱ χρόνοι τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε εὐχρηστοί, ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται· οἷον, βούλομαι γράφειν, γράψαι (γράψειν), γεγραφέναι (ἐν τῷ παρόντι), ἐβουλόμην γράφειν, γράψαι (γράψειν), γεγραφέναι (ἐν τῷ παρελθόντι), βουλήσομαι γράφειν, γράψαι (γρά-

¹ Εὐρηται καὶ γραφῇ πεποίθατε κατὰ τὸν ἀ. ἀόριστον· μὴ πεποίθατε ἐπ' ἄρχοντας (Δαβίδ)· ἀλλ' ὁ σχηματισμὸς οὗτος δὲν φαίνεται ὀρθὸς (ἴδε λογ. Βρμ. Κόντου τόμ. Α'. σελ. 27.)

ψειν), γσγραφέναι (ἐν τῷ μέλλοντι). Οἱ χρόνοι λοιπὸν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, τὸ παρὸν, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον· ἀλλ' ὁ μὲν ἐνεστώδης ἐκφράζει τὸ διαρκές ἢ τὸ πολλαῖς γινόμενον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ ἀκαρὲς ἢ τὸ ἅπαξ, ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον, ὁ δὲ μέλλων τὸ μέλλον σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται.

Δ'. Χρόνοι τῆς μετοχῆς.

§ 275, "Απαντες οἱ χρόνοι τῆς μετοχῆς εἶνε εὐχρηστοί, ἀκολουθοῦσιν ὅμως τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἡ μετοχὴ ἀνήκει" οἷον, τυγχάνω, γράφω, γράψας, κλπ. (ἐν τῷ παρόντι), ἐτύγχανον, γράφων, γράψας, κλπ. (ἐν τῷ παρελθόντι), τεύξομαι, γράφω, γράψας, κλπ. (ἐν τῷ μέλλοντι). Καὶ οἱ χρόνοι λοιπὸν τῆς μετοχῆς ἐκφράζουσι καὶ τὰ τρία τμήματα τοῦ χρόνου, ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὴν πράξιν, ἣν ἐκφράζει τὸ ῥῆμα τῆς προτάσεως, ἦγουν ὁ μὲν ἐνεστώδης ἐκφράζει τὸ σύγχρονον, ὁ δὲ ἀόριστος τὸ πρότερον, ὁ δὲ μέλλων τὸ ὕστερον,¹ ὁ δὲ παρακείμενος τὸ τετελεσμένον" οἷον, περιπατῶν διαλέγομαι, ἀναστὰς εἶπεν, πορεύομαι εἰς τὸ σχολεῖον ἀκροασόμενος τῶν μαθημάτων, ὁρῶ τὴν γέφυραν πεποιημένην.

Σημ. Ὁ παθ. παρακείμενος διεσώθη μονολεκτικός καὶ ἐν τῇ καθωμίλῃ, ἀλλ' ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ" οἷον, ὁ γραμμένος, ἡ γραμμένη, τὸ γραμμένον.

Περὶ ἄρθρου.

§ 276. Τὸ ἄρθρον ὀρίζει καὶ διακρίνει ἢ ἐξαίρει τὸ μεθ' οὗ τίθεται ἀτομικῶς ἢ εἰδικῶς· διὸ τὸ ἄρθρον εἶνε δύο εἰδῶν, ὀριστικὸν (διακριτικόν) καὶ εἰδοποιόν.²

¹ Διὸ οἱ νεώτεροί γραμματικοὶ καλοῦσι τὴν μὲν κατ' ἐνεστώτα μετοχὴν συγχρονιστικὴν, τὴν δὲ κατ' ἀόριστον προτερόχρονον, τὴν δὲ κατὰ μέλλοντα ὑστερόχρονον" οἷον, περιπατῶν διαλέγεται, ἀναστὰς εἶπεν, ἔρχεται κατηγόρησεν.

² Τὸ ἄρθρον προῤφαστώσαν γνώσιν δηλοῖ ('Απολ.). Ποιεῖ δὲ (τὸ ἄρθρον) ἀναπόλησιν προεγνωσμένου τοῦ (Γαζῆς). Τὸ ἄρθρον οὐ πρῶτης γνώσεως, ἀλλὰ δευτέρας σημαντικὸν (ἄλλοι).

α). Ἄρθρον ὀριστικόν.

§ 277. Τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον τίθεται

1) Ἐπὶ γνωστῶν καὶ ὠρισμένων ἢ ἐξόχων προσώπων ἢ πραγμάτων· οἷον, ἦκεν ὁ ἄνθρωπος (=ὁ γνωστὸς ἢ προεγνωσμένος ἡμῖν ἄνθρωπος), ἡ ἀρετή, ὁ Πυθαγόρας (=ὁ περιώνυμος καὶ ἔξοχος).

2) Ἐπὶ προειρημένων, ὡς γνωστῶν ἤδη ὄντων· οἷον, ἡ χώρα ἔνεκα ἀναπαύσεώς ἐστι· τὴν δὲ ἀνάπαυσιν ἀναγκάσιον ἡδεῖν εἶναι.

3) Ἐπὶ τῶν ἐπεξηγηματικῶν προσδιορισμῶν, ἥτοι ὅταν οὐσιαστικόν τι ἢ ἐπίθετον τίθεται κατόπιν κυρίου ἢ προσηγορικοῦ ὀνόματος ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας πρὸς ἐπεξήγησιν· οἷον, Κυχεύρης ὁ τοῦ Ἀστυάρχου παῖς, Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων, αὐτός ὁ ἀνὴρ, κλπ.

Σημ. Οἱ ἐπεξηγηματικοὶ προσδιορισμοὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων τίθενται ἐνάρθρως μόνον, ὅταν τὰ κύρια ὀνόματα εἶνε γνωστὰ καὶ ἔξοχα, ὅταν δὲ ταῦτα εἶνε ἄγνωστα καὶ ἀσήμαντα τίθενται ἀνάρθρως· οἷον, Φίλιππος Ἐρρατοκλείδης Κορίνθιος. Παλλάκις ὅμως ἐν τοῖς ἔθνικοις παραλείπεται τὸ ἄρθρον χάριν μετριοφροσύνης· οἷον, Θουκυδίδης Ἀθηναῖος, Ἡρόδοτος Ἀλικαρνασσεὺς (287, 4).

4) Ἐπὶ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ μέρος ὅλου ἀριθμοῦ προλεγομένου ἢ ἐννοουμένου· οἷον, ἐναυμάχησαν ναυσὶν ἐβδόμηκοντα, ὧν αἱ εἴκοσι στράτιώτιδες ἦσαν· ζυνῆσαν τὰ δύο μέρη (τῶν τριῶν) ἀπὸ πόλεως ἐκάστης.

§ 278. Τὸ ἄρθρον πολλάκις ἀναπληροῦ τὴν κτητικὴν ἀντωνυμίαν· οἷον, τίμα τοὺς γονεῖς=τοὺς σοὺς ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς, εἶπεν ὁ υἱὸς πρὸς τὸν πατέρα=πρὸς τὸν ἐαυτοῦ πατέρα.

Σημ. α'. Τὸ ἄρθρον μεταβάλλει τὴν σύνθησιν σημασίαν λέξεων τινῶν εἰς ἄλλην καὶ μάλιστα ἐν πληθυντικῷ ἀριθμῷ· οἷον, οἱ πολλοί=ὁ ὄχλος ἢ οἱ δημοκρατικοί, οἱ ὀλίγοι=οἱ ὀλιγαρχικοί, ἄλλος=διάφορος, οἱ ἄλλοι=οἱ λοιποί, πάντες=ὅλοι, οἱ πάντες=τὸ σύνολον, κλπ.

Σημ. β'. Τὰ πληθυντικά τοῦ πολὺς ἐνάρθρως λεγόμενα ἔχουσι παραθετικὴν ἔννοιαν· οἷον, οἱ πολλοὶ τραυματῖαι ἐγένοντο (Λουκ.)=οἱ πλείονες=οἱ περισσότεροι, καὶ τὰ πολλὰ τοὺς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους σκώπτει=ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον.

β'. "Αρθρον ειδοποιόν.

§ 279. Τὸ ειδοποιόν ἄρθρον τίθεται ἐπὶ διακρίσεως γενῶν ἢ ειδῶν· οἷον, ὁ ἄνθρωπος ἐν τῶν ζώων ἐστίν· ὁ κύων ἐστὶ πιστότατος· ὁ ἀνὴρ διαφέρει τῆς γυναικός· ὁ τύραννος, ὁ ῥήτωρ, ὁ ἱκτός, κλπ.

§ 280. Ἐκ τῆς ειδοποιουῦ σημασίας τοῦ ἄρθρου πηγάζει καὶ ἡ τοῦ καθόλου καὶ ἡ τοῦ ἐκάστου· οἷον, ὁ ἄνθρωπος ἐστὶ θνητός = πᾶς ἄνθρωπος, ὁ ὑπομείνας σωθήσεται = πᾶς, ὃς ἂν ὑπομείνη, Κύρος ἔδωκεν ἀντὶ θαρρείου τρίς ἡμιθαρείαν τοῦ μῆνός τῃ στρατιώτῃ = καθ' ἕκαστον μῆνα εἰς ἕκαστον στρατιώτην.

Οὐσιαστικοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου.

§ 281. Τὸ ἄρθρον τιθέμενον πρὸ ἐπιθέτου, ἐπιθετικῆς ἀντωνυμίας, μετοχῆς, ἐπιρρήματος καὶ προθετοπτώτου τινὸς ἄνευ οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς οὐσιαστικά· οἷον, ὁ πλούσιος, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ πολιτικόν (=οἱ ὀπλῖται, οἱ πολῖται), ὁ ἄρχων, τὸ συμφέρον, τὸ δεδιός (=τὸ δέος), οἱ λέγοντες (=οἱ ῥήτορες), οἱ τεκόντες (οἱ γονεῖς), οἱ ἐνταχῆ, οἱ πάλαι, οἱ νῦν, οἱ ἐν τῇ πόλει, οἱ σὺν Κύρῳ, κλπ.

Σημ. α. Τὰ οὐδέτερά τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἐν ἁπλοῦς καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, λαμβάνονται πολλάκις ἀντὶ τῶν συστοιχῶν ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν· οἷον, τὸ πιστόν, τὸ πρόθυμον, τὸ θεῖον, τὸ βουλούμενον, τὸ ποθοῦν, ἀντὶ ἡ πίστις, ἡ προθυμία, ἡ θεότης, ἡ βούλησις, ὁ πόθος.

Σημ. β'. Τὰ οὐδέτερα πληθυντικά τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθετικῶν ἐν ἁπλοῦς καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγόμενα, σημαίνουν γενικὴν καὶ ἀόριστον ἔννοιαν· οἷον, τὰ ἀγαθὰ, τὰ ἀναγκαῖα = πᾶν ὅ,τι εἶνε ἀγαθόν, ἀναγκαῖον· τὰ ἐμὰ, τὰ σά, τὰ ἡμέτερα.

Σημ. γ'. Γενικὴ καὶ ἀόριστος ἔννοια ἐκφράζεται ὡσαύτως καὶ ὅταν τὸ οὐδέτερον ἄρθρον τίθεται πρὸ γενικῆς οὐσιαστικοῦ ἢ πρὸ ἐμπροθέτου τινὸς περιφραστικῶς· οἷον, τὸ τῶν χρημάτων ποθεῖτε ἀκοῦσαι (Δημ.), τὰ τῆς πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα, τὰ τῶν θεῶν φέρειν δεῖ, παρασκευάζει τὰ τοῦ πολέμου, τὰ τοῦ χειμῶνος, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον, ὅτι οὕτως ἔχει σκέψαι δὲ πρῶτον πὰ περὶ Ἀλκιβιάδην, εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, τὰ καθ' ἡμᾶς, τὰ εἰς τὸν πόλεμον, κλπ. Ἐντεῦθεν προήλθον καὶ αἱ ἀττικαὶ περιφράσεις καὶ περιγραφαί· οἷον, τὰ τῆς τύχης, ἀντὶ ἡ τύχη, τὰ τῆς ἐπι-

θυμίας, ἀντί ἡ ἐπιθυμία, τὰ τῆς ὀργῆς, ἀντί ἡ ὀργή, τὰ τῶν Θεταλῶν, τὰ τῶν βαρβάρων, ἀντί οἱ Θεταλοί, οἱ βάρβαροι, κλπ.

§ 282. Πολλὰ ἔναρθρα ἐπιθετα γίνονται οὐσιαστικὰ κατ' ἑλ-
λειψιν οὐσιαστικῶν οἶον, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερὰ (χεῖρ)· ἡ εὐθεῖα, ἡ
διάμετρος, ἡ κάθετος, ἡ περίμετρος, ἡ διαγώνιος (γραμμὴ)· ἡ ὀρ-
θή, ἡ λοξή (ὁδός)· ἡ πολεμία, ἡ φιλία, ἡ ἔρημος (χώρα)· ἡ οἰ-
κουμένη (γῆ)· ἡ μουσική, ἡ ῥητορική, ἡ ἱατρική, ἡ γραμματική
(τέχνη)· ὁ ἄκρατος (οἶνος)· τὴν λευκὴν, τὴν μέλαιναν, τὴν σώ-
ζουσαν, τὴν ἀναγυροῦσαν (ψῆφον)· ὁ πεζός (στρατός)· ἡ προτεραία,
ἡ ὑστεραία (ἡμέρα)· ὁ Κυζικηνός (στατήρ)· ὁ Ἰόνιος (κόλπος)· τὰ
Ὀλύμπια, τὰ Διονύσια (ιερά)· ὁ κατὰ γῆν, ὁ κατ' ἡπειρον (πό-
λεμος)· ὡσαύτως καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ τινὰ ἐπιρρη-
ματα· οἶον, ἡ ἐμὴ (γνώμη)· ἡ χθές, ἡ σήμερον (ἡμέρα), κλπ.¹

Ἐπιθετοποιὸς δύναμις τοῦ ἄρθρου.

§ 283. Τὸ ἄρθρον τιθέμενον πρὸ τῶν ἐπιρρημάτων, προθετο-
πτῶτων καὶ πλαγιόπτῶτων οὐσιαστικῶν μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ
οὐσιαστικοῦ, μεταβάλλει αὐτὰ εἰς ἐπίθετον· οἶον, οἱ πάλοι ἀν-
θρώποι (=οἱ παλαιοί), αἱ πέλας κῶμαι (=αἱ γειτονικαί), ἡ λυ-
διστὶ ἀρμονία (=ἡ λυδία), αἱ μετὰ δόξης ἡδοναί (=αἱ ἔνδοξοι),
ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος (=ὁ ἀθηναϊκός), κλπ.²

Τὸ ἄρθρον ἐπὶ ἐπιθέτου σὺν οὐσιαστικῷ.

§ 284. Τὸ ἐπίθετον, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη λέξις ἐπιθετικῶς ἐκ-

¹ Οὕτως ἔλεγον ὁ φιλόσοφος (=ὁ γνωστὸς καὶ περιώνυμος Ἀριστοτέ-
λης), ὁ ῥήτωρ (=ὁ Δημοσθένης), ὁ ποιητής (=ὁ Ὀμηρος).

² Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον ὅτι, ὅταν μετὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ
οὐσιαστικοῦ παρεμπέσῃ ἐπιρρημα ἢ προθετόπτῶτόν τι, μὴ ἐγκειμένης με-
τοχῆς, ἐννοεῖται ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχή ἢ ἄλλη κατάλληλος εἰς τὴν ἔννοιαν
οἶον, ἡ ἐνταῦθα εἰρήνη (=οὐσα), ὁ πρὸς ἡμᾶς πόλεμος (=γινόμενος), οἱ
ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις ἦλθον (=ἀναχωρήσαντες). Ὡσαύτως καὶ ὅταν ἐλ-
λείψῃ τὸ οὐσιαστικὸν τοῦ ἄρθρου· οἶον, οἱ ἐν τῇ πόλει (=όντες), Φαλῆος
ἔρχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ (=όντες), ἦλθον εἰς Ἀθήνας οἱ παρὰ Νικίου (=
πεμφθέντες), κλπ.

λαμβάνομένη (§ 283), τιθέμενον μετ' οὐσιαστικοῦ (ὅπερ δυνατόν νὰ εἶνε καὶ ἔναρθρον καὶ ἄναρθρον), καὶ προτασσόμενον καὶ ἐπιτασσόμενον φέρεται ἐνάρθρως μὲν, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ διακριθῇ τὸ οὐσιαστικὸν ἀπὸ παντὸς ἄλλου ὁμοειδοῦς· οἷον, ὁ χρηστός ἀνὴρ, ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός (= ὁ χρηστός καὶ οὐχὶ ὁ φαῦλος), φέρει τὸν ὄξυν πέλεκυν ἢ τὸν πέλεκυν τὸν ὄξυν (= τὸν ὄξυν καὶ οὐχὶ τὸν ἀμβλύν), τί διαφέρει ἀνθρώπος ἀκρατής Ὁμήρου τοῦ ἀκρατεστάτου; Ἀνάρθως δέ, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν ἐν διαφόρῳ κατὰστάσει ἢ περιστάσει· οἷον, φέρει ὄξυν τὸν πέλεκυν ἢ τὸν πέλεκυν ὄξυν (= ὄξυν καὶ οὐχὶ ἀμβλύν), οἱ ἀνθρώποι μισοῦσι κακὸν τὸν ἄνδρα (= ὅταν, ἐὰν ἢ κακός), πονηρὸν λέγεις τὸ πρᾶγμα (= τὸ πρᾶγμα, ὃ λέγεις, πονηρὸν ἐστὶ), χρηστός ἀνὴρ χρηστὸν ἄνδρα οὐ μισεῖ.¹

Σημ. Ἐντεῦθεν προέρχεται ἡ διαφορὰ τοῦ, ἐν τῇ μέσῃ ἀγορᾷ (πόλει) ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ μέσῃ, καί, ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ, ὡν τὸ μὲν πρῶτον σημαίνει ἐκ τριῶν ἢ πλείονων ἀγορῶν τὴν μέσην, τὸ δὲ δεῦτερον τὸ μέσον τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς.

Θέσις τοῦ ἄρθρου.

§ 285. Τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν· οἷον, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ δένδρον· ὅταν δὲ τὰ οὐσιαστικά λέγονται μετ' ἐπιθέτου ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς ἐκλαμβάνομένης (§ 288), τότε, ἐὰν μὲν τὸ ἐπίθετον προτάσσεται τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ἄρθρον τίθεται μόνον πρὸ τοῦ ἐπιθέτου, ἐὰν δὲ ἐπιτάσσεται, τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ἐπιθέτου καὶ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, ὁ χρηστός ἀνὴρ ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστός, ὁ ἐμὸς πατήρ ἢ ὁ πατήρ ὁ ἐμός, ἡ φθονοῦσα γυνή ἢ ἡ γυνή ἡ φθονοῦσα, ἡ ἄγαν ἀμέλεια ἢ ἡ ἀμέλεια ἡ ἄγαν, οἱ πάλαι ἀνθρώποι ἢ οἱ ἀνθρώποι οἱ πάλαι, αἱ μετὰ δόξης

¹ Ἐν πᾶσι τοῦτοις ἔλλείπει ἡ ὑπαρκτικὴ μετοχή (ὦν), ἥτις, ὅταν μὲν τὸ ἐπίθετον φέρεται ἐνάρθρως, εἶνε ἀναφορική, ὅταν δὲ φέρεται ἀνάρθρως, εἶνε οὐ μόνον ἀναφορική, ἀλλὰ καὶ ὑποθετικὴ καὶ χρονική· οἷον, ὁ σοφὸς Σωκράτης = ὁ ὡν σοφός = ὅς ἐστι σοφός, ἀγαπῶ ἐπιμελῆ τὸν μαθητὴ = ἐπιμελῆ ὄντα = ὅταν, ἐὰν ἢ ἐπιμελής.

ἡδοναὶ ἢ αἱ ἡδοναὶ αἱ μετὰ δόξης, τὰ τῆς πόλεως τείχη ἢ τὰ τείχη τὰ τῆς πόλεως, ὁ (τῶν) Ἀθηναίων δῆμος ἢ ὁ δῆμος ὁ (τῶν) Ἀθηναίων.¹

Σημ. Ὅταν πολλὰ ἔναρθρα οὐσιαστικὰ ἀκολουθῶσιν ἀλλεπάλληλα, τὰ ἄρθρα τίθενται συνήθως πρὸ τῶν οὐσιαστικῶν ἀλλεπαλλήλως οὕτως, ὥστε τὸ μὲν πρῶτον ἀποδίδεται εἰς τὸ τελευταῖον οὐσιαστικόν, τὸ δὲ δευτέρον εἰς τὸ παρατελευταῖον, τὸ δὲ τρίτον (ἐὰν ὑπάρχῃ) εἰς τὸ προπαρατελευταῖον οἶον, τὰ τῆς πόλεως τείχη, ὁ τὰ τῆς πόλεως τείχη παρασκευάζων.

Παράλειψις τοῦ οὐσιαστικοῦ τοῦ ἄρθρου.

§ 286. Τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ τὸ ἄρθρον ἀποδίδεται, παραλείπεται.

1) Ὅταν ἔξωθεν ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω εὐκόλως ἐννοῇται οἶον, οἱ ἀγαθοὶ (ἄνθρωποι) οὐ μικροῦ βίου, ἀλλὰ λαμπροῦ δέονται· ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ ὁ τοῦ φίλου· ἡ δημοκρατία τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἡ τῆς Ῥώμης (§ 39).

2) Ἐπὶ καταγωγῆς ἢ κτήσεως, ὅτε τὸ ἄρθρον τίθεται πρὸ γενικῆς κυρίου συνήθως ὀνόματος· οἶον, Πτολεμαῖος ὁ Ἀριστονίκου (πατήρ), Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίπου (υἱός), Ἑλένη ἡ Τυνδάρεω (θυγάτηρ), Ἑλένη ἡ Μενελάου (γυνή)², μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίπου (χώρην), ἀπῆλθον εἰς τὰς ἐκυτῶν (πατρίδας), ἐλκύνει ἐπὶ τοὺς Μένωνος (σπρατιώτας), κλπ.³

Σημ. Ὅταν τὸ διὰ τῆς γενικῆς ἐκφερόμενον κύριον ὄνομα δὲν εἶνε ἔξοχον καὶ περιώνυμον, ἀλλὰ τίθηται ἀπλῶς χάριν διακρίσεως ἀπ' ἑτέρου ὁμωνύμου.

¹ Τὸ ἄρθρον ἐνταῦθα εἶνε τοῦ ἐπιθέτου καὶ οὐχὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, διὸ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐπανάληψις, ὅταν τὸ ἐπίθετον ἐπιτάσσῃται τῷ οὐσιαστικῷ ἐνάρθρως· διότι τὸ οὐσιαστικὸν δυνατόν νὰ εἶνε, ὡς εἶδομεν (§ 284), καὶ ἄναρθρον· ἀλλὰ τούναντιον τὸ ἄρθρον τοῦ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ, ὅταν τὸ ἐπίθετον προτάσσῃται ἐνάρθρως, ἀποβάλλεται οἶον, ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστὸς = ὁ χρηστὸς ἀνὴρ, καὶ οὐχί, ὁ χρηστὸς ὁ ἀνὴρ.

² Πολλάκις ἀπορεῖται τί τῶν οὐσιαστικῶν ἐλλείπει, ἀλλ' ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου αἶρασι τὴν ἀπορίαν ταύτην· ἤγουν, εἰς τό, Ἑλένη ἡ Μενελάου, δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ ἡ θυγάτηρ ἢ γυνή· ἀλλ' ἡ ἱστορία διδάσκει ὅμως ὅτι ἡ Ἑλένη ἦτο γυνὴ τοῦ Μενελάου.

³ Οὕτω λέγεται, ὁ Ἀττικῆς, ὁ Πατρῶν (ἀρχιερεὺς).

μου, τὸ ἄρθρον παραλείπεται· οἶον, Φίλιππος Ἐρατοκλείδου, Δημοσθένης Δημοσθένους, Αἰσχίνης Ἀτρομήτου, κλπ. (§ 277, 3, σημ).

3) Ἐπὶ ὠρισμένων τινῶν ἐπιθέτων, ἅπερ διὰ τὴν συχνὴν παρὰλειψιν τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἔλαβον οὐσιαστικοῦ σημασίαν· οἶον, ἡ δεξιὰ, ἡ ἀριστερὰ (χεῖρ), ἡ ὀρθή ἡ λοξή (ὁδός), κλπ. (ἴδε § 282).

Ἀχρηστία τοῦ ἁρθρου.

§ 287. Ἀνάρθρως τίθενται·

1) Τὰ ἄγνωστα πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ γενικά καὶ ἀόριστοι ἔννοιαι· οἶον, ἦκεν ἄνθρωπος (= ἄνθρωπός τις ἄγνωστος καὶ πρῶτον ἤδη ἐνώπιον ἡμῶν παρουσιαζόμενος), ἀρετή, κλπ.¹ Πρὸς ἐπίτασιν δὲ τῆς ἀοριστίας προστίθεται εἰς τὸ ἀναρθρον οὐσιαστικόν καὶ ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τίς· οἶον, γυνή τις ὄρνιν εἶχεν.

2) Τὸ κατηγορούμενον· οἶον, ὁ θεός ἐστι δίκαιος, ὁ Πλάτων ἦν μαθητὴς Σωκράτους. Ὅταν ὅμως τὸ κατηγορούμενον εἶνε γνωστὸν καὶ περιδόητον, τίθεται ἐνάρθρως· οἶον· οὗτός ἐστιν ὁ δίκαιος, οὗτός ἐστιν ὁ προδότης.

3) Τὰ κύρια ὀνόματα, ὡς οἴκοθεν γνωστά, καὶ πάντοτε, ὅταν ἐπιφέρηται ἐπίθετον ἑναρθρον· οἶον, Πλάτων, Σωκράτης ὁ φιλόσοφος. Ὅταν ὅμως ταῦτα εἶνε ἔξοχα καὶ περιώνυμα ἢ προλέγωνται, τίθενται ἐνάρθρως· οἶον, ὁ Ὅμηρος, ὁ Δημοσθένης, πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη· ὁ γὰρ Ἀντιφῶν. Ἐτι ἀνάρθρως, ὡς οἴκοθεν γνωστά, τίθεται καὶ τό, (μέγας) βασιλεὺς (ὁ τῶν Περσῶν), ἐν ἀκροπόλει, πρυτάνεις.

Σημ. α'. Κατὰ τὰ κύρια ὀνόματα συντάσσονται καὶ τὰ, θεός, οὐρανός, ἥλιος, σελήνη, γῆ, θάλασσα² ἄηρ, ἀνεμος, ἡδης, πατήρ, θυγάτηρ, υἱός, ἀδελφός, καὶ τὰ πληθυντικὰ τῶν ἐθνικῶν καὶ πατρωνυμικῶν.

Σημ. β'. Τὸ πᾶς, ὅταν μὲν τίθεται ἀνάρθρως εἰς ἀναρθρον οὐσιαστικόν,

¹ Τὰ ὀνόματα τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν καὶ τεχνῶν τίθενται ἐνάρθρως μὲν, ὅταν θεωρῶνται ὡς ὄντα αὐθόπαρκα καὶ ὠρισμένα· ἀνάρθρως δὲ, ὅταν θεωρῶνται γενικά καὶ ἀόριστοι ἔννοιαι τοῦ νοῦ ἡμῶν.

² Τὸ θεός, γῆ, θάλασσα, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ὠρισμένου θεοῦ, χώρας, θαλάσσης, τίθενται ἐνάρθρως.

λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ ἑκάστος· οἶον, πᾶς ἄνθρωπος, πᾶσα πόλις· ὅταν δὲ τίθεται πάλιν ἀνάρθρως, εἰς ἑναρθρον ὁμως οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ ὅλον τοῦ οὐσιαστικοῦ παραβαλλομένου πρὸς ἄλλα ὁμοειδῆ οὐσιαστικά· οἶον, πᾶς ὁ δῆμος, πᾶσα ἡ πόλις (= ὅλη ἡ πόλις ὡς πρὸς ἄλλας)· ὅταν δὲ τίθεται ἐνάρθρως εἰς ἀναρθρον οὐσιαστικόν, σημαίνει τὸ σύνολον τῶν μερῶν τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, ἡ πᾶσα πόλις = τὸ σύνολον τῆς αὐτῆς πόλεως, τὰ πάντα ἔτη ἕξ = τὸ ὅλον ἐξ ἑτῆ.

Συμφωνία τοῦ ἄρθρου πρὸς τὸ οὐσιαστικόν.

§ 288. Τὸ ἄρθρον συμφωνεῖ πρὸς τὸ οὐσιαστικόν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν (§ 32)· οἶον, ὁ ἀνὴρ, ἡ γυνή, τὸ δένδρον. Ἀλλὰ τὸ οὐδέτερον ἐνικὸν τίθεται καὶ μετὰ παντὸς μέρους λόγου καὶ παντὸς γένους καὶ ἀριθμοῦ, ὅταν ταῦτα λαμβάνωνται ὀρικῶς· οἶον, τὸ ἀνὴρ καὶ τὸ γυνή εἰσιν ὀνόματα οὐσιαστικά· τὸ ἐγὼ καὶ σύ εἰσιν ἀντωνυμίαι προσωπικά· τὸ χθές οὐκ ἔστι σήμερον· τὸ περί ἐστι πρόθεσις δισύλλαβος, τὸ εὖ λέγειν καλὸν ἐστίν· ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ἦν ὑμᾶς πείσωμεν· ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· τὸ δὲ ὑμᾶς, ὅταν εἴπω, τὴν πόλιν λέγω.

Σημ. α'. Οἱ γραμματικοὶ ὁμως συνειθίζουσι νὰ προτάσσωσι τῶν μερῶν τοῦ λόγου τὸ ἄρθρον κατὰ τὸ νοούμενον γένος τῆς ὀνομασίας αὐτῶν· οἶον, ὁ ἐπεὶ (σύνδεσμος), ἡ ἐγὼ (ἀντωνυμία), ἡ περὶ (πρόθεσις), τὸ λέγω (ῥῆμα).

Σημ. β'. Οἱ παλαιοὶ συνειθίζον νὰ ὑποκορίζωνται τὰς ἐταίρας δι' οὐδετέρας ὑποκοριστικῆς καταλήξεως· πρὸς δεῖξιν ὅμως τοῦ θηλυκοῦ γένους αὐτῶν προέταττον τὸ θηλυκὸν ἄρθρον, λέγοντες· ἡ Γλυκερίον, ἀντὶ ἡ Γλυκέρη, ἡ Γναθαίον ἀντὶ ἡ Γνάθαινα, κλπ.

Ἀντωνυμικὴ χρῆσις τοῦ ἄρθρου.

§ 289. Τὸ ἄρθρον ~~ἀρχαῖον~~^{ἐξ} ἦτο δεικτικὴ ἀντωνυμία καὶ τοιοῦτον εὐρίσκεται πάντοτε σχεδὸν παρ' Ὀμήρῳ· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς διέμεινεν ἡ τοιαύτη χρῆσις τοῦ ἄρθρου ἐπὶ ὀλίγων καὶ ὀρισμένων περιστάσεων τῶν ἐξῆς.

α'. Ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων τῶν γινομένων διὰ τοῦ ἄρθρου καὶ τῶν ἀντιθετικῶν συνδέσμων (μὲν—δέ)· οἶον, (τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ), τὸ μὲν θνητόν ἐστιν, ἡ δὲ ἀθάνατος. Καὶ μετὰ μόνου

τοῦ δέ· οἶον, Κύρος δὲ μετεπέμπετο Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ᾔθελεν.

6.) Ἐπὶ τῶν φράσεων τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τὰ· οἶον, καί μοι κάλει τὸν καὶ τόν· εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος οὐτος, οὐκ ἂν ἀπέθνησκειν.

γ'. Ἐπὶ τοῦ πρὸ τοῦ (προτοῦ)· οἶον, μικρά, ἃ πρὸ τοῦ μεγάλου ἦν, φαίνεται· ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ.

δ'. Ἐπὶ τοῦ ἐπιμερισμοῦ· οἶον, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι.

§ 290. Ἐπιμερισμός δὲ λέγεται ἡ λογικὴ διαίρεσις ὅλου τινὸς εἰς τὰ ἰδία αὐτοῦ μέρη·¹ γίνεται δὲ διὰ τοῦ ᾗρου μετὰ τοῦ μὲν ἡγουμένου, καὶ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου ἀπὸς ἢ παλλάκις, καὶ φέρεται διχῶς·

α'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὸ ὅλον,² τὰ μέρη ἐπιφέρονται ὁμοιοπῶτως τῷ ὅλῳ· οἶον, αἱ τοὶ διέπτησαν δύο, ὁ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν (διέπτη), ὁ δὲ ἀπὸ δυσμῶν (διέπτη). Καὶ πάλιν ^{κατὰ} πᾶσι ^{πᾶσι} οἶον, ἡσθόμην αἰσῶν διαπτάμενων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν· εἶδον αἱ τοὺς διαπτάμενους δύο, τὸν μὲν ἀπ' ἀνατολῶν τὸν δὲ ἀπὸ δυσμῶν. Καὶ ἀπολύτως· οἶον, αἱ τῶν διαπτάμενων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν, εἶπεν ὁ Κάλυκας.

β'. Ὅταν τὸ ῥῆμα τίθεται εἰς τὰ μέρη, τὸ μὲν ὅλον φέρεται κατὰ γενικὴν πληθυντικὴν, διαιρετικὴν καλουμένην, τὰ δὲ μέρη τίθενται, καὶ ἦν πᾶσι ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ λόγου· οἶον, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑπ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις εἰσίν· τῶν λιποτακτησάντων στρατιωτῶν, οἱ μὲν διέφυγον, τοὺς δὲ συνέλαβον, τοῖς δὲ θανάσιμα βέλη ἀπήντησε, τῶν δὲ θάνατον κατέγνωσαν. Ἀλλὰ πολλάκις τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ

¹ Ὁ ἐπιμερισμός γίνεται μόνον, ὅταν τὰ λεγόμενα μέρη ὁμοῦ λαμβανόμενα ἀποτελῶσι τὸ ὅλον, διὸ δὲν δύναμαι νὰ εἶπω τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσι τυροί, οἱ δὲ χωλοί, διότι οἱ τυροὶ καὶ οἱ χωλοί δὲν ἀποτελοῦσι τὸ ὅλον τῶν ἀνθρώπων.

² Τὸ ῥῆμα ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τίθεται ἐν πληθ. ἀριθμῷ.

γενικὴν τίθεται ὁμοιοπτῶτως πρὸς τὰ μέρη κατὰ σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος (§ 443)· οἷον, οἱ πολέμοιοι, οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο· ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέκτειναν, τὸν δὲ λίθῳ· ἀετοὺς διαπτᾶσι δύο, τῷ μὲν βέλος ἀπήντησε, τῷ δὲ λίθος.¹

Σημ. α'. Τὸ ὅλον, ὅταν φέρηται ἐν πλαγίᾳ πρῶσι, τίθεται πάντοτε μετὰ μετοχῆς· οἷον, ἡσθόμην ἀετῶν διαπτάντων δύο, τοῦ μὲν ἀπ' ἀνατολῶν, τοῦ δὲ ἀπὸ δυσμῶν ἀετοὺς διαπτάντας δύο, τὸν μὲν βέλει ἀπέκτειναν, τὸν δὲ λίθῳ, κλπ.

Σημ. β'. Πολλὰκις μετὰ τὸ οἱ μὲν ἀκολουθεῖ τὰ, τινὲς δὲ ἢ ἔνιοι δὲ ἀντὶ τοῦ οἱ δέ. Ἐνίοτε δὲ ἐπιμερισμὸς γίνεται καὶ διὰ τοῦ τινὲς μὲν—τινὲς δέ, ἢ τινὲς μὲν—πλείονες δὲ ἢ ἔνιοι δέ· οἷον, τῶν ἀνθρώπων τινὲς μὲν πεπαιδευμένοι, τινὲς δὲ (πλείονες δέ, ἔνιοι δὲ) ἀπαιδευτοὶ εἰσιν.

Σημ. γ'. Ὁ ἐπιμερισμὸς γίνεται, ὅταν τὸ ὅλον σύγκηται ἐν δύο ἢ περισσοτέρων ἀτόμων, ἀλλ' ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐπὶ ἑνὸς μόνον· οἷον, λέγεται ψυχὴ, ἣ μὲν νοῦν ἔχειν, ἣ δὲ αἰσῖαν· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὁ μὲν πεπραμένος εἶη τοῦ σίτου, ὁ δὲ ἔνδον ἀποκείμενος.

(Σημ. δ'. Ἐπιμερισμὸς γίνεται καὶ διὰ τῆς ἀναφρητικῆς ἀντωνυμίας ὅς, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις· οἷον, διδοὺς ἅπασιν τοῖς θεομένοις, ᾧ μὲν πέντε δραχμας, ᾧ δὲ μνᾶν, ᾧ δὲ ἡμιτάλαντον· καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους, οὓν μὲν ἔδειραν, οὓν δὲ ἀπέκτειναν, οὓν δὲ ἐλθοῦσθηνσαν.)²⁾

Σημ. ε'. Ὁ ἐπιμερισμὸς διαφέρει τῆς διαιρέσεως (§ 36) κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἐπιμερισμῷ τὸ ὅλον διαιρεῖται εἰς δύο ἢ περισσώτερα μέρη, ἐν δὲ τῇ διαιρέσει ἀπὸ τοῦ ὅλου λαμβάνεται μέρος τι· οἷον, τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοι· οἱ ἀγαθοὶ τῶν ἀνθρώπων.

§ 291. Ἐπὶ προειρημένων, τὸ ὁ μὲν ἀποδίδεται εἰς τὸ πρῶ-

¹ Καὶ ἐνταῦθα τὰ μέρη, ὅταν ἔχωσιν ἴδιον ῥῆμα δυνατόν νά ἐπανεχθῶσιν ἑτεροπτῶτως τοῦ ὅλου πλὴν τοῦ πρώτου, ὅπῃ πάντοτε φέρεται ὁμοιοπτῶτως· οἷον, τοῖς ἀτακτοῦσι μαθηταῖς, τοῖς μὲν ἐπέπληξεν ὁ διδάσκαλος, τοὺς δὲ ἔπαισε, τῶν δὲ νηστεῖαν κατέγνω.

² Τὸ μοναδικὸν τοῦ Δημοσθένους περὶ στεφάνου ἀγὰ πόλεις Ἑλληνίδας ἃς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατέγων· πρὸ πολλοῦ διωρεθῶθη εἰς τὸ ὁρθὸν «καὶ πόλεις Ἑλληνίδας τὰς μὲν ἀναιρῶν, εἰς τὰς δὲ τοὺς φυγάδας κατέγων».

τερον καὶ τὸ ὅ δ' εἰς τὸ δεύτερον· οἶον, Ζεὺς γὰρ Ἡρακλέα καὶ Τάνταλον γεννήσας, τὸν μὲν διὰ τὴν ἀρετὴν ἀθάνατον ἐποίησε, τὸν δὲ διὰ τὴν κακίαν ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις ἐκόλασεν· ἔπαινοι δὲ καὶ ψόγοι πάσης εἰσὶν αἰκίας ὠφελιμώτεροι τοῖς ἐλευθέροις, οἱ μὲν ἐπὶ τὰ καλὰ παρορμῶντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν αἰσχυρῶν ἀνείργοντες. *Ἄλλ' ὅταν τὸ δεύτερον εἴνε τὸ κυριώτερον, λέγονται καὶ ἀντιστρόφως κατὰ σχῆμα χιαστὸν (§ 455, 3)· οἶον, (τῶν σπουδαίων καὶ φαύλων) οἱ μὲν γὰρ (φαῦλοι) τοὺς φίλους παρόντας τιμῶσι, οἱ δὲ (σπουδαῖοι) καὶ μακρὰν ἀπόντας ἀγαπῶσιν.

§ 292. Δεικτικῶς λαμβάνεται καὶ ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ὅς, ἀλλὰ μόνον ἐν διαλόγοις καὶ ἐν ὀνομαστικῇ μετὰ τοῦ καί, ἐν δὲ ταῖς πλγκίαις πτώσεσι τίθεται τὸ ἄρθρον· οἶον, καὶ ὅς ἔφη = καὶ οὗτος ἔφη· καὶ τὸν κελεῦσαι δοῦναι. Καὶ ἐν τῇ φράσει, ἦν δ' ἐγώ, ἦν δ' ὅς.

§ 293. Παρὰ τοῖς Ἰωτι καὶ σπανίως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς τὸ ἄρθρον λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ὅς.

Σημ. Τὸ δέ, τὸ μὲν—τὸ δέ, τὰ μὲν—τὰ δέ, τῇ μὲν—τῇ δέ, λαμβάνονται πολλάκις καὶ ἐπιρρηματικῶς ἀντὶ τοῦ ἄλλοτε μὲν—ἄλλοτε δέ, ἄλλοτε ἐνταῦθα, ἄλλοτε ἐκεῖ (ἀφ' ἐνὸς μὲν, ἀφ' ἐτέρου δέ)· οἶον, ἀποναρκῶσι καὶ φρίττουσι πρὸς τοὺς πόνους (οἱ παῖδες)· τὰ μὲν διὰ τὰς ἀλγηδόνας τῶν πληγῶν, τὰ δὲ καὶ διὰ τὰς ὕβρεις.

Περὶ ἀντωνυμιῶν.

§ 294. Αἱ ἀντωνυμίαι λαμβάνονται ἀντὶ ὀνομάτων, καὶ αἱ μὲν προσωπικαί, αὐτοπαθεῖς καὶ ἀλληλοπαθεῖς συντάσσονται ὡς τὰ οὐσιαστικά, αἱ δὲ λοιπαὶ ὡς τὰ ἐπίθετα.

Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 295. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὰ τρία πρόσωπα τῆς ὁμιλίας, καὶ αἱ μὲν ὀνομαστικαὶ αὐτῶν τίθενται μόνον ἐπὶ ἐμφάσεως ἢ ἀντιδιαστολῆς ἢ ἀντιθέσεως, ἄλλως παραλείπονται (§ 6)· οἶον, ἐγὼ γράφω (= ἐγὼ καὶ οὐκ ἄλλος), σὺ μὲν παιδεύεις ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν τοὺς ἄλλους ἐπιχειρῶ. Αἱ δὲ πλά-

γιαί ὀρθοτονούμεναι μὲν διαστέλλουσι καὶ αὐταὶ πρόσωπα· οἶον, ἐμοῦ ἄκουσον (ἐμοῦ καὶ οὐκ ἄλλου)· ἐγκλινόμεναι δὲ ἄνευ ἀντιδιαστολῆς λέγονται· οἶον, ἄκουσόν μου (=οὐ μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλου).

§ 296. Τῆς τριτοπροσώπου ἡ μὲν ἐνικὴ ὀνομαστικὴ ἐλλείπει καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθεται ἡ αὐτός, ἡ δὲ γενικὴ (οὐ) καὶ ἡ αἰτιατικὴ (ἐ) σπανιώτατα εὐρίσκονται παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς, ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται αἱ πλάγιοι τῆς αὐτός ἢ τῆς τριτοπροσώπου αὐτοπαθεῖς (ἑαυτοῦ), ἡ δὲ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ (σφεῖς) εὐρίσκεται, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων· οἶον, ἐπειδὴ ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν καὶ σφεῖς ἠσύχαζον, τοὺς στρατηγούς ἐν αἰτίᾳ εἶχον (Θουκ.). Ἡ δὲ ἐνικὴ δοτικὴ (οἱ) καὶ αἱ πλάγιοι τοῦ πληθυντικοῦ (σφῶν, σφίσι, σφᾶς) εὐρίσκονται, ἀλλὰ πάντοτε ἐπ' αὐτοπαθείας καὶ ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων (§ 304). Τὰ δὲ δοτικὰ (σφωὲ καὶ σφῶν) εἶνε ὅλως ἄχρηστα παρὰ τοῖς πεζοῖς· ἀντ' αὐτῶν δὲ τίθενται ἡ ἄμφω ἢ ἡ ἀμφοτέρωσ' ἢ καὶ ἡ ἑκάτερος.

Σημ. Μετὰ τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας, ὅταν εἶνε ἀνάγκη ἐπεξηγήσεως (διακρίσεως), ἐπιφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου ἐνάρθρως (§ 266, δ'). οἶον, ἐγὼ ὁ Σωκράτης, σὺ ὁ Πλάτων, ἡμεῖς οἱ Κρῆτες τὴν Ἑλλάδα φαμέν σῶσαι· ὑμεῖς οἱ μαθηταὶ γράφετε. Καὶ ἐλλείπει τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ὄλον, οὐ σφόδρα χρώμεθα οἱ Κρῆτες τοῖς ξενικοῖς ποιήμασιν (Πλτ.) ὅθεν, ὅταν εὐρίσκηται ὄνομα συντεταγμένον μετὰ α. ἢ δ', προσώπου ῥήματος, ἐξυπακούεται ἡ τοῦ α. ἢ δ'. προσ. προσωπικὴ ἀντωνυμία· οἶον, Θεμιστοκλῆς ἦκω παρὰ σέ (ἐγώ), ὁ Φαληρεὺς οὗτος Ἀπολλόδωρος οὐ παραμένεις (σύ). Σημειωτέον δ' ὅτι πάντα τὰ ὀνόματα καὶ αἱ λοιπαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρίτου προσώπου· διὸ καὶ αἱ ὀνομαστικαὶ αὐτῶν μετὰ γ'. προσώπου ῥήματος συντάσσονται, πλὴν ὅταν ἔχωσι πρὸ αὐτῶν τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας ἐγώ, σὺ, λεγομένας ἢ νοουμένας, ὅτε συντάσσονται κατὰ τὸ πρόσωπον αὐτῶν· οἶον. ἐγὼ ὁ Δημήτριος γράφω, σὺ ὁ Σωκράτης ἀναγινώσκαι, ἐκεῖνος ὁ Πλάτων ἡσυχάζει.

Ἡ ὀριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία αὐτός.

§ 297. Ἡ αὐτός, μετὰ ἢ ἄνευ οὐσιαστικοῦ λεγομένη, διαστέλλει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· οἶον, αὐτός ὁ πατήρ (=αὐτός καὶ οὐκ ἄλλος), αὐτὸν τὸν βασιλέα συλλαμβά-

νουσιν (=αὐτὸν τὸν ἴδιον), αὐτὸς ἔφα (=αὐτὸς ὁ Πυθαγόρας καὶ οὐδεὶς ἄλλος).

§ 298. Τὴν αὐτὴν διςσταλτικὴν ἔννοιαν ἔχει καὶ ὅταν τίθεται μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων ὡς, ἐστρατῆγει Νικίας τρίτος αὐτὸς (=ὁ Νικίας μετὰ δύο ἄλλων, ὧν ἐπισημότερος ἦν αὐτός).

§ 299. Μετὰ δὲ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τιθεμένη ἐπιτείνει τὴν διςσταλτικὴν ἔννοιαν αὐτῶν ὡς, ἐγὼ αὐτὸς ἀκούω σοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐλλείψει τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας ὡς, αὐτὸς τοῦτο ἔλεξας. Ὅθεν ἡ αὐτὴ ἀντωνυμία συντάσσεται οὐ μόνον μετὰ γ'. προσώπου ῥήματος, ἀλλὰ καὶ μετὰ α. καὶ β'. ὡς, αὐτὸς λέγω, αὐτὸς λέγεις, αὐτὸς λέγει (§ 296 σημ.).

§ 300. Ἐκ τῆς διςσταλτικῆς ἐννοίας προκύπτει καὶ ἡ τοῦ μόνου ὡς, ἄνευ αἰτιῶν τὸ ὅσον αὐτὸ ἐσθίουσιν, αὐτοὶ ἐσμεν.

§ 301. Ἐνάρθρως δὲ τιθεμένη σημαίνει ταυτότητα ὡς, τὴν Ἀττικὴν ἀνθρωποι κατέχουσιν οἱ αὐτοί.

§ 302. Πολλάκις ἐν πλαγίαις πτώσεσι τίθεται καὶ ἀντὶ τοῦ προειρημένου ὀνόματος πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως τῆς αὐτῆς λέξεως ὡς, σύνειμι τοῖς φίλοις καὶ ἡδομαι αὐτοῖς, τοῦτο αὐτὸν (τὸν Φίλιππον) ταράττει.

Ἀντωνυμίαι αὐτοπαθεῖς.

§ 303. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπ' αὐτοπαθείας αὐτοπάθεια δὲ λέγεται, ὅταν αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἐνεργῇ καὶ πάσχη ὡς, ἐγὼ λούω ἐμαυτόν, σὺ λούεις σεαυτόν, ἐκεῖνος λούει ἐαυτόν. Αἱ αὐτοπαθεῖς λοιπὸν ἀντωνυμίαι τίθενται, ὅταν ἀναφέρονται εἰς αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως (ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας, ἡγουν ὅταν τὸ ἀντικείμενον ταῦτοπροσωπῇ τῷ ὑποκειμένῳ) ἀλλ' ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων καὶ μάλιστα ἀπαρεμφατικῶν τίθενται καὶ ὅταν ἀναφέρονται οὐχὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρητημένης προτάσεως, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς κυρίας ὡς, οἱ πολλοὶ αὖ οἶονται χρῆναι τοὺς ἄρχοντας ἑαυτοῖς (τοῖς πολλοῖς) πλεῖστα ἀγαθὰ παρίζειν, οὐχ' ὅρα ὅτι καὶ Μήδους ἀπαν-

τας δεδίδαχεν ἑαυτοῦ μεῖον ἔχειν· εἰσιέναι ἐκέλευεν, εἰ μέλλοις σὲ ἑαυτῷ πλεῖν.

§ 304. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγια τῶν προσωπικῶν καὶ μάλιστα αἱ τῆς τριτοπροσώπου (οὐ, ἔ), οἷ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς· οἶον, λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν ἐρίζοντά οἱ περὶ σφίρας· οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι πέμπουσιν εἰς Κέρκυραν πρέσβεις δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τοὺς φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι· ἐγὼ κελεύω ἐμὲ μιμεῖσθαι. Ἔτι δὲ καὶ αἱ πλάγια τῆς αὐτότος, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ διηγηματικοῦ λόγου, ἦτοι ὅταν ὁ λόγος ἀναφέρηται οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου τῆς προτάσεως, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος· οἶον, Μειδίᾳς ἀνδρα ἀτυχῶντα οὐδὲν αὐτόν (τὸν Μειδίαν) ἡδικηκότα συκοφαντεῖν ὤρετο δεῖν.

Σημ. Πρὸς μείζονα δὲ διαστολὴν τίθεται· πρὸ τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν ἢ αὐτός· οἶον. αὐτὸς ἑαυτὸν βλάπτει ὁ ἄστωρ.

§ 305. Πολλάκις τὸ ὑποκείμενον δὲν ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτό, ἀλλ' εἰς τι τῶν αὐτοῦ· διὸ ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τότε τίθεται κατὰ γενικὴν (κτητικὴν) πτώσιν (§ 106)· οἶον, λούω τὴν ἑμαυτοῦ κεφαλὴν, σώζω τὸν ἑμαυτοῦ υἱόν· σώζεις τὰ σκαυτοῦ. Ἐπὶ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγια τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας συνήθως ἐπὶ ἐξηρητημένων προτάσεων (ἀπαρεμφατικῶν ἢ μετοχικῶν)· οἶον, δὸς τὴν σὴν καὶ λάβε τὴν ἐμήν· λέγουσιν (οἱ Κορίνθιοι), ὥς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ξυμμάχους ὑμᾶς δέχεσθαι· ἐώρων τοὺς σφετέρους πονοῦντας.

Σημ. α'. Τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν μόνον αἱ πλάγια τῶν ἐνικῶν φέρονται συνθέτως, αἱ δὲ τῶν πληθυντικῶν φέρονται διηρημένως· ἀλλὰ αἱ τοῦ τρίτου προσώπου φέρονται καὶ συνθέτως καὶ λαμβάνονται ἐνίοτε καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων· οἶον, ἑαυτοὺς ὠφελοῦμεν, ὠφελεῖτε, ὠφελοῦσιν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν προσώπων λαμβάνονται καὶ τὰ ἐνικά αὐτῆς, ἀλλὰ πολὺ σπανίως· οἶον, αὐτὸς αὐτὸν ἀπώλληκεν=ἑμαυτόν· οὐδὲ τὴν ἑαυτοῦ σὺ γε ψυχὴν ὀρέας=τὴν σεαυτοῦ.

Σημ. β'. Δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν ταύτας μὲ τὰς καθαρῶς προσωπικὰς τὰς ἐπιτεταμένας διὰ τῆς αὐτότος· οἶον, ἐμοῦ αὐτοῦ, ἐμὲ αὐτόν, σοῦ αὐτοῦ, σὲ αὐτόν· διότι τούτων αἱ ὀνομαστικαὶ εἶνε ἐγὼ αὐτός, σὺ αὐτός, καὶ δὲν σημαίνουσιν αὐτοπάθειαν, ἀλλὰ τίθενται πρὸς περισσotέραν δια-

στολήν τῶν προσώπων (§ 299). Σημειωτέον ὅτι ἡ τριτοπρόσωπος προσωπική ἀντωνυμία δὲν ἐπιδέχεται τοιαύτην ἐπίτασιν· διὸ οὐδέποτε λέγεται οὐ αὐτοῦ, οἷ αὐτοῦ, ἔ αὐτόν.

Κτητικαὶ Ἀντωνυμίαι.

§ 306. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι δηλοῦσι τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκει τι· διὸ τίθενται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα τι εἶνε κτῆμα προσώπου τινός, καὶ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· συντάσσονται δὲ ὡς ἐπίθετα· οἶον, ὁ ἐμὸς πατήρ = ὁ πατήρ μου, ἡ σὴ γνώμη = ἡ γνώμη σου, τὰ ἡμέτερα βιβλία = τὰ βιβλία ἡμῶν, κλπ.

§ 307. Αἱ μὲν τοῦ α'. καὶ β'. προσώπου ὀνομαστικαὶ τίθενται ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας, ἥτοι ὅταν τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος ἑτεροπροσωπῇ πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτῶν· οἶον, ὁ ἐμὸς πατήρ φιλεῖ σε ἢ ἐκεῖνον· ὁ σὸς πατήρ φιλεῖ ἐμὲ ἢ ἐκεῖνον· ἐπὶ δὲ ταῦτοπροσωπίας, ἥτοι ὅταν τὸ ἀντικείμενον ταῦτοπροσωπῇ πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτῶν, τίθενται ἀντ' αὐτῶν αἱ γενικαὶ τῆς αὐτοπαθεύς· οἶον, ὁ ἐμαυτοῦ πατήρ φιλεῖ ἐμὲ καὶ οὐχί, ὁ ἐμὸς πατήρ φιλεῖ ἐμέ· ὁ σεαυτοῦ πατήρ φιλεῖ σε καὶ οὐχί, ὁ σὸς πατήρ φιλεῖ σε. Ἡ δὲ ὀνομαστικὴ τοῦ γ'. προσώπου (σφέτερος) τίθεται ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας ἥτοι ἐπ' αὐτοπαθείας· οἶον, ὁ σφέτερος πατήρ φιλεῖ αὐτούς (= ὁ ἐαυτῶν πατήρ φιλεῖ αὐτούς). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταῦτοπροσωπίας, πάντοτε ὅμως μετὰ τῆς γενικῆς πληθ. τῆς αὐτός· οἶον, ὁ σφέτερος αὐτῶν πατήρ φιλεῖ ἐμὲ ἢ σέ. Αἱ δὲ πλάγιοι αὐτῆς (τῆς τριτοπροσώπου) τίθενται πάντοτε ἐπ' αὐτοπαθείας καὶ ἐπὶ ἐξηρητημένων συνήθως προτάσεων (§ 305)· οἶον, Βοιωτοὶ μῆρος τὸ σφέτερον παρείχοντο, λέγουσιν (οἱ Κορίνθιοι), ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ζυμμάχους ὑμᾶς δέχεσθαι. Ἡ δὲ ἐκ τοῦ ἐνικοῦ ὅς (ἐός) εἶνε ἄχρηστος παρὰ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς, καὶ ἀντ' αὐτῆς τίθενται αἱ γενικαὶ τῆς αὐτός ἢ τῆς τριτοπροσώπου αὐτοπαθεύς· ὡσαύτως ἄχρηστοι εἶνε παρὰ τοῖς πεζοῖς καὶ αἱ ἐκ τοῦ δυϊκοῦ τοῦ α'. καὶ β'. προσώπου κατῆρος καὶ σφατῆρος, ἡ δὲ τοῦ γ'. ὅπως ἐλλείπει.

Σημ. α. Ἀντί δὲ τῆς κτητικῆς τίθενται καὶ αἱ γενικαὶ τῶν ἐγκλιτικῶν προσωπικῶν ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς· οἷον, διδάσκω τὸν παῖδά μου ἢ τὸν ἑμαυτοῦ παῖδα, τίμα τοὺς γονεῖς σου ἢ τοὺς σεαυτοῦ γονεῖς.

Σημ. β'. Ἐνίοτε ἀντὶ τῆς κτητικῆς τίθεται καὶ ἰσοδύναμον κτητικὸν ὄνομα (οἰκείος, ἴδιος) μετὰ ἢ ἀνευ γενικῆς τῆς αὐτοπαθοῦς καὶ μάλιστα τοῦ α. καὶ β'. προσώπου· οἷον, τὸν ἴδιον ἑμαυτοῦ πατέρα τιμῶ, τὸν οἰκεῖον σεαυτοῦ υἱὸν φιλεῖς, τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ ἀδελφὸν ἀγαπᾷ.

Σημ. γ'. Τὰ οὐδέτερα ἐνικά καὶ πληθ. τῆς κτητικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α. καὶ β'. προσώπου ἐνάρθρως λεγόμενα (τὸ ἐμόν, τὰ ἐμά, τὸ σόν, τὰ σά) λαμβάνονται ἐνίοτε ἀντὶ τῶν προσωπικῶν (ἐγώ, σύ)· οἷον, σὺ σῶφρων, τὰμά δ' οὐχὶ σῶφρονα = ἐγὼ δέ, κτλ.

§ 308. Ἐπειδὴ δὲ ἰσοδυναμοῦσι ταῖς γενικαῖς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (§ 305), διὰ τοῦτο αἱ ἐπιθετικοὶ καὶ μετοχικοὶ προσδιορισμοὶ αὐτῶν, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ πρόσωπον, ἐξ οὗ αὐταὶ παράγονται καὶ οὐχὶ εἰς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ ἐπιθετικῶς ἀπαδίδονται, τίθενται κατὰ γενικὴν ὁμοιότητα τῇ γενικῇ τῶν ἀφ' ὧν παράγονται προσωπικῶν· οἷον, διαρπάζουσι τὰ ἐμά τοῦ κακοδαίμονος, εἶδον τὴν σὴν ἀνδρίαν ἀναβαίνοντος καὶ βλέψαντος, ἡ ὑμέτερα τῶν σοφιστῶν τέχνη ἐπέδωκεν.

Σημ. α. Οὕτω τίθεται καὶ ἡ γενικὴ τῆς αὐτὸς συνθέστερον μὲν εἰς τὰς παραγομένας ἀπὸ τῶν πληθυντικῶν προσωπικῶν, σπανιώτερον δὲ εἰς τὰς παραγομένας ἀπὸ τῶν ἐνικῶν· οἷον, τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἔργα, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀναλίσκετε, τὸν ἐμόν αὐτοῦ τοῦ ταλαιπώρου βίον σχεδὸν ἥδη νομίζων ἐκτετοξεῦσθαι. Αὕτη ἡ γενικὴ εἶνε κτητικὴ (§ 46, 1).

Σημ. β'. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι δυνατόν να εἶνε ὑποκειμενικαὶ ἢ ἀντικειμενικαὶ (§ 46, 11 σημ.). οἷον, ἐρῶ τῇ σῇ εὐνοίᾳ (= ἣν ἔχω ἐγὼ σοί), τὰ σά δῶρα (= ἃ σὺ δίδως μοι).

Ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία.

§ 309. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία τίθεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας· ἀλληλοπάθεια δὲ λέγεται, ὅταν δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα ἐνεργῶσιν ἀμοιβαίως τὸ ἐν ἐπὶ τὸ ἕτερον· διὸ μόνον ἐν τῷ δυϊκῷ ἢ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ ἐν πλαγίαις πτώσεσιν εἶνε εὐχρηστος· οἷον, φιλοῦμεν ἀλλήλους, καταγελῶσιν ἀλλήλων, οἱ πονηροὶ ἀλλήλοις ὅμοιοι, κλπ.

§ 310. Ἀντὶ τῆς ἀλληλοπαθοῦς λαμβάνονται ἐνίοτε τὰ πλη-

θυντικά τῆς αὐτοπαθοῦς, οἷον, παυσόμενοι τῆς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς φιλονεικίας, κοινῇ τοὺς βαρβάρους πολεμήσωμεν· καὶ παίζομεν ἑαυτοὺς καὶ παίζομεθα.

Σημ. Αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ ἡ ἀλληλοπαθὴς ἀντωνυμία παθ. σύνταξιν δὲν ἐπιδέχονται, ἥτοι δὲν συντάσσονται μετὰ παθ. ῥήματος.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 311. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε τρεῖς, οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε· τίθενται δὲ πρὸς δεῖξιν προσώπων ἢ πραγμάτων, καὶ ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ πλησίον καὶ παρόντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος τὰ μακρὰν καὶ ἀπόντα, ἡ δὲ ὅδε τὰ αἰσθητῶς ἢ νοερῶς ὁρατὰ καὶ οἷον· δακτυλοδεικτούμενα· οἷον, ἐκεῖνο λεωκόριον, τοῦτο θησεῖον, ἡδε ἡ πόλις.

§ 312. Ἐπὶ δὲ διηγήσεων ἡ μὲν οὗτος καὶ ἐκεῖνος ἀποδίδονται εἰς τὰ προειρημένα, ἡ δὲ ὅδε εἰς τὰ ῥηθησόμενα· οἷον, σύ μὲν ταῦτα λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι...

§ 313. Ἐὰν δὲ τὰ προειρημένα εἶνε δύο, ἡ μὲν ἐκεῖνος ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, ὡς ἀπώτερον, ἡ δὲ οὗτος εἰς τὸ δεύτερον, ὡς πλησιέστερον· οἷον, ἔθιζε σκαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπόν, ἀλλὰ σύννον· δι' ἐκεῖνο μὲν γὰρ αὐθάδης, διὰ τοῦτο δὲ φρόνιμος εἶναι δοῖς. Ἄλλ' ὅταν τὸ πρῶτον εἶνε τὸ οὐσιωδέστερον, τότε ἡ μὲν οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὸ πρῶτον, ἡ δὲ ἐκεῖνος εἰς τὸ δεύτερον· οἷον, οὐκ' οἶσθ' ὅτι τοῦτο τὸ θηρίον, ὃ καλοῦσι κχλὸν καὶ ὠραῖον, τοσοῦτῳ δεινότερόν ἐστι τῶν φαλαγγίων, ὅσῳ ἐκεῖνα μὲν ἰστάμενα, τοῦτο δὲ οὐδ' ἀπτόμενον (Ξενφ.).

§ 314. Ὅταν δὲ εἰς τὰ ἤδη εἰρημένα εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλα, τότε ἡ μὲν οὗτος δεικνύει τὰ προλεχθέντα, ὡς πλησιέστερα ὄντα, ἡ δὲ ἐκεῖνος, τὰ ῥηθησόμενα, ὡς μᾶλλον ἀπέχοντα· οἷον, πλὴν ἄλλα ταῦτα μὲν, ὦ θεϊότατε, μὴ ἐλπίσης, ἐκεῖνα δὲ ἡδέως ἀν μάθοιμι παρὰ σοῦ, ὅπως φέρεις.

§ 315. Ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος τίθεται προσέτι.

α. Ἐπὶ τῶν προαναφωνήσεων, ἥτοι ὅταν θέλωμεν νὰ προσεγγέλλωμεν τὰ ῥηθησόμενα· οἷον, τοῦτο ἐντέλλομαι ὑμῖν, τὸ

ἀγαπᾶν ἀλλήλους, Πρόξενος ἐνδὴλον καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι οὐδὲν ἂν θέλοι κτασθαι μετ' ἀδικίας· ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὅτι, κλπ. (§ 42).

β'. Ἐπὶ τῶν ἀνακεφαλαιώσεων προειρημένων· οἶον, καὶ τὴν ὁμότητα καὶ τὴν ἄνοιαν καὶ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὀργήν, καὶ ταῦτα ἄφες.

γ'. Ἐπὶ τῶν ἀνταποδόσεων· ἀνταποδίδονται δὲ εἰς τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας ἢ εἰς τὰς ἀναφορικὰς μετοχὰς· οἶον, ὃ τις βούλεται, τοῦτο καὶ οἴεται, ὁ γὰρ ταῦτα πράττων καὶ κτασσευζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολυμεῖ· ἀθέμιστός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔραται.

δ'. Ἐπὶ ταυτότητος μετὰ τῆς αὐτός· οἶον, αὐτὸς οὗτος· αὐτὰ ταῦτα.

§ 316. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς δείξεως ἢ πρὸς ἔμφασιν τίθενται ὁμοῦ, ἡγουμένη ἢ οὗτος καὶ ἐπιφερομένη ἢ ἐκεῖνος· οἶον, οὗτος ἐκεῖνος, τοῦτο ἐκεῖνο ἔλεγον, ταῦτα ἐκεῖνα τὰ εἰωθότα.

Σημ. α'. Ἐπὶ προσφωνήσεως μάλιστα ἐρωτηματικῆς προστίθενται εἰς τὴν οὗτος ἢ ἐκεῖνος καὶ αἱ προσωπικαὶ ἐγώ, σύ· οἶον, οὗτος ἐγὼ πάρεμι, οὗτος σὺ πῶς δεῦρ' ἦλθες; καὶ ἔλλειψαι τούτων· οἶον, οὗτος τί πονεῖς; Ὅθεν ἢ οὗτος καὶ ἐκεῖνος συντάσσονται· οὐ μόνον μετὰ γ'. προσ. ῥήματος, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φύσις αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ μετὰ α. καὶ β', ὅτε τίθενται μετὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν λεγομένων ἢ ἐννοουμένων· οἶον, οὗτος ἐγὼ λέγω, οὗτος σὺ ἀκούεις, ὁ δὲ τὴν πορφύριδα (ἐχων) οὗτος καὶ τὸ διάδημα, ὁ βλοσυρὸς τίς ὦν τυγχάνεις; (§ 296 σημ.).

Σημ. β'. Ἡ οὗτος καὶ ὅδε, ὅταν τὸ ὑποκείμενον ὑπὸ ἀγανακτήσεως ὀρμώμενον δεικνύῃ ἢ ἑαυτὸ ἢ τὸ δεύτερον πρόσωπον, τίθενται ἀντὶ τῆς ἐγώ ἢ σὺ μετὰ τριτοπροσώπου ὁμως ῥήματος· οἶον, οὗτος ἐνὶ ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν· εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, οὐκ αἰσχύνῃ; = σὺ οὐ παύσῃ· μὴ ὀνησῇ· ὑπὲρ τοῦδε τοῦ ἀνδρός, οὐδ' ἐγὼ πρὸ σοῦ = ὑπὲρ ἐμοῦ.

Σημ. γ'. Ἡ οὗτος τίθεται καὶ ἀντὶ τοπικοῦ ἢ δεικτικοῦ ἐπιρρήματος· οἶον, οὗτος, ἔφη, ὅπισθεν προσέρχεται = ἰδοὺ οὗτος ὅπισθεν ἔρχεται = νὰ τος ἐδῶ ἔρχεται· οὕτω τίθεται καὶ ἡ ὅδε, ἀλλὰ μόνον παρὰ ποιηταῖς· σὺ ὅδ' εἰ; ὅδ' εἴμ', Ὁρέστης. = σὺ οὕτως εἶδω (ὅδ')· ἰδοὺ (ὅδε)·

§ 317. Ἡ ἐκεῖνος τίθεται καὶ ἐπὶ ἐπαίνου, ἢ τούναντίον ἐπὶ ψόγου· οἶον, Ἀριστείδης ἐκεῖνος, ὁ προδότης ἐκεῖνος.

§ 318. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι, ἐπιθετικά οὗσαι, συμφω-

νοῦσι πρὸς τὰ οὐσιαστικά, πρὸς ἃ ἀποδίδονται, κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν, ἀλλ' ἐνίοτε μετὰ οὐσιαστικὸν ἄρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους, ἐπιφέρεται δεικτικὴ ἀντωνυμία οὐδετέρου γένους· οἶον, λέουσι καὶ ἄρκτοις καὶ παρδάλεσιν ἐμάχεσθε, ἀλλὰ μετὰ πλεονεξίας τινὸς αἰεὶ ἐπειρᾶσθε ἀγωνίζεσθαι πρὸς ταῦτα. Κατ' οὐδέτερον δὲ πληθυντικὸν γένος τίθενται πάντοτε σχεδὸν αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι, ὅταν ἀποδίδωνται εἰς προηγούμενα ἄψυχὰ οὐσιαστικά· οἶον, καὶ τὴν ὁμότητα καὶ τὴν ἀνοιαν καὶ τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὀργήν, καὶ ταῦτα ἄφες (§ 19).

§ 319. Τιθέμεναι δὲ μετ' ἀνδρόθρου οὐσιαστικοῦ ἡ ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας συνεμπεριέχουσι καὶ τὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας καὶ ἰσοδυναμοῦσιν ὀλοκλήρῳ ἀναφορικῷ λόγῳ (§ 284)· οἶον, δίκην ταύτην ἔδοσαν—αὕτη ἐστὶ ἡ δίκη, ἣν ἔδοσαν· τίνας ἐκείνους ὁ Κροῖστος ἐκπέμπει;—τίνας εἰσὶν ἐκεῖνοι, οὓς ὁ Κροῖστος ἐκπέμπει; (§ 340, ἡ. σημ.).

§ 320. Πᾶν ὅ,τι εἵπομεν περὶ τούτων τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, ἰσχύει καὶ περὶ τῶν συσχετικῶν δεικτικῶν, τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικαῦτος, τοιόσδε, τοσόσδε, κλπ.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 321. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε δύο, ὅς καὶ ὅστις, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἀναφορὰν εἰρημένων ἢ ῥηθησομένων προσώπων ἢ πραγμάτων· καὶ ἡ μὲν ὅς ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένα, ἡ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστα καὶ γενικά· οἶον, ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὁρᾷ· μακάριος, ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει. Ἡγομένου δὲ ῥήματος γνωστικοῦ, δηλωτικοῦ, ἀφηγηματικοῦ καὶ τῶν τοιούτων, λαμβάνονται ἀντὶ τῆς ἐρωτηματικῆς τίς, τί· οἶον, οὐκ οἶδα πρὸς ὅ,τι ἀποβλέψω· δηλώσει ὅστις ἐστὶ· πέμπει πρὸς Κύρον εἰπὼν ὅς ἦν (§ 248).

Σημ. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀοριστίας προτάσσεται ἐνίοτε τῆς ὅστις τὸ πᾶς· οἶον, ἀνελεύθερος πᾶς ὅστις εἰς δόξαν βλέπει. Τὰ πληθυντικὰ ὁμῶς λέγονται· πάντες ὅσοι καὶ οὐχὶ πάντες ὅτινες. Ἐπὶ δὲ ἀπορίας ἐπιφέρεται καὶ τὸ ποτέ· οἶον, οὐκ οἶδ' ὅτε τις ποτὲ ἦν.

§ 322. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ὀνόματα, τὰς προσωπικὰς ἢ δεικτικὰς ἀντωνυμίας, ἀπαρέμφατον καὶ ὁλόκληρον πρότασιν, καὶ συμφωνοῦσι πρὸς αὐτὰ ἀναγκασίως μὲν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον, τυχαίως δὲ καὶ κατὰ πτώσιν· διότι ἡ πτώσις ἀκολουθεῖ τὴν σύνταξιν τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως· οἷον, θαυμάζω Σωκράτην, ὃς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς· Ἀσπασίᾳ, ἣ διδασκάλῳ ἐχρήσατο Περικλῆς· ὁ θεός, ὃς ἐφορᾷ τὰ πάντα· ἐγώ, ὃς λέγω· σύ, ὃς ἀκούεις· οὗτος, ὃς γράφει· τὸ φιλοσοφεῖν, ὃ θεῖόν ἐστι· τὸ γινῶθι σαυτόν, ὃ μέγιστόν ἐστιν.

Σημ. α'. Τὰ ἐνικὰ τῆς ὅστις (καὶ ὃς ἂν) διὰ τὴν περιληπτικὴν ἐννοιαν τῆς ἀοριστίας ἀναφέρονται καὶ εἰς πληθυντικὰ οὐσιαστικά ἢ δεικτικὰς ἀντωνυμίας· οἷον, συγῶ τοὺς παῖδας ἐκείνους, ὅστις τοῦ πατρὸς οὐκ ὠνόμασται (Εὐρ.)· γίγονται πάνθ' ὅ, τι βούλονται. Καὶ ἀντιστρόφως, ἡγουμένου ἀορίστου ἡ περιληπτικοῦ τινος δνόματος ἐνικῶς, ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἐπιφέρεται πληθυντικῶς· οἷον, μή τις Ἀχαιῶν ἐνθάδε ἐπέλθῃ βουληφόρος, ὃ τέ μοι ἀεὶ βουλευοῦσιν· θησαυροποιὸς ἀνὴρ, οὗς ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος.

Σημ. β'. Τὸ ἀναφορικὸν πολλάκις δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν δυνάμει ἐφέλξεως (§ 445, β'.) οἷον, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σοι τὸ κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς κήγαθοῖς κοσμήμασι (Δουκ.)· πάρεστιν αὐτῷ φόβος, ἣν αἰδῶ καλοῦμεν· τὸν οὐρανόν, οὗς πόλους καλοῦσιν, κλπ.

Σημ. γ'. Πολλάκις τὸ ἀναφορικὸν τίθεται εἰς οὐδέτερον γένος, διότι ἀναφέρειται εἰς ὁλόκληρον πρότασιν· οἷον, οἱ αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, ὅπερ σαφεστάτη πίστις—τὸ τοὺς πολεμίους εἶναι.

§ 323. Ὅταν τὰ ἀναφερόμενα οὐσιαστικά εἶνε πολλά, ἔχῃ μὲν εἶνε ἄψυχα καὶ διάφορα κατὰ γένος, ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται πληθυντικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος (§ 18)· οἷον, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή καὶ τὸ τέκνον, οὗς ὀρῶ· ἡ μήτηρ καὶ τὸ τέκνον, ἃς ἐλεῶ. Ἐὰν δὲ εἶνε ἄψυχα, ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία τίθεται κατ' οὐδέτερον γένος πληθυντικῶς εἴτε ὁμοιογενῇ εἶνε ταῦτα, εἴτε ἐτερογενῇ (§ 19)· οἷον, ὀρῶν αὐτὸν κεκοσμημένον καὶ ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ, καὶ χρώματος ἐντρίψει, καὶ κόμαις προστέτοις, ἃ νόμιμα ἦν Μῆδοις· τὴν ἄγνοιαν καὶ τὸν πλάνον,

ἃ παρὰ τῆς Ἀπάτης ἐπεπώκει· σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθε-
μελίωσας.

Σημ. Ἡ ὅς καὶ ὅσ τις ἐνίοτε ἀναφέρονται εἰς τὴν τοιοῦτον οἶον,
τοιῦτα λέγεις, ἃ οὐδεὶς ἂν φήσειεν ἀνθρώπων· τίς οὐκ ἂν ἐπαινέσειεν ἄν-
δρα τοιοῦτον, ὅστις πολλὰ ἀνατλάς ἔσωσε τὴν ἱερὰν πόλιν.

§ 324. Πολλάκις τὸ πρὸς ὃ ἀναφέρονται παραλείπεται· οἶον,
ὅναί θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος=ἐκεῖνος· μέμνησο ὧν ἔπραξας
=ἐκεῖνων· διὸ αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι συντάσσονται κατὰ τὸ
πρόσωπον τοῦ πρὸς ὃ ἀναφέρεται, καίπερ παραλειπομένου καὶ
ἐπομένως συντάσσονται οὐ μόνον μετὰ γ'. προσώπου ῥήματος,
ἀλλὰ καὶ μετὰ α. καὶ β', ὅταν ἀναφέρονται εἰς προσωπικὴν ἀν-
τωνυμίαν α. ἢ β'. προσώπου· οἶον, ὅς λέγω (=ἐγώ, ὅς λέγω),
ὅς λέγεις (=σύ, ὅς λέγεις), ὅς λέγει (=ἐκεῖνος, ὅς λέγει) (§ 322).

Σημ. Κατ' ἔλλειψιν τοῦ δεικτικοῦ ἐγένετο καὶ τὸ ἔστιν οἷ, ἔστιν ὧν,
ἔστιν οἷς, ἔστιν οἷς (§ 70).

§ 325. Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς καὶ
σπανίως (παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς) μετ' ἀορίστου ὑποτακτικῆς, ἡγου-
μένου κινήσεως σημαντικῷ ῥήματος, ἐκφράζει τὸν σκοπὸν τῆς κι-
νήσεως· οἶον, δεδόχθαι τῇ βουλῇ πέμπειν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ
διαλέξονται· καὶ τῶν νεῶν μία εἰς Πελοπόννησον ὥχετο πρέσβεις
ἄγουσα, οἵπερ τὰ σφέτερα φράσωσιν.

§ 326. Ἡγουμένης δὲ τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας τίς ἢ τῆς
ἀρνητικῆς οὐδεὶς κατ' ὀνομαστικὴν μετὰ τοῦ οὕτως, ἐπιφέρεται,
ἢ ὅς ἢ ὅστις, ἀντὶ τοῦ ὥστε μετ' ἀπαρεμφάτου, ἀλλὰ μόνον ἐπι-
ταῦτοπροσωπίας· οἶον, τίς οὕτως εὐήθης, ὅστις ἄγνοεὶ τὸν ἐκεῖ
πόλεμον δεῦρο ἤζοντα· τίς οὕτω μαίνεται, ὅστις οὐ σοὶ βούλεται
εἶναι φίλος· οὐδεὶς οὕτω γεννάδας ἐστίν, ὅς οὐκ ἂν ἐνδοίῃ πρὸς
τάς τῆς κολακείας διαβολάς.

§ 327. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται καὶ ἀντὶ τῆς δει-
κτικῆς (ἢ προσωπικῆς) καὶ αἰτιολογικοῦ ἢ συμπερασματικοῦ ἢ
μεταβατικοῦ ἢ καὶ ἐναντιωματικοῦ συνδέσμου· οἶον, Τέλλος ὁ Ἀ-
θηναῖος· ὅς εἰ τε ἐβίω καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος=οὗτος
γὰρ (Λουκ.)· θυμιαστὸν ποιεῖς· ὅς οὐδὲ ν διδάσκει=ὅτι οὐδὲν σὺ δι-
δως καὶ φησι δὴ δίκην πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι, ἢν γε=ἀλλὰ

ταύτην γε' εοίκατε ἀνθρώποις, οὔτινες—τεθύκαμεν=ἡμεῖς γάρ· ὧν ὑπαρχόντων=τούτων οὖν ὑπαρχόντων, κλπ.

Σημ. δ'. Τὸ οὐδέτερον δ λαμβάνεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ δι' ὃ· οἶον, νεώτατος δ' ἦν Πριαμίδων· ὃ καί με γῆς ὑπεξέπεμψεν (ὁ πατήρ).

Σημ. ε'. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι χρησιμεύουσιν καὶ εἰς ἀνάλυσιν ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 130, ὑποσημ.)· οἶον, τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' ἔστιν· ὅς ἂν πατρίδα ὡς πλείστα ὠφελήσῃ=τὸ ὠφελῆσαι ἢ εἴ τις ὠφελῆσαι· σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οὔτινες τὰγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο =τὸ θέσθαι.

Σημ. γ'. Ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ αὐτὴ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία κατὰ πῶσιν διάφορον, τίθεται συνήθως ἀντ' αὐτῆς ἡ αὐτός· οἶον, ποῦ δὴ ἐκσινός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, ὅς συνεθέρα ἡμῖν, καὶ σὺ μάλ' ἐδόκεις θαυμάζειν αὐτόν· ἀντὶ ὅν.

Συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 328. Αἱ συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι σημαίνουσιν τὴν μετὰ τὸ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων σχέσιν, καὶ αἱ μὲν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμεναι εἶνε ἀναφορικαὶ (οἶος, ὅποιος, ὅσος, ὅπόσος, ἡλίκος), αἱ δὲ ἀπὸ συμφώνου, δεικτικαὶ (τοῖος, τοιόςδε, τοιοῦτος, τόσος, τοσόςδε, τοσοῦτος, τηλικαῦτος, τηλίκος, τηλικόςδε). Ἦγούνται δὲ ἀλλήλων ἢ ἔπονται· οἶον, τοιοῦτός ἐστιν ὁ Περικλῆς, οἶος ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ οἶός ἐστιν ὁ Θεμιστοκλῆς, τοιοῦτος καὶ ὁ Περικλῆς.

§ 329. Ἀναφέρονται δὲ ἡ μὲν οἶος καὶ ὅποιος εἰς τὴν τοῖος, τοιόςδε καὶ τοιοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποιότητος· ἡ δὲ ὅσος καὶ ὅπόσος εἰς τὴν τόσος, τοσόςδε καὶ τοσοῦτος, καὶ τίθενται ἐπὶ ποσότητος· ἡ δὲ ἡλίκος εἰς τὴν τηλίκος, τηλικόςδε καὶ τηλικαῦτος, καὶ τίθεται ἐπὶ μεγέθους.

§ 330. Ἐπὶ ἀποσιωπήσεως ἢ θαυμασμοῦ παραλείπονται τὰ δεικτικὰ καὶ τίθενται μόνα τὰ ἀναφορικά· οἶον, πεπεῖραμαι συμφορῶν, οἶων οὐδεὶς, ὃ οἶα κεφαλὴ καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει!.

«Πολλοὶ λαμβάνουσιν τὸ δ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ὑπεξέπεμψεν καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὸ εἰς τὸ ὅλον τῆς ἡγουμένης προτάσεως· οἶον, ὃ (=τὸ εἶναι με νεώτατον) ὑπεξέπεμψεν (§ 322 σημ. γ').»

ἡλικίος καὶ οἷος γέγονε!, ὅσῃ ἔχει τὴν δύναμιν!. Καὶ τοῦναντίον περκαλείπονται τὰ ἀναφορικά καὶ τίθενται μόνα τὰ δεικτικά· οἷον, αἰ τοιαῦτα λέγεις, τοσαῦτα γέγονε, τοῖος μέγας δοῦπος ὁρώρει!.

§ 331. Ἡ οἷος συντάσσεται καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου· καὶ ἐγκειμένης μὲν τῆς δεικτικῆς τοιοῦτος, ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε (§ 326)· οἷον, οἱ Περσικοὶ νόμοι ἐπιμελοῦνται, ὅπως τὴν ἀρχὴν μὴ τοιοῦτοι ἔσονται οἱ πολῖται, οἷοι πονηροῦ τινος ἢ αἰσχροῦ ἔργου ἐφίεσθαι. Παρκαλειπομένης δέ, τῆς τοιοῦτος σημαίνει ἄνευ μὲν τοῦ τὲ τὸ ἐπιτήδειος, μετὰ δὲ τοῦ τὲ τὸ δυνατός ἢ ἱκανός· οἷον, καὶ τοὺς μὲν πρόσθεν ὀδόντας πᾶσι ζώοις, οἷους τέμνειν εἶνε· οὔτε φέρειν ὅπλα, οὔτε ἔγχος οἷος τ' ἦν· οὐχ οἷον τε μένειν.

Σημ. Σημειωτέον ὅτι ἡ οἷος ἐγκειμένου μὲν τοῦ δεικτικοῦ τοιοῦτος οὐδέποτε λαμβάνει τὸν τὲ καὶ σημαίνει οὐ μόνον τὸ ἐπιτήδειος ἀλλὰ παλάκις καὶ τὸ ἔτοιμος καὶ τὸ πρόθυμος· οἷον, διὰ τὴν ὁσμὴν δὲ τούτου πετόμεναι οἶαι ἦσαν ἐπικαθίζανεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς=ἔτοιμοι ἦσαν· σύ με κόπτειν οἷος εἶγε=πρόθυμος. Μὴ ἐγκειμένου δὲ τοῦ δεικτικοῦ, πάντοτε μετὰ τοῦ τε τίθεται καὶ σημαίνει πάντοτε τὸ δυνατός εἰμι καὶ οὐδέποτε τὸ ἔτοιμος ἢ πρόθυμος.

§ 332. Μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται καὶ ἡ ὅσος καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ὥστε· οἷον, ὅσον ἀποζῆν, ὅσον κάμει εἰδέναι. Ἀλλ' ἐν τοῖς τοιούτοις δυνατόν νὰ ἐννοηθῇ τὸ ἐστὶ (§ 134 δ')=ὅσον ἐστὶ κάμει εἰδέναι.

§ 333. Ἡ οἷος καὶ ἡ ὅσος, ἄνευ τοῦ δεικτικοῦ λεγόμεναι λαμβάνονται ἐνίοτε καὶ αἰτιολογικῶς ἀντὶ τοῦ ὅτι καὶ τῆς ἀντιστοίχου αὐτῶν δεικτικῆς· οἷον, αἰ Ἀργεῖται ἐμακάριζον τὴν μητέρα, οἷων τέκνων ἐκύρησεν=ὅτι τοιούτων· τρία τέλαντα ἔδωκεν, ὅσα περ ἡτήσατο αὐτόν=ὅτι τοσαῦτα.

§ 334. Αἱ συσχετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ μάλιστα αἱ ἀναφορικαὶ λαμβάνονται καὶ θαυμαστικῶς ἐπὶ καλοῦ ἢ κακοῦ· οἷον, οἷος μὲν ἐγὼ βασιλεύς, οἷος δὲ οὗτος ληστής ἐγένετο· οἷον ἦν τὸ μέγα κεκραγῆναι· ὦ Ζεῦ, τὸ μῆκος τῶν νυκτῶν ὅσον!· ἡλικία τόξα κρατεῖ!· τοῖος μέγας δοῦπος ὁρώρει!· τοιόνδε τοσόνδε λαόν!.

Σημ. α. Τὸ οἶον τίθεται πολλάκις καὶ ἐπεξηγηματικῶς (=λόγου, ἢ παραδείγματος χάριν)· τὸ δὲ ὅσαπερ λαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ὅσαπερ· οἶον, ὅμεις δὲ νυκτί, ὅσα περ ἄλλοι ἡμέρα, δύνασθε χρῆσθαι.

Σημ. β'. Πάντα τὰ ἀναφορικὰ εἶνε ὀρθολογικὰ, ἤτοι συντάσσονται μετὰ ῥήματος παρρησιαστικῆς ἐγκλίσεως, ἀλλὰ τινα συντάσσονται, ὡς εἶδομεν, καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου· σημειωτέον δ' ὅτι δυνατόν τὸ ἀναφορικὸν νὰ μὴ ἀναφερῇται εἰς τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν μετοχὴν αὐτῆς· οἶον, νῦν σοι φράσω πρᾶγμα, ὅπερ σὺ μαθὼν, ἀνὴρ ἔσει. Ἡ δὲ ἡλικὸς θαυμαστικῶς λεγομένη, συντάσσεται καὶ μετὰ μετοχῆς ἀπολύτου· οἶον, ἡλικὴν ποτ' ἐχόντων δύναμιν τῶν Λακεδαιμονίων.

Σημ. γ'. Πάντα τὰ ἀναφορικὰ δὲν ἐπιδέχονται ἄρθρον.

Ἡ ἀόριστος τίς καὶ τί.

§ 335. Ἡ ἀόριστος τίς σημαίνει ἀόριστον πρόσωπον ἢ πρᾶγμα· διὸ καὶ τίθεται μετ' ἀνάνθρωπων οὐσιαστικῶν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀοριστείας αὐτῶν καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διακριτικῆς· οἶον, ἀνὴρ τις, γυνή τις, δένδραν τι, τῶν ἱερέων τις. Οὕτω συντάσσεται καὶ ἡ ὅστις· οἶον, ὅστις μαθητὴς καί, ὅστις τῶν μαθητῶν.

§ 336. Τιθεμένη μὲν ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου, σημαίνει τὸ τῆς κωθωμιλημένης ἑνας, μία, ἑν· οἶον, ἀνθρώπος τις, γυνή τις χήρα ὅρην εἶχεν, ὁ σοφιστὴς πέφανται ἐμπορός τις περὶ τὰ τῆς ψυχῆς μαθήματα.

Σημ. Ἐνίοτε σημαίνει καὶ τὸ ἐν εἰδος· οἶον, ἀρετή, ὡς εἰσιν, ὅγιναι δὲ τις ἂν εἴη καὶ κάλλος καὶ εὐεξία ψυχῆς.

§ 337. Τιθεμένη δὲ ὡς ὑποκείμενον λεκτικοῦ μάλιστα ῥήματος παραγγελματικῶς μὲν ἢ προτροπικῶς σημαίνει τὸ ἕκαστος ἢ τὸ εἰς· οἶον, λεγέτω τις, ἢ γινώσκει (Ξενφ.). Ἐύλα τις σχισάτω· ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ. Ἄλλως δὲ σημαίνει τὸ καθεὶς· οἶον, ὅπου τις ἀλγεῖ, ἐκεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει.

§ 338. Τιθεμένη δὲ ὡς κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον δοξαστικῶν μάλιστα ἢ λεκτικῶν ῥημάτων, σημαίνει μέγα τι καὶ σημαντικόν· οἶον, κἂν δόξης τισὶν εἶναι τις=καὶ ἂν φανῇς ὅτι καὶ τι εἶσαι· ἢ ὅστις τις εἶναι· ἐδοξε λέγειν τι (ὁ Κύριος)=σημαντικόν τι. Καὶ τοῦναντίον σημαίνει καταφρονητικῶς τὸ ἀσήμαν-

τον ἢ τὸ τίποτε· οἷον, οἶσται τις εἶναι=νομίζει, ὅτι καὶ τι εἶνε. Ἀλλὰ τοῦτο φέρεται συνηθέστατα διὰ τοῦ οὐδεὶς ἢ μηδεὶς· οἷον, φρονοῦσι δήμου μειζον, ὄντες οὐδένας (Εὐριπ.)=ἐν ᾧ δὲν εἶνε τίποτε· οὐδὲν λέγειν οἴμαι σε=νομίζω, ὅτι τίποτε δὲν λέγεις.

§ 339. Τιθεμένη δὲ μετὰ τῶν ποσότητος ἢ ποιότητος σημαντικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν σημαίνει τὸ περίπου ἢ τὸ σχεδόν· οἷον, πόσον τι πληθος συμμάχων πάρεστ' ἔχων; (Εὐριπ.), ποίου τινὸς γένους Σπιθριδάτης; τοιαῦτα ἅττα διελέχθησαν, παρεγένοντό τινες δύο νῆες. Ὡσαύτως καὶ μετὰ τοῦ πολὺς, ὀλίγος, πᾶς, καὶ τῶν ἐπιρρημάτων, πάνυ, πολὺ, μηδέν, σχεδόν· οἷον, ἐξήλθον πολλοὶ τινες, πένητα φεύγει πᾶς τις φίλος, ἔφυγον μηδέν τι πάνυ διωκόμενοι, κλπ.

Σημ. α'. Μετὰ τοῦ εἰ τιθεμένη (=εἴ τις), λαμβάνεται πολλάκις καὶ ἀντὶ τῆς ὅστις· οἷον, Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς νέους καὶ εἴ τις ἄλλος παρ' αὐτῷ ἐφοῖτα· εἴ τινα λάθοιεν, ἀπέκτεινον. Καὶ μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν· οἷον, ἀπόκριναί, εἴ τι ἄν σε ἐρωτῶ (Λυσ.)=ὅ,τι ἄν σε ἐρωτῶ.

Σημ. β'. Διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν τῆς ἀοριστίας πολλάκις μετὰ τὸ ἐνικὸν τις ἐπιφέρεται τὸ δεικτικὸν ἢ τὸ ἀναφορικὸν αὐτῆς πληθυντικῶς· οἷον, ἐάν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἢ λωποδυτῶν, τούτοις θάνατος ἔστω ἢ ζημία· μή τις Ἀχαιῶν ἐνθάδε ἐπέλθῃ βουληφόρος, οἱ τέ μοι ἀεὶ βουλευοῖσιν. Ὡσαύτως πληθυντικῶς ἐπιφέρεται καὶ ἡ αὐτός· οἷον, οὐδὲ ἐρεῖ τις ὡς ἐγώ, ἕως μὲν ἂν παρῇ τις χρῶμαι· ἐπειδὴν δὲ ἀπέναι βούληται, συλλαβῶν καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ, καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ.

Ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 340. Ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶνε ἡ τίς, πότερος, ποῖος, πόσος, πηλίκος, ποδαπός, πόστος καὶ ποσταῖος, καὶ τίθενται ἐπὶ ἐρωτήσεως.

α'. Ἡ τίς τίθεται ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ συντάσσεται ὡς τὰ ἐπίθετα· οἷον, τίς ἀνὴρ; τίς γυνή; τί ῥῆμα; Ἀλλὰ πολλάκις καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἷον, τίς ἀνδρῶν· Ἐάν δὲ ἡ ἐρώτησις γίνηται μετ' ἀπορίας, ἐπιφέρεται καὶ τὸ ποτέ ἢ τὸ δῆποτε ἢ τὸ ἄρα· οἷον, τίς ἦν ποτέ ἢ διάνοικα τῶν τότε Ἀθη-

ναίων; (Δημ.-) τί δῆποτε, ὦ Μέλῃτε...; τίς ἄρ' ἦν ὁ ταῦτ εἰπών;

Σημ. Τὸ ἐνικὸν οὐδέτερον (τί) σημαίνει ἐνίοτε αἰτίαν· οἶον, τί ταῦτα ποι-
εῖς;=διά τί κάμνεις ταῦτα; Τιθέμενον δὲ εἰς τόπον κατηγορουμένου, δύ-
ναται νὰ συνταχθῇ καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ὑποκειμένου οἶον, τί οὖν ταῦτά
ἐστίν; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα;

Β'. Ἡ πότερος σημαίνει τίς (ποῖος) ἐκ τῶν δύο, καὶ συντάσ-
σεται ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντι-
κῆς· οἶον, ποτέρα χεὶρ πάσχει; καί, ποτέρα τῶν χειρῶν πάσχει;
Τὸ δὲ οὐδέτερον πότερον ἢ πότερα μετὰ τοῦ ἢ ἐπιφερομένου, λαμ-
βάνεται καὶ ἐπιρρηματικῶς· οἶον, πότερον σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς
πόλεως ἐχθρόν, ἢ ἐμὸν εἶναι φῆ; Πολλάκις δὲ τίθεται καὶ δίς·
οἶον, πότερος ὁ Νιρεὺς, καὶ πότερος ὁ Θεορίτης;

γ'. Ἡ ποῖος τίθεται ἐπὶ ποιότητος καὶ συντάσσεται ὡς τὰ
ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς πληθυντικῆς· οἶον, ποῖον
μῦθον εἶπες; ποῖος τῶν θανόντων κακός; Ἐπὶ δὲ εἰκασίας ἢ
τοῦ περίπου ἐπιφέρεται καὶ ἡ ἀόριστος τίς· οἶον, τᾶλλα δ' ὁ
ἀνὴρ ποῖός τις;=ὡς ἂν ποῖος νὰ εἶνε, ἢ ποῖος περίπου εἶνε;
(§ 336).

δ'. Ἡ πόσος τίθεται ἐπὶ ποσότητος· οἶον, πόσοι εἰσὶν οἱ πο-
λέμιοι; Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς ἐπὶ εἰκασίας ἢ τοῦ περίπου·
οἶον, πόσοι τινές εἰσιν οἱ ἐχθροί;=ὡς πόσοι ἢ πόσοι περίπου νὰ
εἶνε οἱ ἐχθροί;

ε'. Ἡ πηλίκος τίθεται ἐπὶ μεγέθους· οἶον, πηλίκος ἦσθα ἐπὶ
τῶν μηδικῶν; πηλίκη ἐκάστη γραμμή;

ς'. Ἡ ποδαπὸς τίθεται ἐπὶ τόπου (πατρίδος)· οἶον, ποδαπὸς
εἶ; Πάριος.

ζ'. Ἡ πόστος τίθεται ἐπὶ τάξεως· οἶον, πόστον ἔτος ἐστίν;
πέμπτον.

η'. Ἡ ποσταῖος τίθεται ἐπὶ χρόνου· οἶον, ποσταῖος πάρεαι ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ; τριταῖος.

Σημ. Ἐπὶ ἐπαναλήψεως δύναται εἰς ἐρωτηματικὴν ἀντωνυμίαν νὰ προ-
στεθῇ καὶ δεικτικὴ· οἶον, ἀγγελίαν φέρω βαρεῖαν· τίνα ταύτην;=τίς ἐστὶν
αὕτη ἡ ἀγγελία, ἣν φέρεις; (§ 319).

Ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι.

§ 341. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται ἐπὶ ἐπιμερισμοῦ (§ 290)· εἶνε δὲ τέσσαρες, ἕτερος, ἐκάτερος, ἕκαστος, ἄλλος καὶ σημερινοὶς ἡ μὲν ἕτερος εἰς ἐκ τῶν δύο, ἡ δὲ ἐκάτερος δύο καθ' ἓνα χωριστά, ἡ δὲ ἕκαστος πολλοὶ καθ' ἓνα χωριστά, ἡ δὲ ἄλλος εἰς ἐκ τῶν πολλῶν.

Σημ. Ἡ ἕτερος ἐν ἄνθρωπος μὲν λεγομένη, σημαίνει εἰς ἐκ τῶν δύο οἶον, ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν. Ἀνθρώπως δὲ λαμβάνεται ἀντὶ τῆς ἄλλος (= διάφορος)· οἶον, ὁ φίλος ἕτερος τοῦ κόλακος.

§ 342. Συντάσσονται δὲ ὡς τὰ ἐπίθετα, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, ἡ ἑτέρα χεὶρ καί, ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν πᾶσχει, ἐκάτερος ποὺς πᾶσχει καί, ἐκάτερος τῶν ποδῶν πᾶσχει, ἕκαστον ζῶον καί, ἕκαστον τῶν ζῴων αἰσθήσεις ἔχει, ἄλλος μαθητὴς καί, ἄλλος τῶν μαθητῶν. Καὶ μετὰ τῆς ἀορίστου τίς· οἶον, ἔλπεταί τις ἕκαστος, ἄλλος τις εἶπε ταῦτα.

§ 343. Ἡ ἐκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος (ἐν ταῖς φράσεσιν, ἄλλος ἄλλοθεν, ἄλλος ἄλλο) διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν αὐτῶν συντάσσονται πολλάκις καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος (§ 14, 2)· οἶον, ταῦτα εἰπόντος, ἀπῆλθον ἐκάτερος· ἕκαστος αὐτῶν λέγουσι· καὶ μ' ἡσπάζοντο ἄλλος ἄλλοθεν· ἡρώτων ἄλλος ἄλλο.

Σημ. Ὅταν ἡ ἐκάτερος καὶ ἕτερος ἔχῃσι γενικὴν διαιρετικὴν τὰς γενικὰς τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν (ἡμῶν, ὑμῶν), τὸ ῥῆμα αὐτῶν ἐνικῶς μὲν λεγόμενον φέρεται τριτοπροσώπως· οἶον, ἕκαστος ἡμῶν γράφει· πληθυντικῶς δὲ φέρεται κατὰ τὸ πρόσωπον τῆς γενικῆς διαιρετικῆς· οἶον, ἕκαστος ἡμῶν γράφομεν, ἕκαστος ὑμῶν γράφετε, ἕκαστος αὐτῶν γράφουσιν.

§ 344. Εἰς τὰς ἐπιμεριστικὰς ἀντωνυμίας κατατάττουσι καὶ τὴν ἄμφω καὶ ἀμφοτέρους, αἵτινες λέγονται ἐπὶ δύο ὁμοῦ ἀτόμων ἢ πληθῶς ἀτόμων. Καὶ ἡ μὲν ἄμφω εἶνε κοινοῦ γένους καὶ μόνον ἐν τῷ δυνικῷ ἀριθμῷ εὐχρηστος· οἶον, ἄμφω τούτῳ τῷ ἡμέρᾳ ἀμφοῖν ποδοῖν. Ἡ δὲ ἀμφοτέρους εἶνε τριγενῆς καὶ εὐρίσκεται συνηθέστερον ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ καὶ σπανίως ἐν τῷ δυνικῷ· ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ, ἀλλὰ μόνον ἐν τῇ ὀνομα-

στικῇ καὶ αἰτιατικῇ τοῦ οὐδετέρου γένους· οἷον, ἀπέθανον οἱ στρατηγοὶ ἀμφοτέροι, ἐβούλετο οἱ τῷ παιδε ἀμφοτέρω παρεῖναι, ὧν ἦν καὶ αὐτὸ τὸ ἐκάτερον καὶ ἀμφοτέρον, γινώσκειν ἀμφοτέρον.

§ 345. Τὸ μὲν ἄμφω συντάσσεται συνηθέστατα μετὰ δυνικοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ ῥήματος καὶ σπανιώτερον μετὰ πληθυντικοῦ οἷον, ἄμφω ταύτῳ τῷ ἡμέρα, ἀμφοῖν ποδοῖν, ἄμφω νεωτέρῳ ἐστόν, ἄμφω ἡλόντισαν. Τὸ δὲ ἀμφοτέρος συντάσσεται συνηθέστατα μὲν μετὰ πληθυντικοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ ῥήματος, σπανιώτερον δὲ μετὰ δυνικοῦ καὶ σπανιώτατα μεθ' ἐνικοῦ οἷον, ἀπέθανον οἱ στρατηγοὶ ἀμφοτέροι, ἀμφοτέρα ταῦτα, ἐβούλετο οἱ τῷ παιδε ἀμφοτέρω παρεῖναι, ἀμφοτέρω ἐστόν, ὧν ἦν καὶ αὐτὸ τὸ ἐκάτερον καὶ ἀμφοτέρον.

Σημ. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμιαί, αἱ προσωπικαί, αἱ δεικτικαί, ἡ ἐκάτερος, ἡ ἕκαστος καὶ ἡ ἄδριστος τίς δὲν ἐπιδέχονται ἄρθρον εἰμὴ μόνον ἐπὶ ἀντερωτήσεων· οἷον, ἦλθεν ὁ παῖς; τὸν τίνα παῖδα λίγεις; τὰ χρήματά μοι ἀποδοῦναι κέλευσον· τὰ ποῖα ταῦτα χρήματα; τὸν σὲ καὶ τὸν ἐμὲ καὶ Γοργίαν χρὴ συχνὰ χαίρειν ἔαν· καὶ παρὰ τίνας τοὺς ὁμᾶς; ἐκείνο δὲ ἐσχάτως ἄτοπον· τὸ ποῖον; πᾶσχει θαυμαστόν· Ἐρμ. τὸ τί; τίς ὁ οὗτος, (ὁ ἐκάτερος ὁ ἕκαστος); Αἱ δὲ ἀναφορικαὶ καὶ αὐτοπαθεῖς οὐδέποτε δέχονται ἄρθρον, πλὴν ὅταν λαμβάνωνται ὀρικῶς (§ 287 σημ.).

Περὶ προθέσεων.

§ 849. Αἱ κύριαι προθέσεις εἶνε 18, καὶ τίθενται ἢ ἐν συνθέσει μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἢ ἐν συντάξει (χωριστᾷ) μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν πτωτικῶν ἢ τῶν ὡς πτωτικῶν ἐκλαμβανομένων· οἷον, παραλαμβάνω, παραλαβή, παρὰ τὴν ὁδόν, ἐπὶ γῆς, παρὰ σοῦ, ἐν τούτῳ, πρὸς τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθόν, περὶ τοῦ κρίνειν, κλπ.

Σημ. Τινὲς τῶν προθέσεων καὶ μάλιστα ἡ εἰς συντάσσονται καὶ μετ' ἐπιρρημάτων (συνήθως τοῦ αἰί, ἀλλοις, αὐριον, ἅπαξ)· οἷον, εἰς αἰί, εἰς αὐριον, παρ' αὐτίκα, καθ' ἅπαξ. Ἡ κατὰ σύνθεσιν δὲ τούτων γραφή εἶνε ἀδόκιμος. Τὰ δέ, ἑκπαλαι, πρόπαλαι, ἕκτοτε εἶνε τῶν μεταγενεστέρων.

§ 347. Συντάσσονται δὲ ἢ μετὰ μιᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἢ μετὰ δύο καὶ λέγονται δίπτωτοι ἢ μετὰ τριῶν καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

α. Αἱ μονόπτωτοι εἶνε ὁκτώ· ἀντί, ἀπό, ἐκ καὶ πρό συντασσόμεναι μετὰ γενικῆς· ἐν καὶ σὺν μετὰ δοτικῆς· εἰς, ἀνά μετ' αἰτιατικῆς.

β. Αἱ δίπτωτοι εἶνε τέσσαρες, διά, κατὰ, μετὰ, ὑπέρ, συντασσόμεναι μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

γ. Αἱ τρίπτωτοι εἶνε ἕξ, παρὰ, πρὸς, ἐπί, ἀμφί, περὶ καὶ ὑπὸ συντασσόμεναι μετὰ γενικῆς, δοτικῆς καὶ αἰτιατικῆς.

Α'. Μονόπτωτοι προθέσεις.

α. Μετὰ γενικῆς.

Ἀντί.

§ 348. Ἡ ἀντί συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) ἀνταλλαγὴν, ἀντικατάστασιν καὶ ἀνταμοιβήν· οἷον, ἀντί θνητοῦ σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀλλάξασθαι, αὐτὸς βασιλεύσει ἀντί ἐκείνου, ἀντί πολλῶν πόνων μικρὰ ἀπολαμβάνω. 2) Προτίμησιν· οἷον, τὸν καλὸν θάνατον ἀντί τοῦ αἰσχροῦ βίου αἰρεῖται. 3) Ὅρκον (ἀντί τῆς πρὸς)· οἷον, ἀντί τῶν παίδων τῶνδε σ' ἱκετεύμεν. 4) Αἰτίαν· οἷον, ἀνθ' ὧν σε διεπορθμευσάμην. 5) Σύγκρισιν ἀντί τοῦ ἢ μετὰ τῶν συγκριτικῶν· οἷον αἰρετώτερός ἐστιν ὁ καλὸς θάνατος ἀντί αἰσχροῦ βίου.

Ἐν συνθέσει δέ, 1) τὸ ἀντικρύ· οἷον, ἀντιμέτωπος. 2) Ἀνταλλαγὴν καὶ ἀντικατάστασιν· οἷον, ἀντιδίδωμι, ἀνθύπατος. 3) Ἐναντιότητα, οἷον, ἀντίπαλος, ἀντίχριστος. 4) Ἰσότητα ἢ ὁμοιότητα· οἷον, ἀντίθεος (= ἰσόθεος), ἀντάξιος, ἀντίτυπος. 5) Οἰκειοποίησιν· οἷον, ἀντιποιούμαι. — Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀντί εἶνε ἡ τοῦ ἀντικρύ.

Ἀπό.

§ 349. Ἡ ἀπό συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν. 1) ἀποχωρισμὸν μέρους ἀπὸ ὅλου· οἷον, ἀφορίζω τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων. 2) Τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἀρχεταί τι νὰ κινήται· οἷον, Κύρος ὁρμάται ἀπὸ Σάρδεων. 3) Τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ἀρχεταί τι· οἷον, ἐνταυθα εἰσιν αἱ διώρυχες ἀπὸ Τίγρητος ποτα-

μοῦ ῥέουσαι. 4) Τὸ μακρὰν καὶ ἔξω· οἶον, αἱ πόλαι πόλεις διὰ τὴν ληστείαν ἀπὸ θαλάσσης ῥκίσθησαν, ἀπὸ σκοποῦ. 5) Θέσιν, ἐφ' ἧς ἰστάμενόν τι, ἐνεργεῖ· οἶον, ἀπὸ νεώς, ἵππου, πύργου μάχεσθαι. 6) Χρόνον· οἶον, ἀπὸ παιδῶν, ἀπὸ πρῶτης. 7) Τὸ ὕστερον· οἶον, ἀπὸ δειπνου ἐμάχοντο (=μετὰ δεῖπνον). 8) Καταγωγὴν· οἶον, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, ἀπὸ Ζάγκλης. 9) Μέσον, ἀφορμὴν, αἰτίαν· οἶον, ἀπὸ τῆς λείας τρέφονται, ἀπὸ στάσεως ἐκπίπτοντες, χωλὸς ἀπὸ τραύματος. 10) Ὑλὴν· οἶον, ἀπὸ κέδρου. 11) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, ἀπὸ σπουδῆς=μετὰ σπουδῆς, ἀπὸ τοῦ προφανοῦς=προφανῶς.

Ἐν συνθέσει δέ, 1) ἀποχωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν· οἶον, ἀποικῶ, ἀποδημῶ, ἀπέρχομαι. 2) Παῦσιν ἢ τελειοποιήσιν· οἶον, ἀπολήγω, ἀποτελῶ, ἀπεργάζομαι, ἀποφράττω. 3) Ἀρνησιν, στέρησιν, ἀποβολήν· οἶον, ἀπόφημι, ἀπαυδῶ, ἀπομανθάνω (λησμονῶ). 4) Τὸ πάλιν ἢ τὸ ὀπίσω· οἶον, ἀποκαθίστημι, ἀπολαμβάνω. 5) Τὸ μάλιστα· οἶον, ἀποζῶ. 6) Τὸ καθ' ὑποχρέωσιν ἢ ὀφειλήν· οἶον, ἀπαιτῶ, ἀποδίδωμι. 7) Τὸ ὕστερον· οἶον, ἀπόδειπνον. 8) Ἐπίτασιν· οἶον, ἀποθαυμάζω, ἀποτολμῶ. — Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀπὸ εἶνε ἢ τοῦ χωρισμοῦ.

Ἐκ ἢ ἐξ.

§ 350. Ἡ ἐκ ἢ ἡ ἐξ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν ἐκ τινος περιφερείας ἔξοδον (τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν)· οἶον, ἐκ Πύλου, ἐξ ἀγορᾶς, ἐξ οἰκίας. 2) Τὸ μέρος, ἐξ οὗ κρατοῦμέν τι· οἶον, ἐκ τῆς χειρὸς λαμβάνω τινά. 3) Τὸ ἔξω καὶ τὸ μακρὰν· οἶον, ἐκ ποδῶν, ἐξ ὀφθαλμῶν. 4) Διάστημα· οἶον, ἐξ ἀκοντίου βολῆς. 5) Χρόνον· οἶον, ἐκ παιδῶν, ἐκ νεότητος, ἐξ ἀρχῆς. 6) Τὸ ὕστερον· οἶον, ἐκ τούτου ἀνέστη Χρυσάντας, ἐκ πολέμου εἰρήνην. 7) Καταγωγὴν· οἶον, βασιλεὺς ἐκ βασιλέων, ἦν ἐξ Ἀργούς. 8) Μεταβολήν· οἶον, ἐκ πενήτων πλούσιοι γεγόνασιν. 9) Ἐκλογὴν, προτίμησιν, ἐξαίρεσιν· οἶον, ἐκ πάντων προτιμῶνται, τὸ ἔτος ἐκείνο ἐκ πάντων μάλιστα ἄνοσον ἐτύγχανεν ὄν. 10) Αἰτίαν, μέσον, ὄργανον· οἶον, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, ἐκ ῥαθυμίας ἢ πενίας, ἐκ χρυσῶν φιαλῶν πίνειν. 11) Ὑλὴν· οἶον,

ἐκξύλων πεποιήνται τὰ πλοῖα, στέφανος ἐξ ἀκανθῶν. 12) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς=ἐμφανῶς.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἔξω ἢ μακράν· οἶον, ἐκβάλλω, ἐξέρχομαι, ἐκπέμπω. 2) Ἐπίτασιν ἢ τὸ λίαν· οἶον, ἐκπρεπής, ἔξοχος. 3) Τὸ ἐντελῶς· οἶον, ἐκμανθάνω, ἐξοπλίζω, ἐκβαρβαρῶ, ἐξελληνίζω. 4) Τὸ ἄνω· οἶον, ἐξαίρω, ἐξάλλομαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἐκ εἶνε ἢ ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω κίνησις καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρει τῆς ἀπό· ὅθεν ἡ μὲν ἐκ σημαίνει τὴν ἐκ τινος περιφερείας ἢ περιοχῆς ἔξοδον, ἡ δὲ ἀπὸ τὴν ἀπὸ τινος σημείου, ἢ μέρους τῆς ὅλης περιφερείας κίνησιν ἢ ἀρχήν· οἶον, ἐξ ἀγορᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου (Πлт.) (ἡ ἀγορὰ περιεῖχε τὸ βουλευτήριον)· ἐν πολλοῖς ὁμῶς ταυτίζεται· οἶον, ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

Πρό.

§ 351. Ἡ πρὸ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔμπροσθεν· οἶον, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, πρὸ ποδῶν, πρὸ τῆς πόλεως. 2) Τὸ πρότερον· οἶον, πρὸ τῶν τρωικῶν, πρὸ ἡμῶν. 3) Ὑπεράσπισιν· οἶον, πρὸ τῶν παίδων καὶ γυναικῶν μέχεσθαι· πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκειν. 4) Προτίμησιν· οἶον, βούλομαι γονεῖς πρὸ παντὸς ἔχειν.

Ἐν συνθέσει δὲ ἔχει τὰς αὐτὰς σημασίας, ὡς καὶ ἐν συντάξει· οἶον, προκύλιον, προλέγω, προκινδυνεύω, προαιροῦμαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς πρὸ εἶνε ἢ τοῦ ἔμπροσθεν.

β'. Μετὰ μόνης δοτικῆς.

Ἐν.

§ 352. Ἡ ἐν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ἔνδον ἢ τὴν ἐν τόπῳ ἢ χρόνῳ στάσιν· οἶον, ἐν οἰκίᾳ, ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῷ πολέμῳ. 2) Τὸ μεταξὺ ἢ τὸ πλησίον ἢ τὸ ἐνώπιον· οἶον, ὁχληρόν ἐστιν ἐν νέοις ἀνὴρ γέρων, ἢ ἐν Μυκάλῃ μάχῃ, ἐν δῆμῳ λέγειν. 3) Τὸ ἐπάνω· οἶον, ἐν ὄρεσιν, ἐν γῇ πένεσθαι. 4) Ἐξουσίαν· οἶον, ἐν σοὶ νῦν ἐστι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα ἢ ἀπολέσαι. 6) Τὸ

μέσον (ὄργανον), τρόπον· οἶον, ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις μάχεσθαι, ἐν τάχει. 6) Περιφρασίν· οἶον, ἐν φόβῳ, ἐν ὀργῇ εἶμι, γίγνομαι=φοβοῦμαι, ὀργίζομαι· τὰ δὲ ἐν φόβῳ, ἐν διδασκάλῳ εἶνε ἐλλειπτικά τοῦ τόπῳ, δόμῳ, οἰκίᾳ.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἐντός· οἶον, ἐνοικῶ, ἔγγειος. 2) Τὸ μεταξύ· οἶον, ἐμπίπτω. 3) Ἐπιβουλήν· οἶον, ἐνεδρεῦω.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἐν εἶνε ἢ τοῦ ἐντός.

Σὺν καὶ ἀττικῶς ξύν.

§ 353. Ἡ σὺν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὸ ὁμοῦ· οἶον, σὺν ὅπλοις. 2) Συμφωνίαν· οἶον, σὺν τῷ νόμῳ. 3) Βοήθειαν ἢ θέλησιν· οἶον, σὺν θεῷ. 4) Ὅργανον, μέσον, τρόπον· οἶον, τὸν νεκρὸν ξύν τῇδε κουφιεῖς χειρί, ἢ δὲ κτῆσις αὐτῶν ἐστὶν οὐδαμῶς σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μάλλον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ, σὺν βίᾳ πράττει=βιαίως.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὁμοῦ· οἶον, συμπάσχω. 2) Βοήθειαν· οἶον, συμπράττω, συμμαχῶ. 3) Τὸ ἐντελῶς· οἶον, συγκαλύπτω, συντρίβω. 4) Τὴν ἐν τάξει καὶ ἀρμονίᾳ πλοκὴν· οἶον, συγγράφω, συντάττω.—Ἡ κυρία σημασία τῆς σὺν εἶνε ἢ τοῦ ὁμοῦ.

γ'. Μετὰ μόνης αἰτιατικῆς.

Εἰς καὶ ἀττικῶς ἐς.

§ 354. Ἡ εἰς συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν εἰς τόπον (καὶ σπανίως εἰς πρόσωπον, ὅταν σὺν τῷ προσώπῳ ἐννοῇται καὶ ὁ τόπος) κίνησιν (τὸ τέρμα τῆς κινήσεως)· οἶον, ἀφίκετο εἰς Λακεδαιμόνα, ἔπλευσαν εἰς Πειραιᾶ, εἰς Πέρσας πορεύεται. 2) Τὸ ἔσω· οἶον, εἰς φρέαρ ἐμβαλεῖν, ὁ δῆμος εἰς ἱερὸν καθεζόμενος. 3) Τὸ ἐναντίον· οἶον, στρατεῖα εἰς Ποτίδαιαν. 4) Χρόνον· οἶον, ἦκεν εἰς τριακοστὴν ἡμέραν, εἰς αὔριον. 5) Τὸ ἔως ἢ τὸ περίπου ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν· οἶον, εἰς ἑσπέραν ἐργάζεται, εἰς ὥραν συνεβοήθησαν, εἰς εἴκοσι στρατιώτας. 6) Τὸ ἀναλόγως, τὸ ὡς πρὸς· οἶον, εἰς δύναμιν (=κατὰ δύναμιν), ζηλωτός, ὃς εὐτύχησεν εἰς τέκνα. 7) Διαίρεσιν καὶ ἐπιμερισμὸν μά-

λιστα ἐπὶ στρατιωτικῶν φράσεων· οἶον, ἡ ἡμέρα διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, εἰς δύο ἄγειν τὸν λόγον. 8) Τὸ ἐνώπιον ἐπὶ προσώπων μετὰ τῶν λεκτικῶν ῥημάτων· οἶον, ἃ εἶπον εἰς ἅπαντας οὐκ ἀρνήσομαι. 9) Σκοπὸν· οἶον, χρήσιμον εἰς πόλεμον, εἶπον εἰς ἀγαθόν. 10) Ἀναφοράν, ἠθικὴν σχέσιν· οἶον, πολλοὶ ὑπάρχουσιν εὐεργεσίαι ἡμῖν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λακεδαιμονίων, ὕμνοι εἰς Ἀπόλλωνα (πρὸς τιμὴν ἢ ἑπαινον). 11) Ἀντίδοτικῆς τοῦ ἐμμέσου ἀντικειμένου· οἶον, οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰ καὶ καλὰ ἀπεφάναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους—πᾶσιν ἀνθρώποις. 12) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, εἰς ὑπερβολὴν—ὑπερβαλλόντως· τὰ δὲ εἰς ἄδου, εἰς διδασχάλου, εἰς Διονύσου εἶνε ἑλλειπτικά τοῦ δόμον, οἰκίαν, θέατρον.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὴν ἐκ τῶν ἔξω εἰς τὰ ἔσω κίνησιν· οἶον, εἰσέρχομαι, εἰσάγω· 2) ἐπίτασιν· οἶον, εἰσακούω.—Ἡ κυρίᾳ σημασίᾳ τῆς εἰς εἶνε ἡ τοῦ τέρματος τῆς κινήσεως.

Ἀνά.

§ 355. Ἡ ἀνὰ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν 1) τὴν πρὸς τὰ ἄνω κίνησιν· οἶον, ἀνὰ τὸν ποταμόν πλεῖ (πρὸς τὰς πηγάς). 2) Τὸ ἐπάνω ἐπὶ μεγάλῃς ἐκτάσεως ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· οἶον, ἀνὰ τὰ ὄρη οἰκεῖν, ἀνὰ τὴν ὁδόν, ἀνὰ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν. 3) Τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· οἶον, ἀνὰ τὴν πόλιν ἔρχονται. 4) Χρόνον κατὰ διάρκειαν· οἶον, ἀνὰ νύκτα, ἀνὰ τὸν πόλεμον. 5) Διανομὴν ἢ περιοδικὴν ἐπανάληψιν ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν· οἶον, ἀνὰ πέντε παρασάγγας, ἀνὰ διακόσια στάδια· ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἀνὰ πᾶν ἔτος. 6) Τὸ ὀπίσω· οἶον, ἀνὰ πόδας χωρεῖ. 7) Περιφρασιν· οἶον, ἀνὰ στόμα ἔχειν (=ἐν στόματι), ἀνὰ κράτος (=ἰσχυρῶς), ἀνὰ θυμόν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω· οἶον, ἀναπηδῶ, ἀνέρχομαι, ἀναβαίνω· ἐπομένως καὶ τὴν ἀπὸ τῶν παραλίων πρὸς τὰ μεσόγεια ἢ πρὸς τὸ πέλαγος· οἶον, ἀναβαίνειν, ἀνάγεσθαι. 2) Τὸ πάλιν· οἶον, ἀναβιῶ, ἀναβλαστάνω, ἀναμάχομαι. 3) Τὸ ὀπίσω· οἶον, ἀναποδίζω, ἀνακρούω. 4) Τὸ περίξ· οἶον, ἀναβάλλομαι.

5) Τὸ μεταξύ· οἶον, ἀναστρέφω. 6) Τὸ ἐναντίον τοῦ ὑπάρχοντος· οἶον, ἀναπτύσσω, ἀνακαλύπτω. 7) Ἰσότητα ἢ ὁμοιότητα· οἶον, ἀνάλογος. 8) Ἐπίτασιν· οἶον, ἀνακράζω, ἀναβοῶ.

Σημ. Ποιητικῶς καὶ ἰωνικῶς συντάσσεται καὶ μετὰ δοτικῆς καὶ σημαίνει τὸ ἐπάνω ἢ τὸ ἐντός· οἶον, ἀνὰ σκήπτρῳ, ἀνὰ ναυσίν.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ἀνὰ εἶνε ἢ τοῦ ἀνω.

Β'. Προθέσεις δίπτωτοι.

Διά.

§ 356. Ἡ διὰ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν, 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· οἶον, διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται, ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας, ἀφιππεύει διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος. Καὶ μεταφορικῶς ἢ ἀρετὴ βρίσκει διὰ μόχθων. 2) Διάρκειαν χρόνου· οἶον, διὰ βίου εὐτυχεῖν (καθ' ὅλον τὸν βίον), διὰ παντὸς τοῦ αἵωνος μένειν. 3) Διάλειμμα (τὸ μεταξύ διάστημα) τόπου ἢ χρόνου· οἶον, διὰ δέκα ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν, Μεσσήνην διὰ τριακοσίων ἐτῶν μέλλουσι κατοικίζειν (=μετὰ παρέλευσιν τριακοσίων ἐτῶν). 4) Τὸ καθόλου (πέραν πέρα)· οἶον, ἐπὶ τῶν τρωϊκῶν αἰ νῆες οὐ διὰ πάσης εἶχον καταστρώματα. 5) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον· οἶον, διὰ μαχαίρων καὶ ξύλων μάχονται, Δράκων οὐ διὰ μέλανος, ἀλλὰ δι' αἵματος ἔγραψε τοὺς νόμους, δι' ἐρμηνείας λέγει. 6) Ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, διὰ τάχους=ταχέως, διὰ πένθους τὸ γῆρας ἄγει=μετὰ πένθους. 7) Περίφορσιν μετὰ τῶν ῥημάτων εἶναι, γίνεσθαι, ἄγειν, ἔχειν. λαμβάνειν καὶ μάλιστα τοῦ ἰέναι καὶ ἔρχεσθαι· οἶον, διὰ φόβου εἶναι=φοβεῖσθαι, διὰ φιλίας, ἔχθρας γίνεσθαί τινι, δι' εὐχῆς ἄγειν, δι' ὀργῆς ἔχειν τινά, διὰ μάχης ἰέναι, ἔρχεσθαι.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) αἰτίαν·¹ οἶον, διὰ τὴν ἡμετέραν ῥαθυμίαν ἠϋξῆται ὁ Φίλιππος. 2) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρτάται· οἶον, διὰ γε ἡμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπολώλετε. 3) Φράσεις· οἶον,

¹ Ἡ διὰ μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει αἰτίαν· ἀλλ' ἐπὶ μὲν προσώπου σημαίνει συνέργειαν, ἐπὶ δὲ πράγματος τὸ ἐξ αἰτίας.

δικαιοσύνη αὐτὴ δι' αὐτὴν (=καθ' ἑαυτὴν) τὸν ἔχοντα ὀνίνησιν, διὰ νύκτα (=διαρκούσης τῆς νυκτός).

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ διὰ μέσου τοπικῶς· οἶον, διέρχομαι, διαβαίνω. 2) Διάρκειαν χρόνου· οἶον, διαμένω, διατελῶ, διάγω. 3) Χωρισμὸν ἢ διανομήν· οἶον, δίσταμαι, διέχω, διαδίδωμι. 4) Ἐπίτασιν· οἶον, διακελεύομαι, διάλευκος, διάδηλος. 5) Ἀμοιβαϊότητα καὶ ἀμύλλαν· οἶον, διαλέγομαι, διαπίνομαι, κλπ.— Ἡ κυρίως σημασία τῆς διὰ εἶνε ἢ τοῦ διὰ μέσου.

Κατά.

§ 357. Ἡ κατά συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν, 1) κίνησιν ἀπὸ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω· οἶον, κατὰ τείλους ῥίπτειν, κατὰ κρημνῶν φέρεσθαι. 2) Κίνησιν κατ' ἐπάνω τινός· οἶον, κατὰ σκοποῦ τοξεύειν, κατὰ κόρης παίζειν. 3) Τὸ ἐπάνω· οἶον, κατὰ γῆς κήθηται, κατὰ πετρῶν σπείρειν, καθ' ὕδατος γράφειν. 4) Τὸ ἐντός· οἶον, δύναι κατὰ γῆς, ψυχὴ κατὰ χθονὸς ὄχρετο. 5) Τὸ ἐναντίον τινός· μάλιστα μετὰ τῶν λεκτικῶν ῥημάτων· οἶον, κατ' ἐμοῦ λέγει, ὁ κατ' Αἰσχίνου λόγος τοῦ Δημοσθένους. 6) Ἀναφορὰν πρὸς τι ἢ τὸ περί τινος ἢ τὸ οὐ ἔνεκα· οἶον, ταῦτα κατὰ πάντων τῶν Περσῶν ἔχομεν λέγειν, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι καθ' ἡμῶν ἐγκώμιον. 7) Ὅρκον ἢ ὑπόσχεσιν· οἶον, καθ' ἱερῶν τελείων ὁμνυμι (=ὁμνύω τιθεὶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν ἱερῶν), εὐχομαι κατὰ βοός, ἐκατόμβης (=εὐχομαι, ὑπισχνούμενος τῷ θεῷ βοῶν ἐκατόμβην).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τόπον ἐν στήσει ἢ ἐν κινήσει· οἶον, δεήσεις κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγένοντο (=ἐν τῇ ἀγορᾷ), οἱ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν πεσόντες. 2) Τὸ ἀντικρὺ· οἶον, οἱ Ἕλληνες ἐνίκων τοὺς καθ' ἑαυτούς, κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία κατὰ τὴν Ἀκκρινίαν. 3) Τὸ κατόπιν· οἶον, κατὰ πόδας. 4) Χρόνον· οἶον, κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, κατὰ τὰ τρωικά· οἱ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωποι. 5) Ὁμοιότητα ἢ συμφωνίαν· οἶον, κατὰ Πλάτωνα φιλοσοφεῖ, τὴν κατὰ στυτὸν ἔλκ, κατὰ νόμον. 6) Διανομήν· οἶον, ἔχω-

ρίσκαμεν πάντα κατὰ φυλάς, διέστησαν κατὰ δικασίους, κατὰ ἔθνη, κατὰ μῆνα, κατ' ἔτος. 7) Αἰτίαν· οἷον, οἱ Ἴωνες ἡξίουں τοὺς Ἀθηναίους ἡγεμόνας σφῶν γενέσθαι κατὰ τὸ ζυγγενές (=διὰ τὴν συγγένειαν). 8) Σκοπὸν μετὰ τῶν κινήσεως σημαυτικῶν ῥημάτων· οἷον, κατὰ θεὸν ἦκεν, ἀπεδήμησαν εἰς Αἴγυπτον κατ' ἐμπορίαν. 9) Τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἐξαρθᾶται· οἷον, τὸ κατ' ἐμέ, τὸ κατὰ δύναμιν, αἰ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναί=αἰ τοῦ σώματος ἡδοναί. 10) Τρόπον (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν)· οἷον, καθ' ὑπερβολήν, κατὰ κράτος, κατὰ σπουδήν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ κάτω, ἰδίως ἀπὸ τῶν μεσογειῶν ἢ τοῦ πελάγους πρὸς τὰ παράλια· οἷον, καταπίπτειν, καταβάλλειν, καταδραίνειν, κατάγεσθαι, κατιέναι, (ἐπὶ τῶν εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόντων ἐξορίστων). 2) Τὸ ἐνκντίον· οἷον, κατηγορῶ, κατλαλῶ, κατακρίνω. 3) Ἐπίτασιν (τὸ ἐξ ὁλοκλήρου ἢ τὸ ἐντελῶς)· οἷον, καταφαγεῖν, κατακαίειν, καταδήλον. 4) Τὸ παρὰ τὸ δέον καὶ ἐπομένως τὸ κακῶς· οἷον, καταχρῶμαι, καταχαρίζομαι, κλπ.—Ἡ κυρία σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ κάτω.

Μετά.

§ 358. Ἡ μετὰ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὁμοῦ¹· οἷον, τίμα τὸ δαιμόνιον αἰ μὲν, μάλιστα δὲ μετὰ τῆς πόλεως. 2) Τὸ ὄργανον ἢ τὸ μέσον· οἷον, μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων ἐμάχοντο. 3) Τρόπον (ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν)· οἷον, μηδὲν μετ' ὀργῆς ποιεῖ, μετὰ καιροῦ γενέσθαι (=ἐγκαίρως).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὕστερον· οἷον, μετὰ τὰ τρωικά· Κύρος μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσεν. 2) Τὸ μετὰξὺ ἢ τὸ ἔντινι· οἷον, μετὰ χεῖρας ἔχειν τι. 3) Χρόνον (τὸ ἐν καιρῷ)· οἷον, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) μέθεξιν καὶ κοινωνίαν· οἷον, μετέχω, μετα-

¹ Ἡ μὲν μετὰ μετὰ γενικῆς σημαίνει ἀπλῶς τὸ ὁμοῦ· ἡ δὲ σὺν μετὰ δοτικῆς σημαίνει καὶ συμφωνίαν καὶ βοήθειαν· οἷον, τὸν δικαστὴν σὺν τῷ νόμῳ δεῖ φέρειν τὴν ψήφον, σὺν θεῷ, κλπ.

λαμβάνω. 2) Μεταβολήν· οἶον, μετανοῶ, μεταβάλλω. 3) Τὸ ὀπίσω ἢ τὸ πάλιν· οἶον, μετάφρενον, μεταβουλεύομαι. 4) Τὸ ὕστερον ἢ τὸ κατόπιν· οἶον, μεταδόρπιος, μεταδιώκω. 5) Τὸ μεταξὺ· οἶον, μεθόριον, μεταπύργιον, μεταχειρίζομαι.—Ἡ κυρία σημασία τῆς μετὰ εἶνε ἡ τοῦ ὁμοῦ. Παρὰ δὲ ποιηταῖς συντάσσεται καὶ μετὰ δοτικῆς ἀντὶ τῆς ἐν ἢ τῆς σύν.

Ὑπέρ.

§ 359. Ἡ ὑπὲρ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐν κινήσει ἢ ἐν στάσει· οἶον, ἥλιος τοῦ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος σκιὰν αὐτῶν παρέχει, ὑπὲρ τῆς κόμης γήλοφος ἦν. 2) Ὑπεράσπισιν (βοήθειαν)· οἶον, ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τῶν τέκνων. 3) Σκοπὸν (οὐ ἔνεκα) ἢ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος· οἶον, ὑπὲρ τοῦ μηδένα ἀποθνήσκειν, ὑπὲρ ὧν εἶπον πάλιν ἐρῶ. 4) Ἀντικατάστασιν· οἶον, ὁ Ἑρμῆς ὑπὲρ ἐμοῦ ἀποδότω (=ἀντὶ ἐμοῦ). 5) Δέησιν ἀντὶ τῆς πρὸς· οἶον, ὑπὲρ πατρός καὶ μητρός λίσσσο=δι' ἀγάπην τοῦ πατρός καὶ τῆς μητρός.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑπεράνω τοπικῶς ἐν κινήσει ἢ ἐν στάσει· οἶον, ναὸς ὑπὲρ τὴν κρήνην, ὑπὲρ ὧμον ἥλυθ' ἄκωκῃ ἔγχεος. 2) Τὸ ἐπέκεινά τινος ὅρου· οἶον, ὑπὲρ γῆς ὅρους ἀφανισθεῖς. 3) Τὸ πλεόν ἐπὶ χρόνου· οἶον, οἱ ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότες. 4) Τὸ μᾶλλον· οἶον, ὑπὲρ ἀνθρωπον φρονεῖ, ὑπὲρ δύναμιν ποιεῖ, ὑπὲρ χιόνα λευκός.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑπεράνω ἢ ὑπεράνωθεν· οἶον, ὑπερουράνιος, ὑπεράλλομαι. 2) ἐπέκεινα· οἶον, ὑπερόριος. 3) Ὑπεροχὴν καὶ ἐπίτασιν· οἶον, ὑπερέχειν, ὑπερβαίνειν, ὑπέρλαμπρος, ὑπερπλουτος. 4) Ὑπεράσπισιν· οἶον, ὑπέρμαχος, ὑπεραπολογουμαι. 5) Περιφρόνησιν· οἶον, ὑπερορῶ.—Ἡ κυρία σημασία τῆς ὑπὲρ εἶναι ἡ τοῦ ὑπεράνω.

Γ'. Προθέσεις τρίπτωτοι.

Παρά.

§ 360. Ἡ παρὰ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων

πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ πρόσωπον (συνήθως), ἐξ οὗ ἔρχεται, δέχεται, δίδοται τι μετὰ τῶν κινήσεως, δόσεως σημαντικῶν καὶ γνωστικῶν ῥημάτων· οἷον, ἀγγελία ἦλθε παρὰ βασιλέως, ἤκουσα παρὰ Σωκράτους, αἱ παρὰ θεῶν τιμωρίαι, μή τι κακὸν λάβω παρ' ὑμῶν. 2) Τὸ ποιητικὸν αἷτιον· οἷον, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον (συνήθως ἐπὶ προσώπου)· οἷον, παρ' ἐμοὶ διατρίβει, παρὰ τῷ διδασκάλῳ σιτεῖται. 2) Ἐξουσίαν. οἷον, παρὰ σοὶ κεῖται. 3) Κτήσιν· οἷον, τὸ παρ' ὑμῖν ναυτικὸν καὶ τὸ ἡμέτερον. 4) Κρίσιν· οἷον, θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται, παρ' ἐμοὶ κριτῇ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν πρὸς πρόσωπον ἢ (τόπον)· οἷον, ἔρχεται παρὰ Πρωταγόραν. 2) Τὸ πλησίον ἐν κινήσει παραλλήλῃ ἢ στάσει (συνηθ. ἐπὶ πράγματος)· οἷον, παρὰ τὴν θάλασσαν πορεύεται, παρὰ τὸν ποταμὸν κῶμαι ἦσαν, παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἦν. 3) Τὸ ἐναντίον ἢ τὸ ἐκτὸς τοῦ προσήκοντος· οἷον, παρὰ τὸν νόμον, παρὰ φύσιν, παρ' ἐλπίδα, παρὰ μέλος ἄδει. 4) Τὸ μᾶλλον (=ὑπέρ)· οἷον, ἐπόνει παρὰ τοὺς ἄλλους. 5) Ἐξάίρεσιν ἢ διαφοράν (=πλὴν καὶ κοινῶς παρὰ)· οἷον, οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα, παρὰ τρεῖς ψήφους, παρὰ μίαν τεσσαράκοντα, παρὰ μικρὸν ἀπέθνησκεν. 6) Σύγκρισιν· οἷον, δεῖ τὰς πράξεις παρ' ἀλλήλας τίθεσθαι, ἡλίου τε ἐκλείψεις πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευόμενα. 7) Αἰτίαν· οἷον, παρὰ τὴν ἡμέτεραν ἀμέλειαν Φίλιππος ἐπηύξηται. 8) Χρόνον κατὰ διάρκειαν· οἷον, οἷα δὲ καὶ ἐλάλει παρὰ τὸν πλοῦν, παρὰ τὸν πόλεμον, τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα χρῆσθαι.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ πλησίον ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· οἷον, παρκαθήμικαι, πάρεμι, πάρεδρος, παραπλέω, παρέρχομαι. 2) Τὸ ἔξω τοῦ ὀρθοῦ παρὰβάσιν, δικαστροφὴν· οἷον, παράλογος, παράνομος, παρερμηνεύω. 3) Ὀλιγορίαν· οἷον, παρορῶ. 4) Τὸ πλεόν (=ἐπίτασιν)· οἷον, παρὰτολμος.—Ἡ κυρία σημασία τῆς παρὰ εἶνε ἢ τοῦ πλησίον.

Πρὸς.

§ 361. Ἡ πρὸς συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἐξάγεται ἢ πρὸς ὃν κεῖται τι· οἶον, ἐμπολάτε τὸν πρὸς Σάρδεων ἤλεκτρον, ἢ Χαλκίς τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται (ἀπὸ ἢ κατὰ τὸ μέρος τῆς Βοιωτίας); τὸ πρὸς ἐσπέρας τεῖχος. 2) Καταγωγὴν ἢ συγγένειαν· οἶον, ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος. 3) Αἰτίαν ποιητικὴν· οἶον, θνήσκει πρὸς τῆςδε τῆς γυναικός. 4) Βοήθειαν· οἶον, πρὸς τῶν ἐχόντων τὸν νόμον τίθης= ὑπὲρ τῶν ἐχόντων. 5) Τὸ ἐνώπιον ἢ τὸ πλησίον· οἶον, πρὸς θεῶν ἄσεβεῖς, πρὸς θαλάσσης. 6) Ὅρκον (κατ' ἐλλειψιν τοῦ ἱκετεύω ἢ δέομαι)· οἶον, τὴν συγγένειαν πρὸς θεῶν μή μοι λέγεις=τὴν συγγένειαν διὰ τὸ ὄνομα τῶν θεῶν μή μοι ἀναφέρης. 7) Τὸ ἴδιον ἢ πρέπον· οἶον, οὐ πρὸς ἀνδρὸς σοφοῦ ταῦτα, οὐ πρὸς τῆς ἡμετέρας δόξης ταῦτα.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ πλησίον· οἶον, πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ. 2) Προσθήκην· οἶον, πρὸς τούτοις, πρὸς τοῖς ἄλλοις.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) διεύθυνσιν (κίνησιν) πρὸς τι (συνήθως προσώπου)· οἶον, ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς πρέσβεις, πλεῖν πρὸς οἴκους. 2) Χρόνον· οἶον, πρὸς ἐσπέραν, πρὸς ἡμέραν. 3) Σκοπὸν· οἶον, μανθάνομεν πρὸς τὸ εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν. 4) Σύγκρισιν καὶ ἀναλογίαν· οἶον, ὁ ἄρχων Ἐπιτάδης ἐνδεστέρας ἐκάστω παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν, πρὸς τοὺς ζῶντας τὸν ζῶντα ἐξέταζε, πέντε πρὸς τέσσαρα. Καὶ προηγουμένου τοῦ ὡς τυφλὸς ὁ Αὐγεὺς ἐκείνος ὡς πρὸς ἐμέ. 5) Συμφωνίαν· οἶον, πρὸς αὐλὸν ᾄδει. 6) Ἐναντιότητά ἢ κίνησιν ἐχθρικὴν· οἶον, πρὸς ταῦτα ἀντιπαχθῆναι, πρὸς κέντρα λακτίζει, ἐπολέμουν πρὸς ἀλλήλους. 7) Ἀναφορὰν ἢ σχέσιν φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν· οἶον, ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον, τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς Ἰππόνικον συνηθείας, ἐώρων δὲ αὐτὸν (τὸν Φίλιππον), πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ ἄγων, τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, ἡδέως ἔχε πρὸς ἅπαντας. 8) Τὸ ἐπομένως (τώρα πλέον) μετὰ προηγουμένην ὁμιλίαν· οἶον, πρὸς ταῦτα φράζου. 9) Ἀντὶ δοτι-

κῆς ἐμμέσου ἀντικειμένου μετὰ τῶν ἀφηγηματικῶν ῥημάτων οἶον, λέγω πρὸς σέ ταῦτα, ἀντί σοι. 10) Αἰτίαν· οἶον, πρὸς τοῦτο—διὰ τοῦτο. 11) Φράσεις (ἀντί ἐπιρρήματος)· οἶον, πρὸς ἡδονήν, πρὸς βίαν, πρὸς χάριν—ἡδέως, βιαίως.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) κίνησιν ἢ διευθύνειν πρὸς τι· οἶον, προσίεναι, προσέρχεσθαι. 2) Τὸ πλησίον ἢ τὸ ἀρμόζον· οἶον, προσμένω, προσήκει. 3) Προσθήκην· οἶον, προστίθηναι. 4) Τὸ ἐναντίον· οἶον, προσβάλλω. 5) Ἐπιπολὴν· οἶον, προσψύω.—Ἡ κυρία σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ πλησίον ἢ τοῦ ἐκ μέρους.

Ἐπί.

§ 362. Ἡ ἐπὶ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ἐπάνω ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει· οἶον, ἐπὶ τῆς τραπέζης κεῖται ἢ βίβλος, ἐφ' ἀμάξης πορεύεται· 2) Τὸ πλησίον ἢ τὸ ἐνώπιον· οἶον, καθήμενος ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπὶ μαρτύρων, δικαστῶν λέγειν. 3) Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἶον, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, ἐπὶ Σάμου πλεῖν. 4) Χρόνον· οἶον, ἐπὶ Θησέως, ἐπὶ εἰρήνης. ἐφ' ἡμῶν ταῦτα ἐγένετο. 5) Στρατιωτικὴν τάξιν· οἶον, ἐπὶ τριῶν εἰς βῆθος ἐτάχθησαν. 6) Τρόπον· οἶον, ἐπὶ λέξεως (κατὰ λέξιν)· ἐφ' ἐχυτοῦ (=καθ' ἐχυτόν). 7) Αἰτίαν ἢ ἀφορμὴν (ποιητικ. ἢ ὀργ.), οἶον, ἐπὶ πολλῶν ἂν τις κατίδοι (=ἐκ πολλῶν), ἢ ἐπ' Ἀνταλκίδου εἰρήνη. 8) Ἀναφοράν ἢ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μετὰ τῶν λεκτικῶν ῥημάτων· οἶον, ὅπερ ἐπὶ τῶν δούλων ἐλέγομεν (=περὶ τῶν δούλων). 9) Ἐπιστάσιαν· οἶον, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης, οἱ ἐπὶ τῶν ὄπλων.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ἐπάνω ἐφηρμοσμένως· οἶον, οἱ Θράκες ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσιν, Κύρος ἐφ' ἱππῶ ἐπορεύετο. 2) Τὸ κατόπιν ἢ ὕστερον· οἶον, ἐπὶ τούτοις καὶ ἕτερα διηγεῖται. 3) Τὸ πλησίον· οἶον, ἐπὶ τῷ παταμῷ ὠκοδόμηται 4) Αἰτίαν, ποιητικὴν ἢ τελικὴν ἢ προτρεπτικὴν ἢ καὶ ὀργανικὴν· οἶον, ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς Σικελίας, συλλαμβάνει τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, ἐπὶ ποίῳ ποτὲ ἔργῳ ὁ ἄνθρωπος ὀφθαλμὸς καλεῖται; ἐπὶ τῷ σῶ ὀνόματι. 5)

Ἐξουσίαν ἢ ἐπιστασίαν·¹ οἶον, ἐπ' ἐμοί ἐστιν (εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν μου), καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν αἰτιῶνται, τὸ ἐπ' ἐμοί (τὸ κατ' ἐμέ). 6) Συνθήκην· οἶον, ἐπὶ τούτοις εἰρήνην ἐποιήσαντο, ἐπὶ ὁκτὼ ὁβολοῖς δανείζουσι τοῦ μηνὸς τὴν μνᾶν. 7) Τὸ ἐναντίον· οἶον, τὸν νόμον ἐφ' ἡμῖν αὐτοῖς θήσετε. 8) Χρόνον· οἶον, ἐπὶ νυκτὶ φυλάζομεν ἡμέας αὐτούς. 9) Προσθήκην τινὸς ἐπάνω εἰς ἄλλο ἢ κατόπιν ἄλλου ἢ μετ' ἄλλου· οἶον, τάλαντα ἐπὶ ταλάντοις συντιθέντες, ὅταν κάρδαμον μόνον ἔχωσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ, ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἐαυτοῦ δώσειν καὶ χρήματα ἐπ' αὐτῇ. 10) Τιμήν· οἶον, λίθινος λέων ἐστήτην ἐπὶ Λεωνίδῃ, λέγειν ἐπὶ τοῖς θεωδῶσιν=πρὸς τιμὴν τοῦ Λεωνίδου, κλπ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) κίνησιν ἀπλῶς πρὸς τι· οἶον, ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν. Κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω· οἶον, ἀναβαίνει ἐφ' ἵππον. Κίνησιν ἐχθρικὴν· οἶον, στρατεύεται ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Κίνησιν μετὰ σκοποῦ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἶον, ἔειναι ἐφ' ὕδωρ, ἐπὶ πῦρ ἐλθόντος σου. 2) Ἐκτασιν τοπικὴν· οἶον, τὸ ὄμμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι. 3) Διάρκειαν χρόνου· οἶον, ἐπὶ παλλὰς νύκτας βοαὶ ἐγένοντο, ἐπὶ δέκα ἔτη. 4) Θέσιν σχετικῶς πρὸς τόπον τινά· οἶον, ἐπὶ δεξιᾷ, ἐπ' ἀριστερά τινος κεῖται τι. 5) Συμφωνίαν ἢ ἀναλογίαν· οἶον, ἐπὶ στάθμην ἴθουνεν. 6) Ἐξουσίαν ἢ τὸ ὅσον ἀνήκει ἢ ἀποβλέπει ἢ ἐξαρτᾶται τι ἀπὸ τινος· οἶον, ἐφ' ἐαυτοὺς ποιεῖν, σώθηθ' ὅσον γε τοῦτ' ἐμέ. 7) Ἐπιπρηματικὴν ἔννοιαν· οἶον, ἐπὶ μέγα=μεγάλως, ἐπὶ πολὺ.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ἐπάνω· οἶον, ἐπιβάνω, ἐπουράνιος, ἐπιδερμῖς. 2) Τὸ ἐναντίον· οἶον, ἐπιστρατεύει, ἐπελαύνει, ἐπιδρομή. 3) Κίνησιν εἰς τόπον· οἶον, ἐπῆλθον εἰς ποταμόν. 4) Τὸ ὀπίσθεν ἢ τὸ ὕστερον· οἶον, ἐπιτάττειν, ἐπιζῶ, ἐπίκτητος. 5) Ἐπιμερισμόν ἢ ἀναλογίαν· οἶον, ἐπίτριτος. 6) Ἐπίτασιν ἢ τούναντίον ἐλάττωσιν· οἶον, ἐπίφογος, ἐπίκυρτος. 7) Τὸ ἐναλλάξ· οἶον, ἐπιγαμία.—Ἡ πρώτη σημασία τῆς ἐπὶ εἶνε ἢ τοῦ ἐπάνω.

¹ Ἡ ἐπὶ μετὰ γενικῆς ἔν ἑν σημαίνει γενικωτέραν ἐπιστασίαν, μετὰ δοτικῆς δὲ εἰδικωτέραν καὶ ὠρισμένην.

Περὶ.

§ 363. Ἡ περὶ συντάσσεται καὶ μετὰ τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημεινέει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἦτοι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου μετὰ τῶν ἀρηρηματικῶν καὶ σκεπτικῶν ῥημάτων· οἷον, λέγουσι περὶ φιλοσοφίας, βουλεύονται περὶ εἰρήνης. 2) Ὑπεράσπισιν ἢ προστασίαν· οἷον, μάχου περὶ πατρίδος, θνήσκει περὶ φίλου. 3) Τὸ μᾶλλον· οἷον, περὶ πολλοῦ, μικροῦ, παντός, οὐδενός ποιουμά τι. 4) Τὸ κατὰ τι· οἷον, οὐδεὶς αὐτῶν περὶ πλήθους ἄξιος συμβληθῆναι. 5) Τὸ περίξ μόνον παρὰ ποιηταῖς· οἷον, περὶ Δαρδανίας.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ περίξ· οἷον, περὶ ταῖς κεφαλαῖς εἶχον τίκρας. 2) Αἰτίαν μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημεινόντων φόβον, θάρρος, ἐλπίδα· οἷον. δέδοικα περὶ τῷ παιδί, θάρρει περὶ σεαυτῷ.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ περίξ τοπικῶς καὶ χρονικῶς· οἷον, περὶ τὴν πόλιν, περὶ ὄρθρον, περὶ δαίλην, περὶ λύχνων ἀφάς. 2) Τὸ ὥς ἔγγιστα ἢ τὸ περίπου μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν· οἷον, περὶ τοὺς τριακοσίους ἀπέθανον. 3) Τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ ἐνασχολεῖται τις· οἷον, περὶ φιλοσοφίαν σπουδάζει. 4) Τὸ ἐναντίον· οἷον, ἀμαρτάνειν περὶ τινα. 6) Τὸ κατὰ τι· οἷον, περὶ τοῦτο δεινὸς εἶ. 6) Περίφρασιν ἀντὶ ἐπιθέτων· οἷον, τὰ περὶ τὸν πόλεμον=τὰ πολεμικά, τὰ περὶ τὴν δίαιταν=τὰ διαιτητικά, τὰ περὶ ἐμὲ πράγματα=τὰ ἐμὰ πράγματα.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ περίξ· οἷον, περιάγω, περιβλέπω, περιβάλλω. 2) Τὸ κρεῖττον (ὑπεροχήν)· οἷον, περιγίγνομαι=νικῶ. 3) Τὸ λίαν (ἐπίτασιν)· οἷον, περίβλεπτος, περίλυπος, περιβόητος. 4) Περιφρόνησιν· οἷον, περιοῶ. 5) Τὴν εἰς τὸ ἐναντίον τροπήν· οἷον, περιτρέπω, περιπέτεια. — Ἡ πρώτη σημασία τῆς περὶ εἶνε ἢ τοῦ περίξ.

Ἀμφί.

§ 364. Ἡ ἀμφί ἔχει τὴν αὐτὴν σύνταξιν καὶ τὰ αὐτὰ σημαινόμενα τῆς περὶ, καὶ εἶνε σπανία παρὰ τοῖς πεζοῖς· μεταχειρίζονται δὲ αὐτὴν εἰς τοὺς χρονικοὺς ἢ ἀριθμητικοὺς προσδιορισμούς· οἷον, Κλέαρχος ἦν, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα

ἔτη. Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἡ ἀμφὶ καὶ ἡ περὶ μετ' ἀρσενικοῦ ἄρθρου πληθ. ἀριθμοῦ καὶ αἰτιατικῆς κυρίου ὀνόματος ἐνδόξων ἢ ἐξόχων ἀνδρῶν σημαίνουν περιφραστικῶς ἢ μόνον τὸ κύριον ὄνομα, ἢ μόνον τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ, ἢ ὁμοῦ τὸ κύριον ὄνομα καὶ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτοῦ· οἷον, οἱ περὶ Ζῆθον = ὁ Ζῆθος, οἱ ἀμφὶ Ὀρφέα = οἱ Ὀρφικοί, οἱ ἀμφὶ Κῦρον = ὁ Κῦρος καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ.

Υπό.

§ 865. Ἡ ὑπὸ συντάσσεται καὶ μετὰ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων καὶ σημαίνει ἐν συντάξει μὲν μετὰ γενικῆς μὲν 1) τὸ ὑποκάτω· οἷον, ὁ ὑπὸ γῆς χρυσός, πηγὴ ὑπὸ τῆς πλατάνου ρεῖ, ὑπὸ μάλης φέρεται τὴν βίβλον. 2) Ἐξάρτησιν καὶ συνοδίαν (συμφωνίαν)· οἷον, χωρεῖν ὑπ' αὐλητῶν, ὑπὸ φορμίγγων χορεύειν, ὑπὸ φανοῦ πορεύεσθαι. 3) Ὑποταγὴν (σπαν.)· οἷον, πάλιν ὑπὸ βασιλέως ἐγένοντο. 4) Αἷτιον ποιητικὸν ἢ προτροπτικόν. οἷον, Ἐκτωρ ἀποκτείνεται ὑπὸ Ἀχιλλέως, πολλοὶ ἀπέθανον ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ὑπὸ λύπης ὑβρίζει.

Μετὰ δοτικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκάτω· οἷον, τί ἔχεις ὑπὸ τῷ ἱματίῳ; ὑπὸ σκηναίς, ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει. 2) Ὑποταγὴν ἢ ἐξάρτησιν· οἷον, τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις εἰσίν, ἦν ἔτι ὑπὸ νόμοις καὶ πατρίδι, ὑπὸ βαρβίτῳ χορεύειν. 3) Ποιητικὸν αἷτιον· οἷον, ὑπ' Ἀριστοτέλει παιδευθεῖς.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ 1) τὸ ὑποκάτω συνηθέστερον ἐπὶ ἐκτάσεως τοπικῆς· οἷον, ἐπορευόμεν ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος, ὑπὸ τὴν σκιὰν ἐκαθέζετο. 2) Ὑποταγὴν· οἷον, ὑφ' ἑαυτὸν ποιεῖσθαι πόλεις καὶ ἔθνη. 3) Χρόνον· οἷον, ὑπὸ νύκτα, ὑπ' αὐγᾶς ὁρᾶν, ὑπὸ ταῦς αὐτοὺς χρόνους.

Ἐν συνθέσει δὲ 1) τὸ ὑποκάτω· οἷον, ὑπόγειος· ὕφαλος, ὑποτάσσω. 2) Τὸ κρυφίως καὶ τὸ λάθρᾳ ἢ τὸ σχολαίως· οἷον, ὑποκλέπτω, ὑπεξέρχομαι, ὑποχωρῶ ὑποδύομαι. 3) Μείωσιν (τὸ ὀλίγον)· οἷον, ὑπόλευκος, ὑπόκωφος, ὑπόπικρος.—Ἡ πρώτη σημασία αὐτῆς εἶνε ἡ τοῦ ὑποκάτω.

Σημ. γεν. Ἐν πολλοῖς συνθέτοις αἱ προθέσεις, κατὰ μικρὸν ἐξασθενήσασαι, ἀπέβαλον ἐπὶ τέλους ὅλως τὴν ἑαυτῶν σημασίαν καὶ τὰ σύνθετα

λέγονται, ἀδιαφόρως ἀντὶ τῶν ἀπλῶν οἶον, (§ 366) φθέρω καὶ διαφθέρω, θνήσκω καὶ ἀποθνήσκω, κλπ.

§ 366. Προθέσεις κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς εἶνε καὶ τὰ μόρια ἔνεκα (ἐνεκεν), ἄνευ, πλήν, ἄχρι, μέχρι, χωρίς, ἕως, ὥς, νή, καὶ μὰ, ἅτινα τίθενται πάντοτε ἐν συντάξει καὶ οὐδέποτε ἐν συνθέσει ἐκτὸς τοῦ πλήν, ὅπερ συντίθεται μετὰ τοῦ μέλος οἶον, πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶ συντάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς, πλήν τοῦ ὥς, νή καὶ μὰ, ἅτινα συντάσσονται μετ' αἰτιατικῆς καὶ τὸ μὲν ὥς λέγεται πάντοτε σχεδὸν ἐπὶ προσώπου οἶον, πορεύεται ὥς τὸν βασιλέα, πολλῶν φυγόντων ὥς τὸν Πειραιᾶ. Τὰ δὲ νή καὶ μὰ λέγονται ἐπὶ ὅρου ἄλλὰ τὸ μὲν νή ἐπὶ κατωμόσεως (καταφάσεως), τὸ δὲ μὰ ἐπὶ ἀπωμόσεως (ἀποφάσεως) οἶον, νή Δί', εἶπον ταῦτα, μὰ Δί' οὐκ εἶπον ταῦτα. Προηγούμενου δὲ τοῦ βεβαιωτικοῦ ναί, τίθεται τὸ μὰ καὶ ἐπὶ κατωμόσεως οἶον, ναί μὰ τὸν Δί' εἶπον ταῦτα. Ἀττικῶς δὲ τίθενται καὶ ὁμοῦ ἀμφοτέρω, ἡγούμενον τὸ νή καὶ ἐπιφερόμενον τὸ μὰ οἶον, νή μὰ Δία.

Σημ. Τὸ μὰ καὶ νή, ὅταν ὁ ὁμνῶν διὰ τινος αἰτίας δὲν θέλῃ νὰ δηλώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, λέγονται μετὰ μόνου τοῦ ἄρθρου ἄνευ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ οἶον, μὰ τόν, μὰ τήν, νή τόν, νή τήν.

§ 367. Τὰ ἀπὸ προθέσεων σύνθετα ῥήματα, εἴαν μὲν αἱ προθέσεις καὶ συντιθέμεναι φυλάττωσι τὴν προθετικὴν αὐτῶν σημασίαν, συντάσσονται κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ῥήματος τοῦτο δὲ καλεῖται σύνταξις τῶν ῥημάτων δυνάμει τῶν προθέσεων ἢ προθετικὴ σύνταξις τῶν ῥημάτων οἶον, ταῦτα κατεῖπέ μου, = ταῦτ' εἶπε κατ' ἐμοῦ. Ἐάν δὲ αἱ προθέσεις τίθωνται ἐπιρρηματικῶς κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην αὐτῶν σημασίαν (§ 368) πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας τοῦ ῥήματος, συντάσσονται κατὰ τὴν ἐκυτῶν φύσιν καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν φύσιν τῶν

¹ Κατὰ τοὺς νεωτέρους γραμματικούς τὸ ὥς προθετικῶς λαμβανόμενον πάντοτε μετὰ προσώπου συντάσσεται καὶ οὐδέποτε μετὰ τόπου ὅπου δὲ εὐρίσκεται συντεταγμένον μετὰ τοπικῆς αἰτιατικῆς θεωρεῖται, ὅτι προήλθεν ἐκ παραφθορᾶς ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν τῆς εἰς διὸ διορθοῦνται νῦν τὰ τοιαῦτα χωρία ὑπὸ τῶν κριτικῶν.

προθέσεων' οἷον, κατεῖπέ μοι=εἰπέ μοι ταῦτα ἀκριβῶς. Ἐνίοτε ὁμῶς συμπίπτει ἡ σύνταξις τῆς προθέσεως μετὰ τῆς τοῦ ῥήματος' οἷον, ἀντᾶν τινι, καὶ συναντᾶν τινι.

Σημ. Αἱ προθέσεις δῆλα δὴ πολλάκις ἀντὶ τὰ τεθῶσιν πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐν συντάξει τίθενται πρὸ τῶν ῥημάτων ἐν συνθέσει, φυλάττουσαι τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ σύνταξιν, ἣν εἶχον καὶ ὅτε συνετάττοντο μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων· διὸ τὰ οὕτω ἀπὸ προθέσεων σύνθετα ῥήματα συντάσσονται δυνάμει τῶν προθέσεων καὶ οὐχὶ δυνάμει τῆς φύσεως αὐτῶν' οἷον, κατεψηφίσαντό μου=ἐψηφίσαντο κατ' ἐμοῦ, προαπόλλυνται τῶν ἄλλων=ἀπόλλυνται πρὸ τῶν ἄλλων, πλατάνῳ ὑποτρέχειν=τρέχειν ὑπὸ πλατάνῳ, κλπ. Πολλάκις δὲ χάριν σαφηνείας ἢ ἐμφάσεως ἡ αὐτὴ πρόθεσις τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ῥήματος καὶ πρὸ τῆς πλαγίας πτώσεως· οἷον, ἐξήγαγον τᾶνδράποδα ἐκ τῆς οἰκίας, ἀπήλασε Χαλδαίους ἀπὸ τῶν ἄκρων, τὸ ἐν ἡμῖν ἐνοικούν πνεῦμα. Καὶ τοῦναντίον ἐνίοτε ἐλλείπει ὅλως ἡ πρόθεσις καὶ ἀπὸ τῆς πλαγίας πτώσεως καὶ ἀπὸ τοῦ ῥήματος· οἷον, οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθον πολλῶ στρατῷ=σὺν πολλῶ στρατῷ, ἀπώλοντο αἱ νῆες αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι=σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι, Μαραθῶνι=ἐν Μαραθῶνι, τί τὰ τέκνα κλαίεις;=διὰ τί, νεώτατος δ' ἦν Πριαμιδῶν, δ καὶ με γῆς ὑπεξέπεμψεν (ὁ πατήρ)=δι' ἐ. ¹

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν προθέσεων.

§ 368. Αἱ προθέσεις ἀρχήθεν ἦσαν ἐπιρρήματα καὶ ἐτίθεντο πάντοτε ἐν συντάξει, καὶ οὕτω εὐρίσκονται παρ' Ὀμήρῳ· παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς Ἀττικοῖς διέσωσε τὴν ἐπιρρηματικὴν ταύτην ἐν νοικᾶν μόνον ἢ πρὸς μετὰ τοῦ καὶ ἡγουμένου, ἢ τοῦ δὲ ἐπιφερομένου· οἷον, ἄθλιον ἔφη εἶναι τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα καὶ ἐλθεῖνόν γε πρὸς (=καὶ προσέτι), ἐγὼ ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δέ (=προσέτι δέ.) Μετὰ ταῦτα ὁμῶς μετέπεσον εἰς προθετικὴν χρῆσιν καὶ συνετέθησαν μετὰ τῶν ῥημάτων καὶ ὀνομάτων καὶ πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων ἐτέθησαν ἐν συντάξει (346).

§ 369. Ἐκ τῆς ἐπιρρηματικῆς ταύτης χρήσεως προῆλθον καὶ τὰ δύο γνωστὰ πάθη, ἡ τμήσις καὶ ἡ ἀναστροφή τῶν προθέσεων.

¹ Τοῦτο καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν σχῆμα ἐλλείψεως τῶν προθέσεων, ὅπερ οἱ νεώτεροι δὲν δέχονται.

Α'. Τμησὶς λέγεται, ὅταν αἱ προθέσεις χωρίζωνται δι' ἄλλης παρεμπιπτούσης λέξεως ἀπὸ τοῦ ῥήματος, μεθ' οὗ ἔπρεπε κοινῶς νὰ εἶνε συντεθειμένοι· οἷον, κατὰ βοῦς ἦσιον, ἐκ δ' ἔθαν ἀπὸ μὲν ἔθανεν ὁ στρατηγός, ἀντὶ κατήσιον, ἐξέθαν, ἀπέθανεν. Ἦνε δὲ ἰδίξ τῶν ποιητῶν καὶ πάσχουσι αὐτὴν πᾶσαι αἱ προθέσεις πλὴν τῆς ὑπὲρ καὶ τῆς ἀντί.

Σημ. α'. Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ αἱ προθέσεις τίθενται ἀμέσως πρὸ τῶν πλαγίων πτώσεων, μὴ μεσολαβούσης ἄλλης λέξεως· οἷον, ἐν οἰκίᾳ, παρὰ Πλάτῳ. Ἀλλὰ δυνατόν νὰ μεσολαβήσωσι· 1) τὸ ἄρθρον καὶ τὰ ἐπιθέτα· οἷον, παρὰ τῷ διδασκάλῳ, ἐν ἀγαθοῖς ἀνδράσι. 2) Οἱ ἐπιτακτικοὶ σύνδεσμοι, μὲν, δέ, γάρ, οὖν, τοῖνυν, αὖ, γέ, ἄρα· οἷον, πρὸς μὲν τὸ καλόν, πρὸς δὲ τὸ αἰσχρόν, διὰ γὰρ οὐδὲν ἄλλο, κλπ. 3) Ἡ γενικὴ τῆς δε καὶ τῆς ἀορίστου τίς· οἷον, αἰσχύνεσθε Δία, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ ἐσμέν (Θουκ.), ἐπέπεσον εἰς του χωρίον ἰδιώτου (Θουκ.). 4) Τὸ ῥήμα σῆμαι· οἷον, ἐν οἷμαι πολλοῖς (Δημ.).

Σημ. β'. Συνηθέστερον παρεντίθεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἡ πρόθεσις μεταξὺ τοῦ οὐδέις (μηδεῖς) καὶ τοῦ ἄλλος, ἢ τοῦ οὐδὲ ἢ μηδὲ καὶ τοῦ ἐν· οἷον, οὐδὲν δι' ἄλλο, ἀντὶ δι' οὐδὲν ἄλλο, οὐδὲ πρὸς ἐν, ἀντὶ πρὸς οὐδέν, οὐδὲ καθ' ἐν, ἀντὶ κατ' οὐδέν. Σπανίως δὲ τίθεται παρὰ τοῖς πεζοῖς ἡ πρόθεσις μεταξὺ τοῦ ἐπιθέτου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἷον, πᾶσαν εἰς ἀρετὴν, γῆν περὶ πᾶσαν, τοιαῦδε ἐν τάξει, ἀντὶ εἰς πᾶσαν ἀρετὴν, περὶ γῆν πᾶσαν, ἐν τοιαῦδε τάξει.

Β'. Ἀναστροφή λέγεται, ὅταν αἱ προθέσεις ἀντὶ νὰ ἡγῶνται τῆς λέξεως ἢν προσδιορίζουσιν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ κοινὴ χρῆσις αὐτῶν, ἐπιγέρονται· καὶ αἱ μὲν δισύλλαβοι ἀναθιβάουσι τὸν τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης πλὴν τῆς διὰ, ἀνά, ἀμφὶ καὶ ἀντί, αἱ δὲ ἄττονοι μονοσύλλαβοι τανίζονται· οἷον νηῶν ἄπο, Ἀργείων πᾶρα, θεῶν ἔξ, πρὸς τῶν πλεόντων μηδενὸς θανεῖν ἄπο, ἀντὶ ἀπὸ νηῶν, παρ' Ἀργείων, ἐκ θεῶν, ἀποθανεῖν. Μεταχειρίζονται δὲ ταύτην οἱ ποιηταί· παρὰ δὲ ταῖς πεζοῖς ἀναστρέφεται μόνον ἡ περί, ὅταν συντάσσεται μετὰ γενικῆς· οἷον, λόγων πέρι (Πלט.)· ὡσαύτως καὶ ἡ ἄνευ μετὰ τῶν ἀναφορικῶν· οἷον, ὦν ἄνευ· ἔτι δὲ καὶ ἡ ἔνεκα· οἷον, τούτων ἔνεκα. καὶ ἡ ἕνεκα οὐκ ἔστιν.

§ 370. Κατὰ Γαζην ἀναστρέφονται αἱ μὲν μονοσύλλαβοι ἐπὶ τέλει που τῶν ἐπῶν· οἷον, οὐ μέντοι κακὸς εἶδεται, οὐδὲ κακῶν ἔξ, ἥλθεν ἀργυροτόχος Ἀρτέμιδι ξύν. Αἱ δὲ δισύλλαβοι πᾶσαι

πλὴν τῆς ἀνά, διά, ἀμφι καὶ ἀγτί, ἵνα μὴ συμπέσωσιν ἡ μὲν ἀνά τῇ ἀνα κλητικῇ τοῦ ἀναξ, ἡ δὲ διὰ τῇ Δία αἰτιατικῇ τοῦ Ζεὺς, ἡ δὲ ἀμφι καὶ ἀντι διὰ τὸ θέσει μακρὸν φωνῆεν αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐξαίρουμένων καὶ περὶ τοῦ ἀναβίβασμοῦ τοῦ τόνου διαφωνοῦσιν οἱ φιλόλογοι.

§ 371. Τὸ δὲ ἓν, πάρα, ἄπο, ἔπι, μέτα, καὶ ἄνα, κατ' ἀναστροφὴν γεγόμενα, ἰσοδυναμοῦσι τῷ ἔνεστι, πάρεστιν, ἄπεστιν, ἔπεστι, μέτεστιν, ἀνάστηθι.

Σημ. Ἐκ τοῦ ἓν ἐγένετο τὸ τῆς καθωμιλημένης εἶνε ἑκτάσει τοῦ ἀρκτικοῦ εἰς εἰ, ὡς ἐν τῇ Ὀμηρικῇ προθέσει εἰν καὶ εἰνὶ ἀντὶ τῆς ἐν, καὶ προθέσει εἰ ἀντὶ τοῦ ι· διὸ τὸ ἀρκτικὸν εἰ τοῦ εἶνε δὲν πρέπει νὰ τρέπηται εἰς ἡ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ διότι εἶνε ῥίξα, καὶ οὐχὶ κατάληξις, ἡ δὲ ῥίξα οὐδέποτε τρέπεται, ὅθεν πρέπει νὰ γράφηται καὶ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ διὰ τοῦ εἰ καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ἡ.

§ 372. Ἐκάστη πρόθεσις ἀπαιτεῖ ἰδίαν λέξιν· οἷον, ἔπεμπεν εἰς Πέρσας πρὸς τε τὸ κοινὸν καὶ πρὸς τὸν Καμβύσην, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν ᾧδου, μάχεσθαι πρὸ τῶν παίδων καὶ πρὸ τῶν γυναικῶν. Ὅταν ὅμως ἡ αὐτὴ πρόθεσις ἀποδίδωται εἰς δύο ἢ πλείονας λέξεις συνδεδεμένας διὰ συνδέσμων συμπλεκτικῶν ἢ ἀντιθετικῶν, τότε ἡ πρόθεσις τίθεται συνήθως μόνον πρὸ τῆς πρώτης καὶ ἐννοεῖται εἰς τὰς λοιπὰς· οἷον, κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ ἱατρικὴν, εἰς νάυτας καὶ κλευστάς καὶ κυβερνήτας ἡ δύναμις ἀφίκετο, ἐγὼ οἶμαι ὑμᾶς οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεισθαι, ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας. Δύο ὅμως προθέσεις δὲν τίθενται εἰς μίαν λέξιν κατ' ἑλλειψιν τῆς πρώτης λέξεως, ἥγουν δὲν δυναμέθα νὰ εἴπωμεν τὸν ὑπὲρ καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, οὔτε ἐπὶ καὶ ὑπὸ γῆς, ἀλλὰ πάντοτε τὸν ὑπὲρ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσόν, ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς. Μόνον παρὰ ποιηταῖς χάριν τοῦ μέτρου πίθεται ἡ πρόθεσις εἰς τὴν δευτέραν λέξιν καὶ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὴν πρώτην· οἷον, ἄλλος ἢ ἐπὶ γῆς.

§ 373. Τῶν προθέσεων αἱ μὲν σημαίνουσαι στάσιν συντάσσονται μετὰ στάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, αἱ δὲ σημαίνουσαι κίνησιν μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἷον, μένει ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην διεβίβασε τὸν στρατὸν ὁ

Ξέρξης. Ἀλλὰ πολλάκις στάσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σημαντικῆς προθέσεως (εἰς), καὶ τούναντιον κινήσεως σημαντικὸν ῥῆμα συντάσσεται μετὰ στάσεως σημαντικῆς προθέσεως (ἐν) διὰ προηγουμένην κίνησιν ἢ στάσιν· οἷον, ἐκαθέζετο εἰς τὸ Ἡραῖον=καταφυγὼν εἰς τὸ Ἡραῖον ἐκαθέζετο ἐν αὐτῷ, οἱ ἐν τῷ Ἡραίῳ καταπεφευγότες ἐξῆσαν=οἱ καταπεφευγότες καὶ ὄντες ἐν τῷ Ἡραίῳ, ἐξῆσαν ἀπ' αὐτοῦ.

Σημ. Αἱ προθέσεις δηλαδὴ λέγονται καὶ κατὰ σύμπτυξιν ἐννοιῶν καὶ μάλιστα ἡ ἀπὸ, ἐκ καὶ παρὰ συνήθως ἐνάρθρως· οἷον, διήρπαστο τὰ ἀπὸ τῶν οἰκῶν ξύλα=τὰ ἐπὶ ταῖς οἰκίαις ὄντα ξύλα διήρπαστο ἀπὸ τῶν οἰκῶν, οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὄνια ἔφυγον=οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὄντες ἔφυγον ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἀνίστατο εἰς οἶκημα=ἀνίστατο, ἵνα πορευθεῖν εἰς οἶκημα (§ 464,3).

Περὶ τῶν ἀποφατικῶν μορίων.

§ 374. Δύο εἶνε τὰ ἀποφατικὰ μόρια τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης τὸ οὐ καὶ μὴ, ἐξ ὧν κατὰ σύνθεσιν ἡ παραγωγὴν γίνεταί τὸ οὔτε, οὐδέ, οὐδεῖς, οὐκέτι, οὐδαμῶς· μήτε, μηδέ, μηδεῖς, μηκέτι, μηδαμῶς, κλπ.. Πᾶν δ' ὅ,τι ἂν εἴπωμεν περὶ τῶν ἀπλῶν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων καὶ παραγῶγων.

§ 375. Τὸ μὲν οὐ σημαίνει ἄρνησιν ἀνεξάρτητον, ἥτοι προσερχομένην οἰκοθεν ἐκ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ τοῦ λέγοντος ἢ γράφοντος, τὸ δὲ μὴ ἐξηρητημένην, ἥτοι προσερχομένην ἔξωθεν ἐπιβαλλομένην ὑφ' ἐτέρου· διὸ τὸ μὲν οὐ τίθεται, ὅπου ἡ ἄρνησις προέρχεται οἰκοθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ὠρισμένα καὶ θετικά, τὸ δὲ μὴ ὅπου ἡ ἄρνησις προέρχεται ἔξωθεν καὶ ὅπου τὰ πράγματα εἶνε ἀόριστα καὶ ἐνδοιαστὰ (ὑποθετικά)· οἷον, οὐ βούλομαι, ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄδικος, μὴ λέγε, μὴ τι ἀληθὲς ᾗ, μὴ γένοιτο, κλπ.

Χρήσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων.

§ 376. Ἐπὶ τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τὸ μὲν οὐ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· οἷον, οὐ λέγω, οὐκ ἂν εἴποιμι. Τὸ δὲ μὴ, μετὰ πασῶν τῶν ἄλ-

λων ἐγκλίσεων· οἷον· μὴ λέγε, μὴ εἴπῃς, μὴ γένοιτο, φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν;

§ 377. Τὸ μὴ συντάσσεται καὶ μεθ' ὀριστικῆς· 1) ἐπὶ ἀπεν-
χῆς παρελθόντων πραγμάτων· οἷον, εἴθε μὴ ἐγένετο (§ 187, 4). 2) Ἐπὶ ἐρωτήσεων, ἐν αἷς περιμένεται ἢ ποθεῖται ἀποφατικὴ
ἀπόκρισις· οἷον, μὴ τι νεώτερον ἀγγέλλεις;=οὐ, ὅταν ὁμως πε-
ριμένῃται καταφατικὴ ἀπόκρισις, τίθεται· τὸ οὐ· οἷον, τὰ ἀγαθὰ
οὐ κακὰ καλὰ δοκεῖ σοι εἶναι;=ναί.

Χρήσις τοῦ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων.

§ 378. Ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων τὸ μὲν οὐ τίθεται
1) εἰς τὰς αἰτιολογικὰς προτάσεις· οἷον, ἐπεὶ οὐ βούλεσθε. 2)
Εἰς τὰς εἰδικάς· οἷον, οἶδ' ὅτι οὐκ ἄληθῆ λέγεις· ἤδειν, ὅτι οὐ
ῥᾶδιον εἶν. 3) Εἰς τὰς ἀναφορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρων-
ται εἰς ὠρισμένον τι καὶ θετικὸν (§ 202)· οἷον, Πρωταγόρας, ὃν
οὔτε γινώσκεις· ἀ οὐκ ἔατε ἡμᾶς τοὺς παῖδας ποιεῖν, ταῦτα
αὐτοὶ ἐποιεῖτε. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, οἷον, ὁ Τίγρις πο-
ταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυνάμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆ-
ναι. 4) Εἰς τὰς πληγίαις ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνηται
περὶ ὠρισμένων καὶ θετικῶν πραγμάτων· οἷον, ἡρώτα πῶς οὐκ
αἰσχρόν ἐστιν· Πρωταγόρας ἐρωτᾷ, εἰ οὐκ αἰσχρὸν μοι. 5) Εἰς τὰς
ἀποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν τὸ ὥστε συντάσσῃται μεθ'
ὀριστικῆς ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν (ἴδε ὥστε)·
οἷον, καὶ δοῖται δρᾶσπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε
οὐ πολλοὺ ἄξιαι εἰσιν· οὗτός ἐστιν ὁ συκοφαντῶν, ὥστε οὐδὲν ἂν
δικαίως αὐτοῦ λέγοντος ἀποδέχοισθε.

§ 379. Τὸ δὲ μὴ τίθεται ἐπὶ τῶν ἐξηρητημένων προτάσεων·
1) εἰς τὰς ὑποθετικὰς καὶ τελικὰς προτάσεις· οἷον, εἰ μὴ καθέ-
ξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακὰ· οὐδὲν ἢ μάθῃς, εἰ μὴ νοῦς μὴ
παρῇ· εἰ μὴ ἀναγκάζοιτο· ἵνα μὴ κακοῖς ἐθιζώμεθα· ὅπως μὴ
θάνῃς. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· οἷον, ὅπως ἂν μὴ ἔχῃ ἀντι-
λαβὴν ἢ χεῖρ (Θουκ.). 2) Εἰς τὰς διστακτικὰς προτάσεις· οἷον,
δέδοικα, μὴ ἀποθάνῃ· ἐδεδοίκεν, μὴ ἀποθάνοι. 3) Εἰς τὰς ἀνα-
φορικὰς καὶ χρονικὰς, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς ἀόριστον καὶ ὑποθε-

τικόν τι· οἶον, ἂ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι εἰδέναι· σαθρόν ἐστι πᾶν, ὅ,τι ἂν μὴ δικαίως ᾗ πεπραγμένον, μεγίστη γίγνεται σωτηρία· ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ· ὅποτε μὴ φαῖεν, ἀπάγοντες ἀπέκτεινον· ἐπεὶ μὴ ἀντανάγοισιν, ἀναχωροῦντες ἡσύχαζον.

4) Εἰς τὰς πλεονάζουσας ἐρωτήσεις, ὅταν ἡ ἐρώτησις γίνηται περὶ ἀμφιβόλων καὶ ἀορίστων πραγμάτων· οἶον, ἡρώτων, εἰ μηδὲν φροντίζοι τῶν παρόντων. 5) Εἰς τὰς ἀποτελεσματικὰς προτάσεις, ὅταν τὸ ὥστε (ὡς) συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ προστακτικῆς· οἶον, ὥστε μὴ ἀποκλῆναι, ὥστε μὴ λίσαν στένε.

Σημ. Τὸ οὐ πολλάκις, ἀποφάσκον μονήρη τινὰ λέξιν, ἰσοδυναμεῖ τῇ στερητικῇ ἂ· διὸ συντάσσεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ μετὰ τελικῶν καὶ ὑποθετικῶν προτάσεων καὶ ἐπομένως μεθ' ὑποτακτικῆς ἢ ἐγκλιτικῆς· οἶον, οὐτ' ἀργύριον οὐτε χρυσίον διδοὺς ἀναπέσεις με, ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ Ἀθηναίους φράσω· ἂν δὲ οὐ φράσκω=ἀρνήται.

§ 380. Ἐκ τῶν εἰρημένων συνάγεται, ὅτι τὸ οὐ οὔτε ἐν ἀνεξαρτήτοις οὔτε ἐν ἐξηρητημέναις προτάσεσι συντάσσεται μετὰ προστακτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς, πλὴν τῆς ἀνωτέρω (σημ.) σπαινωτάτης περιστάσεως.¹

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου.

§ 381. Τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται τὸ μὴ, ἀλλὰ πολλὰ τῶν εἰδικῶν δέχονται καὶ τὸ οὐ· οἶον, αἰροῦμαι μὴ ῥαθυμεῖν, γοῇ μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους, ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλόν, φημι αὐτόν οὐ διαμνεῖν, ἡγοῦμαι αὐτοὺς οὐ τι διαπραΐσσειν. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· οἶον, οἷός ἐστι μὴ ἂν ἀπαρνηθῇναι, οἷεσθε οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν;²

Σημ. Τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον δέχεται τὸ μὴ· ἀλλ' ὅταν ἀποφάσκηται μονήρης τις λέξις αὐτοῦ καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεως τίθεται ἐνίοτε καὶ τὸ οὐ· οἶον, ὁ νόμος κελεύει οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ θεάτρῳ τὴν ἀναρχίαν γίγνεσθαι, ἀξιώ παραβῆναι εὐδὲν=ἀπαξιώ παραβῆναι τι (§ 379 σημ.).

¹ Ὅταν παρ' Ὁμήρῳ ἡ ὑποτακτικὴ λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς εὐρίσκεται τὸ οὐ καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς συνεταγμένον.

² Τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον, ὅταν ἔχη τὸ δυνητικὸν ἂν, δέχεται τὸ οὐ, τὸ δὲ τελικὸν τὸ μὴ.

§ 382. Τὸ μὴ τίθεται καὶ ὅταν τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ὥστε (ὡς) ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν' οἶον, ὥστε μὴ-κέτι ἀμικρτάνειν' τοιαῦτα αὐτοῖς εἰργασται, ὥστε μὴτ' ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορήσῃ. Ἄλλ' ὅταν τὸ ἀποτελεσμα θεωρῇται πιθανόν, τότε τίθεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, καὶ τὸ οὐ' οἶον, ὅμως πάντας εἰδέναι ἡγοῦμαι τοῦτον οὕτω σκαιόν, ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα.

Σημ. Ἡ διαφορὰ τοῦ οὐ ἀπὸ τῆς τοῦ μὴ ἐπὶ εἰδικῶν ἀπαρεμφάτων εἶνε λεπτοτάτη καὶ δυσδιάκριτος' λέγεται δὲ κοινῶς, ὅτι τὸ μὲν οὐ ἀποφάσκει τὸ πρᾶγμα ὡς θετικόν, τὸ δὲ μὴ ἀποφάσκει αὐτό, ὡς γνώμην ἢ κρίσιν τοῦ ὑποκειμένου.

§ 383. Τὰ κωλύσεως, ἀρνήσεως, ἀπαγορεύσεως καὶ ἐναντιώσεως σημειωτικὰ ῥήματα (κωλύω, εἴρω, κατέχω, ἀπέχω, ἀπαγορεύω, ἀποτρέπω, ἀρνοῦμαι, κλπ.) ἀπαιτοῦσι τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μετὰ τοῦ μὴ, ὅπερ δὲν ἀναιρεῖ τὴν τοῦ ἀπαρεμφάτου ἔννοιαν ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιτείνει τὴν φύσει ἐνυπάρχουσαν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ῥήμασιν ἀρνήσιν' οἶον, ἐκώλυον αὐτὸν μὴ προσεῦχέσθαι, ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν' ἡρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι, ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν χώραν στρατεῦσαι. Ὅταν δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα λέγωνται μετ' ἀρνήσεως, τότε εἰς τὸ ἀπαρέμφατον αὐτῶν προστίθεται καὶ τὸ οὐ(οὐχι) μετὰ τὸ μὴ (=μὴ οὐ)' οἶον, οὐ κωλυσόμεθα μὴ οὐ μαθεῖν, οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι, τίνα οἶε ἀπαρνήσασθαι μὴ(οὐχι) ἐπίστασθαι τὰ δίκαια;

Τὸ οὐ καὶ μὴ ἐπὶ μετοχῆς.

§ 384. Ἀπασαι αἱ μετοχαὶ δέχονται τὸ οὐ πλὴν τῆς ὑποθετικῆς τελικῆς, τῆς ἀναφορικῆς καὶ χρονικῆς, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν, αἵτινες δέχονται τὸ μὴ¹ οἶον, παρκανομοῦσι οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ διδόντες σοι χρυσίον, τί ταῦτ' αἰτίας μ' οὐδὲν ὠφελουμένη; φανερός γέγονας οὐ συγγενῆς ὦν, ὅρῳ ὅμως οὐ δυνάμενος, οἱ οὐ δυνάμενοι (=οἱ οὐ δύ-

¹ Τὸ μὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ εἰς αἰτιολογικὴν καὶ ἐναντιωματικὴν μετοχήν, ὅταν ἡ ἔννοια εἶνε ἐξ ὑποκειμένου καὶ οὐχὶ ἐξ ἀντικειμένου.

γανται), ἔρχεται ἀλληθὲς εἰς φῶς οὐ ζητούμενον (=καὶ τοῦ αὐτοῦ ζητεῖται), ὁμιλητικὸς ἔσται μὴ δύσερις ὦν (=ἂν μὴ δύσερις ἦς), ἅπαντα δοκεῖ ποιεῖν, ὡς μηδὲνα λήσων, ὁ μὴ δαρεῖς οὐ παιδεύεται (=ὅς ἂν μὴ δαρῇ), ὁ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου (=ὅστις μηδὲν ἀδικεῖ).

Σημ. Ἡ μετοχή, ὅταν ἀποδίδηται εἰς προστακτικὴν ἔγκλισιν ἢ ἀπαρέμφατον δεχόμενον τὸ μή, ἢ ὑποθετικὴν ἢ τελικὴν πρότασιν, λαμβάνει τὸ μὴ ἀντὶ τοῦ οὐ· οἷον, ψηφίσασθε τὸν πόλεμον μὴ φοσηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, ὑπέσχετο εἰρήνην ποιῆσαι μῆτε ὄμηρα δοῦς μῆτε τείχη καθελών, τί ἐστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν;

§ 385. Τὸ οὐ καὶ μὴ τίθενται καὶ εἰς τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα, ἢ ἐπίθετα ἢ καὶ ἐπιρρήματα, τὸ μὲν οὐ, ὅταν ταῦτα σημαίνωσιν ὠρισμένον τι καὶ θετικόν, (τὸ δὲ μὴ, ὅταν σημαίνωσιν ὠρισμένον τι καὶ θετικόν), τὸ δὲ μὴ, ὅταν σημαίνωσιν ἀόριστόν τι καὶ ὑποθετικόν· οἷον, τὴν τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσιν, χῶρον οὐχ ἄγνόν, ἢ μὴ ἐμπειρίαν (=εἰ μὴ τις ἔχῃ ἐμπειρίαν), τὰ μὴ καλὰ (=ἄτινα μὴ καλὰ), μὴ καλῶς, κλπ.

Σημ. Τὰ ἀποφατικὰ μόρια μεταβάλλουσιν ἐνῶτε τὸ σημαίνόμενον τῆς λέξεως, μεθ' ἧς τίθενται, εἰς τὸ ἀντίθετον· οἷον, οὐ φημί=ἀρνοῦμαι, οὐκ ἐῷ=κωλύω, οὐκ ἀγαθός=κακός, οὐ δίκαιος=ἀδίκος (§ 462 γ').¹

§ 386. Ὅταν εἰς ἀπλὴν ἄρνησιν (οὐ, μὴ) εἴνῃ ἀνάγκη νὰ προτεθῇ καὶ τὸ πρόσωπον ἢ ὁ τόπος ἢ ὁ χρόνος ἢ ὁ τρόπος ἀποφατικῶς, φέρεται διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀποφατικοῦ μορίου συνθέτων (οὐδεῖς, οὐδαμοῦ, οὐδέποτε, οὐδαμῶς, μηδεῖς, μηδαμοῦ, μηδέποτε, μηδαμῶς), περὶ ὧν σημειωτέον ὅτι, ἐὰν μὲν τὸ ἀπλοῦν προτάσσηται, τὰ ἀποφατικὰ ταῦτα μόρια δὲν ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ἀλλ' ἐπιτείνουναι τὴν ἀπλὴν ἄρνησιν· οἷον, οὐκ ἐποίησεν οὐδὲν οὐδαμοῦ οὐδέποτε οὐδεῖς, μὴ λεγέτω μηδεῖς μηδέποτε μηδέν· ὠσαύτως καὶ ἄνευ τοῦ ἀπλοῦ ἀποφατικοῦ· οἷον, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδὲν πράττει, μηδεῖς μηδαμοῦ μηδέν λεγέτω· ἐὰν δὲ τὸ ἀπλοῦν ἐπιτάσσηται, ἀναιροῦσιν ἄλληλα, ὥστε ἡ ἀποφατικὴ πρότασις ἰσοδυναμεῖ τῇ ἀντιθέτῃ καταφατικῇ· οἷον, οὐδεῖς οὐδαμοῦ οὐδέ-

¹ Τὸ οὐ ἐνταῦθα ἰσοδυναμεῖ τῷ στερητικῷ ἀ' οἷον, ὁ θεὸς οὐκ ἐστὶ θνητός=ὁ θεός ἐστιν ἀθάνατος, κλπ.

ποτε οὐκ ἀγαπᾷ τὴν δόξαν=πάντες πανταχοῦ πάντοτε ἀγαπῶσι τὴν δόξαν, οὐδεὶς τὴν ἡγεμονίαν οὐκ ἀγαπᾷ=πᾶς ἡγεμονίαν ἀγαπᾷ.

§ 387. Ἀναιρεῖται ὡσαύτως ἡ ἄρνησις, ὅταν ἐν ἀπλοῦν ἀποφατικὸν μόριον προτάσσηται ἀρνητικῆς (ἢ ἀντιφατικῆς) τινος λέξεως· διότι τότε αἱ δύο ἀρνήσεις μίαν κατὰφασιν ποιοῦσιν.¹ οἶον, οὐκ ἀγνοῶ=γινώσκω, οὐκ ἔγνω τὰ=γνωστὰ, οὐκ ἄδῃλον=ἄδῃλον, οὐκ ὀλίγοι=πολλοί, οὐ πολλοὶ=ὀλίγοι, κλπ. Τοῦτο καλεῖται σχῆμα λιτότητος (462, c.).

Σημ. Χάριν λιτότητος τίθενται καὶ τὰ ἀναφορικὰ ἄριστα μεταξύ δύο ἀρνήσεων μεσολαβοῦντος τοῦ ἐστίν· οἶον, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ γινώσκει=πᾶς γινώσκει. Καὶ ἐλλείψει τοῦ ἐστίν· οἶον, οὐδαὶς ὅστις οὐ γινώσκει. Καὶ κατ' ἐξελξίν· οἶον, οὐκ ἔστιν-ἦν τιν' οὐκ ἤρξεν ἀρχήν=πᾶσαν ἀρχὴν ἤρξεν, οὐδένα κίνδυνον ὄντιν' οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ ὁμονοήσομεν=πάντως ὁμονοήσομεν (ζήτει οὐκ ἔστιν ὅπως ἐν τῇ περὶ φράσεων).

§ 388. Ὅταν δὲ ὑπάρχωσι μὲν ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει πολλὰ ἀποφατικὰ μόρια, ἀλλ' ἕκαστον ἀποδίδωται εἰς ἰδίαν λέξιν, τότε ἕκαστον ἀποφατικὸν μόριον φυλάττει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν· οἶον, οὐ δι' ἀπειρίαν γε οὐ φήσεις ἔχειν, ὅ,τι εἴπης· ὑμῶν ἔργον τὸ μὴ πείθεσθαι, τὰ μὴ δίκαια, οὔτε δίκαια οὔτε δικα πράττει, οὔτε δικαίως οὔτε ὀρθῶς ποιεῖ· μηδενὶ πονηρῷ πράγματι μήτε παρίστασο μήτε συνηγόρει.

§ 389. Τὰ ἀποφατικὰ μόρια τίθενται συνήθως πρὸ ἐκείνης τῆς λέξεως, τῆς ὑποίας τὴν ἔννοιαν ἀναιροῦσιν· οἶον, οὐ πάντα ἐρῶς λέγει, πάντα οὐκ ὀρθῶς λέγει, πάντα ὀρθῶς οὐ λέγει. Πολλάκις ὅμως καὶ μάλιστα ἐπὶ ἀντιθέσεως τίθενται καὶ μετὰ τὴν ἀποφατικομένην λέξιν· οἶον, ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμεῖς, ὑπομένουσι δὲ οὐ· θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζήτει δὲ μὴ.

Περὶ τῶν οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ.

§ 390. Ἐκ τῆς περὶθέσεως τῶν οὐ καὶ μὴ γίνεται τὸ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ, ἥτινα ἔχουσι διάφορον ἔννοιαν καὶ σύνταξιν.

¹ «Δύο ἀρνήσεις μίαν κατὰφασιν ποιοῦσιν» ἔλεγον οἱ παλαιοὶ οἱ γραμματικοί.

§ 391. α. Τὸ οὐ μὴ σημαίνει ἄρνησιν ἐμφαντικὴν καὶ συντάσσεται μετὰ β'. συνήθως ἀορίστου ὑποτακτικῆς ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, οὐ μὴ λάβῃς, οὐ μὴ πιστεύσω = ὅχι δὲν θὰ πιστεύω. Σπανίως δὲ καὶ μετ' ἐνεστώτος ὑποτακτικῆς· οἷον, οὐ μὴ δύνῃται βασιλεὺς ἡμᾶς καταβᾶλιν.¹

Σημ. Τὸ οὐ μὴ ἐπὶ ἐρωτήσεως συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς β'. προσώπου, καὶ σημαίνει ἔντονον ἀπαγόρευσιν· οἷον, οὐ μὴ λαλήσεις = μὴ λαλήσης (§ 489, σημ. β.).

§ 392. Μεταξὺ τοῦ οὐ καὶ τοῦ μὴ δύνατον νὰ παρεμπέσῃ καὶ ἄλλη λέξις· οἷον, οὐ σοὶ μὴ μεθέσομαι, ἀλλ' οὐ ποτε ἐξ ἐμοῦ γὰρ μὴ πάθῃς τόδε.

Σημ. Ἡ παρέθεσις τοῦ οὐ καὶ μὴ (οὐ μὴ) προῆλθεν ἐξ ἐλλείψεως ῥήματος φόβου σημαντικοῦ· οἷον, οὐ μὴ γένηται = οὐ φοβητέον μὴ γένηται.

§ 393. β'. Τὸ μὴ οὐ, μὴ οὐχὶ σημαίνει ἀπλὴν ἄρνησιν καὶ οὐχὶ ἐμφαντικὴν ὡς τὸ οὐ μὴ, καὶ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ὑποθετικῆς μετοχῆς, ὅταν προηγῇται ἄρνησις ἢ λέξις ἄρνητικὴ· οἷον, οὐχ ὅσιν σοὶ ἔστι μὴ οὐ βοηθεῖν δικαιοσύνη (Πλτ.)· ἀδύνατον ἦν μὴ οὐ μεγάλᾳ βλάπτειν, οὐκ ἂν ἄξιόπιστος εἶην λέγων μὴ οὐχὶ πρότερον φανεῖς οἷός εἰμι, δυσάλγητος γὰρ ἂν εἶην τοιάνδε μὴ οὐ κατοιικτεῖρων ἑδραν.² Ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου συντάσσεται τὸ μὴ οὐ, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτᾶται, εἴνε κωλύσεως, ἀπαγορεύσεως, ἀρνήσεως καὶ ἐκνεντιώσεως σημαντικὸν μετ' ἀποφατικοῦ τινος μορίου (§ 383)· οἷον, οὐ κωλυόμεθα μὴ οὐ βοηθεῖν, οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν ἀρετὴν μὴ οὐ καλὴν εἶναι.

¹ Οἱ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔλεγον, ὅτι τὸ οὐ μὴ συντάσσεται δευτέρῳ ἀορίστῳ ὑποτακτικῆς, καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ μέλλοντι ὀριστικῆς· ἀλλ' οὐ πάντῃ ὀρθῶς· διότι ὁ ἀσυνήθης κανὼν ὁ ὀρίζων, ὅτι τὰ ὅπως, ὅπως μὴ καὶ οὐ μὴ συντάσσονται μετὰ β'. ἀορίστου ὑποτακτικῆς καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς καὶ αὐδέποτε μετὰ α', ἐνεργ. ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα· διότι τὰ μόρια ταῦτα εὐρίσκονται ἐνίοτε συντεταγμένα καὶ μετὰ α', ἐνεργητικοῦ ἢ μέσου ἀορίστου ὑποτακτικῆς.

² Σημειωτέον ὅτι ἡ πρότασις, εἰς ἣν ἀποδίδεται ἡ μετὰ τοῦ μὴ οὐ ὑποθετικὴ μετοχή, ἔχει πάντοτε τὸν δυνατικὸν ἄν.

§ 394. Ἐπὶ δὲ τῶν διστακτικῶν προτάσεων (§ 253) συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς μὲν (ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς), ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, εἴνε ἀρκτικοῦ χρόνου, μετ' εὐκτικῆς δὲ, ὅταν τὸ ῥῆμα εἴνε ἱστορικοῦ· οἷον, δέδοικα, μὴ οὐ θεμιτόν ῃ· φοβοῦμαι, μὴ οὐκ ἀποθάνῃ, ἐδεδοίkein, μὴ οὐκ ἀποθάνοι· ἐφοβεῖτο, μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελεθεῖν τῆς βρασιλείας.

Σημ. Τὸ οὐ τίθεται ἐνταῦθα, ἵν' ἄρῃ τὴν ἔννοιαν τὴν ἐκφραζομένην ὑπὸ τῆς διστακτικῆς προτάσεως· οἷότι τὸ μὴ μόνον διστακτικὸν ὂν (=μήπως) δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο· διὸ τὸ μὲν, δέδοικα μὴ ἀποθάνῃ, λέγει ὁ μὴ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον τοῦ νοσοῦντος (=φοβοῦμαι μήπως ἀποθάνῃ), τὸ δὲ, δέδοικα μὴ οὐκ ἀποθάνῃ, λέγει ὁ ἐπιθυμῶν τὸν θάνατον αὐτοῦ (=φοβοῦμαι μήπως δὲν ἀποθάνῃ).

Περὶ ἐπιρρημάτων.

§ 395. Τὰ ἐπιρρήματα, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, ὡς τὰ ἐπίθετα τὰ οὐσιαστικὰ· οἷον, εὖ πράττω, καλῶς λέγω, λίαν πονεῖ. Ἀλλὰ πολλάκις προσδιορίζουσι καὶ τὰ ἐπίθετα ἢ καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα· οἷον, λίαν ἀγαθός, πάνυ ταπεινός, σφόδρα δριμύς, λίαν πρῶί, πάνυ σαφῶς, ἄλλοθί που, πάλαι ποτέ, κλπ. Δυνατὸν δὲ καὶ πλείονα τοῦ ἐνός ἐπιρρήματα νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα· οἷον, καλῶς καὶ δικαίως καὶ δεόντως πεποίηκε ταῦτα.

Σημ. α. Πολλὰ τῶν ἐπιρρημάτων συντάσσονται καὶ προθετικῶς μετὰ μιᾶς τῶν πλαγιῶν πτώσεων· διὸ ἄλλοι μὲν συγκαταλέγουσι τὰ τοιαῦτα μετὰ τῶν ἐπιρρημάτων, ἄλλοι δὲ μετὰ τῶν προθέσεων· οἷον, κρύφα πράττω τοῦτο, καί, κρύφα τῶν ἄλλων πράττω τοῦτο, ἅμα ἦλθεν ἢ ἐλθὼν καί, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ. Τὸ δὲ ὡς λαμβάνεται καὶ ὡς ἐπιρρημα καὶ ὡς πρόθεσις καὶ ὡς σύνδεσμος (ἴδε ὡς).

Σημ. β'. Ὡς ἐπιρρήματα λαμβάνονται καὶ πολλὰ ἐπίθετα (§ 40) μάλιστα οὐδέτερα, ὅταν λέγωνται ἄνευ ἄρθρου καὶ οὐσιαστικοῦ· οἷον, πολὺ ὀρθῶς λέγει, ταχὺ γέγραπται, κλπ. Καὶ τοῦναντίον πολλὰ ἐπιρρήματα λαμβάνονται ὡς ἐπίθετα· οἷον, σίγα ἔστω πᾶς λεῶς=ἡσυχος, ἀκὴν ἐγένοντο=σιωπηλοί, ταῦτα ἄλις ἐστὶν=ἀρκετά, κλπ..

§ 396. Τὰ ἐπιρρήματα ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν διακρίνονται κυρίως εἰς τέσσαρας τάξεις· α) εἰς τὰ μετὰ ῥημάτων συντασσό-

μεν. β'.) Εἰς τὰ μετὰ πλάγίας πτώσεως οὐσιαστικοῦ. γ'.) Εἰς τὰ μετ' ἐπιθέτων. δ'.) Εἰς τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων.

Α'. Ἐπιρρήματα μετὰ ῥημάτων συντασσόμενα.

§ 397. Τὰ ἐπιρρήματα προσδιορίζουσι τὰ ῥήματα, κυρίως τετραχῶς, κατὰ τόπον, χρόνον, τρόπον (ποιότητα) καὶ ποσόν, διὸ καὶ ταῦτα εἶνε κυρίως τεσσάρων εἰδῶν, τοπικά, χρονικά, τροπικά καὶ ποσότητος σημαντικά.

α. Τοπικά ἐπιρρήματα.

§ 398. Τὰ τοπικά ἐπιρρήματα σημαίνουσι τόπον ἢ ἐν στάσει ἢ ἐν κινήσει, ἥτοι τὴν ἐν τόπῳ ἑνστασιν, τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν καὶ τὴν εἰς τόπον κίνησιν (§ 171)· συντάσσονται δὲ τὰ μὲν κινήσεως σημαντικὰ μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ στάσεως μετὰ τῶν στάσεως· οἷον, οὐρανόθεν ἔρχεται, οὐκαδε πορεύεται, ἔωμεν ἐκεῖσε, εἴσω φέρονται, αὐτόθι μένει, Ἀθήνησιν οἰκεῖ, ἔνδον ἦν, κλπ.

§ 399. Τὰ μὲν εἰς *οὐ* καὶ *η* λήγοντα σημαίνουσι στάσιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν στάσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς *οι* σημαίνουσιν κίνησιν καὶ συντάσσονται μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· οἷον, καὶ ποῦ ἐστὶν οὗτος; ποῦ κεῖται ἡ βίβλος; πῇ στῶ; ποῖ βῶ; ὅποι ἔλθῃ. Ἀλλ' ἐνίοτε εἴτε διὰ τὴν μετὰ κίνησιν στάσιν, εἴτε διὰ σύμπτυξιν τῶν ἐννοιῶν συντάσσονται καὶ ἀντιστρόφως τὰ μὲν εἰς *οὐ* καὶ *η* μετὰ κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς *οι* μετὰ στάσεως· οἷον, ποῦ βάντος; ὅπου βέβηκεν οὐδεὶς οἶδε, πῇ βῶ; πῇ τρέψω, ὅποι γῆς ἐσμέν.

Σημ. α. Ἐπαμφοτερίζουσι δὲ τὰ ἐνθα, ἐνθάδε, ἐνταῦθα, (ἔσω,) πόρρω, (δεῦρο,) τῆδε, ὧδε, ἄνω, κάτω καὶ ἔξω.

Σημ. β'. Τὸ μὲν ἐνταῦθα, ἐνθάδε καὶ δεῦρο λέγονται ἐπὶ τόπου, ἐν ᾧ εὐρίσκεται ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων· τὸ δὲ αὐτόθι, αὐτόθεν καὶ αὐτοῦ ἐπὶ τόπου, ἐν ᾧ εὐρίσκεται ὁ πρὸς ὃν ἀπατείνεται ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων· τὸ δὲ ἐκεῖ, ἐκεῖσε καὶ ἐκεῖθεν ἐπαμφοτερίζουσιν.

Σημ. γ'. Τὸ δὲ ἐνταῦθα, ἐνθα (συνήθως μετὰ τοῦ δὴ) καὶ ἐνθεν λαμβάνονται ἐνίοτε καὶ χρονικῶς· οἷον, ἐνταῦθα εἶπεν ὁ Κύριος, ἐνθα δὴ ὁ Θεοσύβουλος ἔλεξεν.

§ 400. Σημειωτέον δ' ὅτι, ἐάν ὅλον τόπου τινὸς ἐκφράζεται δι' ἐπιρρήματος καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ συνεκτρασθῇ καὶ μέρος τοῦ αὐτοῦ, τὸ μέρος τοῦτο φέρεται διὰ πλεονασμοῦ πτώσεως μετὰ τῆς ταυτοσημείας τοῦ ἐπιρρήματος προθέσεως· οἷον, ἀπῆρην Ἀθήνηθεν ἐκ τοῦ Πειριαιῶς, ἀπέρχεται οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, κατήρην Ἀθήνας εἰς τὸν Πειραιᾶ· πορευόμεθα οὐκ ἔστιν εἰς Πολεμάρχου, ἐλθόντες οὐκ ἔστιν ὡς ἐμέ, μένει οἶκοι ἐν Ἀττικῇ. Ἐάν δὲ καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος πηρὶσταίνονται ἐν στάσει προθετοπτῶτως, τὸ μὲν ὅλον φέρεται διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐν. τὸ δὲ μέρος δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατὰ· οἷον, εὖροις δ' ἄν αὐτὸν ἐν Κρήνῳ κατὰ τὸ Κρήνειον.

Σημ. Πολλάκις στάσεως σημαντικὸν ἐπίρρημα συντάσσεται μετὰ κινήσεως σημαντικοῦ ῥήματος, καὶ τοῦναντίον κινήσεως σημαντικὸν ἐπίρρημα συντάσσεται μετὰ στάσεως σημαντικοῦ ῥήματος· δύναται προηγουμένης κινήσεως ἢ στάσεως, ἢ δυνάμει συμπτύξεως ἐννοιῶν (§ 460, ε', 3)· οἷον, ἐνταῦθα κατέφυγεν, παρασκευάζεται οὐκ ἔστιν, κλπ.

β'. Χρονικὰ ἐπιρρήματα.

§ 401. Τῶν χρονικῶν ἐπιρρημάτων τὰ μὲν σημειοῦσι χρόνον ἐνεστῶτα, τὰ δὲ παρελθόντα, τὰ δὲ μέλλοντα, τὰ δὲ καὶ τὰ τρεῖς σημεῖα τοῦ χρόνου· διὸ συντάσσονται τὰ μὲν σημειόνοντα ἐνεστῶτα χρόνον μετὰ ῥήματος ἐνεστῶτος χρόνου, τὰ δὲ σημειόνοντα παρελθόντα μετὰ ῥήματος παρωχημένου χρόνου, τὰ δὲ σημειόνοντα μέλλοντα μετὰ ῥήματος μέλλοντος χρόνου, τὰ δὲ σημειόνοντα καὶ τὰ τρεῖς σημεῖα τοῦ χρόνου μετὰ ῥήματος παντὸς χρόνου· οἷον, νυνὶ γράφω, χθὲς ἔγραψα, αὔριον γράψω, ἄρτι ἐπεπαύμην, νῦν γράφω, γράψω, ἔγραψα.

Σημ. Τὸ πηνίκα, τηνίκα, τηνικάδε, καὶ τηνικαῦτα εἶνε κύριως ὥρας δηλωτικὰ. Πάντων δὲ τῶν ἐπιρρημάτων τὴν ἀκριθεῖ σύνταξιν ζητεῖ ἐν τῷ περὶ μορίων.

γ'. Τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα.

§ 402. Τὰ τροπικὰ καὶ ποιότητος σημαντικὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου ῥήματος· οἷον, καλῶς, λέγω,

λέξω, ἔλεξα, εἶρηκα· ὀρθῶς ποιῶ, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, κλπ.

Σημ. Τὸ μὲν εὖ ποιεῖν, κακῶς ποιεῖν εἶνε ἐνεργητικά=εὐεργετεῖν, κακοποιεῖν. τὸ δέ, εὖ πάσχειν, κακῶς πάσχειν εἶνε παθητικά=εὐεργετῆσθαι, κακοποιεῖσθαι· οὕτως ἔχει καὶ τὸ εὖ λέγειν, κακῶς λέγειν πρὸς τὸ εὖ ἀκούειν, κακῶς ἀκούειν=εὐλογεῖν, κακολογεῖν, εὐλογεῖσθαι, κακολογεῖσθαι· τὸ δὲ εὖ πράττειν εἶνε ἴσον τῷ εὐτυχεῖν, τὸ δὲ κακῶς πράττειν εἶνε ἴσον τῷ δυστυχεῖν.

δ'. Ἐπιρρήματα ποσότητος.

§ 403. Τὰ ποσότητος ἐπιρρήματα συντάσσονται μετὰ παντὸς χρόνου ῥήματος· οἷον, ἄπαξ ἦλθε, πολλάκις ἐρῶ, κλπ. Εἰς τὸ ποσὸν ὑπάγονται καὶ τὰ ἐπιτατικά· οἷον, λίαν πονῶ, πονήσω, ἐπόνησα, κλπ.

Β'. Ἐπιρρήματα μετὰ πλαγίας πτώσεως συντασσόμενα.

§ 404. Τὰ ἐπιρρήματα συντάσσονται καὶ μετὰ πλαγίας πτώσεως, γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς.

α'. Ἐπιρρήματα μετὰ γενικῆς συντασσόμενα.

§ 405. Τὰ μετὰ γενικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παρὰχόμενα ἀπὸ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσόμενων· οἷον, ἀξίως ἡμῶν αὐτῶν πολεμήσωμεν, τῶν μεγίστων παιδευμάτων ἀπειρώς ἔχουσιν, κλπ.

Σημ. Τὸ ἔχω, ἦκω καὶ κείμεν καὶ τινὰ ἄλλα μετὰ τροπικοῦ ἢ ποιότητος σημαντικοῦ ἐπιρρήματος λεγόμενα, συντάσσονται μετὰ γενικῆς ὀνόματος, ἣτις δὲν εἶνε συντακτικὴ αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦ τροπικοῦ ἐπιρρήματος· οἷον, καλῶς ἔχω τοῦ σώματος, εὖ ἦκω φρενῶν, ἡ Κέρκυρα καλῶς παράπλου κεῖται, κλπ..

2) Τὰ χρονικά· οἷον, ὅψε τῆς ὥρας, πηνίκα τῆς ἡμέρας κλπ..

3) Τὰ τοπικά· οἷον, ποῦ γῆς, ὅπου γνώμης φέρει, ἔσω, ἐντός, ἔνδον, ἔξω, ἐκτός, ἐγγύς, πλησίον, πόρρω, ἄνω, ἄνωθεν, ἀντικρὺ, πέραν τινός.

4) Τὰ ποσότητος· οἷον, ἄπαξ τῆς ἡμέρας, δις τοῦ μηνός, πολλάκις τοῦ ἔτους.

5) Τὰ τακτικά· οἷον, ἑξῆς τούτων καὶ ἄλλα διηγῆσομαι.

6) Τὰ ἐπικρυπτικά· οἷον, κρύφα τῶν στρατιωτῶν, λάθρα τῶν πολεμίων.

7) Τὰ διακριτικά καὶ ἐξαιρετικά· οἷον, χωρὶς τῶν ἄλλων, δίχα στόματος, πάντα ἔχει πλὴν ὑγείας.

8) Τὰ συγκριτικά καὶ ὑπερθετικά· οἷον, μᾶλλον τῶν ἄλλων, μάλιστα πάντων, πλεον ἑμοῦ, ἥκιστα πάντων.

Σημ. Τὰ συγκριτικά συντάσσονται καὶ ὁμοιοπτῶς τῷ συγκρινομένῳ, μεσολαβοῦντος τοῦ ἤ (§ 50)· οἷον, σὲ μᾶλλον ἢ ἐκείνον ἀγαμαι, σὺ μᾶλλον ἢ ἐκείνός με ὠφελεῖ· ὡσαύτως καὶ μετὰ ῥήματος τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως· οἷον, ὠφελῶ μᾶλλον ἢ βλάπτω ἐργαζόμενος. Ὅταν δὲ ἀποδίδωνται εἰς μετοχὴν, ἐπιφέρεται μετὰ τὸν ἢ ὀνομαστικὴ ἀντὶ τῆς ὁμοιοπτῶτος πλαγίας, ἐννοουμένου τοῦ ῥήματος ἐκ τῆς ἐγκειμένης μετοχῆς (§ 50, σημ.)· οἷον, παραινῶ τοῖς νεωτέροις καὶ μᾶλλον ἀκμάζουσιν ἢ ἐγὼ (ἀκμάζω), ἡμῶν δ' ἀμεινον, ἢ ἐκείνοι, τὸ μέλλον προορωμένων = ἢ ἐκείνοι προορῶνται. Τὸ δὲ ποσὸν τῆς ὑπεροχῆς φέρεται καὶ ἐνταῦθα διὰ δοτικῆς (§ 59 σημ.)· οἷον, ὀλίγῳ πλεον, πολλῷ μᾶλλον, κλπ..

Β'. Ἐπιρρήματα μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα.

§ 406. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματά εἰσι τὰ ἑξῆς·

1) Τὰ μεσότητος, τὰ παράγόμενα ἀπὸ τῶν ἐπιθέτων τῶν μετὰ δοτικῆς συντασσόμενων· οἷον, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις, ὁμοφώνως, ὁμολογουμένως τοῖς εἰρημένοις.

2) Τὰ ἀθροιστικά· οἷον, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις, κλπ.

Τὰ δὲ μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε μόνον τὰ ὁμοτικά, τὰ ὅποια οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ συγκαταλέγουσιν εἰς τὰς προθέσεις· τὴν δὲ σύνταξιν αὐτῶν ζήτηι ἐν § 366.

Γ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα.

§ 407. Τὰ μετ' ἐπιθέτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτατικά, τροπικά καὶ ἀριθμητικά· οἷον, νῆες παντελῶς κεναί, ὅλως σοφός, λίαν ἐπιμελής, σφόδρα δίκαιος, δὶς ἓν, ἑκατὸν δὶς.

Δ'. Ἐπιρρήματα μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα.

§ 408. Τὰ μετ' ἄλλων ἐπιρρημάτων συντασσόμενα ἐπιρρήματα εἶνε κυρίως τὰ ἐπιτακτικά τοπικά καὶ χρονικά· οἶον, λίαν καλῶς, πάνυ σαφῶς, ἐνταῦθά που, πάλαι ποτέ, αἰεὶ ποτε, πάλιν αὖθις, νῦν πρῶτον κλπ.

Σημ. Τὰ ἐπιτακτικά ἐπιρρήματα τιθέμενα μετὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν τροπικῶν ἐπιρρημάτων δίδουσιν εἰς αὐτὰ ἔννοιαν ὑπερθετικῶν· οἶον, λίαν σοφός=σοφώτατος, πάνυ καλῶς γράφει=κάλλιστα, λίαν ταχέως τρέχει=τάχιστα, κλπ..

Περὶ ἐπιφωνημάτων.

§ 409. Πάντα τὰ ἐπιφωνήματα συντάσσονται μετὰ τῶν πτωτικῶν καὶ οὐδὲν σχεδὸν μετὰ τῶν ῥημάτων· διαιροῦνται δὲ ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν εἰς δύο, εἰς τὸ κλητικὸν καὶ εἰς τὰ παθηματικά.

α'. Τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα συντάσσεται μετὰ κλητικῆς, καὶ τίθεται ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων (§ 182)· οἶον, ὦ φίλε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ,τι ἂν βουλήθῃς. Καὶ μετὰ ἐμπροθέτων· οἶον, ὦ πρὸς θεῶν, ὦ πρὸς Διός.

Σημ. Ἡ κλητικὴ τίθεται ἄνευ τοῦ ὦ 1) ἐπὶ προσταγῆς· οἶον, παῖ ἄπτε λύχνον. 2) Ἐπὶ παραινέσεως· οἶον, γύναι, γυναῖξί κόσμον ἢ σιγὴ φέρει. 3) Ἐπὶ θαυμασμοῦ· οἶον, ἄνθρωπε, τί ποιεῖς; 4) Ἐπὶ ἀγανακτήσεως· οἶον, ἐμβρόντητε, εἴτα νῦν λέγεις;

β'. Τὰ παθηματικά ἐπιφωνήματα συντάσσονται διχῶς, 1) μετ' ὀνομαστικῆς ἢ κλητικῆς, σημαίνουσας τὸ πάσχον πρόσωπον· οἶον, ὦ τλήμων ἐγώ! οἴμοι τάλας! ὦ μοι ἐγὼ τί πάθω! φεῦ, φεῦ, μητὲρ ἀθλίη. 3) Μετὰ γενικῆς σημαίνουσας τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ παθήματος· οἶον, φεῦ τῆς ἀνοίας! ὦ τῆς μωρίας! βαβαὶ τῆς κακίας! οἴμοι τῶν κακῶν! 3) μετὰ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς, σημαίνουσας τὸ πάσχον πρόσωπον· οἶον, οἴμοι τῷ ταλαιπώρῳ! οὐαὶ μοι! αἶ' με δειλὴν!

Σημ. α'. Ἡ γενικὴ τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ ἐπιφωνήματος· οἶον, τῆς δυστυχίας! τῆς ἀναιδείας!

Σημ. β'. Τὰ παθηματικά ἐπιφωνήματα τίθενται πολλάκις ἀπεῳτως καὶ ἀσχέτως πρὸς τὸν λόγον διὸ πολλάκις ἐν τῇ ποιήσει δὲν ἀποτελοῦσι

μέρος τῶν στίχων· οἶον, ἰοῦ, ἰοῦ, ἐξολεῖτέ μ' ὦνδρες, ὦ, τί λέγεις· ὦ, γενναῖος, κλπ.

Περὶ συνδέσεως λόγων καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν.

§ 410. Σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρὸς ἐντελῇ ἔκφρασιν τῶν ἡμετέρων διανοημάτων ἢ βουλευμάτων ἀναγκασζώμεθα νὰ συνάπτωμεν λέξιν μετ' ἄλλης· λέξεως, ἢ πρότασιν μετ' ἄλλης προτάσεως, ἢ κῶλον μετ' ἄλλου κώλου, ἢ περίοδον μετ' ἄλλης περιόδου, ἢ παρὰ γράφον μετ' ἄλλης παρὰ γράφου.

§ 411. Ἡ σύνδεσις εἶνε διττή, ἐξωτερικὴ (κατὰ παρὰτάξιν), ἢ ἐσωτερικὴ (καθ' ὑπόταξιν). Καὶ ἐξωτερικὴ μὲν λέγεται ἡ σύνδεσις, ὅταν ἰσοδύναμοι προτάσεις παρατίθωνται ἀνεξαρτήτως ἀπ' ἀλλήλων οὕτως, ὥστε μία δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἄνευ τῆς ἑτέρας· οἶον, διακλέγεται καὶ περιπικτεῖ, ζῇ ἢ ἀπέθανεν, οὔτε εἴρηκα οὔτε λέγοιμι ἄν. Ἐσωτερικὴ δέ, ὅταν ἡ μία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἄλλης οὕτως, ὥστε ἄνευ αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ· οἶον, ἐπειδὴ ἔστι τυφλός, οὐχ ὁρᾷ· ἐὰν ᾖ φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.

§ 412. Αἱ ἐσωτερικῶς λοιπὸν συνδεόμεναι προτάσεις εἶνε δύο εἰδῶν, κύριαι (πρωτεύουσαι) καὶ ὑποταγεῖς (δευτερεύουσαι)· καὶ κύριαι μὲν λέγονται αἱ σημαίνουσαι τὴν κυρίαν ἔννοιαν, ὑποταγεῖς δὲ αἱ σημαίνουσαι τὴν ὑποδεεστέραν, ἣτις τίθεται πρὸς συμπλήρωσιν τῆς κυρίως· ὅθεν ἐν ταῖς ἀνωτέρω προτάσεσιν αἱ μὲν οὐχ ὁρᾷ καὶ ἔσει πολυμαθής, εἶνε κύριαι, αἱ δέ, ἐπειδὴ ἔστι τυφλός καὶ ἐὰν ᾖ φιλομαθής, εἶνε ὑποταγεῖς.

Σημ. Δυνατὸν ἐν τῇ αὐτῇ περιόδῳ ἢ ἐν τῇ αὐτῇ κώλῳ νὰ ὑπάρχωσι δύο ἢ καὶ πλείονες κύριαι προτάσεις, καὶ δύο ἢ πλείονες ὑποταγεῖς· δυνατὸν δὲ καὶ ἀπὸ ὑποταγοῦς προτάσεως νὰ ἐξαρτᾶται ἄλλη ὑποταγῆς.

§ 413. Ἀπκσαι δὲ αἱ ἰσοδύναμοι προτάσεις, εἴτε κύριαι εἶνε, εἴτε ὑποταγεῖς, λέγονται ὁμοταγεῖς (ὁμοειδεῖς) καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς.

§ 414. Εἶδη δὲ τῆς συνδέσεως εἶνε δέκα· διὸ καὶ δέκα εἰδῶν προτάσεις ὑπάρχουσι, συμπλεκτικαί, διαζευκτικαί, ἀντιθετικαί ἢ ἐναντιωματικαί, συμπερασματικαί, αἰτιολογικαί, εἰδικαί, ἀνα-

φορικοί, χρονικοί, υποθετικοί και τελικοί· συνδέονται δὲ διὰ τῶν συνδέσμων καὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ μορίων.

Σημ. Αἱ μὲν συμπλεκτικοί, διαζευκτικοί καὶ ἀντιθετικοί συνδέονται ἐξωτερικῶς. αἱ δὲ λοιποὶ ἐσωτερικῶς. Καὶ τὰς μὲν εἰδικάς, ἀναφορικάς, χρονικάς, υποθετικάς καὶ τελικάς ἐξητάσαμεν ἐν τῇ περὶ χρήσεως τῶν ἐγκλίσεων (§ 192), ἐνταῦθα δὲ ἐξετάζομεν τὰς λοιπάς.

Α'. Συμπλεκτικοὶ προτάσεις.

§ 415. Αἱ συμπλεκτικοὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων, καὶ, τέ, καταφατικῶς, οὔτε—οὔτε, μήτε—μήτε, ἀποφατικῶς· οἶον, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, αἱ Μυκῆναι ἢ Σπάρτη τε· οὔτε γράμματα οἶδεν, οὔτε νεῖν ἐπίσταται· μήτε γέλωτα προπετῇ στέργε, μήτε λόγον μετὰ θράσους ἀποδέχου.

§ 416. Ἀποφατικὴ σύνδεσις γίνεται καὶ διὰ τοῦ οὐδὲ καὶ μὴδέ, ἀλλὰ μετ' ἐπιδοτικῆς συνήθως ἐννοίας καὶ σπανίως μεθ' ἀπλῆς ἀποφατικῆς· οἶον, ἐλπίζω οὐδὲ τοὺς πολεμίους μενεῖν ἔτι—οὐ μόνον τοὺς ἄλλους, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς πολεμίους· οὐδ' Ἡρακλῆς πρὸς δύο· πρὸς σοῦ οὐδ' ἐμοῦ φράσω—καὶ οὐκ ἐμοῦ· ὃ μὴδ' εἰπεῖν τινι θέμις.

§ 417. Ὁ μὲν καὶ προτάσσεται τῆς λέξεως, ἣν συνδέει, ὃ δὲ τὸ ἐπιφέρειται· διὸ ὁ μὲν καὶ λέγεται προτακτικός, ὃ δὲ τὸ ἐπιτακτικός. Σημειωτέον δέ, ὅτι ἀρκτικός ὢν ὁ καὶ, ἀπαιτεῖ καὶ ἕτερον καὶ· οἶον, καὶ Σωκράτης καὶ Πλάτων φιλοσοφοῦσι. Πολύχαιρος δὲ τίθενται καὶ ἐκ παραλλήλου, προτασσόμενος ὁ τὸ καὶ ἐπιφερόμενος ὁ καὶ πρὸς σφιγκτοτέραν σύνδεσιν· οἶον, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

Σημ. Ὁ μὲν καὶ εἶνε κυρίως προσθετικός, προσθέτων καὶ ἐπισυραύων τι εἰς προϋπάρχοντα, ὃ δὲ τὸ εἶνε καθαρῶς συμπλεκτικός συνδέων παραλλήλως ἰσόδωμα· ἔχει δὲ ἀτονωτέραν τῆς τοῦ καὶ σύνδεσιν, καὶ μένος σπανίως παρὰ τοῖς πεζοῖς εὗρεσκειται· τίθεται δὲ συνηθέστατα μετὰ τοῦ καὶ ἢ ἑτέρου τὸ ἐπιφερομένου· οἶον, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, φέρειν χρὴ τὰ τε θεῖα τὰ τε ἀνθρώπινα. Ὁ καὶ ἔχει καὶ ἐπιδοτικὴν καὶ ἐναντιωματικὴν σημασίαν καὶ πολλὰς ἄλλας, ἃς ζήτηι ἐν τῇ περὶ μορίων.

§ 418. Ἐάν δὲ μετὰ ἀποφατικὴν πρότασιν ἐπιφέρηται ἄλλη

καταφατική, αὕτη συνδέεται διὰ τοῦ τὲ ἢ καὶ ἢ δέ· οἷον, οὔτε ἐπινεύσαι ἠθέλησεν εἰσιγαγε· ὤμοσαν μῆτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀπέτυχε καὶ τὴν φιλίαν διετήρησεν· οὔτε γραμματικὴν ἀνέγνω, διδάσκειν δὲ ἐπιχειρεῖ.

§ 419. Οἱ συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι συνδέουσιν ὁμοειδῆ κατ' ἔννοιαν· διὸ συνδέουσιν οὐ μόνον ὁμοειδῆ μέρη λόγου· οἷον, Σωκράτης καὶ Πλάτων γράφουσι, χρήματα καὶ στρατιώτας πέμπει, ἐγὼ καὶ σὺ περιπατοῦμεν, Σωκράτης διαλέγεται καὶ περιπατεῖ, νῦν καὶ αἰεὶ· ἀλλὰ καὶ ἑτεροειδῆ, ὅταν εἶνε τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἥγουν ὄνομα μετὰ ἀναφορικῆς μετοχῆς ἢ ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμφάτου ἢ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, καὶ ἐπίθετον ἢ ἐπίρρημα μετὰ μετοχῆς ἢ ἐμπροθέτου τινός, καὶ ἐμπρόθετον μετὰ μετοχῆς· οἷον, τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἄλλως ἔχουσιν, ἢ δειλίᾳ καὶ τὸ δεδιέναι· προδότας τῆς πατρίδος ποιεῖ, ἐγὼ καὶ ὅστις βούλεται, κοινὴν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἐπαμύνουσιν· διετέλεσαν παρέχοντες, εὐδαιμόνως καὶ ἡσυχος ζῆ, ἀφόβως καὶ μετὰ παρρησίας λαλεῖ, διὰ τὸ φιλεῖν καὶ μεγάλως ἐλπίδας ἔχων, ἅμα τῷ τειχισμῷ καὶ ἄρος ἀρχομένου ναῦς ἔπεμψεν. Ἔτι δὲ μετοχῇ μεθ' ὀλοκλήρου προτάσεως· οἷον, τῆς ὥρας νοσηρᾶς οὔσης (καὶ) τὸ χωρίον ἐλῶδες ἦν.

§ 420. Εἰς τὴν συμπλεκτικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κλιμακωτὴ καλουμένη σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τῶν οὐ μόνον—ἀλλὰ καί, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ προστεθῇ τι μεῖζον εἰς ἑλαττον, ἢ τοῦναντίον ἑλαττόν τι εἰς μεῖζον· οἷον, οὐ σοὶ μόνον λοιδορῆσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοί, Ναυσικύδης οὐ μόνον ἐχυτὸν καὶ οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὅς πολλὰς.

Σημ. Ὁ μετὰ τὸν ἀλλὰ καὶ εἶνε προσθετικός, ὅστις, ὡσάκις τὸ ἐπιφερόμενον εἶνε τὸ ἐπικρατέστερον ἢ τὸ ἐξαιρέτον, παραλείπεται· οἷον, οὐ μόνον ἰδιώτης, ἀλλὰ βασιλεὺς ἐπιθυμήσειεν ἂν τούτου.

§ 421. Ἀντὶ τοῦ οὐ μόνον τίθεται πολλάκις ἐπὶ μὲν καταφατικῆς ἐννοίας τὸ οὐχ ὅτι· οἷον, οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ=οὐ μόνον ὁ Κρίτων ἡσύ-

χαίεν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ—καὶ ὁ Κρίτων καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἡσύχαζον. Ἐπὶ δὲ ἀποφατικῆς τίθεται τὸ οὐχ ὅπως οἶον, ἡ δὲ γῆ οὐχ ὅπως καρπὸν ἤνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐκ τῶν φρεσάτων ἐπέλιπε=οὐ μόνον ἡ γῆ οὐκ ἔδωκε καρπὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐπέλιπεν=οὔτε ἡ γῆ ἔδωκε καρπὸν, οὔτε τὸ ὕδωρ τῶν φρεσάτων ἦν.

Σημ. Ἀντὶ τοῦ οὐχ ὅτι τίθεται καὶ τὸ οὐχ ὅσον ἢ τὸ οὐχ οἶον (ὅπερ λαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ οὐχ ὅπως), ἀλλὰ πολὺ σπανίως οἶον, οἱ δὲ οὐχ ὅσον οὐκ ἡμύναντο, ἀλλ' οὐδὲ ἐσώθησαν· οὐχ οἶον ὠφελεῖν δύναται· ἂν τοὺς φίλους, ἀλλ' οὐδ' αὐτοὺς σώζειν.

§ 422. Ἀντὶ τῶν οὐ μόνον, οὐχ ὅτι, οὐχ ὅπως τίθενται τὸ μὴ μόνον, μὴ ὅτι, μὴ ὅπως, ὅταν ἡ φύσις τῆς συντάξεως ἀπαιτῇ τὸ μὴ καὶ οὐχὶ τὸ οὐ· οἶον, ἀποδέχου τῶν ἐταίρων μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντες, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας· μὴ ὅτι θεός, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας· μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 423. Ἐὰν δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀρθῶσιν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων αἱ ἔννοιαι, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἐπαναλαμβάνεται τὸ οὐ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τίθεται μετὰ τὸν ἀλλὰ ὁ οὐδὲ ἀντὶ τοῦ καί· οἶον, οὐ μόνον γράμματα οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐδὲ νεῖν ἐπίσταται· οἱ δὲ οὐχ ὅσον οὐκ ἡμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν· οὐκ ἂν ἡμεῖς ἐργαζοίμεθα μὴ ὅτι τὴν τούτων, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἡμετέραν. Δὲν ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ οὐ ἐν τῇ πρώτῃ προτάσει, ὅταν τὸ ῥῆμα αὐτῆς εἶνε ἀρνητικὸν ἢ ὅταν αὕτη φέρεται διὰ τῶν ἀρνητικῆν ἔννοιαν ἐχόντων οὐχ ὅπως, μὴ ὅπως, οὐχ οἶον (§ 421)· οἶον, οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἀπεστερήμην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔζων (Δημ.). οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ δουλείας μετοίας ἡξιώθημεν τυχεῖν (Ἰσχυρ.)=οὐ μόνον οὐ· μὴ ὅπως ὀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδὲ ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθε.

§ 424. Ὅταν μετ' ἀποφατικὴν πρᾶξιν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπενεχθῇ καὶ ἑτέρα ἀποφατικὴ δυσκολωτέρα καὶ ἐπιπονωτέρα τῆς πρώτης, φέρεται αὕτη διὰ τοῦ μὴ ὅτι ἢ οὐχ ὅπως, ἅπερ τότε

ισοδυναμοῦσι τῷ πολλῷ μᾶλλον· οἷον, διὰ χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μὴ ὅτι ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἀνδρας δυνατὸν ἦν—οὐδὲ νὰ πλεύσωσιν ἦτο δυνατόν, πολλῷ δὲ μᾶλλον νὰ σηκώνωσι τοὺς νεκρούς· οὐδὲ ἵσταναι χαμαί, οὐχ ὅπως βαδίζειν ἡδύνατο.

Β'. Διαzeugτικαὶ προτάσεις.

§ 425. Αἱ διαzeugτικαὶ προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν διαzeugτικῶν συνδέσμων ἢ—ἢ, ἦτοι—ἢ, εἴτε—εἴτε, ἐάντε—ἐάντε, ἄντε—ἄντε, ἦντε—ἦντε· σημαίνουν δὲ διαzeugεῖν (χωρισμὸν) δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν¹. διὸ μεταχειρίζομεθα αὐτάς, ὅταν θέλωμεν ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν νὰ θέσωμεν μίαν καὶ νὰ ἄρωμεν τὰς λοιπὰς· οἷον, ἢ ζῶῃ ἢ θάνατος, εἰς ἀρχὸς ἀνὴρ ἔστω ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς.

§ 426. Ἡ διαzeugεῖς εἶνε τριῶν εἰδῶν, κυρία διαzeugεῖς, παραδιαzeugεῖς καὶ ὑποδιαzeugεῖς· καὶ κυρία μὲν διαzeugεῖς λέγεται, ὅταν αἱ διαzeugνύμεναι ἔννοιαι, δύο οὖσαι, εἶνε οὕτω φύσει ἐναντίαι, ὥστε, τεθείσης ἀορίστως τῆς μιᾶς, αἴρεται ἡ ἑτέρα· οἷον, ἢ φῶς ἢ σκότος, ἢ ζῶῃ ἢ θάνατος. Παραδιαzeugεῖς δέ, ὅταν αἱ διαzeugνύμεναι ἔννοιαι, δύο ἢ περισσότεραι οὖσαι, δὲν εἶνε μὲν φύσει ἐναντίαι, ἀλλ' αἱ περιστάσεις εἶνε τοιαῦται, ὥστε, τεθείσης τῆς μιᾶς ἀορίστως, αἴρονται αἱ λοιπαὶ πᾶσαι· οἷον, εἰς τις ἀρχὸς ἀνὴρ ἔστω ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεύς. Ὑποδιαzeugεῖς δέ, ὅταν ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων πραγμάτων αἰτῇ μὲν τὸ ὑποκείμενον ἓν, ὑποδεικνύῃ ὅμως ὅτι δέχεται καὶ τὰ λοιπά, ἐὰν τῷ δοθῶσιν· οἷον, δός μοι χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ τι τῶν τιμίων.

§ 427. Ὁ ἢ τίθεται δις ἢ πολλάκις κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ λόγου, ἀλλὰ ὁ πρῶτος δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, ὅταν δὲν ἀπαιτῇται ἔμφασις· οἷον, δός μοι χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ τι τῶν πολυτίμων. Τὰς ἄλλας δὲ σημασίας τούτου ζητεῖ ἐν τῷ περὶ μαρίων.

¹ Οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοὶ ἔλεγον «οἱ διαzeugτικοὶ σύνδεσμοι διαzeugνοῦσι μὲν τὰς ἐννοίας, συνδέουσι δὲ τὰς προτάσεις».

§ 428. Ὁ ἦτοι προτάσσεται τοῦ ἦ, καὶ τίθεται, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξαρθῇ τὸ πρῶτον τῶν διαζευγνυμένων μερῶν· οἶον, ἦτοι ἀγαθός ἢ φεῦλος. Σπανιώτατα δὲ καὶ μόνον παρὰ ποιηταῖς χάριν τοῦ μέτρου εὐρηται καὶ ἐπιφερόμενος (ἦ—ἦτοι). Τὰς ἄλλας δὲ σημεσίους τούτου ζῆται ἐν τῷ περὶ μορίων.

§ 429. Οἱ σύνδεσμοι εἴτε—εἴτε, εἰάντε—εἰάντε, ἄντε—ἄντε, ἦντε—ἦντε τίθενται, ὅταν ἡ ἐκλογή τῶν διαζευγνυμένων θεωρῇται ἀδιάφορος, καὶ αἱ ἔννοιαι εἶνε ὑποθετικαί· συντάσσονται δὲ ὁ μὲν εἴτε μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἢ καὶ ὑποτακτικῆς (ἐπὶ διαπορήσεως) (ἔτι δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς) οἱ δὲ λοιποὶ μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 212, δ'). οἶον, εἴτε εὐγενὴς πέφυκας, εἴτε ἐσθλὼν κακῇ· εἴτε ἐκ φύσεως μνήμονες εἶεν οἱ παῖδες, εἴτε καὶ τοῦναντίον ἐπιλήσμονες· ἐδουλεύαντο εἴτε κατὰ καὶ σωσι τοὺς ἄνδρας, εἴτ' ἄλλο τι χρήσονται (εἴτ' ἄρα καὶ χρῆσιμόν τι νομίζων αὐτὸν εἶναι, εἴτε καὶ ἀσφαλέστερον οὕτως ἡγούμενος). Καὶ μετὰ τοῦ οὖν· οἶον, εἴτ' οὖν ἀληθές, εἴτ' οὖν καὶ ψευδές· ἐάντε βούλῃ, ἐάντε μὴ· ἄντε ἄρχων, ἄντε ἰδιώτης ὢν τυγχάνῃ· ἦντε πρὸς ἔω, ἦντε πρὸς ἐσπέραν, ἦντε πρὸς ἄρκτον, ἦντε πρὸς μεσημβρίαν ἄρζεται πορεύεσθαι. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τοῦ κἄν(τε)—κἂν(τε)· οἶον, κἂν ῥῆγμα ἢ κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι.

Σημ. Μετὰ τὸν εἴτε τίθεται ἐνίοτε ὁ ἦ ἀντὶ τοῦ δευτέρου εἴτε· οἶον, εἴτε Λυσίας ἢ τις ἄλλος πώποτε ἔγραψεν.

Γ'. Ἀντιθετικά ἢ ἐναντιωματικά προτάσεις.

§ 430. Αἱ ἀντιθετικά ἢ ἐναντιωματικά προτάσεις εἶνε ὁμοταγεῖς καὶ συνδέονται ἐξωτερικῶς διὰ τῶν ἀντιθετικῶν ἢ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων, μὲν—δέ, μὲν—ἀλλά, μὲν—ὅμως, μὲν—ἀλλ' ὅμως, μὲν—ὅμως δέ, μὲν—μὲν τοι (γε), μὲν—μὴν, μὲν—γέ μὴν· σημαίνουσι δὲ ἀντίθεσιν ἢ ἐναντίωσιν δύο ἢ περισσοτέρων ἐννοιῶν· οἶον, ὁ μὲν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά· Τυδεὺς μικρὸς μὲν ἦν δέμας, ἀλλὰ μαχητής· ἡ φύσις βούλεται μὲν, οὐ μὲν τοι δύναται· πάνυ μὲν οὐκ ἤθελεν, ὅμως δ' ἠναγκάσθη ὁμολογῆσαι· καλὸν μὲν ἔργον ἐπιχειροῦσι ποιεῖν, οὐ μὴν

περὶ τὸ κράτιστον τῆς φιλοσοφίας διατρίβουσιν* πρόσθεν μὲν, νῦν γέ μῃν.

Σημ. Οἱ ἀντιθετικοὶ καὶ ἐναντιωματικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο μερῶν, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον καλεῖται ἔνδοσις καὶ οἱ σύνδεσμοι αὐτοῦ ἐνδοτικοί, τὸ δὲ δεύτερον ἀντίθεσις ἢ ἐναντίωσις καὶ οἱ σύνδεσμοι αὐτοῦ ἀντιθετικοὶ ἢ ἐναντιωματικοί· καὶ ἐνδοτικοὶ μὲν σύνδεσμοι εἶνε ὁ μὲν, ἀντιθετικοὶ δὲ ἢ ἐναντιωματικοί, ὁ δέ, ἀλλά, ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ὅμως δέ, μέντοι (γε), γέ μῃν, μῃν.

§ 431. Ἡ ἀντίθεσις λοιπὸν γίνεται διὰ τοῦ μέν, προηγουμένου καὶ τοῦ δέ, ἐπιφερομένου ἅπκῃ ἢ πολλᾷκις κατὰ τὴν χρείαν τοῦ λόγου ἐπὶ μετρίας ἀντιθέσεως, ἐπὶ δὲ ἰσχυρᾷ ἐπιφέρεται ὁ ἀλλά, ὅμως, ἀλλ' ὅμως, ὅμως δέ, μέντοι, μῃν, γέ μῃν, οὐ μῃν, οὐ μῃν ἀλλά.

Σημ. α. Οἱ σύνδεσμοι μὲν—δὲ τίθενται ἐνίοτε οὐχὶ εἰς ἀντίθεσιν, ἀλλὰ πρὸς ἀπλὴν διάκρισιν τῶν ἐννοιῶν· οἶον, Δαρεῖου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κύρος. Πάντοτε δὲ ἀπλὴν διάκρισιν σημεινοῦσιν, ὅταν ὁ δὲ ἐπαναλαμβάνηται πολλᾷκις· οἶον, Ἡρακλῆς ἔλαβε παρ' ἐμοῦ μὲν ζῆφος, παρὰ δ' Ἡφαίστου θώρακα χαλκοῦν, παρὰ δ' Ἀθηναῖς πέπλον.

Σημ. β. Ἐάν δὲ εἶνε ἀνάγκη νὰ συνθεθῶσιν ἀντιθετικῶς δύο ἀναφορικοὶ ἢ χρονικοὶ λόγοι, ἔχοντες ἐπιφερόμενα καὶ τὰ ἑαυτῶν δεικτικά, εἰς ἀμφοτέρας μὲν τὰς προτάσεις τοῦ πρώτου ἀναφορικοῦ λόγου τίθεται ὁ μὲν εἰς ἀμφοτέρας δὲ τὰς τοῦ δευτέρου τίθεται ὁ δέ· οἶον, ὅσα μὲν ἕκαστα ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μὲν ἐστὶν ἐμοί· ὅσα δέ σοι, τοιαῦτα δέ σοι· θεῖον ἂν εἶην εἰργασμένος, εἰ, ὅτε μὲν με οἱ ἄρχοντες ἔταπτον, τότε μὲν, οὐ ἐκεῖνοι ἔταπτον, ἔμενον· τοῦ θεοῦ δὲ τάττοντος (=ὅτε ὁ θεὸς ἔταπτεν), ἐνταῦθα δὲ φοβηθεὶς θάνατον, λείποιμι τὴν τάξιν. Ἐάν ὅμως ἐλλείπη ἓν τῶν δεικτικῶν, συνελλείπει καὶ ὁ σύνδεσμος αὐτοῦ· οἶον, ἂ μὲν γὰρ αὐτονόμους ἀφίησι τὰς νήσους, πάσαι λείλυνται· ἂ δὲ αἰσχύνην φέρει ἡμῖν, ταῦτα δὲ καὶ κατὰ χώραν μένει.

§ 432. Ὁ μὲν τίθεται ἐνίοτε καὶ ἄνευ τοῦ δέ καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ οὖν (=μὲν οὖν) ἢ, ὅταν μετὰ τὸ πρῶτον μὲν, ἐπιφέρεται τὸ εἶτα ἢ ἔπειτα, διότι ταῦτα συνήθως τίθενται ἄνευ τοῦ δέ· οἶον, αἰσχυνηθεῖν γὰρ ἂν, εἰ τῶν μὲν ἄλλων μηδὲ τοὺς θεοὺς ἀνικαμартήτους εἶναι νομίζοντων, αὐτὸς τολμῶν λέγειν, ὡς οὐδὲν πώποτε πεπλημμελήκαμεν· πρῶτον μὲν οὖν εὐσέβει τὰ

περὶ τοὺς θεοὺς· πρῶτον σκεπτέον τοῦτο, εἴτα ἢ ἔπειτα ἐκείνου. Καὶ τούναντίον τίθεται ὁ δέ, ἄνευ τοῦ μέν, ὅταν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου εὐκόλως ἐννοῇται, ἢ ὅταν εἴνε μεταβατικός ἢ προσθετικός· οἷον, ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων = σὺ μὲν ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων· βούλομαι δὲ εἰπεῖν. Ἐνίοτε δὲ ἐλλείπει καὶ ὁλόκληρον τὸ ἐν μέρος τοῦ ἀντιθετικοῦ λόγου· οἷον, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα = ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, ἔτεροι δὲ ἴσως ἴσασιν.

Σημ. Τὰς ἄλλας σημασίας τῶν ἀντιθετικῶν καὶ ἐναντιωματικῶν συνδέσμων ζητεῖ ἐν τῷ περὶ μορίων.

§ 433. Εἰς τὴν ἀντιθετικὴν σύνδεσιν ὑπάγεται καὶ ἡ κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν σύνδεσις, ἣτις γίνεται διὰ τοῦ οὐ—ἀλλά, μὴ—ἀλλά, ὅταν εἴνε ἀνάγκη ἐκ δύο ἐννοιῶν ν' ἀρθῇ ἡ πρώτη καὶ νὰ τεθῇ ἡ δευτέρα· καὶ αἰρεται μὲν ἡ ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ, τίθεται δὲ ἡ ἔχουσα τὸν ἀλλά, ὅστις διὰ τοῦτο ἐνταῦθα καλεῖται θετικός· οἷον, μέτρον δὲ αὐτοῦ οὐχὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν· ἀγάπα μὴ τὴν ὑπερβάλλουσαν κτῆσιν, ἀλλὰ τὴν μετρίαν ἀπολαυσιν.

Σημ. Ὅθεν ἡ μὲν ἔχουσα τὸ οὐ ἢ τὸ μὴ πρότασις λέγεται ἄρσις καὶ προηγείται· ἡ δὲ ἔχουσα τὸν ἀλλά, θέσις καὶ ἐπιφέρεται· πολλάκις ὅμως προηγείται ἡ θέσις καὶ νὰ ἐπιφέρεται ἡ ἄρσις· ἀλλὰ τότε ὁ ἀλλὰ μεταφέρεται εἰς τὴν ἄρσιν, τιθέμενος πρὸ τοῦ οὐ ἢ τοῦ μὴ (= ἀλλ' οὐ, ἀλλὰ μὴ), καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ καὶ (= καὶ οὐ καὶ μὴ)· οἷον, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐνίκησαν = οὐ διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ διὰ ἀρετὴν ἐνίκησαν = οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν καὶ οὐ διὰ τὴν τύχην ἐνίκησαν· εἶναι βούλου τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής = μὴ καλλωπιστής, ἀλλὰ φιλόκαλος = φιλόκαλος καὶ μὴ καλλωπιστής.

Δ'. Συμπερασματικαὶ προτάσεις.

§ 434. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων, ὧν, τοίνυν ἄρα, ὥστε, κλπ.· σημαίνουσι δὲ συμπέρασμα προηγουμένων σκέψεων ἢ συνέπειαν προηγουμένων πράξεων· διὸ οἱ συμπερασματικοὶ ἢ συλλογιστικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο μερῶν, τῶν

ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον περιέχει τὰς ἐνεργηθείσας πράξεις, τὸ δὲ δευτέρον τὸ συμπέρασμα (τὴν ἀκολουθίαν) καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται συμπερασματικὴ ἢ συλλογιστικὴ πρότασις· οἷον, ἀναρχία ἂν καὶ ἀταξία ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι· δεῖ οὖν πολὺ τοὺς ἀρχοντας ἐπιμελεστέρους εἶναι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν· εἴ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί· ἀλλὰ μὴν εἰσι βωμοί, ἀρχαὶ καὶ θεοί· ταχὺ δὲ τὰ ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ὁ Κύριος ἀνηλώκει, ὥστε ὁ Ἀστυάγης οὐκ εἶχεν αὐτῷ συλλέγειν θηρία· κλπ.

Σημ. Τὰς σημασίας καὶ τὴν σύνταξιν τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων ζήτει ἐν τῷ περὶ μορίων.

Ε'. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

§ 435. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἶνε ὑποταγεῖς καὶ συνδέονται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὅτι, διότι, γάρ, κλπ.· σημαίνουσι δὲ αἷτιον αἰτιατοῦ τινος· διὸ οἱ αἰτιολογικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο προτάσεων ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἷτιον καὶ ἐκ τῆς σημαίνουσας τὸ αἰτιατόν, καὶ ἡ μὲν σημαίνουσα τὸ αἷτιον εἶνε ^{ἡ σημαίνουσα} κύρια, ἡ δὲ σημαίνουσα τὸ αἰτιατόν ^{ἡ υποτά} ὑποτάγη· καὶ ἔχει τοὺς αἰτιολογικοὺς συνδέσμους· τίθενται δὲ αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰς ὀριστικὴν (συνήθ.)· διότι, ἵνα προκύψῃ αἰτιατόν (ἀποτέλεσμα), πρέπει τὸ αἷτιον νὰ εἶνε πραγματικόν καὶ ἀληθές· οἷον, ἐπειδὴ ἐστὶ τυφλός, οὐχ' ὀρθ' μὴ λέγεταῦτα· οὐ γὰρ ἀνέξομαι, κλπ.

Σημ. Τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων ὁ μὲν ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ αἰτιολογοῦσι συνήθως τὰ κατωτέρω, ὁ δὲ γάρ, διότι καὶ καθότι τὰ ἀνωτέρω, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τὰ ἀνωτέρω καὶ τὰ κατωτέρω· ὁ δὲ ἐπεὶ καὶ ἐπειδὴ λαμβάνονται πολλάκις καὶ χρονικῶς. Τὰς δὲ ἄλλας σημασίας καὶ συντάξεις τούτων ζήτει ἐν τῷ περὶ μορίων.

Περὶ συντακτικῶν οχημάτων.

§ 436. Σχῆμα συντακτικόν ¹ λέγεται τὸ ἰδίωμα, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες γράφοντες ἢ λαλοῦντες χάριν ἐμφάσεως ἢ συντομίας παρέβαινον ἐκουσίως καὶ ἐν γνώσει τοὺς συνήθεις καὶ κοι-

¹ Λέγεται συντακτικόν πρὸς διάκρισιν τοῦ ῥητορικοῦ καὶ γραμματικοῦ σχήματος.

νοὺς κανόνες τῆς συντάξεως· διὸ διαφέρει τὸ συντακτικὸν σχῆμα τοῦ σολοικισμοῦ· καθότι τὸ μὲν σχῆμα εἶνε μὲν παράθεσις τῶν συντακτικῶν κανόνων, ἐκουσία ὅμως καὶ εὐχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὁ δὲ σολοικισμὸς εἶνε παράθεσις ἀκουσία καὶ ἀχρηστος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.¹ Εἶδη δὲ τῶν σχημάτων εἰσι κυρίως ὀκτώ, ὑφ' ἃ ὑπάρχονται ἕτερα ἐιδικώτερα σχήματα.

Α'. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν.

§ 437. Σχῆμα κατὰ σύνεσιν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ ἡ σύνταξις γίνεται κατ' ἔννοιαν καὶ οὐχὶ κατὰ λέξιν. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο, εἰς τὸ κατὰ τὸ νοούμενον ἢ σημαϊνόμενον, καὶ εἰς τὸ κατὰ τὸ συνώνυμον.

α'. Σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον ἢ κατὰ τὸ σημαϊνόμενον λέγεται, ὅταν τὰ περιληπτικὰ καὶ περιεκτικὰ ὀνόματα, ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ ὄντα, συντάσσωνται μετὰ πληθ. ῥήματος ἢ ἐπιθέτου καὶ μάλιστα μετοχῆς (§ 14, 2· § 34)· οἷον, ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο, ἡ πληθὺς ἔφρασαν, τὸ πληθὸς οἴονται, τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν, ὁ ὄχλος ἠθροίσθη θυμύζοντες, τὸ στρατεύμα ἐπορίζετο σίτον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους, φάλαγγες ἐλπόμενοι, ἡ βουλή ἡσυχίαν εἶχεν οὐκ ἀγνοοῦντες.

β'. Σχῆμα κατὰ τὸ συνώνυμον λέγεται, ὅταν τὰ ἐπίθετα ἢ αἱ μετοχαὶ δὲν τίθωνται κατὰ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος τοῦ συνώνυμου αὐτῶν· οἷον, φίλε τέκνον, ἀντὶ φίλε υἱὲ ἢ πατρί, βρέφος εἰσορῶ φέροντα τόξον, ἀντὶ πατὶδα φέροντα, τὸ μεῖράκιον ἐγένετο κελός. (Εἰς τοῦτο τὸ σχῆμα ἀνάγουσι καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου, ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις λεγόμενον, ἀντὶ νόσημα λεγόμενον· ἀλλ' οἱ νεώτεροι γραμματικοὶ θεωροῦσι τὴν μετοχὴν λεγόμενον αἰτιατικὴν ἀπόλυτον.)

§ 438. Τὸ κατὰ σύνεσιν σχῆμα ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὰ ἀναφορικὰ καὶ δεικτικὰ. οἷον, τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἱ ὥρμουν·

¹ Βαρβαρισμὸς μὲν εἶνε παράθεσις τῶν τεχνολογικῶν κανόνων, σολοικισμὸς δὲ παράθεσις τῶν συντακτικῶν· «βαρβαρισμὸς μὲν ἀμάρτημα περὶ λέξιν, σολοικισμὸς δὲ ἀμάρτημα περὶ λόγον» (Γαζής).

καὶ τὸ Ἀρκαδικόν, ὧν ἤρχε Κλεάνωρ· πλήθει, οἵπερ δικάσουσιν· λαὸν τρωϊκόν, οὗς τάφρος ἔρυκεν· πυρώσω τὰς Ἀθήνας, οἳ γε ἐμὲ ὑπῆρξαν ἄδικα ποιοῦντες (Ηοδ.). θησαυροποιδὸς ἀνὴρ, οὗς καὶ ἐπαινεῖ τὸ πλῆθος· φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτή· ὦ ψυχή, ὅς· καλοῦσι δὲ Ἰοκάστην με· τοῦτο γὰρ πκτῆρ ἔθετο=τοῦτο τὸ ὄνομα (ἐκ τοῦ καλοῦσι).

Β'. Σχῆμα Ἀττικόν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις.

§ 439. Σχῆμα Ἀττικόν ἢ Ἀττικὴ σύνταξις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἀττικῆς διαλέκτου, καθ' ὃ πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα συντάσσονται μεθ' ἐνικοῦ ῥήματος (§ 14,1)· οἷον, τὰ πράγματά ἐστι δεινά, ταῦτα εἴρηταί μοι.

§ 440. Ἐνίοτε καὶ μάλιστα ἐπὶ ἐμφύχων ἢ ἐπὶ ἐννοίας πληθούς ἢ ἐκτάσεως εὐρίσκονται πληθυντικὰ οὐδέτερα ὑποκείμενα καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς συντεταγμένα καὶ μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος· οἷον τὰ τέλη (=οἱ ἐν τέλει) τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχοντο αὐτοῖς, τὰ μειράκια κατεφρόνησαν, φανερά ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἔχνη πολλά, ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Σουενέσιος βασιλεία.

§ 441. Λέγεται ἡ σύνταξις αὕτη Ἀττικὴ, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὴν οἱ Ἀττικοί· ἀλλ' εὐρηται καὶ παρ' Ὀμήρῳ καὶ Ἰωσιν· οἷον, δοῦρα σέσηπε.

Γ'. Σχῆμα Βοιωτίον ἢ Πινδαρικόν.

(§ 442. Σχῆμα Βοιωτίον ἢ Πινδαρικόν λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ πληθυντικὰ ὑποκείμενα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους συντάσσονται μεθ' ἐνικοῦ ῥήματος· οἷον, ὕμνοι τέλλεται.

Σημ. Ὀνομάζεται δὲ Βοιωτίον τὸ σχῆμα τοῦτο, διότι μετεχειρίζοντο αὐτὸ οἱ Βοιωτοί (Αἰολεῖς)· ἀλλ' εὐρηται καὶ παρ' Ὀμήρῳ (ἐν ὕμνοις), Ἡσιόδῳ καὶ Ἡρόδοτῳ· οἷον, ξανθὴ κόμαι κατενέηθεν, τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί. Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀλλὰ συνήθως μετὰ τοῦ ἐστὶν ἢ τοῦ ἦν προτασσομένου· οἷον, ἐστὶ γὰρ ἐμοὶ καὶ βωμοί, ἦν δ' ἀμφίπλεκτοι κλίμακες.)

Δ'. Σχήμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον.

§ 443. Σχήμα καθ' ὅλον καὶ μέρος ἢ ὁμοιόπτωτον καλεῖται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ τὸ ὅλον ἐν ταῖς διαίρεσιν καὶ ἐπιμερισμοῖς ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ γενικὴν δικαιρετικὴν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ φυσικωτέρα σύνταξις, τίθεται ὁμοιοπτῶτως τοῖς μέρεσιν ἢ τῷ μέρει· οἶον, οἱ δὲ κληρον ἔσημήναντο ἕκαστος· οὐτοι μὲν ἄλλος ἄλλο λέγει. "Εκτορα δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρένας, ἀντὶ φρένας "Εκτορος, οἱ πολέμιοι οἱ μὲν ἐθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων, οἱ δὲ συνεσκευάζοντο (§ 290, β'), ἀντὶ τῶν πολέμιων οἱ μὲν, κτλ.

Σημ. Τὸ ἑκάτερος, ἕκαστος καὶ ἄλλος ἄλλο συντάσσονται ὅτε μὲν μετὰ πληθυντικοῦ ῥήματος συμφωνούντος πρὸς τὸ ὅλον, ὅτε δὲ μετὰ ἐνικοῦ συμφωνούντος πρὸς τὸ μέρος.

Ε'. Σχήμα ἐφέλξεως ἢ ἀφομοιώσεως.

§ 444. "Εφέλξις ἢ ἀφομοίωσις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ χάριν συντομίας ἢ εὐφωνίας ἢ ἐμφάσεως δύο προτάσεις ἢ λέξεις ἀνόμοιοι ἔλκονται πρὸς ἀλλήλας οὕτως, ὥστε ἡ ἢ ἡγοιμένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἐπιφερομένην, ἢ τοῦναντίον ἡ ἐπιφερομένη ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὴν τὴν ἡγοιμένην.

§ 445. Ἡ ἐφέλξις γίνεται κυρίως ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν κατὰ τρεῖς μάλιστα τρόπους, καὶ εἶνε ἰδίως τῶν Ἀττικῶν.

α. "Όταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθηται κατὰ τὴν πτώσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα, εἰς ὃ ἀποδίδονται, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας· οἶον, ἀπολαύω τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔχω, ἀντὶ ὃ ἔχω· χρῶμαι βιβλίοις οἷς ἔχω ἀντὶ ὃ ἔχω. Καὶ ἐλλείψει τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, μέμνημαι ὧν ἔπραξα=τῶν πράξεων, ὧν ἔπραξα. Καὶ ἐμπροθέτως· οἶον, εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, ἀντὶ ἀπ' ἐκείνων, ὃ ἕκαστος ἔχει. Καὶ κατὰ μετὰθεσιν τοῦ οὐσιαστικοῦ (§ 448, γ'), οἶον, ἀπολαύω ὧν ἔχω ἀγαθῶν, χρῶμαι οἷς ἔχω βιβλίοις, ἀφ' ἧς ὠμόσατε ἡμέρας. Καὶ κατ' ἀντιστροφὴν τῶν προτάσεων· οἶον, ὧν ἔχω ἀγαθῶν ἀπολαύω, οἷς ἔχω βιβλίοις χρῶμαι.

Σημ. Ἡ πρόθεσις τοῦ παραλειπομένου δεικτικοῦ μεταβαίνει εἰς τὸ ἀναφορικόν· οἶον, εἰσφέρετε ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει=εἰσφέρετε ἀπ' ἐκείνων, ἃ ἕκαστος ἔχει· ἐπαινώ σε ἐφ' οἷς λέγεις=ἐπαινώ σε ἐπ' ἐκείνοις, ἃ λέγεις. Σημειώτέον δὲ ὅτι μία καὶ ἡ αὐτὴ πρόθεσις δύναται νὰ τεθῇ καὶ εἰς τὸ δεικτικὸν καὶ ἀναφορικόν· οἶον, εἰς ὃ τις ἐκλήθη, εἰς τοῦτο καὶ μενέτω. Ἄλλ' ὅταν τὸ δεικτικὸν προτάσσηται, ἡ πρόθεσις τοῦ ἀναφορικοῦ πολλάκις παραλείπεται· οἶον, ἐπὶ ταύτης ἥσπερ νῦν ἐξουσίας μινεῖ.

§ 446. Ἰνα γείνη δὲ αὕτη ἡ ἐφελξις, πρέπει νὰ μὴ ὑπάρχη ἐγκειμένη δεικτικὴ ἀντωνυμία, καὶ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νὰ συντάσσῃται μετ' αἰτιατικῆς, τὸ δὲ ἀναφορικὸν νὰ εἶνε ἀντικείμενον καὶ νὰ προσδιορίζῃ οὐσιωδῶς τὸ ἀναφερόμενον οὐσιαστικόν.

Σημ. α'. Σπανιώτατα γίνεται ἐφελξις, ἐγκειμένης δεικτικῆς ἀντωνυμίας· οἶον, ὑπὸ γε τούτων ὧν σὺ δεσποινῶν καλεῖς σὺ κωλύομαι.

Σημ. β'. Σπανιώτατα γίνεται ἐφελξις, ὅταν τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως συντάσσῃται μετὰ δοτικῆς· οἶον, ὧν ἐντυχάνω μάλιστα ἄγαμαί σε=μάλιστα τούτων ἄγαμμί σε, οἷς ἐντυχάνω.

Σημ. γ'. Ἐνίοτε καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς οἰος (ὅσος, ἡλικίος) γίνεται ἐφελξις καὶ ὅταν τὸ ἀναφορικὸν εἶνε ὑπακείμενον ἢ κατηγορούμενον· οἶον, τοῦτο ὁμοίον ἐστὶν ᾧ ἐλέγετο=ἐκείνῳ, ὃ ἐλέγετο· ἀναλίσκουσιν οὐκ εἰς ἃ δεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς ἃ βλάβην φέρει=εἰς ταῦτα, ἃ βλάβην φέρει· καὶ ἐλείψει τοῦ εἰμι· οἶον· ἡδέως χαρίζονται οἷῳ σοι ἀνδρὶ=ἀνδρὶ τοιούτῳ, οἷος σὺ εἶ· ὁρῶ νεανίας οἷους σὺ δεδωρότας=οἷος σὺ εἶ. Καὶ ἐνάθρως καὶ ἀντιστροφῇ τῶν προτάσεων· οἶον, τοὺς οἷους ὑμεῖς μισεῖτε συκοφάντας=μισεῖτε τοὺς συκοφάντας, οἷοι ὑμεῖς ἐστέ. Καὶ ἐλείψει· τοῦ οὐσιαστικοῦ· οἶον, χαλεπὸν ἦρου καὶ οἷῳ γ' ἐμοὶ παντάπασιν ἄπορον,=καὶ παντάπασιν ἄπορον ἀνδρὶ τοιούτῳ, οἷος ἐγὼ εἰμι. Ἐνταῦθα ὑπάγονται καὶ αἱ φράσεις· ὅσαι ἡμέραι, ὅσημέραι (=καθ' ἡμέραν), ὅσοι μῆνες, ὅσα ἔτη.

β'. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν τίθηται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ γένος καὶ ἀριθμὸν τοῦ ἀναφερομένου οὐσιαστικοῦ· οἶον, Στυγὸς ὕδωρ, θς μέγιστος ὄρκος· πόλεις εἰσὶν ἐκείναι, οὗς φωλεοὺς εἶναι νομίζεις· τὸν οὐρανόν, οὗς πόλους καλοῦσιν· λόγοι εἰσὶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν· παρέστη φόβος, ἣν αἰδῶ εἶπαμεν.

§ 447. Γίνεται δὲ ἡ τοιαύτη ἐφελξις, ὅταν τὸ μὲν ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως εἶνε ἐκ τῶν δεχομένων κατηγορουμένον

(εἶναι, γίγνεσθαι, καλεῖσθαι, ὀνομάζεσθαι, κλπ.), τὸ δὲ ἀναφορικὸν εἶναι ὑποκείμενον ἢ ἀντικείμενον, τὸ δὲ κατηγορούμενον αὐτῆς εἶναι οὐσιαστικὸν καὶ ἐπιφέρεται.

§ 448. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐφέλξεως γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ὡς, κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἑλλήσιν ἐγένετο, ἀντὶ οὗτος (ὁ πόλεμος) ἐγένετο κίνησις μεγίστη· ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τεῖχη, ἀντὶ αὐτῶν (αἱ πόλεις) ἦσαν δύο τεῖχη, κλπ..

γ'. Ὅταν τὸ ἀναφορικὸν ἔλκον τὸ ἀναφερόμενον μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πρότασιν καὶ πτώσιν ὡς, οὗτός ἐστιν ὃν εἶδες ἄνδρα=οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ὃν εἶδες. Καὶ κατ' ἀντιστροφὴν τῶν προτάσεων ὡς, ὃν εἶδες ἄνδρα οὗτός ἐστι· Μελέαγρος τὰς τιμὰς ὥς ἔλαβε φανεράι=αἱ τιμαί, ὥς ὁ Μελέαγρος ἔλαβε φανεράι· τὴν οὐσίαν ἣν κατέλιπε τῷ υἱεῖ οὐ πλείονος ἀξία ἐστίν=ἡ οὐσία, ἣν κατέλιπε τῷ υἱεῖ, οὐ πλείονος ἀξία ἐστί.

Σημ. Ἐπὶ ταύτης τῆς περιστάσεως τὸ ἄρθρον τοῦ οὐσιαστικοῦ ἐν τῇ ἐφέλξει παραλείπεται ἀλλὰ μόνον, ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν τίθεται μετὰ τὸ ἀναφορικὸν (ὅρα τὰ ἄνω παραδείγματα).

§ 449. Ἡ ἐφελξις αὕτη γίνεται συνήθως ἐν τῇ φράσει, οὐδεὶς ἐστίν ὅστις οὐ ὡς, Γοργίας οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀπεκρίνατο=οὐδεὶς ἦν, ὅτῳ Γοργίας οὐκ ἀπεκρίνατο· οὐδένα κίνδυνον ὃν τινα οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι=οὐδεὶς κίνδυνός ἐστιν, ὅντινα οὐχ ὑπέμειναν· οὐκ ἐστίν ἥντινα οὐκ ἤρξεν ἀρχήν. Ἐνταῦθα ἀνέχονται καὶ αἱ φράσεις, θαυμαστός ὅσος, ὑπερφυῖς ὅσος, θαυμασίως ὡς, ὑπερφυῖς ὡς.

§ 450. Ἐφελξις εἶναι καὶ ὅταν τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν, ἣν ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτῶσιν, ἣν ἀπαιτεῖ ἡ μετοχὴ αὐτῆς ὡς, τεῖχος, ὃ ποτε Ἀχαρῆνες τειχισάμενοι, κοινῇ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο· νῦν σοι φράσω πρᾶγμα, ὃ σὺ μαθὼν, ἀνὴρ ἔσσι (Ἀριστ.)· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφορικῶν μορίων ὡς, ἀκολούθησον ἐνταῦθα, ὅποι ἀφικόμενος, εὐδαιμονήσεις.

Σημ. Ἐάν τὸ αὐτὸ ἀναφορικὸν ἀποδίδωται εἰς πολλὰ ῥήματα, τίθεται μόνον εἰς τὸ πρῶτον, καὶ ἐννοεῖται εἰς τὰ λοιπὰ καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ

ἕκαστον αὐτῶν οἶον, Ἀριαῖος, ὃν ἡμεῖς ἐθέλομεν βασιλεῖα καθιστάναι καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστά, οὗτος ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν πειράται, ἀντί καὶ ὃ ἐδώκαμεν καὶ παρ' οὗ ἐλάβομεν.

§ 451. Ἐφελξίς γίνεται καὶ εἰς τὰ ἀναφορικὰ ἐπιρρήματα καὶ μάλιστα εἰς τὰ εἰς *θεῖν* οἶον, βῆναι ἐκεῖθεν, ὅθεν περ ἦκει = ἐκεῖσε, ὅθεν. Καὶ ἐλλείψει τοῦ δεικτικοῦ οἶον, οἱ Ἀθηναῖοι διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας = ἐκεῖθεν, ὅπου. Ἐντεῦθεν προῆλθον καὶ τὰ συνεπτυγμένην ἔννοιαν ἔχοντα, οἶον, τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἤζοντα = τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρο ἤζοντα, κλπ..

Σημ. Πολλὰκις ἀντὶ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας τίθενται τὰ τοπικὰ ἢ χρονικὰ ἐπιρρήματα οἶον, καὶ εἶδον τὰς σκηνάς, οὗ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον, ἀντὶ ἐν αἷς ἐν τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἡ ὁρμή ἔσται, ὅθεν καὶ ἐκεῖνος ἐμὲ ἐδείξατο γυνήν, ἀντὶ ἐξ οὗ οὐ τὴν αὐτὴν ἔχων διάνοιαν καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἡλικίαν, ὅτε ἔγραφον (Ἰσκρ), ἀντὶ ἐν ἧ.

§ 452. Ἐφελξίς γίνεται καὶ εἰς τὰς πρκαβολικὰς προτάσεις, δυνάμει τῆς ὁποίας αὐταὶ ἀφομοιοῦνται πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν οἶον, οἶμαι τοὺς νεωτέρους πυνθάνεσθαι, ὥσπερ καὶ ἐμέ, ἀντὶ ὥσπερ καὶ ἐγὼ πυνθάνομαι. Ἀστυάγης τῷ Κύρῳ ἤδετο, οὐ δυναμένῳ σιγᾶν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὥσπερ σκύλακι γενναίῳ ἀνακλάζοντι, ὁπότε πλησιάζει θηρίῳ = ὥσπερ σκύλαξ γενναῖος ἀνακλάζει.

§ 453. Ἡ ἐφελξίς ἐπενεργεῖ καὶ εἰς τὸ ῥῆμα

α'. Ὅταν τὸ συνδετικὸν ῥῆμα συμφωνῇ πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ὑποκειμένον (§ 15) οἶον, οὗτοι (οἱ σοφισταὶ) φκνερά ἐστι λῶβη τε καὶ διαφθορά τῶν συγγιγνομένων ὑπόλοιπόν ἐστιν οἱ στρατηγοὶ αἱ Θῆβαι Αἴγυπτος ἐκαλεῖτο οἱ ἀντιλέγοντες ὄχλος καὶ βασικανία κατεφάνετο οἱ Ἀθηναῖοι ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον ἐννέα ὁδοὶ ἐκκλοῦντο.

β'. Ὅταν ἐπὶ τῶν συνθέτων προτάσεων, πολλῶν ὄντων τῶν ὑποκειμένων, τὸ ῥῆμα τίθεται ἐνικῶς κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον ἢ πλησιέστερον (§ 21) οἶον, ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ στρατόπεδον οἱ παῖδες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει

ἐστρατήγει τῶν νεῶν Ἀριστεύς καὶ Καλλικράτης καὶ Τιμάνωρ·
 Αἴγυπτος καὶ Κύπρος ἀφίστηκεν.

§ 454. Εἰς τὴν ἐφελξιν ὑπάγουσιν οἱ γραμματικοὶ καὶ τὰ
 ἐξῆς σχήματα.

α. Τὸ τῆς ὑπαλλογῆς, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον ἀντὶ νὰ συμφωνῇ
 πρὸς τὸ οὐσιαστικόν, εἰς ὃ φυσικῶς ἀνήκει, συμφωνεῖ πρὸς ἄλλο,
 εἰς ὃ δὲν ἀνήκει φυσικῶς· οἶον, λευκοπῆχεις κτύπους χειροῖν,
 ἀντὶ κτύπους λευκοπηχέοιν χειροῖν.

β. Τὸ σχῆμα τῆς μεταθέσεως, καθ' ὃ λέξεις τις χάριν εὐφωνίας
 ἢ ἐμφάσεως μετατοπεῖται ἀπὸ τῆς οἰκείας θέσεως εἰς ἄλλην μὴ
 οἰκείαν· οἶον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἐχθιστοὶ εἰσι. Καρχηδό-
 νιοι Ῥωμαίοις, ἀντὶ, πάντες γὰρ Καρχηδόνιοι πάντων ἐχθιστοὶ
 εἰσι πᾶσι Ῥωμαίοις, ἐν ἄλλοτε ἄλλη—ἐν ἄλλῃ ἄλλοτε.

§ 455. Εἰς τὴν μετάθεσιν ὑπάγονται·

1) Ἡ πρόληψις, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον ὑποταγοῦς προτά-
 σεως μετατίθεται εἰς τὴν κυρίαν εἰς τόπον ἀντικειμένου· οἶον, λέ-
 γουσι δ' ἡμεῖς, ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν, ἀντὶ λέγουσιν, ὡς ἡμεῖς·
 καὶ μοι τὸν υἱὸν εἶπέ, εἰ μεμάρθηκε τὴν τέχνην, ἀντὶ καὶ μοι
 εἶπέ, εἰ ὁ υἱὸς μεμάρθηκε τὴν τέχνην.

2) Τὸ ὑπερβατόν, καθ' ὃ λέξεις τις διαχωρίζεται διὰ παρεν-
 θέσεως ἄλλης ἀπ' ἐκείνης πρὸς ἣν ἀποδίδονται· οἶον, τὴν τοῦ ἀ-
 γαθοῦ εἰκόνα ἤθους, ἀντὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ ἤθους.

3) Τὸ χιαστόν, καθ' ὃ δύο ἐπιφερόμεναι λέξεις ἢ προτάσεις
 ἀποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίθετον τάξιν, ὥστε ἡ
 ἀνταπόδοσις αὐτῶν παρίσταιται τὸ σχῆμα τοῦ Χ· οἶον, οἱ τὴν
 φροντίδα ἔχοντες, οἰμωγὴ τε καὶ εὐχολὴ ὀλλύντων καὶ ὀλλυ-
 μένων·

Οἱ Χ τὴν
 φροντίδα Χ ἔχοντες·

οἰμωγὴ Χ εὐχολὴ
 ὀλλύντων Χ ὀλλυμένων.

4) Κύκλος, καθ' ὃν πλείονες τῶν δύο λέξεων ἢ προτάσεων ἀ-
 ποδίδονται εἰς τὰς ἡγουμένας κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ὥστε ἡ
 πρώτη τῶν ἐπιφερομένων ἀποδίδεται εἰς τὴν ἐσχάτην τῶν ἡγου-
 ἐνων καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς· οἶον, ὃ τὰ τῆς πόλεως πράγματα

§ 457. Εἶδη πλεονασμοῦ εἰσι·

α'. Τὸ ἐκ παραλλήλου, καθ' ὃ μία καὶ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ἀντιφατικῶν λέξεων ἐκφερομένων, τῆς μὲν καταφατικῶς, τῆς δὲ ἀποφατικῶς· οἶον, γνωστὰ καὶ ἀγνωστὰ, ἐκὼν καὶ οὐκ ἄκων, μέγιστον καὶ οὐχ ἥκιστα ἔδωκεν ὁ παιανισμός, οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ μάλιστα, κλπ.

β'. Τὸ ἐν διὰ δυοῖν, καθ' ὃ τὸ ἐπίθετον οὐσιαστικοῦ τινος μεταβάλλεται εἰς τὸ σύστοιχον οὐσιαστικόν καὶ συνδέεται διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων· οἶον, χρυσὸν καὶ φιάλας, ἀντὶ χρυσᾶς φιάλας, ἐσθ' ἥτι τε καὶ χρυσῷ, ἀντὶ ἐσθ' ἥτι χρυσῇ, στεφάνοις ἵπποις τε, ἀντὶ ἵππικοῖς στεφάνοις, κλπ.

Ζ'. Σχῆμα ἐλλείψεως.

§ 458. Ἐλλειψις λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι λαλοῦντες ἢ γράφοντες πρὸς ἐλείπον λέξεις τινὰς ἢ προτάσεις, ὅταν ἡδύναντο νὰ ἐννοῶνται ἢ ἔξωθεν, ἢ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω, ὡς παλλαχοῦ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰδομεν· οἶον, γράφω (ἐγώ), φασιν (οἱ ἄνθρωποι), ἐστεφάνωσαν Θεμιστοκλέα, ἡρίστευσε γὰρ (Θεμιστοκλῆς), Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου (υἱός), κοιμᾶται βαθὺν (ὑπνον), ὑποτέραν τραπῶ (ὁδόν), μετέβησαν εἰς τὴν Φιλίππου (χώρην), μείναντες ἐν ταῖς ἐαυτῶν (πατρίσιν), ἄραντες (τὴν ἀγκυραν) ἔπλεον, μὴ ληφθῆς (ὄρα), κλπ.

§ 459. Σημειώσεως δὲ ἄξια ἐνταῦθα εἶνε, ὅτι μετὰ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὃ) παραλείπεται τὸ δεικτικόν (τοῦτο) μετὰ τοῦ ἐστίν· οἶον, καὶ ὃ μάλιστα ἡνίασέ με, ὅτι καὶ ὠνείδιζεν ἐμέ=ὃ μάλιστα ἡνίασέ με, ἔστι τοῦτο, ὅτι...

Σημ. Τοῦτο δὲ γίνεται συνήθως, ὅταν τὸ ἀναφορικόν ὃ ἔχη κατηγορούμενον ὑπερθετικόν οὐδέτερον, καὶ ἐπιφέρηται συνήθως τὸ ὅτι ἢ τὸ γάρ· οἶον, ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅτι πρὸς βαρβάρους συμμαχίαν ἐποίησαντο· ὃ δὲ μέγιστον, οὐ γὰρ ἤθελεν· ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅταν γάρ· καὶ πάντων γελοιότατον, καὶ τὸν κύνα ἤγαγεν (Δουκ). Καὶ ἄνευ τοῦ ὃ, ὅταν τὸ ὑπερθετικόν εἶνε ἐναρθρὸν· οἶον, τὸ δὲ μέγιστον τῶν κακῶν, δεδιότες γὰρ διατελοῦσι· τὸ δὲ μέγιστον, πάντα ταῦτα κατειργάσατο. Ἔτι δὲ ἐπὶ τῶν λέξεων, σημεῖον, τεκμήριον, δῆλον· οἶον, σημεῖον δέ, τοῖς πονηροῖς συνουσιάζει· τεκμήριον δέ· χρήματα (γάρ) (§ 42.), κλπ.

§ 460. Ἰδιαιτέρα εἶδη τῆς ἐλλείψεως εἶνε·

α. Ἡ ἀποσιώπησις, καθ' ἣν ἀρξάμενος ἤδη ὁ λόγος διακόπτεται χάριν ῥητορικοῦ σκοποῦ καὶ μένει ἀτελής· οἷον, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν..., οὐ βούλομαι δὲ δυσχερές εἰπεῖν οὐδέν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου· μὴ σύγε, ἀλλ' ἐμοὶ πείσθητι, ἀντὶ μὴ σύγε εἶπης. Εἰς τὸ σχῆμα τῆς ἀποσιωπήσεως ὑπάγονται·

1) Τὸ ἀνταποδοτικόν, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου (§ 217)· οἷον, ἐὰν μὲν ἐκὼν πείθῃται (εὖ ἔχει), εἰ δὲ μή, ὡς ζύλον διαστρεφόμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαῖς καὶ πληγαῖς· ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, εἰ δέ κε μὴ δώσωσιν.

2) Ὁ δυνητικός λόγος, ὅταν δηλ. παραλείπεται ἡ πρότασις τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου (§ 215)· οἷον, ἔλεγον ἄν, λέγοιμι ἄν, κλπ..

β. Ἡ βραχυλογία, καθ' ἣν τὰ δυνάμενα ἄλλως νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ περισσοτέρων λέξεων ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων· εἶδη δὲ αὐτῆς εἶνε τρία.

1) Τὸ ἀπὸ κοινοῦ, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις ἀντὶ νὰ τεθῇ δις τίθεται ἅπαξ· οἷον, ἐγὼ μὲν ἰατρός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (ἰατρός)· ἐγὼ μὲν διώκω (ἀρετὴν), σὺ δὲ φεύγεις (ἀρετὴν) ἅπαν θεοῦ μοι δῶμ', ἔν' ἂν λάβῃ μ' ὕπνος=ἅπαν δῶμ'· ἐστὶ μοι δῶμ'· ἔσθι γὰρ ἐξ ἐμέο τὰ ποιούμενα ὑπὸ Μῆδων=ἔσθι γὰρ ἐξ ἐμέο ποιούμενα τὰ ὑπὸ Μῆδων ποιούμενα· χώραν ἔχετε οὐδὲν ἥττον ἡμῶν ἔντιμον =τῆς χώρας ἡμῶν (§ 57, α. σημ.).

2) Τὸ ἐξ ἀναλόγου, ὅταν ἡ αὐτὴ λέξις λαμβάνηται μὲν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ κατ' ἄλλον σχηματισμὸν καὶ τύπον· οἷον, εἰσατεφάνωσαν Θεμιστοκλέα· ἥριστευσε γὰρ (ὁ Θεμιστοκλῆς)· σὺ Ἑλλήν εἰ καὶ ἡμεῖς (ἐσμέν).

Σημ. Ἐνίοτε ἐννοεῖται λέξις ἀντίθετος ἢ ὅπως διάφορος τῆς ἐγκειμένης· οἷον, οὐχ ἅπαξ προὔτελεσπικει (ἀλλὰ πολλάκις)· εἰς βασιλεύς, ὃ ἔδωκε Κρόνου παῖς (τὴν βασιλείαν), κλπ..

3) Τὸ ζεύγμα, καθ' ὃ δύο ἢ πλείονα ὑποκειμένα ἢ ἀντικείμενα ἀποδίδονται εἰς ἓν ῥῆμα (ἢ μεταχίν), ὅπερ ἀρμόζει εἰς ἓν ἢ εἰς τινα μόνον τῶν ὑποκειμένων ἢ ἀντικειμένων, εἰς δὲ τὰ

λοιπὰ ἐννοοῦνται ἄλλα ῥήματα κατάλληλα πρὸς τὴν ἐννοίαν· οἶον, ὅψει φῶς κάλλιστον καὶ κρότον χειρῶν πολὺν (ἀκούσῃ), οἶνου πινομένου καὶ σίτου (ἐσθιομένου), ἡ μὲν (Θέτις) εἰς ἄλλα ἔλτο, Ζεὺς δὲ πρὸς δόμον (ἔβη).

Εἰς τὸ ζευγμα ὑπάρχεται καὶ τὸ σχῆμα τῆς συμπτύξεως τῶν ἐννοιῶν, καθ' ὃ πλείονες ἐννοιαί ἐκφράζονται δι' ὀλιγωτέρων λέξεων· οἶον, ἀνίστατο εἰς οἴκημα=ἀνίστατο, ἵνα πορευθεῖν εἰς οἴκημα· ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρίον ὄχυρόν = ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον, καταφυγόντες μετὰ Σουενέσιος εἰς χωρίον ὄχυρόν· παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα== παραγγέλλει ἰέναι εἰς τὰ ὄπλα· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων· οἶον, βοῆ πῦρ καὶ δικέλλας=βοῆ φέρειν αὐτῷ πῦρ καὶ δικέλλας· ἐβόα τις τῶν ξένων, βοήθεια, κλπ..

4) Τὸ ἀσύνδετον, καθ' ὃ δύο ἢ περισσότεραι λέξεις ἢ προτάσεις χάριν γοργότητος ἢ ἐμφάσεως ἢ πάθους ψυχῆς φέρονται ἀσυνδέτως· οἶον, ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τὰλλα πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο· συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον.

Σημ. Ἀσυνδέτως πάντοτε ἐκφέρονται 1) αἱ ἀποκρίσεις τῶν ἐρωτήσεων· οἶον, τίς κόπτει τὴν θύρην; ἔγωγε. 2) Αἱ ἐπεξηγήσεις καὶ αἱ παραθέσεις (§ 44—46)· οἶον, δύο θεοὺς κομίζων, Πειθῶ καὶ Βία· ἤλασεν εἰς Ταρσοῦς, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. 3) Οἱ ὅριοι καλούμενοι λόγοι ἦτοι ὅταν ὁλόκληρος λόγος τίθεται ὡς ὑποκαίμενον ἢ κατηγορούμενον ἢ ἀντικείμενον· οἶον, καὶ Χαιρεκράτης εἶπεν· ἄτοπα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

Η'. Σχῆμα ἄνακόλουθον.

§ 461. Ἀνακόλουθον σχῆμα λέγεται τὸ ἰδίωμα τῆς ἐλλ. γλώσσης, καθ' ὃ τὸ τέλος τῆς προτάσεως δὲν συμφωνεῖ συντακτικῶς πρὸς τὴν ἀρχήν. ἀλλ' ἄλλως ἀρχεται ἡ πρότασις καὶ ἄλλως τελευτᾷ· γίνεται δὲ κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, ἰδίως δὲ κατὰ τέσσαρας.

α. Ὅταν μετοχὴ ὀνομαστικῆς πτώσεως, ἐν ἀρχῇ ἢ ἐν τέλει τῆς προτάσεως τεθεῖσα, ἀποδίδωται χάριν ἐμφάσεως ἢ συντομίας εἰς ἑτεροπρόσωπον ῥήμα· οἶον, ἀποβλέψας πρὸς τὸν στόλον ἐδοξε

μοι πάγκαλος εἶναι· καὶ τοῖς Συρακοῦσιν κατὰ πληξὶς ἐγένετο, ὀρώντες.¹

β'. Ὄταν αἰτιατικὴ οὐσιαστικοῦ τινος, τεθεῖσα ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, μεταβαλλομένου χάριν ἐμφάσεως τοῦ ἀρχικοῦ εἰρημαῦ τοῦ λόγου, μένῃ ἀναπόδοτος· οἷον, μήτερά δ' εἴ' οἱ θυμὸς ἐφορμα-^{καὶ 2'} ται γαμέσθαι, ἂψ ἔτ' εἰς μέγαρον=ὅσον διὰ τὴν μητέρα, ἐὰν ^{ἀντὶ} ἡ ψυχὴ τῆς ἐπιθυμῆς νὰ ὑπανδρευθῇ, ἅς ὑπάγῃ αὕτη εἰς μέγα-^{ἐν τῇ} ρον· καὶ γὰρ τὴν Καῦνον πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὡς ἐνέπρησαν τὰς Σάρδεις, τότε σφί καὶ αὕτῃ προσεγένετο. (H' 808) καὶ 3'

Σημ. Πολλάκις ἡ αἰτιατικὴ μένει ἀναπόδοτος ἕνεκα ἀναλύσεως ἀπα-^{ἐν τῇ} ρεμφάτου (ἢ μετοχῆς), ἥγουν ἐνίοτε οἱ συγγραφεῖς ἀρχόμενοι τοῦ λόγου ἐκφέρουσιν αἰτιατικὴν, ἵν' ἀποδώσωσιν αὐτὴν ὡς ὑποκείμενον εἰς ἐπιφερό-^{ἐν τῇ} μενον ἀπαρέμφατον, ἀλλὰ προχωροῦντες καὶ οἷον ἐπιλαθόμενοι, ἀναλύ-^{ἐν τῇ} ουσιν αὐτὸ εἰς ὀρθὴν ἐγκλίσιν, ἡ δὲ προτεθεῖσα αἰτιατικὴ μένει ἀναπόδο-^{ἐν τῇ} τος· οἷον, τοὺς μὲν τοὶ Ἕλληνας τοὺς ἐν Ἀσίᾳ οἰκοῦντας, οὐδὲν πω σαφὲς λέγεται, εἰ ἦντοι=λέγεται ἔπεσθαι· δεινὸν τὸν κήρυκα εἰ μηδέποτε νο-^{ἐν τῇ} στῆσαι πάλιν=δεινὸν τὸν κήρυκα μηδέποτε νοστήσαι πάλιν.

γ'. Ὄταν ἐπὶ τῶν ἐπιμερισμῶν τὸ ὅλον ἀντὶ νὰ τεθῇ εἰς γε-^{ἐν τῇ} νικὴν τίθηται ὁμοιοπτῶτως τοῖς μέρεσιν (§ 290 β'). οἷον, ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν κατε-^{ἐν τῇ} λύθησαν, οἱ δὲ... θαυμάζονται· οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκε-^{ἐν τῇ} σαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν· ἄνδρας τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν· οὗτοι γονέων (ἔφη) τῶν αὐτῶν ἀμφοτέρω, δια-^{ἐν τῇ} φόρου δὲ τυχόντες ἀγωγῆς, ὁ μὲν λίχνος, ὁ δὲ θηρευτὴς ἀποβέβηκε.

δ'. Ὄταν τὸ ῥῆμα τῶν παραβολικῶν καὶ τῶν διὰ τοῦ ἡ ἐκφε-^{ἐν τῇ} ρομένων συγκριτικῶν προτάσεων, ἀντὶ νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ ὑπο-^{ἐν τῇ} κείμενον τῆς κυρίας προτάσεως, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ἑαυτῶν· οἷον, ὅσοι, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύμεθα, ἀντὶ ὅσοι ἐπιβουλεύονται, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς· ἡ τύχη αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡ-^{ἐν τῇ} μῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα. Ἀλλὰ τὸ εἶδος τοῦτο ὑπάγεται κυ-^{ἐν τῇ} ρίως εἰς τὴν ἐφελξιν (§ 452).

Σημ. Εἰς τὸ ἀνακλόουον σχῆμα ὑπάγεται καὶ ἡ ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος (§ 465).

¹ Τισούτεον καὶ τὸ πῆς καθωμιλημένης· ἐγὼ διὰ ταῦτα δὲν με μέλει.

Σχήματά τινα τῆς ῥητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν.

§ 462. Πρὸς τοῖς εἰρημένους συντακτικοῖς σχήμασιν ἐπισυνάπτομεν ὧδε καὶ τινα τῆς ῥητορικῆς καὶ τῶν γραμματικῶν, ἀτινα συχνότατα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς δοκίμοις συγγραφεύσι, καὶ οἱ διδάσκαλοι πολλάκις μνημονεύουσιν αὐτά· εἰσι δὲ τὰ ἑξῆς.

α'. *Εἰρωνεία*, ὅταν μετὰ πικρίας λέγωνται τὰ ἐναντία τῶν ὑπαρχόντων· οἶον, ὁ καλὸς, ὁ τίμιος, ὁ σοφός, ὁ θαυμάσιος, ἀντὶ ὁ κακός, ὁ ἄτιμος, ὁ ἀμαθής, κλπ..

β'. *Προσωποποιία*, ὅταν εἰς τὰ ἄψυχα ἀποδίδωται πρόσωπον· οἶον, ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει, φωνὴν ἀφιεῖς· οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ· ροιὰ καὶ μηλέα ἤριζον περὶ κάλλους.

γ'. *Ὀνοματοποιία*, ὅταν τὸ ὄνομα πλάττεται ἀπὸ τοῦ ἤχου τοῦ σημαينوμένου· οἶον, φλοῖσθος (ὁ ἤχος τῆς θαλάσσης), ἔκλαγξαν οἰστοί, κλπ..

δ'. *Μεταφορά*, ὅταν λέξεις τις μεταφέρηται ἀπὸ τῆς κυρίας σημασίας εἰς ἄλλην μὴ κυρίαν· οἶον, ποιμὴν λαῶν, ἀντὶ ἄρχων· κορυφή, κνήμη, πόδες ὄρους· πῦρ ἔρωτος· σιδήρειον στῆθος· δόλους ῥάπτειν· προπέπεται τὰ πράγματα τῆς πόλεως, κλπ..

ε'. *Εὐφημία*, ὅταν εἰς κακὸν τι ἀποδίδωμεν καλὸν ὄνομα· οἶον, εὐώνυμος, ἀριστερὰ χεῖρ, εὐξείνος πόντος· κλπ.. οὕτω καὶ τὰ παρ' ἡμῖν γλυκάδι=ξεῖδι, τὸν ἔπιασε τὸ καλὸν τοῦ θεοῦ,=κατελήφθη ὑπὸ ἐπιληψίας, κλπ..

ς'. *Αἰτιότης*, ὅταν μία καταφατικὴ, ἔννοια ἐκφράζεται δι' ἀντιφατικῆς (ἀντιθέτου) λέξεως ἀποφατικῶς, ὅταν εἴνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ ἑλλαστόν τι τοῦ ὑπάρχοντος· οἶον, οὐκ ἄγνωστα=γνωστά· οὐχ ἡκιστα=μάλιστα· τοῖς Συρακουσίοις κατὰπληξίς οὐκ ὀλίγη ἐγένετο· οὐκ ἄγνωστος, κλπ..

ζ'. *Ὁξύμωρον*, ὅταν δύο ἀντιφατικαὶ (ἐναντίαι) λέξεις συμπαρατίθωνται οὕτως ἀγχνίως, ὥστε νὰ φαίνεται ἀντίφασίς τις τῶν ἐννοιῶν, ἐν ᾧ δὲν ὑπάρχει τοιαύτη· οἶον, σπεῦδε βραδέως· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῆς συνθέσεως τῶν λέξεων· μωρόσοφος, κἀλαίσχυρος, κλαυσίγελως, κλπ..

ή. *Ἀνθυποφορά*, ὅταν ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων, θέλων ν' ἀναιρέσῃ ἐνδεχομένην ἐνστάσιν τινος τῶν ἀντιδίκων ἢ τῶν ἀκροατῶν, ἐκφέρῃ αὐτὴν ἐρωτηματικῶς, καὶ εὐθὺς κατόπιν ἀναιρῇ αὐτὴν διὰ τοῦ ἀνθυποφορικοῦ ἀλλά· οἷον, τί βουλόμενοι μετεπέμπεσθε αὐτούς; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν· ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε· τίνα ἀναβιδάσσομαι θεησόμενον ὑπὲρ ἐμαυτοῦ; τὸν πατέρα; ἀλλὰ τέθνηκεν· ἀλλὰ τοὺς φίλους; ἀλλ' οὐκ εἰσιν, ἀλλὰ τοὺς παῖδας; ἀλλ' οὐπω μέμνηται.

θ'. *Παρήχησις*, ὅταν συνεκφωνῶνται δύο ἢ περισσότερα λέξεις, ἔχουσαι μὲν τὸν αὐτὸν ἦχον, διάφορον ὅμως σημαίνόμενον· οἷον, ἔσωσά σ' ὥς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι· τυφλὸς τὰ τ' ὥτα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὀμματ' εἶ.

ι. *Πολύπτωτος*, ὅταν τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐπαναλαμβάνηται εἰς τὴν αὐτὴν πρότασιν ἐν διαφόρῳ πτώσει· οἷον, πάντων γὰρ πᾶσι πάντες ἔχθιστοι Καρχηδόνιοι Ῥωμαίοις· πόνος πόνῳ πόνον φέρει.

ια. *Περίφρασις*, ὅταν τὰ δυνάμενα νὰ ἐκφρασθῶσι δι' ὀλίγων τέρων λέξεων, ἐκφράζωνται διὰ περισσοτέρων· οἷον, τὴν μάθησιν ποιῆσθε, ἀντὶ μανθάνετε· παραίνεσιν καὶ ἀξίωσιν ἔχουмен, ἀντὶ παραινοῦμεν καὶ ἀξιοῦμεν· τυγχάνομεν ὄντες, ἀντὶ ἐσμέν· υἱες Ἀχαιῶν, παῖδες Ἑλλήνων, παῖδες ἱατρῶν, ἀντὶ Ἀχαιοί, Ἑλληνες, ἱατροί· δι' ὀργῆς ἔχω, ἐν ὀργῇ εἰμι, ἀντὶ ὀργίζομαι· οἱ ἀπὸ τῆς πτοῆς, οἱ ἀπὸ τοῦ βήματος, ἀντὶ οἱ Στωικοί, οἱ ῥήτορες· σὺς χρῆμα μέγα, ἀντὶ μέγας σὺς· τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν, ἀντὶ αἱ νύκτες, κλπ..

ιβ'. *Ἀντίπτωσις*, ὅταν πτώσῃς τις τίθηται ἀντὶ ἄλλης· οἷον, οἱ ἄνθρωποι ἐν τῶν κτισμάτων τοῖς θεοῖς εἰσιν, ἀντὶ τῶν θεῶν· ἡ πατρώα ἡμῖν οἰκία ὑπὸ πολλῶν ποιητῶν ἐγκεχωμιάσται, κλπ.. (ᾧ 173, δ' σημ.).

ιγ'. *Ἀντιχροισμός*, ὅταν χρόνος τις τίθηται ἀντ' ἄλλου· οἷον, Τισσαφέρνῃς διὰβάλλει τὸν Κῦρον, ἀντὶ διέβαλε (ᾧ 264)· μέμνημι, κέκτημι, οἶδα (ᾧ 266)· ἔρχομαι, κατὰβαίνω, ἀντὶ κατὰβήσομαι, ἐλεύσομαι (ᾧ 261), σημ. α).

ιδ'. *Συνωνυμία*, όταν ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται διὰ δύο ταυ-
τοσήμων λέξεων· οἶον, θάνατον μέρος τε· ὁσὼν ὠκυάλων νεῶν.

Σημ. Συνώνυμοι μὲν λέξεις λέγονται αἱ διαφέρουσαι μὲν κατὰ λέξιν,
ἔχουσαι ὁμῶς τὴν αὐτὴν σημασίαν· ὁμώνυμοι δὲ αἱ οὐδ' ὁμοῦ μὲν διαφέ-
ρουσαι κατὰ λέξιν, ἔχουσαι ὁμῶς διάφορον σημασίαν.

ιέ'. *Ἀντωνυμία*, ὅταν πατρωνυμικὸν ἢ ἄλλο τι ὄνομα ἐξο-
χότητος ἕνεκα λαμβάνηται ἀντὶ τῶν κυρίων· οἶον, Πηλεΐδης, ἀντὶ
Ἀχιλλεύς, Ἀτρεΐδαι, ἀντὶ Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος· ὁ ποιη-
τῆς, ὁ ῥήτωρ, ἀντὶ ὁ Ὀμηρος, ὁ Δημοσθένης (§ 283).

ις'). *Συγκοχὴ*, 1) ὅταν τίθηται τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου· οἶον,
τοίην κεφαλὴν ποθεῶ, ἀντὶ τοιοῦτον ἄνδρα· διον ὄμμα=Ζεὺς·
κάρη Ἰοκάστης=Ἰοκάστη· κώπη=ναῦς. 2) Ὅταν λαμβάνηται
ἡ ὕλη ἀντὶ τὸ ἐξ αὐτῆς πεποιημένον· οἶον, οἶδρος, ἀντὶ ξίφος
ἢ ὅπλον· μελία=δόρυ ἐκ ξύλου μελίσς. 3) Ὅταν λαμβάνηται
τὸ γένος ἀντὶ τοῦ εἶδους καὶ τούναντίον τὸ εἶδος ἀντὶ τοῦ γένους·
οἶον, λάχανον—ἀντὶ ἡ κράμβη· πετεινός, ἀντὶ ἀλέκτωρ· σῖτος,
ἀντὶ τροφή.

ιζ'. *Μετωνυμία*, ὅταν τίθηται 1) τὸ αἷτιον (ὄργανον, ἐφευρε-
τῆς) ἀντὶ τοῦ αἰτιατοῦ· οἶον, Δημήτηρ, ἀντὶ σῖτος· Βάκχος· ἀντὶ
οἶνος· Ἄρης, ἀντὶ πόλεμος· Ἡφαίστος, ἀντὶ πῦρ· Ποσειδῶν,
ἀντὶ θάλασσα· ἄσπις, ἀντὶ ἀσπίδοφόρος· ἵπποι, ἀντὶ ἱππεῖς. 2)
Τὸ σημεῖον ἀντὶ τοῦ σημασινομένου· οἶον, ἐλαίχ, ἀντὶ εἰρήνη·
δάφνη, ἀντὶ νίκη, κλπ. 3) Τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου
καὶ τούναντίον τὸ περιεχόμενον ἀντὶ τοῦ περιέχοντος· οἶον, ἡ πό-
λις, ἀντὶ οἱ πολῖται· ἡ βουλή ἀντὶ οἱ βουλευταί· ἰχθύς, ἔλακιον,
ὄψα, λάχανα, κλπ., ἀντὶ τῆς ἀγορᾶς, ἐν ᾗ πωλοῦνται οἱ ἰχθύς,
τὸ ἔλακιον, κλπ.

ιθ'. *Ἀντιμέτρεια* ἢ *ἐναλλαγή*, ὅταν μέρος τι λόγου τίθηται
ἀντ' ἄλλου 1) τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου· οἶον, πᾶσα
συμμαχία ἐπιχωρήσει, ἀντὶ πάντες οἱ σύμμαχοι· πᾶσα θερραπεία
εἶπετο, ἀντὶ πάντες οἱ θεράποντες· ἡ ὁμηλικία=οἱ ὁμηλῆες· ἡ
δουλεία ἀντὶ οἱ δούλοι· ἡ φυλακὴ, ἡ νεότης, ἀντὶ οἱ φύλακες,
οἱ νέοι, κλπ. 2) Τὸ οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· οἶον, τὴν
ἡμετέραν πόλιν πειδεύειν εἶναι τῆς Ἑλλάδος ἀντὶ πειδεύειν

ἡ Ἑλλάς φωνή,¹ ἀντὶ ἐλληνικὴ φωνή· βίη Ἡρακλέους, ἀντὶ βίκιος Ἡρακλῆς· νόσος, ἀντὶ λυμεών· ὄλεθρος, ἀντὶ ὀλέθριος, κλπ. 3) Τὰ οὐδέτερά τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἀντὶ τῶν συστοίχων οὐσιαστικῶν ἀφρημένων (§ 281 σημ. α.)· οἶον, τὸ πιστόν, τὸ ἀγαθόν, τὸ θεῖον, τὸ δεδιός, τὸ ὑπερβάλλον, ἀντὶ ἡ πίστις, ἡ ἀγαθότης, ἡ θεότης, τὸ δέος, ἡ ὑπερβολή· τὸ ἐμόν, τὰ ἡμέτερα, ἀντὶ ἐγώ, ἡμεῖς. 4) Τὰ ἑναρθρα οὐδέτερα τῶν εἰς ἰκος κτητικῶν ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων (§ 281)· οἶον, τὸ πολιτικόν, τὸ ὀπλιτικόν, τὸ συμμαχικόν, τὸ ἐλληνικόν, τὸ δωρικόν, τὸ βαρβαρικόν, ἀντὶ οἱ πολῖται, οἱ ὀπλῖται, οἱ σύμμαχοι, οἱ Ἕλληνες, κλπ. 5) Τὰ εἰς μαρμηκτικὰ ἀντὶ τῶν πρωτοτύπων· οἶον, νύμφευμα, ἀντὶ νύμφη· ἄλχημα τρατοῦ, ἀντὶ ἀλήτης τρατός. 6) Τὰ κύρια ὀνόματα χωρῶν καὶ πόλεων, ἀντὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων ἐθνικῶν· οἶον, πᾶσα ἡ Ἑλλάς ἐσιδηραφóρει, ἀντὶ πάντες οἱ Ἕλληνες· ἡ Πελοπόννησος ἄπασα διεστήκει, ἀντὶ πάντες οἱ Πελοποννήσιοι. Καὶ τούναντίον τὰ ἐθνικὰ ἀντὶ τῶν ἐξ ὧν παράγονται κυρίαν ὀνομάτων χωρῶν καὶ πόλεων· οἶον, εἰς Πέρσας, ἐν Μῆδοις, ἐκ τῶν Ἀθηναίων, ἀντὶ εἰς Περσίαν, ἐν Μηδίᾳ, ἐξ Ἀθηνῶν. 7) Τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ ἀντὶ ἐπιρρημάτων· οἶον, ἔρχομαι ταχύς, ὁ ποταμός ρεῖ μέγας, εἰς πρώτους ὑμᾶς ἔρχομαι ἀντὶ ταχέως, μεγαλωσί, πρῶτον εἰς ὑμᾶς (§ 40), τελευτῶν εἶπε=τελευταῖον, κλπ.

§ 463. Ἐναλλαγὴ γίνεται καὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ διάθεσιν.

α. Τὰ ὀνόματα τῶν τελετῶν καὶ πνηγύρεων (ἐορτῶν) πρὸς παράστασιν πάντων τῶν ἐν αὐταῖς τελουμένων, ἢ χάριν μεγαλοπρεπείας ἢ τιμῆς τίθενται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ἀντὶ ἐνικοῦ· οἶον, οἱ γάμοι, αἱ ταφαί, τὰ Διονύσια, τὰ Ὀλύμπια. Καὶ τούναντίον τὰ ἑναρθρα ἐνικὰ ἐθνικὰ ὀνόματα τίθενται ἀντὶ τῶν πληθυντικῶν· οἶον, ὁ Παίων, ὁ Θεσσαλός, ἀντὶ οἱ Παῖονες, οἱ Θεσσαλοί. Εἰς πληθυντικὸν δ' ἀριθμὸν τίθενται καὶ τὰ ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ ἀπαντῶντα κύρια ὀνόματα ἐξόχων καὶ περιωνύμων προ-

¹ Τὸ Ἑλλάς εἶνε κυρίως ἐπίθετον μεταπεσὺν εἰς οὐσιαστικὸν κατ' ἐλλειψιν οὐσιαστικοῦ.

σώπων, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ συμπεριληφθῶσιν ἢ νὰ ἐξομοιωθῶσι πρὸς ταῦτα ἄλλα πρόσωπα· οἷον, οἱ Σωκράται, οἱ Ὀδυσσεῖς, κλπ.

β'. Ἡ ἐνεργητικὴ φωνὴ τίθεται ἐνίοτε ἀντὶ τῆς παθητικῆς καὶ τοῦναντίον ἡ παθητικὴ ἀντὶ τῆς ἐνεργητικῆς· οἷον, μεταβάλλει ἀντὶ μεταβάλλεται, τοὺς τοίνυν κατωκημένους, ἀντὶ τοὺς κατωκηκότας, κλπ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΜΟΡΙΩΝ

Σημ. Ἐν τέλει τοῦ παρόντος πονήματος συγκαταλέγομεν συνοπτικῶς ἐν ἀλφαριθμητικῷ καταλόγῳ τὰ συνηθέστερα καὶ κυριώτερα τῶν μορίων πρὸς εὐκολίαν τοῦ μαθητοῦ ἐν τε ταῖς παραδόσεσι καὶ ταῖς ἐκ τοῦ προχείρου μελέταις αὐτοῦ.

- ✓ § 464. Τῶν μορίων τὰ μὲν τίθενται πάντοτε ἐν ἀρχῇ προτάσεως, διό καὶ *προτακτικά* λέγονται· τὰ δὲ πάντοτε μετὰ μίαν ἢ περισσοτέρας λέξεις, διό καὶ *ἐπιτακτικά* λέγονται· τὰ δὲ ἐπαμφοτερίζουσιν· ἐπιτακτικὰ δὲ εἶνε τὰ ἐξῆς, γέ, τέ, τοί, τοίνυν, ἄν (δυνητ.), ἄρα. αὖ, γάρ, δέ, δαί, δῆ, δῆπου (θεν), δῆτα, μέν, μήν, μέντοι, οὖν.

- ✓ Ἄγε, ἄγετε, (προστ. τοῦ ἄγω) λαμβάνονται καὶ ὡς ἐπιρρήματα παρακλευμαστικά καὶ συντάσσονται ἐπὶ μὲν ἁ. προσώπου μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 189, 1)· ἐπὶ δὲ β'. μετὰ προστακτικῆς (§ 188, 1)· ἀλλὰ τὸ μὲν ἄγε καὶ μεθ' ἐνικοῦ καὶ πληθ. ῥήματος, τὸ δὲ ἄγετε μετὰ πληθ. μόνον· οἷον, ἄγε κάλεσον καὶ ἄγε σκοπῶμεν· ἄγετε λαμβάνετε ὄπλα, ἄγετε εἴπωμεν. Καὶ μετὰ τοῦ δῆ· οἷον, ἄγε δῆ εἴπωμεν. Κεὶ ἐλλείψει τοῦ ῥήματος· οἷον, ἄγε δῆ, οἶδα· ἄλλ' ἄγε.

✗ Σημ. Ἰστέον δ' ὅτι τῶν παρακλευμαστικῶν μορίων μόνον τὸ ἄγε καὶ φέρε λέγονται καὶ ἐνικ. καὶ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· οἷον, ἄγε καὶ ἄγετε, φέρε καὶ φέρετε· τὰ δὲ λοιπὰ καθ' ἓνα μόνον σχηματισμὸν λέγονται, συντάσσονται ὅμως καὶ μεθ' ἐνικοῦ καὶ πληθ. ῥήματος· οἷον, δεῦτε κάλεσον καὶ, δεῦτε προσκυνήσωμεν.

Ἄελ· ἐπίρρημα χρονικόν, συντασσόμενον μετ' ἐνεστώτος, παρτακτικοῦ καὶ μέλλοντος· σημαίνει δὲ τὸ πάντοτε. Μετὰ δὲ τῶν ῥημάτων, ἔχω, βασιλεύω καὶ τῶν τοιούτων σημαίνει τὸ ἐκάστοτε ἢ τὸ κατὰ καιρόν· μετὰ δὲ μετοχῆς τὸ ὅσάκις ἢ τὸ βεβημυδόν.

Ἀκμήν· ἐπίρρ. αἰτιατικοφανές· σημαίνει δὲ τὸ ἀκμήν ἢ τὸ ὀλονέν· οἶον, σφίμεν ἀκμήν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ· τὰ δὲ σκευοφόρα ἀκμήν διέδοκινον. *ἑωμένη = εὐωμένη*

Ἀληθεῖς· (προπαροξ. τν.) ἐπίρρ. χρονικόν χρήσιμον εἰς τὰς ἐρωτηματικὰς ἀποκρίσεις τὰς μετ' εἰρωνείας γινόμενας· οἶον, ἀληθεῖς; = ἀλήθεια; ἀλήθεια λέγεις; καλὲ ἀλήθεια;

Ἀλλά· (ἐκ τοῦ ἄλλος) σύνδ. 1) ἐναντιωματικός ἢ ἀντιθετικός, προηγουμένου συνήθως τοῦ μέν· οἶον, πλοῦτος τίμιος μέν, ἀλλὰ τύχης κτῆμα· ἔξεστι πᾶσι Πέρσαις πέμπειν τοὺς ἐαυτῶν παῖδας εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα· ἀλλ' οἱ μὲν δυνάμενοι τρέφειν τοὺς παῖδας ἀργοῦντας πέμπουσιν. 2) Θετικός, ἡγουμένης ἀρνήσεως, καὶ χρήσιμος εἰς τὴν κατ' ἄρσιν καὶ θέσιν σύνδεσιν (§ 433)· οἶον, μέτρον αὐτοῦ οὐχὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστίν. 3) Μεταβατικός τιθέμενος ἐν ἀρχῇ προτάσεως· οἶον, ἀλλ' ἐγὼ ἐννοήσας ποτέ. 4) Ἐνστατικός, χρήσιμος εἰς τὰς ἐνστάσεις, ἥτοι ὅταν ὁμολογῇται μέν τι, ἀντεπιφέρηται δὲ ἕτερον· οἶον, εὖ λέγεις, ὦ Καλλίκλεις, ἀλλ' ἄρ' ἐθελήσειεν ἂν ἡμῖν διαλεχθῆναι; καὶ μάλα γε, ἀλλ' οὐδεὶς ἡρώτα ὁποῖα τις εἴη ἢ τοῦ Γοργίου τέχνη. Καὶ ἐλλείψει τῆς συγκαταθέσεως· οἶον, ἀλλ' ἐμὲ ἀμαθὴ καὶ ἀπαίδευτον εἶναι φήσουσι = εὖ λέγεις (= καλὰ λέγεις), ἀλλὰ θὰ εἴπωσιν, ὅτι ἐγὼ εἶμι ἀμαθής. 5) Ἀνθυποφορικός, χρήσιμος εἰς τὰς ἀνθυποφορὰς (§ 462, ἡ.), αἵτινες σύγκεινται ἐκ πολλῶν ἐρωτήσεων, τῶν ὁποίων μόνῃ ἢ πρώτῃ φέρεται διὰ ἐρωτηματικῆς τινος λέξεως, αἱ δὲ ἄλλαι φέρονται διὰ τοῦ ἀλλά· οἶον, τί βουλόμενοι μετεπέμπεσθε; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἄπασιν· ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. 6) Συμπλεκτικός, ὅταν τίθεται πρὸ τῆς ἄρσεως (§ 433, σημ.)· οἶον, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι δι' ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τύχην ἐνίκησαν. 7) Βεβαιωτικός ἢ συγκαταθε-

τικός μετὰ προτροπήν· οἶον, ἀλλ' ἀπαγγελῶ ταῦτα, ὃ Διόγε-
 νες=βεβαίως ἢ μάλιστα θὰ ἀνκφέρω ταῦτα. 8) Ἐλαττωτικός
 (=καῶν) οἶον, σὺ δ' ἀλλὰ νεκρῷ λουτρὰ περιβαλεῖν μ' ἔα. 9) Πα-
 ρακλυσματικός ἢ ἐπικλητικός· οἶον, εὖγε, ὦ Ἥφαιστε, ἀλλὰ
 διέλε μου τὴν κεφαλὴν. 10) Συμπερασματικός ἢ συλλογιστικός·
 οἶον, ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε=λοιπὸν μάχεσθε. 11) Ἐξαιρετικός
 (=πλήν, εἰ μὴ) ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ἤ, προηγουμένης ἀρνήσεως·
 οἶον, οὐδὲν ὄντας, ἀλλὰ κωφούς· οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν, ἀλλ'
 ἢ τὸν πλοῦτον. 12) Διφορικός ἄνευ ἢ μετὰ τοῦ ἢ μετὰ τῶν
 διφορικῶν ἐπιθέτων· οἶον, μηδὲν ἕτερον εἶναι τὸν φονέα, ἀλλ'
 Ἀρίσταρχον· τίνα δὲ ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντές μοι, ἀλλ' ἢ
 ὀρθὸν καὶ δίκαιον;

Σημ. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐναντιώσεως προσλαμβάνει καὶ τὸ ὅμως ἢ τὸ
 μὲν ται (=ἀλλ' ὅμως, ἀλλὰ μέντοι). Περὶ δὲ τοῦ ἀλλ' ἢ ζητεῖται τὸ ἄλλο ἢ
 ἐν τῷ περὶ φράσεων.

✓ Ἀλλ' ἄρα· ὁ μὲν ἀλλὰ εἶνε ἐναντιωματικός, ὁ δὲ ἄρα βε-
 βαιωτικός=ἀλλὰ τῷ ὄντι (ἀληθῶς, βεβαίως).

✓ Ἀλλὰ γάρ· ὁ μὲν ἀλλὰ εἶνε ἐναντιωματικός, ὁ δὲ γάρ αἰ-
 τιολογικός, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ ἀλλὰ ἢ λαμβάνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω
 ἢ ἐννοεῖται ἔξωθεν ἄλλο ἀνέλογον εἰς τὴν ἔννοιαν· οἶον, ἐγὼ
 γοῦν καὶ αὐτὸς ἐκκλυνόμην καὶ ἡβρυνόμην ἄν, εἰ ἡπιστάμην
 ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι (Πλτ.)=ἀλλ' οὐ καλλύνομαι· οὐ
 γὰρ ἐπίσταμαι· ἀλλὰ γὰρ ἦδη, ἔφη, ἐκλιπεῖν φαίνεται ἡ ψυχὴ=
 ἀλλ' ἐξώσωμεν ταῦτα· ἦδη γὰρ ἡ ψυχὴ. Ἀλλὰ πολλάκις ὁ γὰρ
 εἶνε ἀπορηματικός (=ἄρα) ἢ βεβαιωτικός (=γέ)· οἶον, κολάζω,
 ἔφη, πᾶσι κακοῖς (τὸν οἰκέτην), ἕως ἂν δουλεύειν ἀναγκάσω·
 ἀλλὰ γάρ, ὦ Σώκρατες, οἱ εἰς τὴν βασιλικὴν τέχνην παιδευό-
 μενοι τί διαφέρουσι...;=ἀλλ' ἄρά γε. Πολλάκις ὅμως καὶ οἱ
 δύο λαμβάνονται ἀνθ' ἑνὸς ἐναντιωματικοῦ (=ἀλλ' ὅμως) ἢ συμ-
 περασματικοῦ (=οὐκοῦν) μετ' ἐμφάσεως· οἶον, ἀλλὰ γὰρ πα-
 ρεῖς ὦν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἂν τις=ἀλλ' ὅμως, Ἀλλὰ γὰρ
 οὐκ ἐκ τούτων δίκαιόν ἐστι σκοπεῖν τὴν βασιλείας δύναμιν=λοι-
 πόν, ὅθεν.

Σημ. Ὁ γὰρ τίθεται ἐνίοτε μετὰ τὸν ἄλλὰ παρενθετικῶς κατὰ σχῆμα ὑπερβατόν, καὶ ἔχει ἴδιον ῥῆμα καὶ κεῖται ἀντὶ τοῦ ἐπειδὴ οἶον, ἄλλὰ γὰρ ^{ἐπειδὴ} Κρέοντα λεύσω τόνδε δεῦρο συννεφῇ πρὸς δόμους ^{ἐπειδὴ} στείχοντα, παύσω τοὺς παρεστῶτας γούους=ἄλλὰ παύσω τοὺς παρεστῶτας γούους, Κρέοντα γὰρ λεύσω. Δυνατὸν δὲ μετὰ τοῦ ἄλλὰ καὶ γὰρ νὰ παρεμπέσῃ καὶ ἄλλη τις λέξις οἶον, ἄλλ' ἡδὺ γάρ τοι κτῆμα τῆς νίκης λαβεῖν τόλμα=ἄλλὰ τόλμα, ἡδὺ γάρ.

Ἀλλὰ γὰρ δὴ ἐναντιωματικὸς ἢ συμπερασματικὸς σύνδεσμος.

Ἀλλὰ γε ἐκάτερον μῦθον φυλάττει τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ σημασίαν, ἄλλὰ πολλάκις λαμβάνονται τὰ δύο ἀνθ' ἐνὸς ἐναντιωματικοῦ ἢ συμπερασματικοῦ ἢ καὶ μειωτικοῦ.

Ἀλλὰ δὴ ἐκάτερον φυλάττει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν, ἀλλ' ἐνίοτε οἱ δύο λαμβάνονται ἀνθ' ἐνὸς ἐναντιωματικοῦ ἢ συμπερασματικοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ὁ μὲν ἄλλὰ εἶνε ἐναντιωματικὸς, ὁ δὲ καὶ ἐπιδοτικός· ἀλλ' ἐνίοτε καὶ οἱ δύο λαμβάνονται ἀνθ' ἐνὸς προσθετικοῦ.

Ἀλλὰ μὲν δὴ συνδ. 1) ἐναντιωματικὸς· 2) προσθετικὸς.

Ἀλλὰ μὴν σύνδεσμος 1) ἐναντιωματικὸς (μετ' ἐμφάσεως=ἀλλ' ἐντούτοις, ἀλλ' ὅμως). 2) Συλλογιστικὸς. 3) Προσθετικὸς. 4) Βεβαιωτικὸς εἰς τὰς διαλογικὰς ἀποκρίσεις. 5) Τακτικὸς ἀντὶ τοῦ εἶτα, ἡγουμένου τοῦ πρώτου μὲν. Ἐνίοτε δὲ ὁ ἄλλὰ διαχωρίζεται ἀπὸ τοῦ μὴν διὰ παρεμπιπτούσης ἄλλης λέξεως ἢ λέξεων.

Ἀλλ' οὖν συνδ. 1) ἐναντιωματικὸς οἶον, νῆ τὸν Δί', ἔφη, ὦ πάππε, ἀλλ' οὖν πονηροί γε φαινόμενοι, ἄγουσιν ἡμῶν τὰ χρήματα=ἀλλ' ὅμως. 2) Συμπερασματικὸς ἢ συλλογιστικὸς οἶον, ἀλλ' οὖν ἔχει ταῦτα διττὰ ἥδη, ὁρατὸν καὶ νοητόν.

Ἀλλ' οὖν γε ὁ μὲν ἀλλ' οὖν εἶνε ἐναντιωματικὸς, ὁ δὲ γὰρ ἐλαττωτικὸς ἢ βεβαιωτικὸς. Πολλάκις ὁ γὰρ χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἀλλ' οὖν διὰ παρεμπιπτούσης ἄλλης λέξεως ἢ λέξεων οἶον, ἀλλ' οὖν ἐλπίσι γε σπουδαίαις ὑπερέχουσιν=ἄλλὰ τοῦλάχιστον.

Ἀλλὰ τοι ὁ μὲν ἀλλὰ εἶνε ἐναντιωματικὸς, τὸ δὲ τοι βεβαιωτικόν=ἄλλὰ τῷ ὄντι (ἀληθῶς).

Ἄμα λαμβάνεται καὶ ὡς πρόθεσις καὶ ὡς χρονικὸν ἐπίρρημα, καὶ σημαίνει τὸ ὁμοῦ ἢ τὸ συγχρόνως ἢ τὸ εὐθύς. Καὶ ὡς πρόθεσις μὲν συντάσσεται μετὰ δοτικῆς· ἄμα τῇ ἡμέρᾳ· ὡς ἐπίρρημα δὲ συντάσσεται μετὰ χρονικῆς μετοχῆς (§ 153, γ'), ἢ μετὰ ῥήματος, ἐπιφερομένης ἄλλης προτάσεως, συνδεομένης διὰ τοῦ καί· οἶον, ἄμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ἄμα διαλλάττονται καὶ τῆς ἔχθρας τῆς προγεγενημένης ἐπιλανθάνονται (ζῆτει τὸν καί). Τὰ δέ, ἄμ' ἔπος καὶ ἄμ' ἔργον, ἄμ' ἔπος τε καὶ ἔργον, ἄμα μὲν—ἄμα δέ, εἶνε φράσεις, αἱ μὲν δύο πρῶται παροιμιώδεις, ἡ δὲ τρίτη ἰσοδυναμεῖ τῇ ποτὲ μὲν—ποτὲ δέ.—Τὸ ἄμα ἐνίοτε εἶνε καὶ παραβολικὸν=ὡς=ὡσάν· οἶον, ἄμα πνοῆς ἀνέμοιο.

Ἀμέλει (ἴδε φράσεις).

Ἀμῶς γέ πως (ἄμωσγέπως) ἐπίρρ. τροπ.=τρόπον τινά, ὁπωσούν.

Ἄν (ἄ)· σύνδ. δυνητικός· σημαίνει δὲ τὸ δυνατόν γενέσθαι (ἐνδοιαστόν), καὶ συντάσσεται ἐπὶ μὲν παρελθόντων προχρημάτων μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου (παρτ. ἄορ. καὶ ὑπερσυντλ.), ἐπὶ δὲ μελλόντων μετ' εὐκτικῆς παντός χρόνου¹ πλὴν μέλλοντος· ἀντ' αὐτοῦ δὲ τίθεται, εἰ καὶ πολὺ σπανίως, ὁ μέλλων τῆς ὀριστικῆς (§ 212, γ'. 270, σημ.). ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς παντός χρόνου, ὅταν ἡ φύσις τῆς συντάξεως ἀπαιτῇ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν (§ 216).

Σημ. α'. Ὁ δυνητικὸς ἂν οὐδέποτε συντάσσεται μετὰ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου ὀριστικῆς, οὐδὲ μέλλοντος εὐκτικῆς, ἔτι δὲ οὐδὲ μετὰ προστακτικῆς καὶ ὑποτακτικῆς παρὰ τοῖς πεζοῖς· παρὰ δὲ Ὁμήρῳ, ἐπὶ τοῦ ὁποῦο ὁ μέλλων τῆς ὀριστικῆς καὶ ἡ ὑποτακτικὴ δὲν εἶχον ἀκριβῶς διακριθῆ, εὐρίσκεται ὁ δυνητικὸς ἂν καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς συντεταγμένος· ὁ δὲ μετὰ τῶν ἀναφορικῶν τιθέμενος καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς συντασσόμενος ἂν καλεῖται ἀοριστολογικός, ὃν ζῆτει κατωτέρω.

Σημ. β'. Τῶν ἀπαρεμφάτων τὰ μὲν εἰδικὰ δέχονται πάντα τὸν ἂν, τῶν δὲ τελικῶν μόνον τὰ ἀπὸ τοῦ ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ ῥήματος δύναμαι (δυνα-

¹ Ὁ παρακειμένος τῆς εὐκτικῆς πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπερσυντελικὸν σημασίαν.

τός, ἱκανός εἰμι) ἐξαρτώμενα· τῶν δὲ μετοχῶν συνήθως μὲν αἱ εἰδικαί, σπανίως δὲ αἱ ἀναφορικαί, χρονικαί καὶ ὑποθετικά.

Σημ. γ'. Τὴν θέσιν τοῦ δυνητικοῦ ἂν προσδιορίζει ἡ εὐφωνία οὐδέποτε ὁμως τίθεται ἐν ἀρχῇ προτάσεων· ἐνίοτε δὲ τίθεται καὶ δις ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει· οἶον, ἵσως ἂν καταλυμνηαίμην ἂν σου τὸν οἶκον.²

Ἄν (ᾱ) σύνδ. ἀοριστολογικός τίθεται μετὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἀναφορικῶν ἢ χρονικῶν ἢ τοπικῶν μορίων (ὅς ἂν, ὅστις ἂν, οἷος ἂν, ὅπου ἂν, ὅπῃ ἂν. ὅθεν ἂν, ὅπως ἂν, ὡς ἂν, ὅταν, ἐπειδὴν, ἕως ἂν, πρὶν ἂν, κλπ.), καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 203, 206)· οἶον, ὅς ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται· ἐπειδὴν ἀκούσητε, κρίνατε, κλπ..

Ἄν (ᾱ) σύνδ. ὑποθετικός, συντασσόμενος πάντοτε μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 212, δ').· οἶον, ἂν βούλησθε, χειροτονήσατε, κλπ..

Σημ. δ'. Ὁ ὑποθετικός ἂν γίνεται ἀπὸ τοῦ ἑάν κατὰ συναίρεσιν· διὸ τούτου μὲν τὸ α εἶνε μακρόν, τοῦ δὲ δυνητικοῦ καὶ ἀοριστολογικοῦ εἶνε βραχύ· παρὰ δὲ τοῖς τραχυκαῖς εἶνε ἄχρηστος, ἀντ' αὐτοῦ δὲ τίθεται ὁ ἦν, γενόμενος καὶ οὗτος ἐκ τοῦ ἑάν.

Σημ. ε'. Ἐκ τῶν ἀνωτέρων γίνεται δῆλον, ὅτι τριῶν εἰδῶν ἂν ἔχομεν, ὑποθετικόν, ἀοριστολογικόν καὶ δυνητικόν· πρὸς διάκρισιν τῶν ὁποίων λέγομεν, ὅτι ὁ μὲν ὑποθετικός τίθεται συνηθέστατα ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως³ καὶ συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὑποτακτικῆς· ὁ δὲ ἀοριστολογικός τίθεται κατὰ τὴν τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἀναφορικῶν ἢ χρονικῶν ἢ τοπικῶν μορίων καὶ συντάσσεται ὡσαύτως πάντοτε μεθ' ὑποτακτικῆς· ὁ δὲ δυνητικός οὐδέποτε τίθεται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, εὐκτικῆς, ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς.

Ἄνευ προθ.· συντάσσεται δὲ μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει στέρησιν ἢ ἐξαίρεσιν (=χωρίς, πλὴν, ἐκτός).

Ἄρα (ἄρ ἢ ῥά) σύνδ. 1) συμπερασματικός ἢ συλλογιστικός, τιθέμενος, ὅταν τὸ συμπέρασμα εἶνε γνωστόν, ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξαγόμενον· οἶον, εἰ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί, ἀλλὰ μὴν εἰσι βωμοί, εἰσὶν ἄρα καὶ θεοί. 2) Βεβαιωτικός (=τῷ ὄντι)· οἶον, καὶ ἄμα ἔλεγεν, ὦ παῖδες, ὡς ἄρα ἐφλυαροῦμεν, ὅτε τὰ

² Ὁ εἰς ἐκ τῶν δύο ἂν πολλάκις ἀποδίδεται εἰς ἐγκειμένην μετοχὴν ἢ ἀπαρέμφατον ἢ καὶ εἰς νοουμένην πρότασιν.

³ Χάριν ἐμφάσεως ὁ ὑποθετικός ἂν τίθεται ἐνίοτε καὶ μετὰ μίαν ἢ περισσοτέρας λέξεις· οἶον, τοῦτ' ἂν γένηται (§ 211, σημ.).

ἐν τῷ παραδείσῳ θηρία ἐθροῶμεν. 3) Εὐκλαστικός ἢ ἐπεξηγημα-
τικός (= ὡς ἔοικεν, διήλα δὴ)· οἷον, Σάκκας δὲ οὐδὲν δίδως; ὁ δὲ
Σάκκας ἄρα καλὸς ὢν ἐτύγχανεν. 4) Ἐμφατικός, μάλιστα παρὰ
ποιητῶν, μένων ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἀνεξήγητος· τιθέμενος δὲ
μετὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων εἶνε συμπερασματικός ἢ βεβαιω-
τικός (εἰ ἄρα, ἦν ἄρα.), κλπ..

⁷ Ἄρα (ἐκ τοῦ ἄρα) σύνδ. ἀπορηματικός, χρήσιμος εἰς τὰς ἀμφιβόλους ἐρωτήσεις· οἷον, ἄρα παύση φενακίζων; = ἄρά γε θὰ παύσης ἀπὸ τοῦ νὰ φενακίζης; Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ μὲν ἄρα εἶνε ἐπιτακτικός, ὁ δὲ ἄρα προτακτικός.

⁷ Ἀρ' οὖν· ὁ μὲν ἄρα εἶνε βεβαιωτικός, ὁ δὲ οὖν συμπερασμα-
τικός· ἀλλὰ πολλάκις λαμβάνονται οἱ δύο ἄνθ' ἑνὸς συμπερασμα-
τικοῦ (= ἄρα, οὖν).

Ἄρτι· ἐπὶ χρονικόν (=πρὸ ολίγου) τίθεται δὲ ἐπὶ παρελθόντων πραγμάτων, ἀλλὰ μὴ πολὺ ἀφυστώτων τοῦ ἐνεστώτος, καὶ συντάσσεται μετὰ παρωχημένου χρόνου ὁριστικῆς· οἷον, ἄρτι ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν· ἀλλὰ καὶ μετ' ἐνεστώτος, ὅταν λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ νυνί, ἢ ὅταν ὁ ἐνεστώτης εἶνε ἱστορικός· οἷον, ἄρτι δακρύεται; ἄρτι ἤκω (§ 261).

Ἄτάρ καὶ αὐτάρ· σύνδ. ἐναντιωματικοὶ ἀντὶ τοῦ δὲ ἢ τοῦ ἀλλὰ ἢ συμπλεκτικοὶ ἀντὶ τοῦ καί· ὁ δὲ αὐτάρ εἶνε καὶ συλλογιστικός· εἶνε δὲ ἐν χρήσει παρὰ ποιηταῖς καὶ σπανίως παρὰ τοῖς ἁττικαῖς πεζογράφοις, καὶ προτάσσονται τῶν λέξεων, ἃς προσδιορίζουσιν.

**Are* (δη). 1) σύνδ. αἰτιολογικός καὶ σπανίως ἐναντιωματικός· συντάσσεται δὲ μετὰ μετοχῆς αἰτιολογικῆς (§ 152, β' σημ.). 2) Ἐπίρρημα ὁμοιωματικόν· οἷον, ὁ δὲ χρυσὸς αἰθόμενος πῦρ, ἅτε διαπρέπει=ὥσπερ.

"Ατερ· 1) πρῶτ. ἰων. συντασσ. οὐμένη μετὰ γενικῆς (= ἄνευ)· οἶον, ἄτερ Ζηγός. 2) Ἐπίρρ. (= γωρίς)· οἶον, ἄτερ ἤμενον.

Ἀτεχνῶς, ἐπὶρρ. 1) βεβαιωτικόν (= ἀληθῶς, τῷ ὄντι). 2) Ἐπιτακτικόν· οἶον, θεὸς εἰ περὶ τοὺς λόγους καὶ ἀτεχνῶς θαυμάσιος.

μ. α. σ. ι. ο. ς.

Αῦ· 1) ἐπίρρ. χρονικ. ἢ τοπικ. (=πάλιν, ὁπίσω). 2) Σύνδεσμος ἐναντιωματικός ἢ προσθετικός (=ἐπ' ἵσης, ἐξ ἐναντίας, ἀφ' ἐτέρου μέρους, προσέτι).

Αὔθις· ἐπίρρ. χρον.· σημαίνει τὸ ἐκ δευτέρου ἢ τὸ ἔπειτα· καὶ ὅταν μὲν σημαίνῃ τὸ ἐκ δευτέρου (=πάλιν), συντάσσεται μετὰ παρωχημένου ἢ ἐνεστώτος χρόνου· οἷον, αὔθις ἦρετο, αὔθις ἐρωτῶ· ὅταν δὲ σημαίνῃ τὸ ἔπειτα ἢ ἄλλοτε, συντάσσονται μετὰ μέλλοντος· οἷον, αὔθις λέξω, αὔθις βουλευσόμεθα. Πολλάκις δὲ εἶνε τακτικὸν ἀντὶ τοῦ εἶτα, τιθέμενον μετὰ πρῶτον μὲν· οἷον, πρῶτον μὲν, αὔθις δέ.

Αὔριον· ἐπίρρ. χρον.· συντασσόμενον μετὰ μέλλοντος, ἢ ἐνεστώτος, ἔχοντος ὅμως μέλλοντος σημασίαν· οἷον, αὔριον ἐρῶ, αὔριον ἐρχομαι (§ 261, σημ.).

Αὐτάρ· ζήτει ἀτάρ.

Αὐτίκα· ἐπίρρ. χρον. ἢ ἐπεξηγηματικὸν (=παρευθύς, μετ' ὀλίγον, ἤτοι)· λέγεται δὲ ἐπὶ πραγμάτων μὴ πολὺ ἀφεστώτων τοῦ ἐνεστώτος, καὶ συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, ἀλλὰ καὶ ἀορίστου καὶ παρτακτικοῦ, ὅταν λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ ἐνθέως ἢ ἅμα· οἷον, αὐτίκα εἶδον, καὶ πλῆθος δακρύων ἀνέδωκα· ἔτι δὲ καὶ μετὰ χρον. μετοχῆς (§ 152, γ'. σημ.). Προσλαμβάνει δὲ πολλάκις καὶ τὰ μόρια μάλα, δὴ μάλα· οἷον, εἴσομαι μὲν οὖν αὐτίκα μάλα· εὐρηται δὲ καὶ ἐν συνθέσει μετὰ τῶν προθέσεων παρά, εἰς· οἷον, ἡ παραυτίκα λαμπρότης.

Ἄχρι καὶ μέχρι· ὡς προθέσεις μὲν συντάσσονται μετὰ γενικῆς (τόπου ἢ χρόνου)· οἷον, ἄχρι λόγου, μέχρι θαλάσσης· ὡς χρονικὰ δὲ ἐπιρρήματα, λέγονται μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ οὐ (=ἄχρις οὐ, μέχρις οὐ) καὶ συντάσσονται μετ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου ἢ ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς (§ 205)· ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετ' ἄλλου ἐπιρρήματος· οἷον, ἄχρι τοῦ διελθεῖν, μέχρι πρῶην δῆλος ἦν, ἄχρι σήμερον καὶ ἐρωτηματικῶς· οἷον, ἄχρι ποῦ; μέχρι πότε; ἐνίοτε δὲ καὶ μετ' ἐμπροθέτου· οἷον, μέχρι πρὸς.

Γάρ· (γε—ἄρα) σύνδ. 1) αἰτιολογικός, αἰτιολογῶν συνθήκας τὰ ἀνωτέρω· οἷον, μὴδὲν περὶ Λακεδαιμονίων λέγε· οὐ γὰρ ἀνέ-

ξομαι. 2) Εισαγωγικός ἢ διηγηματικός, χρήσιμος εἰς ἑναρξιν διηγήσεως· μεταφράζεται δὲ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ διὰ τοῦ λοιπόν, ἢ μένει ὕλως ἀνεξήγητος· οἷον, νῦν λέξομεν τὰς Κύρου πράξεις, ἀρξάμενοι ἀπὸ παιδός· Κύρος μὲν γὰρ μέχρι δώδεκα ἐτῶν, κλπ. ἄκουε μὲν τοίνυν· ὥς γὰρ τάχιστα ἀφικόμεθα. 3) Διασαφητικός ἢ ἐπεξηγηματικός (=δηλα δὴ), τιθέμενος κατόπιν τῶν οὐδετέρων ὑπερθετικῶν, δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν λέξεων, τεκμήριον, σημεῖον, δηλον (ῥ 42). 4) Ἐπιβεβαιωτικός συνήθως εἰς τὰς ἐρωτήσεις, καὶ ἐρωτηματικὰς ἀποκρίσεις· οἷον, λέγω γὰρ οὐν· ἔστι γὰρ οὕτω· τί γάρ; (=τί ἀλήθεια;). Τί γὰρ οὐ; (=διὰ τί βεβαίως ὄχι;). οὐ γάρ; (=δὲν εἶνε ἀλήθεια; δὲν ἔχει οὕτως;). Πῶς γὰρ οὐ; (=Πῶς βεβαίως ὄχι;). 5) Συμπερασματικός ἀντὶ τοῦ ἄρα, ἢ ἀπορηματικός ἢ διστακτικός ἀντὶ τοῦ ἄρα ἐπὶ τῶν διαλογικῶν ἐρωτήσεων, τιθέμενος συνήθως μετὰ κλητικὴν οἷον, ὦ φίλε, τίς γάρ σε πρίατο (Ὁμ.)=τίς λοιπόν; τίς ἄρά γε; καὶ καὶ σὺ γὰρ φθέγγῃ κάθορχμα;=καὶ σὺ λοιπόν; οὐ γάρ;=δὲν εἶνε ἄρά γε οὕτως; Ἡ γάρ;=ἀληθῶς ἄρά γε; τί γάρ; πῶς γάρ;=διὰ τί ἄρά γε; πῶς ἄρά γε; 6) Εὐκτικός μετὰ τοῦ εἰ (εἰ γάρ) καὶ ἀπευχετικῶς μετὰ τοῦ μή· οἷον εἰ γὰρ γενοίμην νεκρός· μὴ γὰρ δὴ δίναν γ' Εὐρώτα (ἔλθοιμεν) (ῥ 190,1).

Σημ. Ὁ γὰρ οὐδέποτε τίθεται ἐν ἀρχῇ προτάσεως, ἀλλὰ μετὰ μίαν ἢ δύο λέξεις, παρὰ δὲ ποιηταῖς καὶ μετὰ πάντε καὶ ἐξ' αἰτιολογεῖ δὲ τὰ ἀνωτέρω, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ κατωτέρω κατὰ σχῆμα ὑπερβατὸν (=ἐπειδὴ)· οἷον, ὦ παῖ Καμβύσου, σέ γάρ θεοὶ ἐπορεύουσι—σὺ Ἀστυάγεα τὸν σεαυτοῦ φρονέα τίσαι=ὦ παῖ Καμβύσου, σὺ τίσαι Ἀστυάγεα, σέ γαρ θεοὶ ἐπορεύουσι· ἀλλ' ἡδὺ γάρτοι κτήμα τόλμα=ἀλλὰ τόλμα, ἡδὺ γάρτοι κτήμα. Συντάσσεται δὲ μετ' ὀριστικῆς, ἀλλὰ καὶ μετ' εὐκτικῆς, ὅταν ἔχη τὸν δυνητικὸν ἄν, ἢ ὅταν αἰτιολογῇ ἐξηρητημένην πρότασιν εὐκτικῆς· οἷον, μὴ λέγες ταῦτα· οὐ γὰρ ἂν πείθοιντο. Λυκομήδης ἔλεγεν, ὡς μόνοις τοῖς Ἀρκάσι Πελοπόννησος πατρίς εἴη, μόνοι γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκοῖεν=ἔλεγον γάρ, ὅτι (§ 200 σημ. β'). ὅταν δὲ συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐννοεῖται το ἀνωτέρω ῥῆμα, ἢ ἐξυπακούεται· ἔξωθεν τὰ ῥῆμα λέγω· οἷον, ἐν γὰρ τῇ κληρώσει τὴν τύχην βραβεύσειν (ἐνόμιζον)· πολλοὺς γὰρ ἤδη τοῖς αὐτοῖς ἵπποις κατακρημνισθῆναι=ἔλεγον γάρ, κλπ.. Πολλάκις καὶ μέλιστα ἐν ταῖς διαλογικαῖς ἀποκρίσεσιν ἢ πρότασι, ἣν ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ, ἐλλείπει· οἷον, ἀγωνι-

στέον, ὦ Κίρκη, τίς γάρ ταύτην τήν ὁδὸν ἡγεμονεύσει; = οὐ δύναμαι ἰκέσθαι εἰς Ἀΐδαο δόμους, τίς γάρ κλπ. ὦ παῖ Καμδύσου, σὲ γάρ θεοὶ ἐπορεύουσι (= ἐφορῶσι), οὐ γάρ ἄν κοτε (= ποτε) εἰς τοσοῦτο τύχης ἀπίκνυ (= ἀφίκνυ) = εἰ γάρ μὴ σε ἐφεώρων, οὐκ ἄν ποτε κλπ..

Γὰρ δὴ (που), γὰρ οὖν (δή), γάρ τοι· τούτων ὁ μὲν γὰρ εἶνε αἰτιολογικός, τὸ δὲ δήπου, οὖν, δὴ, τοί, βεβαιωτικά· ἀλλὰ πολλάκις ὁ γὰρ εἶνε ἐπιτακτικός τούτων.

Γέ· μόριον ἐγκλιτ. 1) βεβαιωτικὸν μάλιστα ἐν τοῖς διαλόγοις· οἶον, εἴ γε οὕτως ἐγίνωσκεν. 2) Ἐλαττωτικὸν ἢ περιοριστικὸν (= καὶν τοῦλάχιστον) οἶον, εἰ μὴ ὅλον, μέρος γε· ταῦτ' ἔγωγε οὐχ ὀρῶ· ὅς γε· κλπ. 3) Ἐπιτακτικόν· οἶον, πάνυ γε, λίαν γε, εὖ γε, πολλοί γε. 4) Αἰτιολογικὸν συνήθως μετὰ τῶν μὲν τοι, δὴ, ὅς κλπ., ἅπερ ζήτησι ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ. 5) Ἐναντιωματικόν. 6) Μεταβατικόν. 7) Ἐμφαντικόν· οἶον, ἰδοὺ γε (= ἰδοὺ γιὰ).

Σημ. Τὸ γ ἐ τίθεται μετὰ τὴν λέξιν, ἣν προσδιορίζει, ἀλλὰ πολλάκις τίθεται μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ αὐτοῦ, ἢ τῆς προθέσεως· οἶον, οἱ γε καλοί· ἀπὸ γε τοῦ σχήματος· ὅταν δὲ συνεπιφέρηται μετ' ἄλλων μορίων, τότε ἐὰν μὲν ἀποδίδωται εἰς μονήρη λέξιν τῆς προτάσεως, τίθενται μετὰ τὴν λέξιν ταύτην (= καί—γε, μὲν—γε, μέντοι—γε, εἰ—γε, καὶ τοι—γε)· ἐὰν δὲ ἀναφέρηται εἰς ὅλην τὴν πρότασιν, τίθεται κατόπιν τῶν μορίων (= καί γε, μὲν γε, μέντοι γε, εἴ γε, καὶ τοι γε).¹

Γέ δὴ· σύνδ. αἰτιολογικός ἢ βεβαιωτικός.

Γέ μὲν· ποιητ. σύνδ. αἰτιολογικός.

Γέ μὲν τοι· σύνδ. ἐναντιωματικός (ἢ προσθετικός).

Γέ μήν· σύνδ. 1) ἐναντιωματικός, 2) συμπερασματικός, ἐν ἐρωτήσῃ· 3) προσθετικός.

Γέ τοι· μόρ. βεβαιωτικόν, αἰτιολογικόν, ἐναντιωματικόν (ἐν ἐρωτήσῃ) καὶ ἐλαττωτικόν.

Γοῦν (= γέ—οὖν)· σύνδ. 1) ἐλαττωτικός ἰσχυρότερος τοῦ ἀπλοῦ γέ· οἶον, οὐχ Ἑλληνες ἀπὸ γοῦν τοῦ σχήματος. 2) Συμπερασματικός ἢ συλλογιστικός· οἶον, ἔδοξε γοῦν. 3) Αἰτιολογι-

¹ Κατὰ Πόρωνα οὐδὲ ποτε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐπιφέρεται ὁ γ ἐ ἀμέσως μετὰ τον καίτοι, καὶ μήν, μὲν τοι, οὐ μήν, μὰ Δία, νῆ Δία· ἀλλὰ πάντοτε χωρίζεται δι' ἄλλης παρεμπιπτούσης λέξεως· ἀλλὰ τοῦτο δὲν φαίνεται κατὰ πάντα ἀληθές.

κός· οἶον, οὐδέποτε γοῦν ἐσιωπᾶτε (Ξνφ)=οὐδέποτε γάρ. 4) Βεβαιοτατικός· οἶον, χαρίεντα γοῦν πάθοιμι ἄν. 5) Ἐναντιωματικός ἢ μεταβατικός· οἶον, ὅρα γοῦν μὴ τὸ ἐναντίον ἐστίν. 6) Ἐπεξηγηματικός=δηλα δὴ, ἡγουν.

Δαί' σύνδ. ἀττικός ἀντὶ τοῦ δῆ, χρήσιμος εἰς τὰς θαυμαστικὰς καὶ ἀπορηματικὰς ἐρωτήσεις· οἶον, τί δαί αἰσχρὸν; τί δαί;

Δέ' (συγγ. τοῦ δῆ) σύνδ. 1) ἀντιθετικός ἢ ἐναντιωματικός, ἡγουμένου συνήθως τοῦ μέν· οἶον, ὁ μὲν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά. 2) Μεταβατικός χρήσιμος εἰς τὰς μεταβάσεις ἀπὸ μιᾶς ἐννοίας εἰς ἄλλην. 3) Ἐπιμεριστικός μετὰ τοῦ ἄρθρου, προηγουμένου τοῦ μὲν ἐνάρθρου, χρήσιμος εἰς τοὺς ἐπιμερισμούς (§ 290)· οἶον, τῶν ἀνθρώπων, οἱ μὲν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοί εἰσιν. 4) Αἰτιολογικός ἐν παρενθετικαῖς αἰτιολογίαις, ἥτοι ὅταν ἡ αἰτία κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰτιολογουμένης προτάσεως· οἶον, λαβὼν τούτους, οἰκονόμος δ' ἦν, τὸν μὲν ἐτίμησε, τὸν δὲ ἡκίσατο. 5) Πρασθετικός, ἡγουμένου τοῦ καὶ (=καὶ—δέ)· οἶον, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων. 6) Θετικός ἀντὶ τοῦ ἀλλά, ἡγουμένης ἀρνήσεως· οἶον, οὐ κατ' ἰσχύν, δόλῳ δὲ κρατεῖν. 7) Ἐλαττωτικός ἢ συλλογιστικός ἀντὶ τοῦ δῆ· οἶον, ἀλλ' εἰ μὴδὲ τοῦτο βούλει ἀποκρίνασθαι, σὺ δὲ τούντεῦθεν λέγε. 8) Ἐμφατικός ἢ βεβαιωτικός συνήθως μετὰ τῶν ἀναφορικῶν καὶ δεικτικῶν ὥς δέ, οὗτοι· δέ, κλπ.

Δέ' μόριον ἐγκλιτικόν, τιθέμενον κατόπιν 1) τοῦ ἄρθρου, ὅπερ μεταβάλλει εἰς δεικτικὴν ἀντωνυμίαν (ὅδε, ἡδε, τόδε), ἢ τῶν ἐπιρρημάτων (ὥδε, τῆδε). 2) Τῶν δεικτικῶν συσχετικῶν ἀντωνυμιῶν, ἐπιτεῖνον τὴν δειξίν αὐτῶν, τοιόςδε, τηλικόςδε. 3) Τῶν αἰτιατικῶν κυρίων συνήθως ὀνομάτων πόλεων ἢ ὀρέων, σημαῖνον τὴν εἰς τόπον κίνησιν· οἶον, Ὀλυμπόνδε, Ἀθήναζε, κλπ.

Δ' οὖν σύνδ. 1) ἐναντιωματικός· οἶον, χαλεπῶς μὲν, ἔπεισε δ' οὖν. 2) Συλλογιστικός ἢ συμπερασματικός (=λοιπὸν, τέλος πάντων)· οἶον, πότε δ' οὖν ἀποδώσειν φῆς; 3) Μεταβατικός· οἶον, ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατο, ἄρχεται ἡ ἐτέρα.

Δέ τοι· ἐκότερον τῶν μορίων τούτων φυλάττει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν· ζήτει τοί.

Δεῦρο· ἐπίρρ. παρκακελ. συντασσόμενον μετὰ προστακτ. (§ 188).

Δεῦτε· ἐπίρρ. παρκακελ. συντασσόμενον μεθ' ὑποτακτικῆς καὶ προστακτικῆς (§ 188—189)· ἴδε φέρε.

Δή· (ἐκ τοῦ δέ) μόρ. 1) βεβαιωτικὸν τιθέμενον ἐπὶ πραγματικῶν πορισμάτων ἡγουμένων πράξεων· οἶον, ξύμφημι δὴ σοι. 2) Συμπερασματικὸν ἢ συλλογιστικόν· οἶον, ἐκ δὴ τούτων ῥαδίως καταμαθεῖν (Ἰσκρ.). 3) Εἰρωνικόν (=δᾶ') οἶον, ἄρα γινώσεται Σωκράτης ὁ σοφός δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου; 4) Μεταβατικόν ἀντὶ τοῦ δέ· οἶον, φέρε δὴ διδάξω. 5) Αἰτιολογικόν. 6) Ἐμφαντικόν (=δᾶ') οἶον, καὶ τίνι δὴ τεκμαιρόμενος, ὦ παῖ, ταῦτα λέγεις; 7) Ἀοριστολογικόν μετὰ τῶν ἀναφορικῶν· οἶον, ἐπτά ἢ πέντε ἢ ὅσοι δὴ (Λουκ.). 8) Δεικτικόν, ἢ χρονικόν, ἡγουμένου τοῦ καὶ (=καὶ δὴ) οἶον, ἀπόδυθι θοιμάτιον; καὶ δὴ χουμὰ ἰδοῦ, νᾶ, καὶ δὴ λέξω=εὐθύς, καὶ δὴ εἶπον=καὶ εἶπον πρότερον.

Σημ. Ὁ δὴ μόνον παρ' Ὀμήρῳ τίθεται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως· παρὰ δὲ τοῖς πεζοῖς τίθεται πάντοτε μετὰ τὴν λέξιν, ἣν προσδιορίζει· συντάσσεται δὲ ἀπάσαις ταῖς ἐγκλίσεσι καὶ ἀπαρεμφάτῳ καὶ μετοχῇ.

Δῆθεν μόρ. σημαῖνον μετὰ τινος εἰρωνείας, ὅτι τὸ λεγόμενον εἶνε ψευδές καὶ φαινομένη αἰτία (πρόφασις)· οἶον, οἱ μὲν αὐτὸν (τὸν Πεισίστρατον) ἐλαύνοντα ἐς ἀγρὸν ἠθέλησαν ἀπολέσαι δῆθεν=ἠθέλησαν τάχα νᾶ τὸν φονεύσωσι. Παρὰ δὲ ποιηταῖς λαμβάνεται καὶ ἐμφαντικῶς ἀντὶ τοῦ δὴ=δᾶ.

Δή ποθεν· ἀοριστολογικόν μετὰ τῶν ἀναφορικῶν· ὅθενδὴ ποθεν.

Δή ποτε, *δηποτοῦν*, μόρια 1) ἀπορηματικά (=ἄρα γε). 2) Βεβαιωτικά· 3) Ἀοριστολογικά μετὰ τῶν ἀναφορικῶν (ὅστιςδὴ ποτε, ὅπωςδὴ ποτε, ὅστιςδὴ ποτοῦν).

Δή που, *δήποθεν*· ἐπίρρ. 1) βεβαιωτικά, δεικνύοντα τὴν πεποίθησιν τοῦ λέγοντος, ὅτι τὸ λεγόμενον δὲν εἶνε δυνατόν νᾶναίρεθῇ· οἶον, οὐ δὴ που τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων πονηρότερον προσήκει εἶναι. 2) Διαπορητικά καὶ διστακτικά.

Δῆτα· ἐπίρρ. βεβχιωτικόν, συμπερσματικόν ἢ ἐμφαντικόν=βέ-
βαια, καὶ λοιπόν, τάχα, δά· οἶον, τί δῆτα=διὰ τί τάχα. Μετὰ
δὲ τοῦ οὐ τίθεται εἰς τὰς ἀποφατικὰς ἀποκρίσεις· οἶον, καθεύ-
δεις; οὐ δῆτα=ὄχι βέβαια, ὄχι δά.

Δίκην· ἐπίρρ. αἰτιατικοφανές, ὁμοιωματικόν=ὥσάν· συντάσ-
σεται δὲ μετὰ γενικῆς· οἶον, δάκνει κυνὸς δίκην, ῥεῖ ποταμῶν
δίκην.

Διό=δι' ὅ, σύνδ. αἰτιολογικός=διὰ τοῦτο.

Διότι· σύνδεσ. αἰτιολογικός· αἰτιολογεῖ δὲ τὰ ἀνωτέρω (§ 435,
σημ.), καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, καὶ εὐκτικῆς μετὰ τοῦ
δυνητικοῦ ἄν.

Ἐὰν (εἰ—ἄν) σύνδ. 1) ὑποθετικός, συντασσόμενος πάντοτε
μεθ' ὑποτακτικῆς· τίθεται δέ, ὅταν ὁ λόγος εἴνε περὶ μελλόν-
των πραγμάτων καὶ ἡ ἐπαλήθευσις τῆς ὑποθέσεως προσδοκω-
μένα (§ 212, δ'). οἶον, ἐὰν ᾗ φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμα-
θής. 2) Διστακτικός, χρήσιμος εἰς ἀνάλυσιν ὀνομαστικοῦ ἀπαρεμ-
φάτου ἰδίως μετὰ τῶν ῥημάτων τῶν σημεινόντων σκέψιν, ζήτη-
σιν (§ 130, ὑποσημ.)· οἶον, σκόπει, ἔχν σοι ἱκανὸν δοκῇ.

Σημ. Ὁ ἐὰν γίνεται ἀπὸ τοῦ εἰ καὶ ἄν, καὶ τίθεται ἐν ἀρχῇ προτάσεως.
παρὰ δὲ Ὀμήρῳ εἶνε ἄχρηστος· ἀντ' αὐτοῦ δὲ τίθεται ὁ διηρημένος εἰ—
ἄν (εἴκεν, εἴκε, αἴκεν, αἴκε). Οἱ δὲ μεταγενέστεροι συντάσσουσιν αὐτὸν καὶ
μεθ' ὀριστικῆς· καὶ εὐκτικῆς οἱ αὐτοὶ δὲ μεταχειρίζονται αὐτόν, καὶ ἀο-
ριστολογικῶς· οἶον, ἔς, ἐὰν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν (Γραφ.).

Ἐὰν δέ· ζήτησι εἰ δέ.

Ἐὰν τε, ἐάν τε· σύνδεσμοι διαζευκτικοί, συντασσόμενοι πάν-
τοτε μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 429).

Εἰ (Δωρ. αἰ), σύνδ. 1) ὑποθετικός, συντασσόμενος μεθ' ὀρι-
στικῆς, εὐκτικῆς καὶ σπανιώτατα μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 112, α,
β'. γ'. δ'. σημ.)· παρὰ δὲ τοῖς Ἰωσὶ καὶ ἄπαξ παρὰ Θουκυδίδῃ
καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου. 2) Διστακτικός, ἡγουμένου μάλιστα γνω-
στικοῦ ἢ δηλωτικοῦ ῥήματος· οἶον, σάφα δ' οὐκ οἶδ', εἰ θεός
ἐστίν (§ 198 σημ. δ'). 3) Διαπορητικός, χρήσιμος εἰς τὰς πλε-
γίας ἐρωτήσεις καὶ διαπορήσεις, συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς,
εὐκτικῆς καὶ ἐν διαπορήσει μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 237, 248—

249). 4) Αἰτιολογικός ἀντὶ τοῦ ἐπειδὴ ἢ ὅτι, συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς· οἷον, οὐκ ἐξ ἐμῶν δὲ φαρμάκων στυγεῖ πόσις, ἀλλ' εἰ ξυνεῖναι μὴ πιτηθεῖα κυρεῖς (Εὐρπ.). 5) Εἰδικὸς παρὰ τοῖς Ἀπτικοῖς ἀντὶ τοῦ ὅτι, ἡγουμένων τῶν ῥημάτων, θαυμάζω, ἀγαπῶ (=εὐχαριστοῦμαι), αἰσχύνομαι, ἄχθομαι καὶ ἐν γένει εὐαισθησίας σημαντικοῦ, ὅταν τὸ πρᾶγμα εἴνε ἀμφίβολον ἢ ἀπλῶς δυνατὸν καὶ ἐνδεχόμενον· ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὅταν εἴνε βέβαιον καὶ θετικὸν χάριν μετριοφροσύνης καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φορτικοῦ τῆς ἀποφαντικῆς βεβαιότητος (§ 198 σημ. δ'). Εἴνε δὲ προτακτικός.

Εἰ γάρ· ὁ μὲν εἰ, εἴνε ὑποθετικός, ὁ δὲ γάρ αἰτιολογικός· ἀλλ' ἐνίοτε λαμβάνονται ὁμοῦ ὡς εὐκτικά=τῷ εἴθε (§ 190).

Εἰ δέ· ἡγουμένου συνήθως τοῦ *εἰ μὲν* (ἢν μὲν, ἐὰν μὲν), τίθεται δὲ συνήθως ἐπὶ ὑποθετικῆς καταφατικῆς ἐννοίας, ἀλλ' ἐνίοτε λέγεται καὶ ἐπὶ ἀποφατικῆς ἀντὶ τοῦ *εἰ δέ μὴ*, ἐννοουμένου συνήθως τοῦ ῥήματος ἐκ τῶν ἀνωτέρω· οἷον, εἰ μὲν βούλεται, ἐφέτω· εἰ δ' ὅ,τι βούλεται, τοῦτο ποιεῖτω=εἰ δέ μὴ βούλεται, ποιεῖτω ὅ,τι βούλεται· ὡσαύτως λαμβάνεται καὶ τὸ ἐὰν δὲ ἀντὶ τοῦ ἐὰν δέ μὴ· οἷον, κἄν μὲν βούλῃ ἔτι ἐρωτᾷν, ἔτοιμός εἰμί σοι παρέχειν ἀποκρινόμενος· ἐὰν δέ βούλῃ, σὺ ἐμοὶ παράσχεις=ἐὰν δέ μὴ βούλῃ, σὺ ἐμοὶ παράσχεις.

Εἰ δέ μὴ λέγεται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἐναντιωματικῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ἐνίοτε τίθεται καὶ ἐπὶ καταφατικῆς ἀντὶ τοῦ *εἰ δέ*, ἡγουμένης ἀρνήσεως· οἷον, εἴ τι μὴ δοκῶ πράσσειν μάταιον, εἰ δέ μὴ, πεπαύσεται (Σφκλ.)=εἰ δέ δοκῶ, πεπαύσεται· τούτου δὲ ἕνεκα τὸ *εἰ δέ μὴ* λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἄλλως· οἷον, μὴ οὕτω λέγε, εἰ δέ μὴ οὐ θαρροῦντας ἡμᾶς ἔξεις (§ 216 σημ.).

Εἴερ (γ'. πληθ. προσ. τῆς εὐκτ. τοῦ εἰμί) λαμβάνεται δὲ πολλάκις καὶ ὡς ἐπίρρημα συγκταθετικόν (=ἔστω), καὶ οὔτε εἰς ῥῆμα οὔτε εἰς ὄνομα ἀποδίδεται, ἀλλὰ τίθεται καθ' ἑαυτὸ, ὡς ἂν θέλωμεν νὰ διακρίψωμεν προηγούμενον μακρὸν λόγον, καὶ ν' ἀρχίσωμεν ἄλλον· οἷον, *εἴερ*· τί δὴθ' ὁ παῖς ὁ τοῦ Λαερτίου; Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τίθεται καὶ τὸ ἔστω, εὖ ἔχει, τούτων μὲν ἄλλας.

Εἴθε· ἐπιρρ. εὐκτικόν, συντασσόμενον μετ' εὐκτικῆς μέν, ὅταν ἡ εὐχὴ γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων (§ 190, 1), μεθ' ὀριστικῆς δὲ ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ἡ εὐχὴ γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων (§ 187, 4).

Εἰ καί· σύνδ. ἐναντιωματικός (ἐὰν καί, μ' ὅλον ὅτι)· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς καὶ τίθεται ἐπὶ βεβαίων πραγμάτων· οἷον, εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὡς θνητός ἀκούσον (ἴδε καὶ εἰ).

Εἰ μὲν, ἀποδίδεται εἰς τὸ εἰ δέ, ἀλλ' ἐνίοτε ἐπιφέρεται τὸ νῦν δέ, ἀντὶ τοῦ εἰ δέ.

Εἰ μὴ· μόρ. 1) ὑποθετικόν ἀποφατικόν (=ἐὰν δέν). 2) Εἰρωνικόν· οἷον, τίνος οὖν εἰμὶ ὑπεύθυνος; εἰ μὴ τίς ἐστὶν εὐνοίας εὐθύνη=ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ εὐνοίας εὐθύνη. 3) Ἐξαιρετικόν, ἡγουμένης ἀρνήσεως(=πλὴν)· οἷον, ἡμῖν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἀγαθόν, εἰ μὴ ὄπλῃ καὶ ἀρετῇ. Ἐνίοτε δὲ μετὰ τὸ ἐξαιρετικόν εἰ μὴ ἐπιφέρεται ἕτερον εἰ· οἷον, ἐπράχθη ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον εἰ μὴ εἴ τι πρὸς περιούκους. Τὸ ἐξαιρετικόν εἰ μὴ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς, εὐκτικῆς καὶ ἐνίοτε μετὰ μετοχῆς.

Εἰ περ. Ὁ μὲν εἰ εἶνε ὑποθετικός, τὸ δὲ πέρ βεβαιωτικόν=ἐὰν βεβαίως· ἀλλ' ἐνίοτε λαμβάνονται ἀμφοτέρω καὶ ἐναντιωματικῶς ἀντὶ τοῦ εἰ καί, ἢ αἰτιολογικῶς ἀντὶ τοῦ γάρ· λέγονται δὲ πολλὰ καὶ κατ' ἑλλειψιν ῥήματος, ἐννοουμένου ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω ἢ ἕξωθεν· οἷον, οὐ τὸ μὴ βούλεσθαι, ἀλλ' εἴ περ (τί διακωλύσει), τὸ μὴ δύνασθαι διακωλύσει.

Εἴ ποτε, εἴ που, εἴ πῃ, εἴπουθι, εἴ πως· μόρια διστακτικὰ συντασσόμενα μεθ' ὀριστικῆς μὲν ἐπὶ ὁμολογουμένης πράξεως, μετ' εὐκτικῆς δὲ ἐπὶ ἐνδοχαιμένης· ἐνίοτε δὲ λέγονται καὶ ἑλλείπει ῥήματος.

Εἰσαεῖ· ἐπιρρ. χρόν. συντασσόμενον μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, καὶ ἐπὶ συνεχείας χρόνου μετὰ ἐνεστώτος· οἷον, εἰσαεῖ κίνησις ἔσται, εἰσαεῖ κινεῖται ἡ γῆ.

Εἴτα ἔπειτα· μόρ. 1) χρονικὰ σημαίνοντα τὸ μετὰ τινα πράξιν γενόμενον(=ὑστερον, ἔπειτα). 2) Τηκτικά, τιθέμενα μετὰ τὸ πρῶτον μὲν, συνήθως μὲν ἄνευ τοῦ δέ, ἐνίοτε δὲ καὶ μετὰ

τοῦ δὲ ἐπιφερομένου=πρῶτον μὲν—εἶτα (δέ) ἢ ἔπειτα (δέ). 3). Διαπορητικά· ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεων ἐμφαίνουσι σὺν τῇ ἀπορίᾳ καὶ ἀγανάκτησιν, ἐπίπληξιν, εἰρωνίαν, σαρκασμόν· οἷον, τοιαῦτα τολμᾶς λέγειν εἶτα ἐγὼ σου φέισμα; ἔπειτα οὐκ οἶει φροντίζειν (τοὺς θεοὺς) τῶν ἀνθρώπων; 4) Ἐναντιωματικά (=μέντοι). 5) Ἐξαιρετικά = ἐκτὸς τούτου. 6) Συλλογιστικά (=λοιπόν).

Εἶτε—εἴτε, σύνδεσμοι διαζευκτικοί, τιθέμενοι, ὅταν τὰ διαζευγνόμενα μέρη εἶνε ἀόριστα καὶ ὑποθετικά· συντάσσονται δὲ μεθ' ὀριστικῆς, εὐκτικῆς, καὶ ἐπὶ διαπορήσεως μεθ' ὑποτακτικῆς, ἔτι δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς (§ 429).

Εἴ τις, εἴ τι· λαμβάνονται πολλάκις καὶ ἀντὶ τῆς ἀορίστου ἁντωνυμίας ὅστις ὅ,τι· οἷον, Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς νέους καὶ εἴ τις ἄλλος παρ' αὐτῷ ἐφοίτα· ἐφθειρον εἴ τι χρήσιμον ἦν ἐν τῷ πεδίῳ (§ 338, σημ.).

Εἴτ' οὖν· συνδ. διαζευκτικός· οἷον, εἴτ' οὖν ἀληθές· εἴτ' οὖν ψευδές (§ 429).

Ἐμπας, ἔμπης (Ἰωνκ.), ἄχρηστον παρὰ τοῖς πεζοῖς· εἶνε δὲ ἐναντιωματικὸν ἢ βεβαιωτικόν.

Ἐκποδῶν· ἐπίρρ. τόπου (μακράν), συντασσόμενον μετὰ γενικῆς· μετὰ συνδετικοῦ δὲ ῥήματος τιθέμενον εἰς τόπον κατηγορουμένου συντάσσεται καὶ μετὰ δοτικῆς· οἷον, ἐκποδῶν ἐκεῖνος αὐτοῖς ἐγένετο.

Ἐμποδῶν ἐπίρρ. (=ἐμπόδιον)· δέχεται τὴν αὐτὴν σύνταξιν τοῦ ἀνωτέρω ἐκποδῶν.

Ἐν δὲ δὴ καί· γίνεται κατ' ἑλλειψιν τοῦ δεικτικοῦ τούτοις, καὶ λαμβάνεται προσθετικῶς ἀντὶ τοῦ πρὸς τούτοις.

Ἐνεκα (ἐνεκεν) συντάσσεται πάντοτε μετὰ γενικῆς, καὶ οὐδέποτε μετὰ ῥήματος· σημαίνει δὲ 1) τελικὸν αἶτιον. 2) Τὸ ὅσον ἀνήκει, ἐξαρτᾶται, ἀποβλέπει· οἷον, ἄνευ τοῦ ἡλίου ἐνεκα τῶν ἀστέρων νυξ ἂν ἦν αἰεὶ· ἀσφαλῶς ἔζων ἐνεκά γε τῶν συκοφαντῶν.

Ἐνταῦθα· τοπικὸν ἢ χρονικὸν ἐπίρρημα (§ 401, σημ.).

Ἐν ᾧ (=ἐν ᾧ χρόνῳ)· ἐπίρρ. χρον. συντασσόμενον ὡς τὰ ὅτε.

Ἐξῆς ἐπίρρ. συντασσόμενον μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς οἶον, ἐξῆς τῶν ἄλλων, ἢ ταῖς ἄλλοις.

Ἐπει, ἐπειδὴ συνδ. 2) αἰτιολογικοί, συντασσόμενοι μεθ' ὀριστικῆς, καὶ ἐπὶ διηγήσεως μετ' εὐκτικῆς παντὸς χρόνου πλὴν μέλλοντος. 7) Χρονικοί, συντασσόμενοι μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς, ἢ ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἀριστολογικοῦ ἂν (§ 205, 206), καὶ σπανιώτατα μετ' ἀπαρεμφάτου. Μετὰ δὲ τοῦ τάχιστα κεῖνται ἀντὶ τοῦ ἅμα, εὐθύς ὥς, εὐθύς ὅπου οἶον, ἐπεὶ τάχιστα τὰ τεῖχη καθηρέθη, ἐπειδὴν τάχιστα ἀνέλθης.

Ἐπειτα ζήτει εἴτα.

Ἐς αἰ (Ἀττικ.) συντάσσεται συνήθως μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς ἄλλὰ καὶ μετὰ παντὸς ἄλλου χρόνου πλὴν παρακειμένου.

Ἔστε (ἐς—τε) ἐπίρρ. χρον. συντασσόμενον μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς ἔτι δὲ καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἀριστολογικοῦ ἂν (§ 205, 206).

Ἐτι ἐπίρρ. 1) χρονικὸν σημαῖνον διάρκειαν πράξεώς τινος μέχρι χρονικοῦ τινος ὁρίου οἶον, χθὲς ἔτι ἐν τοῖς παισὶν ἐκρίνετο. 2) Προσθετικὸν σημαῖνον προσθήκην οἶον, ἔτι τοῖνυν ταῦτ' εἰπέ· ἔτι μείζον κακὸν τοῦτ' ἐκείνου. Συντάσσεται δὲ μετὰ παντὸς χρόνου ῥήματος.

Ἐὖ ἐπίρρ. τροπικ. συντασσόμενον μετὰ ῥήματος ἄλλ' ἐνίοτε καὶ μετὰ κλητικῆς ὀνόματος κατ' ἔλλειψιν ῥήματος οἶον, εὖ δοῦλε ἀγαθὲ.

Ἐὖγε ἐπιφών. ἐπαινετικόν λέγεται ἀπολύτως ἄλλὰ πολλάκις καὶ μετὰ γενικῆς σημαίνουσας τὴν αἰτίαν τοῦ ἐπαίνου οἶον, εὖγε τῆς προθυμίας (§ 409 6').

Ἐφ' ὅτω, ἐφ' ᾧ, ἐφ' οἷς ἀναφορικά λαμβάνονται δὲ πολλάκις καὶ αἰτιολογικῶς, καὶ συντάσσονται ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεθ' ὀριστικῆς, ἀλλ' ἐνίοτε λαμβάνονται καὶ τελικῶς ἐπὶ συμφωνίας καὶ συνθήκης, καὶ συντάσσονται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς ἢ ἀπαρεμφάτου οἶον, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν, ἐφ' ᾧ καὶ συνεῖναι τοῖς νέοις (§ 134, δ').

Ἐως ὥς ἐπίρρημα μὲν χρονικὸν συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς

καὶ εὐκτικῆς, ἔτι δὲ καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ *ἄν* (§ 205, 206), ὡς πρόθεσις δὲ (παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις μόνον), μετὰ γενικῆς· οἶον, ἕως οἴκου· ἔτι δὲ καὶ μετὰ ἀπαρεμφάτου· οἶον, ἕως πικρατεῖναι. Καὶ μετὰ ἐπιρρήματος· οἶον, ἕως πότε; ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Σημαίνει δὲ τὸ τέρμα χρονικοῦ ἢ τοπικοῦ διαστήματος.

Ἡ, σύνδεσμος 1) διχζευκτικός· ἢ ζωὴ ἢ θάνατος (§ 425)· 2) Διαφορικός, τιθέμενος μετὰ τῶν διαφορικῶν, *ἄλλος*, *ἄτερος*, *διάφορος*, *ἐναντίος*, *ἴδιος* (§ 47, 16) 3) Συγκριτικός, τιθέμενος μετὰ τῶν συγκριτικῶν ἐπιθέτων ἢ ἐπιρρημάτων (§ 50)· συγκριτικός δὲ εἶνε καὶ ὅταν τίθηται μετὰ τῶν βουλευτικῶν καὶ ἐφετικῶν ῥημάτων, *βούλομαι*, *ἐθέλω*, *αἰροῦμαι*· διότι ταῦτα φύσει ἐμπεριέχουσι τὴν σύγκρισιν· οἶον, βούλομαι ἐγὼ λαὸν σφόδρ ἐμμεναι ἢ ἀπολέσθαι=προτιμῶ.¹ 4) Διστακτικός ἢ ἀπορηματικός, τιθέμενος εἰς δευτέραν ἐρώτησιν, γινομένην ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος, θέλοντος νὰ ὀρίσῃ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἀμφίβολον ἐρώτησιν, μετὰ τινος ὅμως δισταγμοῦ· οἶον, πόθεν οὖν ἀρξόμεθα καὶ τί πρῶτον ὑποθησόμεθα; ἢ βούλεσθε ἀπ' ἐμοῦ ἀρξομαι; * (Πλτ.). 5) ~~Αὐτικός, τιθέμενος εἰς δευτέραν ἐρώτησιν, ὅταν αὐτὸς ὁ ἐρωτῶν διὰ δευτέρας ἐρωτήσεως αὐτοῦ λύῃ τὴν ἀπαρίχον τῆς πρώτης~~· οἶον, πόθεν ἤκει; ἢ δῆλον ἐκ τῆς ἀγορᾶς; τίνα ταύτην (ἀγγελίσκω); ἢ τὸ πλοῖον ἀφίκεται ἐκ Δήλου; 6) Ἐξαιρετικός ἀντὶ τοῦ *ἄλλως*, ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει κυρίως ὑποθετικὴν ἔννοιαν ἐναντίαν τῆς προηγουμένης, ἢ γουν καταφατικὴν μὲν, ὅταν προηγῆται πρότασις ἀποφατικὴ, ἀποφατικὴν δέ, ὅταν προηγῆται πρότασις καταφατικὴ, καὶ ἰσοδυναμεῖ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης περιστάσεως τῷ *εἰ* δέ, ἐπὶ δὲ τῇ; δευτέρας τῷ *εἰ* δέ

¹ Ὁ τοιοῦτος ἢ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν διασαφητικός ἢ ἀναιρετικός=τῷ καὶ οὐ· ἄλλοι δὲ ἐννοοῦσιν ἐν τοῖς τοιοῦτοις χωρίοις τὸ μᾶλλον, ὅπερ πολλάκις καὶ λέγεται· οἶον, μᾶλλον βουληθέντες ἐν τῇ αὐτῶν ἀποθνήσκειν ἢ ζῆν τὴν ἄλλοτρίαν οἰκοῦντες (Λυσ.). μᾶλλον αἰρούμενοι (οἱ Σπαρτιάται) σωφρονοῦντας ἔχουσιν τοὺς πολίτας ἢ τῆς Ἑλλάδος ἔχειν τὴν ἀρχὴν ἀπάσης.

μὴ οἶον, λέγομεν ὑμῖν σπονδὰς μὴ λύειν, ἢ πειρασόμεθα ἀμύ-
νασθαι=εἰ δὲ λύετε, πειρασόμεθα=ἄλλως πειρασόμεθα, πᾶσα
ψυχὴ φύσει τεθέαται τὰ ὄντα, ἢ οὐκ ἂν ἦλθεν εἰς τόδε τὸ ζῶον
=εἰ δὲ μὴ ἐτεθέατο, οὐκ ἂν ἦλθεν=ἄλλως δὲν ἤθελε ἔλθει. 6)
Ἐπεξηματικὸς (=ἡγουν)· οἶον, Φαίδων ἢ περὶ ψυχῆς. Τίμων ἢ
μισάνθρωπος. 7) Θετικὸς ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ, ἡγουμένης ἀρνήσεως·
οἶον, τὴν στρατεῖαν οὐ χάριτι τὸ πλεῖον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιή-
σασθαι.

Ἡ· ἐπίρρ. 1) βεβαιωτικὸν ἀνευ ἢ μετὰ ἐρωτήσεως (=καί,
ἀληθῶς, ὄντως)· οἶον, ἢ στωμύλος ἦσθα. 2) Ἀπορηματικὸν ἐπὶ
ἐρωτήσεως (=ἄρά γε)· οἶον, ἢ καὶ ἐμέ, ἔφη, δεήσει ταῦτα
ποιεῖν;

Ἡ· δοτικοφανές ἐπίρρημα (= ἢ ὁδῶ ἢ μεθόδῳ) 1) τοπικὸν
ἀντὶ τοῦ ὅπου· οἶον, ἢ τὸ τῶν θεῶν γένος. 2) Τροπικὸν ἀντὶ
τοῦ ὅπως· οἶον, τῷ πατρὶ ἐπιδείξασθαι, ἢ ἕκαστα διεπράξω.
3) Αἰτιολογικὸν ἀντὶ τοῦ διό. 4) Ἐπιτατικὸν τῶν ὑπερθετικῶν
ἐπιθέτων καὶ ἐπίρρημάτων (§ 58).

Ἡ γάρ· χρήσιμα εἰς τὰς ἀπολογίας ἐν τοῖς διαλόγοις, καὶ τὸ
μὲν ἢ βεβαιοῦ, ὃ δὲ γὰρ αἰτιολογεῖ· οἶον, ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμέ
ἄδικος γεγενῆσθαι; ἢ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὀρόντης· ἀλλὰ τι-
θέμενα ἐπὶ ἐρωτήσεως λαμβάνονται ἀμφοτέρω ἀντὶ ἐνὸς βεβαιω-
τικοῦ· οἶον, ἢ γὰρ σὺ ταῖς χερσὶ τούτων τι ἐφύτευσας; εἰσὶν ἡμῖν
τέχναι, ἢ γάρ;=ἀληθῶς οὕτως ἔχει. Καὶ ἀποφατικῶς μετὰ
τοῦ οὐ· οἶον, ἢ γὰρ οὐ;=οὐκ ἔχει ἀληθῶς οὕτως;

Ἡδὴ· ἐπίρρ. χρονικόν· τίθεται δὲ ἐπὶ πραγμάτων μὴ πολὺ
ἀφεστῶτων τοῦ ἐνεστῶτος ὥς πρὸς τὸ παρελθόν ἢ μέλλον· διὸ
ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων συντάσσεται μετὰ παρωχη-
μένου χρόνου πλὴν τοῦ ὑπερσυντελικοῦ, ἐπὶ δὲ ἐνεστῶτος μετ'
ἐνεστῶτος καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ νῦν, ἐπὶ δὲ μελλόντων μετὰ μέλ-
λοντος καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ αὐτίκα· οἶον, ἤδη ἔλεγον, εἶπον, εἴ-
ρηκα, λέγω, ἐρῶ. Πολλάκις δὲ συνοδεύεται μετὰ τοῦ νῦν· οἶον,
ἤδη νῦν λέγω, εἴρηκα.

Ἡ μὴν (Ἰων. ἢ μέν)· μόρ. βεβαιωτικόν (=καί, τῷ ὄντι)· λέ-

εἰρκτῇ. Μεθ' ὀριστικῆς φαίνεται ὅτι συντάσσεται καὶ ὅταν προσ-
λαμβάῃ τὸ ἐρωτηματικὸν τί (ἵνα τί)· οἶον, ἵνα τί ταῦτα λέ-
γῃς; ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;· ἀλλ' ἐνταῦθα ἐλλείπει τὸ ῥῆμα,
γένηται=ἵνα τί γένηται, λέγεις ταῦτα; 3) Ῥπίρρημα τοπικὸν
ἢ χρονικὸν (=ὅπου, ἐν ᾧ)· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς· οἶον, ἵν'
ἔδῃς χωρὶς ὥκισται θεῶν. Καὶ μετὰ γενικῆς (§ 405, 2 καὶ 3)·
οἶον, ἵν' εἰ κακοῦ, ἵν' εἰ τύχῃς. Ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεως λαμβάνεται
ἀντὶ τοῦ ποῦ· οἶον, ὧ θεῶν μῦντευμα, ἵν' ἐστέ;

Ἰσως· ἐπίρρ. 1) τροπικὸν (σπαν.), συντασσόμενον μετὰ δοτι-
κῆς. 2) εἰκαστικόν, συντασσόμενον μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς
μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν· οἶον. Ἰσως ἐρῶ, ἴσως φεῖν ἄν τις.

Καθότι· σύνδεσμος αἰτιολογικός· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστι-
κῆς καὶ αἰτιολογεῖ τὰ ἀνωτέρω (§ 435, σημ.). ἐνίοτε δὲ λαμ-
βάνεται καὶ τροπικῶς ἀντὶ τοῦ ὅπως.

Καί· σύνδεσμος 1) συμπλεκτικός, συνδέων ὁμοειδῆ κατ' ἐν-
νοίαν (419). 2) Ἐπιδοτικός (προσθετικός), προσθέτων τι ἔξωθεν,
καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ οἶον, ταῦτα καὶ θεοὶ πε-
πόνθασι=οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ θεοί, καὶ σὺ Βροῦτε;
3) Ἐναντιωματικός συντασσόμενος μετὰ μετοχῆς (§ 152, ἐ.
σημ.)· οἶον, καὶ νεώτερος ὢν, περαινῶ ὑμᾶς. 4) Ἐλαττωτικός
(=καὶ, τοῦλάχιστον)· οἶον, ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρῶσκοντα
νοῆσαι. 5) Χρονικός (=τῷ ὅτε), ἡγουμένου χρονικοῦ μορίου (ἔμα
ὥς, ὁψέ, ἥδη, κλπ), σημαίνων ταχύτητα χρόνου· οἶον, ἥδη ὁψέ
ἦν καὶ οἱ Κορίνθιοι πρῶμναν ἐκρούοντο. 6) Αἰτιολογικός ἀντὶ τοῦ
γάρ ἢ τοῦ διό· οἶον, καὶ μέγιστον ἦν ἱκέτευμα τοῦτο=μέγι-
στον γάρ¹ 7) Ἀντιθετικός ἀντὶ τοῦ ἀλλά· οἶον, καὶ τὸ ῥόδον
καλὸν ἐστὶ καὶ ὁ χρόνος αὐτὸ μαραίνει. 8) Ὁμοιωματικός ἀντὶ
τοῦ ὥς, ἡγουμένης ὁμοιωματικῆς τινος λέξεως (ὁμοιος, ὁμοίως,
ὁ αὐτός, ἴσος, ἴσως, ὡσαύτως, κλπ.)· οἶον, γνώμησιν ἐχρῶντο
ὁμοίησι καὶ σύ=ὥς καὶ σύ· οὐχ ὁμοίως πεποιήκασι καὶ Ὁμη-
ρος. 9) Ἐνστατικός ἐν ἀρχῇ ἐρωτήσεως· οἶον, καὶ τίς θανόντων

¹ Τοιοῦτος εἶνε καὶ ὁ καὶ ἐν τῷ «ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ ἡ λαμπρυνθῶμεν.»

ἦλθεν ἐξ Ἰδοῦ πάλιν; ὅταν δὲ τίθηται μετὰ τὴν ἐρωτηματικὴν λέξιν, σημαίνει ἀπορίαν μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως· οἷον, τί γὰρ καὶ λέγειν; 10) Παρακκελευσματικὸς μετὰ προστακτικῆς οἷον, καὶ μοι δὸς τὴν χεῖρα. 11) Μεταβατικὸς ἐν ἀρχῇ προτάσεως· οἷον, καὶ ἐγὼ εἶπον.

Καὶ γάρ. Ὁ μὲν καὶ εἶνε ἐπιδοτικὸς ἢ προσθετικὸς, ὁ δὲ γάρ αἰτιολογικὸς· οἷον, καὶ γὰρ αὐτὸς Μένων ἐβούλετο=καὶ αὐτὸς γὰρ Μένων=διότι καὶ αὐτός. Ἀλλ' ἐνίοτε φαίνεται ὅτι ὁ καὶ τίθεται χάριν τοῦ γάρ, διότι οὗτος οὐδέποτε τίθεται ἐν ἀρχῇ προτάσεως· οἷον, καὶ γὰρ καὶ καπνὸς ἐφαίνετο.

Καὶ γὰρ δὴ· ἕκαστον μῦθον φαλλάττει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν (=διότι καὶ τῷ ὄντι)· ἐνίοτε ὅμως λαμβάνονται ὅλα ὁμοῦ ἀνθ' ἑνὸς προσθετικοῦ=πρὸς τούτοις.

Καὶ γὰρ οὖν· ὁ μὲν καὶ εἶνε ἐμφαντικὸς, ὁ δὲ γάρ, βεβαιωτικὸς ἢ αἰτιολογικὸς, ὁ δὲ οὖν συλλογιστικὸς=καὶ ἀληθῶς λοιπόν, καὶ διὰ τοῦτο λοιπόν.

Καὶ γὰρ τοι· ὁ μὲν καὶ εἶνε ἐμφαντικὸς, ὁ δὲ γὰρ αἰτιολογικὸς, τὸ δὲ τοι βεβαιωτικόν=καὶ διότι, τῷ ὄντι.

Καὶ γε δὴ· βεβαιωτικὸν καὶ προσθετικόν=καὶ βεβαίως, πρὸς τούτοις.

Καὶ γε μήν· ἐναντιωματικόν=ἀλλ' ὅμως, καὶ ὅμως βεβαίως καὶ προσθετικόν=πρὸς τούτους.

Καὶ δέ, καὶ δέ τε· προσθετικὰ καὶ βεβαιωτικὰ=καὶ πρὸς τοῖς μάλιστα, καὶ τῷ ὄντι.

Καὶ δὴ· σύνδ. 1) χρονικὸς (=τῷ αὐτίκα), συντασσόμενος μετὰ παντὸς χρόνου πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου· οἷον, καὶ δὴ λέξω, καὶ δὴ εἶπον (=εὐθύς θὰ εἶπω, πρὸς ὀλίγου εἶπον). 2) Συμπερασματικὸς (=καὶ λοιπόν). 3) Προσθετικὸς (=πρὸς τούτοις). 4) Αἰτιολογικὸς. 5) Συγκαταθετικὸς, ἐπιφερομένης ἐρωτήσεως=θετέον, καὶ ὡς ὑποθέσωμεν, ὅτι (§ 187, 1, σημ.)· οἷον, καὶ δὴ τεθνήσκει τίς με δέξεται πόλις; 6) Δεικτικὸς· οἷον, καὶ δὴ προσέρχεται=καὶ ἰδοὺ προσέρχεται.

Καὶ δὴ καί· σύνδ. 1) Προσθετικὸς=πρὸς τούτοις. 2) Συμπε-

ρασματικός=ἔθεν, ἐπομένως. 3) Ὁμοιωματικός ἀντὶ τοῦ οὕτως οἶον, ὥστερ οὖν ἄν.. καὶ δὴ καὶ νῦν=οὕτως καὶ νῦν.

Καὶ εἰ, σύνδ. φαίνεται δὲ ὅτι εἶνε ὅμοιος κατὰ σημασίαν καὶ σύνταξιν πρὸς τὸν εἰ καί· ἀλλὰ δὲν εἶνε· διότι ὁ μὲν καὶ εἰ εἶνε ἐπιδοτικός (=καὶ ἂν ἀκόμη, καὶ ἂν προσέτι, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι), καὶ λέγεται ἐπὶ ἐνδεχομένων πραγμάτων, καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς (§ 212, α', β', γ',) οἶον, ἐὰν τοῦτο ποιήσης ἅπαξ ἢ δις, ἢ λύγξ, καὶ εἰ ἰσχυρά ἐστι, παύσεται. Ὁ δὲ εἰ καὶ εἶνε ἐναντιωματικός (ἂν καί, καὶ μ' ὅλον ὅτι), καὶ λέγεται περὶ βεβαίων πραγμάτων καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς καὶ ἀπᾶντως μετὰ μετοχῆς· οἶον, εἰ καὶ βασιλεὺς πέφυκας, ὥς θνητὸς ἄκουσον (ἴδε· εἰ καί).

Σημ. Τὰ περὶ τοῦ καὶ εἰ καί, εἰ καὶ εἰρημένα ἰσχύουσι καὶ περὶ τοῦ καὶ ἐὰν (καὶ) καί, ἐὰν καὶ· ἀλλὰ ταῦτα συντάσσονται πάντοτε μεθ' ὑποτακτικῆς οἶον, εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς καὶ ψευδεῖς ὥσι=καὶ ἂν ἀκόμη εἶνε ψευδεῖς· τὰ δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, αἰσχύνονται μὴ πράττειν=μ' ὅλον ὅτι δὲν θέλουσι. Σημειώτεον δὲ, ὅτι τό, εἰ καί, καί, ἐὰν καὶ δὲν εἶνε πάντοτε ἐναντιωματικά, ἀλλὰ πολλάκις ὁ μὲν εἰ καὶ ἐὰν εἶνε ὑποθετικοί, ὁ δὲ καὶ ἐπιδοτικός· οἶον, ἄκουσον, εἰ καὶ τοῖς σοῖς φίλοις ἀμυνθεῖν χρήσεις, τὸ πραχθὲν=εἰ χρήσεις καὶ τοῖς σοῖς φίλοις ἀμυνθεῖν.

Καὶ μὲν δὴ (καί)· σύνδ. ἐναντιωματικός, προσθετικός, αἰτιολογικός=ἀλλά, προσέτι, πρὸς τούτοις, καθότι.

Καὶ μὲν τοι (καί). σύνδ. ἐναντιωματικός καὶ προσθετικός οἶον, καὶ μὲν τοι καὶ τοῦτο ρητέον· καὶ μὲν τοι καὶ νῦν.

Καὶ μὴν· σύνδ. 1) Ἐναντιωματικός. 2) Προσθετικός. 3) Βεβαιωτικός. 4) Συμπερασματικός.

Καὶ σύνδ. 1) συμπλεκτικός (=καὶ—ἐν), συντασσόμενος μετὰ δοτικῆς δυνάμει τῆς προθέσεως ἐν· οἶον, ἐνεσσι καὶ μύρμηκι καὶ σέρφῳ χολή. 2) Ὑποθετικός (καὶ—ἂν ὑποθ.), συντασσόμενος μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 212, δ',) οἶον, εὐλαβοῦ τὰς διαβολὰς, καὶ ψευδεῖς ὥσι. 3) Δυνητικός (καὶ—ἂν δυν-), συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς μὲν ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων, μετ' εὐκτικῆς δὲ παντὸς χρόνου πλὴν μέλλοντος, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων πραγμάτων

(215)· ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχής, ὅταν τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ ἐξαρτᾶται, ἀπικιτῇ ἀπαρέμφατον ἢ μετοχὴν (§ 216)· οἷον, καὶ ἐπ' ἡνουν· τούτων μὲν καὶ ἄψαι· νομίσαντες καὶ ἐλθεῖν. 4) Ἑλκτωτικός, συντασσόμενος μετὰ πάσης ἐγκλίσεως πλὴν τῆς ὑποτακτικῆς· ἔτι δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχής· οἷον, πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν σοὶ καὶ ἐν γῇ μένουσι. 5) Ἐναντιωματικός, συντασσόμενος μεθ' ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ μετοχής· οἷον, ὁ γὰρ ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ καὶ μὴ βῆλη· καὶ ἀνὴρ δοκῶν σοφός· 6) διαζευκτικός συντασσόμενος μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 429)· οἷον, καὶ ῥῆγμα ἢ καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐνίοτε λέγεται καὶ ἑλλειπτικῶς· οἷον, εἰ περὶ ἐνὸς καλῶς ἐπίσταται λέγειν, καὶ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων (ἐπίσταται λέγειν).

Καὶ εἰ· σύνδεσμος ἐπιδοτικός (ἴδε καὶ εἰ=καὶ ἂν ἀκόμη ὑποτεθῇ, ὅτι· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς (212, α. γ').

Καίπερ· σύνδεσμος ἐναντιωματικός, συντασσόμενος πάντοτε σχεδὸν μετ' ἐναντιωματικῆς μετοχής (§ 152, ε. σημ.).

Καὶ τοι· σύνδ. 1) ἐναντιωματικός, συντασσόμενος παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαίοις πάντοτε σχεδὸν μεθ' ὀριστικῆς, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μετὰ μετοχής ἐναντιωματικῆς (§ 152, ε. σημ.). 2) προσθετικός. 3) Συλλογιστικός=καὶ λοιπόν. 4) Βεβαιωτικός=καὶ τῷ ὄντι.

Μά· μόρ. ὁμοτικόν, τίθεται δὲ ἐπὶ ἀπωμόσεως καὶ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς· οἷον, οὐ μὰ Δι' οὐκ εἶπον ταῦτα· ἡγούμενου δὲ τοῦ ναί, λέγεται καὶ ἐπὶ κατωμόσεως· οἷον, ναί μὰ Δι' εἶπον ταῦτα (ἴδε καὶ § 366 σημ.).

Μάλιστα· ἐπίρρ. ὑπερθ. σημαῖνον τὸ πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ὅσον τὸ δυνατόν περισσύτερον· τιθέμενον δὲ μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν, ποσοτικῶν καὶ ὁμοιωματικῶν ὀνομάτων ἐκφράζει τὸ περίπου ἢ ὡς ἔγγιστα (τὸ πολὺ—πολύ)· οἷον, διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα· ἐν δὲ ταῖς ἀποκρίσεσιν εἶνε βεβαιωτικόν=βεβαιότατα. Τὸ δὲ μάλιστα μὲν—εἰ δὲ μή, ζήτει ἐν τῷ περὶ φράσεων.

Μέν· σύνδ. 1) ἀντιθετικός, ἔχων ἐπιφερόμενον τὸν δὲ (431)* οἶον, σὺ μὲν ἀχιμὴν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ. 2) Συμπλεκτικός, ἐπιφερομένου τοῦ δὲ (=τέ, καί)* οἶον, σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς. 3) Ἐπιμεριστικός ἐπὶ τῶν ἐπιμερισμῶν (§ 290)* οἶον· τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν ἀγαθοί, οἱ δὲ φαῦλοί εἰσιν. 4) Βεβαιωτικός. 5) Διαπορητικός ἐπὶ ἐρωτήσεως ἀντὶ τοῦ ἄρα.

Μέν γε· σύνδ. ἐναντιωματικός καὶ αἰτιολογικός.

Μέν δή· σύνδεσμος συμπερασματικός, προσθετικός καὶ ἐναντιωματικός. Ἀλλὰ συνήθως ὁ μὲν ἀποδίδεται εἰς ἐπιφερόμενον δέ· οἶον, ὁ μὲν δὴ Κύρος οὕτως ἀπῆλθεν εἰς Πέρσας· πατὴρ μὲν δὴ λέγεται ὁ Κύρος γενέσθαι Καμβύσδου, μητὴρ δὲ ὁμολογεῖται Μανδάνης γενέσθαι.

Μέν οὖν (γε)· σύνδ.* ἕκαστον μῦθον φυλάττει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν, ἀλλὰ πολλάκις λαμβάνονται ὅλα ὁμοῦ ἀνθ' ἑνός· 1) βεβαιωτικοῦ, μάλιστα εἰς τὰς ἀποκρίσεις· οἶον, πάνυ μὲν οὖν, καλῶς μὲν οὖν γε. 2) Συλλογιστικοῦ ἢ συμπερασματικοῦ· οἶον, πρῶτον μὲν οὖν. 3) Ἐναντιωματικοῦ. 4) Θετικοῦ ἀντὶ τοῦ ἀλλά, ἡγουμένης ἀρνήσεως.

Μέν τοι (γε)· σύνδ. 1) ἐναντιωματικός. 2) Βεβαιωτικός συνήθως ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι καὶ δευτέραις ἐρωτήσεσι. 3) Συλλογιστικός ἐπὶ ἐρωτήσεως. 4) Αἰτιολογικός ἀντὶ τοῦ γάρ. 5) Μεταβατικός ἀντὶ τοῦ δέ.

Μεταξύ· συντάσσεται μετὰ γενικῆς ὀνόματος ἢ μετὰ χρονικῆς μετοχῆς· οἶον, μεταξύ λόγων, μεταξύ πίνων ἐσφάγη (§ 152, γ').

Μέχρι· ζῆται ἄχρι.

Μή· ἐπίρρημα 1) ἀποφατικόν, συντασσόμενον ἐπὶ μὲν ἀνεξαρτήτων προτάσεων μετὰ πασῶν τῶν ἐγκλίσεων πλὴν τῆς ὀριστικῆς, ἥτις πάντοτε σχεδὸν δέχεται τοῦ οὐ (§ 376, 377). 2) Ἀπαγορευτικόν, συντασσόμενον μετὰ προστακτικῆς παντὸς χρόνου, πλὴν τοῦ ἀορίστου, τοῦ ὁποίου τὰ μὲν β'. πρόσωπα συντάσσονται πάντοτε σχεδὸν μεθ' ὑποτακτικῆς, τὰ δὲ γ'. συνθέστερον

(μάλιστα ὅταν ἔχωσιν ἄοριστόν τι=μή τις, μηδεὶς) μεθ' ὑποτακτικῆς, σπανιώτερον δὲ μετὰ προστακτικῆς (§ 189, 2 σημ. 6'). οἶον, μὴ λέγε, μὴ δέδοθι, μὴ εἴπῃς, μὴ τις εἰπάτω, μὴ τις ὑπολάβῃ. 3) Διστακτικόν ἢ διαπορητικόν, συντασσόμενον μεθ' ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ σπανιώτερα μεθ' ὀριστικῆς (§ 253, 256). 4) Τελικὸς σύνδ. συντασσόμενος μεθ' ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς (§ 219). 5) Ἀπευκτικόν μόρ., συντασσόμενον ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἐπὶ δὲ μελλόντων καὶ ἐνεστώτων μετ' εὐκτικῆς παντός χρόνου πλὴν μέλλοντος (§ 180, 1, σημ.).

Σημ. Πολλάκις τὸ ῥῆμα, εἰς 8 τὸ μὴ ἀποδίδεται, παραλείπεται· οἶον, μὴ ταῦτα (ποίει), μὴ μοι μυρίους ξένους (εἴπητε). Σημειώτεον δ' ὅτι τὸ διστακτικόν καὶ διαπορητικόν μὴ λέγεται καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως καὶ συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ ὀριστικῆς· οἶον, μὴ λάβω; μὴ ἀνέλκων ἡμᾶς ὑποκριτὰς ὑπείληφεν;

Μὴ γάρ (δὴ)· ἕκαστον μόριον φυλάττει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ σημασίαν, ἀλλὰ πολλάκις ὅλα ὁμοῦ λαμβάνονται καὶ ἀνθ' ἑνὸς 1) ἀπευκτικοῦ, καὶ συντάσσονται ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἐπὶ δὲ μελλόντων καὶ ἐνεστώτων μετ' εὐκτικῆς παντός χρόνου πλὴν μέλλοντος (§ 190, 1 σημ.)· οἶον, μὴ γὰρ δὴ καὶ τῆς γνώμης ἡμῶν κατισχύσειεν=εἴθε μὴ κατισχύσειεν. 2) Διστακτικοῦ ἢ ἀπορηματικοῦ, καὶ συντάσσονται μεθ' ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ σπανιώτερον ὀριστικῆς· οἶον, μὴ γὰρ ἐκ τῶν ἀδυνάτων ἤ.—Ταῦτα δὲ λέγονται καὶ ἑλλειπτικῶς· οἶον, ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατὸν ἐκὼν οὐκ ἀπολείψω· μὴ γὰρ=εἴθε μὴ ἀπολίποις, ἢ μὴ ἀπόλιπε.

Σημ. Παρὰ τοῖς μεταγενετέροις τὸ μὴ γὰρ λέγεται καὶ ἐπὶ ἐρωτήσεως καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς· οἶον, μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

Μὴ γὰρ οὖν· καὶ ταῦτα τὰ μόρια λαμβάνονται καὶ ἀνθ' ἑνὸς ἀπευκτικοῦ καὶ διστακτικοῦ ἢ διαπορητικοῦ· οἶον, μὴ γὰρ οὖν ζῶν ἔτι (Εὐρπ.). Ζῆτει μὴ γὰρ δὴ.

Μὴ δῆτα· μόρ. χρήσιμον εἰς τὰς ἀποφατικὰς ἀποκρίσεις (= μὴ δά, ὅχι βέβαια).

Μήν· μόριον 1) βεβαιωτικὸν μάλιστα ἐπὶ ὅρκου. 2) Ἐναντιωματικόν. 3) Προσθετικὸν μετὰ τοῦ καὶ (καὶ μήν).

Μή ὅτι· ζήτησις ἐν τῷ περὶ φράσεων.

Μή οὐ, *μή* οὐχί· ἐκφράζουσιν ἀπλὴν ἄρνησιν· λέγονται δὲ μετὰ ἡγουμένην ἄρνησιν καὶ συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ὑποθετικῆς μετοχῆς· ὅταν δὲ προηγῇται ῥήμα φόβου, ὑποφίας σημαντικόν, ἀρκτικοῦ μὲν χρόνου ἡγουμένου, συντάσσονται μετ' ὑποτακτικῆς, ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς· ἱστορικοῦ δὲ μετ' εὐκτικῆς (§ 393, 394).

Μή ποτε, *μή*που μόρια διστακτικὰ ἢ εἰκαστικά, συντασσόμενα ἐπὶ ἐνεστώτων μὲν ἢ μελλόντων πραγμάτων μεθ' ὑποτακτικῆς ἐπὶ δὲ παρελθόντων μετ' εὐκτικῆς (§ 253).

*Μή*πω· μόρ. ἀπαγορευτικόν, συντασσόμενον ἐπὶ μὲν ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου μετὰ προστακτικῆς, ἐπὶ δὲ ἀορίστου μεθ' ὑποτακτικῆς β'. προσώπου, πολλάκις δὲ καὶ γ'. (ὅρα μή)· λέγεται δὲ ἐπὶ μελλόντων πραγμάτων (ζήτησις οὐπω)· ἐνίοτε δὲ λέγεται καὶ ἐλλειπτικῶς, οἷον, ἀλλὰ μήπω ταῦτα=εἰρήσθω.

Μή πως· διστακτικόν μόριον ἢ διαπορητικόν, συντασσόμενον μεθ' ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ ὀριστικῆς (§ 253, 256).

Μή τι· λέγεται πολλάκις καὶ ἐλλείψει τοῦ ῥήματος εἴπω· ἐνίοτε δὲ λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ μηδόλωρ.

Μή τί γε δὴ, *μή* τί γε—δὴ, *μή* τι δὴ, *μή*τι δὴ—γε μόρια· λέγονται δὲ ἐλλείψει τοῦ ῥήματος εἴπω, καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ πολλῷ μᾶλλον· οἷον, οὐκ ἔστι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς.

Μή τοι γε· μόριον διαπορητικόν ἢ διστακτικόν=ὅχι· βέβαια, μή γένοιτο· ἀλλ' ἐνίοτε κεῖται ἀντὶ τοῦ ἀ.λ.λ' οὐχί· οἷον, ἐγὼ μὲν καὶ γέρας ὑπελάμβανον λήψεσθαι, μή τοι γε κρίσεις, ὥς εἶπον.

Σημ. Τὸ γε ἐν τοῖς ἀνωτέρω δύναται καὶ νά χωρισθῇ δι' ἄλλης παρεμπιπτούσης λέξεως.

Μόνον οὐ (μονονού), *μόνον* οὐχί· ζήτησις ἐν τῷ περὶ φράσεων.

Μῶν· μόριον ἀπορηματικόν, χρησίμων εἰς τὰς ἐρωτήσεις καὶ

μάλιστα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὅταν περιμένηται ἀποφατική ἀπόκρισις—ἀρά γε, μήπως, μήπως τάχα.

Ναί· μόριον βεβαιωτικόν, χρήσιμον εἰς τὰς καταφάσεις καὶ διαβεβαιώσεις· λέγεται δὲ ἑλλειπτικῶς καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς παρῳχημένου χρόνου.

Νή· μόριον ὁμοτικόν, χρήσιμον εἰς τοὺς ὅρκους· λέγεται δὲ ἐπὶ καταφάσεως (κατωμώσεως) καὶ συντάσσεται μετ' αἰτιατικῆς· οἶον, νῆ Δία. Σημειωτέον, δέ, ὅτι, ὅταν ὁ ὁμνύων δὲν θέλῃ νὰ δηλώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, τὰ ὁμοτικά μόρια λέγονται μετὰ μένου τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ· οἶον, νῆ τόν, νῆ τήν, μὰ τόν, μὰ τήν (§ 366, σημ.).

Νῦν· ἐπίρρημα χρόνου, προτακτικόν συντασσόμενον μετ' ἐνεστώτος· οἶον, νῦν λέγω· ἀλλ' ἐπὶ τῶν μὴ πολὺ ἀφεστώτων τοῦ ἐνεστώτος συντάσσεται μετὰ μέλλοντος μὲν ὀριστικῆς, ὅταν λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ αὐτίκα· οἶον, νῦν λέξω· μετὰ παντὸς δὲ παρῳχημένου πλὴν τοῦ ὑπερσυντελικοῦ, ὅταν λαμβάνηται ἀντὶ τοῦ ἄρτι· οἶον, νῦν εἶπον, ἔλεγον. Τιθέμενον δὲ μετὰ τοῦ δέ, ἡγουμένου τοῦ μέν, δηλοῖ ἐνίοτε οὐχὶ χρόνον, ἀλλ' ἀκολουθίαν τοῦ ἡγουμένου λόγου· οἶον, ἐγὼ μὲν ᾤμην ταῦτ' ἐκεῖνον ἐρεῖν, νῦν δὲ οὐδὲν τούτων εἴρηκε. Τιθέμενον δὲ μετ' οὐδετέρου ἄρθρου καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶναι ἢ τῆς οὐδετέρας μετοχῆς τοῦ ἔχω ἀποτελεῖ τὰς ἀττικὰς φράσεις· τὸ νῦν εἶναι, τὸ γε νῦν ἔχον. Καὶ ἑλλείψει τοῦ εἶναι καὶ ἔχον τὰ νῦν ἢ τανῦν (ἴδε εἶναι καὶ ἔχω). Μετὰ δὲ τοῦ δὴ σημαίνει τὸ εὐθύς ἢ τὸ πρὸ ὀλίγου, μετὰ παρῳχημένου μάλιστα χρόνου καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ τῆς καθωμιλημένης τῶρα δά· οἶον, νῦν δὴ ἀπῆλθεν.

Νυνί· μόριον ἐγκλιτικόν Ἰων. καὶ ποιητ. 1) Συλλογιστικόν. 2) Βεβαιωτικόν. 3) Χρονικόν.

Νυνί· ἐπίρρ. χρονικὸν ἐντονώτερον τοῦ νῦν· συντάσσεται δὲ συνήθως μετ' ἐνεστώτος καὶ σπανίως μετὰ παρακειμένου· ἐπὶ δὲ πραγμαμάτων μὴ πολὺ ἀφεστώτων τοῦ ἐνεστώτος συντάσσεται καὶ μετὰ μέλλοντος ἢ ἱστορικοῦ χρόνου· οἶον, νυνὶ λέξω, νυνὶ εἶπον.

"Οθεν" 1) ἐπίρρ. τόπου, προτακτικὸν σημαῖνον τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν. 2) Σύνδ. αἰτιολογικὸς ἢ συλλογιστικὸς.

Οἷα δὴ· (ἀναφορικόν), λαμβάνεται πολλάκις καὶ ὡς σύνδεσμος αἰτιολογικὸς καὶ συντάσσεται μετὰ μετοχῆς αἰτιολογικῆς (§ 152 β'. σημ.)· σημαίνει δὲ αἰτίαν ἐξ ἀντικειμένου.

Οἷον περ εἰ· λαμβάνεται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ ὥσπερ εἰ· ζήτει ὥσπερ εἰ.

Οἷος· ἄνευ μὲν τοῦ τὲ σημαίνει τὸ ἐπιτήδειος. (ἔτοιμος, πρῶθυμος), μετὰ δὲ τοῦ τὲ ἐπὶ μὲν προσώπου σημαίνει τὸ ἱκανός, ἐπὶ δὲ πραγμάτων, τὸ δυνατόν· συντάσσεται δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου (§ 331).

Ὁμοῦ· χρόν, ἢ τοπ. ἐπίρρ., συντάσσεται δὲ μετὰ δοτικῆς ἢ γενικῆς· οἷον, ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις, τῆς νεῶς ὁμοῦ τῆς ἐμῆς (Σφκλ.). ἀλλὰ καὶ μετὰ ῥήματος· οἷον, ὁμοῦ τε πόλεμος καὶ λοιμὸς θαμῶ· Ἀχαιοὺς ("Ομρ.).

Ὁμως, ὁμως μέντοι, ὁμως δέ, ὁμως δ' οὖν, μόρια ἐναντιωματικὰ ἢ ἀντιθετικὰ (§ 431).

Ὁπη (ὀπη)· μόριον 1) τοπικόν. 2) Τροπικόν ἢ ὁμοιωματικόν (ὁπως).

Ὁπόταν· σύνδεσ. χρονικὸς, συντασσόμενος μεθ' ὑποτακτικῆς καὶ σπανιώτατα μετ' εὐκτικῆς (§ 208, σημ.).

Ὁπότε· σύνδ. 1) χρονικὸς συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς, ἔτι δὲ καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν (§ 206). 2) Αἰτιολογικὸς, συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς (§ 209).

Ὁπου· μόριον 1) τοπικόν. 2) Χρονικόν. 3) Αἰτιολογικόν (ἐπειδὴ) ἢ ὑποθετικόν (=εἰ), ἐπιφερομένου τοῦ ἢ που· ἴδε ἦπου.

Ὁπως· μόριον 1) τελικόν, συντασσόμενον ἐπὶ μὲν ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων μεθ' ὑποτακτικῆς, ἐπὶ δὲ παρελθόντων μετ' εὐκτικῆς (§ 219). 2) Τροπικόν (πῶς), συντασσόμενον μετὰ παντὸς χρόνου τῆς ὀριστικῆς· παραγγελτικοῦ δὲ ῥήματος ἢ φροντίδος σημαντικοῦ ἡγουμένου, συντάσσεται πάντοτε σχεδὸν μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς, ἐπὶ δὲ διηγήσεως καὶ μετ' εὐ-

κτικῆς μέλλοντος ἢ ἀορίστου χρόνου, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ῥήματος ἱστορικοῦ χρόνου (§ 225). 3) Παραβολικὸν ἢ ὁμοιωματικὸν (=ὥς)· οἷον, ῥητέον παντὸς μᾶλλον οὕτως, ὅπως οἷός τε εἶ. 4) Εἰδικὸν ἀντὶ τοῦ ὅτι, ἡγουμένου λεκτικοῦ ἢ γνωστικοῦ ῥήματος· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς (§ 194)· οἷον, ἴσμεν, ὅπως τὰδε τῶν τριῶν τῶν μεγίστων συμφορῶν οὐκ ἀπῆλλαχται. 5) Χρονικὸν (=καθώς, εὐθύς ὅπου)· οἷον, ἐρρίγησαν, ὅπως ἶδαν αἰόλον ὄφιν. 6) Ἐπιτακτικὸν τῶν ὑπερθετικῶν ἀντὶ τοῦ ὥς· οἷον, δότε μοι ξίφος ὅπως τάχιστα.

μ *Ὅσαπερ*· ἀναφορικόν, λαμβάνεται δὲ ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ὥς· περ' οἷον, ὑμεῖς νυκτί, ὅσαπερ οἱ ἄλλοι ἡμέρᾳ δύνασθε χρῆσθαι.

Ὅσον· ἀναφορ· συντάσσεται δὲ πολλάκις καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἐστίν· οἷον, ὅσον ἀποζῆν.

Ὅσον οὐ· λέγεται ἐπὶ χρόνου οὐ πολὺ ἀπέχοντος τοῦ ἐνεστώτος, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ σχεδόν ἢ περίπου· οἷον, χρὴ πρὸς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον χωρίον προσλαβεῖν.

Ὅσον οὐπώ· λέγεται ἐπὶ μελλόντων πραγμάτων, ἀλλ' μὴ πολὺ ἀφεστώτων τοῦ ἐνεστώτος καὶ συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ἢ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς· οἷον, ὅσον οὐπώ γενήσεται, ἢ γίγνεται.

Ὅταν· σύνδ. χρονικός, συντασσόμενος μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 206), παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ μεθ' ὀριστικῆς.

Ὅτε· σύνδ. χρονικός, συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς παντὸς χρόνου πλὴν τοῦ παρκειμένου (§ 205, ἴδε τότε), ἢ μετ' εὐκτικῆς ἢ καὶ ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἂν (§ 206). 2) Αἰτιολογικός, συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς (§ 209). 3) *Εἰδικός* ἀντὶ τοῦ ὅτι, ὅταν μάλιστα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῶν ῥημάτων οἶδα, ἀκούω, μέμνημαι (§ 198, σημ. δ').

Ὅτι· σύνδ. 1) εἰδικός, συντασσόμενος ἐπὶ μὲν ἐνεστώτων καὶ μελλόντων πραγμάτων μεθ' ὀριστικῆς, ἐπὶ δὲ παρελθόντων μετ' εὐκτικῆς (§ 194)· σπανιώτατα δὲ καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μεταγωγῆς (§ 196, σημ. α'). 2) Αἰτιολογικός, συντασσόμενος μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς· οἷον, ἄρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι, φιλεῖ-

ται; 3) Ἐπεξηγηματικὸς (§ 42)· οἷον, τοῦτο λέγει ἡμῖν, ὅτι.

4) Ἐπιτατικὸς ἐν τοῖς ὑπερθετικοῖς· οἷον, ὅτι πλείστον (§ 58).

Ὅτι μὴ· μόρ. ἐξαιρετικόν· λέγεται δὲ μετὰ ἡγουμένην ἄρνησιν ἄνευ ἢ μετὰ διαφορικοῦ τινος (=πλήν, εἰ μὴ) καὶ συντάσσεται ὁμοιοπύτως τῷ ἡγουμένῳ· ὡς οἷον, οὐκ ἦν κρήνη ὅτι μὴ μία· οὐδὲν ἦν, ὅτι μὴ Ἀθῆναι.

Ὅτῳ· ἀναφρ. λαμβάνεται δὲ καὶ τροπικῶς καὶ συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, ὥρα παρασκευάζεσθαι ὅτῳ μασιγῶσεις με.

Ὁὐ· μόρ. ἄρνητικόν· σημαῖνον ἄρνησιν προερχομένην οἴκοθεν ἐκ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ τοῦ λαλοῦντος· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς ἢ εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν, ἔτι δὲ καὶ μετὰ μετοχῆς πλήν τῆς τελικῆς καὶ ὑποθετικῆς, καὶ ἐνίοτε μετ' εἰδικοῦ ἀπαρεμφάτου, οὐδέποτε δὲ μετὰ προστακτικῆς καὶ ὁποτακτικῆς (§ 376—380).

Ὁὐ αἰ, μόρ. σχτλ. συντασσόμενον συνήθως μετὰ δοτικῆς· οἷον, οὐαί μοι.

Ὁὐ γάρ, ἁλλὰ ζῆται ἐν τῷ περὶ φράσεων.

Οὐδέ, οὔτε, μηδέ, μήτε, μόρ. ἄρντ., συντασσονται δὲ ὡς τὰ ἀπλᾶ οὐ καὶ μὴ· ἀλλὰ τὰ μὲν οὔτε καὶ μήτε σημαίνουσιν ἁπλῆν ἄρνησιν τὰ δὲ οὐδέ καὶ μηδέ ἔχουσι καὶ ἐπιδοτικὴν ἔννοιαν (§ 416).

Οὐδὲν· λαμβάνεται πολλάκις ἐπιρρηματικῶς ἀντὶ τοῦ οὐδόλως ἢ τοῦ ἀπλοῦ οὐ· οἷον, ἀρχόμενος οὐδὲν παύσεται (Ἀριστ.)· οὐδὲν ἦττον τιμῶσιν αὐτάς· ἀλλὰ συνηθέστατα λέγεται κατ' ἑλλειψιν τῆς κατὰ, καὶ σημαίνει τὸ κατὰ τι (§ 61 ὑποσημ. 1). Ἐκ τούτου δὲ γίνεται τὸ τῆς καθωμίλημένης δὲν κατ' ἀποκοπὴν τοῦ οὐ.

Οὐδὲν μᾶλλον, οὐδὲν τι μᾶλλον· λαμβάνονται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἔτι μᾶλλον οὐ, ἢ τοῦ ἐπ' ἴσης· οἷον, ὁ δὲ Κύρος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίει, ἀλλ' ἐδίωκε· τοῦτο εἰδῶς οὐδὲν τι μᾶλλον ἐπισταίμην γράμματα.

Οὐδέποτε· συντάσσεται μετὰ παντός χρόνου ὀριστικῆς πλήν τοῦ παρακειμένου· ἔτι δὲ καὶ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν.

Οὐδέπω· ἐπίρρ. χρον. λέγεται ἐπὶ πραγμάτων παρελθόντων ἢ ἐνεστώτων, ἅπερ δὲν ἐγένοντο ἀκόμη, ἀλλὰ δυνατόν νὰ γείνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ ἐνεστώτος ἢ τοῦ παρελθόντος (= ὅχι ἀκόμη, ὅχι ἔως τώρα) καὶ συντάσσεται μετὰ παρωχημένου ἢ ἐνεστώτος χρόνου ὀριστικῆς· οἷον, παρῆσαν δὲ οὐδέπω, οὐδέπω τρίς ἔτη ἐστὶ. Καὶ κατὰ διάστασιν, παρεμπεσοῦσης ἄλλης λέξεως· οἷον, οὐδὲ γέγραπται μοί πω.

Οὐδέπωποτε (ποτέ ἀκόμη ἔως τώρα) ἐπίρρ. χρον· λέγεται δὲ ἐπὶ πραγμάτων παρελθόντων, ἅτινα δὲν ἐγένοντο ἀκόμη, καὶ συντάσσεται μετὰ παρωχημένου χρόνου ὀριστικῆς.

Οὐκέτι· ἐπίρρ. χρον. συντάσσεται μετὰ παντός χρόνου πλὴν τοῦ παρακειμένου· περὶ δὲ τῆς σημασίας αὐτοῦ ζητεῖ τὸ οὐπω.

Οὐκοῦν καὶ οὐκοῦν, σύνδεσμοι συμπερασματικοί· λέγονται δὲ μετὰ ἢ ἄνευ ἐρωτήσεως καὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων κατὰ τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν οὐκοῦν εἶνε πάντοτε ἀποφατικός (= ὅχι λοιπόν)· ὁ δὲ οὐκοῦν πάντοτε καταφατικός (= λοιπόν)· ἀλλ' ἐπὶ ἐρωτήσεως φαίνεται, ὅτι καὶ ὁ οὐκοῦν λέγεται καὶ ἐπὶ ἀποφάσεως· οἷον, οὐκοῦν γελοῖός σοι φαίνομαι εἶναι, ὦ Σώκρατες; = δέν σοι φαίνομαι ὅτι εἶμαι γελοῖος, ὦ Σώκρατες; Ἐπὶ δὲ ἀποκρίσεως ὁ οὐκοῦν εἶνε καὶ συγκαταθετικός = μάλιστα, ἔστω· οἷον, οὐκοῦν ἀλλὰ τὸ διάδημα ἔασόν με ἔχειν. Ὁ δὲ οὐκοῦν ἄνευ ἐρωτήσεως σημαίνει ἐνίοτε καὶ τὸ οὐχὶ βεβαίως, ἢ ἀπλὴν ἄρνησιν = τῷ οὐ.

Οὐ μὲν δὴ· σύνδ. συμπερασματικός ἢ συλλογιστικός ἀποφατικός = οὐχὶ λοιπόν.

Οὐ μὴ· σημαίνει ἐμφαντικὴν ἄρνησιν καὶ συντάσσεται μετ' ἀορίστου (συνηθέστατα) β'. ὑποτακτικῆς καὶ ἐλλείπει αὐτοῦ μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς· οἷον, οὐ μὴ λάθω· οὐ μὴ πιστεύσω (§ 391).

Οὐ μὴν, καὶ ἐν πλαγίῳ μὴ μὴν· σημαίνει 1) ἀποφατικὴν ἐναντίωσιν = ὅχι ὁμως. 2) Ἀποφατικὴν βεβαίωσιν ἢ ἀπώμοσιν.

Οὐν· σύνδ. 1) συλλογιστικός ἢ συμπερασματικός, τιθέμενος, ὅταν τὸ συμπέρασμα ἐπιβεβαιῶται εὐκόλως ἐκ τῶν προειρημένων, ἥτοι ὅταν τὸ συμπέρασμα εἶνε ἀπόρροια τῶν ἡγουμένων.

2) Βεβαιωτικός μάλιστα εἰς τὰς διαλογικὰς ἀποκρίσεις συνήθως μετὰ τοῦ μέν· οἷον, εἰ δ' ἔστιν, ὥσπερ οὖν ἔστι, θεὸς ὁ Ἑρως, οὐδὲν κακὸν ἂν εἴῃ· ἔστι ταῦτα; ἔστι μὲν οὖν. 3) Ἐπιδοτικός μετὰ τοῦ μέν ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν· οἷον, καὶ σὺ οὖν οὐκ ἀχθέσῃ μοι, ἀκούων τ' ἀλλήθῃ; ἡσθήσομαι μὲν οὖν=οὐ μόνον οὐκ ἀχθέσομαι, ἀλλὰ καὶ ἡσθήσομαι. 4) Ἐλαττωτικός μετὰ τοῦ γέ· οἷον, ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ=εἰς ἐμέ τοῦλάχιστον φαίνεται. 5) Ἀοριστολογικός μετὰ τῶν ἀναφορικῶν=ὁστισούν, ὅσπερ οὖν, κλπ..

Οὐνεκα· ποιητ. (οὐ—ἐνεκα) μῦριον 1) τελικὸν ἀντὶ τοῦ ἐνεκα, 2) Αἰτιολογικόν=ἐπειδὴ. 3) Ἀντὶ τοῦ οὐ ἐνεκα. 4) Ἀντὶ τοῦ διασαφητικοῦ ἢ εἰδικοῦ ὅτι.

Οὐπω· ἐπίρρ. χρον. συντάσσεται μετὰ παρωχημένου ἢ ἐνεστῶτος χρόνου· διαφέρει δὲ τοῦ οὐκέτι κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν οὐπω ἀναιρεῖ μὲν τὸ παρελθόν καὶ τὸ ἐνεστώς, ἀποδέχεται δὲ τὸ μέλλον· τὸ δὲ οὐκέτι ἀναιρεῖ τὸ μέλλον, οἷον, οὐπω ἐστίν, ἢ οὐπω ἐγένετο καιρὸς (ἀλλ' ἔσται)· οὐκέτι ἔστι καιρὸς (ἀλλὰ παρῆλθεν)· ἦτοι τὸ μὲν οὐπω λέγεται ἐπὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἐγένοντο ἀκόμῃ, δυνατόν ὅμως νὰ γείνωσιν ἐν τῷ μέλλοντι· τὸ δὲ οὐκέτι λέγεται ἐπὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἐγένοντο οὐδὲ δύνανται πλέον νὰ γείνωσι· διότι παρῆλθεν ὁ καιρὸς καὶ αἱ περιστάσεις. Πᾶν δ' ὅ,τι εἵπομεν περὶ τοῦ οὐπω καὶ οὐκέτι ἰσχύει καὶ περὶ τοῦ μήπω καὶ μηκέτι.

Οὔτε· σύνδεσμος ἀρνητικός· λέγεται δὲ συνήθως μεθ' ἑτέρου οὔτε· ἐνίοτε ὅμως μετὰ τὸν οὔτε ἐπιφέρεται ὁ τε ἢ ὁ καὶ ἢ ὁ δὲ (§ 418)· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν (§ 376).

Οὐ τί γὰρ· λέγεται μετὰ ἡγουμένην ἀρνησιν, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ πόσῃ μᾶλλον· οἷον, καὶ οὐδ' ἂν τῆς βοῆς ἡμῶν ἀνάσχοιτο οὐ τί γε τῆς μάχης.

Οὕτω· ἐπίρρ. 1) τροπικόν=τοιουτοτρόπως· οἷον, οὕτω λέγει. 2) Ὁμοιωματικόν ἔχον ἐπιφερόμενον ἢ ἡγούμενον τὸ ὡς ἢ τὸ ὥσπερ· οἷον, ταῦτα οὕτω τελῶ, ὡς κελεύεις· Σωκράτης, ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγεν. 3) Ἐπιτατικόν (=τόσον), τιθέμενον

μετὰ τῶν ἐπιθέτων ἔχον πολλάκις ἐπιφερόμενον καὶ τὸ ὥστε μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ ὀριστικῆς· οἷον, οὕτω μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιούμεαι· οὕτω, ὥστε ἀκοῦσαι, κλπ. ζήτει ὥστε.

*Ο φ ρ α· ποιητ. 1) σύνδεσμος τελικός ἀντὶ τοῦ ἴνα. 2) Ἐπίρρημα χρονικὸν ἀντὶ τοῦ ἕως· ἀποδίδεται δὲ εἰς τὸ τόφρα.

Πάλαι· ἐπίρρ. χρονικόν, συντασσόμενον μετὰ παρωχημένου χρόνου ὀριστικῆς.

Πάλιν· ἐπίρρ. χρονικόν ἢ τοπικόν· συντάσσεται δὲ μετὰ παντὸς χρόνου, καὶ σημαίνει 1) τὸ ὀπίσω. 2) Ἐπανάληψιν=αὐθις. 3) Ἐναντιότητά. 4) Τὸ ἀλλάχου.

Πάνυ μὲν οὖν· μόρ. βεβαιωτικὸν χρήσιμον εἰς τὰς ἀποκρίσεις τῶν ἐρωτήσεων=μάλιστα, βεβαίως.

Πέρ (ἐκ τῆς περί)· μόριον ἐγκλιτικόν 1) ἐναντιωματικόν, συντασσόμενον μετὰ μετοχῆς· οἷον. ἀγαθὸς περ ἐών. 2) Βεβαιωτικὸν τιθέμενον μετὰ τῶν ὑποθετικῶν συνδέσμων (εἴ περ). 3) Ἐπιτακτικόν· οἷον, καὶ περ. 4) Μειωτικόν. 5) Ἀντὶ τοῦ ὅλως ἢ τοῦ ἀκριβῶς ἴσου καὶ ἀπαραλλάκτου μετὰ τῶν ἀναφορικῶν· οἷον, τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην, ἣν περ πρότερον· τσαῦτα, ὅσα περ.

Πῇ· ἐπίρρ. 1) ἐρωτηματικὸν τοπικὸν στάσεως συνήθως σημαντικόν. 2) Τροπικόν (=πῶς)· ἐνίστε δὲ λαμβάνεται καὶ αἰτιολογικῶς.

Πή· μόρ. ἐγκλ. ἀοριστολογικόν, τροπικόν, διστακτικόν καὶ κολαστικόν.

Πηνίκα, ζήτει ἡνίκα.

Πλήν· μόρ. 1) ἐναντιωματικόν (=ὅμως), συντασσόμενον μετὰ ῥήματος· οἷον, πλὴν ἔγνωκα τίνος ποιεῖς χάριν. 2) Ἐξαιρετικόν, συντασσόμενον μετὰ γενικῆς· οἷον, πλὴν ἐμοῦ· ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὁμοιοπτῶτως τῷ ἡγουμένῳ· οἷον, οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐγώ· ἅπαντα ποιεῖ με πλὴν ἀνθρώπων· ἄδηλον παντὶ πλὴν τῷ θεῷ. Καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου· οἷον, τί οὖν ὑπόλοιπον πλὴν βοήθειν; Ἐτι δὲ καὶ μετ' ἀνακλεισμένης προτάσεως· οἷον, πλὴν ἐάν, πλὴν εἰ, πλὴν ὅταν, πλὴν ὅτι, ὅπου, κλπ.

Πλήν ἀλλά, πλὴν ἀλλ' ἢ μόρια ἐναντιωματικά· οἷον, πλὴν

ἀλλὰ τί γελᾷς ; πλὴν ἄλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. Τὸ πλὴν ἀλλὰ λαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἐν τούτοις (ὅρα φράσεις ἄλλ' ἤ).

Ποῦ' ἐπίρρ. τοπικὸν κινήσεως συνήθως σημαντικόν· ἀποδίδοται δὲ εἰς τὸ ὅποι ἢ οἷ, καὶ συντάσσεται μετὰ ῥημάτων σημαίνοντα κίνησιν (§ 399).

Πότε' ἐπίρρ. ἐρωτηματικὸν χρονικόν, ἀποδιδόμενον εἰς τὸ τότε.

Ποτέ' μόρ. ἐγκλ. χρονικόν=μίζν φαρζν' ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεως σημαίνει ἀπορίαν ἢ θαυμασμόν· οἶον, τίς ποτε ἦν οὗτος ; (§ 340 ἄ.). Μετὰ δὲ τῆς ἀναφορικοαορίστου ἀντωνυμίας ἐπιτείνει τὴν ἀοριστολογίαν αὐτῆς· οἶον, ὅστις ποτ' ἦν. Συντάσσεται δὲ μετὰ μέλλοντος ἢ παρωχημένου χρόνου, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐνεστώτος, ὅταν ἔχῃ τὸ αἰε' οἶον, ἐρῶ ἢ εἰπὼν ποτε, αἰε' ποτε λέγω.

Ποῦ' ἐπίρρ. ἐρωτηματικόν, τοπικόν, στάσεως συνήθως σημαντικόν· ἀποδίδονται δὲ εἰς τὸ ὅπου, οὐ, καὶ συντάσσεται μετὰ ῥήματος ἢ μετὰ γενικῆς· οἶον, ποῦ ἦν ; ποῦ γῆς ;

Ποῦ' μόρ. ἐγκλ. 1) ἀοριστολογικόν, τοπικόν ἢ χρονικόν· οἶον, εἶπε γάρ που Ὅμηρος=κάπευ. 2) Διστακτικόν (=ἔσως, μοι φαίνεται). 3) Βεβαιωτικόν μετὰ τινος εἰρωνείας· οἶον, πάντες που οἱ ἄνθρωποι πρὸς θεὸν ἀποβλέπουσι. 4) Κολαστικόν, ὅταν τίθεται μετὰ τῶν ἀριθμητικῶν· οἶον, τεσσαράκοντά που σταδίου= σχεδὸν περίπου.

Πρὶν εἶνε 1) ἐπίρρ. χρονικόν συντασσόμενον πάντοτε μεθ' ἱστορικοῦ χρόνου ὀριστικῆς· οἶον, πρὶν μὲν ὑπέσχετο, νῦν δὲ ἀρνεῖται. 2) Σύνδεσμος χρονικὸς συντασσόμενος μετ' ἀπαρεμφάτου μὲν, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ καταφατικῆς προτάσεως· οἶον, πολὺ πλείων ἐλπίς ἐστὶν ἕτερον ἀποσθῆναι, πρὶν ἐκεῖνον ἐκπολιορκηθῆναι. Μεθ' ὀριστικῆς δέ, ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς, ὅταν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἀποφατικῆς προτάσεως. Καὶ μεθ' ὀριστικῆς μὲν ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων καὶ ἡ διὰ τοῦ πρὶν ἐκφραζομένη πρᾶξις ἐγένετο πρὸ τῆς ἐκφραζομένης διὰ τῆς προτάσεως, ἐξ' ἧς τὸ πρὶν ἐξαρτᾶται (ἦτοι ὅταν τὸ πρὶν εἶνε προτερόχρονον)· οἶον, οὐ πρότερον ἡδύναντο θεόσασθαι αὐτόν, πρὶν ἢ Πάνθεια ἀπῆλθε. Καὶ μετὰ τοῦ

ἢ οἷον, ἔστησαν δ' οὐ πρόσθεν, πρὶν ἢ ἐπὶ τῷ ὄρει ἐγένοντο. Μετ' εὐκτικῆς δέ, ὅταν ὁ λόγος γίνηται πάλιν περὶ παρελθόντων πραγμάτων, ἀλλ' ἢ διὰ τοῦ πρὶν ἐκφραζομένη πράξις ἐγένετο μετὰ τὴν ἐκφραζομένην διὰ τῆς προτάσεως, εἰς τῆς τὸ πρὶν ἐξαρτάται, ἥτοι ἐν τῷ μέλλοντι τοῦ παρελθόντος (ἥτοι ὅταν τὸ πρὶν εἶνε ὑστερόχρονον)· οἷον, ἀπηγόρευε μηδὲνα βάλλειν, πρὶν Κῦρος ἐμπλησθεῖν βάλλων. Καὶ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν ἢ τοῦ ἦ, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἷον, οὐ μὴ ναὺς ἀφορμίσῃ χθονός, πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἄρτεμις λάβοι σφαγεῖσαν· πρὶν ἢ γένοιτο. Μεθ' ὑποτακτικῆς δὲ μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἄν ἢ τοῦ συγκριτικοῦ ἦ, ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων πραγμάτων· οἷον, μήτε δίκην δικάσῃς, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς· μηδὲν πρᾶττε πρὶν ἢ ἔλθω. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ πρὶν, ὅταν συντάσσῃται μετ' ἀπαρεμφάτου, δὲν δέχεται τὸν ἢ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. Συντάσσεται δὲ καὶ μετὰ γενικῆς, ἀλλὰ πολὺ σπανίως· οἷον, πρὶν ὥρας.

Σημ. Καὶ ἀπὸ ἀποφατικῆς προτάσεως ἐξαρτώμενον τὸ πρὶν συντάσσεται ἐνίοτε μετ' ἀπαρεμφάτου, καὶ τούναντιον ἀπὸ καταφατικῆς προτάσεως ἐξαρτώμενον συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου· οἷον, τῶν νῦν ἐπισταμένων πρὶν μαθεῖν οὐδεὶς ἡπίστατο· ἄφρων νέος τ' ἦν πρὶν τὰ πράγματα εἰσεῖδον.

Πρόφην (πρὸ) ἐπίρρ. χρόν. συντασσόμενον μετὰ παρφηγμένου χρόνου ὀριστικῆς.

Πώ· μόρ. ἐγκλ. 1) χρονικόν· ἐπιφέρεται συνήθως τοῖς ἀποφατικοῖς μορίοις· οἷον, οὐδεὶς πω ἤλθεν=οὐδεὶς ἀκόμη· ζῆτει οὐπω. 2) Ἀπορηματικόν ἢ ἐμφαντικόν ἐν ἐρωτήσει· οἷον, τίς πω;

Σημ. Τὸ πὼ τίθεται ἐπὶ ἀποφατικῶν προτάσεων, ἢ ἐρωτηματικῶν· λέγεται δὲ ἐπὶ πραγμάτων οὐπω τελεσθέντων καὶ συντάσσεται μετὰ παντὸς χρόνου πλὴν μέλλοντος· οἷον, οὐπω ἤλθεν, οὐπω ἔρχεται.

Πώμοι (πῶς—μάλα)· ἐπίρρ. ἀττικόν, καὶ ἐπὶ μὲν ἐρωτήσεως ἰσοδυναμεῖ τῷ πῶς ὁ μὴ, ἄνευ δὲ ἐρωτήσεως, τῷ οὐδ' αὖτως.

Πῶποτε· ἐπίρρ. χρονικόν· συντάσσεται μετὰ παντὸς χρόνου ὀριστικῆς, καὶ ἄνευ μὲν ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ τῷ, ἀμμίαν φορᾶν (ἕως τῶρα)· οἷον, ὅσοι πῶποτε ἀκηκόατε· μετὰ δὲ ἀρνήσεως,

τῷ, ποτὲ ἀκόμη ἕως τώρα· οἶον, οὐκ εἶδον πώποτε. Συντίθεται δὲ μετὰ τῶν συνθέτων συνήθως ἀποφατικῶν μορίων, καὶ σπανιώτατα μετὰ τῶν ἀπλῶν (=οὐδεπώποτε, μηδεπώποτε).

Πῶς· μόρ. ἐρωτηματικόν 1) τροπικόν, συντασσόμενον μεθ' ὀριστικῆς, ἢ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν' οἶον, πῶς εἶπες; πῶς ἂν εἴποις; 2) Θρυμαστικόν ἢ ἐμφαντικόν· οἶον, οἱ δέ, πῶς δοκεῖς, ἡσπάζοντο;

Πῶς· μόρ. ἐγκλ. τροπικόν ἢ ἀοριστολογικόν (=καὶ πῶς, κατὰ τινα τρόπον)· οἶον, καὶ πῶς χαίρουσι, εἰ πῶς, κλπ.

Ῥά μόριον ἐγκλ. ἀντὶ τοῦ ᾧ ρα.

Σήμερον· ἐπίρρ. χρόνου, συντασσόμενον μετὰ παντὸς χρόνου ὀριστικῆς πλὴν τοῦ ὑπερσυντελικοῦ.

Τάχα· ἐπίρρημα 1) χρονικόν=ταχέως. 2) Εἰκαστικόν=ἴσως, συντασσόμενον μεθ' ὀριστικῆς, ἢ εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἄν' οἶον, τάχ' εἶπε, τάχ' ἂν εἴποι· ἐνίοτε δὲ τίθεται ἐκ παραλλήλου μετὰ τοῦ ἴσως (=ἴσως τάχα).

Τέ· σύνδεσμος συμπλεκτικός· συνδέει ἰσοδύναμα καὶ παράλληλα, καὶ τίθεται μετὰ τὴν λέξιν, ἣν συνδέει· πρὸς σφιγξατοτέραν δὲ σύνδεσιν τίθεται ἐκ παραλλήλου μετὰ τοῦ καὶ ἐπιφερομένου· οἶον, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες (417).

Τέως, ἐπίρρ. χρονικόν σημαίνει διάρκειαν χρόνου μέχρι τινὸς σημείου ὀριζομένου ὑπὸ τινος ἀντιθέσεως (=ἕως τότε), καὶ ὅτε μὲν ἀποδίδεται εἰς τὸ ἕως, ὅτε δὲ ἀνανταποδότως λέγεται· συντάσσεται δὲ μετὰ παρωχημένου χρόνου ὀριστικῆς ἢ ἀπαρεμφάτου ἢ καὶ μετοχῆς καὶ τίθεται συνήθως μετὰ τοῦ μέν, ἐπιφερομένου τοῦ δὲ μετὰ τινος χρονικοῦ μορίου (=τέως μὲν, —ἐπει δέ, ἐπειδὴν δέ, κλπ.)· οἶον, τέως μὲν ἡσυχάζον, ἐπει δ' ἐγγυὲς ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς.

Τότε· ἐπίρρ. χρονικόν· συγχρονιστικόν, ἀποδίδεται δὲ εἰς τὸ ὅτε ἢ ὅποτε· ἀλλὰ πολλάκις λέγεται καὶ ἀνανταποδότως· συντάσσεται δὲ μετὰ παντὸς χρόνου πλὴν τοῦ παρακειμένου.

Σημ. Τὸ τότε ἐκτὸς τῆς χρονικῆς αὐτοῦ σημασίας ἔχει πολλάκις καὶ τὴν ἀνακεφαλαιωτικὴν τῶν ἀνωτέρω· οἶον, δέομαι ὁμῶν, ἀκροασάμενους διὰ τέλους τῆς ἀπολογίας, τότε ψηφίζεσθαι.

Τοι (ἀρχαία δοτική=τῷ)· μόρ. ἐγκλ. 1) βεβαιωτικὸν (=βέβαια, τῷ ὄντι, ἀληθῶς)· τίθεται δὲ συνήθως μετὰ τῶν ἀντωνυμιῶν· οἶον, ἐγὼ τοι. 2) Ἐπιτακτικὸν τῶν λέξεων καὶ μέν, δέ, γέ, ἢ νῦν, δὴ (=καίτοι, μέντοι, ἤτοι τοίνυν, δὴ τοι, ἅτινα ζητεῖ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ).

Τοιγάρ· ποιητ. ἀντὶ τοῦ τοιγαροῦν.

Τοιγαροῦν· σύνδεσμος συλλογιστικὸς χρήσιμος εἰς τὰς ἐπιβεβαιώσεις πρεσβυμένων καὶ δηλῶν ἔντονον συλλογισμόν=τῷ διὸ δὴ=διὰ τοῦτο λοιπόν, ὅθεν ἐπομένως.

Τοιγάρ τοι· σύνδεσμος συλλογιστικὸς, χρήσιμος ἐπὶ βεβαίων συμπερασμάτων τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων=διὰ τοῦτο βεβαίως, ὅθεν.

Τοίνυν· σύνδεσμος συλλογιστικὸς· τίθεται, ὅταν τὸ συμπέρασμα εἴνε ἀνάλογον ἢ σύμφωνον πρὸς τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, δηλοῖ δὲ ἀσθενέστερον τὸ συμπέρασμα ἢ τὸ τοιγάρτοι=διὰ τοῦτο λοιπόν, ὅθεν, λοιπόν· ἐνίοτε δὲ λαμβάνεται καὶ αἰτιολογικῶς ἢ μεταβατικῶς ἢ τακτικῶς, ἡγουμένου τὸ πρῶτον μέν· οἶον, πρῶτον μὲν σκεψόμεθα τὰ Λακεδαιμονίων· Ἀργεῖους τοίνυν=εἴτα· ἔτι δὲ καὶ προσθετικῶς μετὰ τοῦ καὶ (=καὶ τοίνυν).

Σημ. Ὁ μὲν τοιγαροῦν καὶ τοι γάρτοι εἶνε προτακτικοί, ὁ δὲ τοίνυν ἐπιτακτικὸς.

Τῷ· ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.

Φέρε (προσθ. τοῦ φέρω)· λαμβάνεται δὲ καὶ 1) ὡς παρακλευματικὸν μόριον καὶ συντάσσεται μετὰ προστακτικῆς ἢ ὑποτακτικῆς (§ 188, 1.189, 1)· οἶον, φέρε δὴ σκέψασθε, φέρε εἰπω. 2) Ἐπεξηγηματικὸν μετὰ τοῦ εἰπεῖν (=παραδῶ. χάριν, θετέον)· οἶον, φέρ' εἰπεῖν. Καὶ ἑλλειπτικῶς· οἶον, φέρε γάρ, εἴ τι.

Σημ. Τὰ παρακλευματικὰ μόρια ἐπὶ μὲν β'. καὶ γ'. προσ. συντάσσονται μετὰ προστακτικῆς, ἐπὶ δὲ α'. μεθ' ὑποτακτικῆς· οἶον, ἄγε κάλεσον, φέρε σκέψασθε, ἄγε σκοπῶμεν, φέρε εἰπώμεν.

Χάριν (αἰτιατικὴ τοῦ χάρις)· λαμβάνεται δὲ πολλάκις καὶ ὡς αἰτιατικοφανὲς ἐπίρρ., καὶ συντάσσεται μετὰ γενικῆς καὶ σημαίνει τὸ τελικὸν αἷτιον (§ 173, γ'). οἶον, φιλίας χάριν ταῦτα πράττει.

Χθές· ἐπίρρ. χρον. συντασσόμενον μετὰ παρωχημένου χρόνου ὀριστικῆς· οἶον, *χθές ἔλεγον, χθές εἶπον*.

Χωρίς· εἶνε 1) πρόθεσις, συντασσομένη μετὰ γενικῆς· οἶον, *χωρίς τούτων*=ἐκτὸς τούτων, *χωρίς τῶν ὀμμάτων*=μακρὰν τῶν ὀμμάτων. 2) Ἐπίρρ. συντασσόμενον μετὰ ῥήματος· οἶον, *χωρίς κεῖται ὁ νεκρὸς*=χωριστά, μακρὰν.

᾽Ως· εἶνε ἄ.) Ἐπίρρημα 1) ὁμοιωματικὸν ἢ παραβολικὸν μετὰ ἢ ἄνευ τοῦ ἀνταποδοτικοῦ οὕτω· οἶον, ὡς εἶπεν, οὕτω καὶ ἔπραξεν, ὡς Σκύθαι λέγουσιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. 2) Χρονικόν=αὐτίκα· συντασσόμενον μετὰ παρωχημένου χρόνου ὀριστικῆς· οἶον, ὡς δὲ ἤκουσαν ταῦτα (=καθὼς ἤκουσαν ταῦτα). 3) Θαυμαστικὸν ἢ ἀναφωνητικὸν (=πόσον)· οἶον, ὡς ἀργαλέον ἐστίν! φεῦ, ὡς λέγεις! 4) Ἐπιτατικὸν τῶν ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιθέτων καὶ μάλιστα τῶν ὑπερθετικῶν· οἶον, ὡς ἀστεῖος ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἄληθως, ὡς θαυμαστῶς, ὡς ἀριστα (§ 57)· οὕτω καὶ ἐπὶ εὐχῆς· οἶον, ὡς μὴ ὄφελε γενέσθαι=εἴθε. 5) Εἰκαστικόν, τιθέμενον συνήθως πρὸ τῶν προθέσεων, εἰς, ἐπὶ, πρὸς, καὶ σημαίνει φαινομένην ἢ σχοπουμένην διεύθυνσιν κινήσεως, ἥτις δὲν ἔλαβεν ἀκόμη πέρας· οἶον, ἀπέπλεον ὡς εἰς Ἀθήνας, ἐπορεύοντο ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν. 6) Μειωτικὸν ἢ κολαστικόν· οἶον, ὡς πεντήκοντα (ἕως, περίπου)· ὡς ἐπεικάσαι. Μετὰ δὲ δοτικῆς οὐσιαστικοῦ ἀποτελεῖ φράσιν σημαίνουσιν τό, ὅσον ἀρμόζει, ὅσον διὰ· οἶον, μακρὰν γάρ, ὡς γέροντι, προϋστάλης ὁδόν=ὅσον διὰ ἓνα γέροντα· ταχεῖαν, ὡς ἐμοί, σκέψιν ἐπιτάττεις=ὅσον δι' ἐμέ.

Β'. Σύνδεσμος 1) αἰτιολογικός· σημαίνει δὲ τὸ ἐξ ὑποκειμένου (§ 152, Β'. σημ.), καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς (§ 435) ἢ μετὰ μετοχῆς. 2) Τελικός· συντάσσεται δὲ μεθ' ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς (§ 219). 3) Εἰδικός· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς (§ 194), καὶ σημαίνει τὸ ἐξ ὑποκειμένου (§ 198). 4) Ἀποτελεσματικός ἀντὶ τοῦ ὥστε· συντάσσεται δὲ μεθ' ὀριστικῆς μὲν, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε θετικὸν καὶ βέβαιον, μετ' εὐκτικῆς δὲ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ἐνδοιαστόν· μετ' ἀπαρεμφάτου δέ, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα θεω-

ρῆται ἐκτελέσιμον (ζήτει ὥστε). 5) Εἰκαστικός· συντάσσεται δὲ μετὰ τελικῆς, αἰτιολογικῆς καὶ εἰδικῆς μετοχῆς, καὶ σημαίνει εἰκασίαν, γνώμην, κρίσιν τοῦ ὑποκειμένου ἢ καὶ μόνον φαινομένην καὶ ὅλως ψευδῇ αἰτίαν ἢ πρόφασιν (§ 167, α.).

γ'.) Πρόθεσις ἀντὶ τῆς πρὸς μετὰ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων· συντάσσεται δὲ πάντοτε μετ' αἰτιατικῆς προσώπου· οἶον, Τισσαφέρνῃς πορεύεται ὡς βασιλέα.

Σημ. Τὸ ὁμοιωματικὸν ὡς λέγεται καὶ κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω ῥήματος· οἶον, ὡς δοῦλον πέπρακεν αὐτόν=ὡς πιπράσκει δοῦλον.

Ὡς ἐπ(ρρ. 1) ὁμοιωματικὸν ἀντὶ τοῦ οὕτω. 2) Χρονικόν=εὐθύς· 3) Τροπικόν. 4) Ἐναντιωματικόν. Εἶνε δὲ τῶν ποιητῶν, οἱ δὲ λογογράφοι μεταχειρίζονται τὸ ὡς ἀντὶ τοῦ οὕτω μόνον εἰς τὰς φράσεις καὶ ὧς, οὐδ' ὧς, μηδ' ὧς· ἤτοι, ὅταν τίθῃται μετὰ τοῦ καὶ, οὐδέ, μηδέ.

Ὡς ἂν· ὁμοιωματικόν, χρήσιμον εἰς τὰς ὑποθετικὰς παρομοιώσεις, ἡγουμένης συνήθως ὁμοιωματικῆς τινος λέξεως (οὕτως, ὁμοίως, παρὰ πλησίως, ὁ αὐτός, κλπ.)· συντάσσεται δὲ ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου· ἐπὶ δὲ ἐνεστώτων καὶ μελλόντων μετ' εὐκτικῆς (§ 215). Πολλάκις δὲ λέγεται καὶ ἐλλείψει τοῦ ῥήματος· οἶον, καὶ ἀπερισκέπτως περιπεσόντες, καὶ ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς (προσπέσειεν), ἔ-τυπτον.

Σημ. Τὸ μὲν ὡς εἶνε ὁμοιωματικόν, ὁ δὲ ἂν δυνητικός. Πολλάκις ὁμοίως τὸ μὲν ὡς εἶνε τροπικόν ἢ τελικόν ἢ χρονικόν, ὁ δὲ ἂν ἀοριστολογικός· διὸ τότε συντάσσεται μεθ' ὑποτακτικῆς (§ 206, 224).

Ὡς ἂν εἰ (ὥσανεῖ)· ὁμοιωματικόν, χρήσιμον εἰς τὰς ὑποθετικὰς παρομοιώσεις, ἡγουμένης συνήθως ὁμοιωματικῆς τινος λέξεως (οὕτως, ὁμοίως, ὅμοιος, παρὰ πλησίως, παρὰ πλήσιος, ὁ αὐτός, κλπ.)· λαμβάνεται δὲ ἐνίοτε καὶ κολαστικῶς.

Σημ. Τὸ μὲν ὡς εἶνε ὁμοιωματικόν, ὁ δὲ ἂν δυνητικός, ὁ δὲ εἰ ὑποθετικός· διὸ ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων συντάσσονται τὰ μόρια ταῦτα μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἐπὶ δὲ μελλόντων καὶ ἐνεστώτων μετ' εὐκτικῆς (§ 215).

Ὡς εἰ (ὥσει)· ὁμοιωματικόν, χρήσιμον εἰς τὰς ὑποθετικὰς παρομοιώσεις, ἡγουμένης συνήθως ὁμοιωματικῆς τινος λέξεως (οὕτως, ὁμοίως, κλπ.), καὶ συντάσσεται μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐ-

κτικῆς (§ 212, α. β'. γ'). Λέγεται δὲ συνήθως ἐλλείψει τοῦ ῥήματος· οἶον, φαίνονθ' ὡς εἰ νέφη ὑδατόεντα=ὡς εἰ φαίνονται νέφη, κλπ.· ἐνίοτε δὲ λαμβάνεται καὶ κολαστικῶς.

Ὡςπερ· ἐπίρρ. 1) ὁμοιωματικόν· ἔχει δὲ ἡγούμενον ἢ ἐπιφερόμενον συνήθως τὸ οὕτως, ὅμοιος, ὁμοίως, παρὰπλήσιος, παρὰπλησίως, ὁ αὐτός, ὧδε· οἶον, οὕτως ἔλεγεν, ὥσπερ ἐφρόνει. Σωκράτης, ὥσπερ ἐγίνωνσκεν, οὕτως ἔλεγεν· εἴ τις διςχυρίζετο τῷ αὐτῷ λόγῳ, ὥσπερ σύ, κλπ. 2) Εἰκαστικόν· συντάσσεται δὲ μετ' αἰτιολογικῆς, τελικῆς καὶ εἰδικῆς μετοχῆς καὶ σημαίνει τὸ ἐξ ἀντικειμένου (γνώμην, κρίσιν ψευδῆ τοῦ λέγοντος μετὰ τινος εἰρωνείας (§ 167)· οἶον, ὥσπερ πολέμου ὄντος· πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ μὲν πολιτῶν γιγνομένους φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους· ὥσπερ ἀτιμασθῆναι νομίσας. 3) Χρονικόν=εὐθύς, καθῶς.

Ὡςπερ ἂν· ὁμοιωματικόν, χρήσιμον εἰς τὰς παρομοιωματικὰς ὑποθέσεις, ἡγούμενης ὁμοιωματικῆς τινος λέξεως (οὕτως, ὁμοίως, κλπ.)· συντάσσεται δὲ ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἐπὶ δὲ μελλόντων ἢ ἐνεστώτων μετ' εὐκτικῆς· διότι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῷ ὡς ἂν, ὁ ἂν εἶνε δυνητικός· πολλάκις δὲ λέγεται καὶ ἐλλείψει τοῦ ῥήματος.

Ὡςπερ ἂν εἰ (ὥσπερκεῖ)· λέγεται ἐπὶ τῆς αὐτῆς περιστασεως, καθ' ἣν καὶ ὁ ὡς ἂν εἰ, καὶ συντάσσεται ὡς αὐτός. Λαμβάνεται δὲ ἐνίοτε καὶ κολαστικῶς.

Ὅ ἂν ἐν τῷ ὡς ἂν εἰ καὶ ὥσπερ ἂν εἰ εἶνε πάντοτε δυνητικός καὶ λέγεται κατ' ἑλλειψιν ῥήματος· οἶον, ὁμοίως γὰρ ἄτοπον ἂν εἶη, ὥσπερ ἂν (ἄτοπον εἶη) τις ἡγείτο. Πολλάκις ὁμοῦ φαίνεται ὅτι ὁ ἂν ἀποδίδεται εἰς τὸ ῥῆμα τοῦ εἰ· διότι ὁ δυνητ. ἂν τίθεται, ὡς εἶδομεν (§ 212 γ'), μετὰ τοῦ εἰ· ἀλλ' ἐνταῦθα προηγείται τοῦ εἰ ἀντὶ τῆς ἐπιφύρηται.

Ὡςπερ εἰ (ὥσπερεῖ)· μόρ. ὁμοιωματικόν, χρήσιμον εἰς τὰς ὑποθετικὰς παρομοιώσεις καὶ παραβολὰς συντασσόμενον μεθ' ὀριστικῆς καὶ εὐκτικῆς (§ 212 α. β'. γ'), ἡγούμενης ὁμοιωματικῆς τινος λέξεως οὕτως (ὅμοιος, ὁμοίως, παρὰπλήσιος, ὁ αὐτός, κλπ.)· οἶον, νῦν μὲν γὰρ οὕτως, ἔφη, διάκεισθον, ὥσπερ εἰ

τῶ χεῖρε, ὡς ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ συλλαμβάνειν ἀλλήλαιν ἐποίησεν, ἀφαιμένῳ τούτου, τράποντο πρὸς τὸ διακωλύειν ἀλλήλῳ. Ἀντὶ δὲ τούτου τίθεται ἐνίοτε τὸ οἶόνπερ εἰς οἶον, ὁμοιον γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, οἶόνπερ εἴ τις δεδεμένα ζῶα θηρήη.

Ὡστε εἶνε·

α. σύνδεσμος 1) ἀποτελεσματικός, ἡγουμένου μάλιστα τῶν αὐτῶ, τοιοῦτος, τοσαῦτος, τηλικούτος ἢ ἄλλης ἐπιτακτικῆς τινος λέξεως· συντάσσεται δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου μὲν, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα θεωρῇται ἐκτελέσιμον (ἐνδεχόμενον) καὶ τὸ ὥστε μεταφράζεται ἐν τῇ καθωμλημένῃ διὰ τοῦ ὥστε γὰρ οἶον, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικούτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παρὰδόντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς προὔπτον κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν. Καὶ ἐλλείψει τῆς ἐπτάσεως· οἶον, τὸ ὕδωρ ψυχρόν, ὥστε λούσασθαι. Μεθ' ὀριστικῆς δέ, ὅταν τὸ ἀποτέλεσμα θεωρῇται πραγματικὸν καὶ βέβαιον, καὶ τὸ ὥστε μὲν καὶ ἐν τῇ καθωμλημένῃ ἀμετάβλητον· οἶον, οὕτως ὠργίσθησαν, ὥστε ἔλεγόν τινες τῶν ῥητόρων. Καὶ μετ' εὐκτικῆς μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν· οἶον, τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς οὕτως ἄπειρον τὸ πλῆθος εἶχεν, ὥστε καὶ τὰ ἔθνη τὰ μετ' αὐτοῦ ἀκολουθήσαντα πολὺν ἄνεργον εἶη καταλέξει. 2) Συμπερασματικός (= ἄρα, ὅθεν) συντασσόμενος μετὰ πάσης παρεμφακτικῆς ἐγκλίσεως ἐπὶ τῶν αὐτῶν περιστάσεων, καθ' ὅς καὶ ἐν ταῖς ἀνεξαρτήτοις προτάσεσιν· οἶον, ἦν ἡμεῖς νικήσωμεν, ὑμεῖς δεῖ τοὺς ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι· ὥστε οὐ τοῦτο δέδοικα (§ 187, 1), ὥστε στείχωμεν (§ 189, 1), ὥστε μὴ ἀποκάμης σαυτὸν σῶσαι (§ 189, 2), ὥστε μὴ λίαν στένε (§ 188, 4), ὥστε θάρσει (§ 188, 2), ὥστε τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνῳ πολλάκις ἂν διελύθησαν, ὥστε οὐδεὶς ἂν ἔχοι εἰπεῖν (§ 215). 3) Τελικὸς τιθέμενος μετὰ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου χάριν τοῦ σαφεστεροῦ ἢ ἐπιρρώσεως τοῦ λόγου καὶ μάλιστα, ὅταν προηγῶνται τὰ ῥήματα δίδωμι, παρέχω, παραχωρῶ, ποιῶ, διαπράττομαι, ἀναγκάζω, κλπ. (§ 134, α.)· οἶον, καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα, ὥστε δοῦναι· ἡ πόλις ἀπελύσατο δουλείας, ὥστε ἐλευθέρους εἶναι. Πολλάκις δὲ

τὸ ὥστε μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μέλλοντος ὀριστικῆς τίθεται καὶ ἐπὶ συμφωνίαις καὶ συνθήκαις ἀντὶ τοῦ συνθησετέρου ἐφ' ᾧτε (§ 134, γ'). οἶον, ξυνέβησαν, ὥστε ξύμμαχοι εἶναι καὶ ὁμήρους δοῦναι. 4) Αἰτιολογικός ἀντὶ τοῦ ἅτε συντασσόμενος μετὰ μετοχῆς· οἶον, οὐδαμῶς εἶχεν ἀσφαλέως σημήναι αὐτῷ, ὥστε φυλασσομένων τῶν ὁδῶν. 5) Συγκριτικός, τιθέμενος μετὰ τῶν συγκριτικῶν ἐπιθέτων καὶ τοῦ ἢ μετ' ἀπαρεμφάτου· οἶον, νεώτεροί εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι (§ 52).

β'. Ἐπίρρημα (ποιητ.) ὁμοιωματικὸν ἢ παρὰβολικὸν ἀντὶ τοῦ ὥς· οἶον, ὥστε στεροπὴ Διός.

᾿Ωφελον (ἀόρ. β'. τοῦ ὀφείλω) λαμβάνεται δὲ πολλάκις καὶ εὐκτικῶς, καὶ συντάσσεται πάντοτε μετ' ἀπαρεμφάτου (§ 190, 1, σημ.), ὅταν ὁ λόγος γίνηται περὶ παρελθόντων πραγμάτων· οἶον, ὥφελεν μὴ ἀποθανεῖν ὁ παῖς. Καὶ ἐλλείψει τοῦ ἀπαρεμφάτου· οἶον, ἀπῆλθεν ὥς μὴ ὥφελε. Καὶ μετὰ τῶν μορίων εἶθε, εἰ γάρ, ὥς (εἶθ' ὥφελεν, εἰ γὰρ ὥφελεν, ὥς ὥφελε) καὶ ἀπαρεμφάτου· οἶον, εἶθ' ὥφελ' ἢ προμνήστρ' ἀπολέσθαι κακῶς· εἰ γὰρ ὥφελον οἰοί τ' εἶναι οἱ πολλοί. Ὑπὸ δὲ τῶν μεταγενεστέρων ἐλήφθη ἀπλῶς ὥς ἀκλιτον εὐκτικὸν μόριον καὶ ἐγράφη ἀνυπαζήτως διὰ τοῦ ο καὶ συνετάχθη ἐπὶ μὲν παρελθόντων πραγμάτων μεθ' ὀριστικῆς ἱστορικοῦ χρόνου, ἐπὶ δὲ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων μετ' εὐκτικῆς· οἶον, ὅφελον μετὰ ταύτης ἐκοιμήθη.

Περὶ φράσεων.

Ἄλλ' ἢ· ζήτηι ἄλλο ἦ.

Ἄλλο ἢ· λέγεται μετ' ἀρνήσεως ἢ ἐρωτήσεως κατ' ἐλλείψιν τῶν ῥημάτων, ποιεῖν, πράττειν, εἶναι, γίγνεσθαι· οἶον, ἐκεῖνος (ὁ Κύρος) οὐδὲν ἄλλο ἢ τοὺς πεπτωκότας ἐθεᾶτο (Ξενφ.), τί γὰρ ἄλλο ἢ κινδυνεύεις ἐπιδείξαι; Καὶ παρενθέσει ἄλλης λέξεως μετὰ τοῦ ἄλλο καὶ ἢ· οἶον, τί ἄλλο γε ἢ ἐξήμαρτον; Ἐκ τούτου δὲ κατ' ἐκθλιψιν καὶ τόνου ἀποβολὴν λέγουσιν, ὅτι ἐγένετο τὸ ἄλλ' ἢ, ὅπερ συνήθως ἔχει ἐξαιρετικὴν ἔννοιαν (=εἰ μὴ, πλὴν)· οἶον, ἀργύριον οὐκ ἔχω, ἀλλ' ἢ μικρόν· δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ

τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα. Ἀλλ' ἡ εἰκασία αὕτη δὲν φαίνεται ὀρθή· καθότι 1) ἔπρεπε μετὰ τὴν ἐκθλιψιν ν' ἀναβιβασθῇ εἰς τὴν παρὰ τὴν ἑαυτοῦ τόνος (= ἄλλ' ἢ) καὶ οὐχὶ ν' ἀποβληθῇ. 2) Εὐρίσκεται καὶ τὸ ἄλλος μετὰ τοῦ ἄλλ' ἢ· οἷον, τίνα ἄλλον λόγον ἔχουσι βοηθοῦντες ἐμοί, ἄλλ' ἢ ὀρθόν τε καὶ δίκαιον; οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἀνθρώπῳ ἄλλ' ἢ τὸ ἄριστον· ὥστε ὀρθότερα εἶνε ἡ γνώμη, ὅτι τὸ ἀλλ' ἢ ἐγένετο ἐκ τοῦ ἄλλὰ ἢ.

Ἄλλο τι ἢ· λέγεται ἐπὶ ἐρωτήσεως κατ' ἔλλειψιν τῶν ῥημάτων, εἶναι, γίνεσθαι, ποιεῖν, πράττειν καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ἄρα οὐ· οἷον, εἰ μὲν γὰρ τυγχάνει ταῦτ' ἀληθῆ ὄντα, ἀ λέγεις, ἄλλο τι ἢ ἡμῶν ὁ βίος ἀνατετραμμένος ἂν εἴη; ἄλλο τι ἢ ὁμολογοῦμεν; Καὶ ἐλλείψει τοῦ ἢ· οἷον, ἄλλο τι γεωργός μὲν εἷς, ὁ δὲ οἰκοδόμος; = ἄρα δὲν εἶνε ὁ μὲν εἷς γεωργός, ὁ δὲ ἄλλος οἰκοδόμος;

Ἄλλως τε καὶ, ἄλλως τε καὶ (= καὶ μάλιστα καὶ ἰδίως)· ἐξαίρουσι τὰ ἐπιφερόμενα καὶ λέγονται ἐπὶ τῶν εἰκότων· τίθεται δὲ πρὸ λόγων ὑποθετικῶν ἢ χρονικῶν ἢ πρὸ μετοχῶν ὑποθετικῶν ἢ χρονικῶν· καὶ συντάσσονται τὸ μὲν ἄλλως τε καὶ μεθ' ὀριστικῆς ἢ μετοχῆς· τὸ δὲ ἄλλως τε καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς· οἷον, ἄλλως τε καὶ τὸ χρήσιμον ἀφαιρεῖ· ἄλλως τε καὶ φιλοσόφους ὄντας· χαλεπόν, ἄλλως τε καὶ ὑπ' ἐχθροῦ τοῦτο συμβαίνει (ἴδε καὶ ταῦτα).

Ἄμ' ἔπος καὶ ἄμ' ἔργον, ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον· λέγονται παροιμιακῶς, ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκφρασθῇ, ὅτι σὺν τῷ λόγῳ γίνεται εὐθὺς καὶ ἡ πράξις.

Ἄμα καὶ ἄμα = εὐθύς, ἐν τῷ ἄμα, εἰς τὴν στιγμὴν.

Ἄμα μὲν—ἄμα δὲ = τόσον, ὅσον, πότε καὶ πότε (ἄφ' ἐνός μὲν—ἄφ' ἐτέρου δέ).

Ἀμέλει (κυρίως 6'. πρσ. πρστ. τοῦ ἀμελῶ) = μὴ σε μέλη· λαμβάνεται δὲ καί, 1) ἀντὶ ἐπιρρήματος βεβαιωτικοῦ ἢ διασαφητικοῦ (= βεβαίως, τῷ ὄντι, δῆλα δῆ). 2) Ἀντὶ συνδέσμου συλλογιστικοῦ ἢ αἰτιολογικοῦ· τίθεται δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς.



συνήθως μετὰ τοῦ ὥσπερ ἐν παρομοιώσεσιν· οἷον, ὥσπερ ἀμέλει μεγάλυχίης ἐμπύπλυνται.

Ἄρθ' ὧν (= ἀντὶ ἐκείνων, ἃ) λαμβάνεται δὲ πολλάκις καὶ αἰτιολογικῶς ἀντὶ τοῦ γάρ· οἷον, χάριν οἶδα, ἀνθ' ὧν ἤλθες.

Ἀρξάμενος σημαίνει τὸ κάμνω ἀρχὴν ἀπὸ τινος ἢ τὸ πρὸ πάντων τις· οἷον, πάντες οὗτοι ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ἡρώων αὐδεῖς πῶποτε ἔψεξεν ἀδικίαν= πάντες οὗτοι καὶ πρὸ πάντων οἱ ἡρώες.

Ἀρχὴν καὶ ἐνάρθρως τὴν ἀρχὴν λαμβάνεται πολλάκις καὶ ἐπιρρηματικῶς 1) ἀντὶ τοῦ ἔξ (ἅπ') ἀρχῆς, ἐν ἀρχῇ. 2) Ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς (δι' ὅλου)· οἷον, οὐδὲ πειρῶνται τὴν ἀρχὴν.

Αὐτὸ δείξει, αὐτὸ σημαίνει= αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μόνον του θέλει δείξει, αὐτὴ ἡ πρᾶξις θέλει φανερώσει.

Αὐτὸς ἀντων., μετ' οὐσιαστικοῦ τινος λεγομένη ἐν δοτικῇ πτώσει σημαίνει τὸ ὁμοῦ· οἷον, πολλοὺς γὰρ αὐτοῖς τοῖς ἵπποις κατακρημνισθῆναι· ἀπώλοντο αἱ νῆες αὐτοῖς ἀνδράσι. Λέγουσι δὲ τινες, ὅτι ἐνταῦθα ἐλλείπει ἢ σύν. (175, σημ.).

Δυοῖν θάτερον (= ἐν ἐκ τῶν δύο)· φράσις ἔχουσα πάντοτε ἐπιπερόμενον τὸν ἢ διπλοῦν (ἢ—ἦ). Καὶ τὸ μὲν δυοῖν εἶνε γενικῆς πτώσεως, τὸ δὲ θάτερον ἄλλοτε μὲν εἶνε ὀνομαστικῆς κατ' ἔλλειψιν συνδετικοῦ ῥήματος (ἐστί, γίγνεται), ἄλλοτε δὲ αἰτιατικῆς κατ' ἔλλειψιν μετοχῆς τοῦ ἀνωτέρω ῥήματος ἢ ἄλλου ἀναλόγου πρὸς τὴν ἔννοιαν· οἷον, δυοῖν θάτερον (ἐστί, γίγνεται) ἢ ζῇ ἢ ἀπέθανεν.

Εἰ καὶ τις ἄλλος, εἴ τις καὶ ἄλλος, εἴπερ τις ἄλλος· λέγονται κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω ῥήματος· σημαίνουνσι δὲ ὑπεροχὴν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ μᾶλλον ἢ ἄλλος τις· οἷον, οἶσθα γάρ, εἴπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων (οἶδε).

Εἰ μὴ διὰ τόν, εἰ μὴ διὰ τοὺς· φράσεις ἐλλειπτικαὶ τοῦ ῥήματος κωλύεσθαι· μεταφράζονται δὲ διὰ τοῦ, ἐὰν δὲν ἐμποδίζεν ὁ..., ἐὰν δὲν ᾔτο ὁ..., ἐὰν δὲν ᾔσαν οἱ...· οἷον, καὶ ἀπέθανεν ἄν, εἰ μὴ διὰ τὸν κύνα· ἀλλ' ἀπολέσαι παρεσκευάζοντο τὴν πόλιν, εἰ μὴ δι' ἀνδρας ἀγαθοὺς.

Εἶναι ἀπαρέμφατον τοῦ *εἶμι*· εἰς ἀττικὰς τινὰς φράσεις φαίνεται πλεονάζον· οἷον, *ἐκὼν εἶναι* (=ἐκουσίως), τό (γδ) *ῥῶν εἶναι* 135, σημ.)

Εἴπερ ποτε, *εἴπερ* που, *εἴ(περ)* που καὶ *ἄλλοθι*, *εἴ* ποτε καὶ *ἄλλοτε*· λέγονται κατ' ἑλλειψιν τοῦ ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω ῥήματος, καὶ σημαίνουσιν ὑπεροχὴν καὶ ἰσοδυναμοῦσι τοῖς, *μᾶλλον* ἢ *ἄλλοτε* ποτε, *μᾶλλον* ἢ *ἄλλοθι* που, κλπ.· οἷον, ὡς ἐνταῦθα εἴπερ που=ἐνταῦθα μᾶλλον ἢ εἰς ἄλλο τι μέρος, κλπ.

Εἴπερ που· ζήτει, εἴ πέρ ποτε.

Εἴπερ τις, ζήτει, εἰ καὶ τις ἄλλος,

Ἐκποδῶν ποιῶμαι τινα· σημαίνει τὸ ἀπομακρύνω τινά, ἐβγάζω τινὰ ἀπὸ τοῦ μέσου, φρονέω.

Ἐκὼν εἶναι· ἔχει ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν=ἐκουσίως (ζήτει εἵναι).

Ἐν τοῖς· τίθεται ἐπιρρηματικῶς μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν ἐπιθέτων πικνὸς γένους κατὰ συνεπτυγμένην ἔννοιαν καὶ ἰσοδυναμεῖ τῇ γενικῇ *πάντων* (τῶν ἄλλων)· οἷον, ἐν τοῖς πρῶτοι παρῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι (=ἐν τοῖς παρῶσι πρῶτοι παρῆσαν οἱ Ἀθ.)=πρῶτοι πάντων (τῶν ἄλλων)· ἐν τοῖς βαρύνεσσι ἀν' ἐνέγκειμι=βαρύνεσσι πάντων· ἡ στάσις ἐν τοῖς πρώτῃ ἐγένετο=πρώτη πασῶν. *Ἔστιν* οἷ, *ἔστιν* ὦν, *ἔστιν* οἷς, *ἔστιν* οἷς· γίνονται κατ' ἑλλειψιν τῶν δεικτικῶν καὶ λαμβάνονται ἀντὶ τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, τινές, τινῶν, τισί, τινάς (§ 70).

Ἔστιν ὅπου, *ἔστιν* ὅπως, *ἔστιν* ὅτε, λαμβάνονται ἀντὶ τῶν πού=καὶ πού, πώς=καὶ πώς, ἐνίοτε (§ 70).

Ἔστι, *ἔρεστι*, *ἔξεστι*, *πάρεστι*· τίθενται μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνουσι τὸ *δυνατὸν εἶναι*· ἀλλὰ τὸ μὲν *ἔνεστι* λέγεται ἐπὶ τῶν φυσικῶς δυνατῶν, τὸ δὲ *ἔξεστι* ἐπὶ τῶν ἠθικῶς (=εἶνε συγχωρημένον), τὸ δὲ *ἔστιν* ἐπικυφοτερίζει· ὡσαύτως καὶ τὸ *πάρεστιν*, ἀλλὰ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς εὐκολίας.

Ἐχω μετὰ ἐπιρρηματος ἢ μετ' ἐμπροθέτου τινὸς ἀποτελεῖ φράσεις καὶ περιφράσεις διὰφόρους· οἷον, *ἀδυνάτως ἔχω*=οὐ δύναμει, ὡς εἶχον τάχους, εἶποντο=ὅσον ἠδύναντο τεκνέως· ὡς εἶ-

χον ποδῶν=ὅσον ἡδύναντο ἔτρεχον· δι' ὀργῆς, ἐλπίδος ἔχω=ὀργίζομαι, ἐλπίζω· ἀμφὶ τὴν κάμινον ἔχει=διατρίβει, ἐνασχολεῖται· ἔχε ἀτρέμας=ἡσύχασον. Μετὰ δὲ μετοχῆς ἀορίστου χρόνου δηλοῖ διάρκειαν· οἶον, τὴν βασιλείαν ἀρπάσας ἔχει=ἤρπασε καὶ ἔχει. Ἡ δὲ μετοχὴ τοῦτου μετὰ ῥήματος β'. προσ. σημαίνει τὸ συνειθίζεις· οἶον, παίζεις (φλυαρεῖς, ληρεῖς) ἔχων· ἡ δὲ οὐδετέρα ἐνάρθρως καὶ μετὰ τοῦ νῦν τιθεμένη σημαίνει τὸ κατὰ τὸ πρὸν· οἶον, τὸ νῦν ἔχον· ἐνίοτε ἡ μετοχὴ (ἔχων) παραλείπεται· οἶον, ὁ δὲ τὴν πορφυρίδα καὶ τὸ διάδημα (ἔχων) ὁ βλοσυρός, τίς ὦν τυγχάνεις; Σημειωτέον δ' ὅτι τριχῶς συντάσσεται τὸ ἔχω· μετ' αἰτιατικῆς μὲν, ὅταν σημαίνῃ τὸ κέκτημαι· οἶον, ἔχω βιβλίον· μετ' ἀπαρεμφάτου δέ, ὅταν σημαίνῃ τὸ δύναμιν· οἶον, ἔχω εἰπεῖν· μετ' ἐπιρρήματος δὲ ἄνευ ἢ μετὰ γενικῆς ὀνόματος, ὅταν σημαίνῃ τὸ δικάζω· οἶον, ἔχω καλῶς, καὶ ἔχω καλῶς τοῦ σώματος (§ 407, 1, σημ.).

Ἐὼ χαίρειν λέγεται ἐπὶ περιφρονήσεως ἢ ἀδιαφορίας· οἶον, τὴν τοιαύτην φιλίαν ἐὼ χαίρειν.

Ἡ τις ἢ οὐδεὶς· φράσεις ἀρνητικῆς δηλοῦντα ἀμφιβολίαν τοῦ λέγοντος, ἰσοδυναμεῖ δὲ τῷ, οὐδεὶς σχεδόν· οἶον, τούτων τῶν παρρησιαστικῶν ἢ τινι ἢ οὐδέν· οἶον, ἀναβέβηκε δ' ἢ τις ἢ οὐδεὶς· ἢ τι ἢ οὐδὲν εἰρήκασιν.

Καὶ ταῦτα· φράσεις ἐλλειπτικῆς τοῦ ῥήματος ποιεῖν ἢ γίνεσθαι· ἐρμηνεύεται δὲ διὰ τοῦ καὶ μάλιστα, καὶ φαίνεται ἰσοδύναμος τῷ, ἅλλως τε καὶ (ζήτει ἄλλως τε καί), ἀλλὰ δὲν εἶνε· διότι τὸ μὲν ἅλλως τε καὶ λέγεται συνήθως ἐπὶ τῶν εἰκότων, τὸ δὲ καὶ ταῦτα λέγεται συνήθως ἐπὶ τῶν μὴ εἰκότων, ἥτοι τὸ μὲν ἅλλως τε καὶ λέγεται, ὅταν ἡ πρᾶξις εἶνε δεινὴ ἢ δύσκολος καὶ ἐκτελεσθῇ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας (ὡς ὁ συγγραφεὺς ὡς μὴ οὐσιώδεις παραλείπει), μάλιστα δὲ διὰ τὰς ἐπιφερομένης (ὡς ὡς οὐσιώδεις ἀναφέρει)· οἶον, χαλεπόν, ἄλλως τε καὶ ὑπ' ἐχθροῦ τοῦτο συμβαίνει. Τὸ δέ, καὶ ταῦτα, λέγεται ὅταν εἰς προηγουμένην πρᾶξιν, ἥτις δὲν ἔπρεπε καὶ γείνη, προστίθεται καὶ περιστάσις τις ἐπικυζάνουσα ἐπὶ μᾶλλον τὸ ἀπρεπές αὐτῆς· οἶον, πρὸς οὖν

με, καὶ ταῦτα φίλος ὢν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας λέγεται καὶ ἐπὶ γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ κατὰ πᾶσαν πτώσιν μετὰ μετοχῆς ὁμοιπτώτου· οἷον, ἐνὶ ὀφθαλμῷ ἔχοῃτο, καὶ τοῦτω ἀμβλυώττοντι, ἔνα καὶ μόνον εἶχεν υἱόν, καὶ τοῦτον πεπηρωμένον.

Μάλιστα μὲν—εἰ δὲ μὴ· σημαίνει τὸ καλλίτερον μὲν, εἰ δὲ μὴ (ἄλλως)· οἷον, καταγινώσκετε αὐτοῦ μάλιστα μὲν θάνατον, εἰ δὲ μὴ ἀειφυγίαν=καταδικάζετε αὐτὸν τὸ καλλίτερον μὲν εἰς θάνατον, εἰ δὲ μὴ εἰς ἀειφυγίαν.

Μᾶλλον δέ, σημαίνει τὸ ἵνα εἴπω τὸ καλλίτερον ἢ τὸ ἀληθέστερον· οἷον, παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειζάτω· λέγεται δὲ ἐπανορθωτικόν, διότι δι' αὐτοῦ διορθοῦται ὁ λέγων ἢ ὁ γράφων.

Μέλλειν· σημαίνει 1) τὸ ἔχω σκοπὸν ἢ κατὰ νοῦν, καὶ πολλάκις χρησιμεύει εἰς ἀνάλυσιν τοῦ ὀριστικοῦ μέλλοντος (§ 270). 2) Τὸ βραδύνω· οἷον, τί μέλλομεν;

Μή μοι· ὀράσις ἐλλειπτική τοῦ ῥήματος· λέγειν, εἰπεῖν· οἷον, μή μοι μυρίους (εἰπήντε).

Μή ὅπως· λέγεται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἐννοίας κατ' ἐλλειψιν τοῦ ῥήματος εἴπω, ἐπιφερομένου πάντοτε τοῦ ἀλλά, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ μὴ μόνον (§ 422)· οἷον, μὴ ὅπως ἀρχεῖσθαι ἐν ῥυθμῷ, ἀλλ' οὐδ' ὀρθοῦσθαι ἐδύνασθαι.

Μή ὅτι· γίνεται κατὰ παράλειψιν τοῦ ῥήματος εἴπω (=μὴ εἴπω ὅτι)· τίθεται δὲ ἐν ἀποφατικαῖς προτάσεσι, καὶ ἔχει ἀποφατικὴν ἐννοιαν· καί, ἐπιφερομένου μὲν τοῦ αἰὶ λά καί, ἰσοδυναμεῖ τῷ οὐ μόνον οὐ (§ 422—424), ἄνευ δὲ αὐτοῦ, ἰσοδυναμεῖ τῷ πολλῷ μᾶλλον· οἷον, μὴ ὅτι θεός· ἀλλὰ καὶ ἀνθρώποι καὶ κατὰ τοὺς ἀπιστοῦντας, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώποι=καὶ θεός καὶ ἀνθρώποι οὐ φιλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας· διὰ χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μὴ ὅτι ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἀνδρας δυνατὸν ἦν=οὐδὲ πλεῖν δυνατὸν ἦν, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἀνδρας=οὔτε πλεῖν οὔτε ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἀνδρας δυνατὸν ἦν.

Μή σὺ γε· λέγεται κατ' ἐλλειψιν τοῦ ἡγουμένου ῥήματος,

ὅταν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀποτρέψωμεν μετὰ δεήσεώς τινα ἀπὸ τινος πράξεως· οἶον, Πολ. εἰ χρή, θανοῦμαι. Ἀντγ. μὴ σύ γε, ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ=μή, σὲ παρκαλῶ, ἀποθάνης, ἀλλὰ πιθοῦ. Καὶ μετὰ τῆς ἀντωνυμίας μοι· οἶον, μὴ μοι σύ γε=μή μοι ταῦτα σύ γ' εἴπης.

Μῆτι γὰρ ζήτηι τοῦτο ἐν τῷ περὶ μορίων.

Μόρον οὖ (μονονού), μόρον οὐχί· μόριον κολαστικὰ ἀντὶ τοῦ σχεδόν· οἶον, σὺ μόνον οὐ προσκυνεῖς=τοῦτο μόνον λείπει, ὅτι δὲν προσκυνεῖς, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ πράττεις=τεχνὸν προσκυνεῖς· ὁ μὲν πρῶν κειρός, ὃ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀριεῖς. Καὶ παρενθέσει ἄλλης λέξεως μετὰ τοῦ μόνον καὶ οὐ· οἶον, μόνον δ' οὐχὶ δουλεύεις.

Οἱ ἀμφί, οἱ περὶ τινα· ζήτηι τὴν ἀμφὶ ἐν τῷ περὶ προθέσεων (§ 364).

Οἶον εἰκός· λέγεται κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἐστί, συντάσσεται μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ σημαίνει τό, εἶνε ἐπόμενον, δυνατόν, πιθανόν.

Οἶδ' ὅτι, εὐ οἶδ' ὅτι, εὐ ὅσθ' ὅτι· πολλάκις παρεντίθενται ἐν τῇ τῇ προτάτει ἀπολύτως κατὰ τινὰ ἰδιωτισμὸν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης (§ 198 σημ. β'). οἶον, πάντων εὐ οἶδ' ὅτι φησάντων· ἅπαντα ἐνταυθοῦ μνημονεύεται οἶδ' ὅτι ρηθέντα.

Οἶός τε (ζήτηι § 330).

Οἱ περὶ τινα, ζήτηι ἀμφὶ ἐν τῷ περὶ προθέσεων (§ 364).

Οἶσθα· οἱ δραματικοὶ ποιηταὶ θέλοντες νὰ ἐκφράσωσι νοθεσίαν, προτροπὴν ἢ συμβουλήν μετεχειρίζοντο ἐρωτηματικῶς τὸ β'. πρόσωπον τῆς ὀριστικῆς τοῦ ῥήματος οἶδα μετὰ τοῦ ἀνθρωπικοῦ ὃ ἢ ὡς μετὰ ῥήματος ἀορίστου χρόνου προστακτικῆς ἐγκλίσεως β'. προσώπου· οἶον, οἶσθ' οὖν ὃ δράσον;=οἶσθ' ὃ δεῖ δράσαι;=ἡξεύρεις τί πρέπει νὰ κάμῃς; οἶσθ' ὡς ποίησον;=ἡξεύρεις πῶς πρέπει νὰ κάμῃς;

Ὅσαι ἡμέραι καὶ κατὰ κράσιν ὁσημέραι=ὅσαι εἶνε αἱ ἡμέραι, τόσας φορὰς ἔπραξέ τις τι· ἀλλὰ πολλάκις λαμβάνεται ἐπιρρηματικῶς ἀντὶ τοῦ καθ' ἡμέραν· ὥσαύτως λέγεται καί, ὅσοι ἐνιαυτοί, ὅσα ἔτη, ὅσοι ὥραι.

"*Οσοι* οὐ· ἑλλειπτική φράσις· λέγεται ἐπὶ χρόνου οὐ πολὺ ἀ· πέχοντος τοῦ ἐνεστώτος (=σχεδόν)· οἶον, πρὸς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον προσλαβεῖν=καὶ σχεδὸν παρόντα.

"*Οσοι* οὐ· λέγεται ἐπὶ μελλόντων πρὸς παρόντων, οὐ πολὺ ὅμως ἀφεστώτων τοῦ ἐνεστώτος· οἶον, ἄνδρες ἐπέρχονται καὶ ὅσον οὐ· πάρεσι (Θουκ.).

"*Οσοι* (ἀνθρωπ. ἀντων.), τιθεμένη μετὰ τὸ θαυμαστός ἢ θαυμάσιος· ἢ μετὰ τὰ ὑπερθετικά τὰ σημερινὰ ποσότητα, λαμβάνεται καὶ ἀντὶ ἐπιρρήματος· οἶον, θαυμαστὸν ὅσον=παρὰ πολὺ· ἔδωκε αὐτῷ πλεῖστα ὅσα· οὕτω τίθεται καὶ τὸ ὡς μετὰ τὸ θαυμαστῶς ἢ θαυμασίως· ἢ ἄλλα τροπικὸν ἐπιρρήμα· οἶον, θαυμαστῶς ὡς, θαυμασίως ὡς· ὑπερφυῶς ὡς. Τὸ ὅσον συντάσσεται καὶ μετ' ἀπρεμφέτου κατ' ἑλλειψιν τοῦ ἐστὶ καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ, ὥστε. Τὸ δὲ ὅσαπερ λαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἀντὶ τοῦ ὥσπερ ὁμοιωματικοῦ· οἶον, νυκτὶ μὲν ὅσα περ ἡμέρᾳ ἐχρητο, ἡμέρᾳ δὲ ὅσα περ νυκτὶ.

"*Ος* καὶ *ὅς*· φράσις λεγομένη ἐπὶ ἀορίστων προσώπων· οἶον, ἐπιώρρηκεν ὅς καὶ ὅς=ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος.

"*Ο,τιπερ* ὅφελος· σημαίνει τὸ ἐλάχιστον μέρος, τὸ ἀνθος τοῦ πράγματος· οἶον· ὅ,τι περ ὅφελος τοῦ στρατοῦ.

"*Ο,τιπερ* τὸ κεφάλαιον· σημαίνει τὸ ἐξαιρέτον τινος πράγματος· οἶον, ὅ,τιπερ τὸ κεφάλαιον ἐξ ἐσχάτης αἰρέσεως εἰστία.

Οὐ γάρ (τοι) ἀλλὰ· εἶνε ὁμοῦ ἄρσις καὶ θέσις· λέγεται ἡγουμένης ἀρνήσεως καὶ κατ' ἑλλειψιν τοῦ ἡγουμένου ῥήματος ἢ τοῦ προσήκει· ἀλλὰ πολλὰκις λαμβάνεται καὶ ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ γάρ, ἀλλὰ μετ' ἐμφάσεως καὶ ἐπιτάσεως· οἶον, οὐ γάρ ἀλλ' ἢ γῆ βίξ ἔλκει πρὸς αὐτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος.¹

Οὐδὲν ἄλλο ἢ (ζήτην ἄλλο ἢ).

Οὐδὲν μᾶλλον, οὐδὲν τι μᾶλλον, λαμβάνονται ἀντὶ τοῦ ἔτι μᾶλλον· οἶον, ὁ δὲ Κύρος οὐδὲν μᾶλλον ἀνίει, ἀλλ' ἐδίωκε· οὐδὲν τι μᾶλλον ἀφίστατο.

¹ Κατὰ Μπαθίον ὁ οὐ ἀναιρεῖ τὸν ἀλλὰ καὶ μένει μόνος ὁ γάρ.

Οὐδὲν οἶον, = οὐδὲν ἐστὶ τοιοῦτον, οἶον· ἀλλὰ πολλάκις μεταφράζεται διὰ τοῦ, τὸ καλλίτερον εἶνε γὰρ οἶον, οὐδὲν οἶόν ἐστιν ἀκούσαι τῶν ἐπῶν· οὐδὲν οἶον τὸ αὐτὸ ἐρωτᾶν.

Οὐδεὶς ὅστις οὐ (= οὐδεὶς ἐστίν, ὅστις οὐ), *ἰσοδυναμεῖ τῷ πᾶς ἢ πάντες*· οἶον, οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἐρεῖ = οὐδεὶς ὑπάρχει, ὅστις δὲν θὰ εἴπῃ = πάντες θὰ εἴπωσι (§ 387 σημ.).

Οὐκ ἔστιν ὅπως, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ· τὸ μὲν πρῶτον λέγεται ἐπὶ ἀποφάσεως καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ, οὐδὲν μὲν = κατ' οὐδένα τρόπον· οἶον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡτοχίαν σχήτει = δὲν εἶνε δυνατὸν γὰρ ἡτοχάσῃ· τὸ δὲ δεύτερον λέγεται ἐπὶ κατὰφάσεως καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ πάντως· οἶον, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ ὁμονήσομεν = πάντως ὁμοναήτομεν. — Τὸ ὅπως ἐνταῦθα εἶνε τροπικόν· διὸ συντάσσεται μετὰ μέλλοντος ὀριστικῆς (§ 225).

Σημ. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς πάντα τὰ ἀναφορικά ἄρισται· διότι ταῦτα, τιθέμενα κατὰ τὴν τοῦ ἐστὶ ἔχοντος πρὸ αὐτοῦ ἄρνησιν, ἐκφράζουσι καταφατικὴν μὲν ἔννοιαν, ὅταν εἰς ἐπιφέρηται ἑτέρα ἄρνησις· οἶον οὐκ ἔστιν ὅστις ἐρεῖ = οὐδεὶς ἐρεῖ καταφατικὴν δὲ, ὅταν ἐπιφέρηται ἑτέρα ἄρνησις· οἶον, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἐρεῖ = πάντες ἐροῦσιν (§ 387 σημ.). Καὶ κατ' ἐφελξιν οἶον, οὐκ ἔστιν ἦν τινα οὐκ ἤρξιν ἀρχὴν (§ 448 γ').

Οὐκοῦν ἀλλὰ· ὁ μὲν οὐκοῦν εἶνε συγκαταθετικός, ὁ δὲ ἀλλὰ ἐναντιωματικός = καὶ ἢ μάλιστα, ἀλλά· οἶον, οὐκοῦν ἀλλὰ τὸ διάδημα ἔκσόν με ἔχειν.

Οὐ μὴν ἀλλὰ (καί), οὐ μὲντοι ἀλλὰ (καί)· ἄρσις ὁμοῦ καὶ θέσις, συνυπονοουμένου τοῦ ἡγουμένου ῥήματος· οἶον, καὶ μικροῦ κακείνου ἐξετραχίλισεν· οὐ μὴν ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κύρος = οὐ μὴν ἐξετραχίλισεν, ἀλλ' ἐπέμεινεν. Ἀλλ' ἐνίοτε λαμβάνονται ἐναντιωματικῶς ἀντὶ τοῦ ἀλλ' ὅμως, ἀλλ' ἐν τούτοις, ἢ προσθετικῶς ἀντὶ τοῦ πρὸς τούτοις, μ' ὅλα τεῦτα· οἶον, τῶν ἀνεγνωσμένων ἀληθῆ μὲν ἐστὶ τὰ πολλά, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν.

Οὐ μὴν οὐδέ = τῷ ἀλλ' οὐδέ, πρὸς τούτοις οὐδέ.

Οὐ μόνον· ἔχει πάντοτε ἐπιφερόμενον τὸν ἀλλὰ μετὰ τοῦ καὶ (= ἀλλὰ καί), καὶ ἀποτελεῖ τὴν κλιμακωτὴν καλουμένην σύνδεσιν (§ 420).

Οὐχ οἶον· ἔχει ἐνίοτε ἐπιφερόμενον τὸν *ἀλλὰ καί*, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ οὐ μόνον (οὐ) (§ 421, σημ.).

Οὐχ ὅσον, ἔχει ἐνίοτε ἐπιφερόμενον τὸν *ἀλλὰ καί*, καὶ ἀποτελεῖ τὴν κλιμακωτὴν σύνδεσιν· τίθεται δὲ ἐπὶ καταφατικῆς ἐννοίας, καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ οὐ μόνον (§ 421, σημ.).

Οὐχ ὅτι· γίνεται κατ' ἔλλειψιν τοῦ ῥήματος, λέγω, ἐρῶ (= οὐκ ἐρῶ ὅτι), καὶ ὅταν μὲν ἔχῃ ἐπιφερόμενον τὸν *ἀλλὰ καί*, ἰσοδυναμεῖ τῷ οὐ μόνον, καὶ ἀποτελεῖ τὴν κλιμακωτὴν σύνδεσιν καὶ τίθεται ἐπὶ καταφατικῆς ἐννοίας (§ 421)· ὅταν δὲ τίθηται μόνον, ἰσοδυναμεῖ τῷ ἐναντιωματικῷ καὶ τοι' οἶον, Σωκράτην γε ἐγὼ ἐγγυῶμαι μὴ ἐπιλήσσεσθαι, οὐχ ὅτι παίζει καὶ φησιν ἐπιλήσμων εἶναι=καὶ τοι παίζει.

Οὐχ ὅπως· γίνεται κατ' ἔλλειψιν τοῦ ῥήματος, λέγω, ἐρῶ (=οὐκ ἐρῶ ὅπως), καὶ ὅταν μὲν ἔχῃ ἐπιφερόμενον τὸν *ἀλλὰ καί* ἢ τὸν *ἀλλὰ οὐδέ*, ἰσοδυναμεῖ τῷ οὐ μόνον οὐχί, ἥτοι λέγεται ἐπὶ ἀποφατικῆς ἐννοίας· καὶ ἀποτελεῖ τὴν κλιμακωτὴν σύνδεσιν (§ 421, 423)· ὅταν δὲ λέγῃται μόνον, ἰσοδυναμεῖ τῷ πολλῷ μᾶλλον (§ 424)· οἶον, οὐδὲ ἰστάναι χαμίζι, οὐχ ὅπως βαδίζειν ἡδύνατο=οὐδὲ νὰ ἴσxται ἡδύνατο, πολλῷ δὲ μᾶλλον νὰ βαδίξῃ.

Πᾶσα ἀνάγκη· λέγεται κατ' ἔλλειψιν τοῦ *ἐστίν*· ἀλλὰ πολ-
λάκις παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λαμβάνεται ἐπιρρηματικῶς ἀντὶ τοῦ *ἀναγκαῖον*.

Περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι τινα· *περὶ πολλοῦ ἡγοῦμαι τινα*· *περὶ πολλοῦ ἐστὶ μοι τις*=τιμῷ πολλά, φροντίζω καθ' ὑπερβολήν· τὸ δὲ *περὶ πλείονος* (πλείστου) *ποιοῦμαι τινα*, σημαίνει τὸ προτιμῶ, προκρίνω· τὰ δὲ *περὶ μικροῦ ποιοῦμαι τινα*, *περὶ ὀλίγου*, κλπ. σημαίνουνσι τὸ ἀντιτίμω, ὀλίγον φροντίζω, τιμῶ, κλπ..

Πολλοῦ γε καὶ δεῖ· φράσις ἰσοδύναμος τῷ, ἀπέχει πολύ, εἶνε πολὺ μακρὰν, οὐδαμῶς· οἶον, τὸ δὲ οὐ τοιοῦτόν ἐστι, πόθεν; πολ-
λοῦ γε καὶ δεῖ.

Πολλοῦ δεῖ· λέγεται ἀπροσώπως καὶ σημαίνει, ἀπέχει πολύ, ἢ λείπει πολὺ ἀπὸ τοῦ πράγματος· παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς λέ-
γεται καὶ προσωπικῶς· οἶον, πολλοῦ δέω (§ 119)· τὰ δὲ μικροῦ,

ὀλίγου δεῖν, μικροῦ δέω, σημαίνουσιν ὀλίγον λείπει, ἔλειψε· καὶ ἔλλείψει τοῦ δεῖν· οἶον, μικροῦ ἀπέθανεν (§ 135).

Πρὸ τοῦ ἢ καὶ προτοῦ=πρὸ τούτου τοῦ χρόνου=πρότερον (§ 289, γ').

Πῶς γάρ; πῶς γὰρ οὐ; πῶς οὐ; μόρια βεβαιωτικὰ, χρήσιμα εἰς τὰς ἐρωτήσεις ἢ ἐρωτηματικὰς ἀποκρίσεις· πῶς γάρ;=πῶς βεβαίως, πῶς γὰρ οὐ;=πῶς ὅχι;=βεβαίως μάλιστα.

Σχολῇ(γε)· δοτικοφανὲς ἐπίρρ.=ἀργά· οἶον, σχολῇ ὑπὴ-
κουσα· ἀλλὰ πολλάκις λαμβάνεται 1) ἀντὶ τοῦ πολλῷ μάλλον·
οἶον, εἰ αὐτὰι αἰ περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεις μὴ ἀκριβεῖς εἰσι μὴδὲ
σαφεῖς, σχολῇ γε αἰ ἄλλα. 2) Ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς ἢ τοῦ ἀδύ-
νατον νά, ἢ δύσκολον νά· οἶον, σχολῇ γὰρ ἂν ἐκείνοι τὰ Ὀμήρου
μάθοιεν.

Τὰ τε ἄλλα καὶ· φράσις ἐλλειπτικὴ ἀντὶ τοῦ ἐξαιρέτως, ἰδιαί-
τέρως.

Ταχύ(γ') ἂν· λέγεται πολλάκις καὶ εἰρωνικῶς, καὶ ἰσοδυνα-
μεῖ τῷ, οὐδέ ποτε ἂν, οὐδαμῶς ἂν (χυδαῖα. ταχύ)· συντάσσε-
ται δὲ μεθ' ὀριστικῆς μὲν ἱστορικοῦ χρόνου, ὅταν ὁ λόγος γίνη-
ται περὶ παρελθόντων πραγμάτων, μετ' εὐκτικῆς δέ, ὅταν ὁ λό-
γος γίνηται περὶ ἐνεστώτων ἢ μελλόντων πραγμάτων· οἶον,
ταχύ γὰρ ἂν ἴμπερχον ἢ τὸν κίναιδον Δημοσθένην εἶπας πολι-
τεύσθαι.

Τί· ἂντων., ἐρωτηματικῶς μὲν λεγομένη σημαίνει ἐνίοτε αἰ-
τίαν· οἶον, τί κλαίεις τὰ τέχνα;=διὰ τί; ἀορίστως δὲ καὶ κα-
θολικῶς σημαίνει τὸ κατὰ τι ἢ τὸ καθ' ὅ,τιοῦν· μετὰ δὲ τοῦ
οὐ καὶ μὴ (=οὐ τι, μὴ τι) κεῖται ἀντὶ τοῦ οὐδόλως.

Τί ἄλλο ἢ· λέγεται ἐπὶ ἐρωτήσεως κατ' ἔλλειψιν τῶν ῥημά-
των εἶναι, γίγνεσθαι, ποιεῖν, πράττειν· οἶον, τί γὰρ ἄλλο ἢ κιν-
δυνεύεις ἐπιδιδέξαι=τί ἄλλο πράττεις ἢ κινδυνεύεις.

Τί μαθών; τί παθών;· ἀμφότερα πῶς αἰ φράσεις λέγονται
ἐπὶ ἐπιπληξέως καὶ ἰσοδυναμοῦσι τῷ ἀπλῶς τί; (διὰ τί;). ἄλλ'·
ἢ μὲν πρώτη σημαίνει καὶ εἰρωνείαν τινὰ τοῦ ἐρωτῶντος· οἶον,
τί μαθὼν εἰς τοὺς θεοὺς ὑβρίζεις;=ποῦ ἔμαθες, ἢ τίς σε ἔμαθε

νὰ ὑβρίζῃς τοὺς θεοὺς ; ἡ δὲ δευτέρᾳ ὑπεμφαίνεται, ὅτι ὁ ἐρωτώμενος πρᾶττει τι δι' ἑλλειψίν ἢ βλάβην ὄρον· οἷον, τί παθὼν ἐλευθέρους τύπτεις ; = τί ἔπαθες, ἢ τί κακὸν σοι ἦλθε καὶ κτυπᾷς ἐλευθέρους ; ἢ μετοχὴ μαθὼν λέγεται καὶ μετὰ τοῦ ὅ, τι ἄνευ ἐρωτήσεως καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ αἰτιολογικῷ ὅτι μετὰ τινος ὁμῶς εἰρωνεύεις· οἷον, τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ὅ, τι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡτυχεῖν ἦγον ; = διότι δὲν ἡσύχαζον, ἢ διότι ἔμπαθον νὰ μὴ ἡτυχάζω.

Τὸ γὰρ γὰρ ἔχον, τὸ (γὰρ) εἶναι ζήτει ἔχω καὶ εἶναι.

Τὸ λεγόμενον = κατὰ τὴν παροιμίαν· ζήτει § 43.

Τὸ μὲν—τὸ δέ· λαμβάνονται πολλάκις ἐπιρρηματικῶς = νῦν μὲν—νῦν δέ.

Τοῦ λοιποῦ (χρόνου) = εἰς τὸ μέλλον, εἰς τὸ ἐξῆς· ἡ δὲ αἰτιατικὴ λοιπὸν ἢ τὸ λοιπὸν σημαίνει ἀπὸ τῶρα καὶ εἰς τὸ ἐξῆς.

Φέρων· ἡ μετοχὴ αὕτη φαίνεται εἰς τινὰς φράσεις πλεονάζουσα, ἀλλὰ πάντοτε ἐμφαίνει, ὅτι ἡ πρᾶξις γίνεται μεθ' ὁρμῆς καὶ ἀπερισκεψίως οὐχὶ πάντῃ ἀμέμπτου· οἷον, εἰς τοῦτο φέρων περιέστησε τὰ πράγματα.

Φθάγω (= προφθάνω)· συντάσσεται συνήθως μετὰ μετοχῆς ἄνευ ἢ μετὰ ἀρνήσεως. Καὶ ἄνευ μὲν ἀρνήσεως λεγόμενον φυλάττει τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ σημασίαν· οἷον, ἔφθασεν αὐτὸν παρελθὼν = παρῆλθε πρὸ αὐτοῦ, ἔφθην εἰπὼν = εἶπον πρότερον (§ 167, γ'). Μετὰ δὲ ἀρνήσεως καὶ τοῦ καὶ ἐπιφερομένου σημαίνει τὸ μόλις ἢ τὸ εὐθύς· οἷον, οὐκ ἔφθην ἐλθόντες καὶ νόσοις ἐλήφθην. Τιθέμενον δὲ εἰς εὐκτικὴν μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἂν ἄνευ μὲν ἐρωτήσεως σημαίνει βεβαίαν πρόβρῃσιν ὑποσχέσεως ἢ ἐτοιμότητά· οἷον, οὐκ ἂν φθάνοι ἀποθνήσκων = βεβαίως θέλει ἀποθάνει ἢ ἐτοιμος εἶναι νὰ ἀποθάνῃ. Μετὰ δὲ ἐρωτήσεως δηλοῖ ἀνυπόμονον προτροπὴν (μετὰ δεήσεως) καὶ κεῖται ἀντὶ ζωηρᾶς προστακτικῆς· οἷον, οὐκ ἂν φθάνοι λέγων ; = λέγε εὐθύς (παρκακλῶ).

Φροῦδος (πρὸ ὁδός)· εὐχρηστον μόνον κατ' ὀνομαστικὴν παντός γένους καὶ ἀριθμοῦ· λέγεται δὲ κατ' ἑλλειψίν τοῦ ἐστί καὶ

σημαίνει ἀνεχώρησεν, ἔγεινεν ἄφικτος, ἤφικνίσθη· οἶον, φροῦδος ὁ ἀνὴρ, φροῦδα πάντες.

Ἦ οὗτος· κλητικὴ ἐπιφωνηματικὴ=ὦ σύ.

Ἦ εἶ=ὥς ἐνεστιν (=ὅσον εἶνε δυνατόν)· τίθεται δὲ καὶ μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν ὡς εἶνι μάλιστα.

Ἦ εἶπος εἰπεῖν, ἀπλῶς εἰπεῖν, συνελόντι εἰπεῖν, γράφαι, κλπ· φράσεις ἐλλειπτικαὶ τοῦ ῥήματος ἐστὶν (§ 135)=ἵνα εἴπω οὕτως, ἵνα εἴπω ἀπλῶς, ἐν συντόμῳ, κλπ.

Ἦ τις καὶ ἄλλος· λέγεται ἐπὶ ὑπεροχῇ· οἶον, ἱκανός, ὥς τις καὶ ἄλλος, φροντίζειν ἦν=ἱκανός ἦτο, ὡς καὶ πᾶς ἄλλος, νὰ φροντίζῃ.

Ἦ τάν· κλητικὴ ἐπιφωνηματικὴ ἄνευ ἢ μετ' εἰρωνείας καὶ ἐπιπλήξεως=ὦ φίλε, καὶ σπανιώτατα, ὦ φίλοι.

ΤΕΛΟΣ.



ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ

Σελ. 1, στ. 9 λέγεται γρ. εἶνε. Σελ. 44, στ. 24 σικοφαντεῖ γρ. συκοφαντεῖ. Σελ. 17, στ. 21 ἤκομεν γρ. ἤκομεν. Σελ. 21 στ. 17 Ἀγαγέμενος γρ. Ἀγαμέμνωνος. Σελ. 22 στ. 22 ἀνωτέρων γρ. ἀνωτέρω. Σελ. 24 στ. 12 καὶ 14 ἡ γρ. ἦ, στ. 33 ὑπερθετικὸν γρ. ὑπερθετικόν, στ. 35 ἡ γρ. ἦ. Σελ. 25 στ. 18 ἔστ γρ. ἔστι. Σελ. 34 στ. 8 ἀφίεμαι γρ. ἐφίεμαι. Σελ. 40, στ. 50 πρόσωπον γρ. τὸ πρόσωπον. Σελ. 58 στ. 40 ἔστι μοι διὰ γραφον τὸ μοι. Σελ. 74 στ. 12 Διονύσιον γρ. Διόνυσον. Σελ. 82 στ. 31 Κυρίῳ γρ. Κύρῳ. Σελ. 90, στ. 18 ὅτι γρ. ὅ,τι. Σελ. 92 στ. 15 πῦρ ἀναδοῦσα γρ. φαίνεται πῦρ ἀναδιδούσα, στ. 23 ἀγαθ' γρ. ἀγάθ'. Σελ. 105, στ. 24 εἶπεν γρ. εἶπε. Σελ. 109 στ. 12 παραμένει γρ. παραμένειν, στ. 25 ἐβούλετο γρ. ἐβούλετό. Σελ. 111 στ. 20 ἐδίδουν' ἄν γρ. ἐδιδουν ἄν. Σελ. 119 στ. 19 κανὼν γρ. ἱκανόν. Σελ. 121 στ. 18 ἄλλων γρ. ἄλλον. Σελ. 129 στ. 18 αὐτόχειρον γρ. αὐτόχειρα. Σελ. 133 στ. 4 πράγτων γρ. πραγμάτων. στ. 28 ἐν πληθυντικῷ γρ. ἐν τῷ πληθυντικῷ. Σελ. 143 στ. 31 ἀναγιγνώσκει γρ. ἀναγιγνώσκεις. Σελ. 158 στ. 8 εἷς γρ. εἷς. Σελ. 172 ἔστη-τεν γρ. ἔστηκεν. Σελ. 181 στ. 33 τὸ δυνητικὸν γρ. τὸν δυνητικόν. Σελ. 183 στ. 14 διὰ γραφον τὰς λέξεις «τὸ δὲ μή, ὅταν σημαίνωσιν ὠρισμένον τι καὶ θετικόν» στ. 22 προτεθῇ γρ. προστεθῇ. Σελ. 184 στ. 3 ἡγεμονίαν γρ. τὴν ἡγεμονίαν στ. 34 οἱ γραμματικοὶ γρ. γραμματικοί. Σελ. 187 στ. 11 ἔνστασις γρ. στάσις. Σελ. 194 στ. 23 διχῶς γρ. τριχῶς, στ. 26. ἀντὶ 3 γρ. 2. Σελ. 192 στ. 13 μία γρ. ἡ μία. Σελ. 499 στ. 24 νὰ ἐπιφέρεται διὰ γραφον τὸ ν ἀ. Σελ. 200 στ. 29 οχήματα γρ. σχήματα. Σελ. 205 στ. 22 ἀπεκρίματο γρ. ἀπεκρίνατο. Σελ. 200 στ. 3 αὐτὴ γρ. ἡ αὐτή. Σελ. 213 στ. 27 ἔλλατον γρ. ἔλαττον. Σελ. 217 στ. 29 ἐνικ. γρ. ἐν ἐνικ. Σελ. 225 στ. 16 καὶ καὶ γρ. καί. Σελ. 127 στ. 30 κυρίων γρ. τῶν κυρίων. Σελ. 129 στ. 24 ὅς, ἐάν γρ. ὅς ἐάν. Σελ. 230 στ. 33 Ἐπ γρ. Ἐπί. Σελ. 232 στ. 9 Εἴτε=εἴτε γρ. Εἴτε—εἴτε. Σελ. 238 στ. 28 πρὸς γρ. πρὸ

25

Handwritten musical notation on a single staff, featuring various rhythmic values and bar lines.

Ερμ. Σ. Λαζος
Ερμ. Σ. Λαζος



ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ.

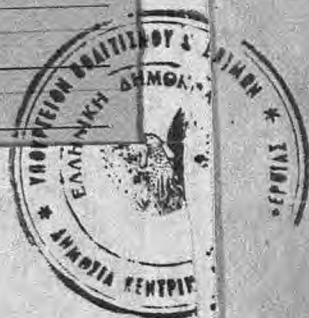
[illegible]

No 3

ἀριθ. χρ.....

Ἡμερομηνία
ἐπιστροφῆς

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ





AHMOZI